This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

1376

Sec. 24171 d. 15
14-18

MONUMENTA

HUNGARIAE HISTORICA

DIPLOMATARIA.

XVII.

MONUMENTA

HUNGARIAE HISTORICA

DIPLOMATARIA.

XVII.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA.

TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA.

ELSŐ OSZTÁLY.

TIZENHETEDIK KÖTET.

PEST, 1871.

EGGENBERGER FERDINÁND AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

CODEX DIPLOM. ARPADIANUS CONTINUATUS.

ÁRPÁDKORI
ÚJ OKMÁNYTÁR.

A M. TUD. AKADEMIA TÖRT. BIZOTTSÁGA

MEGBIZÁSÁBÓL KÖZZÉ TESZI

WENZEL GUSZTÁV,

M. A. RENDES TAG.

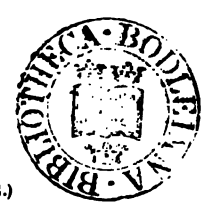

KILENCZEDIK KÖTET.

(A MÁSODIK FOLYAM MÁSODIK KÖTETE.)

1272—1290.

(9)

PEST, 1871.

EGGENBERGER FERDINÁND AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

Pesten. Nyomatott az „Athenaeum“ nyomdájában 1871.

TARTALOM.

1272.

Lap.

1. IV. László király megerösíti IV. Béla és V. István királyoknak Baka, Gukes és Bagana helységeket tárgyazó 1270-ki adományait, több selmeczbányai polgár számara. . 1
2. IV. László király megerösíti V. Istvánnak 1266. és 1271-ki adományait Kázmér mester számára. 2
3. IV. László király megerösíti IV. Béla királynak a szent Mihály nyúlszigeti monostor és Aba nemzetségbeli Aba közti 1253-ki itéletét. 4
4. IV. László király megerösíti V. Istvánnak a sopronmegyei tizedekre vonatkozó adományát a borsmonostori apátság számára. 5
5. IV. László királynak parancsa a budai prépostboz, hogy a boldogságos asszony szigetén lévö apáczákat bizonyos szöllök birtokába iktassa. 6
6. A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Ponich bán és Zalamegyei föispán Pryske és Parpah várakat, bizonyos feltételek mellett testvéreinek átengedte. . . . 7
7. Hohold mester lindvai szöllöjét a vasvári káptalannak adományozza. 9

1273.

8. IV. László király atyja István, akkor meg ifjabb királynak Ferrót, Devecsert, Fancsalt, Eözdöt és Guthát tárgyazó adományát megujítja és megerösíti Aladár mester Chete comes fiának számára 10
9. IV. László királynak Scynte helységet tárgyazó adománya Chák nemzetségbeli Péter mester számára. 12
10. IV. László kfrálynak Palugya nevü földet tárgyazó adománya Bogomér comes Lörincz fia számára. 16
11. IV. László király Sándort és Gált, Bentnek fiait, az esztergami vár jobbágyait nemesíti. 18
12. IV. László királynak Kerechen nevü földbirtokot tárgyazó adomány-privilegiuma Ochus mester számára. 20

Lap

13. IV. László királynak Jurk nevű földet tárgyazó adománya Péter mester, a kir. tálnokok kanczellárja számára. . . 22
14. IV. László királynak Palkuna nevű földbirtokot tárgyazó adomány-privilegiuma Ochuz mester Buzad fia számára . 24
15. IV. László királynak a Zalai várhoz tartozó bizonyos földeket tárgyazó adománya Olivér és Herbord, Gergely fiai számára. 27
16. IV. László királynak Medekes, Liptói földet tárgyazó adománya Tyvan és Tivadar Viliam fiai számára. 29
17. IV. László királynak bizonyságlevele, hogy Miklós azelőtt gerzenczei főispán Peklen birtokát Benedek Márton fiának eladta. 32
18. IV. László király megerősíti V. Istvánnak 1271-ki nemeslevelét több vasmegyei várjobbágy számára. 33
19. IV. László király megerősíti V. Istvánnak Tusyr, Rozgon Baas és Lapospatak nevű jószágokat tárgyazó adományát. Renold királyi főtálnokmester számára. 34
20. IV. László királynak Monak nevű földet tárgyazó adománya Simon mester és fia Sándor számára. 37
21. Erzsébet özvegy-királynénak Ariaicha nevű birtokot tárgyazó adománya Aladár mester Chete fia számára. . . 38
22. Dénes nádornak Zalamegye gyűlésében Jurk fiaira mondott bűnvádi itélete. 38
23. Henrik szlavoniai bánnak bizonyságlevele, hogy a Jarmanigi és Raztinargi nemesek Brochinában levő birtokuknak felerészét Perchinus comesnek eladták. 41
24. A keresztesek uj-udvari konventjének bizonyságlevele,hogy Lonkochzi Farkas Lonkochzban levő birtokát Varon Peterne fiának eladta. 42
25. Vrbaz megye hatóságának bizonyságlevele, hogy Voyknak fiai Lipyében levő birtokukat György Chelk fiának eladták. 43
26. István comes, Endre comesnek tisztje, azt bizonyitja, hogy Kölkedei Illés neki és az ellenfélnek eleget tett. . . . 44
27. IV. László királynak parancsa az egri káptalanhoz, hogy azon szolgák és szolgálók nevei iránt jelentést tegyen, kiket Miklós, Arnoldnak fia Ponich bánnak eladott. 45
28. A egri káptalannak jelentése IV. László királyhoz ugyanazon tárgyban. 46
29. Dénes nádor és Gergely bán mint választott birák itéletet mondanak János comes Isipnek fia és Ochuz comes közt. . 48

1274.

30. IV. László király megerősíti IV. Béla és V. István királyoknak Machyk községét tárgyazó adományozását Perchinus comes számára. 49
31. IV. László királynak Kezw helységét tárgyazó adománya Zyguy-i Apa számára. 51

Lap

32. IV. László királynak Dragus nevű földet tárgyazó adománya Ders és Demeter, Hunth fiai számára. 54
33. IV. László király megerősíti V. Istvánnak Ilbu szigetét tárgyazó adományozását a nyúlszigeti ápáczazárda számára. 56
34. IV. László király megerősíti István akkor ifjabb királynak Dumuszló helységet tárgyazó 1263-ki adománylevelét. . 56
35. IV. László királynak Koachy nevü földet tárgyazó adománya a Ják nemzetségbeli nemesek számára. 58
36. IV. László királynak Duruzlou mesternek, Duruzlou fiának szolgálatai jutalmául Rum földet adományozza. . . . 60
37. IV. László király Miklós és László testvérek Miklós comes fiainak, Sytke földét, melyet Miklós Mária királynó által jogtalanúl elvettnek mond, viszaadja. 63
38. IV. László királynak Chuefőldi birtokát tárgyazó adománya ugyan László és Miklós, Miklós comes fiai számára. . . 66
39. IV. László királynak a Gyerk melletti Depopoth földet tárgyazó adománya László honti főesperest számára. . . . 70
40. IV. László királynak Zyntha nevü birtokot tárgyazó adománya Chák nemzetségbeli Péter számára. 71
41. IV. László király megerősíti 1273-ki Scynte birtokát tar gyazó adományát ugyanannak számára. 73
42. IV. László király Budafalvi Péter királyi bajnokot, ki parancsára tizenegyszer diadalmasan vívott bajt, az Otakár cseh király elleni csatában pedig a Morva folyó mellett nehéz sebeket kapva magát kitüntette, rokonaival együtt az udvarnokok sorából kivévén birtokaikkal együtt az ország nemeseinek sorába emeli, kik közzé II. András király kiváltságlevele szerint őseik is tartoztak. 75
43. IV. László király megerősíti V. István királynak Epel helységet tárgyazó 1270-ki adományát az esztergami egyház számára. 77
44. IV. László király megerősíti Lőrincz nádornak 1268-ki Denna birtokára vonatkozó itéletlevelét. 80
45. IV. László király több Soproni várjobbágyot Forkosd nevü birtokukkal együtt nemesi állásra emeli. 81
46. IV. László király megerősíti IV. Béla királynak Takson helységét tárgyazó 1269-ki adományát Miklós Iványának fiai számára. 83
47. X. Gergely pápa V. István és IV. László királyoknak Epel helységét tárgyazó adományát az esztergami egyház számára helybenhagyja és megerősíti. 84
48. Dénes nádor átirja sz. László királynak a tihanyi apátság jogait tárgyazó 1093-ki privilegiumát. 85
49. Miklós országbirónak Aladár mester a királyné főtálnoka s Geanus székes-fehérvári kanonok és érdektársai közti, bizonyos földbirtokot tárgyazó itéletlevele. 89

Lap

50. Henrik szlavoniai bánnak bizonyságlevele, hogy Péter Rudolfnak fia Petyu nevű birtokát Perchynus comesnek el adta. 88
51. Az esztergami káptalan átirja 1266-ki bizonyságlevelét, hogy Hunt-Paznan nemzetségbeli Péter és Dezső comesek és szomszédaik közt több jószág határai szabályoztattak. . 89
52. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Stefania Kozma banai főispán özvegye Oucha helységben levő birtokát elzálogosította. 90
52. Az esztergami káptalan bizonyságlevele, hogy a nyúlszigeti apáczák a nekik Chu helységben Izabella királynétől ádományozott birtokban statuáltattak. 91
54. Az esztergami káptalan bizonyságlevele, hogy Máté mester esztergami őrkanonok a kanonokságához tartozó Berény földet az esztergami keresztesektől elvevén, Both comes jobbágyainak adja haszonbérbe. 92
55. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Moys a királynénak tárnokmestere Chaba falut és egy rabszolgát a nyúlszigeti apáczazárdának adományozta. 93
56. A székesfehérvári káptalan átirja azon okmányokat, melyek által Miklós Arnoldnak fia több szolgát és szolgálót Ponich bánnak eladott. 94
57. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Duruzló mester több Apathunkayai nemesnek Rum nevű birtokában bizonyos birtokrészt átengedett. 96
58. A vasvári káptalannak bizonyos Hulug és Tótlak nevű földeket tárgyazó birtokosztályról szóló bizonyságlevele. . 97
59. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Omodé mester, s Gergely mester és érdektársai a köztök fenn forgott peres ügyet barátságosan elintézték. 98
60. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jutas helységben határigazgatás történt. 100
61. A keresztesek esztergami konventje átirja IV. László királynak 1274-ki privilegiumát, melylyel V. Istvánnak Epel helységet tárgyazó 1270-ki adománylevelét megerősítette, az esztergami egyház számára. 101
62. A csatári konventnek bizonyságlevele, hogy Isalt Gothardnak özvegye Myley-i Andronikot hitbérére nézve fölmentette. 102
63. A czikátori konventnek bizonyságlevele, hogy Loymeri Lőrincz és rokonai Zunda, és fiának Jánosnak bizonyos földbirtokot átengedtek 102
64. A sághi konventnek bizonyságlevele hogy Sarou-i Amadé és érdektársai Gyerken lévő birtokukat László mester honti főesperestnek eladták 103
65. A pécsváradi konventnek bizonyságlevele Tyna, Bagatai

Lap

Chepan nejének első házassága után járó hitbéréről és jegyajándékairól. 105

66. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Buzad nemzetségbeli Mihály Zamárfalva nevű birtokát Ochuz veszprémi főispánnak eladta. 106

67. Chák nemzetségbeli Ugrin mester két Pethen nevű jószágot tárgyazó adománya Sudan nemzetségbeli Dénes mester számára. 107

68. Spalato és Sebenico dalmatiai városoknak szövetsége Károly siciliai királylyal az almissai kalózok ellen. . . . 108

69. Dénes nádornak Sol és Egreg nevü jószágokat tárgyazó határjárási parancsa a zalavári konventhez 111

70. A churgói konventnek jelentése IV. László királyhoz Netech nevü földnek határjárása tárgyában. 112

1275.

71. IV. László királynak Tárnok nevü földet tárgyazó adománya a pozsonyi vár több jobbágya számára. 113

72. IV. László királynak Jákos földet tárgyazó adománya Miklós Adorján fia számára. 114

73. IV. László királynak a nyestadó és zulusma szolgáltatást tárgyazó felmentvénye István, Mihály fiának szlavoniai népei számára. 116

74. IV. László király megerősít bizonyos István mester barsi főispán és több barsmegyei várjobbágy közti birtokcserét 118

75. IV. László királynak Márkus-földe nevü birtokot tárgyazó adománya Herand, Urosnak fia számára. 120

76. IV. László király megerősíti IV. Béláuak Glaunicha nevü birtokot tárgyazó 1260-ki adományát Perchinus comes számára. 122

77. IV. László királynak a Jakay várhoz tartozó népek feletti biráskodásra vonatkozó parancsa. 122

78. IV. László király a magtalanúl elhalt Gyele szolnoki várjobbágy és Gábor hadnagy Szolnok vármegyében fekvő Csen és Ülmez nevezetü puszta földeit a Káta nemzetségből való Panyit fiának Abrahamnak adományozza. . . . 123

79. IV. László király megerősíti V. István királynak Ilbu szigetét tárgyazó adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 124

80. IV. László királynak Kuldu nevü földet tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 125

81. Izabella királynénak Symeg és Sumodor helységeket tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. . . 126

82. Erzsébet özvegy-királynénak Alsó Verbua helységét tárgyazó adománya Benedek comes, Ivancha comes fia számára. 127

Lap

88. Erzsébet özvegy-királynénak Oryovicha nevü földet tárgyazó adománya Beluch fiai számára. 127
84. A sz. Jánosrend kormányzó tanácsának Peschenichát és Lykeniket tárgyazó adománya Perchinus comes és Antal testvére számára. 128
85. Dénes györi püspöknek a borsmostrai apátság javaiban egyházi adományozása az apát és a barátok számára. . . . 130
86. Dénes barsi föispán várjobbágyainak és a barsi polgároknak gyülést tártván, a király parancsából a sz. benedeki apátságnak a néhai Preuslin föispán által birt barsi földeket viszaadja. 131
87. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hagy Chu-i László Chu helységben levő rétjét Godinus esztergami polgárnak elzálogosította. 132
88. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz István mester barsi föispán és a barsi vár több jobbágyai közti birtokcseréről. 133
89. A budai káptalannak bizonyságlevele Symog és Symodor helységeknek a nyúlszigeti apáczazárda számára történt iktatásáról. 135
90. A székesfehérvári káptalannak Onth helység határjárását tárgyazó bizonyságlevele. 136
91. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Csalóközi Istvánnak fiai maguk közt Arus nevü örökbirtokukat felosztották. 137
92. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bikchey és érdektársai, s Endre mester és érdektársai Bikchey helység birtokára és néhány más vitás kérdésre nézve barátságos egyességet köttettek. 148
93. A keresztesek székesfehérvári konventjének bizonyságlevele, hogy Pochuntai Gábrián Dobra nevü földét Dobrai Domokosnak eladta. 141
94. Lucsmáni Istvánnak egy lucsmáni telket tárgyazó adományozása a bors-monostori apátság számára. 141

1276.

95. IV. László király megerösíti IV. Béla királynak bizonyos liptó-megyei földet tárgyazó adományát, Bosin és fiai számára. 142
96 IV. László királynak a nyúlszigot birtokát tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 143
97. IV. László király megerösíti IV. Béla királynak Zalonta-Zakalas helységet tárgyazó adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 145
98. IV. László királynak bizonyos, Tusmanmálban fekvő szöl-

Lap

lőt tárgyazó intézkedése a nyúlszigeti apáczazárda számára. 146

99. IV. László királynak Tholvoy nevű földet tárgyazó adománya Tholvoy-i Jakab mester számára. 147

100. IV. László király megengedi, hogy Aba nemzetségbeli Ethuruh comes birtokáról végrendeletileg intézkedhessen. . 149

101. IV. László király parancsa a székes fehérvári káptalanhoz, hogy Szil helység határai szabályoztassanak. 149

102. Izabella királynénak Chuwban levő hat telket tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 159

103. V. Incze pápának bullája, melylyel a nyúlszigeti apáczazárdát az apostoli széknek különös pártfogásában részesíti. . 151

104. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Rusd nemzetségbeli Mihály comes és rokonai Zada és Tarcha nevű földeket több serviensének adományozták. 156

105. A budai káptalannak jelentése, hogy Chuy-i Dénes és testvérei a nyúlszigeti apáczák tisztjei ellen a királyi törvényszék elé perbe idéztettek. 157

106. A székesfehérvári káptalannak jelentése, hogy László, Péter comesnek fia, és érdektársai szent-Miklós várát Benedek esztergami érseknek és testvéreinek eladta. . . . 158

107. A székesfehérvári káptalannak jelentése, hogy Szil helységnek határai rendeztettek. 159

108. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Popy-i Benedek Tygudban levő birtokát Tygudi Gergelynek eladta. . . 162

109. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Chák nemzetségbeli Imre István bánnak fia, Kurumzew nevű földet Clethus comes fiainak eladta. 163

110. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Zolnuk nemzetségbeli Leuszták és rokonai Bagun és Zobolch nevű földeiknek negyedrészét nővérüknek Erzsébetnek és férjének Péternek átengedték. 165

1277.

111. IV. László király nevezetes adománya Biberstaini Otto számára. 166

112. IV. László királynak Bossán helységet tárgyazó adománya Barleus mester számára. 168

113. IV. László királynak Sap helységet tárgyazó adománya István comes Tekusnak fia számára. 279

114. IV. László királynak Fuldombo nevű földet tárgyazó adománya Szerafin, Kunta fia számára. 181

115. IV. László király megerősíti saját Tavarnuk helységet tárgyazó adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 172

116. IV. László király megerősíti IV. Béla kiálynak 1269-ki ko-

Lap

kos földet tárgyazó adományát, István, Lothard fia számára. 174

117. IV. László király a szent Pantaleon monostora feletti kegyuri jogot Gabrian mester fiainak visszaadja. 175

118. IV. László királynak Tavarnuk helységet tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 176

119. IV. László király megerösíti IV. Béla királynak 1267-ki bizonyos udvarhelyiséget tárgyazó adományát, Miklós a nyúlszigeti apáczazárda tisztje számára. 177

120. IV. László király a szolgagyöri vár több jobbágyát nemesi rangra emeli. 178

121. Erzsébet királynénak Dubza helységet tárgyazó adománya Jakab mester számára. 179

122. Miklós nádor Peer sopronyi polgárnak adományát megerösíti a borsmonostrai apátság számára. 180

123. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Pál mester a királyné jegyzője, testvére Péter megöletése tárgyában a cholnoki népekkel barátságosan egyezkedett. . . 181

124. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Balsam nevü nö hetven holdnyi birtokot Surki Duruzló mesternek eladott. 182

125. A zágrábi káptalannak Gordun comes és Branichi György közti birtokcserét tárgyazó bizonyságlevele. 183

126. A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy János comes Mogoreyban levö birtokának határaira nézve az ottani várnépekkel barátságosan egyezkedett. 184

127. A keresztesek székesfehérvári konventjének bizonyságlevele, hogy Csegvei Salamon Egenkuth nevü helyen levö szöllöjét Pál olendrédi papnak eladta. 186

128. A keresztesek esztergami konventjének bizonysága, hogy a Cholnuki népek Péter comes megöletése tárgyában választott bíróság által 58 girányi birságban elitéltettek. . . . 177

129. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy a Cholnuki népek a rájuk kimondott birságot lefizették. 188

130. A keresztesek ujudvári konventjének Boborban levö részbirtoknak határszabályozását tárgyazó bizonyságlevele. . 189

131. Sol mester demesi prépost Olkulchar nevü birtokát Edelyni Miklós fiának elzálogosítja. 191

132. A keresztesek fehérvári konventjének ezen elzálogosítást tárgyazó bizonyságlevele. 192

133. Biter zólyomi föispán királyi parancsból Numsur nevü földnek határait szabályozza. 193

1277 körül.

134. IV. László király megerösíti a nyúlszigeti apáczazárdát a neki Péter, Uza fiától hagyományozott javak birtokában. 194

Lap

135. IV. László királynak ugyanarra vonatkozó, a budai káptalannak szóló iktatási parancsa. 195

1278.

136. IV. László királynak Székelyhid helységet tárgyazó adománya Péter comes Doroghnak fia számára. 196
137. IV. László királynak Thezaar nevű birtokot tárgyazó adománya Jaak nemzetségbeli Jaak számára. 198
138. IV. László királynak Szilvás helységet tárgyazó adománya Zerky-i Jakab és László számára. 199
139. IV. László király megerősíti V. Istvánnak Rum nevű földet tárgyazó 1272-ki adományát Miklós comes és Duruszló mester számára. 201
140. IV. László király megerősíti László szepesi főispánnak több nemes és a verboi népek között, azoknak örökbirtokára nézve mondott ítéletét. 202
141. IV. László király törvénykezési immunitást ad a nyúlszigeti apáczazárdának. 203
142. IV. László királynak vámszabálya a gölniczbányai vámszedők számára. 204
143. IV. László királynak a nyúlszigetet tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 206
144. IV. László királynak Numsir földet tárgyazó adománya Mátyás, Endrének fia számára. 207
269. IV. László király megerősíti azon egyezkedést, melylyel Anthaleus Isipnek fia Regyoulcs nevű birtokát Jakab mesternek a szepesi káptalan előtt eladta. 376
336. IV. László királynak Zuda nevű földet tárgyazó adománya Zemplén vármegye több várjobbágya számára. 469
145. Erzsébet királyné megerősíti az esztergami káptalannak Nyir földje iktatására vonatkozó 1268-ki bizonyságlevelét Péter esztergami polgár számára. 208
146. Gyula országbirónak Aravicha helység örökvallását tárgyazó bizonyságlevele. 209
147. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Chu-i Lendének fiai rétüket Godyno comes esztergami polgárnak eladták. 210
147. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy a nyúlszigeti premontrék apátja az ottani domokosrendieket a római széknél bepanaszolta. 211
149. A győri káptalannak jelentése IV. László királyhoz Szilvás nevű birtoknak eladományozhatása iránt. 212
150. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Puki Miklós fiai Boloni birtokukat Sándor comesnek Farkasd fiának eladták. 213
151. A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Anthaleus

Lap

Isipnek fia Regyoulch nevű birtokát eladta Jakab mesternek a szepesi káptalan olvasó kanonokának. 214

152. A szepesi káptalannak ugyanazon eladást tárgyazó más kiadványa. 215

153. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Hermani Balduin és Márton a Szalóki vár helyét Rubin alvajdának eladták. 216

154. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Enkai Gund Nempty-i Madénak özvegye hozományára és hitbérére nézve kielégíttetett. 217

155. A veszprémi káptalannak az aykai nemesek közti birtokrendezést tárgyazó bizonyságlevele. 218

156. A keresztesek budai konventje átirja IV. Béla királynak 1245-ki adománylevelét a premontrék nyúlszigeti prépostsága számára. 220

157. László szepesi főispán IV. László király parancsának folytán több nemes és a verbói népek közt azoknak örökbirtoka iránt itéletet mond. 221

158. A János comes Isipnek fia és Ochuz comes közti Chuana birtokra vonatkozó egyenetlenségben eljáró választott birák jelentése Péter nádorhoz. 222

1279.

159. IV. László királynak Daag birtokát tárgyazó adománya Osl nemzetségbeli Dénes mester számára. 223

160. IV. László király a sz. Egyed somogyi konventje előtt János ispán és a somogyvári várjobbágyok között Mogorey falu iránt kelt egyességet átirja. 225

161. IV. László király megerősíti a budai káptalannak azon javakat tárgyazó határjárását, melyeket Moys a királyné tárnokmestere a nyúlszigeti apáczazárdának adományozott. 227

162. IV. László király több tornovai várjobbágyot nemesi állásra emel. 238

163. IV. László királynak Perczel nevű földet, és bizonyos a Bálványos viz melletti erdőt tárgyazó adománya, Herbord comes Oslnak fia számára. 239

164. IV. László király Endre és Jákó mestereknek, Jákó comes fiainak, visszaadja Jeszenő nevű örökbirtokukat. . . . 240

165. IV. László király megerősíti a nyúlszigeti apáczákat a budai vár plébániájának kegyári joga birtokában. . . . 242

166. IV. László királynak rendelete, hogy a veszprémi káptalannak Fehérmegyében a tized az esztergami káptalannál szokásos mértékkel adassék meg. 243

167. IV. László király megerősiti Liupoldot Truslef fiát Semptey vármegye főispánságában. 244

Lap

168. IV. László király László esztergami prépostnak megengedi, hogy Gyerki birtokáról szabadon rendelkezhessék. . 245
169. Fülöp fermói püspök és pápai követnek bizonyságlevele, hogy Chák nemzetségbeli Ugrin királyi tárnokmester Esztergamban levő palotáját az esztergami káptalannak eladta. 247
170. Máté nádor megerősíti a delegált biztosoknak Bárd helységet tárgyazó határjárását. 250
171. Henrik királyi főlovászmester és mosonyi főispán a mosonmegyei molnárok elleni panaszokat elintézi. 251
172. Péter királyi tálnokmester és pozsonyi főispán Plumnou nevü földet tárgyazó adománya Péter pozsonyi biró számára. 251
173. János spalatoi érseknek elismervénye, hogy az ottani káptalan és monostorok a pápai követ által határozott pénzösszegeket lefizették. 253
174. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Epeli Péntekkel szöllöt cserélt. 254
175. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comes Tibor comesnek fia Pomászban birt földeit a nyúlszigeti apáczazárdának eladta. 255
176. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comesen kivül Iwán, Kenéznek fia is Pomázban fekvő birtokát a nyúlszigeti apáczazárdának eladta, ... 256
177. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Aladár a királyné főtálnokmestere a Kychi nemesekkel Mikó testvérük megöletéséért barátságosan egyezkedtek. 257
178. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Miskei János Miskében levő bizonyos földet Imre, Pouka fiának eladott. 259
179. A győri káptalan újból kiadja a Puki Ferencz fiai közt történt birtokosztályt tárgyazó bizonyságlevelét. 260
180. A poségai káptalannak Borsod nevü birtok eladását tárgyazó bizonyságlevele. 261
181. A poségai káptalannak bizonyos György rodinai apát és Zaydai Gergely közt történt birtokcserét tárgyazó bizonyságlevele. 261
182. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Chepan Jaak nemzetségből Jaakon, Dobropatakon és Sikén fekvő birtokrészeit János megöletése fejében özvegyének Flórisnak és fi´nak Jánosnak átengedte. 263
183. IV. László király végintézkedési jogot ád Morián comesnek. 264
184. Morián comesnek végrendelete, melylyel többek közt a nyúlszigeti apáczazárdának is birtokot hagyományoz. . 264
185. IV. László király helyben hagyja Morián comesnek hagyományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 266

Lap

186. A budai káptalan átirja IV. László királynak Morián comes hagyományát megerősítő okmányát. 266
187. Máté nádornak bizonyságlevele, hogy Osl nemzetségbeli Móricz comest az általa pénzen szerzett Tóthtelek birtokban statuálta. 267
188. A kapornoki konventnek bizonyságlevele, hogy Farkas mester Henriknek fia és Dénes mester Istvánnak fia egyenetlenségüket barátságosan elintézték. 268

1280.

189. IV. László király Finta nádor s Benedek Jánosnak és Marczel Chypannak fia közti bizonyos birtokcserét hágy helyben. 269
190. IV. László király Timár helységben lakó több tárnokát nemesi állásra emeli. 270
191. IV. László királynak Igriczi helységet tárgyazó adománya Péter vajda és testvérei számára. 272
192. IV. László királynak Chery nevü földet tárgyazó adománya Demeter főispán számára. 273
193. IV. László királynak Kend nevü földet tárgyazó adománya Ludán nemzetségbeli Péter, Zubuszló fia számára. . . . 274
194. IV. László királynak Osl, Seechun és Kechened helységet tárgyazó adománya Miklós galgóczi főispán számára. . . 276
195. IV. László király megerősíti IV. Béla király azon szabadalmát, melylyel a nagyszombati apáczazárda embereit minden városi adozás alól felmentette, ... 277
196. IV, László királynak Dobouch földet tárgyazó adománya Chák nemzetségbeli Péternek fiai számára. 278
197. Erzsébet ifjabb királyné néhány emberét a nyúlszigeti apáczazárda szolgálatában felajánlja. 279
198. Péter comes országbirónak Tarnok nevü földet tárgyazó itélete Sándor és Jobagh s a nyúlszigeti apáczazárda közt. 279
199. Ugrin királyi tálnokmester Pethen helységet tárgyazó adománya Erdew comes számára. 281
200. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Erdew comes adománya következtében Pethen birtokába beiktattatott. . 283
201. A csaszmai káptalannak bizonyságlevele azon birtokcseréről, melynél fogva Miklós Miske comesnek fia, Viz helységben levő birtokát Chorgó nevü föld fejében a királynak átengedte, ki azt a nyúlszigeti apáczazárdának adományozta. 283
202. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Kend nevü föld Péter, Zubuszló fiának statuáltatott 284
203. A poségai káptalannak bizonyságlevele, hogy Rokold, Roland bánnak fia, Pechnében levő birtokát Zobó fiainak eladta. 285

Lap

204. A csornai konventnek bizonyságleve, hogy Vadosfalvai Pál Vodós nevü földjét Endre, Moysa fiának eladta. . . . 286
205. A jászói konventnek bizonyságlevele, hogy a Kocsói nemesek Kocsó birtokuk harzonvételében osztozkodtak. . . 287
206. A sághi konventnek jelentése a királyhoz, hogy Demeter comes Kuntnak fia Chery nevü földnek birtokába iktattatott. 288
207. Buya helységét tárgyazó osztosztató törvénykezési határozat Jákó Ketennek fia, és érdektársai, s Mihály és érdektársai közt. 289
208. Tárnuky helységre vonatkozó törvénykezési kiadvány a nyúlszigeti apáczazárda és Sándor Miklósnak fia közt. . 290
209. Törvénykezési okmány Sándor Simonnak fia és Mihály comes Ubulnak fia közt. 291

1281.

210. IV. László királynak Gayul helységet tárgyazó új adománya Péter bán és Komen comes Benedek comes fiai számára. 292
211. IV. László király megerösíti V. István királynak Lövesd, Rednuk, Esztergár és Fenyöfő helységeket tárgyazó 1270-ki adományát Demeter bakonyi föispán számára. 296
212. IV. László király Erdö comestöl lovat vevén a vételár kifizetéseig Némethi helységet inscribálja neki. 296
213. IV. László királynak Albert nevü földet tárgyazó új adománya Miklós és testvérei, Ertugnak fiai számára. . . . 297
214. IV. László királynak törvénykezési szabadalma Mihály és Egyed, Ubul fiainak Zabolcs-megyei népei számára. . . 298
215. IV. László királynak parancsa a székesfehérvári káptalanhoz, hogy Kenes-Berény helységet tárgyazó 1232-ki valló levelét újból kiadja. 299
216. Erzsébet királyné biztosítja Mikót és testvéreit, fegyveres jobbágyait, hogy Epelben levö földjüket nem fogja tölük elvenni. 300
217. IV. Márton pápa Parmai Bonaventurát raguzai érseknek kinevezi. 301
218. Lodomér esztergami érseknek itéletlevele a Mihály comes hitvesét illetö negyedjog tárgyában. 303
219. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Strogesi Tamás comes, és Miklós nógrádi esperest bizonyos peres ügyre nézve barátságosan egyezkedtek. 306
220. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Benedek comes néhai Pál veszprémi püspöknek testvére Munuros és Munkad helységeket Miklós comesnek eladta. 307
221. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Miklós Miklósnak fia Nyir nevü birtokát, a nyúlszigeti apáczazárdának elzálogosította. 310

Lap

[222. A székesfehérvári káptalan Kenes-Berény helységét tárgyazó 1232-ki fassionalis levelét ujból kiadja a veszprémi káptalan számára. 311

223. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy János nádor Chák comes fiaival bizonyos birtokjogra nézve egyezkedett. 312

224. A győri káptalannak ugyanarrol szóló más kiadványa. . 314

225. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Vlchey-i Jakab Osl nemzetségbeli Gergely comesnek az elleni elkövetett hatalmaskodások kiengesztelése végett Gyolokában levő birtokát átengedte. 316

226. A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Vnd, János comes fiainak beleegyezésével, férjhez menő leányának Kachynak Thorkw nevű földet átengedte. 319

227. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sapi Miklós comes és érdektársai Tagado pachia földre nézve a Bikchey-i nemesekkel egyezkedtek. 318

228. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Aykai Gelyan Aykában levő bizonyos malomra nézve Bolta Pálnak fiával egyezkedett. 321

229. A keresztesek budai konventjének bizonyságlevele, hogy a Koarszeg helység határai iránti egyenetlenségek választott birák által elintéztettek. 322

230. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Korrard comes esztergami polgár Udvarnok nevű birtokát Kozma Mutud fiának és érdektársainak eladta. . . 324

231. A sághi konventnek bizonyságlevele, hogy Palástai Albeus rokona Germanus Leva fiának megöletését örökös földjének átengedésével engesztelte. 325

232. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Oguz comes, Buzadnak fia Roykei Egyednek Kerechenben két ekényi földet csereképen átengedett. 327

233. Végrendeleti intézkedés Spalatóban. 328

1282.

234. IV. László királynak Myrgusd nevű földet tárgyazó adománya Sygue comes Thomaynak fia számára. 329

235. IV. László király több barsmegyei várjobbágyot nemesi állásra emel. 330

239. IV. László királynek a nyúlszigetet tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 332

237. IV. László király megerősíti Bogdai Illés comesnek Kurkych nevű földet tárgyazó adományát Simon és Péter serviensei számára. 333

238. IV. Márton pápa Bonaventura raguzai érseknek a palliumot küldi. 334

Lap

239. IV. Márton pápa Mihályt cattarói kanonokot, ki antivari-i érseknek postuláltatott, megerősíti. 335

240. Az esztergami káptalan két gyarmathi jobbágyának engedélyt ád, hogy Patas helység mellett a Garam ágán malmokat építhessenek. 337

241, A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Dénes mester Futaki Istvánnak fia Herkulteleke vagyis Irmo nevű birtokát Abel és Ipach Bodoni nemeseknek adományozta. . . 338

242. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai Péter fiaival Lipoch-i birtokukban osztozkodtak. 340

243. Az egri káptalaanak bizonyságlevele, hogy Rathold Zorynának fia, és Mikou Tamásnak fia, Bélben lévő örökös birtokukra nézve a Chanád nemzetségbeli nemesekkel egyezkedtek. 342

244. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Zodai János Zodában lévő birtokát Uklelő Mihálynak és érdektársainak átengedte. 344

245. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy több Zelch-i lakos Karaka nevű földüket Olivér és Herbord Reznuki comeseknek eladták. 345

246. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Marczel esztergami örkanonok a Berény földet tárgyazó 1274. évi 54. sz. a. haszonbért megujította. . . . 346

247. Frater Gergely a Machinatura nemes családból trau-i püspöknek választatik. 347

248. Trau város nagytanácsa segedelmet határoz Arbe sziget tűz által károsodott lakosainak. 349

1283.

249. IV. László királynak Zacheus, Adorján fiának összes javait tárgyazó adománya, Tamás vácsi püspök és testvérei számára. 350

250. IV. László királynak Bátur helységet tárgyazó adománya Pous comes Mersának fia számára. 352

251. IV. László király főfegyvernökének Endrének oda itéli Henrik fiának összes javait. 353

252. IV. László királynak ezen itéletét megerősítő okmánya. . 354

253. IV. László királynak a Buda feletti nyúlszigetet tárgyazó adománya, az ottani apáczazárda számára. 355

254. IV. László király megerősíti István ifjabb királynak Baas nevű földet tárgyazó 1266-ki adományát, Sank, Starknak fia számára. 357

255. Erzsébet idősebb királynénak Orbova földjét tárgyazó adománya Benedek comes Joance fia számára; IV. László király által megerősítve. 358

Lap

288. A nyitrai káptalannak bizonyságlevelei Rasnicza, Iván és Kuchmeg keresztyén kunok barsmegyei birtoka határjárása iránt, melyet Mihály mesternek és testvére Farkasnak eladnak. 405

289. A nagyváradi káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Péter, Mihály comesnek fia, Ekeuch és Pozdum birtokába iktattatott. 407

290. A nagyváradi káptalan átirja az általa 1283-ban kiadott 260. sz. a. osztályevelét. 408

291. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Dénes mester, Kemennek fia, testvéreit birtokuk elidegenítésétől eltiltotta. 408

292. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Purbusei Benedek Purbuse birtokának egy részét Sebe Fábián és Mihály comeseknek eladta. 409

293. A zágrábi káptalannak bizonyságlevele, hogy több Bornovozi nemes Glynában levő birtokrészét eladta. 410

294. A zágrábi káptalannak bizonyságlevele a Bornouzi nemesek közti birtokcseréről. 412

295. Esztergam város községe bizonyos házhely fejében, mely neki városhaza építésére átengedtetett, viszont megengedi, hogy a káptalan az őt illető vámot a városban bárhol szedhesse. 411

296. Chák nemzetségbeli Ugrin mesternek Keniz helységet tárgyazó adománya Gycad nemzetségbeli Tivadar bán számára. 413

297. A Nona dalmatiai város és Arbe sziget közti egyenetlenségeknek elintézése. 414

298. Trau város tanácsának választása. 417

1285.

299. IV. László király Chanád nemzetségbeli Tamás comest Pongrácznak fiát Csanád, Orod és Temes megyei családi birtokában megerősíti. 419

300. IV. László király megerősíti a hybei vendégek privilegiumait. 422

301. IV. László király Pous comest Mersának fiát a Batur helységet tárgyazó 1283-ki 250. sz. a. adományában megerősíti. 433

302. IV. László királynak Durma nevü földet tárgyazó adománya János Jakabnak fia számára. 425

303. IV. László király megerősíti a Garam melletti, sz. benedeki apátság népeit törvénykezési szabadságukban. . . 426

304. Dandolo János velenczei doge megbizottakat küld Trau városához. 42

305. Miklós nádor Laztay helységet a kedhelyi apátságnak adonyozza. 427

Lap

306. Lodomér esetergami érsek bizonyságot tesz arról, hogy az esztergami szent-tamási káptalan a főkáptalan javára az Ebeden követelt halászati jogtól elállott. 429
307. Lőrincz jadrai érsek Srimáz és Zuri szigeteket tárgyazó Sebenico érdekében hozott határozatát viszavonván, Jadra városnak azokra vonatkozó jogát elismeri. 430
308. Pál horvátszági bán Jadra várost ajánlja a pápa pártfogásába. 432
309. Gergely trau-i püspök és Trau város közti egyezkedése a tized tárgyában. 432
310. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jakab Óvári Koral'd mester fia, és Kemen comes, peres ügyeikre nézve barátságosan egyezkedtek. 435
311. Trau város községének nyilatkozata, midőn Pál bán által a spalatóiak elleni háborura felszólittatott. 437
312 Raguza község követei Cattaróban bizonyos letéteménynek, mely elvitetett, visszaadását követelik. 439

1286.

313. IV. László királynak Németi és Thóti helységeket tárgyazó adománya Pál mester veszprémi prépost számára. . . . 440
314. IV. László királynak Paagh helységet tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 442
315. IV. László király azon javakat, melyeket Omodé mesternek adományozott, megerősíti özvegye és árvai számára. . . 443
316. IV. László király visszavonja azon okmányokat, melyekkel Joachin mester hűtlennek nyilatkoztatva volt. 444
317. IV. Honorius pápa a raguzai érseket felhatalmazza, hogy a trebignei és stagnoi egyházak számára püspököket nevezzen. 445
318. Lodomér esztergami érsek a Vancsa érsek által az esztergami templomban alapitott oltárt az ottani őrkanonoksághoz csatolja. 446
319 Az esztergami káptalan beleegyezését nyilatkoztatja Lodomér érsek intézkedéséhez, melylyel a Vancsa érsek által alapíttatott oltár az ottani őrkanonoksághoz csatoltatott. 448
320. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pápa nemzetségbeli Pál Zakach-i részbirtokát adományozta Hector, János fiának. 449

1287.

321. IV. László királynak Voyk és Herescen földeket tárgyazó adománya Endre comes, Endre comes fia számára, . . . 450
322. IV. László király Pousát és Bokut pozsonyi várjobbágyokat birtokukkal együtt nemesi rangra emeli. 451

Lap

323. IV. László király megujítja Erzsébet ifjabb királynénak Burus-Bela nevű földet tárgyazó adományát Péter comes, Miklós mester fia számára. 452

324. IV. László király rendelete Buda város elöljáróságához, hogy a nyúlszigeti apáczazárda számára a Zalánkemeni és Zimonyi kereskedőktöl a vámot beszedje. 454

325. IV. László király, hogy a nyúlszigeti apáczazárda jogaiban hátrány ne történjen, megtagadja Buda várostól a kért vásári jogositványt. 454

326. A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Pylis nemzetségbeli Demeter comes Sárkán helységnek felerészét Miklós comes fiainak eladta. 455

327. A nyitrai káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Endre comes Vouk és Herescen helységekben statuáltatott. 456

328. A zágrábi káptalannak Graduch és Germanigy helységek közti határjárást tárgyazó bizonyságlevele. 457

239. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Huntpáznán nemzetségbeli Lampert comes az esztergami káptalannal birtokcserét kötött. 458

330. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Maróthi Fülöp comesnek fiai Thuteus nevü örökbirtokukat Miklós és Péter mestereknek, Weech unokáinak eladták. 459

331. A sági konventnek bizonyságlevele, hogy Dywychei Mátyás és testvére Tivadarnak árvája, Tyvadar megöletése tárgyában Kurtusi Pállal egyezkedtek. 460

332. Trau város nagytanácsának határozatai a községi kormányzás tárgyában. 461

1288.

333. IV. László király az esztergami egyház jobbágyait, különösen a szebelébieket, megerősíti régi szabadalmaikban. . 465

334. IV. László királynak Weresalma nevü földet tárgyazó adománya Péter, György comes Abauj megyei föispán számára 465

335. IV. László királynak Gyarmat nevü földet tárgyazó adománya Zuard mester Miklós comes fia számára. . . . 647

336. IV. László királynak Zura nevü földet tárgyazó adománya Zemplén vármegye több várjobbágya számára. (1278.) . 469

337. IV. László királynak Barcza nevü földet tárgyazó határozata Miklós és Márton, Miku fiai, s a kassai vendégek közt. 470

338. IV. László király a nyúlszigeti apáczákat birtokukban megerősíti. 471

339. IV. Miklós pápa a raguzai érseknek meghagyja, hogy a velenczeieket arra birja, mikép az aquileai patriarchatus birtokában és Istriában elfoglalt várakat visszaadják. . . . 472

340. IV. Miklós pápa a peclinai apátnak meghagyja, hogy a

Lap

cattarói püspököt az ottani domokosrendiek ellen elkövetett kihágások tárgyában, a romai szék elé idézze. . . . 474

341. IV. Miklós pápa a morinai püspök választási jogára nézve, Trau város papságát az apostoli szék elé idézteti. . . . 476

342. IV. Miklós pápa a raguzai érseket megbizza, hogy Padua város hatóságát arra inditsa, mikép az ottani ártalmas statutumokat megszüntesse. 478

343. Omodé nádornak törvénykezési intézkedése Bek comes és annak fia Lörincz, Ruichai nemesek ellen. 481

344. János kalocsai érsek bizonyságot tesz arról, hogy Oguz somogyi főispán és Aaz Mihálynak fia közt birtokcsere történt. 482

345. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Konstantia Chuu-i Sándor özvegye, és fia Fülöp, bizonyos rétet Godynus comes esztergami polgárnak eladták. 483

347. Az esztergami káptalan Miklós vargától elveszi jobbágyi városi telkét és Mihály szabónak adományozza. . . . 484

347 A csanádi káptalannak bizonyságlevele, hogy Borchuli nemzetségbeli Keyrannak fiai Popdi részbirtokukat Menai nemzetségbeli Péter, János fiának eladták. 486

348. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy több Zurchuk-i birtokos Zurchukban lévő birtokrészeik határai iránt egyezkedett. 487

346. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy László esztergami prépost káptalanjának Gyerki birtokot adományozta. 488

350. A pozségai káptalannak bizonyságlevele, hogy Gergely comes Zoydának fia Yelseuch-i birtokrészét Zoyda, Mátyás comes fiának eladta. 489

351, A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Köbölkúti János Cheh nevű birtokát Miklós comes Buda fiának eladta. 490

352. A keresztesek esztergami konventjének jelentése IV. László királyhoz, hogy Zuard mester, Miklós comes fia, Gyarmath nevü földbirtokába iktattatott. 492

1289.

353. IV. László király Gut első nemzetségbeli Endre, Dénes és Lothard, Lothard fiainak Valkó megyei népeit a nyestadó, hét dénár és szalusznai adózása alól felmenti. 493

354. IV. László király az Wo és Zelebyg helységeket tárgyazó adománya Sydói Mihály comes számára. 494

355. IV. László királynak intézkedése, hogy a nyúlszigeti apáczazárda összes birtokába viszahelyeztessék. 495

356. IV. László királynak Zomor és Udvarnokban lévő részbirtokokat tárgyazó iktatási parancsa az esztergami káptalanhoz Pál mester esztergami prépost több servienso számára. . 496

Lap

357. IV. László királynak parancsa, hogy Oguz comes Ágy nevű föld birtokában védelmeztessék. 497
358. Nemagnich István szerb királynak Poglizza dalmatiai kerület nemesei, és népeik számára kiadott privilegiuma. . . 497
359. Lodomér esztergami érsek káptalanjával az esztergami határban földeket cserél. 499
360. Pál horvátországi bán békességet köt a velenczei köztársasággal. 499
361. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Pál mester esztergami prépostnak több serviense Zomor és Udvarnokban lévő részbirtokukban statuáltatott. 501
362. A győri káptalan átirja saját 1241-ki Egyházasurkun nevű birtokot tárgyazó bizonyságlevelét. 503
363. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Korchai László, sógornéjával Aglonththal, Korchai Sándor özvegyével, hitbére és jegyajánkékaira nézve egyezkedett. . . . 504
364. A nagyváradi káptalannak a Gutkeled nemzetség Szabolcsmegyei javait tárgyazó osztályára vonatkozó bizonyságlevele. 505
365. A Churgoi konventnek jelentése IV. László királyhoz, hogy bizonyos földbirtokban Ochuz comes statuáltatott. . . 506
366. A nagyváradi konventnek bizonyságlevele, hogy szent-Jánosi Paznan maradékai Thurna nevű birtokukat Raphayn bánnak eladták. 507
367. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Chák bán fiai bizonyos Roykban lévő birtokrészt Ochuz comesnek, Buzad comes fiának eladták. 508
368. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Miklós comes Chák bán fiának özvegye, és Herbord comes Lankretnek fia Kutfő nevű birtokukat ugyan Ochuz comesnek eladták. . 509
369. IV. Miklós pápa a morinai püspökséget tárgyazó 341. sz. a. intézkedésének foganatosítására vonatkozó iratok: 1) A pápa kiküldött biráinak idézési rendelete. 210
370. 2.) A megtörtént idézésnek közjegyzői bizonyságlevél készítése végetti bejelentése, Ferencz mester spalatói jegyzőnél. 511
371. 3.) Jakab spalatói esperest és egyik pápai kiküldött birónak kifogása a Ferencz mester által készített bizonyságlevél ellen. 514
372. Trau város hatóságának határozata, hogy a községi zavarok alkalmával bebörtönzöttek mi módon a börtönből kibocsáthatók. 515
373. Rudolf Lomniczi biró bizonyos Ruda nevű erdőséget uj telepítvény végett Mühlbachból való Theodoriknak és Lajosnak adományoz. 516

1290.

Lap

374. IV. László király Besztercze (erdélyi) város adójának két részét engedi el. 518
375. IV. László király a nyúlszigeti apáczazárda jogait és szabadalmait megerősítvén, azoknak szoros megtartása iránt intézkedik. 519
376. IV. László király fentartja a nyúlszigeti apáczazárda népeinek törvénykezési szabadalmait. 521
377. IV. László királynak rendelete, hogy a budai várban a nyúlszigeti apáczazárda jogainak sértésével vásár ne tartassék. 522
378. IV. László királynak Chetnek hozzá hűtelen fiai és rokonai javait tárgyazó adománya, István és Pál mesterek, Mihály comes fiai számára. 523
379. IV. László király viszaadja a nyúlszigeti apáczazárdának Zoych nevű földet. 524
380. Erzsébet idősebb királynénak bizonyos egyházi adakozást tárgyazó okmánya. 524
381. Erzsébet idősebb királynénak Verőcze megyei Szent Márton helység tisztségét tárgyazó adománya Aba nemzetségbeli Lőrincz mester számára. 526
382. Erzsébet ifjabb királyné Beelch, Rakus és Dada helységek birtokát visszaadja a budai szigeten lévő apáczazárdának. 526
383. Erzsébet ifjabb királynénak ezen visszaadást tárgyazó ünnepélyes kiadványa. 527
384. IV. Miklós pápa Lambertet a minoriták szerzetéből kinevezi veglai püspöknek. 529
385. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Huntpaznan nemzetségbeli Lampert Miklósnak fia, Beelben levő részbirtokát Miklós, Armin fiának, selmeczbányai polgárnak eladta. 530
386. Az esztergami káptalan Kér nevű földet cserébe adja Molosi Adorjánnak, ennek Gyerk nevű négy ekényi földjéért. . . 532
387. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Fekete Miklós comes bizonyos budai szőllőket a nyúlszigeti apáczazárdának végrendeleileg hagyományozott. 534
388. A győri káptalannak bizonyságlevele, melylyel a Zurchuk-i nemesek közti birtokegyezkedését ujból átirja, s illetőleg hitelesíti. 535
389. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy a Ják nemzetségbeli nemesek örökbirtokuk elidegenítésének esetére bizonyos egyességet kötöttek 537
390. A vasvári káptalannak ugyanazon egyezkedésre vonatkozó bizonyságlevele. 538
391. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Tori Miklósnak fiai Verébben levő birtokukat nővéreiknek átengedték. 540

Lap

392. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Nabradi János és testvérei Beck birtokukat Mihály comesnek Ubul fiának eladták. 542
393. A keresztesek esztergami konventje átírja és hitelesíti az esztergami káptalan és Malosi Adorján közti, Gyerk földjét tárgyazó adásvevési szerződést. 543
394. Trau város községe határozmányai több odavaló polgár száműzése tárgyában. 544
395. IV. László király Epel helységet az esztergami káptalannak visszaadja. Év nélkül. 547
396. IV. László király megengedi, hogy a nyúlszigeti apáczazárda Cholnuk nevü jószágában vásár tartassék. Év nélkül. 548
497. IV. László király több buda-felhévvizi adózót a nyúlszigeti apáczazárdának adományoz. Év nélkül. 548
398. IV. László király rendelete a leleszi népekhez, hogy a reák kivetett adót István és Pál mestereknek, Mihály comes fiainak fizessék. Év nélkül. 549
399. IV. László királynak bizonyos Rewche vármegyében lévő földet targyazó adománya Kachuna unokái zámara. Év nélkül. 550
400. IV. László királynak Galach nevü földet tárgyazó adománya Mortunus Zochud fia számára. 550
401. IV. László király parancsa Valter komárommegyei főispánhoz, hogy Kuldu nevü földet adja vissza a nyúlszigeti apáczazárdának. Év nélkül. 551
402. IV. László király megerősíti Bertalan comesnek Chalad nevü két falut tárgyazó adományát, veje Osl számára. Év nélkül. 552
403. IV. László királynak bányászati engedélye a Bócza folyó mellék földjére nézve Bogomér comes számára. Év nélkül. 553
404. IV. László királynak Dragul és Legen helységeket tárgyazó iktatási parancsa az esztergami káptalanhoz Demeter Dobaknak fia és testvérei számára. Év nélkül. 553
405. IV. László királynak rendelete Hench kamaragrófjának és társainak, hogy Pétert Abrahám fiát, nagyatyjának V. István királytól adományozott oroszlánhidi vámnak szedésében ne akadályozzák. Év nélkül. 555
406. IV. László királynak rendelete, hogy Márton és Bank, Somogymegyei várjobbágyok árvai, Necech nevü birtokukban Opey comes ellen védelmeztessenek. Év nélkül. . . 555
407. IV. László király Mihály comes és fiait, hogy Chák nemzetségbeli Pétert és Moyst Gyula fiait, kik fellázadtak voltak, megöltek, minden büntetés alól fölmenti. Év nélkül. . . 556
408. IV. László királynak parancsa Lorand erdélyi vajdához, hogy Chetneknek hozza menekült fiait és rokonait elfogja. Év nélkül. 557

Lap

409. IV. László király bocsánatot hirdet azon ellene fellázadtak számára, kik hozzá hűséggel lesznek. Év nélkül. . . . 558
410. IV. László király István és Pál mestereknek, Mihály comes fiainak, a leleszi monostor kegyuri jogát adományozza. Év nélkül. 559
411. IV. László királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett, több tiszavidéki jószágot tárgyazó iktatási parancsa István és Pál mesterek, Mihály comes fiai számára. Év nélkül. . 559
412. IV. László királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett Damaraz, Dobos és Byztruch helységeket tárgyazó iktatási parancsa, Mihály comes s fiai, István és Pál mesterek számára. Év nélkül. 560
413. IV. László király vámmentséget ád Mihály comes fiai István és Pál mestereknek azon hajóik számára, melyek váruk felépítésére a Szamoson építési anyagot visznek. Év nélkül. 561
414. IV. László király a Szathmár és Szabolcs megyei nemeseknek meghagyja, hogy Mihály comest és fiait Szathmár megyében felépítendő váruknak építésében segitsék. Év nélkül. 562
415. IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer nevü földeket tárgyazó adománya Endre, Polyan comes fia számára. Év nélkül. 563
416. IV. László király Istvánt és Pált, Mihály comes fiait, a szatmári főispán és más birák hatósága alól felmenti. Év nélkül. 563
417. IV. László király Mihály comest és fiait Ugocha megye főispánságára nevezi ki. Év nélkül. 564
418. IV. László királynak parancsa a vasvári káptalanhoz, hogy Istvánt, Ják comes fiát visszahelyezze Ladun nevü földbirtokába. Év nelkül. 565
419. IV. László király helyben hagyja, hogy V. István király Beneuch földet, melyet Merze Benedek comes fiától előbb csereképen elvett, ennek ismét visszaadta. Év nélkül. . . 566
420. IV. László király Spalató várost eltiltja attól, hogy magának a külföldről elöljárót választhasson, s inti, hogy polgári kötelességét hívén teljesítse. Év nélkül. 567
421. IV. László király rendelete Pál bánhoz, hogy Trau, Spalato és Sebenico városokat ne háborgassa, s azokban a törvényes kormányzati szabályokat fentartsa. Év nélkül. . . 568
422. IV. László király rendelete Sebenico városhoz, hogy Trau várost ne háborgassa. Év nélkül. 569
423. IV. László király Trau várost törvényes szabadságaiban biztosítja. Év nélkül. 569
424. IV. László királynak elismerő levele Trau város községéhez, hogy a clissai vár védelmében segítséget nyújtott. Év nélkül. 570

Lap

425. IV. László király Trau városnak a hozzá tanusított hűségért köszönetét kijelentvén, biztosítja jogait és szabadságait. Év nélkül. 571

426. Erzsébet ifjabb királynénak Ivancs nevü földet tárgyazó adománya Tivadar székesfehérvári nagyprépost számára. Év nélkül. 571

427. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Demeter Dobaknak fia Dragul és Legen helységekben statuáltatott. Év nélkül. 572

428. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, a Chaba helységben történt határjárásról a nyúlszigeti apáczazárda számára. Év nélkül. 573

429. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz a Szalonta, Szakályos és Szalagyör nevü földekben történt határjárásról a nyúlszigeti apáczazárda számára. Év nélkül. 575

430. Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Szöny helység Miklós, Wech unokájának statuáltatott. Év nélkül. 577

431. A budai káptalannak jelentése Péter országbiróhoz, hogy IV. László király parancsára V. István királynak Takson helységet tárgyazó adománylevele átiratott, a nyúlszigeti apáczazárda számára. Év nélkül. 579

432. A pécsi káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Kaplan helység a nyúlszigeti apáczazárdának statuáltatott. Év nélkül. 580

433. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy az Aykai nemesek közti egyenetlenségek, barátságosan elintéztettek. Év nélkül. 581

434. A zalavári konventnek jelentése IV. László királyhoz, hogy parancsára bizonyos idézést végrehajtott. Év nélkül. . . 582

435. Zoych helységet tárgyazó törvénykezési határozat Job és Pál, Ryug fiai, és a nyúlszigeti apáczazárda közt. Év nélkül. 583

436. Zamarfalva helységet tárgyazó törvénykezési határozat Oghuz comes, Buzad fia, és Mihály Mihálynak fia közt. Év nélkül. 584

ARPADKORI

UJ

OKMÁNYTÁR.

IX.

(MÁSODIK FOLYAM III. KÖTET.)

1.

IV. László király megerösiti IV. Béla es V. István királyoknak Baka, Gukes és Bagana helységeket tárgyazó 1270-ki adományait több selmeczbányai polgár számára. 1272.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui Regibus eternam dat salutem. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Wyllam ciuis de Bana, nostram adiens presenciam exhibuit nobis priuilegium domini Stephani illustris Regis Hungarie clare memorie karissimi patris nostri super confirmacione emptionis quarundam uillarum Baka, Gukes et Bagana uocatarum et pertinencium earundem confectum, petens a nostra Celsitudine cum instancia, ut idem priuilegium ratificare, et innouando nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem tenor is est:

Stephanus Dei gracia Hungarie stb. (következik V. István királynak 1270-ki okmánya, mint fentebb gyüjteményünk VIII. vagy is a második folyam 3-ik kötetében 289. l.)

Nos igitur iustis peticionibus dicti Wyllam fauorabiliter inclinati, id quod in premissis primo per Regem Belam auum nostrum, et demum per patrem nostrum rite et legitime factum est, in hac parte ratum habendo, dictum priuilegium patris nostri de uerbo ad uerbum insertum presentibus duximus confirmandum, dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus Magistri Nicolai Prepositi Ecclesie Albensis Transsiluane aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Dominice Incarnacionis M°CC°LXX° secundo, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus in Christo patribus Philippo Strigoniensi perpetuoque Comite loci eiusdem, Stephano Colocensi, et Johanne Spalatensi Ar-

chiepiscopis, Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinque-Ecclesiensi Comite Musuniensi, Philippo Waciensi aule domine Regine karissime matris nostre Cancellario Comite Neugradiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Lodomerio Waradiensi, Thymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi, et alijs Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Laurencio Palatino Comite Supruniensi, Joachino Bano tocius Sclauonie, Nicolao Woywoda Transsiluano Comite de Zounuk, Ladizlao Comite Posoniensi, Erney Magistro Tauarnicorum nostrorum Comite Worosdiensi, Alexandro Judice Curie nostre, Emerico Comite Symigiensi, Paulo Bano de Zeurino, Ponith Bano Comite Zaladiensi, Omodeo Comite Castri Ferrei, Reynoldo Magistro Dapiferorum, Vgrino Magistro Agasonum nostrorum, Michaele Comite Nitriensi, Philippo Comite Jauriensi, Salomone Comite Albensi, Herbordo Comite Tolnensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-sárga-vörös selyemzsinórból függő pecséttöredékkel, a budai kir. kamarai levéltárban.)

2.

IV. László király megerősíti V. Istvánnak 1266. és 1271-ki adományait Kázmér mester számára. 1272.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus presens scriptum inspecturis tam presentibus, quam futuris salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tam presencium, quam posterorum harum serie volumus peruenire, quod Magister Kazmerius fidelis et familiaris prius Illustris Regis Stephani, karissimi patris nostri felicissime recordacionis, nunc aulae nostre Notarius, ad nostram accedens presenciam obtulit nobis priuilegium eiusdem karissimi patris nostri super collacione sew donacione terre cuiusdam,

petens a nobis cum instancia, ut ipsum priuilegium acceptare, ratificare, sew eciam nostro priuilegio confirmare dignaremur. Cuius quidem tenor talis est:

Stephanus D. gr. Hungarie st. Rex stb. (következik V. István királynak 1271-ki adománylevele, mint fentebb gyüjteményünk VIII-ik, vagy is a második folyam 3-ik kötetében 337. l.)

Nos itaque, qui ex officio suscepti regiminis nostri iustis petencium votis animum debemus beneuolum inclinare, grata obsequia sew obsequiosa merita eiusdem Magistri Cazmerij attendentes, considerantesque eum ad obsequia nostra et Regni nostri esse necessarium, prenotatam collacionem per ipsum karissimum patrem nostrum eidem Magistro Cazmerio et suis fratribus prenotatis factam, et confirmacionem ex gracia patris nostri, ratam, gratam habentes pariter et acceptam, confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus Magistri Nicolai Albensis Ecclesie Transsiluane Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo LXXII°, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Philippo Sancte Strigoniensis Ecclesie Archiepiscopo perpetuoque Comite loci eiusdem, aule nostre Cancellario, Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chenadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Vaciensi Comite Neugradiensi, Paulo Wesprimiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Rolando Palatino, Matheo Bano tocius Sclauonie, Joachino Magistro Tauarnicorum nostrorum Comite de Pylys, Alexandro Judice Curie nostre Comite de Orbaz, Paulo Bano de Zerenio, Renoldo Magistro Dapiferorum nostrorum et Comite de Zabolch, Wgrino Magistro Agazonum nostrorum Comite Syrmiensi, Laurencio Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Keue et Karaso; Omodeo Comite Castri Ferrey, Emerico Comite Symigiensy, Johanne Comite Zaladiensi, Michaele Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(A jászói konventnek 1434-ki átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

3.

IV. László király megerősiti IV. Béla királynak a sz. Mihály nyulszigeti monostor és Aba nemzetségbeli Aba közti 1253-ki itéletét. 1272.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus tam presentibus, quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod frater Jacobus Prior Ordinis fratrum Premonstratensis Monasterij Beati Michaelis Archangeli de Insula Virginis Marie ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis priuilegium domini Bele Illustris Regis Hungarie felicis recordacionis karissimi aui nostri, petens supliciter, ut idem ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius tenor talis est :

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1253-ki itélete, mint fentebb gyüjteményünk VII-ik, vagyis a második folyam 2-ik kötetében 351. l.)

Nos igitur peticionibus eiusdem fratris Jacobi Prioris. que iuste et congrue esse videbantur, fauorabiliter inclinati, priuilegium predicti karissimi aui nostri ratum habentes et acceptum, inserendo de uerbo ad uerbum, presentis scripti patrocinio duximus confirmandum duplicis sigilli nostri munimine roborantes. Datum per manus Magistri Nicolai Prepositi Albensis Ecclesie Transsiluane aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° septuagesimo secundo, quinto nonas Decembris, Regni autem nostri anno primo, indiccione XV. Venerabilibus patribus Philippo Strigoniensi perpetuoque Comite loci eiusdem, Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi Comite Musuniensi, Phylippo Vaciensi aule domine Regine karissime matris nostre Cancellario Comite Neugradiensi, Paulo Vesprimiensi

aule nostre Cancellario, Briccio Chanadiensi, Thimotheo Zagrabiensi, Lodomereo Waradiensi et Dyonisio Jauriensi Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Rolando Palatino, Bano de Macho et Judice Cumanorum; Joachyno Magistro Tawarnicorum Comite de Plys, Matheo Bano totius Sclauonie, Nicolao Voywoda Transsiluano Comite de Zonuk, Ladizlao Comite Posoniensi, Herrico Bano de Wozora et de So, Alexandro Judice Curie nostre Comite de Vrbaz, Laurencio Comite Suprvniensi, Emerico Comite Symigiensi, Paulo Bano de Zeurino, Omodeo Comite Castri Ferrey, Renoldo Magistro Dapiferorum Comite de Zobolch, Johanne Comite Zaladiensi, Vgrino Magistro Agasonum Comite Syrmiensi, Stephano Bano de Bozna, Gregorio Bano de Kucho et de Boronch, Herbordo Comite de Barana, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, felette megrongált állapotban, a sárga-violaszinű selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

4.

IV. László király megerősiti V. Istvánnak a sopronmegyei tizedekre vonatkozó adományát a borsmonostori apátság számára. 1272.

Nos L. Dei gracia Rex Vngarie significamus tenore presencium vniuersis; patentes litteras karissimi patris nostri St. Regis pie memorie recepisse in hec verba:

Nos St. Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik V. István királynak 1270-ki okmánya, mint fentebb gyüjteményünk III. kötetében 233. l.)

Nos itaque factum karissimi patris nostri huiusmodi salubre esse considerantes, ratum habemus, et vtique approbamus, et cum presentes fuerint reportate, nostrum super

hoc dari priuilegium faciemus. Datum Albe in vigilia Natiuitatis Beate Virginis anno Domini M°CC°LXX° secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek az okmány hátára nyomott pecsétje nagyobbára már lemállott, a budai kir. kamarai levéltárban.)

5.

IV. László királynak parancsa a budai prépositthoz, hogy a boldogságos asszony szigetén lévő apátczákat bizonyos szőllők birtokába iktassa. 1272.

L. Dei gracia Rex Hungarie fideli suo A. Preposito Budensi salutem et graciam. Cum karissimus pater noster Rex Stephanus pie memorie omnes vineas Gyan et Rubini filij Serperes ciuium Strigoniensium, qui heredum carentes solacio decesserunt, in territorio uille et ciuitatis Strigoniensis existentes, karissimis nostris sororibus de Insula Beate Virginis perpetuo contulerit possidendas, prout in litteris karissimi patris nostri uidimus contineri, fidelitati tue damus firmiter in mandatis; quatenus procuratorem sororum predictarum nomine et uice earundem in possessionem vinearum predictarum introducas; quia donacionem karissimi patris ratam habere volumus in hac parte. Datum in Insula Beate Virginis secunda feria proxima post Exaltacionem Sancte Crucis.

Kivül: A. Preposito Budensi. — Quod Rex Ladizlaus dedit vineas aliquorum ciuium Strigoniensibus sororibus de Insula in Colnuch.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsétnek maradványa megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

6.

A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Ponich bán és zalamegyei föispán Pryske és Parpah várakat bizonyos feltételek mellett testvéreinek átengedte. 1272.

Nos Capitulum Albensis Ecclesie damus pro memoria, quod Ponic Bano Comite Zaladiensi ab una parte; Nycolao filio Arnoldi, Arnoldo fratre suo, Ponich Comite, Chak Magistro, Oguz filio Buzad fratribus suis ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Ponich Banus assumpsit et obligauit, ut duo castra Plyske et Parpah uocata cum suis pertinencijs, et quandam possessionem Nykch uocatam, tum propter bonum consanguineitatatis ipsius Nycolai et cognatorum suorum nobilium predictorum, tum eciam pro remedio anime domini sui St. Illustris Regis Vngarie clare memorie, ex cuius collacione eadem castra et possessio deuenerant ad ipsum Ponic Banum, restitueret et redderet ad manus dicti Nycolai pleno iure sub testimonio Capituli Wesprimiensis; et ad maiorem cautelam idem Ponic Banus, ut obligacioni huiusmodi per ipsum coram nobis facte non possit aliquatenus contraire, manifestum in ecclesia Beate Virginis super altare Sancte Crucis prestitit sacramentum; et e conuerso idem Nycolaus pro expensa et sumptibus non modicis, quos dictus Ponic Banus in tenendis illis castris tempore guerrarum in conflictu Regis Bohemie fecit et habuit pro utilitate castrorum eorundem, dedit et donauit seruos (et) ancillas cum filijs et filiabus ac uxoribus suis eidem Ponich Bano et suis successoribus. Quos idem Ponich Banus seruos et ancillas traduci ad se fecerat de predicta possessione Nycolai perpetuo et irreuocabiliter possidendos. Nomina seruorum eorundem, quos nominare coram nobis potuerunt, hec sunt: Zalawa cum fratre suo Zulaw, Michael cocus, Malchun, Cheke, Paul, Martinus, Durguzlo, Thomas carpentarius, Zunda, Doboya, Cheghe, Wolk cum filijs, filiabus et uxoribus. Ad hec idem Nycolaus assumpsit super fidem suam, quod nouem capita

seruorum; Burtuam cum duobus filijs suis, Zurk cum duobus fratribus Gurk et Beden uocatis, filius Thome carpentarij, Thomas filiolus Petri, et filius coci Michaelis uocatorum, qui ab ipso Ponich Bano aufugerant, ubicunque idem Nycolaus reinuenire poterit, in die Exaltacionis Sancte Crucis seu restitucionis castrorum memoratorum restituet Ponich Bano sub testimonio Capituli prememorati. Sed si reinuenire non posset, extunc dabit pro eisdem nouem capitibus seruorum duas mansiones libertinorum cum filij suis, videlicet Gregorium et Gurk; et si ijdem duo libertini cum filijs complere numerum nouem capitum suorum non possent, extunc complebit idem Nycolaus in pecunia, dando pro quolibet capite tres marcas in bono argento, ita tamen quod pro vno seruo tres libertini recipientur ex prenotatis; eodem die eciam idem Nycolaus iurabit, quod de predictis nouem capitibus seruorum nullum apud se haberet, nec celare ullum contra ipsum Ponic Banum quicquam ex eisdem; et quicunque de cetero de predictis seruis uel libertinis ab ipso Ponich Bano siue clam, siue palam ad eundem Nycolaum reuerteretur, extunc semper ad fidem suam restituere tenebitur eidem Ponich Bano, et ab omnibus impetitoribus eosdem aput ipsum Ponich Banum defensare. Super quo eciam, ne huiusmodi obligacionis series per ipsum Nycolaum facte contra prefatum Ponic Banum aliquatenus infringi valeant, prenotati nobiles viri ipsi Nycolao astantes prestiterunt iuramentum. Ceterum idem Nycolaus in festo annotato assumpsit se daturum eidem Ponic Bano de uino anni presentis decem tunellas vini cum tunellis, curribus et quadraginta bonis bobus, quarum quelibet tunellarum continere debet centum cubulos vini. Hoc adiecto, quod si qua parcium de premissis omnibus vel singulis premissorum resiliret, vniuersas possessiones suas hereditarias et empticias amittet, pars utraque se ad id coram nobis obligauit spontanea uoluntate. Datum in quindena Sancti Regis anno Domini M°CC° septuagesimo secundo.

(Ugyan a székesfehérvárl káptalannak 1274-ki átiratából, mint alább; a főmélt. herczeg Batthyáni család levéltárában.)

7.

Hohold mester lindvai szöllöjét a vasvári káptalannak adományozza. 1272.

Nos Magister Hoholdus Dominus de Lindua significamus, quibus expedit vniuersis; quod nos vna cum Matheo et Stephano filijs nostris, ob nostram et domine vxoris nostre bone memorie salutem, vineam Churnuta in nostras manus suis culpis exigentibus deuolutam, plantatam in monte Lindua, iacentem ad occidentem, absque chibrione Ecclesie Beati Michaelis de Castro Ferreo duximus conferendam, jure perempni pacifice et quicte possidendam; ita ut fratres in eadem Ecclesia Deo militantes melioratam quantumcunque, absque ulla contradiccione tam nostra, quam filiorum et propinquorum nostrorum vineam predictam libere et secure possidebunt. Quod ut ratum sit, nec per quempiam in futurum possit irritari hec presens donacio, presentes litteras nostro sigillo pendenti duximus conferendas. Anno Domini M°CC° septuagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán. a hártyazsinegen függött pecsét elveszett; a szombathelyi káptalan levéltárábn.)

8.

IV. László király atyja István, akkor meg ifjabb királynak Forrót, Devecsert, Fancsalt, Eözdöt és Guthát tárgyazó adományát megujitja és megerösiti Aladár mester Chete comes fiának számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est — — — um. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Magister Aladarius filius Comitis Chete exhibuit nobis priuilegium Sereniscimi patris nostri domini Stephani Regis Hungarie felicis recordacionis, petens a nobis cum instancia, ut possessiones, quarum nomina in eodem priuilegio continentur, et predictus dominus Rex pater noster karissimus ab eodem abstulerat, et diversis personis contulerat, propter merita suorum seruiciorum sibi restituere, et primam collacionem patris nostri confirmare ex benignitate Regia dignaremur. Cuius tenor talis est:

Stephanus Dei gracia junior Rex Hungarorum stb. (következik István ifjabb királynak Forrót, Devecsert, Fancsalt, Eözdet és Guthát tárgyazó 1262-ki adománya, mint fentebb gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam 3-ik kötetében 290. l.)

Verum licet predicte possessiones ex donacione sepe dicti patris nostri, eo quod contra ipsum Aladarium motus fuerat, per diuersas manus post collacionem ipsi Magistro Aladario factam perambulauerit; tamen considerantes fidelitates et seruicia ipsius Magistri Aladarij, quc progenitoribus nostris, Bele videlicet auo nostro, et predicto Stephano patri nostro, Serenissimis Regibus Hungarie, prout quedam ex sevuicijs suis in priuilegijs ipsius patris nostri karissimi continentur articulatim annotata, et nobis in feruore fidelitatis eximie exhibuit; attendentes eciam, quod sicut seruicia exhibita et

inpensa non facta esse non possunt, sic et donaciones pro meritorijs seruicijs semel facte non debent reuocari: omnes possessiones, quarum nomina in ipso priuilegio patris nostri continentur, simul cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis eidem Magistro Aladario et suis heredibus, heredumque suorum in perpetuum successoribus de uoluntate et beneplacito domine Regine karissime matris nostre, et consilio omnium Baronum nostrorum dedimus et restituimus perpetuo et inreuocabiliter eo iure et ea integritate, quibus idem Serenissimus pater noster primo eidem contulerat possidendas; cassantes et in irritum reuocantes ac irrita pronunciantes omnia priuilegia et instrumenta, que post collacionem karissimi patris nostri ipsi Magistro Aladario factam, quocunque modo contra ipsam qualicunque tenore uel quacumque racione seu occasione super ipsis possessionibus per possessores intermedios fuerunt impetrata. In cuius rei testimonium et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Nicolai Albensis Ecclesie Prepositi Transilvane aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° tertio, quarto idus Januarij, Regni autem nostri anno primo. Metropolitica Strigoniensis Ecclesie Sede vacante, venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepispopis; Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi Comite Musuniensi, Philippo Wachiensi aule domine Regine karissime matris nostre Cancellario et Comite Neugradiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Briccio Chanadiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi, et alijs Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino, Bano de Machou et Judice Cumanorum; Matheo Bano tocius Sclauonie, Nicolao Woynoda Transilvano et Comite de Zonuk, Joachino Magistro Tauarnicorum nostorum Comite de Pylys; Alexandro Judice Curie nostre Comite de Wrbaz, Ladizlao Comite Posoniensi, Laurencio Comite Supruniensi, Herrico Bano de Wozora et de Sou, Stephano Bano de Bozna, Gregorio Bano de Boronch et de Kuchou, Emirico Comite Symigiensi, Johanne Comite Zaladiensi, Omodeo Comite Castri Ferrei, Vgrino Magistro Agasonum nostrorum Comite Syrmiensi, Paulo Bano de Zeu-

rino Comite de Wolkou, Reynoldo Magistro Dapiferorum Comite de Zobolch, Laurencio Magistro Pincernarum Comite de Keue et de Karasu, Salomone Comite Albensi, Michaele Comite Nitriensi, Jacobo Comite Jauriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie börhártya, a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

9.

IV. László királynak Scynte helységet tárgyazó adománya Chák nemzetségbeli Péter mester számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus presens scriptum inspecturis tam presentibus quam futuris salutem in salutis largitore. Regie benignitatis sublimitas recto pensans libramine merita singulorum, et maxime illorum, quos sicut generosi sanguinis alta nobilitas et morum innata probitas, sic et approbate fidelitatis constancia, ac strenuorum actuum experiencia efficiunt digniores, dum eos digne retribucionis beneficio refocillat, dum eis largitur quod merentur, multorum mentes ad fidelitatis florem excitat, et ad bene merendi studia fideliter obsequentibus prebet exemplum, et prestat operosam fiduciam seruiendi. Hoc igitur pensantes ex animo, hoc Regali moderamine in cordis nostri reuoluentes armariolo, noticie cunctorum declaramus, quod cum nobilis vir et honestus Magister Petrus filius Magistri Mathei de genere Chak a primo iuuentutis sue principio auo nostro et patri nostro victoriosissimis Vngarorum Regibus, ac nobis demum ex conspicuis actibus meruisset multipliciter complacere, diuersis clarens meritorum virtutibus, que longum esset propter sui multiplicitatem suo modo per singula enarrare; aliqua tamen de gestiis eius, quorum quedam vidimus, quedam vero a patre nostro et Regni Baronibus uera-

citer intelleximus, ad memoriam futurorum et informacionem ceterorum presentibus jussimus annotari. Primum siquidem, cum dominus Rex pater noster tunc gerens terre Transdanubialis gubernaculum, a facie patris sui, qui eum ex infidelium instigacione relegato paterne pietatis affectu persequebatur, in castrum de Feketyvholm cum pauca comitiua declinasset, idem Magister Petrus ex missione patris nostri sub castro Dewa contra Cumanorum exercitum viriliter dimicavit, quosdam ex eis captiuando, quosdam autem perimendo, triumphalem reportauit victoriam, negocium patris nostri ibi feliciter inchoando. Preterea cum castrum Borynka per inimicos patris nostri et Regni Hungarie exploratores fuisset occupatum, prefatus Magister Petrus cum effusione sanguinis sui et morte suorum recuperauit castrum illud, et iurisdiccioni restituit fidelium nostrorum eliminatis infidelibus ex eodem. Ad hec, cum predictus auus noster transmissa armatorum multitudine primum nos, et dominam Reginam matrem, et sorores nostras karissimas de castro Patak educi fecerat et extrahy, et exinde patrem nostrum inuestigarj faciebat, machinans eum priuare iure geniture et Regni diademate spoliare; ipse Magister Petrus cum Matheo fratre suo primum captiuauit speculatores exercitus auj nostrj contra patrem nostrum ad explorandum clanculo destinatos; quibus de captiuitate huiusmodi ad cautelam absolutis, per quorundam Baronum patri nostro fidelium, licet tunc ipsi auo nostro coacte famulancium, Saxones et alij homines regionis Transilvane ad patrem nostrum redierunt, eum naturalem terre dominum cognoscentes. In quibus quidem casibus patri nostro et nobis quasi in desperacione positis, idem Magister Petrus cum eodem Magistro Matheo fratre suo, et cum quibusdam alijs sub castro predicto et locis aliis repetitis nempe vicibus pro honore et liberacione negocij patris nostri dubiis bellorum euentibus se committere non expauit potenter dimicando, militiam exercuit frequenter virtuosam, sudores bellicos et letalia uulnera sustinendo; maxime in eo conflictu, quando Laurencius filius Kemyn et multi alij capti fuerunt, et plures iugulati. Sane cum Hernei Banus et alij nostri Barones prenotate persecucionis tempore contra patrem nostrum armata milicia accessissent, idem Magister Petrus cum pre-

fato fratre suo huiusmodi preueniens exercitum, ipsum Ernei Banum deuictum in prelio captiuauit, vbi ipse letaliter extitit sauciatus. Item in Ilsuazeg, cum idem pater noster contra Ducem Belam, Prewcilinum, Herricum Banum, et alios ipsius aui nostri adiutores et Barones conflictum habuerat, idem Magister Petrus, licet antea transfossus lancea et sectus gladio militare non valeret, mori tamen pro patre nostro et nobis elegit pocius, qusm ante consumacionem laudabilem relinquere iniciatum negocium patris nostri, ubi Coronam Regni Hungarie celitus nobis per successionem traditam in persona patris nostri obtinuimus et recuperauimus per eiusdem Magistri Petri et aliorum fidelitatem commendabilem et uirtutem. In quo quidem conflictu Bela Duce effugato, et Prewcilino interfecto, Herricus Banus cum filiis et complicibus suis extitit captiuatus. Porro cum Ottokarus Bohemorum Rex, tunc patris nostri, nunc autem noster capitalis inimicus, fidei sue desertor, violata pace, fractis treugis, et ruptis iuramenti suj vinculis, ducens in auxilium sibi florem milicie tocius Alamanie, contra patrem nostrum fines Regni Vngarie potencialiter adiisset, Posonium et quedam alia castra prodicionaliter occupando, idemque pater noster generalem leuasset exercitum contra eum; sepedictus Magister Petrus simul cum eodem fratre suo apud Posonium, post circa Musunium, quo idem Rex Bohemorum castra sua defixerat, milicie sue aciem ad bellum preparando, ac demum in fluuio Rebuche, vnde de area certaminis, quam patri nostro felix reliquit victoria, vix euasit fugitiuus, ante alios irruens in aduersum intrepidus exercitum, tales titulos triumphi, talemque laudem obtinuit victorie, quorum memoriam non tollet obliuio in eternum; quia licet hinc inde inpugnaretur et pugnaret, Belam tamen Ducem tunc intimum patris nostri defensorem et militem strenuum, eius equo in bello mortuo, ipse Magister Petrus de medio cuney per probitatem suam et uirtutem propriam redemit et reduxit. Ceterum post decessum eiusdem patris nostri nobis ad Coronam Regiam et Regni Solium per successionem hereditariam seu ordinem geniture annuente Domino sublimatis, cum a dileccionis retribucione, et fidelitatis munere, quibus idem Magister Petrus propter tot meritorum suorum prerogatiuam a nobis fouendus fuerat, quidam

emulj sui iniqua confederacione falsa suggerentes et instigacione felle plena animum nostrum aduertissent, eum de nostrorum fidelium contubernio, et de domo nostra occasionaliter non ex causa effugari studuissent, priuatum honoribus et Magistratu Dapiferorum, quibus ab eodem patre nostro digne fuerat sublimatus; ipse in huiusmodi aduersitate constitutus, fidelitatis suc meritum et obsequiorum premium, frequentemque sanguinis sui effusionem cauens ex innocencia inuoluj obliuionis nubilo ac uicio ingratitudinis maculari, semper mansit nobis in feruore fidelitatis, et aliis quos exaltaueramus vltra meritum, nobis rebellantibus, solus ipse Magister Petrus ea, que sibi sic iniuriose irrogata fuerant, pro beneplacito voluntatis nostre, licet non absque cordis amaritudine, equanimiter tolerauit. Verum igitur peracto alicuius temporis curriculo, ab illorum manibus, qui nos minus bene gubernabant, erepti, cum inter alias sollicitudines nostras cepissemus intra mentis nostre archana reuoluere, et pensare in animo, qualiter idem Magister Petrus, cuius obsequiorum remuneracio ad tempora nostra celitus fuit reseruata, sine excessu suo priuatus erat honoribus et quibusdam possessionibus suis, ac de domo nostra occasionaliter, sicut premisimus, effugatus, et qualiter huiusmodi vindictam iniuria amaritudinis non uacuam sibi ex aliorum mortifera fraude excogitatam pro nobis sustinuit pacienter; reuocauimus eum, quia in nullo contra nostram Maiestatem apparuit excessisse, sine nota et inreprehensibiliter demorando. Et ut prenotatis ac multis aliis actibus suis meritoriis per nos, licet non ad plenum, satisfiat, centulimus sibi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus totam possessionem de Scynthe cum tributo eius, et utilitatibus suis omnibus ac pertinenciis vniuersis a Castro de Golgouch et eius iurisdiccione exceptam ab antiquo penitus et exemptam, iure perpetuo inreuocabiliter pacifice possidendam, sicut eciam primitus possessionem eandem Magister Mauricius tempore Bele inclitj auj nostrj clare memorie tenuit pariter et possedit. Vt igitur hec nostra collacio robur obtineat perpetue firmitatis, nec per quempiam lapsu temporum valeat aliqualiter retractari; presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedictj Oro-

diensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Csncellarij dilecti et fidelis nostri, anno Dominice Incarnacionis M°CC°LXX° tercio, decimo kalendas Junij, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Nicolao Sancte Strigoniensis Ecclesie Electo aule nostre Cancellario, Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi, Philipo Vaciensi aule domine Regine karissime matris nostre Cancellario Comite Neugradiensi; Briccio Chenadiensi, Paulo Vesprimiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Varadiensi, Dionisio Jauriensi et Petro Transiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Laurencio Palatino Comite Supruniensi et de Borona ac Judice Cumanorum; Herrico Bano tocius Sclauonie; Egidio Bano de Macho et de Bozna, Johanne Woyuada Transiluano Comite de Zownuk, Stephano Magistro Tawarnicorum nostrorum; Ladizlao Judice Curie nostre Comite de Bana; Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgageuriensi, Vgrino Magistro Agasonum nostrorum Comite Syrmiensi; Laurencio Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Kewe et de Karaso; Paulo Bano de Zewrino, Emirico Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Michaele Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melynek zöld selyezsinóron függött pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

10.

IV. László királynak Palugya nevű földet tárgyazó adománya Bogomér comes Lőrincz fia számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Regie Serenitatis manum largifluam decet exhibere, et con-

gruis petentium dedideriis donacionis antidoto occurrere cum fauore, ut per hoc fideles ad opera fidelitatis ardencius conuocentur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Bogomerius filius Laurencij a nobis humiliter suplicando postulauit, vt quamdam terram Palugiam vocatam, quam olim Salomon filius Borz a terra magne ville Palugia distinctam tenebat, ipsi Comiti Bogomerio conferre in tanto, et ampliori prouidere deberemus. Quia tamen factum terre illius nobis adhuc in etate tenera constitutis ad plenum non constabat, Michaeli tunc Comiti de Zolom nostris dederamus litteris in mandatis, vt si ipsam sciret aut inueniret sine alicuius preiudicio ad nostram collacionem pertinere, et nullus super ea contradictor appareret, eidem Bogomerio assignaret. Et quia postmodum per litteras eiusdem Comitis Michaelis constitit, terram huiusmodi ad nostram collacionem immediate pertinere, nec aliquem super hoc contradictorem apparuisse; nos fidelitatem et grata obsequia predicti Bogomeri attendentes, iam dictam terram Salomonis Palugiam vocatam sibi, et per eum suis heredibus contulimus iure perpetuo pacifice et quiete irreuocabiliter possidendam. Mete autem eiusdem, prout in litteris Comitis Michaelis continentur, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a parte meridionali sub alpibus in fluuio Lubelle, et descendit per cursum ipsius fluuij vsque domum Andree filij Alberti; inde exit de ipso fluuio ad partem orientalem ad caput vnius fontis; exhinc ascendit super quemdam monticulum ad arborem *tullfa* vocatam, et continguntur terre filiorum Chaban de Minori Palugia; inde super eundem monticulum vadit ad tres arbores *tullfa* vocatas; et exhinc in latere montis descendit ad magnam siluam ad partem meridionalem; et inde per siluam vadit ad alpes, et sic terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, sexto kalendas Junij anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo tertio, Regni autem nostri anno primo. Venerabili viro Magistro Nicolao Sancte Strigoniensis Ecclesie Electo aule nostre Cancellario, perpetuo Comite loci eiusdem ac Co-

mite de Pilis; venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinque-Ecclesiensi, Philippo Waciensi aule domine Regine karissime matris nostre Cancellario et Comite Neogradiensi, Paulo Wesprimiensi, Thymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dionisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Laurencio Palatino, Comite Supruniensi et de Barana ac Judice Cumanorum; Henrico Bano tocius Sclauonie, Johanne Woyuoda Transsiluano Comite de Zounuk, Stephano Magistro Thauarnicorum nostrorum, Ladizlao Judice Curie nostre Comite de Bana, Erney Bano de Vosora et de Sou, Johanne Bano de Machou, Stephano Bano de Bozna, Gregorio Bano de Boronch et de Kuchou, Paulo Bano de Zeurino, Renoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgajauriensi, Vgrino Magistro Agasonum Comite Syrmiensi, Laurencio Magistro Pincernarum Comite de Keue et de Karaso, Moys Comite Symigiensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Dedalo Comite Zaladiensi, et Michaele Comite Nitriensi; et aliis quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Zeechi Miklós országbiró 1358-ki birói átiratából, az Okolicsányi család levéltárában; közölte néhai Szontagh Dániel.)

11.

IV. László király Sándort és Gált, Bentnek fiait, az esztergami vár jobbágyait nemesíti. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Officij nostri debitum remedijs inuigilat subiectorum, ut dum eorum excutimus honera, dum scandala remouemus, dum concedimus quod merentur; nos in eorum quiete quiescimus et pacis commodo gratulamur, ad

instar misericordie Altissimi Conditoris, qui dum alta prospicit, infima non contemnit; dum colligit nobiles ad se uenire, degeneres non recusat. Hac itaque consideracione inducti ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod nos circumspeccione prouida attendentes et considerantes fidelitates et seruiciorum merita Sandur et Gal filiorum Bent de uilla Kerowa jobagionum Castri Strigoniensis fidelium nostrorum, que a primeuis adolescencie sue temporibus auo nostro et patri nostro victoriosissimis Hungarie Regibus piarum recordacionum, ac nobis demum et Regno in omnibus Regni expedicionibus cum feruore fidelitatis eximie laudabiliter inpenderunt, se et suos pro Corone Regie defensione et Regni commodo dubijs fortune casibus, et uariis periculorum articulis intrepide submittendo. In recompensacionem tot et tantorum seruiciorum suorum eosdem Sandur et Gal a jobagionatu Castri Strigoniensis cum omnibus terris suis de liberalitate Regia duximus eximendos, et in numerum, cetum seu collegium seruiencium Regalium transferendos; volentes, quod tam ijdem Sandur et Gal, quam suorum (igy) heredes heredumque successores ea gaudeant et fruantur libertate, qua ceteri Regni nostri nobiles seruientes Regales gratulantur sub vexillo Regio militantes. Vt igitur presens nostra ordinacio seu concessio liberaliter facta robur perpetue firmitatis obtineat, nec per quempiam in irritum possit vel debeat lapsu temporum aliquatenus reuocari, presentes concessimus litteras sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° septuagesimo tercio, sexto idus Julij, Regni autem nostri anno primo. Vacante Ecclesia Strigoniensi; venerabilibus patribus Stephano Colochensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chenadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Waciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario Comite Neugradiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Lodomerio Waradiensi, Tymoteo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi, et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino et Judice Cumanorum, Herrico Bano totius Sclauonie, Ny-

colao Woyowoda Transsiluano Comite de Zonuk, Jowachino Magistro Tawarnicorum nostrorum, Renoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgageuriensi, Vgrino Magistro Agasonum nostrorum Comite Syrmiensi, Laurencio Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Kewe et de Karasu, Paulo Bano de Zeurino, Moys Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Michaele Comite Nytriensi et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

12.

IV. László királynak Kerechen nevü földbirtokot tárgyazó adomány-privilegiuma Oguz mester számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regalis pietas manum munificam porrigere debeat vniuersis; illos tamen principaliori debet prosequi munere et fauore, quorum experta probitas laudata est in prosperis et in aduersis, ut alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera forcius accendantur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam posterorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod attendentes fidelitates et meritoria obsequia seu multiplices famulatus Magistri Ogwz fidelis iuuenis nostri, que idem domino Stephano illustri Regi Hungarie patri nostro karissimo felicissime recordacionis in diuersis expedicionibus, nobisque per consequens exhibuit et impendit; Nos qui ex officio suscepti reiminis metiri debemus merita singulorum, ut quos inconwlse fidelitatis stabilitas et indefessus deuocionis feruor insignit titulis meritorum, eos attollamus fauoribus Regijs, et dignis premiorum remuneracionibus, in recompensacionem seruicio-

rum eiusdem quandam terram Castri nostri Zaladiensis Kerechen uocatam ipsi Magistro Ogwz et suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam sine iuris preiudiciorum (igy) aliorum, et eundem in corporalem possessionem dicte terre per Egidium de Royk hominem nostrum sub testimonio Conuentus Zaladiensis nullo contradictore existente fecimus introduci, prout id in litteris eiusdem Conuentus uidimus contineri. Mete eciam dicte terre, sicut in lttteris iam dicti Conuentus continetur, hoc ordine distinguntur: Prime due mete incipiunt a parte aquilonis, et ibi sunt due mete posite in ylicibus, que quidem mete separant de villa Ong; deinde uadit uersus meridiem, et ibi sunt due mete in terris; deinde uadit versus occidentem ad quandam uiam, et sunt due mete in terris, quarum vna est ab una parte uie, alia uero ab altera; deinde uadit uersus meridiem in eadem uia, et ibi sunt due mete in terris; deinde protenditur uersus orientem usque ad longitudinem unius yugeris ad duas metas terreas; deinde progreditur uersus meridiem ad magnam siluam, et ibi sunt due mete, una in silua in ligno pomi, alia extra siluam in terra; deinde uadit iterum uersus orientem ad quandam arborem pomi; deinde uadit in uia in medio magne siluc, et peruenit ad duas metas ylicum, que quidem mete separant de villa Bagata; deinde uadit uersus occidentem in eadem in silua ad quandam magnam arborem ylicis, que quidem arbor separat similiter de uilla Bagata, et de uilla Guelse; deinde protenditur uersus aquilonem, et peruenit ad duas metas terreas; deinde uadit uersus occidentem, et ibi sunt due mete posite in terris, que quidem mete separant de uilla Royk. Ut igitur huius rei series robur obtineat perpetue firmitatis, et ne processu temporum per quempiam possit in irritum reuocari, aut aliquatenus debeat retractarj, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo CC°LXX° tercio, decimo kalendas Octobris, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi, Bryccio

Chanadiensi, Phylippo Waciensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi, Thymotheo Zagrabiensi, et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino Judice Cumanorum, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nicolao Woyuoda Transsiluano Comite de Zounuk, Egidio Bano de Bozna et de Machov, Joachino Magistro Tauarnicorum nostrorum, Paulo Bano de Zeuryno, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgageuriensi, Vgryno Magistro Agasonum nostrorum Comite Syrmiensi, Laurencio Magistro Pincernarum Comite de Keue et de Karasso, Johanne Comite Supruniensi, Deudalo Comite Zaladiensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Moys Comite Symigiensi, Michaele Comite Nitriensi. et Salomone Comite Albensi, ac alijs quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

13.

IV. László királynak Jurk nevü földet tárgyazó adománya Péter mester, a kir. tálnokok kanczellárja számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Vt collaciones legitime factas Regalis Sublimitatis prouidencia suorum priuilegiorum testimonio muniat et confirmet, equitas suadet, racio postulat, ius requirit; presertim cum id inconcussum, quod Regio fuerit patrocinio communitum. Proinde ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod nos considerantes fidelitates et seruiciorum merita nobilis viri Magistri Petri, Cancellarij dapiferorum nostrorum, filij uidelicet Comitis Compoldi dilecti et fidelis nostri, que nobis et Corone Regie in diuersis Regni nostri expedicionibus laudabiliter exhibuit et impendere poterat (igy) in futurum; attendentes-

que eiusdem Magistri Petri fideles famulatus, que in expugnacione castri Jauriensis per homines Regis Boemie, inimici nostri capitalis, prodicionaliter occupati, ad quod recuperandum collectis nostris uiribus accesseramus, ubi idem Magister Petrus imbres missilium, ictus lapidum, et iactus machinarum non formidans, indefesse studuit exhibere, uulnera letalia una cum suis seruientibus uiriliter dimicans subportando, de quibus postmodum tres de medio sunt sublati. Volentes itaque propter hoc eidem Magistro Petro grata uicissitudine respondere, quandam terram nostram populosam Jurk uocatam in Comitatu Noui Castri adiacentem, auferendo a Sebastiano kenezio, cui domina mater nostra dinossebatur contulisse, dedimus, donauimus atque tradidimus ipsi Magistro Petro et suis heredibus heredumque successoribus perpetuo et inreuocabiliter cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs possidendam. Vt igitur huius nostre collacionis sev donacionis series robur optineat perpetue firmitatis, nec per quempiam possit in irritum retractari; presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi aule nostre Uicecancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° tercio, VII. kalendas Nouembris, Regni autem nostri anno secundo. Vacante Sede Strigoniensi; venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Philippo Waciensi aule domine Regine Cancellario, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nycolao Voyuoda Transsiluano Comite de Zounuk, Joachino Magistro Tauarnicorum nostrorum, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zolgageuriensi, Paulo Bano de Zeurino, Moys Comite Symigiensi, Deudalo Comite Zaladiensi, Johanne Comite Svpruniensi, et alijs quampluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a királyi pecsétnek töredéke vörö-sárga selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

14.

IV. László királynak Palkuna nevü földbirtokot tárgyazó adomány-privilegiuma Ochuz mester Buzad fia számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Regalis sublimitatis circumspeccio officij sui meritum tunc prosequitur et exylarat, cum suorum subiectorum corda gratuitis remuneracionis remedijs confouet et extollit. Proinde vniuersorum noticie ficri volumus manifestum, quod Magister Ochuz filius Buzad fidelis noster exposuit nobis humiliter supplicando, quod cum dominus Stephanus Serenissimus Hungarorum Rex, pater noster karissimus felicissime recordacionis pro laudabilibus eiusdem obsequijs, que idem in diuersorum temporum curriculis feruentissime fidelitatis studio viriliter inpendit; quandam terram Castri Zaladiensis Palkuna nuncupatam sub testimonio Conuentus Monasterij Sancti Adryani de Zala per hominem suum Povs nomine nullo contradictore apparente eidem assignari fecisset, donando et conferendo sibi de speciali sua gracia ac fauore; ipse Magister Ochuz priuilegium predicti patris nostri super huiusmodi collacione sua obtinere nequiuisset, eo quia medio tempore predictus karissimus pater noster Ade debitum, prohdolor, persoluens, ad Dominum transmigrasset; petens a nobis diligenter et attente, quod nos donacionem karissimi patris nostri prehabitam, in ipsius personam factam ratam habentes, sibi super hanc conferre priuilegium dignaremur. Nos siquidem, qui ex suscepti nostri regiminis officio singulorum merita oculo pietatis metiri non inmerito tenemur, fidelitates et seruicia eiusdem Magistri Ochuz, que uel quas nostris et predicti karissimi patris nostri temporibus fideliter exercuit, recensendo, in recompensacionem eorundem seruiciorum, licet et per amplius eidem in maioribus prouidere intendamus, tamen ad presens terram Palcuna cum

omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, prout Castrum tenuit et possedit, ex certa sciencia ab eodem eximendo, dedimus, donauimus, contulimus et concessimus, sicut et idem dominus pater noster contulerat, ipsi Magistro Ochuz et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo pacifice possidendam. Cuius eciam mete seu limitaciones, sicut in predicti Conuentus litteris patet, hoc ordine distinguntur: Prime mete incipiunt a meridie iuxta metas Wyd filij Ruma et ville Vng, ubi sunt quatuor mete angulares, due in arboribus *tulfa*, tercia terrea, et quarta noua in arbore *cherfa*; vnde egreditur ad aquilonem per terras arabiles, et incidens in uirgultum, et peruenit ad duas metas in arboribus *tulfa* positas, que separant ipsam terram a terra Vng ab occidente; vnde uadit similiter ad aquilonem iuxta eundem virgultum, et in angulo eiusdem virgulti sunt due mete, vna in arbore *tulfa*, alia terrea; inde tendit per terras arabiles similiter ad aquilonem ad quandam terram *erezteuen* vocatam, et ibi commetatur terris filiorum Vrbani de Kal, et ibi iuxta viam sunt quatuor mete, tres in arboribus *tulfa*, quarum vna est noua, et quarta terrea, vbi separatur a terra Vng; vnde iuxta eandem siluam vergit ad aquilonem, et peruenit ad tres metas angulares, quarum vna est in arbore *tulfa*, due in arboribus *cher*, una antiqua alia noua; unde per viam flectitur ad orientem, peruenit in eadem silua ad duas metas, vna in arbore *tulfa*, alia terrea; vnde reflectitur per viam in monte ad aquilonem, peruenit ad duas metas in *tulfa* positas inter vineas; abinde descendit de ipso monte ad quandam vallem ad orientis partem ad duas metas, quarum vna est in piro, alia terrea, vbi separatur a terris filiorum Vrbanus, et a terris Donk et Salomonis de Kal, et cognatorum suorum de eadem, vbi eciam est tercia meta noua in auellano; vnde ascendit iterum ad montem, et peruenit ad duas metas in *tulfa* positas; abhinc tendit quasi ad aquilonem, et peruenit ad quatuor metas angulares, quarum tres sunt in arboribus *tulfa*, et quarta terrea; ubi relinquens terram Kal et terras Salomonis, commetatur terris Egidij de Boyk; abinde iuxta terras Egidij vadit ad orientem in quodam virgulto, iuxta viam antiquam sunt due mete, una antiqua in arbore *tulfa*, alia noua terrea; deinde flectitur ad

meridiem saliens stratam publicam et gurgitem, et ascendit in montem, et in latere ipsius montis sunt quatuor mete angulares, tres antique, quarta noua, vbi separatur a terra Egidij et a terra Sech, et cognatorum suorum; vnde ascendit per eundem montem ad duas arbores *tul* et *cher*, de quibus descendit per latera ipsius montis ad vallem ad tres metas, vna in arbore *tulfa*, alia terrea, et tercia noua in arbore *nyrfa*; vnde asscendendo montem, et descendendo ad vallem, in medio ipsius montis sunt due mete terree iuxta viam posite; de quibus metis terreis reuertitur ad metas priores, et ibi terminantur. Ut igitur huius nostre concessionis, collacionis seu donacionis series robur perpetue obtineat firmitatis, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° tercio, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Metropolitica Sancte Strigoniensis Ecclesie Sede vacante, Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Waciensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nicolao Woyawoda Transiluano Comite de Zonuk, Iwachyno Magistro Tauarnicorum nostrorum, Egidio Bano de Machou et de Bozna, Paulo Bano de Zeurino, Vgrino Magistro Agasonum nostrorum Comite Sirmiensi, Laurencio Magistro Pincernarum Comite de Kewe et de Craso, Moys Comite Simigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Michaele Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

15.

IV. László királynak a Zalai várhoz tartozó bizonyos földeket tárgyazó adománya Oliver és Herbord, Gergely fiai számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Juri consentaneum et equitati congruum inuenitur, ut Regum liberalitas suorum meritis subiectorum dignis respondeat donatiuis, ut nedum ipsi fidelitatibus adhereant indefessis, verum eciam alij eorum exemplo ad fidelitatis opera forcius accendantur. Proinde ad uniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod attendentes eximias fidelitates et immensorum seruiciorum obsequiosa merita Oliuerij et Herbordi filiorum Gregorij fidelium nostrorum, que ijdem nobis et Corone Regie in diuersis expedicionibus Regni nostri, et specialiter in Teutonia sub castro Furustun nuncupato, cum Matheo Bano, Comite Dionisio, et Comite Johanne filio Henrici Bani fidelibus Baronibus nostris, qui de nostro mandato ibidem deuastaciones committebant, ubi eciam frater ipsorum Oliuerij et Herbordi nomine Thomas uiriliter dimicando extitit interemptus, laudabiliter impenderunt fideliter ac deuote; nos huiusmodi gratuita seruicia prefatorum, et alia, que propter sui prolixitatem enarrari obmittuntur per singula suo modo, in memoriam reuocantes, in aliqualem recompensacionem seruiciorum eorundem, et effusionem sanguinis seu mortem iam dicti Thome, benignitate Regia occurrentes, licet maioribus digni haberentur, et nostre sit intencionis, ipsis loco et tempore impocioribus prouidere, quandam vacuam terram Castri Zaladiensis ad usum trium aratrorum sufficientem, contiguam terre eorum, super qua quondam Hegun et sui cognati castres (így) Zaladienses residebant, prout hec nobis per litteras prefati Johannis Comitis Zaladiensis eo tempore

fuerunt intimata, eisdem Oliuerio et Herbordo, et per ipsos heredibus eorum heredumque suorum successoribus cum omnibus vtilitatibus, attinencijs et pertinencijs suis uniuersis, dedimus, donauimus et contulimus de omnium Baronum nostrorum consilio, consensu et assensu, iure perpetuo possidendam. Mete autem terre eiusdem, sicut ex tenore litterarum Abbatis et Conuentus Zaladiensis nobis innotuit, hoc ordine distinguntur : Prima meta incipit ab oriente a fluuio Zala tendens uersus meridiem ad riuulum Fernukag vocatum, ubi sunt due mete; deinde pergit ad metas terre ville Jerse vocate transeundo dictum riuulum; hinc eundo iuxta fluuium Howas nuncupatum, et ibi in ualle sunt due mete iuxta uiam; deinde pergit ad caput cuiusdam vallis, ubi circa uiam sunt due mete; hinc peruenit ad commetaneitatem Gabrielis et Keseud; abinde flectitur ad aquilonem in uia, et ibi sunt due mete; dehinc uenit ad fluuium Fenukag, ubi sunt due mete; inde in monte sunt due mete, una terrea et alia in arbore cerasea; deinde transeundo quandam vallem uenit ad montem, ubi in antiqua via sunt due mete; abinde uenit ad uerticem vnius vallis, ubi sunt due mete; hinc tendit ad partes fluuij Zala ad duas metas; dehinc regreditur ad metas terrarum predictorum Keseud et Gabrielis, et ibi terminatur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo CC°LXX° tercio, regni autem nostri anno secundo. Metropolitica Sede Sancte Strigoniensis Ecclesie uacante; venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Job Quinqueccclesiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Philippo Waciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario Comite Neugradiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dionisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Rolando Palatino, Henrico Bano tocius Sclauonie, Joachino Magistro Tauarnicorum Comite de Plys, Matheo Bano Judice Curie, Nicolao Woyauoda Transsiluano Comite de Zonuk, Renoldo Magistro Dapiferorum Comite Zalgageu-

riensi, Paulo Bano de Sceurino Comite de Dobaka, Moys Comite Simigiensi, Johanne Comite Supruniensi, Dedalo Comite Zaladiensi, et alijs quam pluribus Comitatibus (így) Regni tenentibus et honores.

(Eredetie börhártyán, a barna-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Töredékét kiadta Fejér Cod. Dipl. V. köt. 2. r. 117. l.)

16.

IV. László királynak Medekes, Liptói földet tárgyazó adománya Tyvan és Tivadar, Viliam fiai számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium saluatore. Regie Celsitudinis extitit officium, precibus condescendere subiectorum, ut dum uotis prospicitur eorundem, famulancium numerus augetur. Proinde ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam harum serie litterarum uolumus peruenire; quod Tywan et Theodorius filij Viliam de Olazy ad nostram personaliter accedentes presenciam, quandam particulam terre in Medekes de Lypto existentem instanter peciit a nobis sibi dari. Verum quia de eadem terra ueritas nobis non constat, nec certitudo, et utrum nostre collacioni sit pertinens nee ne, fidelibus nostris Preposito et Conuentui de Turch direximus scripta nostra, qui nobis rescripserunt in hunc modum :

Excellentissimo Domino ipsorum Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie, Juanka miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Uirginis de Turch oraciones in Christo debitas ac deuotas. Litteras Uestre Celsitudinis honore quo decuit recepimus in hec uerba :

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Preposito et Conuentui de Turch salutem et graciam. Noueritis,

quod Tywan et Theodorius filij Viliam de Olazi fideles nostri quandam particulam terre in Medekes de Lypto existentem, pecierunt a nobis sibi dari. Et quia de qualitate et quantitate ipsius terre, et utrum nostre collacioni sit pertinens nec ne, nobis non constat ueritas, fidelitati vestre precipientes mandamus, quatenus mittatis vnum ex vobis virum idoneum pro testimonio, coram quo Johanes clericus de eadem Olazi homo noster, presentibus conmetaneis et vicinis reambulet ipsam terram, et si nostre collacioni pertinentem inuenerit, certis metis a terra populorum nostrorum de Topla, de Varalia et de Hodaz distingendo separando, statuat eisdem Tywan ac Theodorio, et si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, ad nostram citet presenciam, ad terminum conpetentem; post hec qualitatem et quantitatem terre predicte simul cum cursibus metarum et serie tocius facti nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in octauis festiuitatis beati Jacobi Apostoli anno Domini M°CC°LXX° tercio.

Nos igitur preceptis Celsitudinis Uestre obtemperare cupientes ut tenemur, misimus hominem nostrum idoneum una cum homine uestro Johane Clerico ad premissa exequenda; qui demum ad nos reuersi dixerunt, predictam particulam terre reambulasse presentibus conmetaneis et vicinis, et eisdem Tywan ac Theodorio statuisse, nullo penitus contradictore apparente. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit in fluuio Vaag; deinde pertransiens insulam, et transiens venam ipsius Vaag, vbi fluuius Medekes cadit in ipsam venam; inde per eundem fluuium ascendit supra ad magnum spacium, tenendo metas cum Marcello, et venit usque metas Topla; ibidem in transitu seu vadu ipsius fluuij, vbi uia tendit in Castrum magnum, exit ad orientem ad terream metam; deinde ascendit ad berch, et deuenit ad uiam, que ducit in Hodaz, et in uillam Varalia, et ibi est terrea meta, que separat a duabus villis predictis; abinde tendit ad meridiem iuxta metas uillarum predictarum pertransiens quendam berch virgutosum, et deuenit ad terream metam; postea tendit eciam ad terream metam, que separat a terra populorum Olazi; et deinde declinat ad occidentem, per quandam monticuli aciem descendit ad terream metam, que est iuxta semitam; inde reflectitur descendendo

ad meridiem, deuenit ad terream metam; abhinc eciam descendit ad terream metam; postea descendit ad Mochar, in medio cuius est lapis, qui est pro meta; inde tendit ad viam publicam prouincie, quam pertransiens ibidem uenit ad terream metam, que est iuxta uenam Vaag, et per ipsam venam ascendit in fluuium Vaag, et per ipsum Vaag descendit usque ad priorem metam, et ibi terminatur. Nos itaque, qui debemus Regaliter metiri merita singulorum, et unicuique iuxta suorum exigenciam meritorum, regalibus occurrere donatiuis; consideratis fidelitatibus et meritorijs seruicijs Tyuan ac Thevdorij predictorum, que nobis in legacionibus nostris in Ruteniam sepius transmissi, et postmodum in castro nostro de Lypto residentes inpenderunt, et inpendere poterunt in futurum, ipsam particulam terre cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis Tywan ac Theodorio supradictis, et per eos ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus, dedimus, donauimus et contulimus, iure perpetuo pacifice possidendam, tenendam et habendam. Vt igitur huius collacionis nostre series robur obtineat perpetue firmitatis, nec possit ullo umquam tempore per quempiam retractari, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per mauus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, Prepositi Budensis aule nostre Vice Cancellarij, dilecti fidelis nostri. Anno Domini M°CC°LXX° tercio. Regni autem nostri anno secundo.

(III. Endre király 1298-ki megerösítő okmányából. Közli Érdy János.)

17.

IV. László királynak bizonyságlevele, hogy Miklós azelőtt gerzenczei főispán Peklen birtokát Benedek Márton fiának eladta. 1273.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus significantes tenore presencium vniuersis, quod Nicolao filio Tyba, condam Comite de Guersence ab vna parte, Benedicto filio Martini ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Comes Nicolaus terram Peklen vocatam, existentem in Comitatu de Guerzence, que quondam fuerat terra Nicolai dicti Toldol, quam idem Comes Nicolaus ipso (sine) heredum solacio decedente ex collacione Regia habuerat et possederat, confessus est se vendidisse, nobis eciam permittentibus et consencientibus, predicto Benedicto pro septuaginta marcis, recepta ipsa pecunia plenarie ab eodem, sicut eciam in patentibus litteris Capituli Chasmensis sub pendenti sigillo emanatis nobis patuit eudenter: tali obligacione interiecta, quod quandocunque, uel per quemcunque idem Benedictus occasione premisse terre vexaretur, tenetur Comes Nicolaus eum expedire proprijs laboribus et expensis. Datum Bude in quindenis Pentecostes anno Domini M° CC° LXX° tercio.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a főmélt. hg. Batthyáni család levéltárában.)

18.

IV. László király megerösíti V. Istvánnak 1271-ki nemeslevelét több vasmegyei várjobbágy számára. 1273.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus tam presentibus, quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Vt iustis peticionibus virtute prefulgencium mundi Principes assensum prebeant, benignitas suadet, racio postulat, jus requirit, presertim quum petencium vota pietas adjuuat, et veritas non relinquit. Proinde ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Paris filius Bana, Jacobus et Michael filij Bolosoy, ac Laurencius filius Leuca de genere Heren ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani Inclyti Regis clare memorie — — — patris nostri, super eorum translacione de jobagionatu Castri ad nobiles. Cuius tenor talis est :

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik V. István királynak 1271-iki okmánya, mint gyüjteményünk VIII-ik, vagyis a második folyam 3-ik kötetében 338. l.)

Nos igitur eosdem Paridem et Jacobum filios Bolosoy attendentes aptos esse ad obsequium Maiestatis Regie, in memoriamque reuocantes, qualiter ijdem sub vexillo Amadei tunc Comitis Castri Ferrei in deuastacione Morauie et Styrie gratum nobis exhibuerunt famulatum, prenotatam translacionem -- — patrem nostrum commendabiliter factam, ratam habentes pariter et acceptam, ipsum priuilegium de uerbo ad uerbum insertum presentibus confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando; ita vt presens confirmacio seu innouate libertatis concessio prioris translacionis perpetuum sit munimen. Datum per manus eiusdem Magistri Benedicti Orodiensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri; anno Dominice Incarnacionis M°CC°LXX°III°., V. kalendas Junii, Regni autem nostri anno

primo. Venerabili viro Magistro Nicolao Sancte Strigoniensis Ecclesie Electo, perpetuoque Comite loci eiusdem, aule nostre Cancellario, Comite de Pilys; Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Vaciensi aule domine Regine Cancellario Comite Neugradiensi, Lodomerio Waradiensi, Paulo Wesprimiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Laurencio Palatino, Comite Supruniensi et de Barana ac Judice Cumanorum; Herrico Bano totius Sclauonie, Egidio Bano de Machow et de Bozna, Stephano Magistro Tauarnicorum nostrorum, Ladizlao Judice Curie nostre Comite de Bana, Renoldo Magistro Dapiferorum Comite Zulgageuriensi, Laurencio Magistro Pincernarum Comite de Kewe et de Karassow; Vgrino Magistro Agasonum Comite Syrmiensi, Paulo Bano de Zewrino, Emerico Comite Simigiensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Dedalo Comite Zaladiensi, Michaele Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenen tibus et honores.

(XVIII. századi másolatból, közli Nagy Iván.)

19.

IV. László király megerősíti V. Istvánnak Tusyr, Rozgon, Baas és Lapuspatak nevű jószágokat tárgyazó adományát, Renold királyi főtálnokmester számára. 1273.

1) Religiosis viris Conuentui Ecclesiae de Lelez Nicolaus Konth Regni Hungarie Palatinus et Judex Cumanorum amiciciam paratam cum honore. Noueritis, quod in Congregacione nostra Generali Vniuersitati nobilium Aba Wyuariensis et de Sarus Comitatuum feria quarta proxima post festum Beati Michaelis Archangeli in anno Domini M°CCC°LX° quarto transacto preterita prope ciuitatem Kassa celebrata Nicolaus filius Benedicti de Tvsyr de medio aliorum consur-

gendo proposuerat eo modo : quod Ladislaus filius Johannis, Laurencius filius Petri, et alter Ladislaus filius Nicolai de Rozgon, ipsum et suas posteritates in predicta possessione sua Tusyr vocata contra quoslibet impetitores conseruare assumpsissent; quam quidem possessionem vicini et commetanei sui vndique existentes fere in maiori parte ad possessionarias ipsorum porciones applicando ab ipso alienassent, nuncque ipse per ipsos Ladislaum, Laurencium et alterum Ladislaum in dicta possessione Tusyr vocata iuxta eorum assumptum se conseruare vellet iure mediante. Quo percepto Demetrio filio Symonis pro Ladislao filio Nicolai antedicto cum nostris, pro altero vero Ladislao filio Johannis, et Laurencio filio Petri Stephano rufo cum litteris procuratorijs Conuentus de Jazo in nostram exurgentibus presenciam, eandem causam ipsis partibus volentibus et petentibus ad octauas festi Epiphanie Domini duximus prorogandam stb. (Ekkor az ügy ismét többször, s elvégre „ad presentes octauas festi Epiphanie Domini“ elhalasztatván; Miklós comes két tulajdonátruházási okmányt mutat fel). Preterea Demetrius filius Johannis in personis dictorum nobilium de Rozgon quoddam priuilegium Illustrissimi Principis domini Ladizlai pridem incliti Regis Hungarie anno ab Incarnacione Domini M°CC° septuagesimo tercio confectum, transscribens et confirmans litteras priuilegiales domini Stephani olym Regis Hungarie anno verbi incarnati M°CC° septuagesimo exortum reuoluit decantans inter alia, quod idem dominus Stephanus Rex fidelitatibus et fidelium obsequiorum praeclaris meritis Renoldy Magistri Dapiferorum Ducis Ladislai filij sui, dilecti et fidelis sui, Comitis Agazonum suorum et de Zabolch, qui a primeuis sue iuuentutis temporibus sibi omni conaminis studio studuisset complacere, in Sue Maiestatis reminiscenciam reductis, quandam terram Tusyr in Comitatu de Zabolch existentem cum omnibus suis vtilitatibus, pertinencijs et appendicijs eidem Magistro Renoldo dedisset, donasset et tradidisset iure perpetuo possidendam, tenendam et habendam stb. Datum in Wysegrad duodecimo die termini prenotati, anno Domini millesimo CCC°LX° sexto.

(Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

2) Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie de Jazou Jacobus de Scepus Judex Curie et uniuersarum Ciuitatum domini Ludouici D. gr. Regis Hungarie stb. Noueritis, quod domino Ladizlao Duce Opulye predicti Regni Hungarie Palatino in Congregacione Vniuersitati Nobilium Aba Wyuar et de Sarus Comitatuum feria quinta in octauis festi Assumpcionis Virginis Gloriose anno Domini M°CCC°LXX° preteritis prope ciuitatem Cassa celebrata causales processus quorumlibet litigancium dimeciente, Nicolaus Judex dicte Ciuitatis Cassensis de medio ceterorum exurgendo stb. (a város területét határjárás által biztosittatni kéri; a mire nézve a tárgyalás „ad presentes octauas diei cynerum" elhalasztatott). Tandem ipsis octauis instantibus Jacobus Judex dicte Ciuitatis nostro comparendo in conspectu quoddam priuilegium domini Ladizlai olym Regis Hungarie anno Domini millesimo CC°LXX° tercio septimo kalendas Junij, Regni autem sui anno primo emanatum, tenorem quarundem litterarum domini Stephani olym similiter Regis Hungarie priuilegialium anno ab Incarnacione Domini millesimo CC°LXX° emanatarum de uerbo ad uerbum transscriptiue et confirmatiue in se habens, nobis curauit exhiberi, exhibens inter alia, quod idem dominus Stephanus Rex pro fidelitatibus et seruitijs Renoldi Magistri Dapiferorum Ducis Ladizlai filij sui et Comitis Agazonum suorum in eisdem litteris declaratis, inter alias possessiones seu terras similiter in eisdem litteris contentas, quasdam terras Rozgon, Baas et Lapuspatak vocatas in Comitatu de Aba Wywar existentes cum omnibus pertinencijs et vtilitatibus suis eidem Magistro Renoldo perpetuo contulisset. stb. Datum in Wyssegrad duodecimo die termini prenotati anno Domini millesimo CCC°LXX° octauo.

(Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

20.

IV. László királynak Monak nevü földet tárgyazó adománya Simon mester és fia Sándor számára. 1273.

Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie de Lelez Nicolaus Regni Hungarie Palatinus et Judex Cumanorum stb. Noueritis, quod cum Marcus filius Mathyws de Isyp, et Nicolaus de Chele super facto duarum parcium possessionum Lwch, Megyezo et Zada, item medietatum possessionum Naglazon et Lask vocatarum in Comitatu Zemlyniensi existencium Magistrum Petrum filium Michaelis de Dob stb. in presenciam domini Detrici Bubek pridem similiter Palatini contra sese in causam attraxisset stb. (s ezen osztályper először „ad octauas festi Epiphaniarum Domini“ 1404., s ezután még többször, és végre „ad octauas festi Beati Michaelis Archangeli“ 1406. elhalastatott) annotatus Magister Petrus stb. quasdam octo litteras, duas Capituli Agriensis, vnam anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo septimo, et aliam anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo tercio; terciam Domini Ladizlai olim Regis Hungarie anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo tercio stb. subortam nostrum produxerant in conspectum. stb. Prefata autem littera annotati Ladizlai Regis per eundem Ladizlaum Regem porcionem Castri Zemlyn de terra Monak sub eisdem metis et terminis, sub quibus idem Castrum possedisset, Comiti Symoni, et Alexandro filio suo, eorumque heredibus pro ipsorum seruicijs iure perpetuo et irreuocabiliter datam fuisse declarat stb. Datum Bude sexagesimo die octauarum festi Beati Michaelis Archangeli anno Domini 1409.

(Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

21.

Erzsébet özvegy királynénak Ariaicha nevü birtokot tárgyazó adománya Aladár mester Chete fia számára. 1273.

Donatio Reginae Elisabethae Regis Stephani V. viduae, qua mediante possessio Ariaicha in Comitatu Posegensi habita Magistro Aladario filio Chety, iuxta quod eidem antehac Regina condam Maria socrus sua per defectum Petri filii Chelleus contulerat; postea tamen Stephanus Rex, maritus suus, ipsi offensus ademerat, et cuidam Nicolao filio Laurentii, ac alis nonnullis donaverat, cum consensu filii sui Ladislai IV., et de consilio Praelatorum et Baronum, sub iis libertatibus, qnibus videlicet terrae aliorum nobilium de Posaga, generacionis condam Borych Bani possidentur, ad haeredes ipsius haeredumque successores jure perpetuo ita est restituta, ut pro casu defectus sui liberam superinde disponendi facultatem habeat; donatione etiam praenotati Nicolai, et nefors aliorum, superinde obtenta simpliciter cassata existente. 1273. sub authentico.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az eredeti Zágrábba vittetett.)

22.

Dénes nádornak Zalamegye gyülésében Jurk fiaira mondott bünvádi itélete. 1273.

Nos Dionisius Palatinus, Comes de Oklich et Judex Cumanorum tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod cum ex precepto domini nostri Ladizlai Serenissimi Regis Vngarie ex consilio Baronum tocius Regni ad condempnandos malefactores fuissemus ingressi; tandem

in Comitatu Zaladiensi in congregacionis collegio, ubi vniuersi nobiles, jobagiones Castri et Ecclesiarum, ac alij conuenerant, per eosdem vniuersos nobiles et alios quamplurimos qui aderant, filij Jurk, Kondakur videlicet (et) Tomas, esse fures, latrones et per omnia malefactores extiterunt accusati publice proclamando. Qui iuxta Regni consuetudinem legitime presentibus omnibus ad iustificandum se semel, secundo et tercio euocati, nec ad primam, secundam, terciam, ymo ad nullam congregacionem nostram uenire procurarunt. Vnde cum huiusmodi scrupulose diffamaciones excitate tumultu cum eximio per proclamaciones omnium in singulis congregacionibus existencium institerunt contra ipsos; mediantibus et consencientibus omnibus, dictos filios Jurk in rebus et persona, ubicumque inuenti fuerant, duximus esse condempnandos. Et quia talium condempnandorum, ymo condempnatorum res et possessiones iuxta Regni cosuetudinem ad manus Palatinatus debeant deuolui; terra eorum filiorum Jurk, que nobis cessit legitime, non redimentibus cognatis eorum, nec eciam contradicentibus, sed pacifice permittentibus, terram eorum predictam cum omnibus vtilitatibus suis Magistro Hoholto filio Comitis Hoholti bone memorie precio pro condigno usque in filios filiorum uendidimus in perpetuum et inreuocabiliter possidendam. Practerea ijdem filij Jurk in factis eorum rebelles in cuiusdam noctis silencio ausu temerario in venerabilem uirum Dominicum Abbatem Zaladiensem sine causa irruissent, eundem spoliatis omnibus rebus suis penes se habitis, uerberibus acerbissimis afflixissent, tercia pars terre predictorum eidem Magistro Hoholdo precio pro condigno vendidisse usque in filios filiorum, et inreuocabiliter coram nobis viua uoce sunt professi. Addita etiam tamen ista preeminenti racione, eo quod uendicio iam dicte terre Magistro Hoholdo magis attineat, quia pater ipsius Comes Hoholdus, cum adhuc prospera frueretur sospitate, predictam terram filiorum Jurk comperimus sibi precio comparasse sub titulo empcionis approbato. Cuius terre mete hoc ordine distinguntur: Videlicet prima meta incipit iuxta fluuium Isobor a parto orientis, ubi sunt due mete, una terrea, alia in pruneo ligno; indo ascendit ad montem declinando parum ad aquilonem ad edificia Bench filij Pauli et cognato-

rum suorum, ubi retro curiam Blacen iuxta uiam sunt due mete terree; abhinc flectitur ad aquilonem per uiam, qua uadit ad terram Cazmerij, iuxta quam uiam sunt tres mete, que separant a terra Cazmerij; deinde flectitur, vadit ad orientem per unam uiam herbosam in virgulto, que uadit ad uillam Apati, vbi sunt tres mete, due ueteres in ārboribus silicum, vna terrea; exinde prosilit terram arabilem, et in uirgulto in arbore silicis est meta antiqua, alia terrea; inde vadit ad vallem et puteum Mathur per continuas metas ad huc orientem, que vallis separat a terris Ecclesie Beati Adriani; et inde ascendens ad partem meridionalem per capita vinearum et in silua iuxta unam viam in arbore silicis cruce signata est meta antiqua, alia terrea, que separant a terris Ecclesie Vzturgar vocata (igy), et a terris Bodulay Huruat nominata (igy); et inde per uiam in eadem silua ueniens, in exitu silue est meta antiqua in arbore silicis, alia terrea; abinde per eandem viam ueniet in planicie ad occidentem, et in loco campestri sunt due mete terree, et inde reflectitur ad meridiem per uiam herbosam, in uirgulto sunt due mete terree; inde descendens, et in fine parui uirgulti sunt due mete terree; inde venit ad caput unius vinee, ubi sunt due mete; et inde descendens iterum ad occidentem ad predictum fluvium Isobor, iuxta quem sunt due mete, et ibi terminatur. Vt igitur huius rei series robur obtineat perpetue firmitatis, nec per quempiam lapsu temporum possit sev valeat in irritum retractari, praesentem concessimus paginolam sigilli nostri munimine roborari. Datum anno gracie M° ducentesimo septuagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, melynek hártyazsinegen függött pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Töredékét közli Fejér Cod. Dipl. V. köt. 2. r. 136. l.)

23.

Henrik szlavoniai bánnak bizonyságlevele, hogy a Jarmanigi és Raztinargi nemesek Brochinában lévő birtokuknak felerészét Perchinus comesnek eladták. 1273.

Nos Henricus Banus tocius Sclauonie significamus omnibus presens scriptum inspecturis, quod Gregorius pro se et fratribus suis de Dosa et de Foyn uocatis, Poscyl filius Miruzlai, Gordina filius Raduzlai pro se et pro Draguina, Demensa filius Hernan, Godimus filius Dunguan, Thomas filius Vid — — i pro se et pro Vidomero et Vgrinch, Dobrila frater eius, Ko — — lius, Petk pro se et pro Bratk fratre suo, et Volk filius Vol — — — nobiles de Brochina, qui uocantur Jarmanigi et Raztinargi a parte una, Perchinus Comes ab altera coram nobis constituti, iidem Jarmanigi et Raztinargi protestati sunt, dimidiam partem porcionis sue, quam habent in magno monte in Brochina, scilicet dimidietatem sexte partis ipsos contingentem, se uendidisse Perchino Comiti pro quadraginta marcis, quas ab eo plene dixerunt recepisse, sibi et suis heredibus in perpetuum possidendam; aliam autem medietatem sibi reseruauerunt. In cuius rei firmamentum litteras nostras concessimus ad peticionem parcium. Datum Zagrabie anno Domini M°CC°LXX°III°.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

24.

A keresztesek uj-udvari konventjének bizonyságlevele, hogy Lonkochzi Farkas Lonkochzban lévő birtokát Varou Peterne fiának eladta. 1273.

Nos frater Guiyllermus Preceptor et Cruciferi Domus Hospitalis de Noua Curia memorie commendantes notificamus quibus expedit vniuersis, quod constitutis coram nobis Farkasio filio Stephani de Lonkochz a parte una, Varou filio Peterne de eadem ab altera, idem Farkasius dimidietatem terre sue a Mychaele filio Comitis Mychaelis sibi deuolute, site in eadem Lonkochz, a plaga aquilonis adiacentem, confessus est se vendidisse Varou antedicto pro marca, fertone et dimidio plene ab eodem receptis, iure perpetuo et in heredum heredes possidendam nullius contradiccione mediante. Cuius eciam terre alteram dimidietatem idem Farkasius adhuc antea uendidisse se asseruit Varou memorato; priuilegio Capituli Vesprimiensis super eadem terra confecto, cum idem Farkasius ipsum se habere denegauerit, pro casso, et inani, ac sine iuribus, si umquam exhibitum fuerit, remanente. Tali insuper condicione interposita, quod si aliquis uel aliqui processu temporum predictum Varou uel ipsius heredes occasione memorate terre impetere quocunque modo attemptauerint; extunc idem Farkasius, et per consequens ipsius heredes expedire tenebuntur eosdem proprijs laboribus et expensis, et sic facta expedicione relinquent eandem terram totam Varou et filijs eiusdem sine dampno et pacifice possidendam. Cuius quidem totius terre metarum distinccio incipit in fluuio Lonkoch uersus aquilonem ab arbore *egur* pro meta assignata; inde procedit ad orientem directe per terram arabilem, et transita quadam strata publica peruenit ad arborem pomi in ualle sitam, in qua est meta; exhinc adhuc ad orientem tendendo peruenit ad arborem ilicis sitam subtus vineam filiorum Stefand, in qua est meta; ab hinc iuxta eandem vineam ascendit adhuc ad orientem ad uiam in supe-

riori parte ipsius vinee percurrentem, ubi sunt due mete terree, et ibi continuatur terre hereditarie Varou prenotati; abinde in eadem uia uertitur ad meridiem, et eundo satis per amplum usque ad uiam *agagusuth* uocatam descendit in uallem, ubi est meta; deinde adhuc ad meridiem in eadem ualle uergendo peruenit ad metas Comitis Petri de Palah; et satis per longum pergendo peruenit ad quandam semitam ad arborem pomi, in qua est meta; exinde flectitur ad occidentem per eandem semitam ad angulum unius saltus ad unam metam terream; hinc directe per nemus ad occidentem descendendo incidit in eundem fluuium Lonkochz, et ibi terminatur. In cuius vendicionis memoriam firmitatemque perpetuam ad instanciam parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas, anno Dominice Incarnacionis M° CC° LXX° tercio.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hártyazsinegen függött pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

25.

Vrbaz megye hatóságának bizonyságlevele, hoyy Voyknak fiai Lipyében lévő birtokukat György Chelk fiának eladták. 1273.

Nos Cristoforus et Vitus Magistri Comites de Vrbaz, et Bartholomeus Comes Terrestris, et ceteri Judices Nobilium, videlicet Pridichna et Jacus significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod accedentes ad nostram presenciam Hrouatin, Petrus, et Blagoya filij Voyk ab una parte, ex altera uero Georgius filius Chelk; idem Hrouatin, Petrus et Blagoya filij Voyk confessi sunt viuis uocibus ipsorum quandam possessionem eorum hereditariam existentem in Vrbaz Lipye uocatam, cum omnibus vtilitatibus suis uendidisse pro quinquaginta marcis Georgio antedicto, mediantibus autem et non contradicentibus vicinis et commetaneis perpetuo possidendam. Cuius possessionis ad uidendam quanti-

tatem misimus nobiles iobagiones Castri Radihna, Grulich, Hodus, Wlcozlaum, Georgium filium Radeyk et Zuilanum, qui ad nos redcuntes dixerunt qualitatem et quantitatem possessionis supradicte; cuius possessionis prima meta incipit a fluuio *potok* uocato, ubi cadit in fluuium Ozornicha, et contra cursum eiusdem tendit et peruenit ad portum, ubi uia transit, et per eandem eciam procedendo peruenit et cadit in fluuium Lubna, et per eundem tendit et exit ad siuicam Mireni; deinde progreditur et peruenit ad unum lucum Raquitouech uocatum: deinde uersus orientem peruenit ad arborem *thul cokoriaui* uocatum (igy), et peruenit ad fluuium Ozornicha contra Obrou dictum; deinde contra cursum eiusdem vadit, et exinde exit, et peruenit ad unum lucum Hraztoueth uocatum; deinde directe uersus orientem peruenit ad unam mlacam ad partem sinistram, modicum per eandem procedendo peruenit ad portum; deinde versus meridiem tendit supra et cadit in candem mlacam, et per eandem peruenit ad alium portum ad uiam et per eandem uiam tendit uersus occidentem, que via ascendit ad unum verticem; deinde similiter uersus occidentem ad arborem *glog* uocatum; exinde cadit in fluuium Ozornicha, ibique mete determinantur. Datum Dominica proxima ante festum Sanctorum Philippi et Jacobi Apostolorum, anno ab Incarnacione Domini M°CC°LXX° tercio.

(A zágrábi káptalannak 1348. „feria sexta proxima post festum Beat Martini confessoris“ „Jacobus filius Pauly Daach nobilis de Vrbas“ kéré sére kiadott átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

26.

István comes, Endre comesnek tisztje, azt bizonyitja, hogy Köl kede Illés neki és az ellenfélnek eleget tett. 1273.

Nos Stephanus Comes, officialis Comitis Andree, damus pro memoria, quod super causa, que uertebatur inter Elian filium Jacobi ab una parte, de Kulked, Joseph de eadem ex altera; que eciam uentilata fuit coram Comite Coraldo ante

cessore nostro, idem Elias super ipsa causa satisfecit nobis et Joseph supradicto. Obligauit eciam se idem Joseph, quod si processu temporis ipsum Eliam traheret in causam; iudicium unius marce soluere teneretur super facto prenominato. Datum in Dominica Reminiscere anno Domini M°CC°LXX° tercio.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 222. l.)

27.

IV. László királynak parancsa az egri káptalanhoz, hogy azon szolgák és szolgálók nevei iránt jelentést tegyen, kiket Miklós Arnoldnak fia Ponich bánnak eladott. 1273. körül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Albensi salutem et graciam. Scripseramus Capitulo Agriensi, ut unum ex eis mitterent fidedignum, qui sciret et requireret nomina seruorum et ancillarum, quos et quas Nycolaus filius Arnoldi iuxta continenciam litterarum uestrarum Ponich Bano fideli nostro in pace reliquisset. Qui postmodum nobis rescripserunt, quod recepto huiusmodi nostro mandato suum misissent hominem fidedignum, coram quo idem Ponich Banus statuisset octoginta et duo capita seruorum et ancillarum, qui dixerunt se fuisse deuolutos ad ipsum Ponich Banum ab ipso Nycolao filio Arnoldi, quorum nomina in litteris eiusdem Capituli capite sigilli nostri consignatis uidebitis contineri. Quare fidelitati vestre mandantes precipimus, quatenus nomina eorundem seruorum et ancillarum uestro priuilegio uelitis inserere, cum a nobis id fuerit impetratum. Datum in Pest feria sexta post octauas Pasce.

(A székesfehérvári káptalannak 1274-ki átiratából mint alább 57 sz. a.; a fömélt. herczeg Batthyáni család levéltárában.)

28.

Az egri káptalannak jelentése IV. László királyhoz ugyanazon tárgyban. 1273. körül.

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Vngarie Capitulum Ecclesie Agriensis oraciones in Domino cum perpetua fidelitate et promptitudine seruiendi. Recepimus litteras Uestre Celsitudinis continentes, quod mitteremus unum ex nobis fidedignum, qui sciret et inquireret nomina seruorum et ancillarum, quos et quas Nycolaus filius Arnoldi iuxta continenciam litterarum Capituli Albensis Ponich Bano Comiti de Guechke et de Scen fideli uestro in pace reliquisset, sed illa uice partes de nominibus eorundem seruorum et ancillarum ignorassent; nunc autem idem Ponic Banus sciens nomina eorundem, uellet ea expressim scribi facere ad litteras Capituli Albensis antedicti, que nomina ipsorum seruorum et ancillarum ipsi Capitulo Albensi fideliter in nostris litteris intimaremus. Nos igitur uestro mandato satisfacere cupientes, ut tenemur, misimus unum ex nobis virum idoneum ad sciendum et inquirendum nomina dictorum seruorum et ancillarum, qui redies nobis dixit: quod prefatus Ponich Banus statuisset coram eo octoginta et duo capita seruorum et ancillarum, qui dixerunt se fuisse deuolutos ad ipsum Ponich Banum a Nycolao filio Arnoldi prenotato. Qui eciam per eundem socium nostrum singulariter interrogati nomina sua taliter expresserunt: Martinus cum vxore sua Mucha uocata; item Egidius, Petrus et Paulus fratres dicti Martini; item Petrus, Othmar, Olifa cum uxore sua nomine Bosa; item Leanch relicta Pauli et Jacobus filius eiusdem; item Chekte; item tres puelle Elena, Maria et Chuce uocate; item due mulieres Margareta et Gundus; item Iru cum uxore sua Sybouca uocata; item Petrus, Och et Paul filij dicti Iru; item Dobri cum Anna uxore sua; item Kechka cum Johanne filio suo; item Sunda cum Endre filio suo; item Foymos cum uxore sua Calina, Paulo, Karachino filijs, Poucha, Agnes et

Lilium filiabus suis; item Juka mulier (cum) Petro et Vrbanus filijs suis; item Durgozlo cum Benedicto filio suo; item Thomas cum uxore sua Scemte, Petro, Johanne et Nycolao filijs suis; item Sceme mulier (cum) Jacobo, Farcasio filijs, et Agata filia sua; item Elysa et Peturka mulieres; item Nycolaus, Myke et Gurk serui; item Budeu cum uxore sua Pucha, Nycolao, Petro et Buhtus filijs, et Lilium filia; item Chegze; item Wolkan cum uxore sua Margareta et Zuge filia sua; item Zalawa cum uxore sua Martina, Petro et Paulo filijs, Margareta et Marguit filiabus suis; item Churnoka mater uxoris Zalawa; item Zulete (cum) Petarka et Nege filijs suis; item Michael cocus cum uxore sua Zurke, et Maria sorore sua; item Petrus filius Marie ipsius; item Malchun cum fratre suo Jurk, et Jurke matre ipsorum; item Cheke, et Martina mater eiusdem. Vnde nos ipsa nomina seruorum et ancillarum non Capitulo Albensi, sed Uestre Excellencie duximus fideliter rescribenda.

(A székesfehérvári káptalannak 1274-ki átiratából, mint alább 57. sz. a.; a fömélt. herczeg Batthányi család levéltárában.)

29.

Dénes nádor és Gergely bán mint választott birák itéletet mondanak János comes Isipnek fia és Ochuz comes közt. 1273. körül.

Nos D. Palatinus, Comes Symigiensis et Judex Cumanorum, et Gregorius Banus damus pro memoria, quod cum inter Comitem Johannem filium Isip actorem ab una parte, et Comitem Ochuz ex altera super facto terre Chuona uocate, et destruccione eiusdem Comitis Johannis super terra sua Sur uocata per ipsum Comitem Ochuz facta, ut dicebat, non ut judices, sed ut arbitry de uoluntate partis utriusque arbitraremur; idem Comes Johannes asserebat, quod Comes Ochuz predictam terram suam Chuona uocatam detineret indebite occupatam; e conuerso Comes Ochuz respondit, quod predictam terram de precepto domine Regine senioris sue proteccioni per eandem commissam tanquam protector detineret, super quo partibus assumpmentibus taliter sumus arbitrati: Quod si feria sexta proxima post medium XL-me Segusdini coram Comite Gregorio filio Ihanis, Comite Cosma de Koazma, Comite Pertholdo et Comite Nicolao filio Ipoliti, quos uice personarum nostrarum ad hoc deputauimus, predictus Comes Johannes litteras eiusdem domine Regine poterit exhibere Comiti Ochuz transmissas, qui similiter ibi debet comparere, continentes, ut ipse Comes Ochuz ipsi terram non debeat detinere, sed ipsam Comiti Johanni permittat possidere, extunc Comes Ochuz ipsam terram relinquet coram Johanni pacifice possidendam. Item super facto premisse destruccionis per nos taliter extitit arbitratum, quod idem Gregorius, Cosmas, Pertholdus et Nicolaus Comites, quos uice nostri deputauimus, ut premissum est, et Endre filius Mortunus de parte Comitis Johannis, et Farcasius filius Decimus de parte Comitis Ochuz inquisitores super predicta destruccione, quam Comes Johannes super terra sua Sur uocata per Comitem Ochuz factam dicebat, scient et inquirent in fide eorum Deo

debita omnimodam ueritatem, et in predicta sexta feria ijdem sex nobiles secundum inquisicionem in fide ipsorum factam quantum dampnum ipsi Comiti Johanni per Comitem Ochuz irrogatum asseruerint, Comes Ochuz eidem refundere tenebitur in terminis per ipsos nobiles ad hoc deputatis; et insuper Comes Ochuz id, quod Comes Johannes in congregacione nostra in Kapus celebrata cum suis complicibus contra ipsum protulit, tolerabit, uel si predicti sex inquisitores id affirmauerint, ut Comes Ochuz ipsi Comiti Johanni nullam destruccionem irrogauerit, et in predicta congregacione indebitam accusacionem cum suis complicibus direxerit contra ipsum, extunc iuxta sentenciam ipsorum sex nobilium idem Comes Johannes Comiti Ochuz de uerecundia sibi illata debet omnem satisfaccionem exhibere; et iidem arbitri litteras suas concedent ipso die parti utrique super processu negocij prenotati. Datum Symigij in dominica Inuocauit Me.

Kívül: Pro Comite Johanne filio Isep contra Comitem Ochus in facto terre Chuna.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

30.

IV. László király megerősiti IV. Béla és V. István királyoknak Machyk községét tárgyazó adományozását Perchinus comes számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod fidelis noster Comes Perchinus in nostri comparens presencia exhibuit et hostendit nobis priuilegium karissimi patris nostri domini Stephani Regis inclite recordacionis, in quo uidimus contineri; quod Serenissimus Bela

Rex auus noster contulerat et donauerat eidem Comiti Perchino quandam terram Castri de Ryuche, que uillicatus Machyk nuncupatur, iuxta aquam Velyka existentem cum suo priuilegio perpetuo possidendam; quod quidem priuilegium aui nostri insertum erat de uerbo ad uerbum ipsi priuilegio domini patris nostri, et per idem confirmatum; que eciam priuilegia demum et nos super huiusmodi collacione prefato Comiti Percino facta approbantes, cum nostro feceramus priuilegio confirmari. Sed quia placuit eidem Comiti Perchino dictam terram exponere uendicioni, pecijt a nobis placide et instanter, ut sibi de Regali magnificencia concederemus, quod dictam terram suam donaticiam possit et valeat libere exponere uendicioni. Nos igitur iustis eiusdem Comitis Perchini precibus fauorabiliter annuentes, concessimus et permisimus sibi uendere cuicumque uellet terram supradictam. Idem itaque Comes Perchinus in eodem instanti dedit, tradidit et uendidit coram nobis ipsam terram de Ryuche, que uillicatus Machyk dicitur, Alexandro de Mehus personaliter in nostri presencia constituto, pro ducentis et sexaginta marcis communis argenti sibi plenarie, sicut dixit, persolutis, sub eisdem metis et terminis in dictis priuilegijs comprehensis, perpetuo et inreuocabiliter possidendam. Vt igitur huius uendicionis series ex nostra permissione facte perpetuo perseueret, nec per quempiam possit in irritum retractari; presentes eidem Alexandro Comiti dedimus litteras, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Prepositi Budensis aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo CC° septuagesimo quarto, pridie idus Januarij, Regni autem nostri anno secundo. Metropolica Sede Strigoniensis Ecclesie vacante; Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinquecclesiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario; Phylyppo Waciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario; Lodomerio Waradiensi, Thymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino, Comite de Oclych, Judice Cumanorum; Herrico Bano tocius Sclauonie; Nycolao Woynoda Transilvano Comite de Zonuk;

Joachino Magistro Tauarnicorum nostorum Comite de Plys; Paulo Bano de Zeurino, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgageuriensi; Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana; Laurencio Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Keue et de Crasu; Johanne Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei; Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre, Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Jacobo Comite Nytriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán. melynek világos sárga szinű selyemzsinóron függött pecsétje elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

31.

IV. László királynak Kezw helységét tárgyazó adománya Zyguy-i Apa számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in vero salutari. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod vir nobilis Apa filius Benedicti de Zyguy fidelis noster juuenis seu familiaris, qui tam nostriis, quam domini Stephani victoriosi Regis Hungarie clare recordacionis patris nostri temporibus propter probitatis sue grata obsequia commendabilis fuerat et acceptus, ad nostram accedens presenciam nobis significare curauit, quod quidam cognatus suus Comes Stephanus filius Guth de genere Guthkeled decessisset herede aliquo non relicto; cuius terram Kezw vocatam in Comitatu Nitriensi existentem, quam quidem terram Bela pie memorie auus noster ipsi Comiti Stephano propter multos fidelitatis eius actus strenuos de eodem Comitatu Nitriensi eximendo contulerat sibi de benignitate Regia tanquam terram ad manus nostras deuolutam de Regni consuetudine ap

probata conferre dignaremur. Nos itaque, qui ex officio suscepti regiminis nostri metiri debemus merita singulorum, et vnicuique iuxta suorum exigenciam meritorum manus Regalis munificencie aperire, gestantes pre oculis et in corde, qualiter idem Apa prius ante castrum Jauriense, cum ipsum castrum fuit per Teotonicos occupatum, secundo autem castrum Lewa, in quo Othocarus Boemorum Rex, prius patris nostri, nunc noster capitalis inimicus, contra potenciam hominum nostrorum se receperat, uix fuge remedio liberatus, vbi eciam Durnuhouth gener ipsius Regis occubuit nostrorum per virtutem; ac tercio et vltimo sub castro Detreh, vbi exercitus predicti Regis Bohemie ad expugnandum ipsum castrum transmissus, deuictus fuit clemenciam per Diuinam, et plures de eius Baronibus et militibus interhempti, et nonnulli fuerunt captiuati, laudabiliter semper inpendit famulatum, sudores bellicos et letalia wlnera sustinendo, memoratam terram Kezw eiusdem Stephani acquisitam videlicet, et demum eodem decedente ad manus nostras, sicut premisimus, deuolutam iam dicto Apa in recompensacionem seruiciorum suorum et effusionem sanguinis sui contulimus ex certa sciencia et mera liberalitate perpetuo pacifice possidendam, et eam per Comitem Paznanum de Zyguy hominem nostrum sub testimonio Strigoniensis Capituli, presentibus commetaneis omnibus et vicinis, et nullo contradictore penitus apparente, prout hoc in ipsius Capituli litteris vidimus contineri, legitime fecimus assignari, volentes, ut tam ipse Apa, quam eius in posterum successores memoratam terram Kezw, cum suis vtilitatibus omnibus et pertinencijs vniuersis, eo iure et eadem plenitudine, ac in illis metis et eisdem distinccionibus terminorum, in quibus eam dictus Comes Stephanus tenuit pariter et possedit, inreuocabiliter possidere valeant et habere. Cuius quidem terre mete, prout in priuilegio dicti Regis Bele, quod quidem priuilegium ad maiorem predicte collaciois firmitatem ipsi Apa tradidimus, continetur, hoc ordine distinguntur: Prima meta capitalis incipit iuxta fluuium Nittra non inmediate versus orientem apud quandam insulam circa quandam terram domine Regine Megered nomine, et transeundo iuxta eandem ad partes orientales peruenit ad fluuium Berukwelg vocatum, et ibi est secunda meta principalis, inter quas sunt octo mete

intermedie antique et de nouo erecte; et ibi relinquens terram Megered transit ipsum fluuium Berukwelg, et eundo in eadem parte orientali conterminatur terre Luazfewld vocate, et in ipso transitu dictum flumen stat pro terminis siue metis, iuxta quod tendens in quantitate competenti descendit in aquam Hudosd vocatam, quam pertransiens conterminatur terre Abbatis de Zwbur Hodosd vocate, et tenet metas cum eadem terra Abbatis usque reflexionem fluuij Berukwelg ad fluuium Nittra; et in ipso fluuio Nitra descendens, in cuius medio tenet metam cum terra Thome Tarnuk vocata, et ibi transit ipsum fluuium Nittra versus meridiem, et conterminatur terre Chak filij Baas Kezw vocate; et ibi iuxta quandam aquam Morothwa nomine est vna meta capitalis; et inde reflexa iuxta eandem terram vergit ad partes occidentales, et contiguatur terre Bosman vocate, et ibi est vna meta capitalis antiqua, et transit a terra Chak vsque terram Bosma cum quindecim metis antiquis de nouo erectis; deinde extenditur versus aquilonem, et contiguatur terre Apa filij Benedicti Kezew vocate; iuxta quam transiens cum nouem metis antiquis et nouem nouiter erectis tendit ad fluuium Nittra ante ecclesiam Sancti Mychaelis distantem ad dictum fluuium in iactu vnius sagitte; et ibi terminatur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dedimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Budensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo LXX° quarto, quartodecimo kalendas Marcij Indiccione secunda, Regni autem nostri anno secundo. Vacante Ecclesia Strigoniensi, venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinque-Ecclesiensi, Philippo Wachyensi aule domine Regine Cancellario, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Thymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradyensi, Dyonisio Jauryensis et Petro Transsiluano, Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Dionisio Palatino, Judice Cumanorum et Comite de Oklych, Nicolao Judice Curie Comite de Guechke, Herrico Bano tocius Sclauonie; Nicolao Woyuoda Transsiluano et Comite de Zonuk; Paulo Bano de Sceurino, Joachymo

Magistro Tauarnicorum Comite de Plys, Reynoldo Magistro Dapiferorum Comite Zulgageuryensi, Herbordo Magistro Agasonum Comite de Baranya, Nicolao Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Bereg, Moys Magistro Thauarnicorum domine Regine Comite Syrimyensi, Johanne Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrey, Dedalo Comite Zaladiensi, Jacobo Comite Nittriensi, Thyba Comite Tolnensi, et alijs quampluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(I. Lajos király 1356-ki megerősitő okmányából a gr. Forgách család ghimesi levéltárában.)

32.

IV. László királynak Dragus nevü földet tárgyazó adománya Ders és Demeter, Hunth fiai számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum Ders et Demetrius filij Hunth fideles nostri a primeuis puericie sue temporibus multa et diuersa fidelitatis obsequia in omnibus Regni nostri expedicionibus, in quibus frequenter uulnera letalia pertulerunt, laudabiliter impendissent, que per singula non possent commode recitari; nos ipsorum obsequiosa merita et meritoria obsequia pre oculis habentes, volentesque eisdem propter hoc gracia uicissitudine respondere, quandam terram Dragus uocatam, quam Morouch filius Mathie de Scelchen exemptam a terris Castri nostri Huntensis ex collacione Regia possidebat, ab eodem Morouch propter infidelitatis sue notam, quam in adiungendo se Cumanis tunc nostris infidelibus, et unacum eisdem contra nos insurgere presumendo, cum per eosdem Cumanos uaria guerrarum discrimina in Regno nostro commota fuerant, incurrit, auferendo eisdem Dyrs et Demetrio, ac per ipsos eorum heredibus heredumque successoribus contuli-

mus, dedimus et donauimus, cum omnibus suis pertinencijs et utilitatibus, et sub hijsdem metis ac terminis, quibus per priores possessores limitata fuerat et possessa, perpetuo et irrevocabiliter possidendam; predicto Morouch super ipsa terra perpetuum silencium inponendo, priuilegia eciam siue instrumenta alia, si qua idem Morouch habet super collacione ipsius terre, auctoritate presencium irritando. Eosdem Ders et Demetrium in corporalem possessionem dicte terre Dragus per Kemus de Byl hominem nostrum cum testimonio fidelium nostrorum Strigoniensis Capituli, conuocatis omnibus commetaneis et vicinis, et nemine contradictore existente, prout uidimus in eiusdem Capituli litteris contineri, fecimus introduci. Vt igitur hec nostra donacio robur perpetue firmitatis obtineat, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Electi Strigoniensis, perpetui Comitis loci eiusdem, Prepositi Budensis, aule nostre Vicecancellarij dilecti ac fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° quarto V. kalendas Aprilis, Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Joub Quinqueecclesiensi, Philippo Vaciensi aule domine Regine Cancellario, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Varadiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Dyonisio Palatino Comite de Oclich et Judice Cumanorum, Henrico Bano tocius Sclauonie, Nycolao Voiuoda Transsiluano Comite de Zounuk, Joachyno Magistro Tauarnicorum nostrorum, Nycolao Judice Curie nostre Comite de Guechke, Rynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zolgageuriensi, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Nicolao Magistro Pincernarum nostrorum Comite de Bereg, Paulo Bano de Zeurino, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine Comite Symigiensi, Deudalo Comite Zaladiensi, Johanne Comite Svprvniensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett, a m. b. Nyáry családnak bagongnai levéltárában. Közli m. b. Nyáry Albert ur.)

33.

IV. László király megerösíti V. Istvánnak Ilbu szigetét tárgyazó adományozását a nyulszigeti apáczazárda számára 1274.

Nos Ladizlaus Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis presentium per tenorem, quod frater Petrus procurator Monasterij Beate Virginis de Insula exhibuit nobis patentes litteras domini Stephani incliti Regis Vngarie patris nostri karissimi bone memorie, petens cum instancia, vt easdem nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Sttephanus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik V. Istvánnak adományozása, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a masodik folyam 3-ik kötetében 418. l.)

Nos igitur precibus ipsius fratris P. inclinati easdem praesentibus perpetuo confirmamus. Datum Bude in octauis Sancti Georgij anno Domini M°CC°LXX° quarto.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

34.

IV. László király megerösiti István akkor ifjabb királynak Dumuszló helységet tárgyazó 1263-ki adománylevelét. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Magister Paulus Comes de Rodna et de Byzterce, et Magister Paulus Cancellarius Dapiferorum nostrorum ad nostram accedentes presenciam

exhibuerunt nobis priuilegium karissimi patris nostri domini Stephani Regis inclite recordacionis, super collacione cuiusdam terre Dvmuzlou uocate confectum, petentes cum instancia, vt ipsum priuilegium acceptare, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius tenor talis est:

Stephanus D. gr. junior Rex Hungarie stb. (következik V. István akkor ifjabb királynak 1263-diki adománylevele, mint okmánygyüjteményünk VIII-ik, vagy is a második folyam 3-ik kötetében 69. l.)

Nos itaque priuilegium ipsius karissimi patris nostri non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, ratum habentes et acceptum, et idem de uerbo ad uerbum presentibus insertum auctoritate presentium duximus confirmandum dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus Magistri Benedicti Electi Strigoniensis, Prepositi Budensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° quarto, nonis Maij, Regni nuem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Philippo Vaciensi aule domine Regine Cancellario, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino, Comite de Oklych et Judice Cumanorum; Henrico Bano tocius Sclauonie; Nicolao Voyuoda Transsiluano Comite de Zonnuk; Joachimo Magistro Tauarnicorum nostrorum, Nycolao Judice Curie nostre Comite de Guechke, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zolgageuriensi, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Nycolao Magistro Pincernarum nostrorum, Paulo Bano de Zeurino, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine Comite Symigiensi, Deudalo Comite Zaladiensi, Johanne Comite Supruniensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, a királynak zöld-vörös selyemzsinóron függő kettős pecsétje alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

35.

IV. László királynak Koachy nevű földet tárgyazó adománya demzetségbeli nemesek számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Reynolbus et Jak filij Ebed, item Mykè et Dionisius filij Benedicti nobiles de genere Jak, qui ad defensionem Corone Regie et Regni tuicionem temporibus domini Bele aui nostri, et domini Stephani patris nostri, olim Serenissimorum Regum Hungarie in multis expedicionibus Regni, quas secundum uarietatem temporis et negociorum diuersitatem tam nos, quam eosdem predecessores nostros karissimos habere necessario oportuit, effundendo sanguinem eorum et sudores bellicos sustinendo, gratum semper commendatè fidelitatis obsequium impenderunt, prout hoc Barones nostri nobis uiue uocis oraculo recitarunt; post transitum eiusdem patris nostri nobis ad Coronam Regiam et Regni solium iure successorio seu ordine geniture annuente Domino sublimatis, ad nostram accedentes presenciom nobis humiliter supplicarunt, ut quandam uacuam terram Castri Ferrei Koachy uocatam hereditarie terre eorum ab una parte; et nobilium de Pogh ex altera commetaneam, sicut dicunt, et uicinam, eis de benignitate Regia conferre dignaremur; dicentes, quod eciam predictus dominus Stephanus Rex pater noster tunc gerens gubernaculum terre Transdanubialis, et eciam primitus, cum Ducatus Stirie fuit apud eum, eis contulerit terram illam; super quo litteras ipsius patris nostri diuersis temporibus habitas, nobis exhibere curauerunt. Nos itaque, qui ex officio suscepti regiminis nostri metiri debemus merita singulorum, grata fidelium obsequia cupientes digne remuneracionis beneficio compensare, commendabilem fidelitatem, et meritoria obsequia seu obse-

quiosa merita iam dictorum nobilium de mansuetudine benignitatis Regie attendendo, predictam terram Koachy cum utilitatibus suis omnibus et pertinencijs uniuersis ad exemplar litterarum prefati Regis patris nostri collacionem huiusmodi exprimencium, et eciam ad racionem seu recompensacionem pecunie, quam predicti Reynoldus et Jak habere poterant de quodam captiuo nobis assignato, quem ijdem ceperant sub castro Detreh de militibus Regis Boemorum capitalis hostis nostri, de iurisdictione eiusdem castri et potestate penitus eximentes, de Baronum nostrorum consilio iam dictis nobilibus dedimus, donauimus atque tradidimus perpetuo pacifice possidendam, ita quod presens nostra donacio seu concessio prioris collacionis patris nostri perpetuum sit munimen; et eandem per Comitem Belud filium Both hominem nostrum sub testimonio Capituli Castri Ferrei nullo penitus contradictore apparente, secundum quod in eiusdem Capituli litteris hoc contineri uidimus, in metis prioribus et antiquis terminorum distinccionibus, in quibus per priores habitatores siue incolas eius eadem terra habita fuerat et possessa, predictis nobilibus fecimus assignari; volentes, ut tam ipsi, quam ipsorum heredes heredumque suorum inposterum successores, memoratam terram cum utilitatibus suis omnibus et pertinencijs vniuersis perpetuo pacifice possidere valeant et habere. Et ne super distribucione siue diuisione ipsius terre prenotatos nobiles et eorum posteros contingat forsitan in posterum discordare, presentibus declaramus, quod tres partes ipsius terre iam dicti Reynoldus et Jak, ac Kemen filius Kemen fratris eorum, tam in precium captiui supradicti, quam in recompensacionem fidelium obsequiorum suorum tanquām empticiam terram eorum et multis uirtutibus acquisitam, possideant pacifice; quarta parte illius prenotatis Myke et Dyonisio remanente. Vt igitur huiusmodi collacionis series robur perpetue firmitatis obtineat, presentes eisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, aule nostre Uice-Cancellarij et Prepositi Budensis, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° quarto, pridie kalendas Junij, Indiccione secunda Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano

Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Waciensi, aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Thymoteo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis, Ecclesias Dei feliciteer gubernantibur; Dionisio Palatino Comite de Oklych et Judice Comanorum, Nicolao Judice Curie nostre Comite de Guecke, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nicolao Woywoda Transsiluano et Comite de Zonuk, Paulo Bano de Sceurino, Joachino Magistro Tauarnicorum Comite de Plys, Reynoldo Magistro Dapiferorum Comite Zulgageuriensi, Nicolao Magistro Pincernarum, Herbordo Mcgistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine Comite Symigiensi, Johanne Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Dedalo Comite Zaladiensi, Jacobo Comite Nitriensi; et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus ethonores.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a nemz. muzeum kézirattárában.)

36.

IV. László király Duruzlou mesternek, Duruzlou fiának, szolgálatai jutalmául Rum földet adományozza. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Lex est Regia a naturali equitate descendens, pro meritis subiectorum largicionum suarum respondere premijs equa lance. Hinc est, quod ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod cum magister Duruzlou filius Duruzlou, bona pollens indole in puericia, meliori in adolescencia, optima in iuuentute, diuersisque clarens meritorum uirtuti-

bus ano nostro, Bele et patri nostro karissimo, victoriosissimis Hungarorum Regibus felicium recordacionum, ac nobis demum gratum semper exhibuisset seruicium et sedulum famulatum, se et suos in omnibus Regni expedicionibus dubijs fortunae casibus et nullis non periculis committendo, sudores bellicos sustinendo et uulnera letalia paciendo; et specialiter in expedicione nostra, quam contra Regem Boemie habueramus sic suum fideliter impenderit famulatum, ut nedum sibi primitus concessa et tradita, verum etiam alia a munificencia Regia merito assequi debuisset, et bono quolibet fuisset refouendus, et pariter sublimandus; nos considerantes ipsius obsequiosa merita et meritoria obsequia, licet maiora et ampliora in perpetuitatibus et Regalibus donacionibus debuisset promereri, in aliqualem tamen recompensacionem meritorum eiusdem, quandam terram Castri Ferrei Rum nuncupatam, uacuam et habitatoribus destitutam, cum omnibus pertinencijs, attinencijs et vtilitatibus uniuersis, et specialiter cum loco molendini in metis et terminis terre eiusdem super fluuio Raba existenti, ipsi magistro Duruzlou, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et inreuocabiliter possidendam; ipsumque per Mochiam de Choy hominem nostrum sub testimonio fidelium nostrorum Capituli Castri Ferrei, presentibus magistro Gregorio Comite et uniuersis iubagionibus eiusdem castri, nec non commetaneis et uicinis omnibus consencientibus et nullam contradiccionis uocem penitus obponentibus, in corporalem possessionem terre eiusdem fecimus introduci, prout per litteras dicti Capituli nobis constitit euidenter. Mete autem terre memorate, prout idem Capitulum nobis scripsit, hoc ordine distinguntur. Prima siquidem meta progreditur ab oriente a fluuio Raba penes terram Konch, Cadar et Johannis filiorum Chepani, ubi sunt tres mete, due — — — ilicem circumplectitur, uergens uersus occidentem penes terram eorundem filiorum Chepani circa longitudinem vnius iugeris, sunt quatuor mete; currens adhuc directe peruenit ad terram (nob)ilium de Sygra, sunt octo mete angulares, que separant terram predictorum filiorum Chepani et nobilium de Sygra, ac predictam terram Rum; abhinc penes terram eorumdem nobilium dn Sygra tendens uersus septem-

trionem peruenit ad magnam stratam, penes quam sunt o
mete; currens adhuc dicrecte sunt quatuor mete, tres ter
et una ilicem amplexatur; deinde reclinans versus occid
tem sunt quatuor mete angulares, tres terree et una conti
pirum, que separat a terra nobilium de Sygra, et iungi
terre nobilium Apatunkaya; abhinc reflectitur ad septemtr
nem, et peruenit ad octo metas; hinc currens adhuc
septemtrionem, peruenit ad terram Gothardi filij Pauli, i
sunt quatuor mete angulares, tres terree et una conti
pirum, que separat a terra dictorum nobilium Apatunkay
deinde reflectitur ad orientem, currendo penes terram ei
dem Gothardi peruenit ad magnam stratam, penes quam si
quatuor mete; exinde adhuc currens directe ad orientem p
uenit iterato ad fluuium Rabe, ubi sunt quatuor mete, u
terrea, due continent pirum, et una ilicem amplexatur; ibic
terminatur. Ut igitur huius nostre collacionis series rob
obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum pos
in irritum reuocari, presentes concessimus litteras duppli
sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magis
Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdemc
loci Comitis perpetui, Prepositi Budensis et aule nostre Vi
Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LX
quarto, quindecimo kalendas Augusti, Indiccione secun
Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patril
Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscop
Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecc
siensi, Philippo Vaciensi aule domine Regine consortis nos
karissime Cancellario, Paulo Vesprimiensi aule nostre Ca
cellario, Lodomerio Waradiensi, Tymoteo Zagrabiensi, D
nisio Jauriensi, et Petro Transsiluano Episcopis Eccles
Dei feliciter gurbernantibus (igy). Dionisio Palatino Com
de Okilich et Judice Cumanorum, Henrico Bano tocius Sc
uonie, Nicolao Voyuoda Transsiluano Comite de Zonuk, Jo
chino Magistro Tauarnicorum nostrorum Comite de Pl
Renoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulugag
riensi, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite
Barana, Nicolao Magistro Pincernarum nostrorum, Pa
Bano de Zeurino, Nicolao Judice Curie nostre Comite
Gechke; Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine cons

tis nostre karissime Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Johanne Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Michaele Comite Nitriensi, et aliis quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie, melyről a pecsét vörös, fehéres-sárga és zöld zsinóron függ, a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirati gyűjteményében.)

37.

IV. László király Miklós és László testvérek Miklós comes fiainak, Sytke földét, melyet Miklós Mária királyné által tőle jogtalanul elvettnek mond, visszaadja. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regalis pietas manum munificam porrigere debeat vniuersis, illos tamen principaliori debet prosequi munere et fauore, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, vt alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera forcius accendantur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam posterorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod attendentes fidelitates et meritoria obsequia, seu multiplices famulatus magistri Nicolai filij Comitis Nicolai fidelis nostri, que domino Stephano Illustri Regi Hungarie, patri nostro karissimo clare recordacionis exhibuit et impendit; quia cum Boemorum Rex, prius patris nostri, et postmodum noster inimicus capitalis, confinia Regni nostri de parte Posoniensi introire velle diceretur, et ad id sciendum et videndum ipsum Magistrum Nicolaum ipse pater noster cum quibusdam fidelibus iuuenibus Domus sue transmisisset, idem Magister Nicolaus, ut solita sue fidelitatis opera laudabilius exerceret, casum mortis non formidans, velut leo intrepidus in medium astantis aciei irruens quemdam militem ipsius Regis Boemorum captiuauit. Insuper cum

quidam Teotonici nauigio transirent ad inferendum hominibus ipsius patris nostri nocumentum, ipse Magister Nicolaus eosdem nauigantes telorum velocitatibus impediens, quamplures interemit ex eidem. Item quendam Teotonicum ex acie ad certamen contra ipsum procedentem captiuauit, vitam eiusdem capitali sentencia finiendo. Item cum idem Boemorum Rex in portu Saar supra Mosonium contra eundem patrem nostrum transitum facere uoluisset, procedens Magister Nicolaus, vna cum Ladizlao fratre suo et aliis fidelibus iuuenibus eiusdem patris nostri contra molem exercitus dicti Regis Boemorum transmissus, cum militibus ipsius Regis Boemorum dimicando laudabiliter, quamplures ex eisdem interemit. Item cum castrum nostrum Jauriense per homines eiusdem Regis Boemorum captum fraudulenter extitisset, et ad obsidendum ipsum castrum Joachinum Magistrum Tauarnicorum nostrorum dilectum et fidelem nostrum transmisissemus, ipse magister Nicolaus, et Ladizlaus frater eius predictus de Teotonicis, qui de ipso castro exiuerant plurimos sagittis et lanceis occiderunt. Post haec cum nos exercitu nostro aliquali congregato, ad expugnandum ipsum castrum accessissemus, prenotati magister Nicolaus et Ladizlaus frater suus, ut feruencius more solito eorum fidelitates exercerent, coram nostre Maiestatis oculis dimicarunt, multos ex detentoribus ipsius castri occidendo. Item cum predictum magistrum Joachinum ad obsidendum castrum Zombothel uocatum, quod similiter per homines ipsos Regis Boemorum fraudulenter occupatum fuerat, misissemus, prenotatus magister Nicolaus ante omnes in medium acierum de ipso castro exeuncium irruens tres Teotonicos cum lancea miserabiliter interemit, et quendam Hungarum de nostris hominibus captum liberauit, ubi summa fidelitatis sue opera probabiliter exercuit et impendit. Item cum predictus Boemorum Rex ualidum exercitum suum ad expugnandum et occupandum castrum nostrum Detryh vocatum destinasset, et nos ad defensionem ipsius castri nostri prefatum magistrum Joachynum et alios fideles Barones nostros misissemus, dictus Ladizlaus vnacum sepedicto magistro Nicolae fratre suo ad inchoandum bellum cum exercitu ipsius Regis Boemorum, qui ipsum castrum obsidebat et expugnabat, transmissus contra eosdem Teotonicos laudabiliter

dimicauit quendam militem Teotonicum, consanguineum videlicet Comitis Kyrunguert captiuando, aliosque quam plures uulnerauit. In quo eciam bello ijdem Barones nostri octo Barones ipsius Regis Boemorum captiuarunt, et nobis adduxerunt captiuatos. In quibus quidem bellis et processibus multa uulnera, et specialiter sub dicto castro Zombothel letale uulnus in manu dextra ipse Magister Nicolaus per lanceam pertulit et excepit; prout premissas fidelitates et seruiciorum suorum merita nominatus Magister Joachinus, et alij fideles Barones nostri nobis oraculo viue uocis retulerunt. Cumque ipse Magister Nicolaus propter huiusmodi fidelia seruicia sua quandam terram suam Sytke uocatam, quam per dominam Mariam Reginam Hungarie, auam nostram karissimam clare recordacionis, receptam esse dicebat indebite et iniuste, sibi restitui petiuisset; nos factum terre eiusdem inquisicioni Mauricii de Deed hominis nostri sub testimonio Capituli Albensis duximus committendam. Quod quidem Capitulum nobis postmodum rescripserunt in hunc modum, ut hominem ipsorum fidelem unacum Mauricio homine nostro predicto transmittentes, uicinis et commetaneis omnibus conuocatis reambulando, ipsam terram idem homo noster statuisset et assignasset Magistro Nicolao antedicto, nullo contradictore penitus existente. Nos igitur consideratis tot et tantis fidelibus et meritorijs seruicijs ipsorum Magistri Nicolai et Ladizlai, eandem terram Sytke cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis, eisdem Magistris Nicolao et Ladizlao, ac per eos Teodoro fratri eorum reliquimus et dimisimus ac eciam contulimus iure perpetuo et pacifice possidendam de nostra gracia pleno iure. Vt igitur huius rei series robur optineat perpetue firmitatis, et ne processu temporum per quempiam possit vel debeat in irritum retractari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdem loci Comitis perpetui, aule nostre Vice-Cancellarij Prepositi Budensis, dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo CC°LXX° quarto, Regni autem nostri anno secundo, II-o Nonas Augusti, Indiccione secunda. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Paulo Vespri-

miensi, aule nostre Cancellario, Briccio Chanadiensi, Phy lippo Vaciensi aule domine Regine consortis nostre karissim Cancellario, Lodomerio Varadiensi, Job Quinqueecclesiensi Tymotheo Zagrabieni, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsil uano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Dyo nisio Palatino, Comite de Ocluch et Judice Cumanorum Herrico Bano tocius Sclauonie, Nicolao Voyuoda Transsil uano Comite de Zonuk, Paulo Bano de Zeuryno, Joachin Magistro Tauarnicorum nostrorum, Reynoldo Magistro Dapi ferorum nostrorum, Comite Zulgageuriensi, Herbordo Magistr Agasonum nostrorum Comite de Barana, Nicolao Magistr Pincernarum nostrorum, Nicolao Judice Curie nostre Comit de Guecke, Moys Magistro Tauarnicorum eiusdem domin Regine Comite Symigiensi, Johanne Comite Supruniensi, Dedalo Comite Zaladiensi, et alijs quampluribus Comitatu Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király pecsétje vörös-zöld selyemzsinóron függött, a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirati gyűjteményében.)

38.

IV. László királynak Chuefeldi birtokát tárgyazó adománya, ugyan László és Miklós, Miklós comes fiai számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regalis pietas manum munificam porrigere debeat vniuersis : illos tamen principaliori debet prosequi munere et fauore, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, ut alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera forcius accendantur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam posterorum uoticiam harum serie volumus peruenire : quod attendentes

fidelitates et meritoria obsequia seu multiplices (famulatus) Ladizlai et Nycolai Magistrorum, filiorum Comitis Nycolai, fidelium nostrorum, que ijdem domino Stephano Illustri Regi Hungarie, patri nostro karissimo clare recordacionis exhibuerunt et inpenderunt; quia cum Boemorum Rex, prius patris nostri, et postmodum inimicus noster capitalis, confinia Regni nostri de parte Posoniensi introire velle diceretur, et ad id sciendum et uidendum ipsos Ladizlaum et Nycolaum ipse pater noster cum quibusdam fidelibus iuuenibus Domus sue transmisisset, idem Magister Nycolaus, vnacum dicto Ladizlao fratre suo, ut solita fidelitatis sue opera laudabilius exerceret, casum mortis non formidans, velut leo intrepidus in medium astantis aciei irruens, quemdam militem ipsius Regis Boemorum captiuauit. Insuper cum quidam Teotonici nauigio transirent ad inferendum hominibus ipsius patris nostri nocumentum, ipse Ladizlaus et Nycolaus eosdem nauigantes telorum velocitatibus impediendo, quamplures interfecerunt ex eisdem. Item quendam Teotonicum ex acie ad certamen contra ipsos procedentem captiuarunt, vitam eiusdem capitali sentencia finiendo. Item cum idem Boemorum Rex in portu Saar supra Mosonium contra eundem patrem nostrum transitum facere uoluisset, predicti Ladizlaus et Nycolaus, et alij fideles iuuenes eiusdem patris nostri contra molem exercitus dicti Regis Boemorum transmissi, cum militibus ipsius Regis Boemorum dimicando laudabiliter, quamplures ex eisdem interemerunt. Item cum castrum nostrum Jauriense per homines dicti Regis Boemorum captum fraudulenter extitisset, et ad obsidendum ipsum castrum Joachinum Magistrum Tauarnicorum nostrorum, dilectum et fidelem nostrum transmisissemus, prefati Ladizlaus et Nycolaus de Teotonicis, qui de ipso castro exiuerant, plurimos sagittis et lanceis occiderunt. Post hec cum nos exercitu nostro aliquali congregato, ad expugnandum ipsum castrum accessissemus, prenotati Ladizlaus et Nycolaus, ut feruencius more solito eorum fidelitates exercerent coram nostre Maiestatis oculis laudabiliter dimicarunt, multos ex detentoribus ipsius castri occidendo. Item cum predictum Magistrum Joachinum ad obsidendum castrum Zombothel uocatum, quod similiter per homines ipsos Regis Boemie fraudulenter occupatum fuerat,

misissemus, prenominatus Magister Nycolaus vna cum predicto fratre suo in medium acierum de ipso castro exeuncium irruens, tres Teotonicos cum lancea miserabiliter interemit, et quendam Hungarum de nostris hominibus captum liberauit, ubi summa fidelitatis sue opera probabiliter exercuit et impendit. Item cum predictus Boemorum Rex ualidum exercitum suum ad expugnandum et occupandum castrum nostrum Detreh uocatum destinasset, et nos ad defensionem ipsius castri nostri prefatum Magistrum Joachinum et alios fideles Barones nostros misissemus, dicti Ladizlaus et Nycolaus ad inchoandum bellum cum exercitu ipsius Regis Boemorum, qui ipsum castrum obsidebat et expugnabat, transmissi contra eosdem Teotonicos laudabiliter dimicarunt. Et idem Ladizlaus quendam militem Teotonium, consanguineum videlicet Comitis Kyrunguert captiuauit, multos alios vulnerando. In quo eciam bello ijdem Barones nostri octo Barones ipsius Regis Boemorum captiuarunt, et nobis adduxerunt captiuatos. In quibus quidem bellis et processibus multa uulnera, et specialiter sub dicto castro Zombothel letale uulnus in manu dextra ipse Magister Nicolaus per lanceam pertulit et excepit; prout premissas fidelitates et seruiciorum eorundem merita antedictus Magister Joachinus et alij fideles Barones nostri nobis recitarunt oraculo viue vocis. Cumque ipsi Ladizlaus et Nycolaus propter huiusmodi fidelia et meritoria seruicia sua quandam terram castri Zulgageuriensis Chucfeldy vocatam vacuam et habitatoribus destitutam a nobis sibi dari petiuissent, et nos factum eiusdem terre inquisicioni Petri filij Mersc hominis nostri sub testimonio Capituli Albensis commisissemus; idem Capitulum postmodum nobis rescripserunt in hunc modum: quod idem Petrus homo noster in presencia hominis ipsorum, vicinis et commetaneis conuocatis ipsam terram iuxta veteres metas cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis reambulando statuisset et assignasset eisdem Ladizlao et Nycolao nullo contradictore existente; preterea terram vnius aratri vel paulopluris, super qua per Lukach filium Thepe de Chut extitit contradictum; prout in litteris eiusdem Capituli vidimus contineri. Nos igitur consideratis fidelitatibus et meritorijs seruicijs eorundem, et litteras dicti Capituli approbantes, ipsam terram cum

omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis eisdem Ladizlao et Nycolao, ac per eos Magistro Theodoro fratri ipsorum, et eorundem heredibus, dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et pacifice possidendam. Vt igitur huius rei series robur optineat perpetue firmitatis, et ne processu temporum per quempiam possit vel debeat in irritum retractari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdem loci Comitis perpetuui, aule nostre Vice-Cancellarij, Prepositi Budensis, dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° LXX° quarto, Regni autem nostri anno secundo II-o Nonas Augusti, Indiccione secunda. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi, et Johanne Spalatensi Archiepiscop's, Lamperto Agriensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre Cancellario, Briccio Chanadiensi, Philippo Waciensi aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Lodomerio Waradiensi, Job Quinque-Ecclesiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi, et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Dyonisio Palatino Comite de Okluch et Judice Cumanorum, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nycolao Woyauoda Transsiluano Comite de Zounuk, Joachino Magistro Tauarnicorum nostrorum, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite Zulgageuriensi, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Nycolao Magistro Pincernarum nostrorum, Paulo Bano de Zeurino, Nycolao Judice Curie nostre Comite de Guechke, Moys Magistro Tauarnicorum eiusdem domine Regine Comite Symigiensi, Johanne Comite Supruniensi et alijs quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(III. Endre király 1291-ki megerősítéséből a Rumy család levéltárában; másolata a magyar akademia kézirattárában.)

39.

IV. László királynak a Gyerk melletti Depopoth földet tárgyazó adománya László honti főesperest számára. 1274.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus tenore presencium vniuersis, quod discreto viro Magistro Ladizlao Archidiacono Huntensi, dilecto et fideli clerico nostro, propter commendabilem fidelitatem suam et meritoria obsequia, quibus coram nostris et predecessorum nostrorum, illustrium Regum Hungarie oculis meruit multipliciter complacere, nostra, eorumque negocia, inconcusse fidelitati sue commissa, tam in Hungaria, quam in Romana et multorum Regum curia laudabiliter promouendo; contulimus terram duorum vdwornicorum, Zolath videlicet, herede carentis, et Koyon, Dupuputh uocatam, existentem iuxta terram eiusdem Magistri Gyriky uocatam, in Huntensi Comitatu, perpetue pacifice possidendam. Presertim cum idem Zolath et filij Koyon, vdwornici nostri, olim eiusdem terre inhabitatores, coram Preposito et Conuentu Ordinis Premonstratensis de Saag, sub quorum testimonio per Comitem Ders filium Hunth, hominem nostrum, terram huiusmodi ipsi Magistro preceperamus assignari, constituti, renunciantes iuri suo, si quid eis in terra predicta competebat, sepedicto Magistro Ladizlao eam cum utilitatibus omnibus et pertinencijs vniuersis perpetuo pacifice reliquerunt possidendam; sicut hoc in eiusdem Prepositi et Conuentus litteris, super hoc nobis specialiter directis, plene uidimus contineri. Vnde tam Comiti de Zolum et Comiti vdwornicorum, tam quibuslibet alijs terrarum iudicibus, auctoritate presencium inhibemus, ne ipsum Magistrum, aut eius officiales occasione dicte terre presumant quomodolibet molestare Datum in Zolum in crastino Beati Laurencij anno Domini M°CC°LXX° quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. 225. l.)

40.

IV. László kiralynak Zyntha nevű birtokot tárgyazó adománya Chák nemzetségbeli Péter mester számára. 1274.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam habituris salutem in salutis largitore. (R)egij Culminis magnificencia id requirit, ut suorum fidelium sudoribus equa remuneracionis lancea occurrat, diffidentesque casus ab eisdem totis nisibus procul pellat. (H)inc est, quod attendentes innumeras fidelitatum virtutes Magistri Petri filij Magistri Mathei de genere Chak dilecti et fidelis nostri, que tempore karissimi patris nostri domini Stephani Illustris Regis Hungariae felicis recordacionis laudabili studio feliciter exercuit, volumus memorie commendare. Primum scilicet, cum idem karissimus pater noster in Bulgariam propulsandis iniurijs confinij Regni sui insultum faceret, idem Magister Petrus, ut leo fortissimus, cuius indicia gessit in vexillo, postposito timore mortis imminentis in aduersa Bulgarorum acie militans uictoriam mirificam reportauit. (S)ane dum eundem karissimum patrem nostrum grauis aui nostri persecucio miserabiliter insequeretur, et se ante hostilem faciem illius persequentis in castrum Feketuholm recolligeret, dictus Magister Petrus lateri eiusdem fideliter adherens, elegit magis mori cum eodem, quam in partem sinistram se transferre. Sub eodem itaque castro de turma persequencium ipsum patrem nostrum bellicis conatibus trihumphaliter dimicando plurimos deiecit in asta, et plures gladio confossos ad anguste captiuitatis tenebras deduxit pariter et inuexit. (C)eterum cum castrum Baranka per quorundam fagiciosorum uersuciam occupatum detineretur, ipse Magister Petrus milicie sue viribus protensis ipsi karissimo patri nostro restituit illesum in lancearum examine reuocatum. (A)d hec cum predictus auus noster Erney Banum cum alijs suis complicibus ad inuadendum eundem patrem

nostrum hostiliter destinasset, dictus Magister Petrus gressus fidelitatis non deserens, contra molem milicie dictum Erney potencialiter captiuauit, vbi eciam letalia incwrrit wlnera, que pro Regij fauoris commodo pacienter sustulit et gratanter. Item cum in Irsazeg post plures fatigaciones eundem patrem nostrum adhuc inestimabilis moles exercitus dicti aui nostri constrinxisset, predictus Magister Petrus passus faciens efficaces aduersam aciem preliorum varietatibus inpulsam in fugam conuertit mirabilem et orrendam. Item cum idem dominus pater noster contra repentinum insultum Regis Boemorum sub castro Posoniensi dimicaturus progrederetur, ipse Magister Petrus pectus gerens leoninum magnam de inminenti acie partem strauit nece, et funera interemptorum rostris volucrum prebuit laceranda. (S)ub castro eciam Musuniensi dominum Belam Ducem karissimum fratrem nostrum pro posse preliantem liberauit de manibus inimicorum in ipsius necem inhumaniter seuiencium toto nisu. (H)ijs itaque et alijs omnibus suis meritorijs seruicijs circumspectis, que per singula possemus tediosissime replicare; quandam possessionem Zyntha uocatam, curtem videlicet Comitatus Zulgageuriensis, cum omnibus pertinencijs suis, quam dudum eidem de consensu domine Regine karissime matris nostre et omnium Baronum nostrorum contuleramus, et ad tempus ab eodem fuerat alienata, reddidimus et restituimus eidem de speciali nostra gracia, eo iure, eodemque titulo, quibus pridem Magister Mauricius eandem noscitur tenuisse. (U)t igitur tam ipse quam sui heredes heredumque successores in corporali possessione predicte collacionis nostre illibate perseuerent, nec possint excludi aliquatenus de eadem, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. (D)atum per manus uenerabilis uiri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi perpetuique Comitis loci eiusdem, Prepositi Budensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC°LXX° quarto Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Joub Quinqueecclesiensi, Phylippo Waciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi, Paulo Wesprimiensi aule nostre

Cancellario, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi, et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino, Comite de Oklych, Judice Cumanorum; Herrico Bano tocius Sclauonie, Iwachyno Magistro Tauarnicorum nostrorum, Comite de Plys; Nycolao Woyuoda Transiluano Comite de Zonuk; Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre Comite Symigiensi, Nycolao Judice Curie nostre Comite de Guecke, Paulo Bano de Seurino, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Gregorio Comite Castri Ferrei, Johanne Comite Supruniensi, Jacobo Comite Nitriensi, Pousa Comite Albensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melynek sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Ezen okmány kivonatát közli Fejér Cod. Dipl. V. k. 2. r. 174. l.)

41.

IV. László király megerősíti 1273-ki Scynte birtokát tárgyazó adományát ugyanannak számára. 1274.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in uero salu'ari. (A)d uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Magister Petrus Comes Supruniensis et Symigiensis dilectus et fidelis noster ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegium nostrum primo anno Regni nostri super possessione Scynte uocata confectum, non rasum, non cancellatum, non abholitum, nec in aliqua sui parte uiciatum, petens cum instancia, ut collacionem de ipsa possessione Scinte tunc sibi factam ratificare, et de nouo ipsum priuilegium innouando dignaremur confirmare. Cuius tenor talis est:

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (követ-

kezik ugyan IV. László királynak 1273-ki adománylevele, mint fentebb 9. sz. a.)

(N)os itaque eiusdem Magistri Petri iustis peticionibus annuentes, gestantesque coram nostre Maiestatis oculis inconcussam fidelitatem suam et gratum obsequium, quod nobis specialiter tunc exhibuit, quando nos et domina Regina mater nostra karissima per Herricum Banum et alios sibi adherentes, Corone Regie utique infideles, detenti fuimus apud Budam; ac demum in conflictu habito circa uillam Fuen contra eosdem infideles, in quo quidem prelio ipse Magister Petrus in facie sua maximam plagam sustinuit, vbi idem Herricus Banus per sepedictum Magistrum Petrum in prelio uictus uitam finiuit innominiose in infidelitate manifesta, collacionem eandem ex certa sciencia et Baronum nostrorum consensu ratificando presentibus confirmamus firmitate perpetuo duraturam; ita quod presens ipsius priuilegij innouacio collacionis prioris irretractabile sit munimen; posteris nostris sub interminacione paterne maledicciouis inhibentes, ne contra collacionem premissam aliquid presumant attemptare; priuilegium quoque sub nostra bulla cerea super ipsa possessione Scinte Johanni filio eiusdem Herrici tunc Comiti Supruniensi traditum, eo tempore quo dictus Magister Petrus per suos emulos in persecucione positus fuit de domo Regia effugatus, auctoritate presencium tanquam vanum, cassum et irritum reuocamus, ita vt vbicunque tam in iudicio quam extra fuerit presentatum, uiribus careat, et nullius firmitatis reputetur, sicut reuocatum et robore destitutum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. (D)atum per manus eiusdem Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi eiusdemque loci Comitis perpetui, aule nostre Viccecancellarij et Prepositi Budensis dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° septuagesimo quarto II-o kalendas Januarij Indiccione secunda, Regni autem nostri anno tercio. Venerabilibus patribus Stephano Colochensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Phylippo Waciensi, aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Thymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dionisio Jau-

riensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Rolando Palatino Judice Cumanorum; Erney Bano Judice Curie nostre; Matheo Woywoda Transsiluano et Comite de Zounuk; Egidio Magistro Tauarnicorum; Nicolao Magistro Dapiferorum; Chepano Magistro Pincernarum; Petro Magistro Agasonum nostrorum, Philippo Comite Castri Ferrei, Ochuz Comite Zaladiensi, Tyba Comite Tolnensi, Salomone Comite Albensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsétnek töredéke vörös selyemzsinóron függ, a budai királyi kamarai levéltárban.)

42.

IV. László király Budafalvi Péter királyi bajnokot, ki parancsára tizenegyszer diadalmasan vívott bajt, az Ottokár cseh király elleni csatában pedig a Morva folyó mellett nehéz sebeket kapva magát kitüntette, rokonaival együtt az udvarnokok sorából kivévén birtokaikkal együtt az ország nemeseinek sorába emeli, kik közzé II. András király kiváltságlevele szerint öseik is tartoztak. 1274.

Ladislaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam posteris litteras presentes inspecturis, salutem in salutis largitore. Regali dignum est et expediens eos, qui in dominorum seruicijs et expendiosis famulatibus diucius se exercent, munifice gratulari, vt eo amplius ipsorum exemplo ceteri ad fidelitatis opera uehemencius inuitentur. Hinc est igitur, quod accedens ad nostre Maiestatis presenciam Petrus filius Becer de Budafalwa noster pugil specialis, vndecies se in area certaminis nostro ex mandato, vt pugil strenuus preliando triumphum laudabilem et optatum obtinuisse rememorans et proponens; in prelio eciam nostro cum Atakaro Rege Bohemorum iuxta

fluuium Morua habito, in quo quidem prelio idem Petrus filius Becer diris wlneribus sauciatus, cum nostris ceteris fidelibus more fidelium prelians multipliciter meruit commendari, eodem Rege Bohemorum in dicto prelio interempto seu mortuo. Tandem nos instantissime ipse Petrus filius Becer supplicando postulauit, vt in recompensacionem talium et tantorum seruiciorum suorum cum fratribus et proximis suis, uidelicet filijs Martini, item filijs Bechus, nec non filijs Andoch, ac filijs Mark de eadem, a condicione et numero Comitum Vduornicorum, qui filij Comitum Vduornicorum dicuntur, eximi, seu eximendo, et per nostram Excellenciam in cetum et consortium Regni nostri nobilium sub vexillo nostro famulancium, simul cum terris et possessionibus ipsorum, dignaremur aggregare. Suis igitur peticionibus predicti Petri filij Becer nostri — — — qui pro suis fidelitatibus et meritorum seruicijs — — — — per nos dileccione esset attollendus, ipsum cum (fratribus) et proximis prenotatis, vnacum terris et possessionibus ipsorum, de cetu et consorcio ac condicionatu filiorum Comitum Vduarnicorum eximentes, et in cetum ac consercium Regni nostri nobilium, nobis sub uexillo nostro more exercituantis famulancium, de nostra benignitate Regia duximus asscribendo coniungendum. Quemadmodum progenitores ipsorum primitus ab antiquo in libertate nobilium Regni nostri mediante priuilegio Regis Andree aui nostri carissimi euidenter per nos experto dinoscebantur gratulari. Volentes quod decetero idem Petrus noster pugil, fratres, et cognati sui prenominati, illa et eadem gaudeant libertate, qua ueri nobiles Regni nostri gratulantur. Vt igitur series huius gracie robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam possit vel debeat reuocari; presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdemque loci Comitis Perpetui, Prepositi Budensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; presentibus Stephano Colocensi, Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lamperto Agriensi, Briccio Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Philippo Waciensi, aule domine Regine consortis nostre carissime Cancellario, Lodomerio Varadiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Dyonisio

Jauriensi, Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino Comite de Occlycz et Judice Cumanorum, Matheo Wayuoda Transsiluano, Egidio Magistro Tauarnicorum nostrorum, Vgrino Bano de Zewrinio, Herbordo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite de Baranya, Laurencio Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Moyus Magistro Tauarnicorum domine Regine consortis nostre predicte, Jacobo Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores. Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto, Regni autem nostri anno tercio, sexto Idus Septembris.

(Eredetie van a gr. Sztáray levéltárban, hennan annak másolatát Ertly János levéltárnok 1839-ben Döbrentei Gáborral s ez gróf Teleki Józseffel közölte, kinek oklevélmás gyüjteményéből közli Szabó Károly.)

43.

IV. László király megerösíti V. István királynak Epel helységet tárgyazó 1270-ki adományát az esztergami egyház számára. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarorumque (így) Rex uniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Quia quicquid in usus pios expenditur uel confertur, id non amittitur; sed pocius conseruatur; idcirco ea, que Sacrosanctis Ecclesijs et alijs pijs locis pietatis intuitu conferuntur, Regie approbacionis seu ratificacionis debent presidio confirmarj. Proinde ad vniuersitatis uestre noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum inclite recordacionis dominus Stephanus Illustris Rex Hungarie, karissimus pater noster post obitum clare memorie domini Regis Bele quarti karissimi patris sui, aui nostri, quandam villam seu terram, nomine Epel in Comitatu Strigoniensi existentem, ad mensam Regiam seu clicium Re-

gale de Buda pertinentem, cum vinitoribus ipsi terre ascriptis, qui Regibus Hungarie, progenitoribus nostris, certam uini quantitatem annuatim racione seruitutis ab antiquo eis imposite consueuerant ministrare, et cum vniuersis vineis, pertinencijs, utilitatibus et iuribus ejusdem ville siue terre fidelibus suis et nostris Sancte Strigoniensis Ecclesie Capitulo pro remedio anime domini Bele Regis pijssimi, patris sui, in perpetuam elemosinam dedisset, donauisset et tradidisset, ab ipso Capitulo peremniter et irreuocabiliter iure perpetuo possidendam; prout hec omnia in prefati karissimi patris nostri domini Stephani priuilegio exinde confecto, quod inspeximus et inspici fecimus, plenius continetur (igy); nos ejusdem karissimi patris nostri, sicut successione filiali, sic et pietatis imitacione, uestigijs inherentes, de predicta eciam donacione ipsius ville Epel, non tam per priuilegium predictum, quam per ueridicam assercionem plurium Prelatorum et Baronum Regni nostri, qui se huiusmodi donacionis conscios esse dicebant, plenissime certificati; maxime, quia inuenimus, dictum priuilegium non abolitum, non viciatum, non cancellatum, uel in carta, seu sigillo alicui reprehensioni subiectum subiacere; predictam donacionem ville seu terre Epel, uinitorum, vinearum, pertinenciarum, iurium et utilitatum ipsius, de consilio Baronum nostrorm ratam habemus et gratam, et eam predicto Capitulo Sancte Strigoniensis Ecclesie, a qua inuncti sumus et coronati in Regem, et spiritualia recipimus sacramenta, tenore presencium perpetuo et inretractabiliter, ex certa sciencia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Tenorem autem prefati priuilegij ad maiorem cautelam presentibus confirmacionis nostre litteris de uerbo ad uerbum duximus inserendum, qui talis est:

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik V. István királynak 1270-diki adománylevele, l. Fejér Cod. Dipl. V. köt. 1. r. 33. l.)

Ad hec cum idem dilectissimus pater noster Rex Stephanus totum tributum ad Comitatum Strigoniensem pertinens eidem Sancte Strigoniensis Ecclesie Capitulo pro remedio anime dicti domini Bele Regis, karissimi patris sui, in perpetuam elemosynam dederit, contulerit et donauit, ab eis iure

perpetuo, irreuocabiliter possidendum, et in possessionem, uel quasi, percipiendi idem tributum, ipsos pacifice fecerit introduci; Nos quia de huiusmodi donacione seu collacione et tradicione ipsius tributi nobis modis omnibus facta extitit plena fides; idem tributum ipsi Capitulo similiter de consilio Baronum nostrorum in perpetuum presentibus confirmamus. In cuius rei certitudinem perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Budensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto, Regni autem nostri anno secundo. Metropoli Strigoniensi uacante, et venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Briccio Cenadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Philippo Vaciensi aule consortis nostre karissime Cancellario, Lodomerio Varadiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transiluano Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino et Judice Cumanorum, Henrico Bano totius Sclauonie, Nicolao Voyawoda Transiluano Comite de Zounuk, Jachino Magistro Thawarnicorum nostrorum Comite de Plys, Nicolao Judice Curie nostre Comite de Gvechke, Renoldo Magistro Dapiferorum Comite Zulugageuriensi, Herbodo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Barana, Nicolao Magistro Pincernarum nostrorum, Johanne Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Moys Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, et alijs quampluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 293. l.)

IV. László király megerösiti Lörincz nádornak 1268-ki Denna birtokára vonatkozó itéletlevelét. 1274.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Jacobus filius Abraham de Hetus, exhibuit nobis patentes litteras Comitis Laurencij quondam Palatini super terra ipsius Denna vocata emanatas, petens a nobis cum instancia, ut ipsas litteras nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

(L)aurencius Palatinus stb. (következik Lőrincz nádor 1268-iki itéletlevele, mint gyüjteményünk VIII-ik, vagyis a második folyam III. kötetében 206. l.)

Nos itaque iustas peticiones predicti Jacobi admittentes Regio cum fauore, predictas litteras Comitis Laurencij de uerbo ad uerbum presentibus insertas nostro priuilegio duximus confirmandas. Vt igitur huius rei series robur obtineat perpetue firmitatis, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Strigoniensis Ecclesie Electi, perpetui Comitis loci eiusdem, Budensis Prepositi, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° septuagesimo quarto, Regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi, Briccio Chenadiensi, Paulo Vesprimiensi aule nostre Cancellario, Philippo Vaciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario, Tymotheo Zagrabiensi et Petro Transsiluano Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Dyonisio Palatino, Comite de Oclych et Judice Cumanorum, Herrico Bano tocius Sclauonie, Nicolao Voyauoda Transsil-

uano Comite de Zounuk, Joachyno Magistro Tauarnicorum nostrorum Comite de Pylis, Nicolao Judice Curie nostre Comite de Gechke, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum, Herbordo Magistro Agasonum nostrorum Comite de Bana, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, Johanne Comite Supruniensi, Jacobo Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

45.

IV. László király több soproni várjobbágyot Forkosd nevü birtokukkal együtt nemesi állásra emeli. 1274.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in omnium saluatore. Juri conforme, et est consentaneum racioni, ut Reges suorum ponderent merita subditorum; et licet generalibus generales existant in fauore, illorum tamen meritis, quorum virtutes in prosperis et aduersis radiarunt, debent respondere multiplicibus donatiuis. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod quia Toboy et Endre filij Farkasij, Benedictus et Seraphin filij Jacobi, Herbordus filius Sebastiani, Guebart filius Guebse, Nicolaus filius Nicolai, et Papa filius Georgij, iobagiones Castri Supruniensis fideles nostri in diuersis articulis, negocijs et expedicionibus nostris et tuicione confinij nostri Supruniensis fidelitatis ingenti ardore nobis, Regno et Corone nostre debito viriliter et laudabiliter dimicando, suo sanguine frequenter, ymo inmediate plurimum insudarunt; et maxime cum de machinacione inimici nostri capitalis Regis Boemorum castrum nostrum Jauriense fuisset occupatum, non minus feruidi inuenti sunt in expugnacione dicti castri — — quod non solum lapi-

dibus obruti, verum eciam — — ijs et lanceis (crude)lite perforati, vbi non sine morte cuiusdam fratris eorum Nicc laus nuncupati mortis periculum aliqualiter euaserunt. Quc rum sudores tergere, wlnera sanare et labor — — — d Regali munificencia cupientes, ipsos et suorum (igy) succes sores pro huiusmodi expertis et claris uirtutibus clarioribu luce clara — — — — luimus aliquali insignire, absoluente eos et suos heredes heredumque suorum successores cur terra eorum Forkosd uocata (a iobagio) natu dicti castri, e conferentes eis donum tam solempnis libertatis, ut ab ipsiu castri exuti et absoluti iobagionatu, et in cetum, numerum e collegium seruiencium nostrorum Regalium per nos translat coram nostre Maiestatis presencia cum alijs seruientibus no stris Regalibus graciam habeant famulandi. In cuius (cer) titudinem presentes nostras concessimus litteras duplici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistr Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie (Electi), Preposit Budensis et aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fideli nostri, anno Domini M°CC°LXX° quarto, Regni autem nostr anno secundo. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi e (Johanne) Spalatensi Archiepiscopis, Lamperto Agriensi (Benedicto) Chanadiensi, Job Quinqueecclesiensi, Paulo Ve sprimiensi aule nostre Cancellario, Philippo Varadiensi aul domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Lodo merio Varadiensi, Thimotheo Zagrabiensi, (Dionisio) Jau riensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei felicite gubernantibus; Dionisio Palatino Comite de Okylich et Ju dice Cumanorum, (Herrico Bano tocius) Sclauonie, Nicola Voyuoda Transsiluano Comite de Zonuk, Jwachino Magistr Tauarnicorum nostrorum Comite de Plys, Nicolao Judic Curie nostre Comite de Guechke, Paulo Bano de Zeurinio Renoldo Magistro Dapiferorum nostrorum Comite de Zulga geur, (Her)bordo Magistro Agasonum nostrorum Comite d Barana, (Nicolao Magistro) Pincernarum nostrorum, Johann Comite Supruniensi, Gregorio Comite Castri Ferrei, Moy Comite Symigiensi, Dedalo Comite Zaladiensi, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, megrongált állapotban, melynek pecséte hiányzik a nemz. muzeum kézirattárban.)

46.

IV. László király megerősíti IV. Béla királynak Takson helyéget tárgyazó 1269-ki adományát Miklós Ivánkának fia számára. 1274.

Nos Sigismundus stb. quod cum ob contradictoriam inhibicionem statucionis possessionum Wyzkeleth, Taxond et Porloch vocatarum in Comitatu Posoniensi existencium Magister Stephanus filius Gregorij de Berench Johannem filium Beke de Kwrth, et Jacobum filium Michaelis de Kys-Kwrth modum et formam legitime euocacionis obseruando per nostrum et Capituli Posoniensis homines contra se ad certum terminum nostram specialem in presenciam in causam attraxisset stb. (a határnap előbb „ad octauas festi B. Michaelis Archangeli“ 1408.; s később ismételve és ismételve kiterjesztetett; végre pedig „ad presentes octauas festi Beati Georgij martiris“ kihúzatván) stb. Johannes et Jacobus personaliter in nostram exurgendo presenciam quasdam nouem litteras, unam domini Ladizlai Regis stb. nobis curarunt demonstrari. stb. Continencia vero litterarum annotati domini Ladizlai Regis priuilegialium anno Christi M° CC° septuagesimo quarto, Regni autem sui anno tercio emanatarum explanabat, quod Nicolaus filius Iwanka ad ipsius domini Ladizlai Regis accedens presenciam propositis suis fidelitatibus et seruiciis in eisdem expressis quandam possessionem Taxond vocatam, in Comitatu Posoniensi existentem, jobagionum Castri Posoniensis sine herede decedencium, quam a Chythar jobagione eiusdem Castri pro suis excessibus prefatus Rex Bela abstulisset, in qua eciam predicto Iwanka terram ad quinque aratra sufficientem idem Bela Rex contulisset, cum quadam terra similiter predicti Castri Posoniensis, iuxta Kwrth existenti, sibi dari et donari postulasset. Ipse igitur dominus Ladizlaus Rex peticionibus ipsius Nicolai annuens, predictam possessionem Taxon, et aliam Toman vocatas sub metis et terminis antiquis eidem Nicolao de-

disset, et per Comitem Abraham de Byzinio statui fecisse in filios filiorum perpetuo possidendam. stb. Datum Bud quadragesimo die octauarum festi Beati Georgij martiri anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

(Eredetie bőrhártyán, a királynak hátul oda nyomott pecsétje alatt; budai kir. kamarai levéltárban.)

47.

X. Gergely pápa V. István és IV. László királyoknak Ep helységet tárgyazó adományát az esztergami egyház számá helybenhagyja és megerősíti. 1274.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, dilecti filijs Capitulo Ecclesie Strigoniensis salutem et Apostolica benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum est et h nestum, tam uigor equitatis, quam ordo exigit rationis, t id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatu effectum. Exhibita siquidem nobis uestra peticio continebа quod clare memorie Stephanus Rex Vngarie villam de Ep in Comitatu Strigoniensi existentem, ad Regem ipsum libe pertinentem, cum omnibus iuribus et pertinencijs suis, uob et Strigoniensi Ecclesie pro remedio anime inclite record cionis Bele Regis Vngarie, patris dicti Stephani, duxit i perpetuam elemosinam concedendam, et carissimus in Christ filius noster Ladizlaus Rex Vngarie Illustris, concessione huiusmodi ratam habens, eam liberalitate Regia ex cert scientia approbauit, prout in patentibus litteris inde co fectis, ipsorum Stephani et Ladizlai sigillis munitis, pleniu dicitur contineri. Nos itaque uestris supplicationibus incl nati, quod super hoc pie ac prouide factum est, ratum gratum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnin hominum liceat hanc paginam nonstre confirmationis infri gere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem h

attemptare presumpserit; indignationem Omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Lugduni nonas Januarij, Pontificatus nostri anno tercio.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 223. l.)

48.

Denes nádor átírja sz. László királynak a tihanyi apátság jogait tárgyazó 1093-ki privilegiumát. 1274.

Nos Dionisius Palatinus, Judex Cumanorum et Cõmes de Okluch, significamus uniuersis presencium per tenorem, quod cum dominus noster Rex ad instanciam precum venerabilium et religiosorum virorum Sancti Martini de Sacro Monte Pannonie, Pechuaradiensis, Saxardiensis, Tykoniensis, ceterorumque plurimorum Monasteriorum Abbatum in Regno suo existencium, vniuersas possessiones eorundem post insultus Tartarorum quouis modo alienatas ab eisdem, apud manus suas et aliorum quorumlibet habitas ob remedium anime sue et parentum suorum restituere decreuerit, et ecce nos de speciali mandato ipsius domini nostri Regis ad reuidendas et restituendas vniuersas possessiones et iura dicti Monasterij Tykoniensis, domino Andrea Abbate eiusdem Ecclesie nobiscum personaliter existente, iuxta series priuilegiorum ipsius Monasterii ad diuersos Comitatus, in quibus dicta priuilegia possessiones et iura eiusdem nominatim adnotabant, accedendo; primo ab omnibus vicinis et commetaneis possessionum earundem veritatem inquirentes demum eciam huius noticia dictorum priuilegiorum Monasterij antedicti seriatim inspectorum plenius informati de eisdem, vniuersas possessiones et quelibet iura eiusdem Monasterij apud manus prelibati domini Regis et aliorum quorumlibet habitas et existencia reperta et inuenta iuxta series priuilegiorum Sancti Stephani, Andree et Bele olym Regum Hungarie, venerabilis Dauid

Ducis, et specialiter iuxta continenciam priuilegij Beatiss Ladislai Regis super confirmacione dictorum priuilegior nec non fere vniuersorum jurium Monasterij antedicti a sexto decimo Regni sui emanati tenoris infrascipti, premi authoritate Regia et nostra iudiciaria eidem Monasterio pl iure restituimus et statuimus. Cuius quidem priuilegij te per omnia talis est :

In nomine Sancte Trinatatis s b. Ego Ladislaus annuente clementia Hungarorum Rex stb. (következik sz László királynak 1093-ki priuilegiuma, mint gyüjteményt VI. vagyis a második folyam I. kötetében 66. sk. ll.)

Vt igitur huius restitucionis series robur obtineat p petue firmitatis presentes nostras litteras priuilegiales eid Monasterio concessimus sigilli nostri munimine robora Datum Albe in vigilia festi Beati Stephani Regis anno l mini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto.

(Széchenyi Frank országbirónak 1399-ki átiratából, a pannonhalm főa ság levéltárában.

49.

Miklós orszagbirónak Aladár mester a királyné főtálnok Geanus székesfehérvári kanonok és érdektársai közti bizon földbirtokot tárgyazó itéletlevele. 1274.

Nos N. Judex Curie Domini Regis Comes de Gec vniuersis quibus expedit significamus presencium per tenor quod cum Aladarius Magister Dapiferorum domine Reg contra Magistrum Gyanum Canonicum Albensem et iobagic ciusdem de Apaty, item Pous et Olbertum de Sancto Geo super facto cuiusdam terre Magistri Othmarij bone mem quondam Canonici Jauriensis Ecclesie, inter terram de S cto Georgio et terram Apaty adiacentis, metis ab ipsius te circumquaque separate et circumdate, quam ex Regia dc cione sibi idem Magister Aladarius dicebat esse pro

seruicijs meritorijs collatam nomine terre sine herede decedentis, de qua quidem terra se fore dicebat prohibitum facta reambulacione per viros antedictos, in figura judicij uoluisset agere coram nobis; predictus Magister Gean ipsam terram de prefato Magistro Othmaryo coram Cruciferis de Alba presente Albeo cognato eiusdem Magistri Othmarij dixit se quatuor marcarum precio comparasse, causam super ipsa terra, inter ipsum ab una parte, Pous et Albeum ex altera esse suscitatam asserendo. Quibus auditis parcium proposicionibus decretum itaque per nos extiterat, ut causa inter ipsum Magistrum Gean et uiros prefatos prius incoata decideretur iuris ordine obseruato, et ipsa causa decisa cuilibet parcium predicta terra fieret deuoluta, idem Magister Aladarius agere deberet contra illam. Demum cum ipsa causa diucius coram nobis fuisset uentilata, tandem quia nec precium ipsius terre dictus Magister Gean, quo a prefato Magistro Othmario comparatam esse dicebat, ipsi Magistro Othmario plenarie persoluerat, nec eciam ijdem Pous et Albeus racione uicinitatis ipsum Magistrum Gean ad ipsam terram intrare permittebant, nec erat conueniens contra ipsorum prohibicionem terram antedictam precio comparare Magistro Gean memorato: multis Nobilibus Regni una nobiscum in Judicio sedentibus intelleximus, quod idem Pous ipsi Magistro Gean refunderet duas marcas, quas dictus Magister Gean ad precium predicte terre soluerat Magistro Othmario antedicto, sicut nobis constitit in litteris Cruciferorum de Alba per Magistrum Gean exibitis; predicto Albeo, quia ipso presente et non contradicente predicta terra fuit uenundata, sicut in litteris predictorum Cruciferorum comperimus, super facto ipsius terre perpetuum silencium inponendo. Et cum idem Pous coram nobis illas duas marcas persoluisset Magistro Gean antedicto, et ipsa terra ad ipsum Pous facta solucione fuisset deuoluta; prefatus Magister Aladarius, sicut premisimus, contra ipsum Pous super facto eiusdem terre egit coram nobis, et dictus Pous nullam euidentem, preter hoc, quod ipsam terram dixit fuisse auncli matris sue, e conuerso potuit pretendere racionem. Verum quia Regia donacio tali exigua racione pretendente non debebat reuocari; decreuimus, quod prefatus Magister Aladarius ipsas duas marcas,

quibus idem Pous dictam terram ad se redimerat, eidem Pou refunderet ex integro, qui in eadem hora et momento ipsa duas marcas reddidit et persoluit coram nobis Pous sepe dicto; terram autem predictam reliquimus eidem Magistr Aladario, et per eum suis heredibus heredumque successori bus, prout dominus Rex Ladizlaus sibi contulerat, iure per petuo et inreuocabiliter possidendam; causam vero supradi ctorum virorum in facto ipsius terre sopiri et sedari faciendo Vt autem ea, que coram nobis acta sunt, per processum tem poris in irritum reuocari non possint, presentes contulimu litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Do mini M°CC°LXX° quarto.

(Eredetie bőrhártyán, melynek barna-zöld selyemzsinóron függött pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

50.

Henrik szlavoniai bánnak bizonyságlevele, hogy Péter Rodolfnak fia Petyu nevű birtokát Perchynus comesnek eladta. 1274.

Nos Herricus Banus tocius Sclauonie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod constitutis in nostra presencia Petro filio Rodolphy ab una parte et Perchyno Comite ab altera; idem Petrus confessus est uius uoce, uendidisse quandam terram suam Petyn uocatam i terra Brochyna cum pisscina et omnibus utilitatibus suis pr viginti marcis et una eidem Comiti Perchyno, et per eun suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo e inreuocabiliter possidendam, sub eisdem metis et terminis sicut in litteris Capituli Zagrabiensis continentur. Quas qui dem viginti marcas et unam prefatus Petrus dixit se al eodem Perchyno Comite plenarie recepisse. In cuius rey me moriam et perpetuam firmitatem presentes ad peticionen parcium concessimus litteras sigilli nostri munimine robo ratas. Datum M°CC°LXX°IIII°.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

51.

Az esztergami káptalan átírja 1266-ki bizonyságlevelét, hogy Hunt-Paznan nemzetségbeli Péter és Dezső comesek és szomszédaik közt több jószág határai szabályoztattak. 1274.

A B C D

Gregorius Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod priuilegium nobilis viri Comitis Desiderij filij quondam Hunt Comitis, cuius aliud par, quod penes se habuerat, amissum esse dixit, inuenimus in nostra camera sub authentico et uero sigillo nostro, non rasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, continens hunc tenorem :

Gregorius Prepsitus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis stb. (következik az esztergami káptalannak 1266-ki okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 151. l.).

Quia uero Comes Desiderius aliud par huiusmodi priuilegij sui, quod penes se habuerat, amissum esse dixit, ut premisimus; nos ad peticionem eius, cum eadem iusta sit, hoc priuilegium secundum sui originalis tenorem prenotatum duximus innouandum, faciendo ipsum sigilli nostri munimine roborari. Datum anno Domini millesimo CC°LXX° quarto, tercio kalendas Septembris.

(Eredetie bőrhártyán, a m. b. Nyáry család bagonyai levéltárában, közölte velem m. h. Nyáry Albert.)

52.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Stefania Kozma banai főispán özvegye Oucha helységben lévő birtokát elzálogosította. 1274.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria; quod domina relicta Comitis Cosme de Bana filia Comitis Samud de genere Tomoy nomine Stephania pro se et pro Petronulla sorore sua filia eiusdem Samud Comitis, ut dicebat, coram nobis constituta confessa est, quod tam ipsa, quam predicta domina Petronulla terram suam Oucha uocatam, quam ipsa domina Stephanya dixit esse in Wagkuz, quam eciam ad ipsam, et per dictam dominam Petronullam a Pete et Leustachio fratribus eorum in quartam ipsarum deuolutam et assignatam fuisse asseruit, obligauerint pignori Comiti Cene cognato earum usque festum Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste proxime uenturum pro uiginti marcis finiti argenti, quas ab eodem Comite Cene, qui ex (parte) altera coram nobis comparuit, ipsa domina Stephania se et Petronullam sororem suam dixit plenarie recepisse: ita quod si ipse domine, uel Pete et Leustachius fratres earum supradicti, ipsam terram in predicto festo (Natiuitatis) Sancti Johannis Baptiste non redimerent coram nobis, extunc eadem terra cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis remaneret Comiti Cene pro eadem pecunia perpetuo possidenda. Et quia nos de noticia persone ipsius domine Stephanie hesitabamus, quemadmodum eciam premissum, domina Katherina filia Boya de Mok sanctimonialis Ecclesie Sancte Marie de Insula Strigoniensi cum ipsa domina Stephania coram nobis comparens certificauit nos de eadem. Datum feria quarta proxima post festum Sancti Georgij in anno Domin M°CC°LXX° quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a m. b. Perényi család levéltárában.)

53.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy a nyulszigeti apáczák a neki Chu helységben Isabella királynétól adományozott birtokban statuáltattak. 1274.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria, quod litteras domine I. illustris Regine Hungarie recepimus continentes, quod ipsa domina Regina quandam terram suam Chu uocatam in Comitatu Strigoniensi existentem sororibus de Insula Beate Virginis contulisset. Et cum nos recepto mandato eiusdem domine Regine, iuxta continenciam litterarum suarum hominem nostrum misissemus, cuius testimonio Comes Haragus homo domine Regine reambulando ipsam terram cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis, presentibus commetaneis et vicinis statueret predictis sororibus sine preiudicio iuris alieni possidendam; postmodum ijdem Comes Haragus homo domine Regine, et homo noster ad nos reuersi nobis retulerunt, quod in predicta terra Chu inuenerunt terram Reginalem centum et septuaginta tria iugera, cum terra nobilium et aliorum de Chu mixtim adiacencia, et diuisam cum herbis; de quibus centum et septuaginta tribus iugeribus septuaginta tria iugera sunt in terra fimata, que uulgariter *teluk* uocatur, terra uero centum iugerum est arabilis et campestris, et diuiditur cum herbis. Item loca vinearum, que sunt ultra quoddam fossatum antiqum (így), a parte ville Chulnuk pertinent ad terram Reginalem; loca uero vinearum, que sunt ab alia parte eiusdem fossati, videlicet a parte ville Chu, sunt nobilium de Chu. Et in predicta villa Chu sunt in terra Reginali loca quatuor curiarum, in quorum duobus due resident mansiones, duo uero loca sunt vacua; sicut hec omnia Comes Haragus homo domine Regine, et homo noster nobis retulerunt. Et idem Comes Haragus predicta centum et septuaginta iugera terre cum prefatis locis vinearum ultra fossatum a parte ville Cholnuk existentibus, et cum locis quatuor curiarum presentibus commeta-

neis et vicinis, et nullo contradictore apparente statuit et assignauit sororibus de Insula Beate Virginis antedictis, saluis tamen iuribus nostris, videlicet terra, feneto, locis vinearum et curiarum, que ibidem habemus. Datum in festo Sancti Jacobi Apostoli anno Domini M°CC°LXX° quarto.

(Eredetie börhártyán, a kivűlről oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Sok hibával kiadva Knauz által Magyar Sion III. köt. 224. l. A királyné adománylevelét lásd Fejérnél Cod. Dipl. V. k. 2. r. 221. l.)

54.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Máté mester esztergami örkanonok a kanonokséghoz tartozó Berényföldet az esztergami keresztesektől elvevén, Both comes jobbágyainak adja haszonbérbe. 1274.

Nos G. Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis significamus quibus expedit vniuersis, quod Magister Matheus Custos Ecclesie nostre litteras fratris Petri Preceptoris de Zumula, dc Tulmach et de Zirak exhibuit nobis, continentes, quod si ipse et socii sui Cruciferi Domus Ospitalis Sancte Crucis de Strigonio debitum, siue censum trium marcarum finiti argenti pro pensione terre, Beren uocate, ad Custodiam Ecclesie Strigoniensis pertinentis, in terminis assignatis annuatim non soluerent; extunc incurrerent duppli penam, et nichilominus caderent a locacione terre supradicte ipso facto. Verum quia dictus frater Petrus Preceptor et Cruciferi Domus Ospitalis predicte soluciones debitas in terminis assignatis facere omiserunt, sicut prefatus Magister M. Custos nobis dixit; idem Custos dictam terram Beren reuocauit et recepit ab eisdem, et loquauit eandem jobagionibus Both Comitis; videlicet Cunch Stiriensi et alteri Cunch, qui vendit uinum, Albrech Cunch filio Snap, Frederico filio Beringuer, Hench Vngaro, Lipoldo, Wigman villico, Rodolph, Vrnico, Wakulk

et Detre pro tribus marcis finiti argenti sibi in festo Omnium Sanctorum annuatim persoluendis; ita quod si terminum ipsum omitterent; extunc incurrerent similiter dupli penam et nichilominus caderent a locacione terre supradicte. Datum in octaua Sancti Michaelis anno Domini M°CC°LXX° quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 226. l.)

55.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Moys a királyné-nak tárnokmestere Chaba falut és egy rabszolgát a nyúlszigeti apáczazárdának adományozta. 1274.

Omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis Capitulum Budensis Ecclesie salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod vir nobilis Moys Magister Thauarnicorum Inclite Regine Hungarie, Comes de Scepus, in nostra personaliter constitutus presencia, quandam uillam suam Chaba vocatam cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, et cum mancipio Tenkus nomine, ac filijs eiusdem in eadem villa existentibus, Ecclesie Beate Marie Virginis de Insula, et sororibus in eadem Ecclesia Deo iugiter famulantibus pro remedio anime sue, ut temporalia largiendo pro eternis perpetue remuneracionis premium consequi mereretur, contulit perennaliter possidendam. Vt igitur donacionis dicte ville per mencionatum Magistrum Moys coram nobis facta irreuocabilis perseueret, nec aliquatenus inposterum valeat retractari, ad peticionem et instanciam eiusdem Magistri Moys presentes litteras supradicte Ecclesie Beate Marie et sororibus concessimus nostri sigilli munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Scholastici Budensis, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Magistro Johanne Cantore, Petro Custode, Benedicto Decano, Zele sacerdote, Damiano, Elia, et Stephano Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(A budai kir. kamarai levéltárban őrzött másolat után.)

56.

A székesfehérvári káptalan átírja azon okmányokat, melyek által Miklós Arnoldnak fia több szolgát és szolgálót Ponich bánnak eladott. 1274.

(C)apitulum Albensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Ladizlaus filius Ponich Bani ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras domini Regis in hec uerba:

Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Albensi stb. (következik IV. László király 1273-ki parancsa, mint fentebb 27. sz. a.)

Verum quia series ipsius negocij in litteris nostris composicionalibus uiuente ipso Ponich Bano exinde antea confectis plenius continebatur, easdem eciam exhibuit nobis hanc formam continentes.

Nos Capitulum Albensis Ecclesie stb. (következik a székesfehérvári káptalannak 1272-ki bizonyságlevele, mint fentebb 6. sz. a.)

Super predictis itaque nouem capitibus seruorum, que ipsi Ponic Bano restitui debuerunt, uidimus in litteris Capituli Wesprimiensis per eundem Ladizlaum exhibitis, extitisse ordinatum eo modo, quod sex capita seruorum per eundem Nycolaum ipsi Ponic Bano fuissent restituta, pro tribus autem capitibus seruorum nouem marcas idem Nycolaus eidem persoluisset; et ipsas decem tunellas vini cum curribus et quadraginta bobus eidem dedisset, prout fuerat inter eos ordinatum; quod eciam idem Ladizlaus uiua uoce affirmauit. Eciam in eisdem litteris Capituli comperimus, sub testimonio eiusdem ipsa duo castra ipsi Nycolao fuisse restituta in die prenotato. Et quia premissa et singula premissorum secundum sui expedicionem et consumpmacionem, ut superius est expressum, patrocinio nostri priuilegij debebant confirmari,

cum et nomina seruorum predictorum in litteris Agriensis Capituli exhiberentur nostro priuilegio inserenda; ecce idem Ladizlaus litteras dicti Capituli Agriensis, nomina dictorum seruorum tam nominatim superius expressorum, quam aliorum ad ipsum Ponich Banum deuolutorum continentes, Regie Maiestati destinatatas, sub capite sigilli domini Regis nobis exhibuit in hec uerba :

Excellentissimo domino suo Ladizlao stb. Capitulum Ecclesie Agriensis stb. (következik az egri káptalannak jelentése, mint fentebb 28. sz. a.)

Nos igitur litteris Regie Celsitudinis honore debito receptis, mediante iusticia, prout singula premissorum coram nobis per partes primitus fuerant recitata et ordinata, et litteris nostris composicionalibus inserta, et eciam nomina dictorum seruorum, quemadmodum littere Agriensis Capituli presentibus de uerbo ad uerbum inserte continebant, presentes in testimonium praemissorum dedimus litteras ipsi Ladizlao nostro sigillo communitas, anno Domini M°CC° septuagesimo quarto, tercio nonas Martij. Magistro Demetrio Ecclesie nostre Preposito, Myke Cantore, Feliciano Custode, Sebastiano Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-violaszinű selyemzsinóron függ; a főmélt. herczeg Batthányi család levéltárában.)

57.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Duruzló mester több Apathunkayai nemesnek Rum nevü birtokában bizonyos birtokrészt átengedett. 1274.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo per presentes litteras damus pro memoria, quod Magister Druzlou filius Druzlai ex vna parte, Roman filius Hungud, Egidius filius Emsa, Paulus filius Stephani, Petrus filius Bensa, Ambrosius filius Tywan, Loprech filius Clementis, et Sycusd filius Theke nobiles de Apathunkaya pro se et pro tota generacione sua, excepto Nicolao filio Theodori et filiis suis ex altera, coram nobis constituti, idem Magister Duruzlou terram ad usus duorum aratrorum sufficientem iuxta mensuram Regni approbatam in terra sua Rum vocata, collata sibi a domino nostro illustri Rege Ladizlao, vt dicebant, racione cognacionis, consanguinitatis et affinitatis dedit eisdem nobilibus a parte terre eorundem ab occidente progrediendo, penes terram Gothardi filij Pauli complendo per longitudinem vsque magnam stratam versus orientem iure perpetuo possidendam ita, vt lapsu temporis nec dictus Magister Druzlaus seu cognati de sua linea condescendentes predictam terram duorum aratrorum datam dictis nobilibus poterunt reuocare; e conuerso nec ijdem nobiles ultra ipsa duo aratra dictum magistrum Druzlaum aut suos propinguos poterunt molestare; et si quam parcium molestare attemptarent, ante litis ingressum parti alteri in tribus marcis tenebitur; hoc et interposito, quod si quandocunque tam ipsum Magistrum Druzlaum, quam prefatos nobiles causa super facto terre Rum inuenirent, tenerent se in alterutrum modis omnibus adiuuare; pars vero, que in hoc negligens extiterit in tribus marcis parti alteri subiacebit. Datum in quindena Penthecostes anno gracie millesimo CC°LXX° quarto.

(Ugyan a vasvári káptalan 1328. „in octavis Pasche“ „Johannes filius Pauli de Theutus“ kérelmére készült átiratából, melynek eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academia irattárában őriztetik.)

58.

A vasvári káptalannak bizonyos Hulug és Tótlak nevü földeket tárgyazó birtokosztályról szólló bizongságlevele. 1274.

Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo omnibus presentes litteras inspecturis salutem in vero salutari. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Gwrk filius Comitis Myke ex vna parte, Emericus filius Jerny et Heym filius Heymes ex altera coram nobis constituti super duobus predijs suis Hulug et Thouthlok vocatis talem inter se irreuocabiliter fecisse diuisionem retulerunt: quod tercia pars predictorum duorum prediorum, a parte videlicet occidentali iuxta terram predicti Hym cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis cessit in porcionem Heym et Emerici predictorum, duabus partibus eorundem prediorum a parte videlicet orientali similiter cum suis pertinencijs prescripto Gwrk remanentibus. Horum siquidem tercia pars a duabus partibus hys metis distingitur; videlicet quod primo pergendo a parte Raba in duabus metis, quarum vna continet arborem *egur*, altera terrea, vergens versus meridiem per binas et binas metas peruenit ad quandam viam, que venit de ecclesia Beati Laurencij, penes quam sunt due mete terree; tendens ad meridiem cum metis dupplicatis peruenit ad magnam stratam, que ducit ad Curmend, penes quam sunt due mete, vna amplectens ilicem, altera terrea; rursus ad meridiem peruenit ad quandam viam, que via Latinorum nuncupatur, penes quam sunt due mete, vna continens ilicem, altera terrea; currens adhuc versus meridiem peruenit ad quandam viam *kyralwt* vocatam, (penes quam) sunt due mete, vna amplectens ilicem, altera terrea, ibique terminatur. Obligarunt se nichilominus ijdem Emericus et Heym, predictum Gwrk a filijs Frachini racione premisse diuisionis molestare volentibus defensare. In cuius memoriam pleniorem ad peticionem parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas.

Anno ab Incarnacione Domini millesimo CC°LXX° quarto Magistro Bonauentura Preposito, Oliuerio Cantore, Ombu Custode, Stephano Decano Ecclesie nostre existentibus.

(A vasvári káptalannak 1498. „feria quarta proxima post festum Annun ciacionis Beate Marie Virginis" kiadott átiratából; a budai kir. kamara levéltárban.)

59.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Omodé meste s Gergely mester és érdektársai, a köztök fennforgott per ügyet barátságosan elintézték. 1274.

Capitulum Ecclesie Vesprimiensis omnibus presente paginam inspecturis salutem in Domino sempiternam. A vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire quod cum Magister Omodeus ab una parte, Magister Grego rius filius Comitis Jula, Petrus filius Dominici, et Petru filius Nicolay de Zebecke ex altera, super causis ad inuice suscitatis, videlicet super destruccione predij ciusdem Ma gistri Omodey Gogan uocati, nec non super morte trium se uiencium eiusdem Magistri Omodey, et ablacione aliaru rerum suarum, super quibus omnibus ipse Magister Omode eundem Magistrum Gregorium et suos cognatos ordine iud ciario impetebat, et super responsione ipsius Magistri Gre gorij et cognatorum suorum contra predictum Magistrum Omodeum in iudicio factam (igy), videlicet quod illis tem poribus, quibus idem Magister Omodeus predictum prediu fore destructum et cetera dampna sibi illata asserebat, ips Magister Gregorius et sui cognati fuissent in curia domi Regis in Regio seruicio excquendo in quindenis residenci exercitus tunc temporis contra Regem Bohemie congregat asserciones suas testibus coram nobis conprobare debui sent; sicut hec omnia in litteris Comitis Stephani Viceiu dicis Curie domini Regis uidimus plenius contineri. Adue

niente die probacionis, ante testium produccionem partes ad nostram accedentes presenciam retulerunt, quod per sentenciam et arbitrium virorum nobilium, propter bonum pacis et amicicie perseueranciam taliter concordassent: Quod prefatus Magister Omodeus nullo unquam tempore ab hac hora in antea super premissis causis poterit Magistrum Gregorium, Petrum filium Nycolay, et Petrum filium Dominici predictos in causam trahere uel inquietare, nec quomodolibet molestare; nec idem Magister Gregorius, et Petrus filius Nycolay, ac Petrus filius Dominici, racione possessionis Gogan uocate, nomine sui iuris, si quod eis forsitan in ipsa possessione competebat, ullam poterunt in perpetuum contra Magistrum O. et suos heredes litem ingredi, vel aliquam susscitare materiam questionis. Et sic partes cassatis omnibus litteris, que hincinde super causis iam preteritis emanauerant, ad plene pacis et concordie deuenerunt vnionem. Adiecerunt eciam, quod si Alexius filius Jacinti de Sul, nec non Bala de Gogan, seruientes predicti Magistri O., nec non jobagiones sui de eadem villa Gogan super captiuacione, pudore et dampnis irrogatis sibi per Magistrum Gregorium, ut dixerunt, in aliquo molestare presumpserint, Magister O. tenetur ipsum Magistrum Gregorium modis omnibus defensare. Nos autem ad instanciam et peticionem parcium presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Hermani Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC°LXX° quarto. Venerabili in Christo patre domino Paulo Episcopo nostro; Magistro Paulo Preposito, Paulo Cantore, Rugas Custode existentibus.

(Eredetie bőrhártya, a hártyazsinegen függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

60.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jutas helysé ben határigazítás történt. 1274.

Nos Capitulum Ecclesie Wesprimiensis significamu quibus expedit presencium per tenorem, quod cum litter domini L. Illustris Regis Hungarie recepissemus cum debit reuerencia continentes, ut testimonium nostrum ydoneu mittere deberemus, coram quo Mathyas de Vrs pristaldus se homo Regis viginti iugera terrarum et vnum molendinu Magistri Renoldi filij Comitis Myske in territorio de Jut contra iusticiam occupata reambulando eidem Magistro R noldo statueret et assignaret, si non fieret contradictum, co tradictoribus ad Regiam presenciam euocatis ad terminu competentem. Igitur cum vnum ex nobis uirum ydoneum cu homine domini Regis ad reambulandum eadem uiginti iuger terrarum et molendinum destinassemus mandato Regio fid liter; assurgendo ecce siquidem cum eisdem quidam Hom nomine Bateu tauarnicus Reginalis ad nos ueniens, de uill Jutos exposuit uiua uoce, socio nostro et homine domi Regi hoc idem referentibus seriatim; quod predictus Magiste Renoldus in territorio de Jutos haberet viginti iugera terr rum et vnum molendinum cum uno fundo curie mixtim inte iura aliena, que idem Batheu cum duobus cognatis suis det nebant indebite occupando. Qui quidem Batheu, quantu sua intererat, prenotata uiginti iugera terrarum et molen dinum coram nobis ipsis Magistro Renoldo restituit et resi gnauit perpetuo possidenda, negans se habere iuris aliqui in eisdem. Datum anno Domini M°CC° septugesimo quart sabbato ante dominicam Circumdederunt.

Kívül: Pro Magistro Renoldo super iure suo de Jutos

(Eredetie börhártyán, melynek hátára a káptalan pecsétje van nyomva a főmélt. herczeg Batthyáni család levéltárában.)

61.

A keresztesek esztergami konventje átírja IV. László királynak 1274-ki privilegiumát, melylyel V. Istvánnak Epel helységet tárgyazó 1270-ki adománylevelét megerősítette, az esztergami egyház számára. 1274.

Excellentissimo domino suo domino Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie frater Dominicus Magister Hospitalis et totus Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Christo debitas et deuotas. Vestra nouerit Celsitudo, quod discreti viri Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis a nobis per suum nuncium pecierunt, ut tenorem priuilegij uestri, confecti super villa seu terra Epel vocata, continentis in se formam priuilegij felicis recordacionis domini Regis Stephani karissimi patris vestri, sub nostro sigillo Vestre Excellencie mitteremus. Quorum peticionem in hac parte nos esse considerantes congruam racioni et consonam equitati; predictum priuilegium non abrasum, non abolitum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, de uerbo ad uerbum, sine additamento et diminucione presentibus litteris inscrentes, ad faciendam uobis fidem sub impressione nostri sigilli Vestre misimus Maiestati. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1274-ki privilegiuma, mint fentebb 43. szám a.)

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar S on III. köt. 297. l.)

62.

A csatári konventnek bizonságlevele, hogy Isalt Gothardnak özvegye Myley-i Andronikot hitbérére nézve felmentette. 1274.

Nos frater Jacobus miseracione Diuina Abbas Monasterij Beati Petri de Chatar totusque Conuentus loci eiusdem memorie commendantes significamus vniuersis tam presentibus quam futuris quibus expedit; quod Andronicus filius Boht de Myley pro se et cognatis suis ex una parte; de altera uero relicta Gothardi pie recordacionis nomine Isalt unacum Nycolao fratre suo, et idem Nycolaus pro ceteris fratribus Paulo et Thoma uocatis filijs Mathye. Que domina coram nobis personaliter astans asseruit uiua voce, quod dictus Andronicus a dote et rebus dotalicis suis fuisset expeditus. Ad cuius rey testimonium nostras concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo quarto.

(Eredetie börhártyán. a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

63.

A czikátori konventnek bizonyságlevele, hogy Loymeri Lörincz és rokonai Zunda, és fiának Jánosnak bizonyos földbirtokot átengedték. 1274.

Nos H. dictus Abbas de Chikador vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris tenore praesentium cognituris duximus declarandum; quod Laurencius et Thomas frater eiusdem, et Vincencius cognatus eorundem de Loymer, in nostri presencia constituti, Zhunde et Johanni filio suo viginti et sex iugera iacencia iuxta semitam Gregori filij Iso,

decem de eisdem de terra fertiri (így) et stercorata iugera, nec non et terram vnius mansus vendiderunt pro duabus marcis in perpetuum possidendam; tali tamen condicione, quod si predictus Zhunda, seu filius Johannes, vel heredes eorundem prefatam terram vendere voluerint quacunque de causa, Laurencio et Thome, Vincencio supradictis aut heredibus eorundem pro duabus marcis vendere tenebuntur; sed si prefatus Zhunda et Johannes filius suus, aut heredes sui, sepe dictam terram tenere woluerint, absque omni contradiccione perpetuo possidebunt. In cuius memoriam rei et perpetuam firmitatem presentes concessimus ad peticionem vtriusque partis sigilli nostri munimine munitas. Actum publice in Chikador anno Domini M°CC°LXX°IIII°; nobis presentibus, et C. Priore nostro, et A. Subpriore, et S. Plebano Ecclesie nostre, L. Curiali Comite nostro.

(Eredetie börhártyán, bártyazsinegen függő pecsét alatt; a fömélt. herczeg Eszterházy család levéltárában,

---

64.

A sághi konventnek bizonyságlevele, hogy Sarou-i Amadé és érdektársai Gyerken lévő birtokukat László mester honti főesperestnek eladták. 1274.

Nos Laurencius Prepositus et Conuentus Fratrum Ordinis Premonstratensis de Saag significamus tenore presencium uniuersis, quod accedentibus ad presenciam nostram Magistro Ladizlao Archidiacono Huntensi ex una parte, et Homodeo Comite de Sarou cum filijs suis Petro, Nycolao et Luchack, Lazaro et Alexandro filijs Luce Comitis de eadem villa Sarou, ex altera, ijdem Homodeus Comes cum predictis filij suis, et Lazarus, Luchack, ac Alexander filij Luce Comitis iam dicti coram nobis constituti totam terram suam, quam in villa Gerqui et territorio eius habuerunt in pratis, siluis, terris arabilibus, et feneto, et fundis curiarum, uendi-

derunt Magistro Ladizlao pro quinque marcis fini argenti, possidendam perpetuo, tenendam et habendam; hoc adiecto, quod si ullo umquam tempore pro ipsa terra contra eundem Magistrum Ladizlaum, seu illos, quibus ipse terram eandem relinqueret, uel donaret, suboriri contingeret aliquam materiam questionis, siue per aliquos de consanquineis predictorum, siue per alios extraneos; supradicti tenerentur eundem Magistrum Ladizlaum, uel illos, quibus ipsam terram relinqueret, suis laboribus et sumptibus ab omni lite expedire, et ad hoc specialiter se coram nobis obligauerunt. Totum eciam precium predicte terre Homodey, Petri, Nycolaij, Lazari, Luchack et Alexandri, fuit eis coram nobis per ipsum Magistrum Ladizlaum plenarie persolutum. Ad hec sepedicti Homodeus, Petrus, Nycolaus, Lazarus, Luchack et Alexander obligauerunt se nominatim pro Potuna et Stephano filijs Luce Comitis, quod ipsi Potuna et Stephanus uendicionem iam factam ratam et firmam haberent; et si ullo umquam tempore contra Magistrum Ladizlaum, uel illos, quibus ipsam terram relinqueret, uel donaret, ijdem Potuna et Stephanu aliquam materiam mouerent questionis, ipsi eundem, uel eosdem, qui sibi succederent in predicta terra, absque omni inquietacione tenerentur expedire. Vt igitur hec emptio robur firmitatis obtineat; presentes litteras concessimus sigillo nostro communitas Magistro Ladizlao. Datum anno Domini millesimo CC°LXX° quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 296. l.)

65.

A pécsváradi konventnek bizonyságlevele Tyna, Bagatai Chepan nejének első házassága után járó hitbéréről és jegyajándékairól. 1274.

Conuentus Monasterij Waradiensis vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod nobilis domina filia Jous de genere nobilium apud Ecclesiam Sancti Johannis prope Okur existencium Tyna vocata, relicta Salomonis de genere Geg, nunc vxor Chepani de uilla Bagata ab una parte; Paulus filius Galli pro se et pro Oliuerio filio suo, Mychael filius Geg pro se et pro Salomone et Geg fratribus suis uterinis, Pangracius filius Emerici pro se et pro Andrea fratre suo carnali ab altera, coram nobis personaliter constituti; eadem domina proponens confessa est uiua uoce: quod predicto Salomone marito suo, fratre ipsorum Galli et Emerici de medio sublato, antequam eidem Chepano secundo marito suo nupta fuisset, ob amorem et dilecciouem predictorum nobilium de iuxta Okur, cum eisdem pio affectu compateretur tanquam suis cognatis karissimis, ipsis scilicet Paulo, Oliuerio filio suo, Mychaeli, Salomoni, et Geg fratribus eiusdem Mychaelis, Pangracio, et Andree fratri eiusdem, superius nominatis nobilibus, et alijs cognatis eorundem, dotem suam pure et simpliciter relaxasset; res uero parafernales suas eisdem nobilibus sibi restituentibus plenarie recepisset, et ad desiderium sue salutis distribuisset anime sue ob perpetuam suam elemosinam condonando, prout sue uoluntati uidebitur expedire. Assumpmente ipsa domina, quod de cetero nec ipsa, nec predictus Chepanus maritus suus, nec quispiam fratrum, cognatorum seu consanguineorum suorum ipsam dotem possint ulterius repetere, seu imposterum uendicare de predictis nobilibus et de uniuersis cognatis eorundem, et eosdem ac cognatos ipsorum nullatenus ualeant racione

ipsius dotis impetere successu temporis, seu aliquatenus molestare. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem presentes litteras notras cum alphabeto intercisas concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum IIII-o Aprilis anno Domini M° CC° septuagesimo IIII°. Waltero Decano, Petro Cantore, Bonifacio Custode existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét hártyazsinegen függ; a főmélt. herczeg Eszterházy család levéltárában.)

66.

A zalavári konventnek bizonysáylevele, hogy Buzad nemzetségbeli Mihály Zamárfalva nevü birtokát Ochuz veszprémi főispánnak eladta. 1274.

Conuentus Monasterij Sancti Adriani de Zala omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino saluatore. Ad uniuersorum noticiam uolumus peruenire presencium per tenorem: quod Michaele filio Michaelis de genere Buzad ab una parte, et Ochuz filio Magistri Buzad Comite Vesprimiensi ab altera coram nobis constitutis, propositum et relatum extitit per eosdem: quod idem Michael quandam possessionem suam Zamarfolua uocatam, cum terris, vineis, siluis, fenetis ac aliis utilitatibus et pertinencijs suis, per omnia, ut dixerunt, ad septem aratra sufficientibus, eidem Comiti Ochuz et suis heredibus heredumque successoribus, pro viginti quinque marcis partim in denariis, partim uero in estimacione condigna plene habitis et receptis ab eodem, confessus est uendidisse in perpetuum pacifice et inreuocabiliter possidendam. In cuius rey testimonium et memoriam firmiorem presentes litteras concessimus nostri sigilli munimine roboratas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Dominico Decano nostro, Petro Custode, et aliis fratribus salubriter existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

67.

Chák nemzetségbeli Ugrin mester két Pethen nevü jószágot tárgyazó adománya Sudan nemzetségbeli Dénes mester számára. 1274.

Magister Vgrinus filius Pous de genere Chaak Magister Agasonum domini Regis Ladizlai omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Nouerit vniuersitas uestra, quod nos meritorijs seruicijs Magistri Dyonisij filij Arnath de genere Sudan, quibus idem a sue puericie temporibus diuersis periculorum casibus suam personam nobis scientibus, ymo pluries videntibus, fortune exponendo studuit fideliter nobis complacere, grata compensacione volentes occurrere; qui licet propter sua laudabilia seruicia maiora ex parte nostri debuisset promereri, ad presens tamen, vt alij exemplo huiusmodi ad alcioris fidelitatis feruorem inuigilent et assurgant: duas villas nostras Pethen vocatas in Comitatu Neugradiensi existentes, in eadem plenitudine et sub eisdem metis, quibus pater noster et nos tenuimus, dedimus, donauimus et contulimus eidem Magistro Dyonisio, et per eum suis heredibus perpetuo et inreuocabiliter possidendas; ita, quod nec nos possimus in posterum, nec nostri successores ab ipso Magistro Dyonisio, vel ab eius heredibus valeant reuocare. Vt igitur hec nostra donacio robur optineat perpetue firmitatis, presentes dicto Magistro Dyonisio concessimus litteras nostro sigillo communitas. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo quarto.

Eredetie börhártyán, melyről a pecsét sárga-violaszinü selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárában.

68.

Spalato és Sebenico dalmatiai városoknak szövetsége Kár sicíliai királylyal az alamissai ka'ózok ellen. 1274.

In nomine Domini. Anno ab Incarnatione ej M°CC°LXX°IIII°. Regnante Illustrissimo domino nostro Carc Rege Sicilie, Ducatus Apulie, ac Principatus Capue, Al Urbis Senatore, Andegavie, Provincie, ac Folcolquerii Comi ac Romani Imperii per Sanctam Romanam Ecclesiam in T scia Generali Vicario; anno Regni eius X. die Martis qua mensis Septembris, tertie Indictionis, apud Lacum Pensil Nos Bartholomeus de Straffis de Regio, et Jacobus de V duno de Alba, Magne Regie Curie Judices; et Matthcus F rabolus de Gajeta ejusdem Magne Curie Actualis Notarius; subscripti testes, ad hoc specialiter vocati et rogati, presen scripti publici serie declaramus: Quod inter dictum domin Regem ex parte una; et Judicem Dobrenum, et Judicem E liam, Sindicos, Actores, et Nuncios Speciales Terre Sibeni et Vulcinnam Streze, et dominum Privolaum Datche, Sin cos, Ambasciatores, et Nuncios Speciales Civitatis Spal nomine, ac pro parte Uniuersitatum ipsarum terrarum altera, consencientes in nos expressim tamquam in suos J dices et Notarium, quum scirent dicti Sindici se non es jurisdictionis; omnia infrascripta pacta, et convention tractata concorditer et firmata fuerunt solemni stipulatione, omni juris solemnitate vallata. In primis de facienda u guerra per ipsum dominum Regem, et Universitates predict terre Dalmasii, et omnibus singulis ejusdem terre, ac fau ribus, coadjutoribus suis. Item quod aliqua ipsarum Univ sitatum non facient pactum, finem, et treguam, seu guerra recentem cum Dalmasibus, seu fautoribus suis, sine consen et voluntate dicti domini Regis; et si contigerit ipsum Reg facere pacta, vel treguam cum predicta terra Dalmasii, U versitates predictas in dicta pace, et tregua ponere teneat Item quod dictus dominus Rex habebit pro ipsa guerra

cienda usque ad finem ipsius guerre duas galeas bene armatas hominibus, armis et aliis necessariis, annis singulis, quibus dicta guerra durabit a kalendis Aprilis usque ad festum Omnium Sanctorum in illis locis, in quibus predicta guerra facienda Capitaneo, et Comiti galearum ipsarum melius videbitur expedire. Item quod dictus dominus Rex commodabit dicte Universitati Spalati duas galeas cum offesis et corredis suis, sine hominibus, usque ad finem dicte guerre. Item quod idem dominus Rex commodabit Universitati Sibenici unam galeam munitam offesis et corredis ad navigandum, sine hominibus, usque ad finem dicte guerre. Item quod dicte Uniuersitates dictas tres galeas sibi commodatas a dicto domino Rege tenebunt, et habebunt armatas usque ad finem ipsius guerre, ad faciendam ipsam guerram, simul cum predictis galeis ipsius domini Regis, quod perstabunt in mari cum aliis galeis, et erunt continue armate et munite, donec predicte galee domini Regis erunt ibidem. Item quod predicte Universitates finita dicta guerra restituent dictas galeas cum offesis et corredis et alijs guernumentis eque bonis, sicut receperint; et accomodati a predicto domino Rege ad hoc obligaverunt se dicti Sindici nomine dictarum Universitatum, et res ipsarum; quas galeas restituere teneantur ibidem, videlicet in portubus predictarum Universitatum ad requisitionem ipsius domini Regis. Promiserunt et obligaverunt se dicti Sindici nomine ipsarum Universitatum, et ipsas Universitates, guerram ipsam facere bona fide, et sine aliqua fraude, predicte terre Dalmasii, cum aliis lignis suis, prout melius poterunt, et eciam per terram. Item quod si contigerit aliquod lucrum facere perdictas galeas de predicta terra Dalmasii et coadjutoribus suis, dividetur illud lucrum equaliter inter eos; ita quod Comites galearum ipsius domini Regis accipiant nomine ipsius domini Regis partem ipsam contingentem pro ipsis galeis; et de ipso lucro disponant dicti Comites secundum voluntatem ipsius domini Regis; et quod omnes captivi, qui capientur per predictas partes de hominibus Dalmasii, vel coadjutoribus ipsorum, perveniant (in) fortium et baliam ipsius domini Regis, et de ipsis faciet voluntatem suam, vel tenendo ipsos in carcere, vel ultimo trahendo supplicio. Et si contigerit aliquem ex predictis captivis ad re-

demptionem poni, et ipsum redimi; quod illud, quod recipe-retur pro redemptione ipsa, sit totum dictarum Universitatum Tenetur tamen dictus dominus Rex de captivis predictis dar ipsis Universitatibus, si aliquem, vel aliquos capi ex ipsi contigerit a dictis Dalmasibus, et cambio competenti. Iten quod ordinabitur per dominum Regem predictum unus Capi taneus, qui presit dictis galeis quinque, et omnes, qui erun in dictis galeis obedient ipsi Capitaneo, qui erit, vel muta bitur, et aliis subornabitur, ad voluntatem ipsius domin Regis. Item quod si aliqui ex Dalmasibus velint venire sponte ad habitandum cum familia sua ad terras Universita tum predictarum, homines predictarum Universitatum possint ipsos recipere, dummodo non sint contra voluntatem domini Regis Hungarie; recepta tamen prius ab eis idonea et suffi cienti cautela, quod non offendent dominum Regem Sicilie vel gentem suam, et quod facient guerram dictis Dalmasibus. Ita tamen quod si per dictos, qui venissent ad habitandum ad dictas terras, aliquod damnum daretur ipsi domino Regi, vel genti sue seu alicui sic per piratas; dicte Universitates de dicto damno teneantur dicto domino Regi. Hoc pacto ex presso inter predictas partes, quod dicte Universitates de dictis pactis non tencantur, si predicto domino Regi Hun garie displicerent. Et quam cito per ipsum dominum Regem Hungarie predictis Universitatibus constiterit, quod ei pre dicta displiceant, teneantur predicto domino Regi Sicilie di stincte, prout ab eodem domino Rege Hungarie presenserint, annuntiare; et extunce dictus dominus Rex Sicilie dictis Uni versitatibus de predictis in nihilo sit adstrictus, sed ipso jure sit ab omnibus predictis obligationibus liberatus; et predicte Universitates in continenti ad requisitionem dicti domini Regis predictas galeas eis accommodatas eidem restituere teneantur. Que omnia et singula predicti Sindici nomine ac vice dictarum Universitatum promiserunt solemni stipulatione interveniente dicto domino Regi Sicilie attendere et obser vare, et se facturos et se curaturos, quod quelibet dictarum Universitatum omnia et singula ratificabunt et approbabunt; jurantes dicti Sindici corporaliter prestitis sacramentis no mine Universitatum ipsarum, et in animabus hominum ipsa rum Universitatum ex potestate concessa eis a dictis Univer-

sitatibus, omnia et singula supradicta attendere et observare, et non contravenire de jure vel de facto, sub obligacione bonorum omnium Universitatum ipsarum. In cujus rei testimonium, et predicti domini Regis Sicilie ac predictorum Sindicorum nomine, et pro parte dictarum Universitatum cautelam, presens scriptum exinde confectum et per manus mei Notarii predicti Matthei Barabeli de Gajeta, ejusdem Curie Actualis Notarii, meo signo signatum, et manu, qui supra Judicum et infrascriptorum testium subscriptionibus roboratum.

Matheus.

Ego Bartholomeus de Staffis de Regio Magne Regie Curie Judex.

Ego Jacobus de Udando Magne Regie Curie Judex.

Ego Joannes de Alvello Vic. Mag. Jus.

Ego Thomas de Porta Juris Civilis Doctor, Regis Consiliarius, in fidem subscripsi.

Ego Joannes de Bragida testis.

(Lucius János, De Regno Dalmatiae et Croatiae libri sex, Bécs, 1758. 175. l.)

69.

Dénes nádornak Sol és Egreg nevű jószágokat tárgyazó határjárási parancsa a zalavári konventhez. 1274. körül.

D. Palatinus, Comes de Oclych et Judex Cumanorum Abbati et Conuentui Zaladiensi plenam dileccionem. Requirimus a uobis diligenter, quatenus detis uestrum testimonium ydoneum, coram quo Kerechen de Kerechen homo noster reambulet terram Sol Prepositi de Dymisio et Oguz Comitis Wesprimiensis Egreg vocatam, et restituat eisdem, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, ad

nostram citet presenciam ad terminum competentem, facti seriem, diom citacionis et terminum, ac nomina citatorum nobis rescribentes. Datum in Mand feria sexta post octauas Pentecostes.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

70.

A churgói konventnek jelentése IV. László királyhoz Netech nevü földnek határjárása tárgyában. 1274.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Illustri Regi Hungarie Conuentus Domus Hospitalis de Churgo oraciones in Domino debitas et deuotas. Litteris Uestre Serenitatis pro debito reuerenter receptis, iuxta earundem continenciam cum Comite Farcasio de iuxta Banna homine uestro hominem nostrum idoneum ac fidelem pro testimonio transmisimus; qui postmodum ad nos cum eodem homine uostro reuersi dixerunt, quod terram Netech uocatam, iuxta Drauam existentem, que terra Vydislo iobagionis Castri sine herede decedentis fuerat, presentibus uicinis et commetaneis, in eisdem metis et terminis, quibus idem Vydislo tenuit et possedit, statuisset et assignasset Comiti Oghuz filio Buzad, nullo contradictore existente. Datum in octauis Beatorum Apostolorum Petri et Pauli.

• *Kivül:* Excellentissimo domino suo L. Illustri Regi Hungarie.

(Eredetie bőrhártyán, melynek zárpecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.

71.

IV. László királynak Tárnok nevü földet tárgyazó adománya a pozsonyi vár több jobbágya számára. 1275.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum habituris salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Petrus et Farcasius filij Andree de Ougya, ac Endree frater Endre, jobagiones Castri nostri Posoniensis, familiares milites Thome Bani tocius Sclauonie dilecti et fidelis nostri, ad nostre Serenitatis venientes presenciam a nobis instantissime postularunt, quod ob fidelium suorum seruiciorum merita quandam terram Castri nostri Posoniensis Tarnuk nuncupatam intra Chyllouku existentem, vacuam et desolatam, iuxta terras filiorum Latus Ferreg, et terram vduornicorum de Paka, ac Moys filij Petrus, nec non et terram ville Paka de Chukar sitam, eis conferre de benignitate Regia dignaremur. Nos itaque consideratis seruicijs predictorum juuenum, quum Petrus sub castro Detorch pro nostre Corone defensione seu ampliacione letalia receperit wlnera, et Farcasius similiter sub Castro Luua pro nobis se obiciens, mortem uix euasit; ac eciam pro eo, quia cum Thoma Bano in omnibus agendis nostris fideles reperti sunt; predictam terram, quantum in nobis est, saluo cuiuslibet iure remanente, presentibus et consencientibus Baronibus nostris, dedimus et contulimus, absque iuris preiudicio alieni, Petro, Farcasio et Endree superius annotatis, nec non et per eosdem suis heredibu heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam. Vt igitur huiusmodi nostre concessionis series perpetui titulo vigoris in posterum perseueret, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, Prepositi Budensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et

fidelis nostri, anno Domini M°CC° septuagesimo quinto, R autem nostri anno quarto. Venerabilibus patribus Stepl Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Job Q queecclesiensi, Philippo Vachiensi, Lodomerio Waradi Thymotheo Zagrabiensi, Petro Transiluano, Andrea Agri Petro Electo Vesprimiensi et Gregorio Chanadiensi Episc Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Petro Palatino, Co Supruniensi et Judice Cumanorum; Matheo Magistro Taua corum nostrorum, Vgrino Bano Judice Curie nostre, Th Bano tocius Sclauonie, Rorando Magistro Tauarnicorum don Regine karissime consortis nostre et Comite de Zala, dizlao Wayauoda, Moyus Comite Symigiensi, Hernaldo mite de Ferreo Castro, ac alijs quam pluribus Comit Regni tenentibus et honores.

(III. Endre királynak 1291-ki megerősítő privilegiumából a budai kamarai levéltárban)

72.

IV. László királynak Jákosföldet tárgyazó adománya Mik Adorján fia számára. 1275.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croa Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salu in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam sterorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod Ny laus filius Adriani ad nostram accedens presenciam quand terram Castri nostri Zaladiensis Jakusfeulde uocatam, iu Paka existentem, uacuam et habitatoribus destitutam a n sibi dari postulauit. Verum quia de qualitate et quanti ipsius terre, et utrum esset uacua nec ne, nobis ueritas constabat; fidelibus nostris Abbati et Conuentui Zaladie et Comiti Paris filio Peturka homini nostro dedimus in m datis, ut conuocatis omnibus commetaneis et vicinis, acc rent ad terram prenotatam; et si eam uacuam et habit

ribus destitutam inuenirent, statuerent eidem Nycolao sine preiudicio iuris alieni, et si non fieret contradictum; contradictores uero si qui fierent, ad nostram citarent presenciam ad terminum competentem. Qui postmodum rescripserunt nobis, quod prefatam terram inuenissent uacuam et habitatoribus destitutam; et quod conuocatis omnibus commetaneis et uicinis eidem Nycolao statuissent nullo contradictore penitus super ipsa terra comparente. Nos igitur consideratis seruicijs et fidelitatibus ipsius Nycolai, que idem tempore domini Regis Stephani patris nostri karissimi felicis recordacionis et nostro fideliter inpendit et deuote, ipsam terram cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs eidem Nycolao iure perpetuo et in heredum heredes duximus conferendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdem loci Comitis Perpetui, Prepositi Budensis, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° quinto, Regni autem nostri anno tercio, quindecimo kalendas Julij. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscop'is; Phylippo Waciensi, aule domine Reigne karissime consortis nostre Cancellario; Job Quinqueecclesiensi, Tymotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dyonisio Jauriensi, Andrea Agriensi, Petro Transiluano Episcopis, Petro Wesprimiensi et Gregorio Chanadiensi Electis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nycolao Palatino Judice Cumanorum et Comite Supruniensi; Johanne Bano tocius Sclauonie; Nycolao Woyauoda (igy) Judice Curie nostre; Matheo Woyauoda Transiluano et Comite de Zounuk; Joachino Magistro Tauarnicorum, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum; Paulo Bano de Zeurino; Dyonisio Magistro Tauarnicorum domine Regine consortis nostre karissime Comite Zaladiensi; Rolando Comite Castri Ferrei, Gregorio Comite Symigiensi, Mychaele Comite Nytriensi; et alijs quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke sárgavörös selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

73.

IV. László királynak a nyest-adót és zulusma-szolgáltatást tárgyazó felmentvénye István, Mihály fiának, szlavoniai népei számára. 1275.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Prouida Regum circumspeccio suorum subditorum sibi fideliter famulancium obsequia debet perspicere oculis pietatis, et occurrere eisdem largifluis manibus atque donaticijs, vt eo exemplo alij suis naturalibus dominis addiscant diligenter famulari. Proinde ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod attendentes fidelitates et meritoria obsequia et obsequiosa merita Stephani filij Michaelis iuuenis nostri, que idem domino Stephano patri nostro karissimo clare recordacionis, et nobis ac Regno Hungarie in diuersis expedicionibus cum omni feruore fidelitatis exhibuit et impendit; volentes eidem aliquali remuneracionis gracia in recompensacionem suorum seruiciorum respondere; licet maiora debuisset promereri, tamen ex munificencia Regia statuimus et concessimus, vt populi eiusdem Stephani in Banatu Sclauonie constituti collectam marturinarum et victualium, que zulusma nuncupatur, Bano Sclauonie pro tempore constituto nullatenus soluere teneantur, sed ab huiusmodi collecta excepti penitus et exempli habeantur; sed ijdem populi eidem Stephano domino suo, prout eidem videbitur expedire, in eadem collecta debeant respondere. Vt autem huiusmodi gracia per nos eidem facta et concessa robur optineat perpetue firmitatis, et ne processu temporum per quempiam possit vel debeat in irritum reuocari, aut aliquatenus retractari, presentes concessimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdem loci Co-

mitis Perpetui, Prepositi Budensis, aule nostre Vicecancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° septuagesimo quinto, II-o nonas Decembris, Indiccione tercia, Regni autem nostri anno quarto. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archyepiscopis; Philippo Waciensi aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Job Quinqueecclesiensi, Lodomerio Waradiensi, Thymotheo Zagrabiensi, Dyonysio Jauriensi, Petro Transsiluano, Gregorio Chanadiensi Episcopis, et Petro Electo et confirmato Wesprimiensi, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Petro Palatino Comite Soproniensi et Judice Cumanorum; Thoma Bano tocius Sclauonie; Vgrino Woyuoda Transsiluano Comite de Zonuk; Matheo Magistro Tawarnicorum nostrorum; Stephano Magistro Dapiferorum nostrorum, Comite Borsyensi; Petro Magistro Agasonum nostrorum; Rolando Magistro Tawarnicorum domine Regine karissime consortis nostre, Comite de Zala; Moys Comite Symigiensi, Michaele Comite Nitriensi, Bagun Comite Zaladiensi, Joanka Comite Albensi; et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Károly királynak 1324. „tredecimo kalendas Februarij" kiadott megerősítő privilegiumából, melyet kértek „Magister Michael Castellanus de Vytan, et Clemens de Moroth, filij Stephani, filij Michaelis"; a budai kir. kamarai levéltárban.)

74.

IV. László király megerösít bizonyos, István mester barsi fő pán és több barsmegyei várjobbágy közti birtokcserét. 127

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croaci Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq Rex vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspectu salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam haru serie volumus peruenire; quod Magister Stephanus filius M gistri Mathey Comes Borsiensis dilectus et fidelis noster nostram veniens presenciam, de quibusdam terris suis ex n stra donacione sibi collatis, quarum nomina in litteris St goniensis Capituli presentauit, cum quibusdam jobagionib Castri Borsiensis, qui coram eodem Capitulo Srigoniensi co paruerant, et eorum nomina in eisdem litteris plenius con nentur, consencientibus et permittentibus alijs jobagionib eiusdem Castri, cognatis eorundem et commetaneis terraru predictarum, quorum nomina in eiusdem litteris Capitu sunt expressa, concambium seu permutacionis modum p fatis jobagionibus Castri uolentibus et acceptantibus spont nea uoluntate, cum supplemento seu addimento (így) qui quaginta marcarum per predictos jobagiones Castri ab eode Magistro Stephano acceptarum, asseruit se fecisse; petens nobis, ut ipsi concambio seu permutacionis modo assensu seu consensum Regium preberemus; nostrum sibi et ipsis j bagionibus Castri super hoc priuilegium concedendo. Ten autem litterarum iam dicti Capituli Strigoniensis concaml seu permutacionis continens, quantum ad hunc articulum p tinet, talis est:

Excellentissimo domino Ladizlao stb. Magister L. P positus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis stb. (következ az esztergami káptalannak ugyan 1275-ki jelentése IV. Lás királyhoz, mint alább.)

Nos itaque iustis peticionibus eiusdem Magistri S phani fauorabiliter inclinati, prefati cambij seu permutacio

modum inter ipsum Magistrum Stephanum ac prenominatos jobagiones Casri mutuo celebratum ratum habentes et acceptum, auctoritate presencium confirmamus memoratum concambium apud vtramque partem irreuocabiliter duraturum. In cuius rey memoriam firmitatemque perpetuam presentes dedimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, eiusdemque loci Comitis Perpetui, Prepositi Budensis et aule nostre Vicecancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX°V°, Regni autem nostri anno tercio. Venerabilibus patribus Stephano Colochensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Lodomerio Waradiensi, Job Quinqueecclesiensi, Philippo Vaciensi, aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario, Thymotheo Zagrabiensi, Dyonisio Jauriensi et Petro Transsiluano Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nicolao Palatino, Judice Cumanorum, Comite Supruniensi; Johanne Bano Sclauonie, Nicolao Woyuoda Judice Curie nostre, Joakhyno Magistro Tauarnicorum nostrorum; Matheo Bano Woyuoda Transsiluano, Dionisio Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre, Reynoldo Magistro Dapiferorum; et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke vörös-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

75.

IV. László királynak Márkusfölde nevü birtokot tárgyazó adománya Herand, Urosnak fia számára. 1275.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus presens scriptum cernentibus salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum Herrandus filius Vros fidelis noster a primeuis sue adolescencie temporibus, primo patri nostro karissimo domino Stephano Regi Hungarie inclite recordacionis, et per consequens nobis gratum semper exhibuisset seruicium et sedulum famulatum, propter que a Regali Magnificencia refouendus fuerat omni bono; nos consideratis suis seruicijs meritorijs, uolentes sibi grata uicissitudine respondere, quandam terram Castri nostri Zaladiensis Markusfeldy uocatam, que quidem terra usui quinque aratrorum uel circa hoc, sicut uisu considerari potuit, sufficientem, simul cum vinea in eadem existenti, in qua quatuor mansiones castrensium dicti Castri residebant, cum omnibus suis appendicijs et utilitatibus vniuersis, ipsi Herrando, et suis heredibus heredumque suorum successoribus contulimus, dedimus et donauimus perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam, et eundem Herrandum in corporalem possessionem dicte terre per Keled filium Keled hominem nostrum sub testimonio fidelium nostrorum Conuentus Zaladiensis fecimus introduci, presentibus omnibus commetaneis et uicinis, et non contradicentibus; sicut in eorundem Conuentus litteris uidimus contineri. Cuius quidem terre Markusfeldy mete et termini, sicut per litteras iam dictorum Conuentus Zaladiensis nobis constitit, hoc ordine distinguntur: Incipit enim prima meta iuxta terram Ladyzlai filij Petri in quodam fluuio, et egreditur ad aquilonem per ipsum fluuium, peruenit ad duas metas in arboribus *tul* et *cher;* inde uertitur ad orientem, uadit usque ad uiam Edelich', iuxta quam sunt tres mete,

quarum una est terrea, secunda in arboribus *tul*, tercia in quercu; deinde flectitur ad meridiem, peruenit ad metas terre Mogorod, ubi una est in arbore piri, alia terrea; inde uertitur ad occidentem, uadit per metas continuas ad metas terre Badna; et inde similiter per metas continuas currit ad metas terre Bilata, ubi est una meta in arbore *tulfa;* de qua uergendo ad aquilonem, reuertitur ad metas terre Ladizlai supradicti, et incidit in fluuium Tyliznuk, iuxta quem sunt due mete, vna in arbore *egur*, alia in arbore *bykfa;* ibique terminantur. Vt igitur huius nostre collacionis seu donacionis series robur perpetue firmitatis obtineat, nec processu temporum per quempiam possit in irritum retractari, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri (munimine) roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, Prepositi Budensis et aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° quinto, Regni autem nostri anno tercio. Venerabilibus patribus Stephano Colocensi et Johanne Spalatensi Archiepiscopis; Job Quinqueecclesiensi, Philippo Waciensi aule domine Regine karissime consortis nostre Cancellario, Thymotheo Zagrabiensi, Dionisio Jauriensi, Lodomerio Waradiensi, Petro Transsiluano, et Andrea Agriensi Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nicolao Palatino, Comite Supruniensi et Judice Cumanorum, Johanne Bano totius Sclauonie, Nicolao Bano maritimo et Comite de Guechke, Iwachino Magistro Tauarnicorum nostrorum, Nicolao Woyuoda Judice Curie nostre, Matheo Woyuoda Transsiluano et Comite de Zonuk, Dionisio Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre Comite Zaladiensi, Reynoldo Magistro Dapiferorum nostrorum, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke sárga-violaszinű selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

76.

IV. László király megerősíti IV. Bélának Glaunicha nevű l tokot tárgyazó 1260-ki adományát Perchinus comes számá 1275.

Priuilegium Regis Ladislai IV., quo mediante Con Perchinus in possessorio terrae Glaunicha Comitatui de I roucha adiacentis, ac simul ab omni jurisdictione Castri Moroucha, Comitumque eiusdem simpliciter exempt iuxta donationem Regis olim Belae IV. eidem superi anno 1260. elargitam (lásd gyüjteményünk VII-ik, vagyi második folyam II. kötetét 520. l.) confirmatur. 1275. authentico pendenti sigillo.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyvének kivonata. Az okm Horvátországba vittetett.)

77.

IV. László királynak a Jakayvárhoz tartozó népek felettc ráskodásra vonatkozó parancsa. 1275.

L. Dei gracia Rex Hungarie fideli suo — — — — — — constituto salutem et graciam. Magister Aladai Comes — — — — — — — dicit nobis, quod dominus I St. pater noster karissimus felicis recordacionis quasd villas Castri de Jakayvar Forro, Dewecher, Fonchol et I vocatas sibi contulisset suo eidem priuilegio roborar Vnde cum eedem fuerint ville Castri, et propter hoc esse dearis suspectus iudex manifestus, et periculosum sit coi suspecto iudice litigare; mandamus fidelitati tue precipier quatenus populos predictarum villarum iudicare non pre

mas; sed si qui accionem aliquam habent vel habere voluerint contra ipsos; non alias nisi in nostra Curia possint vel debeant conuenire. Vnde aliud facere non presumas vllo modo. Datum Bude quarto die Beate Agathe virginis anno Domini M°CC°LXX° quinto.

(Eredetije börhártyán megrongált állapotban; a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárában.)

78.

IV. László király a magtalanul elhalt Gyele szolnoki várjobbágy és Gábor hadnagy Szolnok vármegyében fekvő Csen és Ülmez nevezetű puszta földeit a Káta nemzetségből való Panyit fiának Ábrahámnak adományozza. 1275.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis presencium per tenorem, quod inspectis fidelitatibus et seruicijs Comitis Abraam filij Ponith de genere Kata, que nobis exhibuit et inpendit, quasdam terras Gyele jobagionis Castri de Zonuk, et Gabrielis Maioris Exercitus sine herede decedencium, Chen et Wlmez vocatas in Comitatu de Zonuk existentes, vacuas et habitatoribus destitutas, sicut nobis per litteras Capituli Waradiensis extitit euidenter, eidem Comiti Abraam dedimus, contulimus et tradidimus jure perpetuo pacifice possidendas; et ad corporalem possessionem dictarum terrarum ipsum Comitem Abraam per Comitem Nicolaum filium Tyba sub testimonio predicti Capituli fecimus introduci, nullo penitus contradictore apparente; prout in litteris dicti Capituli Waradiensis vidimus contineri. Adicimus, quod presentibus nobis reportatis nostrum eisdem priuilegium conferemus. Datum in valle Zalouk feria sexta post octauas Beati Johannis Baptiste. Anno Domini M°CC°LXX° quinto.

(I. Lajos királynak 1351-ki megerősítő leveléből, mely eredetiben megvan gr. Gyulai Laios kolozsvári levéltárában, közli Szabó Károly.)

79.

IV. László király megerösíti V. István királynak Ilbu szigetét tárggazó adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1275.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus, quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod frater Petrus procurator bonorum seu possessionum Monasterij Beate Virginis de Insula ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis patentes litteras domini St. Incliti Regis Hungarie bone memorie karissimi patris nostri, petens cum instancia uerbo domine E. karissime sororis nostre, et sororum de Insula prenotata, ut easdem ratas habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem patencium llitterarum tenor talis est :

Nos St. Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik V. István királynak „Bude in octauis Cynerum" évszám nélkül kelt okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 418. l.)

Nos igitur predictas litteras ratas habentes et acceptas, easdem presentibus confirmamus. Datum apud Monasterium Beati Jacobi Apostoli apud Selez in die Strenarum anno Domini M°CC°LXX°V°.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

80.

IV. László királynak Kuldu nevü földet tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1275.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie damus pro memoria significantes vniuersis presencium per tenorem, quod terram Kuldu vocatam, quam dominus B. auus noster, et dominus St. pater noster karissimi Illustres Reges Hungarie felicium recordacionum Ecclesie Beate Virginis de Insula, ubi domina Elisabeth karissima soror nostra et alie sorores Deo iugiter famulantur, dinoscitur contulisse suis priuilegijs, confirmando dedimus, donauimus, contulimus et nos ipsi Ecclesie perpetuo possidendam; reuocando collacionem, quam Symoni et alijs nobilibus feceramus de eadem; quia ijdem falsa suggestione postularant terram memoratam: et ad possessionem ipsius terre corporalem per Walterum Comitem de Kamarum, Rectorem Castri Budensis, coram testimonio Capituli Budensis fecimus introduci. Datum in Castro Budensi tercia feria proxima post festum Beate Margarete Virginis, anno Domini M°CC°LXX° quinto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

81.

Izabella királynénak Symeg és Sumodor helységeket tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1275.

Nos Isabella Dei gracia Regina Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos ob remedium et anime nostre salutem, uolentes augere et multiplicare possessiones sororum Ecclesie Beate Virginis de Insula Danubij, quasdam uillas uinidatorum nostrorum, Symeg uidelicet, in qua quatuordecim mansiones esse dicuntur, et preterea Sumodor, in qua tres mansiones fore asseruntur, simul cum terris eorum et omnibus iuribus ad se pertinentibus, sororibus Ecclesie Beate Uirginis predicte dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas; ita uidelicet, quod ijdem uinidatores nostri in ipsis duabus uillis Symeg et Sumodor existentes debitum ipsorum annuale soluere, et seruicium eorum consuetum inpendere sororibus Ecclesie memorate ea integritate teneantur, qua nobis iuxta ipsorum condicionem approbatam debebant usque modo. Datum Bude in octauis Beati Michaelis Arcangeli anno Demini M°CC°LXX° quinto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

82.

Erzsébet özvegy királynénak Alsó-Verbua helységét tárgyazó adománya Benedek comes Iwancha comesnek fia számára 1275.

Donatio terrae Inferioris seu Also-Vrbua in Comitatu de Posega, vicinitateque alterius terrae Superioris seu Felseő Urbua ac Magistri Cheh existentis per Elisabetham Reginam Stephani V. viduam et Ladislai IV. Regum matrem, de beneplacito eiusdem Ladislai, Comiti Benedicto filio Comitis Iwanchae eiusdemque heredibus ac heredum successoribus cum insertione metalium facta 1275.; annovero 1370. pro Joanne filio Simonis de Velyke erga exhibitionem originalium in Capitulo Posegensi transsumpta. Sub authentico.

A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből, az okmány eredeti példánya Zágrábba vittetett.)

83.

Erzsébet özvegy-királynénak Oryovicha nevü földet tárgyazó adományát Beluch fiai számára. 1275.

Donatio Reginae Elisabethae Otrochk et Gregorio filiis Beluch, et filiis Sewa super terra Oryoycha, hodie probabiliter Oriavicha nuncupata, et ad eam pertinente piscina Chernuch in Comitatu Posegano existente, iuxta quod ipsis iam antehac per Mariam Reginam collata fuerat, cum insertione metalium denuo in perpetuum concessa. 1275. Sub authentico.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az okmány eredeti példánya Zágrábba vittetett.)

84.

A sz. jánosrendi kormányzó tanácsnak Peschenichát es Lykeniket tárgyazó adománya Perchinus comes és testvére Antal számára. 1275.

Nos frater Poncius de Fayn Magister Domorum Hospitalis Sancti Johannis Iherosolimitani per Vngariam et Sclauonim significamus vniuersis quibus expedit, quod nos cum vniuersis fratribus nostris in Capitulo nostro in die Asscensionis Domini in Chorgo celebrato nobiscum consedentibus, videlicet fratre Vgone Boraldy Preceptore de Chorgo et de Vduorheel ac vices nostras gerente, fratre Gvyllermo de Sancto Paulo Preceptore de Chychan, fratre Vgone de Monte Claro Preceptore de Alba, fratre Margarita Preceptore de Bela, fratre Petro Ymbertho Preceptore de Zyrak, et alijs quam plurimis, consideratis multiplicibus seruicijs et fidelibus Comitis Perchyni, Potestatis de Monte Grecensi, et Anthonij fratris sui, que Domui nostre in diuersis necessitatibus fideliter impenderunt, et intendunt impendere in futurum, in quibus ijdem pro honore et libertate Domus nostre laborem suum continuum expenderunt, que si precio debuissent comparari, cum quingentis marcis Domus nostra potuisset minime comparasse; quasdam terras Domus nostre, vacuas et quasi desertas, Mynor Peschenycha et Lykenik vocatas, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs earundem; quarum vnam, videlicet Mynor Peschenycha, Borch et Zloyna cum fratribus eorum ex parte Domus nostre quondam tenuerant, de quibus Domus nostra uix annuatim vnius marce reditum percipiebat, dedimus, contulimus et tradidimus ipsi Comiti Perchino et fratri suo antedicto, et per eos eorum heredibus heredumque successoribus iure feudi perpetualiter possidendas, pacto huiusmodi interiecto: quod nulla possimus ab eisdem et heredibus eorum in futurum auferre racione, nisi in manifesta infidelitate contra Domum nostram perpetrata notarentur, nec eciam per successorem nostrum aliquatenus possit retractari.

Preterea in siluis ad Domum nostram de Chychan spectantibus, excepta silua Owas vocata, tam porci dicti Comitis Perchini et fratris sui, quam eciam populorum suorum super dictis terris commorancium sine aliqua exaccione tributi pascantur, et ligna tam pro hedificijs domorum, quam pro vsu recipiant, contradiccione qualibet non obstante. Item tenebuntur nobis in desscensu, prout in alijs litteris nostris eisdem concessis continetur. Omnia autem iura terrarum ipsarum tam in marturinis, quam in alijs exaccionibus et collectis, que per terram Domus nostre currere consueuerunt, Comes Perchynus et frater suus, ac eorum heredes obtinebunt; et collectam Regiam, quam in Regno fieri contigerit, nos et fratres nostri sub condicione libertatis Domus nostre, quam ex gracia Regia obtinuimus, uel in futurum obtinere poterimus, ipsi Comiti Perchino et fratri suo, ac eorum heredibus contulimus. Adicimus eciam, quod dicti populi Domus nostre nec iudicio Preceptoris, nec alicuius Officialis Domus nostre astare debeant, sed eosdem Comes Perchinus et frater suus in causis omnibus iudicabit; et si ijdem cuilibet iuxta suum meritum satis non fecerint, coram nobis solummodo, et non aliquo Preceptorum respondere personaliter tenebuntur; preter causas homicidij, quas Preceptor de Chychan vna cum Comite Perchino uel fratre suo iudicabit, et duas partes iudiciorum, in quibus reus uel contumax in huiusmodi causis conuictus fuerit, Domus nostra percipiet, tercia vero pars cedet Comiti Perchino et fratri suo supradictis. Ceterum Domui nostre aut nobis quatuor marcas annuatim nomine pensionis in duobus terminis, videlicet in festo Sancti Georgij, et in festo Beati Martini cum quinque pensis denariorum Zagrabiensium pro marca soluere tenebuntur. Preceptor autem Domus nostre, excepta solucione supradicta, super ipsis terris nil plus penitus obtinebit. Item dicti populi nostri nullo seruicio Domui nostre debito astringentur. Si vero Rex, Banus, uel aliquis Baronum super populos Comitis Perchini, uel super populos nostros desscensum faceret, vnus nostrum pro altero in nullo tenebitur respondere; sed quilibet nostrum per se ipsum desscensum subportabit. Nec hoc pretermittimus, quod nos et fratres nostri predicti obligauimus nos, quod si qui nostrum per litteras predecessorum nostrorum,

seu quocunque modo ipsum Comitem Perchinum et fratrem suum, aut eorum heredes ullo unquam tempore occasione ipsarum terrarum turbarent aut molestarent; ipsa Domus nostra Hospitalis et fratres nostri eosdem defendere tenebuntur. Vt igitur presentis collacionis seu donacionis series salua, inreuocabilis, inretractabilis et inconcussa in perpetuum perseueret; litteras Capituli Ecclesie Zagrabiensis super eadem concessas presentibus confirmamus, sigilli nostri munimine roborando. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt; a buda kir. kamarai levéltárban.)

85.

Dénes győri püspöknek a borsmostrai apátság javaiban egyházi adományozása az apát és a barátok számára. 1275.

Nos D. Dei gracia Episcopus Jauriensis memorie commendantes significamus vniuersis, quod nos dilectum nobis, dominum S. venerabilem Abbatem de Monte Sancte Marie unacum fratribus suis benigno fauore et speciali gracia prosequi cupientes, ius Magistratus Capellarum infrascriptarum in possessionibus Monasterij sui existencium, scilicet de Proznia, de Kethel, quam iamdudum ex donacione O. Episcopi bone memorie predecessoris nostri habuerant; item de Laztey et de Mixe, in usus fratrum predictorum contulimus pleno iure, prouisionem in persona alterius factam reuocantes in hac parte. Datum apud Montem Sancte Marie anno Domini M° CC° LXX° quinto tercio die post festum Sancte Trinitatis.

(Eredetie bőrhártyán, a melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

86.

Dénes barsi főispán, várjobbágyainak és a barsi polgároknak gyülését tartván, a király parancsából a sz.-benedeki apátságnak a néhai Preuslin főispán által bírt barsi földeket visszaadja. 1275.

Nos Dionisius Diuina opitulante clemencia Comes Borsiensis, significantes vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium feliciter uolumus peruenire, quod litteras Stephani Dei gracia illustris Regis Hungarie, recepimus, continentes, ut terram Monasterij Beati Benedicti in Bors, cum domibus et vtilitatibus suis, usque aquam Goron iacentem, perhemtorie restitueremus Monasterio supradicto. Similiter terram Scevlen et terram Zengeu ab antiquo possessam, eidem Monasterio debito iure sub certis terminis restauraremus. Igitur obtemperantes mandatis et preceptis Excellentissimi domini Regis, habito consilio cum jobagionibus predicti Castri, videlicet Martino, Olodario, et fratre suo Romano, Sokeu, Luka; et cum burgensibus eiusdem Castri, scilicet Herch et filio suo Petro, Zedemer, Hench aurifabro, Micou, Martino et Paulo Plebano Vicearchidiacono Borsiensi, Scereda sacerdote Ecclesie Sancti Georgij, et Nicolao sacerdote Ecclesie Sancti Michaelis, ipsam terram Monasterij, quam Preuslinus quondam Comes Borsiensis contra iusticiam Dei in Bors detinebat, eidem Monasterio restituimus usque Granam, cum omnibus utilitatibas suis prenotatis. Similiter terram Sceulen vocatam, existente Cadar commetaneo; et terram Zengev, Egidio et Basik commetaneis existentibus, sub certis metis Monasterio Sancti Benedicti restituimus, sicut illud Monasterium posssidebat ab antiquo. Vt autem hec restitucio terrarum firma et secura permaneat, litteras sigilli nostri munimine Martino Abbati predicti Monasterij contulimus sigillatas. Datum anno Domini M°CC°LXXV°.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 299. l.)

87.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Chu-i Lás Chu helységben lévő rétjét Godinus esztergami polgárnak el logosította. 1275.

A B C

Gregorius Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspectu salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod sicut in prioribus nostris literis uidimus contineri, Ladizlaus filius Luger de Chu coram nobis constitutus dixit, quod cum ipse quibusdam suis necessitatibus eum urgentibus fenetum suum de Chu, videlicet porcionem suam cognatis suis impignorare uoluisset, ijdem cognati sui sub predicti feneti obligacione nullam sibi pecuniam mutuassent; Godynus uero ciuis Strigoniensis, queeciam eiusdem feneti commetaneum esse asseruit, suis compaciens necessitatibus mutuauerit sibi duas marcas et dimidiam fini argenti; et ipse presentibus et consencientibus Dionisio filio Lende de Chu, et Benych de eadem villa, cognatis suis, predictum fenetum suum de Chu obligauerit nomine pignoris prefato Godyno pro predictis duabus marcis et dimidia finiti argenti per vnum annum; ita quod si ipse dictas duas marcas et dimidiam finiti argenti ipsi Godyno anno reuoluto non refunderet coram nobis; extunc predictum fenetum suum per viros ydoneos de commetaneis et vicinis estimaretur, et si plus valere inueniretur, Godynus eius precium sibi supplere teneretur, illo feneto ipsi Godyno et eius heredibus in perpetuum remanente. Postmodum autem dictus Ladizlaus filius Luger vnacum Godyno prefato coram nobis iterato constitutus, confessus est, quod ipso predictum fenetum redimere nequeunte, viri ydonei per partes adducti ipsum fenetum estimauerint ualere quinque marcas argenti decime comcustionis, et ipsas quinque marcas argenti decime

combustionis idem Ladizlaus ab ipso Godyno se plenarie recepisse affirmans, sepedictum fenetum suum de Chu, scilicet porcionem suam reliquit et uendidit coram nobis eidem Godyno et ipsius heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendum; presente et consenciente prefato Dionisio filio Lende, qui eciam secundario comparuit personaliter coram nobis pro se et pro fratribus suis, ac Andrea de Chu, quos etiam dicti feneti uendicioni Godyno facte asseruit similiter consensisse. In cuius rei testimonium et memoriam ad peticionem parcium presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Sixti Lectoris Strigoniensis anno Domini millesimoo CC°LXX° quinto in kalendis Marcij.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

88.

Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz István mester barsi főispán és a barsi vár több jobbágyai közti birtokcseréről. 1275.

Excellentissimo domino Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Vngarie Magister L. Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis perpetuam fidelitatem cum oracionibus debitis et deuotis. Vestra nouerit Celsitudo, quod Egidius filius Boyka de genere Herman Officialis nobilis viri Magistri Stephani Comitis Borsiensis, nice et nomine eiusdem domini sui ex una parte; et Domus filius Georgij, Bene et Georgius fratres eius, Welk filius Sebastiani pro se et pro Suk fratre suo, Zubuzlaus filius Botka, et Zaah filius Striza jobagiones Castri Borsiensis ex altera coram nobis constituti dixerunt; ut cum Vestra Maiestas quasdam terras Castri Borsiensis, quarum quedam sunt in Buri, prefato Magistro Stephano contulisset; predicti jobagiones Castri terram eorum hereditariam, quam

in Bury dixerunt se habere, et esse mixtam cum terra M gistri Stephani per uos collata, dederint et tradiderint eid Magistro Stephano titulo permutacionis ita uidelicet, qu Magister Stephanus dederit et assignauerit eis in conca bium terre eorum quasdam terras Mohala et Wolkouch catas, que dicuntur esse populorum Castri uestri predicti, in quadam terra Tayna vocata assignauerit eciam eis terr Elka et Thywan populorum Castri predicti; et quia te jobagionum Castri prefatorum melior et ulilior erat terris in concambium assignatis, Magister Stephanus in recomp sacionem melioritatis terre eorum soluisset eis quinquagi marcas, quas ijdem jobagiones Castri affirmarunt ab eod Magistro Stephano se plenarie recepisse. Item Comes A darius pro se et Stephano filio suo, Luca et Zochou f Joanka de Thayna, Egidius filius Bala pro se et pro Cl murthan, Paulus filius Waro de Kelechen pro Mykone fra suo, Thyvodor filius Jambur pro se et pro Bense filio Be Petrus filius Mysk de Podlusan pro se, pro Petro et Paulo fil Sysk, Stefk filius Bozycha pro se, pro Sebe et Marcello fil Enese, Nicolaus filius Endre de Zeg, Barnabas filius Thon Rombud, Morwch filius Mortunus de Korsan pro se et pa suo Mauricio, fratre suo Albeuch, pro fratre patris sui, Mykus de Wolkouch filius Pakan pro se, pro Baas fratre s Kesart filius Zata de En pro se, pro patre suo et Legen fra suo, jobagiones eiusdem Castri uestri Borsiensis ad nostr accedentes presenciam, huiusmodi permutaciones terrar predictarum inter Magistrum Stephanum et jobagiones Ca uestri superius nominatos, confessi sunt eis presentibus consencientibus esse factas. Datum tercio idus Octobris.

(IV. László királynak 1275-ki megerősítő privilegiumából, mint fent 74. sz. a.)

89.

A budai káptalannak bizonyságlevele Symog és Symodor helységeknek a nyúlszigeti apáczazárda számára történt iktatásáról. 1275.

Omnibus presens scriptum inspecturis Capitulum Budensis Ecclesie salutem in Domino. Nouerit vniuersitas nestra, quod cum domina Isabella inclita Regina Vngarie quasdam villas uinidatorum suorum, Symog videlicet, in qua quindecim mansiones esse dicuntur, et Symodor, in qua tres mansiones fore asseruntur, simul cum terris earum, et omnibus iuribus ac utilitatibus ad eas pertinentibus, sororibus Ecclesie Beate Marie Uirginis de Insula pro remedio sue anime contulisset; quemadmodum in suis litteris patentibus vidimus contineri; postmodum Petrus rufus homo eiusdem domine Regine coram nostro testimonio per nos ad hoc specialiter transmisso, predictas villas Symog et Symodor vocatas cum terris et omnibus pertinencijs suis, sicut premissum est, presentibus vicinis et commetaneis reambulando, et a terris omnium commetaneorum signis et metis separando, predictis sororibus de Insula Beate Marie Virginis, populis de villis Epel, Crawa et Vrse nominatis consencientibus, statuit et assignauit pacifice et perhenniter possidendas; ita quod ijdem vinidatores in predictis duabus villis Symog et Symodor existentes, debitum ipsorum annuale soluere, et seruicium eorum consuetum inpendere sororibus memorate Ecclesie ea integritate teneantur, que dicte domine Regine iuxta ipsorum condicionem aprobatam debebant usque modo. In cuius rei memoriam litteras presentes concessimus nostro sigillo roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Scolastici Budensis anno Domini M°CC°LXX° quinto. Magistro Johanne Cantore, Pestro Custode, Nues Decano, Scela sa-

cerdote, Damiano, Elya et Stephano Magistris, ceteris Canonicis existentibus.

Kívül: Littere sororum de Insula Sancte Marie su duabus villis Symog et Symodor vocatis.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai kamarai levéltárban.)

90.

A székesfehérvári káptalannak Onth helység határjárását tá gyazó bizonyságlevele. 1274.

Capitulum Ecclesie Albensis omnibus Christi fideli presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempit nam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volum peruenire; quod Onth filius Comitis Onth de genere Zolo ab una parte, Laurencius et Magister Johannes filij Comi Chepani de Kunmaty ex altera coram nobis constituti retu runt: quod de terra condicionariorum domini Regis de Ez predictis Laurencio et Magistro Johanni a domino Rege, dixerunt, collata, terram dicti Onth hereditariam et ex co lacione Regia possessam, que mixtim prius cum terra dict rum condicionariorum domini Regis in Ezen adiacebant (igy separassent et distinxissent in hys metis: Quod prime du mete incipiunt ab oriente a termino terre Boyonka in magn via, quarum una ab aquilone est dicti Onth, alia a meridi Laurencij et Magistri Johannis predictorum; de quibus pro tenditur in eadem via uersus occidentem, et uenitur per ipsan magnam viam usque ad fundum curie domini Onth ad dua metas positas in prato ab aquilone ante curiam dicti Onth quarum una ab aquilone est dicti Onth, alia a meridie Laurenci et Magistri Johannis; et de eisdem reflectitur ad meridien eundo in breui spacio, uenit ad duas metas erectas supe dumum sambuci, quarum una a septemtrione est dicti Onth alia a meridie predictorum; de quibus directe inclinat a

occidentem ad duas metas in terra Teluk inter paruas arbores pruni erectas; et de eisdem directe transit ad occidentem ad duas metas, quarum una est sub arbore cherasi in uirgulto, alia est terrea; abhinc directe adhuc uadit ad occidentem ad duas metas sub silua dicti Onth Zunurous uocata in terra erectas, et ibi terminatur. Et sic existit terra dicti Onth ab aquilone, terra uero predictorum filiorum Comitis Chepani a meridie remanente. Et quod inter partes et eorum inter heredes aliquis scrupulus questionis in futurum super diuisione predicte terre non possit susscitari, presentes ad peticionem parcium in testimonium premisse rei dedimus utrisque partibus litteras nostro sigillo communitas, anno Domini M°CC° septuagesimo quinto. Magistro Demetrio Ecclesie nostre Preposito, Myke Cantore, Feliciano Custode, Hab Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

91.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Csallóközi Istvánnak fiai maguk közt Aruś nevíi örökbirtokukat felosztották. 1275.

Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus quibus expedit vniuersis, quod accedens ad nostram presenciam Jacobus et Ladislaus filij Stephani de Challokuz, asseruerunt et dixerunt, quod quandam villam ipsorum Arus uocatam, circa Homorow existentem, diuisissent, ne pluries inter ipsos rixe emaneant (igy); tali modo, quod de curia ad curiam medietas iam dicte ville cessit Jacobo et suis heredibus, alia vero pars cessit Ladislao nunc dicto, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus. Obligarunt tamen se ipsos tali modo, quod quandocunque Jacobus vel Ladislaus aut ipsorum heredes iam dicte diuisioni contradicerent vel

litigarent quoquomodo, ante litis ingressum parti aduers triginta marcas dare et soluere teneatur. In cuius rey mem riam concessimus litteras nostras patentes sigillo nostro sigi latas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo septuag simo quinto.

(A pozsonyi káptalannak 1334-ki átiratából, a budai kir. kamarai levé tárban.)

92.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bikchey és érdel társai, s Endre mester és érdektársai Bikchey helység birtokár és néhány más vitás kérdésre nézve barátságos egyességet kö tettek. 1275.

Capitulum Waciensis Ecclesie omnibus Christi fidelibu quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluator Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peru nire: quod accedentes ad nostram presenciam Bikchey pr se et pro Tymodeus et Benedicto filijs suis; item Pasca pr et pro Mykou filio suo, item Anias pro et pro Peria et Jo hanne filijs suis, item Nicolaus et Stephanus de Bikchey e vna parte; Magister Andreas filius Iwan, Comes Nicolau filius Babus, Matias filius Petri, Benedictus filius Egidij, Nic laus filius Thome de Popi ex altera, proposuerunt concordite viua voce, quod cum inter ipsos super terra Bikchey uocat hereditaria Luce, Baranch, Mixe, Zowath, Liter et Moda sin herede decedencium, consanguineorum videlicet Bikche Pasca, Anie, Nicolay et Stephani predictorum, quam terra dominus Rex eisdem Andree, Nicolao, Matie et Benedict contulisset, et super dampnis quibusdam, super quibus An dreas, Nicolaus, Matias et Benedictus antedicti testes i quindenis Omnium Sanctorum debuissent producere coram nobis, ac super alijs quibusdam judicijs causa aliquamdi fuisset ventilata, mediantibus probis viris nobilibus inte

partes arbitrantibus, quorum arbitrio ipse partes se committentes ad talem formam pacis seu concordie vnionem deuenissent: quod Bikchey, Pasca, Anias, Nicolaus et Stephanus prenotati sopitis omnibus causis annotatis et sedatis, ac eciam racione quarte vxorum Matie et Benedicti, sororum Luce predicti, dimiserunt et reliquerunt memoratam terram supradictis Andree, Nicolao, Matie et Benedicto ac heredibus eorum iure perpetuo pacifice possidendam, per quempiam heredum suorum seu cognatorum siue extraneorum aliquatenus (non) repetendam. Obligantes se sepedicti Bikchey, Pasca, Anias, Nicolaus et Stephanus, ac suorum heredes, quod ab omnibus prenotatos Andream, Nicolaum, Mathiam et Benedictum racione dicte terre molestare, impetere et inquietare nitentibus, excepta porcione, que racione quarte dictarum dominarum eis cederet, ipsius et ipsorum heredes tenerentur modis omnibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Metas autem et distincciones terre prenotate partes taliter expresserunt: Primo incipiendo a meridionali fenestra supra altare ecclesie Sancte Marie in ipsa villa Bikchey site, et directe per hostium exeundo dirigitur versus plagam occidentalem ad terram Nicolay filij Bochou, et ibi sunt due mete; abhinc transeundo ipsam terram Nicolay uadit ad vnam viam, et per uiam eundo procedit directe ad quoddam pomerium uulgo *wegkerth* vocatum; et pomerium transeundo per medium, vadit ad quandam viam, et ex vtraque parte vie est vna meta; inde per eandem viam vadit metatim per vallem, que wlgo uocatur *harasthfeugh;* et ipsam vallem transeundo directe iuxta terram, que wlgo vocatur *harasthfeu,* sunt tres mete; abhinc vadit uersus villam Pang, et parumper tangit terram Stephani filij Omodey, et ibi terminatur. Item a predicta fenestra incipiendo versus plagam orientem (lgy) vadit per portam curie Martini, et directe ad portam orti eiusdem, et ibi sunt due mete; deinde vadit ad quendam lacum, et ibi ab inferiori parte lacus iuxta vnum salicem sunt due mete; dehinc vadit et transit quendam fluuium Fiuzeg vocatum, et ibi iuxta portum eiusdem fluuij sunt due mete; abinde vadit ad aquam Tapeu vocatam, et nondum veniendo ad aquam sunt due mete, iuxta eandem eciam aquam sunt abietes wlgo vocate *keurusfa,* et ibi est via, que transit ipsam

aquam, et ibi sunt due mete, et ibi commetatur terre Kata voca te; inde vertit se versus plagam septemtrionalem, et vadit sur sum in longitudine directe per medium aque supradicte, e transit terram Mada, pervenitque ad terram Merkur, et ib iuxta ipsam aquam Tapeu sunt due mete, qua scilicet terr Mada remanet Andree, Nicolao, Matie et Benedicto preno tatis, terra vero Mercur remanet nobilibus de Bikchey ante dictis; deinde redit directe versus partem occidentalem pe terram sabulosam, et ibidem sunt due mete; abhinc vadit a predictum fluuium Fiuzeg, et iuxta ipsum fluuium sunt du mete; transeundo vero eundem fluuium, et similiter iuxt eundem sunt due mete ad quandam magnam viam; deind vadit ad quendam montem, vbi sub monte in superiori part cuiusdam putey, qui puteus dicitur Laurencij, sunt due mete inde vadit per binas metas, et peruenit parumper ad terran Omodey, et ibi terminatur. Dixerunt eciam partes, quod no minata terra Luce (et) Baranch sepedictorum ex vtraqu parte collaterali, videlicet versus plagam meridionalem e septemtrionalem esset terra nobilium de Bikchey limitata; e quod eadem terra Luce, Baranch, Mixe, Zowach, Liter e Moda, que ipsis Andree, Nicolao, Matie et Benedicto es modo prehabito deuoluta, sita esset versus plagam septem trionalem cum medietate ecclesie prenotate, a parte ver meridionali esset terra similiter cum medietate ecclesie Bik chey, Pasca et aliorum nobilium de Bikchey predictorum. E hec omnia Paulus, vnus de ipsis compositoribus siue arbitra toribus parcium per eosdem arbitratores, vt dixit, missus coram nobis affirmauit consequenter. In cuius rei testimoniun ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostr munimine roboratas, anno Domini M°CC°LXX° quinto. Pre sentibus tamen Magistro Gregorio Preposito, Magistro Paul Lectore, Magistro Andrea Cantore, secundo Paulo Custode et alijs ibidem in Ecclesia Beate Virginis iugiter militantibus

(A váczi káptalannak 1281-ki bizonyságlevelébŏl, mint alább; a buda kir. kamarai levéltárban.)

93.

A keresztesek székes-fehérvári konventjének bizonyságlevele, hogy Pochuntai Gabrian Dobra nevü földjét Dobrai Domokosnak eladta.

Fassio Gabriani filii Jacou de Pochunta super terra sua Dobra in Comitatu de Volko existente, quam videlicet ipse ad quantitatem sex aratrorum a Dominico filio Egue de dicta Dobra emisset, Herrico filio Nicolai de Urumyghaz, hodie Örömegyház, pro 15 marcis ad hacredes masculini sexus perennaliter vendita, coram Conventu Cruciferorum de Alba sub expeditoria cautione celebrata. 1275. Sub authentico.

(A budai kir. kamara levéltárának lajstromkönyveiből; az okmány eredeti példánya Zágrábba vitetett.)

94.

Lucsmáni Istvánnak egy lucsmáni telket tárgyazó adományozása a bors-monostrai apátság számára. 1275.

Ego Stephanus de Lutschman filius Stephanido pro memoria vniuersis presentes litteras inspecturis, quod ego ob remedium anime mee, et ob reverenciam Virginis Gloriose, vnum mansum in villa Lutschman situm dedj Ecclesie Beate Virginis de Monte Sancte Marie cum omnibus ad ipsum pertinentibus, pomerio, agro, et quidquid est, quod ad ipsum dinoscitur pertinere; tali condicione adiuncta, quod quandocunque ipsi Ecclesie, Abbati scilicet vel Conuentui tres marcas dedero

monete cvrrentis in provincia, et qui in Kedhel fuerint acceptabiles et datiuj, extunc mansus meus ad me et heredes meos libere reuertetur. Et vt hoc Ecclesie ratum permaneat, presentem litteram de consensu pleno vxoris mee et beneplacito Abbati et Conuentui dedi sigilli mej mvnimine roboratam. Datum apud Montem Sancte Marie anno Domini M°CC°LXX°V° in die Sanctorum Innocentum.

(Eredetie börhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

95.

IV. László király megerösíti IV. Bela királynak bizonyos liptómegyei földet tárgyazó adományát, Bosin és fiai számára. 1276.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris (salutem in omnium saluatore.) Ea que iuris ordine terminantur in conspectu Regie Maiestatis, testimonio litterarum solent confirmari, ne processu temporis falsitas veritati preualeat, et iniquitas preiudicet equitati, vel lites ex litibus valeant suscitari. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod populi de Liptou, Bosin vna cum filijs suis Sevislav, Punak, Milach, Bohuta et Bohuret, dilecti et fideles nostri, cum litteris ipsorum Maiestatis nostre humiliter adeuntes presenciam, exhibuerunt nobis litteras quasdam priuilegiales de ordinacione et disposicione seu donacione domini Bele olim Regis Hungarie Illustris, karissimi aui nostri felicis recordacionis, super quibusdam libertatum prerogatiuis per eundem ipsis populis concessis confectas, petentes nos, et nostro Culmini precum instancia subiectiua

supplicantes, vt easdem libertatum prerogatiuas ratificare et approbare, dictasque litteras priuilegiales ad vberioris cautele euidenciam priuilegij nostri patrocinio clementer dignaremur confirmare. Quarum tenor talis est:

Bela Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1248-ki okmánya, mint gyüjteményünk VII., vagyis a második folyam II. kötetében 258. l.)

Nos igitur iustis et legitimis predictorum fidelium nostrorum peticionibus fauorabiliter inclinati in hac parte, attendentes quod iusta peticio auribus Regie Benignitatis non debeat displicere, imo ad exaudicionis graciam admitti mereatur; prenotatas litteras ipsorum, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte viciatas, de verbo ad verbum presentibus insertas, vna cum prescriptis alijs approbamus, ratificamus et auctoritate Regie Maiestatis de Prelatorum et Baronum Regni nostri consilio ad perpetuam rei memoriam confirmamus. In cuius testimonium presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Nicolai Albensis Ecclesie Transiluaniensis Prepositi aule nostre Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, Regni autem nostri anno quinto VII. kalendas Augusti.

(Az Okolicsányi család levéltárából közölte néhai Szontagh Dániel.)

96.

IV. László királynak a nyúlsziget birtokát tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 1276.

Ladyzlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino sempiternam. Diuini Numinis incompre-

hensibilis altitudo Regni gubernacula Regibus Catholice fidei eo committit felicius gubernanda, quo ijdem Reges Ecclesias, Christi sanguine rubricatas, sue tutele commissas, nituntur ditare in temporalibus vberius seu dotare, [presertim eas, que sancte religionis modulis cultuj Diuino deuocius sunt annexe. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod nos pie deuocionis consideracione, quam ad gloriosam Dei genitricem, que cuiquam fideli nouercari non nouit, habemus, benignissime inducti, insulam super Danubio circa Veterem Budam existentem, que quondam Insula Leporum wlgariter, nunc autem Insula Beate Marie Virginis nuncupatur, exceptis claustris et septis Fratrum Minorum et Fratrum Ordinis Premonstratensium de Monasterio Beati Mychaelis in eadem insula constitutis, dedimus, donauimus, contulimus et concessimus domine Elysabeth karissime sorori nostre, ac omnibus dominabus, sororibus videlicet Monasterij Beate Virginis in eadem insula iugiter Deo famulantibus, sumpmo desiderio et affectu; volentes et concedentes, quod a modo tam ipsum Monasterium Virginis Intemerate, quam vniuerse religiose sorores in eodem feliciter detengentes (igy) collacione huius insule per nos regaliter facta secure et illibate gaudeant et fruantur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri robore communitas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Ecclesie Electi, Prepositi Budensis, Aule nostre Vicecancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° sexto, nono kalendas Septembris, Regni autem nostri anno quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-violaszinű függő pecsét töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

97.

IV. László király megerösíti IV. Béla királynak Zalonta-Zakalas helységet tárgyazó adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1276.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam volumus peruenire; quod frater Ricardus Prior de Ordine Fratrum Predicatorum de Insula Beate Virginis; et Comes Petrus officialis eiusdem Ecclesie ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Serenissimi Principis domini Bele felicis recordacionis, olim Illustris Regis Hungarie karissimi aui nostri, priuilegio domini Stephani inclite memorie Regis genitoris nostri karissimi confirmatum, super collacione cuiusdam ville Zolunta Zakalas uocate, facta per predictum dominum B. Regem auum nostrum Ecclesie Beate Virginis de Insula memorata confectum, petentes uerbo domine Elisabeth sororis nostre karissime, et aliarum sororum nobis in Christo karissimarum, in predicta Ecclesia Beate Virginis Domino iugiter famulancium, ut idem priuilegium ratificare, et ad vberiorem cautelam nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1267-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében, 167. l.)

Nos igitur iustis peticionibus eorundem hac parte inclinati, dictum priuilegium domini Bele Regis aui nostri, priuilegio domini Regis Stephani genitoris nostri karissimi, ut premisimus, confirmatum, ratum habentes et acceptum, et de uerbo ad uerbum insertum presentibus confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus

venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strigoniensis Eccle sie Electi eiusdemque loci Comitis perpetui, Prepositi Buden sis, et aule nostre Vicecancellarij dilecti et fidelis nostri anno ab Incarnacione Domini M°CC°LXX° sexto, Regni auten nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a kettős pecsétnek töredéke sárga-vörös selyem-zsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

98.

IV. László királynak bizonyos, Tusmanmálbán fekvő szőlő tárgyazó intézkedése a nyúlszigeti apáczazárda számár 1276.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significam tenore presencium vniuersis; quod cum domos, uineas, omnes possessiones, ac res mobiles et immobiles Teku quon dam de Aquis Calidis sine herede decedentis dominus Re St. genitor noster karissimus, ac nos demum iustis litteri et instrumentis acceptabilibus ipsius domini Regis patris nc stri super dictis possessionibus, uineis, rebus mobilibus e immobilibus confectis et legitime concessis contulerimus dc mine Elysabet sorori nostre predilecte, ac Monasterio Beat Virginis de Insula, possidendas perpetuo et habendas; e nunc super quadam uinea dicti Teku in Tusmanmal ex stenti, per Petunem et Stephanum filios Pauli fratri dicti Teku in presencia Mathey filij Mathey dicatur fuiss questio contra iusticiam suscitata: volumus, quod eade domina soror nostra, et ipsum Monasterium, ipsam uinea in Tusmanmal existentem, simul cum domibus et alijs po sessionibus dicti Teku perpetuo et irreuocabiliter possider valeant; et collaciones predicti domini Regis, et nostra ipsis dominabus presentibus roboramus et firmamus; omn

litteras et instrumenta, si que per predictos Petunem et Stephanum, ac alios aliquos modo aliquo fuissent impetrate, irritas pronunciantes et inanes. Volumus eciam, quod nullus judicum pro tempore constitutorum contra neminem super possessionibus dicti Teku, et specialiter super dicta uinea in Tusmanmal existenti, causam aliquam mouentibus, dictas dominas et earundem officiales presumat iudicare. Preterea cum presentes nobis reportate fuerint, eisdem nostrum super hoc priuilegium concedemus. Datum Bude feria quarta post octauas Pentecostes, anno Domini M°CC°LXX°VI°.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke meg van még, a budai kir. kamarai levéltárban.)

99.

IV. László királynak Tholvoy nevü földet tárgyazó adománya Tholvoy-i Jakab mester számára. 1276.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crouacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christiane fidei cultoribus presentibus pariter et futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. De Regie pietatis clemencia illi graciosius sunt donatiuis muneribus attolendi, quorum deuota fidelitas in prosperis experta, et in aduersis inuenitur laudabiliter decorata. Proinde ad vniuersorum noticiam uolumus peruenire, quod Magister Jacobus filius Comitis Jhoannis de Tholuoy familiaris miles Thome Bani Comitis Nytriensis dilecti et fidelis nostri ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis quasdam patentes litteras nostras, in quibus comperimus, quod villam seu terram Tholuoy uocatam, quam olim Stephanus filius Bodoy hospitibus Castri Posoniensis in villa Zemch existentibus uendiderat, eidem contulimus nullo scrupulo mediante; petens cum instancia pleniori, quod nos eandem collacionem

nostram approbantes et ratificantes nostri priuilegij patroc
nio faceremus euidencius solidari. Nos siquidem, qui e
suscepti regiminis nostri officio peticionibus fidelium nostr
rum nobis legitime porrectis tenemur occurrere pro remedi
et fauore; considerantes fidelitates et meritoria seruicia eiu
dem Magistri Jacobi, que idem in multiplicibus Regni nost
expedicionibus, laudabili studio exercuit; et specialiter r
colentes, quod cum nos cum totali mole exercitus nost
contra insultum Regis Bohemie eiusdemque exercitus fer
cem apud castrum Marhayk castra metati fuissemus, et ide
Rex Bohemie quosdam de suis eleganciores militibus contr
nostros dimicaturos direxisset; predictus Magister Jacob
cum eodem Thoma Bano domino suo ante alios, ut leo intr
pidus, arma rapuit, et in eos irruit mirifice preliando; v
aduerse partis uiros belligeros in fugam convertens, ad n
cum triumpho nobili est reuersus. Sane eciam cum castru
nostrum Jauriense per fidei temerarios uiolatores captum i
oppinabiliter seu prodicionaliter extitisset; prefatus Magist
Jacobus inter ceteros Regni nostri nobiles feruenciori fidel
tatis desiderio annexus ea eximij seruicij opera sub eode
impendit castro, que posteris data sunt in memoriam effic
cem. Peticionem itaque ipsius Magistri Jacobi nobis porr
ctam in hac parte annuimus et admisimus, ut regaliter si
libenter; volentes et concedentes, quod a modo tam ips
quam per eum sui heredes heredumque suorum successor
in corporali possessione prefate terre Tholuoy uocate per n
sibi date sollempniter et concesse, perpetuo gaudeant et fr
antur; nec ullo unquam tempore huiusmodi nostre concessi
nis series in irritum ualeat reuocari. In cuius rei memoria
firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras app
sicione duplicis sigilli nostri inuiolabiliter communitas. Datu
per manus venerabilis viri Magistri Benedicti Sancte Strig
niensis Ecclesie Electi perpetuique Comitis loci eiusdem, Bu
densis Ecclesie Prepositi et aule nostre Vicecancellarij dilec
et fidelis nostri, anno Dominice Incarnacionis M°CC°LXX° sext
XV. kalendas Septembris, Regni autem nostri anno quart

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétje vörös-zöld selyem zsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

100.

IV. László király megengedi, hogy Aba nemzetségböli Ethuruh comes birtokáról végrendeletileg intézkedhessen. 1276.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus omnibus, quibus expedit presencium per tenorem, quod cum Ethuruh filius Georgij de genere Aba esset in articulo mortis, et quasdam possessiones suas Chakan, Beud uocatas et porcionem suam in Zyna sibi prouenientem, domine vxori et filie sue reliquisset seu legasset, nos eidem in huiusmodi possessionibus suis legatis et dimissis prefatis vxori et filie sue prebere dignaremur Regium consensum et assensum. Verum quia dictus Comes Ethuruh domino Stephano patri nostro karissimo clare recordacionis, nobis ac Regno Hungarie fideles sepius inpenderat famulatus, concessimus, ut idem Comes Ethuruh dictas possessiones suas vxori vel filie sue relinquere et legare possit libere et secure de nostro beneplacito et consensu. Datum in villa Mona in Dominica Oculi Mei, anno Domini M°CC°LXX° sexto.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecséte lemállott, a nemz. museum kézirati gyüjteményében.)

101.

IV. László hirálynak parancsa a székes-fehérvári káptalanhoz, hogy Szil helység határai szabályoztassanak. 1276.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Ecclesie Albensis salutem et graciam. Dicit nobis Belid filius Beche vna cum Pete, fratre suo de Scil, quod dictam possessionem ipsorum Scil uocatam in Comitatu Tolnensi

habitam iuxta veteres et antiquas suas metas ab aliorum po sessionum iuribus metaliter sequestrando distingerent et (stingere vellent. Super quo fidelitati vestre firmiter preci| endo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem p testimonio fide dignum, quo presente Guth de Merse, v Gaspar de Heighazas Merse, aut Iuan dictus Fequete Dada alijs absentibus homo noster ad predictam possessione Scil accedendo, vniuersos vicinos et cummetaneos eiusde possessionis inibi conuocatis, ipsam possessionem Scil aliorum possessionum iuribus separando et distingendo iux veteres et antiquas suas metas, et si necesse fuerit, nov metis iuxta veteres metas eiusdem possessionis Scil erigend si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fueri citet eosdem in nostram presenciam ad terminum compete tem, et post hec seriem ipsius metarum reambulacionis ereccionis, ac nomina citatorum cum termino assignato n bis fideliter rescribatis. Datum Bude octauo die festi Be Georgij martiris anno Domini M°CC°L° sexto (helyesebb 1276.)

(A székes-fehérvári káptalannak ugyanazon évi jelentéséből, mint alá 107. sz. a.)

102.

Izabella királynénak Chuvban lévö hat telket tárgyazó ad mánya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1276.

Nos I. Dei gracia Regina Hungarie memoria comme dantes significamus quibus expedit vniuersis; quod uolen consulere anime nostre remedio et saluti, quandam terr nostram Reginalem Chw uocatam, existentem iuxta terr Cholnuk, super qua sex mansiones populorum nostror quondam residebant, cum omnibus utilitatibus et pertinenc suis vniuersis, dedimus, donauimus et contulimus sororil

de Insula Beate Uirginis iure perpetuo et pacifice possidendam eo iure, eaque plenitudine, quibus domina E. Regina karissima socrus nostra eisdem sororibus dignoscitur contulisse ipsam terram. Datum in Insula Beate Uirginis predicta tercio die post festum Sancte Katerine Uirginis anno Domini M°CC°LXX° sexto.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

103.

V. Incze pápának bullája, melylyel a nyúlszigeti apáczazárdát az apostoli széknek különös pártfogásában részesíti. 1276.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei dilectis in Christo filiabus... Priorisse Monasterij Sancte Marie de Insula Danubij, eiusque sororibus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam uitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eas a proposito reuocet, aut robur, quod absit, sacre religionis eneruet. Eapropter, dilecte in Christo filie, uestris iustis postulationibus clementer annuimus, et Monasterium Sancte Marie de Insula Danubij Vesprimiensis Diocesis, in quo Diuino estis obsequio mancipate, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus, et presentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo canonicus, qui secundum Deum et Beati Augustini regulam, atque institutionem fratrum Predicatorum in eodem Monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones et quecunque bona idem Monasterium impresenciarum iuste ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum uel Principum, oblatione fidelium, seu alijs iustis modis prestante Domino poterit

adipisci, firma uobis et eis, que uobis successerint, et illi bata permaneant. In quibus hec proprijs duximus uocabuli exprimenda: Locum ipsum, in quo prefatum Monasteriu situm est, cum omnibus pertinentijs suis, ex dono clar memorie Bele Regis Vngarie; jus patronatus, quod habeti in plebe Sancte Marie Budensis; terras, possessiones, tribu tum, et quicquid iuris habetis in Monte Budensi et pertine tijs suis; vnum molendinum de calidis aquis cum aquaru decursibus et alijs pertinentijs suis, villam que apellatu Ysa, cum piscatione in qua capiuntur usones, et insula iuxta eandem uillam; stagnum, aquam fluuialem Sytua a pellatam, et quicquid habetis infra terminos dicte uille fluuij. In loco qui dicitur Cholquus uillam Taina et uilla Gemulch cum pertinentijs earundem; terram et villam Pot sitam in medio fluuij qui dicitur Cholch cum pertinentijs sui terram Chatar uulgariter appellatam, et alteram terra eidem terre contiguam, que dicitur Hanta; villam Ynou i portu Danubij sitam, et alias de Zymgata, et Nemeg, Noghus cum feneto et alijs pertinentijs suis, de Hasnar, d Sulu et de Vcurd villas cum omnibus pertinentijs earundem villam Tooxun et villam Voschan iuxta Danubium; vill Harquian et de Foglhar cum pertinentijs earundem; in M gna Insula duas villas Movs et Roguld uulgariter appellata terram Poree cum pertinentijs suis; piscationem in Danubi que dicitur Queraluhere cum omnibus piscationibus suis, terram ad eandem piscationem pertinentem, ac mancipi que uobis predictus Rex pia liberalitate condonauit; villa Cholnuc, villam Kuldu et villam Neweg circa Kewzo; villa Wosyan cum tribus mancipijs in Comitatu Simigiensi; villa Thelky cum vineis et omnibus pertinentijs suis; in Kerek vineam magnam, que fuerat Regis, et duas alias, que fu rant Tekeu; villam Zacalus cum piscina et alijs pertinenti suis; et terram que dicitur Noua Bech, cum piscatione Danubio. Ex dono E. illustris Regine Vngarie portione terre quam habetis in villa, que dicitur Chu cum tribus ma cipijs. Ex dono quondam Comitis Nana villam Tulg cu silua, feneto et alijs pertinentijs suis; villam Quenrus cu pertinentijs suis; villam Apar cum omnibus pertinenti suis; locum qui dicitur Booch cum piscina; terram que a

pellatur Ganda; terras, que Misca, Fonchol, Enach, Chaquan, Buken, Leguen, Ete et Olupp uulgariter nuncupantur; iuxta Titiam terram Buchur cum Titia et stagno; terram Turda, et terram Hegeufa cum Titia et stagno, in quo habetis usum unius retis ad piscandum; ulta Titiam vnum predium quod dicitur Kara; portionem quam habetis in duabus torris, que dicuntur Feirchu, et portionem quam habetis in terra Doud et in terra Wsarahel; quartam partem in portu Quortueles; terram iuxta Titiam que dicitur Prospuqui cum stagno; portionem quam habetis in terra (?)ud cum fluuio, cum fenetis et pratis; in sabulo totam terram Latibar; portiones quas habetis in terris, que Echen, Leel, Forquu et Wosun uulgariter appellantur, et totam terram Musa; et portionem quam habetis in terra Sarus; quartam partem in omnibus possessionibus, quas — — Comes cum suis cognatis communiter possidebat: terram appellatam Chele; et terram Kaplan iuxta Danubium cum piscatione, silua magna et alijs pertinentijs suis; terram Semel uocatam cum feneto et silua; terram Chamud cum duodecim villis et omnibus pertinentijs earundem. Ex dono Magistri Moys possessiones sitas in loco qui dicitur Kosuch cum omnibus pertinentijs suis; villam que appellatur Vgol cum vineis, siluis et alijs pertinentijs suis, nec non mancipia et aratra, que habetis ibidem; villam Burhud, Ozlar, Pozony et aliam Pozony; villam de Rachusi, villam de Bulcheu; villam de Eche cum quinque molendinis; villam Chaba prope Budam cum mancipijs et aratro, siluis ac omnibus pertinentijs suis. Ex dono nobilis uiri Paris quondam Comitis terram appellatam Benchench cum septem villis et omnibus pertinentijs earundem; ex dono nobilis uiri Zeric in villa Chereki unum fundum et vnam vineam cum tribus cultoribus; in fluuio qui uocatur Sar vnum molendinum; ex dono quondam . . vxoris Chaba in villa Turdos tres magnas vineas cum pertinentijs earundem. Ex dono Agnetis filie quondam Comitis Pauli terram que appellatur Soler iuxta Titiam cum piscatione et alijs pertinentijs suis. Ex titulo emptionis in villa Nandurt duas vineas, in Buda tres vineas, alias terras et possessiones; et quicquid iuris in Regno Vngarie Monasterium uestrum noscitur obtinere, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagijs et pascuis in bosco et plano, in

aquis et molendinis, in vijs et semitis, et omnibus alijs libertatibus et immunitatibus suis. Sane noualium uestrarum, que proprijs sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, siue de uestrorum animalium nutrimentis, nullus a uobis decimas exigere uel extorquere presumat. Liceat quoque uobis personas liberas et absolutas de seculo fugientes ad conuersionem recipere, et eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli sororum uestrarum post factam in Monasterio uestro professionem fas sit, sine Priorisse sue licentia, nisi artioris religionis obtentu de eodem loco discedere; discedentem uero absque communium litterarum uestrarum cautione nullus audeat recipere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat uobis clausis ianuis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa uoce Diuina officia celebrare; dummodo causam non dederitis interdicto. Crisma uero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, et benedictiones monealium a diocesano suscipiatis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, et gratiam et communicationem Sacrosancte Romane Sedis habuerit, et ea uobis uoluerit sine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus insuper, ut intra fines parrochie uestre, si eam habetis, nullus sine assensu Diocesani Episcopi et uestro capellam seu oratorium de nouo construere audeat; saluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Ad hec nouas et indebitas exactiones ab Archiepiscopis et Episcopis, Archidiaconis seu Decanis, alijsque omnibus ecclesiasticis secularibusque personis a uobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum deuotioni et extreme uoluntati, qui se illic sepeliri delibera-uerint, nisi forte excommunicati uel interdicti fuerint, aut eciam publice usurarij, nullus obsistat; salua tamen iustitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea et possessiones ad ius Ecclesiarum uestrarum spectantes, que a laicis detinentur, redimendi et legitime liberandi de manibus eorum, et ad Ecclesias, ad quas pertinent, reuocandi, libera sit uobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte uero te nunc eiusdem loci Priorissa, uel earum aliqua, que tibi successerit, nulla ibi qualibet subreptionis astutia seu uiolentia preponatur; nisi quam sorores

communi consensu uel earum maior pars consilij sanioris, si ad eas dumtaxat Priorisse spectat electio, secundum Deum et Sancti Augustini regulam prouiderint eligendam. Paci quoque et tranquillitati uestre paterna in posterum sollicitudine prouidere uolentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum uestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem — — — — uel interficere, seu uiolentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris Romanis Pontificibus Monasterio uestro concessas; nec non libertates et exemptiones secularium exactionum a Regibus et Principibus uel alijs fidelibus rationabiliter uobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus et presentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum Monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, uel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet uexactionibus fatigare, sed omnia integra conseruenter earum, pro quarum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salua Sedis Apostolice auctoritate et Diocesanorum Episcoporum iustitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere uenire temptauerit, secundo tertioue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se Diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, ac a Sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte subiaceat ultioni; cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bone actionis percipiant, et apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen Amen Amen.

(Pápai jegy.)

Ego Innocentius Catholice Ecclesie Episcopus ss.
† Ego Petrus Tusculanus Episcopus ss.
† Ego Vicedominus Prenestensis Episcopus ss.
† Ego Symon tit. Sancti — — Presbiter Cardinalis ss.

† Ego — — — Presbiter Cardinalis ss.
† Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis ss.
† Ego Johannes Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis ss.
† Ego Otto — — — Diaconus Cardinalis ss.
† Ego — — — Diaconus Cardinalis ss.
† Ego — — — Diaconus Cardinalis ss.
† Ego — — — Diaconus Cardinalis ss.

Datum Laterani per manum Magistri Petri de Mediolano Sancte Romane Ecclesie Vicecancellarij, XIII. kaleudas Junij Indictione IIII., Incarnationis Dominice anno M°CC°LXX°VI°, Pontificatus uero Domini Innocentij Pape V. anno primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pápa ólombullája vörös-sárga selyemszinóron függ, megrongált állapotban és nehezen olvasható; a budai kir. kamarai levéltárban. Töredékét közölte Fejér Cod. Dipl. V. k. 2. r. 357. l.)

104.

A budaik áptalannak bizonyságlevele, hogy Rusd nemzetségbeli Mihály comes és rokonai Zada és Tarcha nevü földeket több serviensének adományozták. 1276.

A B C

Omnibus in Christo pie uiuentutibus presentes litteras inspecturis Capitulum Budensis Ecclesie salutem in salutis largitore. Ad uniuersitatis uestre noticiam presencium insinuacione uolumus peruenire, quod nobili viro Comite Michaele filio Endre de genere Rusd vna cum Demetrio filio suo, pro se et pro Comite Demetrio uterino fratre suo ab una parte; Esten, et Lukach fratre eiusdem, Johanne et Michaele, seruientibus eiusdem Comitis Michaelis ab altera, coram nobis personaliter constitutis; iam dictus Michael de consensu et

uoluntate predicti Comitis Demetrij fratris sui, ut dicebat, dicto etiam Demetrio filio suo personaliter consenciente et permittente, duas terras suas Zada et Tarcha uocatas in Comitatu de Zemlen iuxta fluuium Taktha nominatum existentes, et sibi inmediate adiacentes, cum omni integritate, et utilitatibus ac pertinencijs suis, sicut ipse et Comes Demetrius frater suus easdem possidebat, prenominatis Escen, Lukach, Johanni, Michaeli et eorum heredibus, pro multiplicibus seruicijs ipsorum, que sibi, ut dicebat, a puerili etate ipsorum fideliter exhibuerunt, contulit, statuit et assignauit perpetuo et inreuocabiliter possidendas; petens cum instancia, donacionem dictarum terrarum auctoritate nostrarum litterarum communiri. Nos autem ad peticionem eiusdem Comitis Michaelis presentes litteras dictis seruientibus suis concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Scolastici Budensis, anno Domini M°CC°LXX° sexto. Magistro Johanne Cantore, Petro Custode, Elya Decano, Scela Sacerdote; Damiano, Elya et Stephano Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, zöld zselyemzsinóron függő pecsét alatt, a mélt. báró Perényi-család levéltárában.)

105.

A budai káptalannak jelentése, hogy Chuy-i Dénes és testvérei a nyúlszigeti apáczák tisztjei ellen a királgi törvényszék elé perbe idéztettek. 1276.

Viro nobili et honesto Moys Judici Curie domini Regis et Comiti Symigiensi Capitulum Budensis Ecclesie oraciones in Domino deuotas. Litteris Nobilitatis Vestre honore quo decuit receptis, Magistro Pangracio homini domini Regis nostrum hominem fidedignum dedimus pro testimonio, qui post-

modum rediens retulit nobis, quod idem Magister P. homo domini Regis Dyonisium de Chuy et fratres de insula Sancti Alexi de Fuzegthu contra Petrum et Marcellum officiales sororum de Insula Beate Marie Virginis ad Regiam citauit presenciam in feria quarta proxima ante Dominicam Oculi mei ad quindenam eiusdem ferie quarte.

Kívül: Moys Judici Curie domini Regis et Comiti Symigiensi pro Petro et Marcello.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét lemállott, a budai kir. kamarai levéltárban.)

106.

A székes-fehérvári káptalannak jelentése, hogy László, Péter comesnek fia, és érdektársai Szent-Miklós várát Benedek esztergami érseknek és testvéreinek eladta. 1276.

Capitulum Albensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino Jesu Christo. Acta solent hominum cum fraudibus anichilari, si non cautelam dederint per scripta notari. Proinde noticie cunctorum tenore presencium declaramus: quod Ladizlaus filius Comitis Petri, Dionisius Finta dictus, Chaba et Band de Almad ab una parte: idem Magister Benedictus Electus Strigoniensis, Dedalus Comes Zaladiensis, Beke et Stephanus fratres sui ab altera, coram nobis personaliter constituti, ijdem Ladizlaus, Dionisius, Chaba et Band quoddam castrum Scenmiclosy uocatum cum omnibus ad se spectantibus et vtilitatibus suis vniuersis; quod videlicet castrum pro labe infidelitatis Ochuz filijs Comitis Jurk, et eciam quia idem Ochuz sine heredum decessit solacio, dominus Rex, sicut fertur, ab ipso auferendo Benedicto Electo et Primo contulerat, quam terram et quod castrum per nos interrogati se habere assere-

bant, vendiderunt coram nobis predicto Benedicto Electo et suis fratribus pro centum et triginta marcis argenti, quas plenarie receperant coram nobis, in perpetuum et inreuocabiliter possidendum pacifice et quiete, nullo contradictere existente. Tali obligacione interposita, quod si per quempiam racione castri predicti molestarentur in futurum; ipsi Ladizlaus, Dionisius, Chaba et Band tenerentur expedire; alioquin sine strepitu judicij tanquam per calumpniam dampnarentur. Vt igitur presentis rey series perempniter fulciri valeat, nec in irritum retractari; presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC°LXX° sexto. Bartholomeo Preposito nostro, Myke Cantore, Feliciano Custode et Stephano Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszott, a budai kir. kamarai levéltárban.)

106.

A székes-fehérvári káptalannak jelentése, hogy Szil helységnek határai rendeztettek. 1267.

Excellentissimo Principi domino Ladizlao Dei gracia Inclito Regi Hungarie domino ipsorum metuendo Capitulum Ecclesie Albensis oracionum suffragia deuotarum. Litteras Vestre Serenitatis noueritis nos reuerenter recepisse in hec verba:

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (mint fentebb 101. sz. a.)

Nos igitur mandatis et preceptis Vestre Serenitatis obedire cupientes, vt teneremur, vnacum Gueb de Merse et Iuan de Dada hominibus Vestre Serenitatis Mikaelem Decanum Ecclesie nostre, ac Mathiam Custodem de eadem homines nostros ad premissa mandata vestra peragenda pro testimonio

duximus tranmittendos; demum idem homines vestri et nostri ad nos reuersi nobis dixerunt, quod ipsi in octauis festi Pentecostes ad faciem predicte possessionis Scil vniuersis vicinis et circummetancis eiusdem ibidem (conuocatis) accessissent; cuius quidem possessionis Scil vocate prima meta incipit in arbore piri in valle Vatawolge dicto, sub qua est meta terrea, qua meta a parte septemtrionali distingit possessiones Scanas ipsius Belid et fratre suo; deinde progrediendo per quandam viam, qua de Dada itur in Chel, et peruenit ad vnum vallem Marcelvolg dicto, et per eandem vallem vertitur ad partem meridionalem, et peruenit ad quandam semitam wlgo Tuismege dicto, vbi sunt due mete terree, quarum vna meta a parte septemtrionali separat eidem ville Chel, a parte vero meridionali dicte ville Scil; deinde per eandem semitam directe itur ad partem orientalem, et peruenit ad vnum fenille, et in medictate ipsius feneti est quadam parua insula wlgo *scigeth* dicto; et deinde directe ad eandem partem orientalem ad terras arabiles; deinde venitur ad partem meridionalem, et peruenit ad quandam semitam wlgo Tuismege dicto, vbi sunt due mete terre; et per eandem semitam vadit ad eandem plagam orientalem, et peruenit ad quandam magnam viam, qua via de Morost itur ad villam Merse domine Regine, vbi sunt due mete terree, quarum vna a parte septemtrionali separat ad predictam possessionem Chel, a parte vero meridionali separat eidem possessioni Scil; deinde vero vertitur per eandem viam magnam ad partem meridionalem et peruenit — — —; abinde vadit per eandem magnam viam similiter ad partem meridionalem circa terram ville Marosd, et peruenit ad tres metas terreas, quarum vna a parte orientali eidem possessione Marosd, a parte vero meridionali separat possessione domine Regine Merse alio nomine Carachunfele dicte, tercia vero meta terrea a parte occidentali eidem possessione Scil distingit; deinde vero per eandem viam circa terram Reginalem a parte meredionali itur et peruenit in longo spacio ad duas metas terreas, quarum vna meta a parte meredionali separat terram condam Pukafelde vocata wlgo Kiralkirtusi, et a parte septemtrionali separat eidem possessione; deinde vertitur ad partem occidentalem in terras arabiles predictas, et inter easdem terras peruenisset ad vnum fene-

tum, et per eundem fenetum saliendo ad terram arabilem, et per eandem terram ascendendo ad uerticem ipsius montis, vbi sunt due mete terree; deinde vertitur ad partem meredionalem, et vadit ad vnum puteum wlgo *pete kuta* dicto, et hic separat a terra domini Regis Kirtusi secundo vero Pokafelde dicto; deinde vadit circa terram Gaspar, et vadit in medietate valli ad partem occidentalem, et peruenit ad quendam monticulum, vbi sunt due mete terree; deinde progrediendo iuxta terram Gaspar ad partem meredionalem, et peruenit ad quendam magnam viam, vbi sunt tres mete terree, qua vnam a parte orientali separat pro Gaspar, a parte occidentali predicte possessionis Scil, a parte vero meredionali Buken Sumlay ighaz separat; deinde vadit ad partem occidentalem circa terram Bukuen Sumliafelde, iuxta eandem terram peruenit ad vnum fenetum, et per dictum fenetum saliendo per eandem viam circa terram Kosuk possessionis; et ad eandem plagam occidentalem eundo, et peruenit ad quandam magnam viam, qua via de Dada veniet in Kosuk, vbi sunt due mete terree, quarum vna separat a parte meredionali possessionis ville Kosuk, secunda vero a parte septemtrionali separat Belid et fratri suo; et per eandem viam ad partem septemtrionalem, et in magno spacio eundo peruenit ad duas metas terreas; et deinde per eandem viam iuxta terram Cruciferorum Monasterij Sancti Stephani de Alba ad eandem partem septemtrionalem peruenit ad duas metas terreas; deinde venit in longitudinem vnius iugeri terre ad partem orientalem, in fine eiusdem terre est vnus dumus meta terrea circumfusa; deinde vertitur ad eandem partem septemtrionalem iuxta terram eorundem Cruciferorum, quam terram, super qua est edificata ecclesia Beati Petri Apostoli, possidemus vnacum fratre Mo. per donacioni Cruciferorum cum omnibus vtilitatibus suis; et directe ad eandem plagam in fine ipsius iugeri terre in magna spacio eundo peruenit ad vnam viam; et eadem via ad eandem partem saliendo peruenit ad aliam magnam viam, qua via de Dada in predictam Scil venit; et iuxta eandem viam sunt due mete terree, quarum vna separat predicto Iuan dicto Feketev, a parte vero meredionali eidem ville Scil; deinde progrediendo ad partem orientalem, perueniendo ad vnum vallem, vbi est meta

terrea, qua meta separat predicto Iuan a parte occidentali a parte vero orientali predicto Lod et fratri suo; deinde ver tendo subtus cuiusdam monticuli a parte occidentali eund peruenit ad semitam wlgo *kakasmega* dicto; deinde progredi tur ad partem orientalem, ibique terminatur ad primam m tam. Quarum quidem predicte possessionis Scil ipsius Beli et Pete metarum ereccionibus et aliorum possessionum iur bus distinccionibus sequestrandis et distingendis predictoru vicinorum et cummetaneorum nullo contradictore apparent Datum dominico proximo post festum Sancte Trinitatis anr supradicto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a káptalan pecsétje zöld-vörös selyem nóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

108.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Popy-i Bene Fygudi Gergelynek Fygudban levő birtokát eladta. 1276.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futu presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agrien salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam nore presencium volumus peruenire, quod constitutis cor nobis Benedicto filio Gregorij de Popy ab una parte; Gregor filio Petri de Fygud; per eundem Gregorium extitit propo tum, quod cum pater ipsius terram suam hereditariam Fyg vocatam prefato Benedicto condam vendidisset, cuius venc cionis series per priuilegium nostrum nobis patuit euidente et postmodum medietatem eiusdem terre idem Benedictus p tri suo iterum vendidisset: nunc eandem medietatem, qu quaginta videlicet et duarum vlnarum in latitudine existe tem reuendidisset ipsi Benedicto pro quatuor marcis et med ab ipso plenarie receptis, sibi suisque heredibus, heredumq

successoribus iure perpetuo possidendam. In cuius rei testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas, anno Domini M°CC° septuagesimo sexto. Presentibus tamen Mychaele Preposito, Farkasio Cantore, Thoma Lectore, Mykone Custode, Marco de Pata, Anthonio de Zunbun, Petro de Wngh, Demetrio de Kemey, Saulo de Borsua Archydiaconis, et alijs multis. Regnante Ladyzlao glorioso Rege Hungarie; Magistro Benedicto Preposito Budensi, Strigoniensis Ecclesie Electo; Stephano Archiepiscopo Colocensi; et Domino nostro venerabili Andrea Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1366. „in die festi Sancti Bartholomei Apostoli" kelt átiratából, mely Lajos királynak „Datum Bude tercio die festi Beati Jacobi Apostoli" 1366. alatti parancsára, és „Ladizlaus, Nicolaus, Jacobus et Johannes de Fygud Comitatus Abauyariensis" kérésére kiadatott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

109.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Chák nemzetségbeli Imre, István bánnak fia, Kurumzew nevü földet Clethus comes fiainak eladta. 1276.

Nos P. Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiense memorie commendamus, quod cum ad iustam peticionem Hemerichy filij Stephani Bani de genere Chaak ab una parte; Comitis Ladyzlai, Magistri Phylpus et Gregorij filiorum Comitis Clethy ab altera, in Conuentu Waradyensi existencium in persona, et quibusdam nogocijs Regni eos vrgentibus ad nostram preseuciam tunc accedere nequiuissent; virum prouidum Stephanum Archidiaconum de Vagh, et Magistrum Mykohem prebendarium Ecclesie nostre Waradynum tranmisissemus, ut quidquid super terra hereditaria eiusdem Hemerici Kurumzew uocata coram eis factum et hordinatum fuerit, no-

bis studeant referre viua voce. Itaque ijdem socij nostri St phanus Archidiaconus et Magister Mykov, quibus in omnib et per omnia confidimus, ad nos redeuntes nobis in perso retulerunt viua voce; quod predictus Hemericus filius St phani Bani coram Abbate et Conuentu Waradyensi in propr persona comparendo, totalem possessionem suam hereditaria Kurumzov uocatam in Comitatu de Barana existentem, co tiguam et vicinam possessionibus prenominatorum filioru Comitis Klethy a parte septemtrionali, occidentali et meridi nali adiacentibus, de parte vero orientali terris Ecclesiaru de Bacha, de Cykathor, Thythyl, Zebcguyna et de Wael uicinantibus, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenci vniuersis, uendidisset pure predictis Comiti Ladyzlao, Ma gistro Phylpus, et Gregorio filiis Comitis Chethy (igy) a filiis filiorum suorum pro centum marcis fini argenti ibide prius numeratis et receptis ab eisdem, irreuocabiliter et in perpetuo possidendam. Quicunque autem et quandocunqu ipsos Comitem Ladyzlaum, Magistrum Phylpus et Gregoriu racione dicte possessionis Kurumzov molestare intenderet idem Hemerykus et sui successores ipsos filios Comitis Cle thy tenebitur expedire et per omnia defensare proprijs labo ribus et expensis. Et quandocunque ipse Hemerycus filiu Stephani Bani personaliter in nostra presencia comparueri dabimus litteras nostras priuilegiales secundum presenciu litterarum filijs Comitis Clethy antedictis. Datum anno graci M°CC°LXX° sexto, in quinta feria ante festum Sancti Nykola.

Kívül: Super terra Kurmuzov uocata, quam filij Com tis Clethy ab Hemeryco pro centum marcis compararunt.

(Eredetie bőrhártyán, a kívűlről oda nyomott zárpecsét elveszett, a [illegible] dai kir. kamarai levéltárban.)

110.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Zolnuk nemzetségbeli Leuszták és rokonai Bagun és Zobolch nevü földeiknek negyedrészét nővérüknek Erzsébetnek és férjének Péternek átengedték. 1276.

Capitulum Ecclesie Wachiensis omnibus Christi fidelibus, quibus presentes ostenduntur, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod coram nobis constitutis nobilibus viris ab vna parte Leustachio de genere Zolnuk pro se et pro Paulo fratre suo, Petro cum consanguineis suis, Pousa, Petro filio Theneu pro se et pro dicto patre suo, Gothardo pro se et pro filijs suis Andrea, Kemen, Dominico, Nicolao, Ladizlao et Stephano, ac pro Petro filio dicti Kemen, et paruulo filio Andree annotati; ab altera uero Petro filio Bulchu; idem Leustachius proposuit, quod de consensu et beneplacita voluntate predictorum consanguineorum suorum, et fratris sui Petri antedicti, dedissent et contulissent de terris suis hereditarijs, quas haberet in terris Bagun et Zobolch vocatis, quartam partem cum suis vtilitatibus et pertinencijs sorori sue Elizabeth et sponso suo, marito ipsius Elizabeth, Petro videlicet supradicto sibi ipsorumque heredibus heredumue successoribus iure perpetuo possidendam, per quempiam nullatenus repetendam; ita tamen, quod de eadem quarta Leustachius prefatus donaticia quartam partem pro alia sorore sua reseruauit Petka. Cosmas de Zeud sponsus Magistri Kiliani, ut dixit, pro ipso Magistro Kiliano coram nobis constitutus, qui Magister Kilianus in vna parte commetaneus terre Bagun esse dicitur, huic condonacioni assensum prebuit et consensum. In cuius rei testimonium ad instanciam parcium predictarum pre-

sentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas, anno Domini M°CC°LXX° sexto. Presentibus tamen Magistro Paulo Lectore, Magistro Andrea Cantore, secundo Paulo Custode, et alijs multis ibidem in Ecclesia Beate Virginis Deo humiliter famulantibus et deuote.

(A váczi káptalannak 1327-ki átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

111.

IV. László király nevezetes adománya Biberstaini Otto számára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatoore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod dominus Rodolfus Romanorum Rex Semper Augustus, cognatus et affinis noster karissimus, dominum Ottonem de Bybursteyn tanquam fidelem et Corone Regie fideliter famulantem nobis commendauit; petens nos diligenter, ut eundem in nostram recipere dignaremur graciam specialem, et vniuersas possessiones seu uillas, iuxta terminos, metas seu indagines Regni nostri et Regni Polonie ac Ruzye existentes, ob merita seruiciorum suorum, que domino Stephano Serenissimo Regi Hungarie, patri nostro karissimo pie memorie, laudabiliter inpendit et deuote, secundum formam priuilegij eiusdem patris nostri reddere et restituere de benignitate nostre gracie dignaremur. Nos itaque peticionibus et uotis eiusdem domini Rodolfi parere cupientes, ut tenemur, considerantesque et attendentes obsequiosa merita et meritorum obsequia eiusdem domini Ottonis, que predicto patri nostro, et demum nobis inpendit indefesse in diuersis expedicionibus

Regni nostri, propter que idem dominus Ottou maioribus et amplioribus remuneracionum donis dignus haberetur; in aliqualem tamen reconpensacionum seruiciorum suorum predictas possessiones seu uillas, quarum nomina in priuilegio predicti patris nostri dixit taliter contineri; videlicet uilla Razlauth, item uilla Sancte Trinitatis, villa Omnium Sanctorum, villa Kobula, villa Bardfa, Mokurlang, Guebold, Margan, Stemella, et Rodamyn, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs vniuersis eidem domino Ottoni, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendas, donacionem seu collacionem eiusdem patris nostri mediante priuilegio suo factam confirmando. Vnde uolumus, quod nullus Comitum seu nobilium Regni nostri ipsum dominum Ottonem racione ipsarum possessionum ultra formam priuilegij eiusdem patris nostri, et nostri audeat uel presumat inquietare seu in aliquo molestare, dummodo idem dominus Ottou, cum per nos fuerit requisitus, tempore opportuno fideles inpenderit famulatus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Thome Electi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini N°CC°LXX° septimo, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

112.

IV. László királynak Bossán helységet tárgyazó adomány Barleus mester számára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croaci Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieqı Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspectur salutem in omnium saluatore. Cum bene meritos debito f uore prosequimur, et munificencijs Regijs attollimus et Deo pl cere credimus, et homines ad virtuosa accionis desideria v camus. Hinc est, quod ad vniuersorum tam presencium qua futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod M gister Barleus filius Ban de Diwek ad nostram accedens pr senciam petiuit a nobis instantissime, vt propter seruicia si fidelia nobis et Regno fideliter exhibita, nec non in concar bium siue permutacionem terrarum suarum et fratrum suoru vterinorum ac eciam filiorum Cosme auunculi sui hereditai arum, Sarkwz videlicet et aliarum ad terram Visegrad sp ctancium in Thuruch constitutarum, quas quidem Domin Bela Serenissimus Rex Hungarie felicis recordacionis aui noster karissimus ab ipsis et generacione ipsorum receper adiugendo et applicando ipsas castro suo de Zolum, qui ecia promiserat se eisdem in simili concambio prouisurum, sic id in litteris ipsius domini Regis aui nostri vidimus contine sibi et fratribus suis, ac filiis Cosme predicti auunculi sui quadam terra Castri nostri Nitriensis Bossan vocata, vacua habitatoribus destituta, contigua eciam et commetanea ter ipsorum hereditarie similiter Bossan vocate, de benignita Regia prouidere dignaremur. Sed quia de qualitate et qua titate dicte terre nobis non erat veritas ad plenum manifest fidelibus nostris Capitulo Nitriensi dedimus in mandatis, vnum ex ipsis transmitterent fidedignum, coram quo Magist Mohor homo noster inspiceret ipsam terram, et si eam vacua et nostre collacioni inueniret partinentem, statueret et as

gnaret filiis Baan et filiis Cosme supradictis, contradictores nihilominus ad nostram presenciam euocando. Quod quidem Capitulum demum rescripsit nobis, ipsam terram esse vacuam et nostre collacioni pertinentem, et quod in eiusdem reambulacione et statucione nullus extitisset contradictor. Nos itaque considerantes fidelia obsequia predicti Magistri Barlai in omnibus expedicionibus et arduis factis Regno fideliter exhibita, attendentes eciam promissionem predicti domini Regis aui nostri ipsis factam, memoratam terram Bossan ipsi Magistro Barleo, nec non Budimero, Jeruslao, Gregorio fratribus suis, ac eciam filiis Cosme auunculi sui supradicti et eorum posteris ac successoribus in concambium sine permutacionem terrarum suarum ipsos in terra Sarkowz et aliis ad Visegrad spectantibus contingencium cum omnibus vtilitatibus ac vniuersis circumstanciis suis dedimus donauimus et contulimus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, sub iisdem metis et terminis, quibus ipsum Castrum habuit, tenuit et possedit. Vt igitur huius nostre donacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam valeat in irritum reuocari, presentes iisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Thome Electi Albensis aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo CC° septuagesimo septimo, Regni autem nostri anno sexto.

(A királyi fiscus és Besztercebánya város közti egykori jogpernek melléklete.)

113.

IV. László királynak Sap helységet tárgyazó adománya István comes Tekusnak fia számára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgariequ Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuri presentem paginam intuentibus salutem in omnium saluator Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire quod Comes Stephanus filius Tecus ad nostram accedens pre senciam, quandam terram Castri de Borsod Sap uocatam, quan ex collacione nostra se dixit possedisse, confessus est se de disse Dionisio et Thome filijs Chumzo seruientibus suis pr seruicijs eorundem, petens, ut donacioni huiusmodi consen sum et assensum prebere de benignitate Regia dignaremu Nos igitur peticionem eiusdem Comitis Stephani iustam ess attendentes; potissimum considerantes fidelitatem et seruici iam dictorum Dionisij et Thome, que ijdem nobis et Coron Regie in diuersis expedicionibus Regni nostri cum summ fidelitate inpenderunt et exhibere poterant (igy) in futurum premisse donacioni, per eundem Comitem Stephanum de ips terra Castri prenotatis Dyonisio et Thome facte, consensu prebuimus Regium pariter et assensum; volentes, vt ijden Dyonisius et Thomas, ac eorum heredes, heredumque suorun inposterum successores memoratam terram Castri de Borso cum suis vtilitatibus omnibus et pertinencijs vniuersis sub me tis prioribus et antiquis terminorum distinctionibus, non u per ipsum Comitem Stephanum eis datam, sed tanquam e donacione nostra perpetuo pacifice possideant et quiete. I cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes con cessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roborata Datum per manus Magistri Demetrij Prepositi Albensis, d mini Pape Capellani et Subdiaconi, aule nostre Vice-Cance

larij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° septuagesimo septimo, Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsétnek zöld-sárga selyemzsinóron függő töredékével, a budai kir. kamarai levéltárban.)

114.

IV. László királynak Fuldombo nevű földet tárgyazó adománya Szerafin, Kunta fia számára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Circumspeccio Regum prouida condignis pecunijs sibi subsequentibus sic debet occurrere, ut alij eorum exemplo prouocati ad fidelitatis studia forcius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod Seraphinus filius Kunta dilectus et fidelis seruiens noster ad nostram accedens presenciam, nobis humillime supplicans a nobis instantissime postulauit, vt quandam terram Castri nostri Zulgageuriensis Fuldombo uocatam de benignitate Regia sibi conferre dignaremur. Verum quia nobis non constabat ueritas de eadem, fidelibus nostris Capitulo Posoniensi dedimus in mandatis, ut mitterent unum ex ipsis pro testimonio fidedignum, coram quo Comes Facianus filius Bark homo noster accederet ad terram memoratam, et eandem statueret eidem Seraphino dilecto et fideli seruienti nostro, si non fieret contradictum, contradictores, si qui fierent, ad nostram presenciam euocaret. Qui quidem postmodum nobis rescripserunt, vt idem homo noster presentibus omnibus conuocatis commetaneis et vicinis reambulasset terram supradictam, et statuisset eidem Seraphino sub eisdem certis metis antiquis et erminis, sicut ante predictum Castrum nostrum eandem ter-

ram tenuit et possedit, nemine contradictore existente. N itaque fidelibus seruicijs ipsius Seraphini nobis laudabili inpensis respondere uolentes Regio cum fauore, memorat terram Castri nostri Zulgageuriensis Fuldombo nuncupata cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis uniuersis, con limus, dedimus, donauimus atque tradidimus prefato Se phino de nostra certa consciencia, et per eum suis heredib heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuo biliter possidendam. Vt igitur donacio nostra huiusmodi uoluntate Baronum nostrorum legitime et iuste facta perpet perseueret, presentes concessimus litteras dupplicis sigi nostri munimine roboratas. Datum per manus uenerabi uiri Magistri Thome Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vi Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC° ptuagesimo septimo, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét el szett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

115.

IV. László király megerősíti saját Tavarnuk helységet tárgya adományát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowac Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieq Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspectu salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam h rum serie volumus peruenire; quod frater Petrus de Ordi Fratrum Predicatorum de Insula Beate Virginis ad nostr accedens presenciam exhibuit nobis patentes litteras nostr sub sigillo anuli nostri confectas; petens cum instancia, easdem ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio con mare. Quarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak 1277-ki adománylevele, mint alább 118. sz. a.)

Nos igitur peticionem (igy) eiusdem fratris Petri liberalitate Regie annuentes, prefatas litteras de uerbo ad uerbum insertas auctoritate presencium duximus confirmandas, dupplicis sigillli nostri munimine roborando. Mete autem ipsius terre, prout in litteris Capituli Budensis, sub quorum testimonio per discretum uirum Magistrum Johannem Prepositum Ecclesie eiusdem memoratam dominam Elisabeth sororem nostram karissimam in corporalem possessionem dicte terre fecimus introduci, contineri uidimus, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a parte orientali, vbi dicuntur esse tres mete terree et antique, separantes una a terra Neweg, alia a terra Toxun, tercia a terra Tawarnuk; hinc procedendo uersus meridiem ad terram Alberth sunt per ordinem sex mete terree; et ibi perueniendo ad terram Alberth sunt tres mete, quarum una separat a terra Neweg, altera a terra Alberth, tercia a terra Tawarnuk; hinc eundo ad eandem meridionalem partem sunt per ordinem quatuor mete; post hec iuxta unam uiam sunt tres mete, una meta uille Wang, alia terre Ded, tercia terre Tarnuk; hinc inter terram Ded et Tarnuk sunt due mete; hinc tendit uersus occidentem, iuxta unum monticulum Patol sunt tres mete, vna ville Wosyan, alia terre Nicolay, tercia terre Tarnuk; hinc parum procedendo est una meta terre Nicolay et terre Tarnuk; hinc paulisper procedendo sunt tres mete, una terre Nicolay, alia terre Toxun, tercia terre Tarnuk; et ibi terminatur. Vt igitur huiusmodi donacionis et confirmacionis nostre series robur perpetue firmitatis optineat, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Thome in Prepositum Albensem Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° septimo, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

116.

IV. László király megerősíti IV. Béla királynak 1269-ki kos földet tárgyazó adományát István, Lothardnak fia mára. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croa Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarie Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspect salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam hai serie volumus peruenire, quod Comes Stephanus filius thardi ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis qu dam priuilegium felicis recordacionis Serenissimi Regis B karissimi aui nostri, non abolitum, non cancellatum, non sum, nec in aliqua sui parte viciatum, petens cum instan ut et nos ipsum priuilegium et collacionem iam dudum ipso priuilegio ei factam, confirmare de benignitate Re dignaremur. Cuius tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. B királynak adománylevele, mint gyüjteményünk VIII., vag a második folyam 3. kötetében 232. l.)

Nos igitur peticionibus eiusdem Comitis Stephani in nati, ne nostra Regalis Excellencia omissa deliberacionis rie donacionem seu confirmacionem huiusmodi collacio facere propere uideatur, ad maiorem rei certitudinem et c telam ipsum priuilegium de verbo ad uerbum presentibus serendo fecimus confirmari. In cuius rei memoriam firmi temque perpetuam presentes concessimus litteras duppli sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus disci viri Magistri Johannis Budensis Ecclesie Prepositi aule i stre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini n lesimo ducentesimo septuagesimo septimo, Regni autem nos anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét sárga-vörös selyemzsinóron függött, már lemállott. Mélt. Szalay Ágoston úr gyüjteményében.)

117.

IV. László király a szent Pantaleon monostora feletti kegyuri jogot Gabrián mester fiainak visszaadja. 1277.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum propter cultum Diuini Nominis Monasterium Sancte Pantaleonis, situm in insula Danubij, ad peticionem Sororum Sancte Katherine de valle Sancte Marię, quia vacuum erat et omnibus bonis destitutum, ipsis Sororibus contulissemus; ignorantes de jure et hereditate Dominici, Jacobi et Gabriani filiorum Magistri Gabriani extitisse: quia tamen postmodum per Barones nostros et uniuersos Regni nostri nobiles constitit euidenter, quod ipsum Monasterium cum omnibus possessionibus, populis et suis pertinencijs jure hereditario ad predictos filios Magistri Gabriani pertinebat, fidelitatibus et seruicijs eorundem consideratis, que nobis indefesse, cum Regnum nostrum inopinata calamitate opprimeretur, non tam per bellum intestinum, quam per potenciam Regis Boemorum, qui per astuciam sue peruersitatis municiones seu castra Regni nostri occuparat, inpenderunt, maxime in expugnacione castri Jauriensis, vbi ijdem fuerunt per ictus lapidum et sagittarum letaliter wlnerati; de consilio Baronum et Regni nostri nobilium predictis Dominico, Jacobo et Gabriano, filijs Magistri Gabriani, dictum Monasterium, cum omnibus possessionibus, populis, et alijs pertinencijs restituendum duximus et reddendum, reuocantes collacionem seu donacionem factam per litteras nostras uel priuilegium Sororibus Beate Katherine memoratis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Deme-

trij Prepositi Albensis, domini Pape Capellani et Subdiacon aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, ann Domini millesimo CC° septuagesimo septimo, Regni autei nostri anno quinto.

(Robert Károly királynak 1330. IX. Kalendas Maii kiadott megerősí privilegiumából, melyet kért „Magister Gebeu filius Gabriani, Vicec stellanus de Bolonduch"; a budai kir. kamarai levéltárban.)

118.

IV. László királynak Tavarnuk helységet tárgyazó adomány a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1277.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie tenore preser cium significamus quibus expedit vniuersis, quod nos ob d uocionem, quam habemus erga Beatam Virginem, et salute anime nostre, quandam terram Tawarnuk vocatam, in medi possessionum domine Elizabeth sororis nostre de Insula Be ate Virginis adiacentem, quam Thorzok Comano contulers mus, ab eodem penitus reuocando, et suas litteras irritand et reuocando, eidem domine Elizabeth et Ecclesie Beate Vi ginis dedimus, donauimus et contulimus perpetuo possider dam. Vnde volumus, quod nullus tam de Hungaris quam Cc manis eandem sororem nostram vel officiales suos racion ipsius terre audeat vel presumat molestare. Super quo eciai eidem nostrum priuilegium conferemus, cum presentes nobi fuerint reportate. Datum Bude tercio die Beati Francisci Cor fessoris, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesim septimo.

(IV. László királynak ugyan 1277-ki megerősítő privilegiumából, mi fentebb 115. sz. a.; a budai kir. kamarai levéltárban.)

119.

IV. László király megerősíti IV. Béla királynak 1267-ki, bizonyos udvarhelyiséget tárgyazó adományát, Miklós, a nyúlszigeti apáczazárda tisztje számára. 1277.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie significamus tenore presencium vniuersis, quod Nicolaus Officialis Ecclesie Beate Virginis de Insula exhibuit nobis patentes litteras B. Regis felicis recordacionis karissimi aui nostri in hec uerba:

Nos B. Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik IV. Béla király adományozási okmánya, mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében 168. l.)

Quarum tenorem de verbo ad uerbum presentibus interseri facientes auctoritate presencium ad peticionem Nicolai Officialis dicte Ecclesie confirmamus. Datum iuxta Racus in quindenis Pentecostes anno Domini M°CC° septuagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

120.

IV. László király a szolgagyőri vár több jobbágyát nemesi rangra emeli. 1277.

— — — — quasdam litteras domini Andree olym Regis Hungarie similiter priuilegiales, nobis presentarat, que quidem videlicet ipsius domini Andree Regis littera priuilegialis, In anno Domini M° CC° nonagesimo nono, pridie kalendas Aprilis emanata, que videlicet tenorem litterarum

domini Ladislai olym similter Regis Hungarie, in anno I mini M° ducentesimo septuagesimo septimo confectarum, uerbo ad uerbum in se continebat, declarabat; quod cum p dictus dominus Ladislaus Rex cum suo magno et valido ex citu contra Othacarum Regem Bohemie, capitalem aduer rium suum, versus Moruam processisset, qui Rex Othacar insurgens et veniens contra ipsum vltra ipsam aquam M uam et iuxta, fine laudabili cum suis jubente Domino vic riam optinuisset, qui eciam Rex Otthacarus miserabiliter eodem exercitu fuisset interemptus; vbi Paulus filius C pani, et Bodou filius Vothk frater eiusdem coram oculis ei dem domini Ladislai Regis sibi et Regno suo atque Corc cum omni gracia seruiendi vsque effusionem suorum sang num, in eadem acie seruiuissent; quorum seruicijs respe et obsequijs fidelitatibus eorum domini, licet eisdem in n iori prouidere debuisset, ipsum Paulum et filios eiusde videlicet Alexandrum, Paulum et Petrum; item Bodou, S phanum et Ladislaum filios Vothk, fratres eiusdem Bodo Vydus filium Michaelis, et Thomam filium Gabriani, ac al cognatos eorundem, et per eos heredes heredumque succes res cum terris et possessionbus eorum vniuersis Kezeu vo tis super fluuium Mylertou, et iuxta eiusdem fluuium in V kuz constitutis, de jobagionatu Castri Zulga-Jaurinensis tra tulisset, recepisset et reduxisset, in cetum et numerum s uiencium Regalium et nobilium Regni sui, volens, vt t ipsi, quam eorum heredes illa eadem libertate et prero tiua nobilitatis gratularentur, qua alij nobiles Regni sui gnoscerentur gratulari; stb.

(Szepesi Jakab országbirónak egy 1376-ik évi — eredetben tek. Lip László úrnál levő — itéletleveléből; közölte néhai Ráth Károly.)

121.

Erzsébet királynénak Dubza helységet tárgyazó adománya Jakab mester számára. 1277.

Elysabeth Dei gracia Reğina Hungarie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentem paginam inspecturis salutem in Domino. In partem Reginalis sollicitudinis accedit metiri merita singulorum, et vnicuique secundum exigenciam meritorum respondere, vt hij quorum opera singulari quodam probitatis titulo commendari merentur, dum remuneracionis beneficio prospiciunt se fecundos, de uirtute crescere studeant in uirtutes; alij quoque eorum exemplo ad operu fidelitatis exercenda prompta semper et parata beniuolencia inuitentur. Proinde ad vniuersitatis vestre noticiam harum serie volumus peruenire; quod cum Magister Jacobus fidelis noster, vir utique nobilis et honestus, domino Ladizlao Illustri Regi Hungarie karissimo filio nostro in prosperis pariter et aduersis, personam suam casibus fortune committere non formidans, gratum in feruore mere fidelitatis inpenderit famulatum: volentes eidem in reconpensacionem seruiciorum suorum, licet ampliori prouisione dignus esset, aliquali remuneracionis stipendio respondere; quasdam villas nostras duas Dubza noncupatas in Comitatu Segusdiensi sibi inuicem contiguas et vicinas, in quarum altera ecclesia Beati Martini est fundata, cum suis vtilitatibus et pertinencijs vuiuersis ipsi Magistro Jacobo et suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus perpetuo et pacifice possidendas. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes prefato Magistro Jacobo concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Gregorij aule nostre Cancellarij fidelis nostri anno Domini M°CC° septuagesimo septimo.

(III. Endre királynak 1298-ki megerősítő privilegiumából a budai kir. kamarai levéltárban)

122.

Miklós nádor Peer sopronyi polgárnak adományát megerősí a borsmonostrai apátság számára. 1277.

Nos Nicolaus Palatinus, Comes Suprvniensis et Jude Cvmanorum, significamus tenore presencium vniuersis, quo vir venerabilis dominus S. Abbas Montis Sancte Marie et Cor uentus nostra in prcsencia constituti petiuerunt a nobis humi liter et deuote, vt donacionem domini Peer quondam ciuis e Judicis Svprvniensis, videlicet Ecclesiam Sancti Jacobi cur tota sua possessione ibidem, que vocatur vulgo Chlingenpach partem quoque Stephani Judicis eiusdem loci, et Philippi quam ipse predicto Peer tradidid (így) plurimum ante tempus et partem aliorum nobilium, Laurencij de Bik, Altman e Laurencij filiorum Taeke, quas ipse propria ab eis pecuni comparauit, secundum quod in priuilegio ciuium plenius es expressum, nostro dignaremur priuilegio confirmare. Nos ita que viso priuilegio, auditisque ciuibus vniuersis, qui in eoden testamento et tractatu fuerunt vsque ad debitum cause finem donacionem supradicti Peer, secundum quod ipse prenotatam terram possederat, cum omnibus eius pertinencijs, secundun ciuium priuilegium sigillo nostro ratificamus et in perpetuum roboramus. Datum in Gindes in Circumcisione Domini annc Domini M°CC°LXX°VII°.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátul oda nyomott pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

123.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Pál mester a királyné jegyzője, testvére Péter megöletése tárgyában a cholnoki népekkel barátságosan egyezkedett. 1277.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria, quod sicut in litteris Hermanni Magistri et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis de Strigonio vidimus contineri in causa, quam Magister Paulus aule domine Regine Notarius de Deer, et Comes Martinus Officialis Comitis Dominici Castellani de Wysagrad pro eodem D. Comite domino suo super interfeccione Comitis Petri fratris ipsius Magistri Pauli, qui quidem Petrus fuerat seruiens D. Comitis predicti, ac super interfeccione paruuli et cognati eiusdem, et ablacione rerum suarum, contra populos dominarum sororum de Insula Sancte Marie de villa Cholnuk mouerant, inter partes predictas per arbitrium bonorum virorum extiterat taliter ordinatum: quod predicti populi de villa Cholnuk prefato Magistro Paulo et eius fratribus, scilicet Peturke et Paulo debuerant soluere coram predicto Conuentu sexagita marcas in tribus terminis ad hoc assignatis. Et cum nos ad peticionem dominarum sororum predictarum nostrum eciam hominem ad maiorem cautellam misissemus, cuius testimonio predicta fieret et compleretur solucio, idem homo noster ad nos postmodum rediens nobis retulit: quod in ultimo termino ad soluendum assignato, prefati populi de Cholnuk in predicti Conuentus et ipsius hominis nostri presencia soluerunt prefato Magistro Paulo et Peturke fratri eius, presente Magistro Jacobo Notario Dominici Comitis, decem et octo marcas: residuum uero ipsarum sexaginta marcarum fuerat in prioribus terminis persolutum. Et prefati Magister Paulus, et Peturke, ac Notarius D. Comitis predictos populos de Cholnuk super morte et rebus predictis reliquerunt expeditos; ita quod si qui de cetero

ipsos populus de Cholnuk racione mortis predicte impetere attemptarent, Magister Paulus et fratres eius, ac Comes Dominicus, secundum formam composicionis inter partes habite, et continenciam litterarum Magistri et Conuentus predictorum teneantur eos defendere et expedire suis proprijs laboribus et expensis. Datum in crastino festi Sancti Regis Stephani anno Domini M°CC°LXX°VII°.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

124.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Balsam nevü hetven holdnyi birtokot Surki Duruzló mesternek eladott. 127

A B C D.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Fe reo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod domi Balsam filia Jacobi de Purbuse coram nobis constituta il septuaginta iugera terrarum sub antiquis metis, que sibi r cione quarte vigore priuilegii venerabilis patris O. Episco Jauriensis bone memorie prouenerant, simul cum illa ter sua, quam olim pater suus Jacobus a quodam Endury nost priuilegio compararat, prout tocius negocij series in eode priuilegio plenius continetur, duxit exponenda uendicioni M gistro Duruzlao filio Duruzlay de Surk pro sexaginta marc plenarie receptis ab eodem hereditario iure inreuocabilite possidenda, ipsis priuilegiis eidem Magistro Duruzlao dat et assignatis coram nobis. Cuius quidem uendicioni Gugune Jacobus filij Georgij pro se et pro Johanne fratre eorum, reli cta eisdem Georgij cum Bese filio suo; Paulus filius Pauli Ivanka et Laurencius filij Ioan pro se et pro Jacobo ac Tybur cio; Benedictus filius Turloud pro se et pro Laurencio fratr suo; Pariz filius Paka pro se et proBogomerio fratre suo; Zere

chin filius Marcelli pro se et pro Marcello patre suo; Martinus filius Dyda et Ruha filius Puganch de Purbuse; Moys et Nicolaus filij Farcasi pro se et pro Pousa fratre eorum, jobagiones castri de Chakan; Gothardus filius Samka, Romanus filius Ondus, et Jurk filius Adriani de villa Kysfolud, Deudalus filius Chundus, Almus filius Pousa, Stephanus filius Chud pro se et pro Moys fratre suo de villa Jobagfalua, qui se illarum terrarum commetaneneos esse dicebant, consensum prebuerunt et asensum. Quod ut ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum; Magistro Thoma Preposito Ecclesie nostre, Oliuerio Cantore, Custodia vacante, Symone Decano existentibus; anno gracie M°CC° septuagesimo septimo.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academia kézirati gyűjteményében.)

125.

A zágrábi káptalannak Gordun comes és Branichi György közti birtokcserét tárgyazó bizonyságlevele. 1277.

Nos Capitulum Ecclesie Zagrabiensis significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod Comite Gardun filio Gardun cum Wlkuzlao fratre eiusdem a parte vna, ex altera vero Georgio filio Branich, cum Mark, Fyle, Selk, Ete, Prohan et Pows fratribus suis coram nobis personaliter constitutis, ijdem retulerunt fecisse tale concambium super quibusdam ipsorum possessionibus inter ipsos; videlicet quod dictus Georgius, et fratres sui prenominati, terram ipsorum in capite fluuij Lona existentem, cum castro in eadem terra existenti, et omnibus alijs vtilitatibus et pertinencijs eiusdem terre dedissent et contulissent predictis Comiti Gardun et Wlkuzlao fratri eiusdem, et per eos suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo possidendam, sub eisdem signis et terminis, quibus eam hactenus possederunt. In cuius

terre seu possessionis sue concambium predicti Gardun C mes et Wlkuzlaus frater eiusdem de consensu et assensu pr ximorum suorum tres villas ipsorum: Vztricha, Prisnich Bisicha uocatas similiter cum omnibus vtilitatibus et pertine cijs ipsarum villarum predictis Georgio et fratribus suis p notatis dederunt et contulerunt sub eisdem signis et termin quibus hactenus predictas villas possederunt in filios filiorı pleno iure in perpetuum possidendas. Verum quia possesı Georgij et fratrum suorum mayoris erat valoris, ijdem G dun Comes et frater suus antedicti triginta marcas denar rum Banalium predictis Georgio et fratribus eiusdem sup addiderunt, quas confessi sunt singulas cum singulis quinq pensis computatas, ab eisdem plenarie recepisse. Interı nit eciam, quod si aliquam parcium super possessionibus p tis alterius processu temporis per quempiam impeti uel mo stari contingeret, pars altera expedire tenebitur proprijs lat ribus et expensis. Vt ergo huiusmodi concambium robur op neat perpetue firmitatis, presentes ad instanciam parcium oc cessimus litteras sigilli nostri robore communitas. Datum an Domini M°CC°LXX° septimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös-violásszinü selyemzsinór függ, a budai kir. kamarai levéltárban.

126.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy János comes A goreyban lévő birtokának határaira nézve az ottani várnép kel barátságosan egyezkedett. 1277.

Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio omnil Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentes lit ras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Noti cunctorum declaramus: quod Comes Johannes filius Iseph una parte; Zenke filius Bed, Joanka filius Kyren, Nicol

filius Tyze, Benke filius Emirici, Petrus filius Pyntek, Nyged filius Marcus castrenses de villa Mogorey, una cum Antaleo filio Wytalus de Maach homine Gregori Bani Comitis Symigiensis, personaliter ex altera coram nobis constituti, idem Comes Johannes dixit, ut haberet terram cum terris castrensium predictorum in dicta villa Mogorey coniunctim et sine diuisione, et nunc uellet separare de eisdem, eo quod propter presentem Regni descensionem et guerram nollet cum ipsis castrensibus possidere seu tenere. Cuius Comitis Johannis dicta prenominati castrenses uera esse communiter afirmarunt, et idem Comes Johannes, et etiam castrenses iam dicti hominem nostrum fidelem pro testimonio postularunt, in cuius presencia mediante Antalo filio Vitalus per Gregorium Banum Comitem Symigiensem dato, ipse Comes Johannes terram suam separaret de castrensibus memoratis, et undique metis distingeret seu signaret. Nos autem fidelem hominem nostrum misimus cum Comite Johanne ad omnia premissa exequenda; qui postmodum cum Comite Johanne memorato, Antalo filio Wytalus, Zenke, et omnibus socijs suprascriptis castrensibus, ad nos reuersus nobis dixit: ut dum terram suam Comes Johannes separare de terris ipsorum castrensium voluisset; ijdem castrenses asseruerunt, se super sua propria terra non posse commorari, si ipse Comes Johannes suam terram separaret ab eisdem; et ibi dicti castrenses rogauerunt Comitem Johannem memoratum, ut ipsorum peticionibus humilibus se inclinaret; et sicut ijdem castrenses in nostra presencia constituti et Comes Johannes pretaxatus dixerunt, ipse Comes Johannes misericordia motus ipsorum peticionem admisisset, ac dictam terram suam similiter sine diuisione possideret cum eisdem, prout actenus tenuit et possedit. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem et instanciam Comitis Johannis filij Iseph, Zenke et sociorum suorum castrensium predictorum presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno ab Incarnacione Domini M°CC°LXX° septimo, Elya Abbate, Lukach Decano, Petro Custode existentibus.

(IV. László királynak 1279-ki megerősítő privilegiumából, mint alább.)

127.

A keresztesek székes-fehérvári konventjének bizonyságlevele, hogy Chegvei Salamon Egenkuth nevü helyen lévő szőllejét Pál olendrédi papnak eladta. 1277.

Conuentus Domus Hospitalis Jerosolomitani de Alb omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salu tem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenor presencium uolumus peruenire, quod Salomon filius Bek d villa Chegue de populis Monasterij de Mayad pro se et pr ipso Bek patre suo, et pro Chama, et pro Johanne filijs ipsiu Bek, fratribus suis, coram nobis constitutus quandam vinea suam emticiam, ut dicebat, in territorio ipsius ville Chegu in loco Egenkuth uocato, iuxta vineam Michaelis, Crestus Jacobi filiorum Ibus de villa Gyug a parte meridionali supe tribus iugeribus terrarum sitam, cum terra duorum iugeru pro plantanda vinea competenti ab oriente eidem vinee a nexa Paulo clerico filio Stephani clerici de villa Olendred pr quatuor marcis denariorum perpetuo et pacifice possidenda est confessus uendidisse, et ipsam pecuniam ab eodem Paul clerico plene recepisse; eo assumpto, quod quicunque pr dictam vineam uel terram duorum iugerum memoratam a ipso Paulo clerico uel ab eius heredibus repetere uoluerit i posterum, idem Bek et eius filij superius nominati, ac cons quenter heredes ipsorum, semper et vbique expedire tenebu tur labore proprio et expensa. In cuius rei testimonium memoriam pleniorem ad peticionem iam dicti Salomonis Paul clerico sepedicto presentes dedimus litteras nostro sigill communitas; anno Domini M°CC° septuagesimo septim octauo idus Nouembris. Fratre Robertho Priore eodemqu Custode Ecclesie nostre, et fratre Wgone Preceptore Domu nostre existentibus.

(A keresztesek székes-fehérvári konventjének 1328. „nono idus Julij, fr tre Markus Preceptore et fratre Philippo Custode Ecclesie nostre existe tibus" „Johannes filius Mathei proximi quodam Pauli clerici de Inferic villa Endred" számára kelt átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban

128.

A keresztesek esztergami konventjének bizonysága, hogy a Cholnuki népek Péter comes megöletése tárgyában választott bíróság által 58 girányi birságban elitéltettek. 1277.

Nos Hermanus Magister et Conuentus Domus Hospitalis Sancti Stephani Regis de Strigonio damus pro memoria, quod cum Magister Paulus aule Regine Notarius de Deer, et Comes Martinus Officialis Comitis Dominici Castellani de Visagrad pro eodem domino suo super interfeccione Comitis Petri fratris Magistri Pauli, et paruuli cognati eiusdem ac ablacione rerum suarum contra vniuersos populos sororum de Insula Beate Virginis de uilla Cholnuk mouissent questionem, et ipsa causa aliquamdiu fuisset uentilata; tandem post produccionem testium mediantibus uiris ydoneis, Comite videlicet Archyno, Elkyno uillico, et Gerardo, ciuibus Strigoniensibus, item Michaele Comite Camere Regis, Augustino Preposito Chenadiensi, et Comite Mark de genere Rysd arbitros per partes adductos, ad talem pacis et concordie peruenerunt unionem coram nobis, quod ijdem populi de uilla Cholnuk uniuersaliter eidem Magistro Paulo et fratribus suis, Peturka scilicet et Paulo soluerent sexaginta marcas minus duabus marcis in terminis assumptis coram nobis; viginti marcas scilicet soluerent in dominica Judica partim in denarijs dando decem pensas Viennenses pro qualibet marca, aut quinque pensas denariorum Banalium, partim uero in estimacione condigna; item viginti marcas soluerent in octauis Pentecostes modo supradicto; residuas uero decem et octo marcas soluerent in octauis Sancti Laurencij martiris modo superius annotato, ita tamen quod medietatem solucionis denariorum deberent facere in denarijs Banalibus, medietatem uero in Viennensibus, sicut superius est expressum. Tali pena interposita, quod si primum terminum obmiserint in soluendo, incurrent dupli penam; si uero secundum, amittent pecuniam prius persolutam; et si terciam solucionem facere non curauerint, pe-

cunia in prioribus duobus terminis persoluta amittetur eo ipso. Pars autem de arbitrio predictorum uirorum resiliens triginta marcas soluere tenebitur parti composicionem tolleranti. Dicimus eciam, quod solucionem predicte totalis pecunie in ipsis tribus terminis debitam, nec per litteras Regias, nec eciam ingenio aut casu aliquo ijdem populi de Cholnuk differre poterunt ullo modo. Nec hoc pretermittimus, quod Comes Dominicus et Magister Paulus, una cum fratribus suis predictis, populos de uilla Cholnuk super morte predicta ab omnibus eosdem inquietare uolentibus tenebuntur defensare, sicut Martinus Officialis Comitis Dominici pro eodem domino suo assumpsit coram nobis. Partes autem judicem placare tenebuntur in communi. Datum in vigilia Purificacionis Beate Virginis anno Domini M° CC° LXX° septimo.

(Eredetie börhártyán, melyen a pecsétnek töredéke látszik még, a budai kir. kamarai levéltárban.)

129.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy a Cholnuki népek a rájuk kimondott birságot lefizették. 1277.

Nos Magister Hermanus et fratres Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio significamus quibus expedit memorie commendantes; quod cum populi de villa Cholnuk iuxta cursum priorum litterarum nostrarum Magistro Paulo aule domine Regine Notario de Deer pro interfeccione seu morte Comitis Petri fratris Magistri Pauli et paruuli cognati eiusdem, ac ablacione rerum suarum, arbitrantibus viris idoneis, Comite videlicet Archyno, Elkyno Villico, et Gerardo, ciuibus Strigoniensibus, item Mychaele Comite Camere domini Regis, Augustino Preposito Chanadiensi, et Comite Mark de genere Rusd, et fratribus eiusdem Magistri Pauli, Peterke scilicet et Paulo, sexaginta marcas minus

duabus marcas coram nobis partim in denarijs dando decem pensas Viennenses pro qualibet marca, partim in extimacione condigna soluere debuissent tribus terminis, videlicet in dominica Judica, in octauis Pentecostes, et in octauis Sancti Laurencij consequenter successiuis: hijdem populi de villa Cholnuk primo, secundo et tercio terminis Magistro Paulo et suis fratribus memoratis coram nobis soluerunt totam pecuniam per seriem pretaxatam; quos videlicet vniuersos populos de villa Cholnuk, jobagiones sororum de Insula Beate Virginis, Magister Paulus et fratres eiusdem sepedicti reddiderunt ab inpeticione ipsius cause penitus expeditos; asummentes eosdem populos defendere ab omnibus quolibet tempore omni occasione postposita, una cum iuuamine et adiutorio Dominici Comitis de Wysagrad; qui pro se ad asummendum hoc Officialem suum Martinum nomine ad nos miserat, cum ipse Petrus Comes interfectus una cum paruulo suo, ut dictum est, fuerit seruiens Dominici Comitis annotati. Defendent tamen eos, sicut asumserunt, laboribus proprijs et expensis. Datum in octaua Sancti Laurencij anno gracie M°CC° septuagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

130.

A kereztesek uj-udvari konventjének Boborban lévő részbirtoknak határszabályozását tárgyazó bizonyságlevele. 1277.

Nos Conuentus Fratrum Cruciferorum Domus Hospitalis de Noua Curia memorie commendantes notificamus quibus expedit vniuersis: quod litteras domini Regis exhibente Comite Ochuz recepimus continentes, ut hominem nostrum pro testimonio mitteremus, coram quo Zeech de Vruzthun homo eiusdem domini Regis quandam particulam terre Bobor uocate, in eiusdem antiquis metis et terminis, coram Abbate Zaladi-

ensi uel officialibus eiusdem statueret eidem Comiti Och possidendam, metis nouis iuxta ueteres erectis. Nos igit Regie Celsitudinis mandato reuerenter, ut tenemur, occurre tes, hominem nostrum virum ydoneum cum eodem Zeech h mine domini Regis misimus ad ipsum negocium exequendu Qui ad nos reuersus retulit per nos requisitus: quod in ipsi presencia idem homo domini Regis, presentibus et consen entibus ac permittentibus Abbate Zaladiensi, Buthur offici eiusdem Monasterij, Johanka, Laurencio et Lorando, ac al iobagionibus ipsius Ecclesie statuisset ipsam terram in eisd antiquis metis et nouis iuxta easdem erectis, predicto Com Ochuz iure perpetuo possidendam, nulla penitus contradic one mediante. Cuius quidem terre metarum distinccio inci ab occidente in monte a quadam magna arbore ilicis iux viam magnam existentis, in qua est meta angularis; inde pr cedit ad orientem penes virgultum ab aquilone, et perue ad duas metas terreas; dehinc descendit directe per terra arabilem ad orientem, et pertransita quadam publica stra uenit ad duas metas terreas in extremitate feneti constituta abinde incidit in nemus, quo directe protendito incidit in fl uium Zala, et ibi terminatur. In cuius facti seu statucion memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessim litteras sigilli nostri munimine roboratas, anno Domi M°CC°LXX° septimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai l kamarai levéltárban.)

131.

Sol mester demesi prépost Olkulchar nevü birtokát Edelyni Miklós fiainak elzálogosítja. 1277.

Nos Magister Sol Diuina miseracione Prepositus Dymiensis vniuersis quibus expedit memorie commendantes significamus: quod inito consilio cum iobagionibus Ecclesie nostre, Pouka scilicet filio Mortunus, Petro filio Myko, et Orachino de Vrs, pro quibusdam necessitatibus Ecclesie subleuandis, et subleuatis, quandam possessionem eiusdem Ecclesie nostre Olkulchar uocatam, uacuam et habitatoribus destitutam, sub suis antiquis metis et terminis coram Conuentu de Alba Comiti Alexandro de Mehus, Symoni et Johanni filijs Nycolai de Edelyn, pro decem marcis denariorum Banalium pro qualibet marca cum sex pensis numeratorum pignori obliganimus a festo Sancti Johannis Baptiste nunc uenturi usque ad reuolucionem quinti anni, eo pacto, quod si reuoluto quarto anno in festo Sancti Johannis Baptiste possessionem predictam cum decem marcis prenominato modo a Comite Alexandro, Symone et Johanne predictis refusis et solutis redimeremus, bene quidem; alioquin penam dupli incurremus. Assumpsimus eciam coram eodem Conuentu, quod dictam possessionem usque ad ipsius quarti anni reuolucionem redimendi non haberemus facultatem a viris memoratis. Et ut hoc certum permaneat usque tempus predictum, cum litteris nostris sigillo nostro obpresso confirmamus. Datum in crastino octauarum Pentecostes anno Domini M°CC° septuagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

132.

A keresztesek fehérvári konventjének ezen elzálogosítást t bizonyságlevele. 1277.

Nos Conuentus Domus Hospitalis de Alba dan memoria, quod vir discretus Magister Sol Prepositus I Dymisiensis coram nobis personaliter constitutus, pro dam necessitatibus predicte Ecclesie subleuandis, qu possessionem eiusdem Ecclesie Olkulchar uocatam, i et habitatoribus destitutam, ut dicebat, sub suis antiqui et terminis Comiti Alexandro de Mehus, Symoni et Johan Nicolay de Edelyn pro decem marcis denariorum Banali qualibet marca cum sex pensis numeratorum, pignori ol a festo Sancti Johannis Baptiste nunc uenturo usque a a lucionem quinti anni; eo pacto, quod si reuoluto quar in festo Sancti Johannis Baptiste idem Magister Sol possessionem cum decem marcis modo prenotato corai refusis et solutis redemerit, bene quidem; alioquin dupli incurret; sicut id ultronea assumpsit uoluntat mus eciam, quod quidam, qui se Poukum filium Mo Petrum filium Myco, et Orachinum de Wrs uocarunt, giones dicte Ecclesie esse dixerunt, coram nobis comp eidem impignoracioni memorate possessionis consensu buerunt et assensum. Hoc eciam non pretermittimus usque ad ipsius quarti anni reuolucionem dictam po nem redimendi non habebit facultatem Prepositus s nominatus. Datum in crastino octauarum Pentecoste Domini M°CC° septuagesimo septimo.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a b kamarai levéltárban.)

133.

Biter zólyomi főispán királyi parancsból Numsur nevű földnek határait szabályozza. 1277.

Nos Biter Comes de Zoulum damus pro memoria, quod nos litteras domini Regis nobis preceptiuas recepimus in hunc modum: vt personaliter accederemus ad faciem terre Numsyr vocate, et perambulantes per metas antiquas Mathie filio Andree de Turoch statueremus possidendam. Cuius preceptis nos obtemperantes, accedendo ad faciem dicte terre, perambulauimus in metis antiquis et statuimus possidendam Mathiae supradicto. Cuius terre ordo metarum talis est: Prima meta incipit vulgo in Harmansar tendens ad berk, vbi semita metas in commetaneitate ville Gay distingit; et per medium ipsarum duarum metarum descendit in semita, et vadit ad magnam viam, ubi sunt mete; inde venit uersus occidentem descendendo per eandem viam, uenit ad arbores *tulgfa*, sub quibus sunt terree mete; inde per eam inferius descendendo sunt mete in vtraque parte vie; inde descendens continuantur terre sacerdotis Sancti Michaelis, vbi sunt mete; inde saliens tendit uersus septemtrionem, et venit ad viam, que ducit ad syluam, vbi sunt mete; inde reflectitur versus occidentem, et venit ad arborem pomi, sub qua est meta; inde veniens cadit ad fluuium Surnuncha, vbi sunt mete; inde descendens per ipsum fluuium uersus septemtrionem uenit ad salices, sub quibus sunt mete, vbi exit de flumine antedicto uersus orientem, uenit ad magnam viam, vbi sunt mete; ubi continuantur terre Diwek; inde declinans uersus septemtrionem per eandem viam descendendo in spacio sunt mete; inde extra tendens uersus orientem venit ad fluuium Surnocha, vbi sunt mete; ibi transiens fluuium Surnocha uenit per syluam ad arborem pomi, sub qua est meta, ibi erunt commetanei filij Wydas; inde exit de sylua et venit ad metas terreas, vbi separat de terra Moys et filijs Wydas; inde venit ad viam, et eundo per eam venit ad duas metas; inde venit ad salicem,

sub qua est meta, vbi separat a Janko et Moys; inde ten versus occidentem, in ipso potok descendendo venit ad s ces, sub quibus sunt mete; inde extra tendens versus me diem per viam eundo venit ad arbores *tulgfa*, sub quibus s mete; inde venit et cadit ad fluuium Marza, vbi sunt me ibi ascendendo per ipsum fluuium versus orientem venit metas, vbi separat a villa Roxa; inde venit ad metas, fluuius Marza binatur; inde ascendit per eundem versus me diem in parno saliendo de ipso in via sunt mete; inde ten per eandem viam versus orientem, venit ad arborem *zylj* vbi est meta; et inde venit ad alpes magnas, vbi fons Regi inter petras habetur; et ibi terminatur. Ideo litteras nostr ad premissum factum concessimus et firmitatem, vt domi preceptum valeamus adimplere. Datum in die Sancti Georg anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septim

(IV. László királynak 1278-ki megerősitő okmányából, mint alább 14 szám alatt.)

134.

IV. László király megerősiti a nyúlszigeti apáczazárdát a ne Péter, Uza fiától hagyományozott javak birtokában. 127 körül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie com mendantes significamus quibus expedit tenore presencium vn uersis: quod cum Petrus filius Vza, carens solacio liberorum vniuersas possessiones suas, hereditarias uidelicet, empticia et aquisitas, ex permissione domini St. clare recordacionis olim illustris Regis Hungarie patris nostri karissimi, in bon ualetudine in anime sue remedium legasset Ecclesie Beat Virginis de Insula, sicut id in patentibus litteris ipsius patri nostri exinde confectis uidimus contineri; et demum eode Petro in area duelli per suum aduersarium interempto, pr dicte possessiones per Comitem Gregorium Vicepalatinum p suis iudicijs recepte fuissent, tanquam possessiones in mal

ficio reprehensi; tandem nos, quia id quod semel Ecclesie reliquitur, irretractabile esse debet, sepedictas possessiones ipsius Petri sic defuncti, tam hereditarias, quam empticias et aquisitas, sicut premittitur; et specialiter terram Pomaz uocatam, et quandam vineam eiusdem in territorio Budensi existentem, simul cum molendino sito in Calidis Aquis apud Budam, ab ipso Gregorio, et ab alijs quibuslibet, qui in eisdem ius habere se antumant, remouendo reliquimus eidem Ecclesie Beate Virginis perpetuo pacifice possidendas. Datum Bude feria secunda proxima post dominicam Ramispalmarum.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

135.

IV. László királynak ugyanarra vonatkozó, a budai káptalannak szólló iktatási parancsa. 1277. körül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Budensi salutem et graciam. Cum nos vniuersas possessiones Petri filij Vza heredum solacio destituti, tam hereditarias, quam empticias et aquisitas, et specialiter terram Pomaz uocatam, secundum quod idem Petrus in bona ualetudine, ex permissione domini St. clare recordacionis olim illustris Regis Hungarie patris nostri karissimi legauit Ecclesie Beate Virginis de Insula, sicut id in eiusdem litteris inspeximus contineri, reliquerimus Ecclesie memorate: volumus et fidelitati uestre mandantes precipimus, quatenus mittatis unum ex uobis virum ydoneum pro testimonio, coram quo Paulus Tauarnicus noster predictas possessiones reambulet presentibus omnibus commetaneis et vicinis, et statuat ipsi Ecclesie possidendas, contradiccione cuiuslibet non obstante;

et post hec quicquid circa hoc actum fuerit, nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in crastino Ramispalmarum.

(Eredetie bőrhártyán, az oldalvast odanyomott zárpecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

136.

IV. László királynak Székelyhid helyseget tárgyazó adománya Péter comes Doroghnak fia számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Deposcunt merita et fidelitates exigunt Corone Regie deuotorum, ut eorum peticionibus tanto feruencius sui fauoris gracia occurrat Regia Celsitudo, quanto se fidelitate prompciores in Regni negocijs magistra rerum experiencia docuerunt. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Comes Petrus filius Dorogh vna cum fratribus suis, Laurencio scilicet et Nicolao ad nostram accedentes presenciam a nobis instanter pecijt et deuote, vt quandam terram Zekulhyd vocatam, quam suam et progenitorum suorum esse hereditariam asserebat, ac tempore Tartarorum alienatam, et per Comitem Paulum ac filios eius, Nicolaum scilicet, Vaenadam, Comitem Stephanum et Geregen occupatam potencialiter et detentam, sibi et suis fratribus restituere dignaremur. Nos itaque attendentes fidelia merita et meritoria ipsius Petri et fratrum suorum obsequia, quibus dinoscuntur in diuersis expedicionibus ac varijs Regni nostri negocijs arduis multipliciter claruisse; considerantes maxime, quod idem Petrus in bello, quo Rege Bohemorum interempto felicem fauente Domino sumus victoriam consecuti, in prima acie pro fidelitate nobis debita et Corone fortune uiribus se committens laudabiter cunctis videntibus dimicauit. Recensentes eciam dampnabilem infidelitatis reatum

dictorum filiorum Pauli Comitis, in quem non solum inclite ordacionis domini Stephani patris nostri, Serenissimi Regis ngarie, verum eciam temporibus nostris se miserabiliter esserunt; dum idem Gregen, vt predictorum fratrum suo- n Nicolai et Stephani facta attrocia velut notoria, nostre Maiestati cum suis complicibus opponere ausu temerario formidans, vastus et incendia per Regnum nostrum velut stis publicus exercuit incessanter, qui tandem captus, et in stra redactus vincula, dampnacionem sustinuit mortis per stre sentencie calculum iuxta suorum exigenciam (de)meri- um. Cum decens sit et conueniens bonis premia elargiri, lis vero supplicia debita irrogari; volentesque prefati Petri icionibus assurgere grato cum fauore, qui in quadam ex- licione predicti gloriosi Regis Stephani patris nostri sub dum, relacionibus veridicis, fertur letale wlnus dimicando n hostibus excepisse: dictam terram Zekulhyd cum omni- vtilitatibus suis et pertinencijs eidem Petro et fratribus nominatis ac eorum heredibus in premium laudabilium ritorum, ac in recompensacionem dampnorum et destructio- n possessionum eorundem, que dictus Gregen eis fecisse, et ulisse dicitur, dum ipsi in predicto nostro essent exercitu, limus et contulimus, quin poc ius restituimus et reddidimus, ut ipsorum, vt dicitur, hereditariam perpetuo et irreuoca- iter possidendam. In cuius rei memoriam firmitatemque petuam presentes concessimus litteras dupplicis sigilli tri munimine robore communitas. Datum per manus vene- ilis viri Magistri Johannis Doctoris Decretorum, Prepositi lensis, Electi Ecclesie Albensis aule nostre Vice-Cancel- j dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° septuagesimo uo, kalendis Septembris, Regni autem nostri anno septimo·

bert Károly királynak 1317. tertio idus Decembris kiadott privilegiából, melyet „Magistri Iwahun et Petrus fillij Magistri Petri filij Doh de genere Guthkeled" kinyerték; s mely ugyan Robert Károly kitól 1323. „sexto idus Decembris" ujabb pecsétje alatt, és Zsigmond lytól 1401. „vndecimo kalendas mensis Maii" melyet „Egregius vir ister Dauid filius Martini de Albeus Comes noster Zolyensis in sua non Magistrorum Laurencij fratris sui concarnalis, et Petri filij Myelis de Dob personis" kért privilegialis formában; a budai kir. kamarai levéltárban.)

137.

IV. László királynak Thezaar nevü birtokot tárgyazó adománya Jaak nemzetségbeli Jaak számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod consideratis meritorijs obsequijs et obsequiosis meritis Comitis Jaak filij Ebed de genere Jaak, que nobis et karissimo patri nostro Regi Stephano inclite memorie in omnibus expedicionibus Regni nostri, et specialiter in conflictu, quem contra Regem Boemie habebamus, in quo eodem Rege in area belli interempto, alijs uero suis Baronibus cesis et quibusdam in captiuitatem redactis, idem Comes Jaak intime fidelitatis desiderium exprimens, sub nostro vexillo hostium cuneos non formidans, sed in concepta fidelitate fideliter perseuerans felici triumpho militauit, ac propter alia ipsius seruicia, que tempore persecucionis infidelium nostrorum nostre gracie se submittens, nolensque eisdem adherere, in suis possessionibus et rebus dampna quamplurima est perpessus; pro hijs igitur et huiusmodi seruicijs predicti Jaak occurrere volentes Regio cum fauore, in aliqualem recompensacionem suorum seruiciorum nobis fideliter impensorum, quandam terram castrensium Castri Ferrei Thezaar vocate, terre sue Jaak vocate contiguam et vicinam, a castrensis condicionis hominibus eandem habitantibus destitutam, nostreque collacioni pertinentem, in cuius quidem terre pacificia et quieta possessione dictus Comes Jaak a tempore Regis Bele aui nostri et Regis Stephani patris nostri Illustrium Regum Hungarie felicium recordacionum pacifice et quiete permansisse dinoscitur usque modo, dedimus, donauimus et contulimus eidem Comiti Jaak et suis heredibus heredumque suorum successoribus sub eisdem metis et terminis iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei

memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Johannis Prepositi Budensis, Albensis Ecclesie Electi, Aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC°LXX° octauo, tercio kalendas Septembris Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a zöld-sárga-viola szinü szelyemzsinóron függő pecsét már lehullott, a nemz. museum kézirattárában.)

138.

IV. László királynak Szilvás helységet tárgyazó adománya Zerky-i Jakab és László számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bolgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in uero saluatore. Solet dominos (igy) sibi fideliter famulancium obsequia prospicere oculis pietatis, et unicuique iuxta meritum occurrere largifluis manibus atque donatiuis, ut per hoc alij sibi ad fidelitatis studia inpendenda forcius accendantur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod accedentes ad nostram presenciam Jacobus et Ladizlaus de uilla Zerky quandam terram Castri nostri Musuniensis Scilwas nuncupatam, quam dixerunt esse uacuam et habitatoribus carentem, petiuerunt a nobis sibi dari. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius terre nobis ueritas ad plenum non constabat, utrum nostre collacioni pertinens esset nec ne; fidelibus nostris Capitulo Jauriensi firmiter dedimus in mandatis, ut eorum darent testimonium uirum ydoneum, qui personaliter accederet ad terram Scylwas memoratam, et uideret ac inspiceret qualitatem et quantitatem eiusdem, et utrum nostre collacioni pertineret, et prout scire posset nobis in suis litteris intimarent. Quod quidem Capitulum nobis postmodum rescripsit in hec uerba:

Excellentissimo Domino suo Ladizlao D. gr. Illu
Regi Hungarie Capitulum Jauriensis Ecclesie stb. (köve
zik a győri káptalannak jelentése, mint alább a 148. sz

Nos itaque attendentes fidelitates et meritoria obse
predictorum Jacobi et Ladizlay, que in omnibus expedici
bus Regni, domino Regi Stephano patri nostro karissimo
cis recordacionis, demum et nobis in etate tenera constit
cum omni feruore fidelitatis laudabiliter exhibuerunt et
uote; et specialiter tunc cum Rex Boemorum capitaneus
„capitalis" helyett) inimicus Regni nostri collectis uir
suis, et exercitu suo eleuato sub quoddam castrum nost
Kobold uocatum in confinio in Comitatu Supruniensi exis
tem ad expugnandum idem accessisset, prenotati Jacobi
Ladizlaus, qui ipsum castrum nostrum Kobold nobis de
stro mandato conseruabant, ut solita sue fidelitatis opera
dabilius exercerent, de eodem cum omnibus suis exeu
cum ipso Rege Boemorum et suo exercitu uiriliter et laud
liter dimicando, letalia in se uulnera excipientes, qui
frater ipsorum nomine Chenke in eodem conflictu in fideli
et seruicio nobis et Corone exhibendo extitit interemptus,
ut nobis per ueridicos et fideles Barones nostros cons
quos tunc pro defensione sepe dicti castri nostri Kobol
auxilium et iuuamen eorundem nobilium duxeramus tr
mittendos. Vnde nos pro tot et tantis seruicijs eorundem
perius expressis, prenominatam terram Scylwas cum omn
utilitatibus et pertinencijs suis uniuersis, dedimus, don
mus et contulimus sepedictis Jacobo et Ladizlao, et per
heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetu
pacifice possidendam. Vt autem hec nostra collacio ro
optineat perpetue firmitatis, et ne processu temporum p
uel debeat in irritum reuocari aut aliquatenus retractari,
sentes concessimus litteras sigilli nostri munimine robors
Datum per manus venerabilis uiri Magistri Thome Albe
Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij Hantensis
positi dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°LXX° o
uo Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld selyemzsinóron függ, a b
kir. kamarai levéltárban.)

139.

IV. László király megerösíti V. Istvánnak Rum nevü tárgyazó 1272-ki adományát Miklós comes és Duruszló mester számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam volumus peruenire, quod nobiles viri Comes Nicolaus filius Theodori et Magister Duruzlaus filius Duruzlai de Comitatu Castri Ferrei ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani Incliti Regis Vngarie, patris nostri karissimi, felicis recordacionis super quadam terra eiusdem Castri Ferrei Rwm vocata confectum, quo mediante priuilegiales littere Serenissimi Principis domini Bele Illustris Regis Vngarie fuerant confirmate; petentes a nobis cum instancia, vt ipsorum priuilegium patris nostri ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik V. István királynak 1272-ki okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében, 386. l.)

Nos itaque peticionibus ipsorum Comitis Nicolai et Magistri Duruzlai iustis, legitimis et modestis assensum fauorabilem adhibentes, dictum priuilegium patris nostri karissimi non cancellatum, non interlectum (?), non diminutum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptum, de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus et auctoritate presencium communiri. In cuis rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus viri discreti Magistri Thome Albensis Ecclesie Electi, aule nostre Vice-Cancellarii,

dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° octauo, d[illegible] decimo kalendas Augusti Regni autem nostri anno quinto (?).

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academia kézirat-tárában.)

140.

IV. László király megerösíti László szepesi föispánynak t[illegible]bb nemes és a verboi népek között azoknak örökbirtokára né[illegible]ve mondott itéletét. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croac[illegible]e, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq[illegible]ue Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspectu[illegible]ris salutem in uero salutari. Ad vniuersorum noticiam har[illegible]m serie uolumus peruenire, quod filij Philpus, Abraam videli[illegible]cet et Ladizlaus, et filij Ehelleu, Detricus et Dominicus et B[illegible]eth ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis litte[illegible]ras Ladizlai Comitis de Scepus sub pendenti sigillo, petentes, [illegible]ut easdem acceptare et nostro dignaremur priuilegio confirma[illegible]re. Quarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Comes de Scepus stb. (következik László szepesi föispánynak ugyan 1278-ki itélet-levele, mint alább 156. sz. a.)

Nos igitur ad peticionem predictorum hominum inc[illegible]li-nati litteras ipsius Ladizlai Comitis de Scepus ratas habe[illegible]m-tes et acceptas, auctoritate presencium duximus confirmand[illegible]as dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per man[illegible]us Magistri Nicolai Electi Albensis aule nostre Vice-Cancella[illegible]rij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXX° octauo, p[illegible]ri-die idus Novembris, Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a király pecsétének jó része vörös-sárg[illegible] violaszínü selymzsinóron függ, a nemz. muzeum kézirattárában.)

141.

IV. László király törvénykezési immunitást ad a nyúlszigeti apáczazárdának. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris salutem in Domino sepiternam. Piarum mencium est deuocio amplectenda, qua progenitores sui religiosas dominas in Hungarie partibus existentes familiarite Regia refouerunt. Quorum nos vestigijs adherentes, quamquam religiosis omnibus congrua consideracione prospicere satagamus; illas tamen fauore uolumus prosequi pociori, que oracionum suarum suffragijs apud Deum specialius pre ceteris claruerunt. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod nos ad peticionem et instanciam domine Elyzabeth, karissime sororis nostre, Priorisse de Insula Virginis Gloriose ac aliarum sororum in eodem claustro Deo famulancium, hanc eisdem graciam de benignitate Regia duximus faciendam; quod populi ipsarum sororum de Insula Virginis Gloriose, ubicunque in Regno nostro existentes, nullius iudicis iudicio, videlicet nec Palatini, nec aliorum Parochialium Comitum, preter nostram personam in quocunque casu astare teneantur; sed iudices seu officiales ipsarum omnes causas inter populos earum emergentes, iudicent et decernant; qui si in facienda iusticia negligentes existerent, ijdem populi ad nostram presenciam euocentur, et nos de ipsis cuilibet querulanti iusiticie faciemus complementum; prout premissam libertatem seu graciam eis factam in litteris karissimi patris nostri Stephani illustris Regis Hungarie felicis recordacionis uidimus contineri. Vt igitur huius gracie per nos, et per karissimum patrem nostrum Regem Stephanum facte seu concesse series in perpetuum perseueret, nec possit processu temporum retractari, presentes eisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine robora-

tas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Nicolai Ele cti Ecclesie Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti e fidelis nostri, anno Domini N°CC°LXX° octauo.

(Lodomér esztergami érseknek 1297-ki törvénykezési intézkedéséből

142.

IV. László királynak vámszabálya a gölniczbányai vámszed számára. 1278.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croac Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq Rex omnibus presencium inspectoribus salutem in omnit saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uol mus peruenire; quod nos tributum fori siue sollempnis s cottidiani in Gelnic statuimus nobis exigendum. Quamobre uolentes amputare omnem calumpniam et sopire materis iurgiorum in tributis exigendis siue persoluendis, taliter du: mus ordinandum et taxandum; quod tributarij pro tempo constituti modis et taxacionibus infra annotatis iura tribut rum debeant exercere. Inprimis statuimus, quod currus pan honeratus cum ciuitatem intrauerit, tributarij ad hospicit mercatoris accedant, et estiment pannum, et de panno ualer quinque marcas recipiant unum pondus. Item de curru hor rato cum frugibus duos denarios. Item de equo honers unum denarium. Item de centum salibus unum salem. It de quinquaginta salibus dimidium salem; et de decem salib unum denarium, et sic ascendendo usque ad quadragin Item de curru tumulonis recipiaut tres denarios. Item de cur ferro honerato recipiant tres denarios. Item de tunella vi quod uenditur in foro, duo pondera. Item de tunella vi quod ponitur in cellario, duo pondera. Item de curru, in q extra ciuitatem tres tunelle deferuntur, tributarij recipia dimidium fertonem; infra autem, tria pondera. Item de cur plumbi tria pondera. Item cum currus, qui portat pelles fe

nas, intrat ciuitatem, tributarij accedant ad hospicium mercatoris, et secundum quod estimantur pelles, de quinque marcis recipiant unum pondus. Similiter statuimus de cera. Currus magni, qui portant pelles bouinas, statuimus, quod soluant dimidium fertonem. Item currus, qui portant tunellam mellis, dimidium fertonem. Item de pecia panni grisei duo denarij exigantur. Item de centum brachijs de pannis lineis duo denarij. Item tempore noue monete, dum celebris est ipsa moneta, de mensura quatuor gerlarum, unum denarium recipiant; cum autem denarij incipient descendere, pro tribus garlis unum denarium. Item de uenditore equi duos denarios, similiter de emptore. Item ab eo qui uendit pecudes, unum denarium; similiter ab eo qui emit. Item de tribus ouibus, qui emit uel uendit, unum denarium. Item de tribus porcis unum denarium; similiter et qui emit. Item de mensura cere non pure, quod wlgo *masa* dicitur, qui uendit duos denarios, similiter et qui emit; de mensura uero pure cere, qui uendit duos denarios, similiter et qui emit; de mensura sepi, quod wlgo *masa* dicitur, qui uendit unum denarium, similiter et qui uendit. Item de mensura plumbi, ferri et aruine supradicto modo tributum censuimus exigendum. Ceterum si mercator non deferens aliquas merces nisi argentum, de quinque marcis debet soluere unum pondus, secundum quod in argento uel moneta habuerit plus uel minus. Si autem habere negauerit se argentum, purgabit se suo et sui hospitis sacramento. Item statuimus, quod omnes qui causa mercandi ad forum uenerint, de mercimonijs suis modo supradicto ad solucionem tributi teneantur. Item de curru magno pisscium, quod vulgo *masa* dicitur, medium fertonem. Item currus feni duos denarios. Item currus herbarum unum denarium. Item quilibet currus lignorum intrans ciuitatem, debet dimittere unum lignum. In cuius rei testimonium presentes litteras concessimus sigilli nostri anulei munimine roboratas. Datum per manus Magistri Luce aule nostre Notarij Secretarij, Lectoris Ecclesie Beati Emerici de Alba et Comitis Capelle nostre, dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC°L°XX° octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsétnek töredéke vörös selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

143.

IV. László királynak a nyúlszigetet tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino sempiternam. Diuini Numinis incomprehensibilis altitudo Regni gubernacula Regibus Catholice fidei eo committit felicius gubernanda; quo ijdem Reges Ecclesias Christi sanguine rubricatas, sue tutele concessas, nituntur ditare in temporalibus vberius, seu dotare; presertim eas, que sancte religionis modulis cultui Diuino deuocius sunt annexe. Proinde ad uniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod nos pia deuocionis consideratione, quam ad gloriosam Dei genitricem, que cuiquam fidelium nouercari non nouit, habemus, benignissime inducti, insulam supra Danubio circa Veterem Budam existentem, que quondam Insula Leporum wlgariter, nunc autem Insula Beate Marie Virginis nuncupatur, exceptis claustris et septis Fratrum Minorum, et Fratrum Ordinis Premonstratensium de Monasterio Beati Michaelis, ac castro Cruciferorum Domus Hospitalis, et castro, turri ac domibus Archiepiscopatus Strigoniensis in eadem insula constitutis, cum muris, terris et alij utilitatibus, dedimus, donauimus et concessimus domine Elisabeth karissime sorori nostre, ac omnibus dominabus sororibus, videlicet Monasterij Beate Virginis in eadem insula iugiter Deo famulantibus sumpmo desiderio et affectu; volentes et concedentes, quod a modo tam ipsum Monasterium Virginis Intemerate, quam vniuerse sorores in eodem feliciter degentes, collacione huius insule per nos regaliter facta, secure et illibate gaudeant et fruantur; non obstantibus litteris seu alijs instrumentis, si que tam predecessorum nostrorum illustrium Regum

Hungarie, quam nostris temporibus quomodolibet processerunt uel imposterum emanarent, quas et que auctoritate presencium, ne premisse collacioni nostre preiudicium generent uel gravamen, reuocamus, cassamus, et pariter irritamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri robore communitas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Thome Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octauo, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke vörös-zöld selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

144.

IV. László királynak Numsir földét tárgyazó adománya Mátyás, Endrének fia számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Matthias filius Andree ad nostram accedens presenciam humiliter a nobis supplicando postulauit, ut in concambium terre sue Cermula vocate, inter fluuios Ceremle et Inkle in Lyptow existentis, quam ab ipso abstulimus, quia in ipsa terra aurifodina est reperta, quandam terram Numsyr vocatam in Turoch existentem de nostra Maiestate Regia sibi conferre dignaremur, et per Bitter Comitem in corporalem possessionem dicte terre faceremus eundem introduci. Considerantes itaque peticiones ipsius Matthie fore iustas, dicto Comiti Biter tunc Comiti de Zoulum dedimus in preceptis, vt ipsam terram Numsyr eidem Matthie statueret et assignaret possidendam pro concambio terre sue memorate. Quam per ipsum Comitem Biter

statutam esse uidimus, prout series suarum declarabat litterarum; quarum quidem tenor talis est:

Nos Biter Comes de Zoulum stb. (következik Biter zólyomi főispány 1277-ki okmánya, mint fentebb 133. sz. a.)

Nos itaque, quem equitas admonet, et sublimitatis nostre vocabulum exhortatur, pijs, honestis et modestis peticionibus occurrere, ne Regia Maiestas vni suorum subditorum videatur deesse; dictam terram Numsyr sub eisdem metis et terminis, sub quibus Biter Comes statuit et assignauit, Matthie memorato, item Matthie filio Andree, et suis heredibus heredumque suorum successoribus pro concambio terre sue Ceremle memorate dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Johannis Electi Albensis Prepositi Budensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octauo, quinto decimo kalendas Augusti, Regni autem nostri anno septimo.

(III. Endre király 1290-ki megerősítő okmányából, Körmöczbánya város levéltárában.)

145.

Erzsébet királyné megerősíti az esztergami káptalannak Nyir föld iktatására vonatkozó 1268-ki bizonyságlevelét Péter esztergami polgár számára. 1278.

Elysabeth Dei gracia Regina Vngarie vniuersis Christ fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire; quod Petrus filius Johannis ciuis Strigoniensis ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegium Capituli Strigoniensis fidelium

nostrorum, super facto cuiusdam terre Nyr uocate confectum, petens humiliter supplicando, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio dignaremur confirmare. Cuius tenor talis est:

Gregorius Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis stb. (következik az esztergami káptalannak 1268-ki okmánya, mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében 214. l.)

Nos itaque precibus eiusdem fauorabiliter inclinate, cognoscentes fore iustas et admissioni condignas, dictum priuilegium de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium duximus confirmandum, dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus Magistri Ladyzlay Prepositi Wachiensis, aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° septuagesimo octauo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 384. l.)

146.

Gyula országbirónak Aravicha helység örökvallását tárgyazó bizonyságlevele. 1278.

Fassio Comitis Mathiae et Ratholdi filiorum condam Rolandi Bani, fratris Comitis Giula Judicis Curiae Regiae super possessione Aravicha in Comitatu Posegensi pro matre sua, relicta videlicet annotati condam Rolandi, coram praefato Judice Curie celebrata 1278. Sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből, az okmány eredeti példánya Zágrábba vitetett.)

147.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Chu-i dének fiai rétüket Godyno comes esztergami polgárnak e ták. 1278.

A B C

Capitulum Ecclesie Strigoniensis omnibus Christi fi bus presentes litteras inspecturis salutem in omnium sa tore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volu peruenire, quod Dyonisius et Andreas filij quondam L de Chu coram nobis personaliter constituti confessi s quod quia ipsi compulsi et artati fuerant ordine iudicari soluendam dotem relicte Ladizlai filij Luger cognati ipso et ipsam dotem non poterant alias commode soluere, ut c runt, fenetum suum de Cholnuk, quod in magno pra habuisse, quod eciam hereditarium suum fuisse asserue uendiderunt et alienauerunt totaliter Comiti Godyno Strigouiensi, et per eum suis heredibus heredumque suc successoribus pro duabus marcis finiti argenti iure perp possidendum; et ipsas duas marcas finiti argenti con sunt ab eodem Godyno Comite se plenarie recepisse, dotem predictam persoluisse. Preterea domina mater ipsc Dyonisij et Andree, relicta Lende, et frater eorundem it Demenk nomine, coram homine nostro, quem ad eos miseramus, confessi sunt eciam predictum fenetum de C nuk ob premissam causam dotis Comiti Godyno et ipsiu redibus uenditum fuisse de eorum uoluntate et consensu cuius rei testimonium et memoriam ad peticionem par presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine rol tas. Datum per manus Magistri Sixti Ecclesie nostre Lec anno Domini millesimo CC° LXX° VIII° in idibus Julij.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga-zöld-violassinű se zsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

148.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy a nyúlszigeti premontrék apátja az ottani domokosrendieket a római széknél bepanaszolta. 1278.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie damus pro memoria, quod vir religiosus frater Martinus dictus Abbas de Ordine Premonstratensium in Ecclesia Sancti Michaelis Archangeli de Insula Leporum commorans, una cum quibusdam fratribus suis ad nostram personaliter accedendo presenciam, nomine suo et fratrum suorum protestatus est, quod cum nuper a grauaminibus et iniurijs illatis et inferendis per Predicatores, qui sunt procuratores sanctarum monealium de eadem insula, appellasset ad Sedem Apostolicam solempniter et in scriptis nomine suo et Conuentus sui, ponendo se, et Conuentum suum, ac omnia sua sub proteccione Sedis Apostolice, pupplicando appellacionem suam tam apud Strigoniensem ecclesiam, quam apud alias ecclesias, ipsi Predicatores in contemptum et irreuerenciam Apostolicé Sedis feria quarta proxima post Resurreccionem Domini missis famulis suis, potencialiter seruitores, siue seruicia dicti Abbatis et Conuentus sui exercentes, fecerunt crudeliter et atrociter in contumeliam ipsorum uerberari, uestimentis et rebus alijs spoliantes eosdem, quendam eciam ex eis letaliter uulnerantes. In crastino autem eiusdem diei, hoc est quinta feria proxima ijdem famuli dictorum Predicatorum, assumptis pluribus complicibus, de mandato dominorum suorum cum gladijs, et fustibus, ac lanceis irruerunt super portam ipsorum, et eandem portam confringere conantes, attemptantes extrahere seruitores Abbatis et Conuentus de claustro, et peiora prioribus in personis ipsorum facere conabuntur. Super quibus, quum ad peticionem ipsius Abbatis et fratrum suorum duas personas, videlicet presbiteros chori nostri misissemus ad videndum; ijdem presbiteri redientes ad nos retulerunt, quod dicti Predicatores de rebus

seruientum dictorum fratrum Ordinis Premonstratensis, qua dam reddiderunt coram ipsis, alias uero res eorum ablat quia famuli eorum presentes non erant, restatuere assump runt. Item dixerunt vidisse ijdem presbiteri ex seruientis (ig eorundem fratrum Premonstratensis Ordinis unum uulne tum grauiter, habentem tria uulnera in capite et unum manu. Datum feria secunda proxima post Pasce, anno D mini M°CC°LXX° octauo.

(Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai lev tárban.)

149.

A győri káptalannak jelentése IV. László királyhoz Szil nevű birtoknak eladományozhatása iránt. 1278.

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illus Regi Hungarie Capitulum Jauriensis Ecclesie oraciones Domino debitas ac deuotas. Litteras Uestre Excellencie bito cum honore recepimus in hec uerba:

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Ca tulo Jauriensi salutem et graciam. Jacobus et Ladizlaus Zerky petunt a nobis quandam terram Castri nostri Mus ensis Scylwas uocatam, dicendo eandem esse uacuam et h tatoribus destitutam. Quare fidelitati uestre precipiendo m damus, quatenus mittatis unum ex uobis pro testimonio, sciat, utrum predicta terra sit uacua, sicut fertur, et ad stram pertinens collacionem sine preiudicio iuris alieni ; prout uobis per hominem uestrum constiterit, nobis fidel rescribatis. Datum in castro Budensi in octauis Barn Apostoli.

Nos uero receptis litteris Uestre Excellencie, ues preceptis et mandatis obedire cupientes, ut tenemur, misi vnum ex nobis pro testimonio super faciem predicte te

Scylwas uocate, qui ad nos rediens retulit requisitus, quod eadem terra esset desolata et habitatoribus destituta; et comparuisset super ipsam terram coram iobagionibus Castri Musuniensis, ex quibus nominatim coram Erk; qui in nullo contradicentes dixissent coram eodem nostro homine, ipsam terram olim fuisse eorundem Jacobi et Ladizlay, et ab ipsis ad Castrum Musuniense deuolutam; et sicut eciam scire potuisset ab alijs uicinis, pertineret collacioni Uestre Maiestatis sine preiudicio iuris aliorum; terra autem illa, prout uisu discernere potuerunt, est sufficiens ad triginta duos mansus, ad quemlibet mansum uiginti jugeribus terre arabilis pertinentibus.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

150.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Puki Miklós fiai Boloni birtokukat Sándor comesnek Farkas fiának eladták. 1278.

A B C D

Capitulum Ecclesie Jauriensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum seric uolumus peruenire, quod Paulus et Nicolaus filij Nicolai de Puk pro se et pro omnibus quorum interest coram nobis personaliter constituti, quandam terram suam, tam iure hereditario ipsos contingentem, quam empticiam, quam a Petro filio Paulus titulo emtionis sibi comparauerat, existentem in Bolon cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs in eisdem metis et terminis, quibus ipsi predictam terram se possedisse dicebant, vendiderunt Comiti Alexandro (filio Fa)rcasij cognato suo, conseu-

cientibus commetaneis et vicinis, pro decem marcis in
filiorumque successores perpetuo et inreuocabiliter poss
dam; quas quidem decem marcas ijdem per nos req
plenius confessi sunt recepisse ab eodem. Hoc adiecto,
quicunque cognatorum seu proximorum dictorum Pau
Nicolai, seu domina mater eorundem, predictum Com
Alexandrum racione dicte terre vllo unquam tempore i
starent, vel dictam terram impeteret, dicti Paulus et I
laus contra quemlibet dictum Comitem Alexandrum et
heredes tenebuntur expedire proprijs laboribus et exp
In cuius rei testimonium et perpetuam firmitatem lit
nostras concessimus robore nostri sigilli confirmatas. D
anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo oct
Abraam Cantore, Ectore Lectore, Mykou Custode Ecc
nostre existentibus.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academi
irat-tárában.)

151.

*A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Anthaleus Is
fia Regyoulch nevü birtokát eladta Jakab mesternek, a s
káptalan olvasó-kanonokának. 1278.*

Nos Magister M. Diuina miseracione Prepositus d
pus memorie commendantes significamus vniuersis presen
per tenorem, quod constituti in nostri presencia Anth
filius Ysyp cum filio suo Stephano ex parte vna, ex
vero Magister Jacobus, Lector Ecclesie Sancti Martini e
banus de Villa Latina, vna cum fratribus suis, idem A
leus retulit nobis, quod villam suam Regyoulch vocatam
omnibus vtilitatibus suis, quam idem Anthaleus et sui
des heredumque successores ex donacione domini B.

inclite memorie iure hereditario possidere dinoscebantur, vendidit plebano supradicto ac fratribus suis pro sexaginta marcis minus tribus marcis; quam quidem solucionem dictus plebanus et fratres eiusdem coram nobis antedicto Anthaleo plene et integre persoluerunt. Assumpsit eciam idem Anthaleus et filius eiusdem, quod priuilegium domini B. Regis et omnia instrumenta, nec non et munimenta, que supradicta villa habere dinoscebatur, ad manus sepedicti plebani et fratrum suorum statuerent. Si qua vero non statuerent, de cetero nullius essent vigoris et momenti. Obligarunt eciam se ijdem Anthaleus et filius eiusdem, ut quicunque inpulsaret eundem plebanum ac fratres eiusdem super dicta hereditate, expedire tenerentur secundum Regni consuetudinem approbatam. Et vt facti series robur optineat, dictus Anthaleus et filius eiusdem obligarunt se coram nobis, prenominato plebano et fratribus eiusdem cum priuilegio domini Regis hereditatem supradictam confirmare. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo octauo.

(IV. László királynak 1284-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

152.

A szepesi káptalannak ugyanazon eladást tárgyazó más kiadványa. 1278.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus memorie commendantes significamus vniuersis presencium per tenorem, quod consituti in nostri presencia Anthaleus filius Ysyp vnacum filio suo Stephano ex parte una, ex altera uero Magister Jacobus Lector Ecclesie Sancti Martini et Plebanus de Villa Latina uuacum fratribus suis; idem Anthaleus retulit nobis, quod villam suam Rogolch uocatam cum omnibus utilitatibus suis, quam idem Anthaleus et sui heredes here-

dumque successores ex donacione domini Bele (Regis) incl memorie iure hereditario possidere dinoscebantur, vendi Plebano supradicto ac fratribus eiusdem pro sexaginta mai minus tribus marcis, quam quidem solucionem dictus Ple nus et fratres eiusdem coram nobis antedicto Anthaleo pl et integre persoluerunt; assumpsit eciam ydem Anthaleus filius eiusdem, quod priuilegium domini Regis Bele et om instrumenta, nec non et munimenta, que super dicta vi habere dinoscebantur, ad manus sepedicti Plebani et fratr suorum statuerent; si qua uero non statuerent de cetero i lius essent uigoris uel momenti. Obligarunt eciam se ijd Anthaleus et filius eiusdem, vt quicunque inpulsaret eund Plebanum ac fratres eiusdem super dicta hereditate, ex dire teneruntur secundum Regni consuetudinem approbat Et ut facti series robur obtineat, dictus Anthaleus et fil eiusdem obligauerunt se coram nobis, prenominato Pleb et fratribus eiusdem cum priuilegio domini Ladizlai Re — — — confirmare. Datum anno Domini M°CC° sept gesimo octauo.

(A szepesi káptalannak 1301. „in crastino festiuitatis Beato Lucie vi nis" kelt átiratából, a Bárczay család levéltárában; közölte Radvány Béla.)

153.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Hermani J duin és Márton a szalóki vár helyét Rubin alvajdának e ták. 1278.

A B C D

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Ca Ferreo notum facimus tenore presencium uniuersis, quod H duinus et Martinus filij Bartholomei de Herman coram n constituti locum castri situm in terra Zalak cum fossati

(így) et indaginibus antiquis, prout iacent usque magnam portam sitam iuxta magnam viam, uendiderunt pro decem marcis Rubino Uicenoyuada filio Comitis Hermani iure herditario possidendum heredum in heredes. Quod ut ratum sit presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Thoma Preposito Ecclesie nostre, Magistro Eguke Cantore, Andrea Custode, Cosma Decano existentibus. Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octauo.

Kívül: Carta Rubini super empcione loci castri Zalak.

(Az eredeti után Rómer Flóris, Győri Történelmi és Régészeti Füzetek, II. köt. 305. l.)

154.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Eykai Gund, Nemty-i Madeynak özvegye hozományára és hitbérére nézve kielégíttetett. 1278.

Nos Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria, quod domina Gund filia Petri de Eyka, relicta Madey de Nmty, vxor vero Fabyani de Ech cum eodem Fabiano mario suo constituta personaliter coram nobis, confessa extitit, se a Petro filio Madye prenotati mariti sui iam defuncti, et a comite Gylyano genero eiusdem Petri, vndecim marcas pro expedicione dotis et rerum suarum parafarnalium iuxta formam composicionis habitam inter ipsos recepisse, sibique superpremissis dote et rebus secum delatis fore plenarie satisfactum. Vnde eadem domina Petrum et Comitem Gylyanum prenotatos in causa predicta reddidit expeditos et penitus absoltos, petens cum instancia, quod filio Madye sepedicto nostra priuilegiales dare litteras super premissa expedicione dignaremur. Quod nos facturos promisimus, si presentes nobis in hoc anno reportentur. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo octauo.

Kívül: Contra dominam Gund super expedicione dotis sue pro Petro filio Madye.

(Eredetie börhártyán, a kívül oldalvast oda nyomott zárpecsét már eltűnt.)

155.

A veszprémi káptalannak az aykai nemesek közti birtokrendezést tárgyazó bizonyságlevele. 1278.

Nos Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria, quod Comite Paulo filio Marcelli pro se et pro Mathe fratre suo ex vna parte; et Stephanus pro se similiter et Nycolao fratre suo; item Boltha filio Pauli pro se et pro Paulo fratre suo ex altera, nobilibus de villa Ayka in nostri presencia constitutis; idem Comes Paulus proposuit, quod porcionem in terra hereditaria ipsum et premoratum fratrem suum contingentem, terciam videlicet partem eiusdem terre, que habita inter ipsos diuisione inter terram Gyliani ac fratris sui et terram Boltha sev fratrum suorum eis fuerat assignata, iuxta nostrorum priuilegiorum continenciam, vt dixerun, pro bono pacis et concordie, ac speciali dileccione predicorum suorum cognatorum, eisdem Gyliano et Boltha et iporum fratribus dedissent et assignassent, cum omnibus suis utilitatibus perpetuo possidendam; et ab ipsis in concambiun eiusdem porcionis tantundem terre ex parte finis ex ipsorum hereditaria porcione ex parte prati, quod Bagarethe appellatur, cum omnibus similiter suis utilitatibus habendam pererpniter recepissent. Que terra a terris predictorum Gyliani et Boltha ac fratrum suorum taliter distingitur, sicut partes retterunt: Incipit enim ante fores ecclesie Beati Remigij de eaden villa Ayka, et procedens supra molendino Georgij transit fluuium Tornua, et cotingit duas metas iuxta eundem fluuiu collocatas; de quibus procedens viam attingit publicam e terram

Damsa, iuxta quam uergens uersus occidens, et in eadem via procedens contingit metas terre ville Berend, et hoc ex vna parte; ex parte vero altera incipit iuxta capanile (igy) predicte ecclesie, et procedens transit fluuium Tornua antedictum infra molendinum Boltha, et contingit quandam viam per quam itur ad domum Hunth, et in eadem via procedens contingit duas metas iuxta eandem viam collocatas ex opposito molendini ecclesie; de quibus procedens uersus occidens contingit arbores fructiferas Zomboth, ubi in quadam pyro ab aquilone existenti sunt due mete, in qulbus terminatur. Gylianus autem et Boltha sepedicti predictum concambium ratum habentes, assumpserunt ipsum Comitem Paulum super duodecim iugeribus terre filijs Pousa et Lucach assignandis atque dandis de ipsorum porcionibus expedire. Adiecerunt eciam ipse partes, quod si que ipsarum hanc ordinacionem successu temporum retractare conaretur, ante litis ingressum tres marcas parti alteri soluere teneretur, ipsam ordinacionem sustinenti. Petiuerunt preterea cum instancia, quod nostro priuilegio presens factum munire dignaremur; quod nos facturos promisimus, si presentes nobis reportentur. Datum anno Domini M°CC°LXX° octauo, in festo Beati Panthaleonis martiris.

(Eredetie bőrhártyán, a hátára nyomott pecsét elveszett; közli Thaly Kálmán.)

156.

A keresztesek budai konventje átirja IV. Béla királynak 1245-ki adománylevelét a premontrék nyúlszigeti prépostsága számára. 1278.

Nos frater Bernaldus Prior et Conuentus Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis omnibus, quibus presentes exhibentur, salutem in Domino sempiternam. Vniuersitati uestre significamus, quod frater Martinus Abbas et alij fratres Ordinis Premonstratensium, in Monasterio Sancti Michaelis de Insula Leporum circa Budam ad presenciam nostram accedentes, nobis dixerunt, quod priuilegium domini Bele felicis memorie Illustris Regis Hungarie super facto Insule Leporum et alis posesionibus (igy) confectum ab antico in presenciam, ubi necesse esset, propter discordiam et uiarum discrimina deferre et exhibere non auderent; petentes, ut tenorem dicti priuilegij, quod est nec cancellatum, nec uiciatum in aliqua parte sui, presentibus inscribi faceremus. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1245-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VII., vagyis a második folyam II. kötetében 196. l.)

Nos igitur peticionem dicti fratris Martini Abbatis iustam esse et legitimam attendentes, predictum priuilegium Bele Regis non rasum, non cancellatum, non interlectum, nec in aliqua sui parte uiciatum, presentibus nostris litteris de uerbo ad uerbum inseri fecimus, sigilli nostri munimine roborando. Datum anno Domini M°CC°LXX° octauo, septimo kalendas Junij.

(Eredetie hörhártya, a hártyazsinegen függött pecsét elveszett; a b[illegible] kir. kamarai levéltárban.)

157.

László szepesi főispán IV. László király parancsának folytán több nemes és a verboi népek közt azoknak örökbirtokára nézve itéletet mond. 1278.

Nos Ladizlaus Comes de Scepus damus pro memoria, quod filij Philpus, Abraam uidelicet et frater eiusdem Ladizlaus, et filij Ehelleu Detricus et Dominicus et Bech conquesti sunt domino Regi Ladizlao, quod unam particulam terre ipsorum, quam ab antea parentes et auunculi ipsorum possederunt, populi de Vrbo indebite eosdem molestarent pro eadem terra. Ipse uero dominus Rex precepit nobis in litteris suis, quod accedemus super dictam terram, et inter eos plenam iusticiam ordinaremus. Nos vero ex precepto domini nostri Regis, et sicut eciam in litteris eiusdem domini Regis uidimus contineri, accessimus ad predictam terram una cum vicinis et commetaneis dicte terre, et cum tota prouincia; aduenientibus uero populis de Vrbo nobis non contradixerunt. Nos uero ponentes metas super supradictam terram circa ueteres metas; cuius terre prima meta incipit a parte orientali circa unum fluuium, et in angulo ereximus metam, et circa eundem fluuium est secunda meta; et inde ascendit ad caput fluuii, transit uiam Leucha ad Bicere; nullo nobis contradicente ereximus metas, et ipsam terram statuimus filiis Philippi, Abraam et Ladizlao, et filijs Elleu, Detrico, Dominico et Bech perpetuo possidendam; et sic litteras presentes sigillo nostro sigillauimus. Datum anno Domini M°CC° septuagesimo octauo.

(László király 1278-ki megerősítő okmányából, mint fentebb 140. sz. a.)

158.

A János comes Isipnek fia és Ochuz comes közt Chuana [illegible]ir tokra vonatkozó egyenetlenségben eljáró választott birák j[illegible]en tése Péter nádorhoz. 1278. körül.

Viro nobili et honesto Petro Palatino Comiti Sym[illegible] gi-ensi et Judici Cumanorum Comes Gregorius filius Ihar[illegible]us, Comes Cosmas de Koasna, et Vgra filius Ipoliti pro fra[illegible]tre suo Nycholao inclinacionem cum reuerencia. Ad notici[illegible]am uestram tenore presencium deferimus, quod cum feria se[illegible]xta proxima post festum medij kadragesime coram nobis Seg[illegible]us-dini per litteras et per peticionem Dyonisij quondam Pa[illegible]la-tini iure persone eiusdem pro arbitratoribus inter Comit[illegible]em Johannem filium Isep, actorem uidelicet, et Comitem Och[illegible]uz ex altera deputatis, idem Comes Johannes litteras dom[illegible]ne Regine senioris et litteras domini Regis Ladislai, nec [illegible]on alia instrumenta, si qua habet, contra eundem Comitem Och[illegible]uz exhibere ex arbitrio dicti Dyonisij Palatini debuisset, super eo uidelicet, ut terram Chuana uocatam ipse Comes Och[illegible]uz detinere non debeat; predicto Comite Johanne litteras paten-tes St(ephani) Regis pie memorie, et priuilegium dom[illegible]ini Ladislai Regis, nec nou priuilegium domine Regine senio[illegible]ris in supradictis loco et anno coram nobis super dicta terra Chuana exhibente, prefatus Comes Ochuz non personaliter, nec per hominem ad arbitrium nostrum uoluit conparere. Item nos nobiles supradicti, et Endre filius Mortunus pro parte Comitis Johannis, et Forcasius filius Decimus pro parte Co-mitis Ochuz inquisiciones super destruccione, quam Comes Johannes super terra sua Eur uocata per Comitem Ochuz dicebat esse factam, noticie uestre in fide Deo debita intima-mus: quod inquisita omnimoda ueritate sciuimus pro certo, quod dictus Comes Ochuz terram prefati Comitis Johannis, et populos eius in eadem terra Eur residentes destruxit, et rebus omnibus spoliauit. Vnde licet per pridem Dyonisium tunc

temporis Palatinum simus ad predictas duas causas inquisitores et arbitratores deputati, tamen quia exingentibus (így) fidelitatis uestre meritis de gracia Regia per totum Regnum estis Palatinus, ex parte nostra, sicut debemus, scripsimus seriatim. Datum Segusdini in sexta feria supradicta.

Kívül egykoru kéz: Petro Palatino et Comiti Symigiensi.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsét lemállott, a nemz. muzeum kézirat-tárában.)

159.

IV. László királynak Daag birtokát tárgyazó adománya Osl nemzetségbeli Dénes mester számára. 1279.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presencium noticiam habituris tam presentibus quam futuris salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum Petrus quondam Castellanus Supruniensis nobis et Regno nostro in prodicione castri nostri Regi Boemie facta in tenera adhuc etate constitutis infidelitatem commisisset, et eo non contentus scelus sceleri adiciens, quosdam de fidelibus ciuibus Castri nostri Supruniensis, Stephanum uidelicet pelliparium, Petrum et Suerchel fratres suos, pro fidelitate nobis obseruanda idem Petrus Parcrauius occidisset, ac demum idem pro huiusmodi suis excessibus manifestis et notorijs ordine iudicario conuictus per sentenciam Mathei Palatini Comitis Supruniensis, Symigiensis, et Judicis Cumanorum dilecti et fidelis nostri fuisset interemptus, et possessiones sue ad manus nostras Regias iuxta Regni nostri consuetudinem aprobatam extitissent deuolute; nos de possessionibus eius, tanquam ad officium nostri regiminis pertinet seruicia et fidelitates metiri singulorum, quandam possessio-

nem eiusdem Petri Parcrauij Daag vocatam, tam empticia quam acquisitam, seu alio quocunque titulo legitime opte tam, in Comitatu Supruniensi existentem, propter multiplic obsequia et fideles famulatus Magistri Dionisij filij Petri genere Osl, que nobis in diuersis Regni nostri expedicionib laudabiliter inpendit, et specialiter in exercitu nostro, qu contra Regem Boemie pridie moueramus, in quo quidem cc flictu idem Rex Boemie extitit miserabiliter interemptus, gl riosum exhibuit famulatum; in eo uidelicet, quod Mathei Palatinum predictum dominum suum, principem tunc ipsi milicie nostre, de equo suo eiectum ab acie opposita, n sine sui cruoris efusione defensauit; eidem Magistro Dyonisi et per eum suis heredibus heredumque suorum successorib cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, appendicijs austancijs vniuersis, prout per pridem Petrum Parcrauiu est possessa ab antiquo, dedimus, contulimus et tradidim iure irreuocabili perpetuo possidendam. Cuius quidem ter mete, prout in litteris fidelium nostrorum contineri uidimu hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit cum tribus met iuxta uiam crucis a parte septemtrionali, que distingunt te ram Cruciferorum de Suprunio et terram ipsius Petri empt ciam et acquisitam Daag uocatam, et ibi facta est noua me- tercia, que nunc dicitur esse Magistri Dionisij antedicti, cu diuisionibus terrarum Daag nuncupatarum et Cruciferorum Suprunio; deinde procedit per eandem uiam ad meridiem, desendit in bona quantitate, tendit usque ad duas metas a gulares, que separant terram eorundem Cruciferorum a ter Daag memoratis, ibique est tercia meta noua; et posth per metas descendit iuxta uiam magnam ad partem orien lem usque uiam Supruniensem, ubi sunt due mete, que stingunt terram ipsorum Cruciferorum a terris Daag; dein uadit ad septemtrionem ad unum monticulum, uersus eccl siam Sancti Martini, ubi sunt tres mete, que separant terminant terram Cruciferorum et Daag antedictam a ter Mathei filij Jule; et posthec descendit iuxta terras eiusde Mathei de Sullan ad orientem usque ad duas metas angul res, que distingunt terram eiusdem Mathei et generacionu suarum, et ibi fecere nouam metam; procedensque exin in meridie usque ad tres metas angulares, que distingunt t

ras ciuium de Süprunio et sagitariorum, ibique terra Mathei terminatur, et ibi est noua meta; deinde ascendit directe ad occidentem per metas usque uiam Supruniensem, ibi sunt due mete, que separant terras ciuium et sagitariorum predictorum a terris Daag; deinde iterato tendit ad occidentem usque metas angulares, que separant ipsas tres terras statim supradictas; posthec uadit ad meridiem usque ecclesiam Sancti Georgij, et ibi ultra viam sunt due mete angulares, que distingunt ipsas tres terras; deinde tendit ad meridiem ad unum riuum, ubi per tres metas mete predicte terre Supruniensis et sagitariorum terminantur a terris Daag nuncupatis, ibique terminatur. Siluas autem et montes, prout in litteris dicti Capituli contineri uidimus, metis reliquissent non distictas. Vt igitur huius nostre collacionis series robur optineat perpetue firmitatis, nec possit vllo unquam tempore in irritum retractari, presentes eidem Magistro Dionisio concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri Magistri Nicolai aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

160.

IV. László király a sz. Egyed somogyi konventje előtt János ispán és a somogyvári jobbágyok között Mogorey falu iránt kelt egyességet átirja. 1279.

Ladyzlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Comes Johannes filius Iseph ab una parte,

Zenke filius Beed, Iuanka filius Kerew, Nycolaus fil
Benke filius Emerici, Petrus filius Pentek, Neged fi
cus, castrenses Castri Symigiensis de villa Mogorey,
Antaleo filio Vytalis iobagione Castri eiusdem de I
altera coram nobis personaliter constituti, ijdem c
humiliter suplicando a nobis instantissime postula
litteras priuilegiales Conuentus Monasterij Sancti I
Symigio, que inter ipsum Comitem Johannem et prec
strenses de uoluntate et communi consensu eorunden
et amicabiliter propter utilitatem partis utriusque en
ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confirm
rum quidem priuilegialium litterarum tenor talis est:

Conuentus Monasterij Sancti Egidij stb. (köv
somogyi konventnek 1277-ki bizonyságlevele, mint
126. sz. a., 184. l.)

Ceterum Zenke cum suis socijs ac cognatis cas
videlicet prenotatis precauentes, ne per ipsum Comite
nem aut eius heredes heredumue successores in qua
quantitate suarum terrarum et eiusdem utilitatum ibid
gorey existencium cursu temporis possint vel debeant g
aut preiudicium tolerare; dixerunt conquerendo, quo
terra Mogorey simul cum omnibus utilitatibus sui
haberent, quantam predictus Comes Johannes in i
habere dinoscitur porcionem. In cuius rei memoriam
tuamque firmitatem ad peticionem tam ipsius Comiti
nis, quam castrensium predictorum presentes con
litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas
per manus discreti viri Magistri Nicolai aule nostre V
cellarij dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M°
nono, Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán; Horvát István kézirataiból közli Érdi

161.

IV. László király megerősíti a budai káptalannak azon javakat tárgyazó határjárását, melyeket Moys a királyné tárnokmestere a nyúlszigeti apáczazárdának adományozott. 1279.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cursus metarum possessionum Sororum de Insula Virginis Gloriose Igol, Posony, et alia villa Posony, Ozlar, Burhud, Racusy et Belth vocatarum in Comitatu Symigiensi existencium; et ville Kosuk in Comitatu de Tolna existentis; ac ville Ethe, per Moys virum nobilem Magistrum Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre eisdem Sororibus collatarum, sicut in priuilegijs Capituli Budensis fidelium nostrorum per Marcellum et Petrum Comites, officiales dictarum Sororum nobis exhibitis vidimus, hoc ordine distinguntur: Prima meta terre Posony incipit a parte occidentali iuxta magnam viam, qne venit de Symigio, vbi sunt tres mete terree angulares sub ligno piri agrestis, quarum vna separat Comiti Johanni filio Ponce, alia Lourando Bano ad villam Lapsa vocatam, tercia Magistro Moys ad villam Posony nuncupatam; abhinc tendens per eandem viam parum ad partem orientalem, vbi est meta antiqua et alia noua; dehinc iuxta eandem viam ex parte septemtrionaly eundo parum sunt due mete antique et tercia noua; deinde per quandam viam eundo ad partem septemtrionalem sunt octo mete veteres et vna noua; abinde tendens ad partem septemtrionalem perueniet ad quinque metas antiquas, vbi est vna meta noua; dehinc per eandem viam ad quatuor metas antiquas, vbi vna meta est noua; abhinc procedens per viam predictam in magna silua vadit ad partem septemtrionalem per multas et continuas metas antiquas et

nouas, et peruenit ad sex metas antiquas, vbi septima es
noua in magna arbore ilicis; et per eum declinans de ips
magna via cruce signata vadit per viam graminosam, vbi sun
sex mete antique et septima noua; deinde satis in magn
spacio eundo per magnam siluam perueniet ad sex meta
veteres, in quarum tribus sunt tres arbores ilicis, et septim
noua; que quidem mete separant ad villam Lapsa ex part
occidentali, et ad villam Posony ex parte orientali; ac al
hinc eundo per magnum spacium iuxta viam antiquam, pe
eandem magnam siluam perueniet ad sex metas antiqua
vbi septima est noua in arbore kerkus; deinde perueniet a
tres metas angulares, quarum vna separat ex parte occide
tali ad villam Lapsa prenotatam, vbi mete ipsius terre fin
liter terminantur, parte vero septemtrionali distingit terra
ville Apaty, a parte vero orientaly separat terram populoru
de Ozlar, iuxta quas tres metas antiquas vna est noua; e
inde prosiliens in magnam viam parum eundo peruenit a
quatuor arbores ilicis, sub quibus sunt quatuor mete antiqu
et quinta noua, et ibi similiter separat terram populorum d
villa Apaty, et iungitur metis terre populorum Capituli A
bensis de villa Buna; abhinc vergitur ad partem orientalem
vbi est meta terrea antiqua et alia noua; deinde tendit a
partem orientalem ad duas arbores ilicis, vbi sunt mete an
tique et vna noua; abinde vadit ad magnam viam, vbi su
due mete antique et tercia noua; abhinc parum eundo vad
ad duas metas antiquas, in quarum vna est arbor ilicis, iux
quas est tercia meta noua, que separant finaliter de ter
populorm Capituli Albensis predictorum, et iunguntur met
terre populorum Capituli Wesprimiensis de villa Ozlar; d
inde iuxta quandam viam iungit ad orientem ad vnam meta
antiquam, in qua est arbor magna, et iuxta eandem similit
sub magna arbore est meta noua, que distingunt inter terra
populorum Capituli Wesprimiensis et terram populorum M
gistri Moys Ozlar vocatas; item per eandem viam vadit inf
rius ad partem meridionalem ad vnam arborem, sub qua e
meta antiqua et alia noua; abhinc eundo inferius per ea
dem viam ad partem meridionalem perueniet ad arbore
piri, sub qua est meta antiqua et alia noua; inde procede
inferius perueniet ad vnam metam terream angularem, vbi e

alia noua, que distingit inter terras populorum Magistri Moys, Capitulorum Wesprimiensis et Budensis de villis Ozlar; deinde tendit ad partem occidentalem ad magnam viam ad vnam metam terream antiquam, iuxta quam est noua, que distingit inter Magistrum Moys et Capitulum Budense; abhinc vergit per eandem viam versus meridiem ad vnam arborem, sub qua est vna meta antiqua et alia noua; deinde procedit similiter ad partem meridionalem, et vadit ad arborem ilicis, sub qua sunt mete antiqua et noua; inde vadit inferius ad orientem ad finem ville Ozlar, vbi sub arbore piri est meta noua; et abinde vadit inferius similiter ad orientem ad vallem Borbath, vbi meta terrea est antiqua et alia noua, que separant populis Capitulorum Budensis et Wesprimiensis, et Magistri Moys, vbi mete populorum Capituli Budensis predicti finaliter terminantur; exinde vadit inferius in medio villarum Ozlar vocatarum, et prope ad arbores nucum est noua meta terrea; item vadit ad partem orientalem, et retro villam Ozlar, que est villa Capituli Wesprimiensis, sunt due mete antique et tercia noua; abhinc modicum pergendo similiter ad partem orientalem trasit siccam vallem, et iuxta viam, per quam de villa Bunna itur ad villam Igal, est meta antiqua sub arbore ilicis et alia noua, que separant terram populorum Capituli Wesprimiensis de villa Ozlar, et terram populorum Magistri Moys de villa Burhud; abhinc superius eundo per eandem viam ad partem septemtrionalem in magna arbore ilicis est meta antiqua et alia noua; deinde ascendit super ad siluam magnam per eandem viam ad partem septemtrionalem, vbi sunt tres mete veteres et quarta noua; abhinc ascendit ad partem septemtrionalem ad tres metas angulares, vbi est quarta meta noua, et sic terminantur mete terre populorum Capituli Wesprimiensis de villa Ozlar, et iungitur metis terre populorum Capituli Albensis de villa Buna iterato in magno fossato, et in magna silua, que wlgariter *liget* nuncupatur; per quod fossatum vadit ad duas veteres metas vbi tercia est noua; inde in eadem magna silua per fossatum eundo vadit directe ad orientem, et iuxta fossatum est meta antiqua et alia noua; abhinc procedit similiter ad orientem, et vadit ad magnam arborem ilicis, vbi est meta antiqua et alia noua, et mete populorum

ville Burhud a metis populorum de villa Buna finaliter terminantur; deinde procedit ad duas arbores cruce signatas, vbi est meta terrea antiqua et alia noua, vbi mete terre populorum Magistri Moys de villa Igol iunguntur metis terre populorum Capituli Albensis de villa Bun prenotata; abhinc tendit ad partem meredionalem inferius per siluam magnam ad duas metas terreas, vbi tercia est noua, et ibi mete terre populorum Capituli Albensis de Buna finaliter terminantur, et iunguntur metis terre populorum Capituli Wesprimiensis item procedens per siluam ad partem orientalem peruenit ad vnam metam terream iuxta viam, vbi alia est noua; abhinc per eandem viam vergit ad partem meridionalem ad metam terream, vbi alia est noua; deinde tendit ad quatuor metas antiquas, vbi quinta est noua; abhinc progreditur similiter ad partem meridionalem vbi sunt tres mete veteres et quarta noua; exinde tendit iuxta eandem viam ad partem meridionalem ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua; abinde diuertit ad partem orientalem similiter ad duas metas antiquas, vbi tercia est noua; abhinc procedendo versus partem orientalem peruenit ad duas metas antiquas, vbi tercia est noua; deinde tendit ad orientem ad magnam viam per siluam ad quinque metas veteres, vbi sexta est noua; item eundo per viam ad meridiem peruenit ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua; dehinc similiter ad meridiem eundo peruenit ad metam antiquam, iuxta quam est noua; abinde similiter ad meridiem eundo peruenit iuxta magnam viam ad metam antiquam, iuxta quam est noua; demum per uiam magnam vadit ad meridionalem partem, et peruenit ad viam cruce signatam, vbi est meta magna et antiqua, et mete populorum Capituli Wesprimiensis finaliter terminantur, iuxta quam est meta noua, et mete terre populorum de Igol iunguntur metis terre populorum Egidij de Rada; et abhinc per publicam stratam descendit inferius ad partem meridionalem vbi in spacio terre trium aratrorum nobiles Belyud, videlicet Seruus Dei, et Preceptor de Dada contradictores extiterunt et quia veteres mete non poterant inueniri, noue non sunt erecte; sed postmodum iuxta eandem magnam viam descendens de silua ad partem meridionalem, in planicie tendit ad duas metas antiquas, vbi tercia est noua, et est commeta

neus Egidius prenotatus; abhinc per eandem viam vadit inferius ad partem meridionalem, vbi due mete sunt noue erecte de parcium voluntate; et abhinc vadit ad paruam vallem ad arborem piri agrestis, vbi sunt due mete noue; deinde vadit ad quandam arborem nucis, vbi sunt due mete noue; abinde vadit ad terram arabilem ad duas metas nouas; exinde tendit similiter per terram arabilem versus meridiem ad arborem nucum, vbi sunt due mete noue; inde uadit ad duas metas veteres, vbi tercia est noua; deinde procedit inferius versus partem meridionalem, vbi sunt due mete angulares veteres et tercia noua, vbi separantur finaliter terre et mete Egidij prenotati et Cruciferorum de Dada, et iunguntur metis Comitis Laurencij de predicta villa Dada; inde iuxta viam quandam diuertendo ad partem occidentalem peruenit ad duas metas antiquas et tercia est noua; deinde uadit ad magnam arborem piri, sub qua est meta antiqua et alia noua; de qua arbore piri procedit directe versus occidentem per medium virgulti ad paludem Vegsar vocatam, vbi sunt due mete antique et tercia noua, et sic mete terre populorum de Igol terminantur; exinde transiens paludem versus partem occidentalem uadit inferius iuxta locum feneti, et iungitur metis populorum de Rakusy, vbi inter duas paludes in angulo est noua meta; deinde iuxta locum feneti ad occidentem parum eundo in dumo salicis in medio prati iuxta veterem metam est noua, et sic mete Comitis Laurencij a metis terre populorum de Rakusy terminantur et iunguntur metis populorum Abbatis Monasterij Sancti Jacobi de Zelyz de villa Tathum, vbi per medium feneti vadit ad partem septemtrionalem, et in arbore salicis est meta; abinde procedens versus partem septemtrionalem iuxta paludem est meta antiqua et alia noua; abhinc progrediens versus aquilonem sunt due mete antique et tercia noua; deinde tendens ad partem occidentalem in magno spacio sunt due mete antique et tercia noua; abhinc de puteo Somkut diuertit versus partem orientalem, vbi sunt due mete antique et tercia noua: exinde vergens similiter versus meridionalem sunt quinque mete et sexta noua; abinde tendens ad partem occidentalem sunt quatuor mete quinta noua; deinde procedens ad partem meridionalem iuxta uiam graminosam sunt quatuor mete et

quinta noua; inde progrediens similiter ad partem meridionalem peruenit ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua; inde tendens similiter ad occidentalem perueniet ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua; abinde eundo ad occidentem perueniet ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua; exinde progrediens ad partem meridionalem perueniet ad quinque metas veteres, vbi sexta est noua; inde procedens versus partem occidentalem perueniet ad tres metas antiquas, vbi quarta est noua, et finiuntur mete populorum Monasterij Sancti Jacobi de villa Tatum, et iungitur metis populorum de villa Achad; inde parum eundo vadit ad duas metas antiquas, vbi mete populorum de Achad terminantur, et iungitur metis populorum Comitis Johannis filij Pouce, vbi in angulo silue iuxta uiam sunt due mete antique et tercia noua; item tendendo ad orientem iuxta viam in angulo silue sunt tres mete antique et quarta noua; inde parum eundo ad partem septemtrionalem sub arbore pomi sunt due mete antique et tercia noua; abhinc parum eundo in uia cruce signata est meta antiqua et alia noua; item procedens ad aquilonem sunt due mete veteres et tercia noua; abhinc tendendo ad partem septemtrionalem perueniet ad quatuor metas antiquas, vbi quinta est noua; dehinc procedens versus partem occidentalem sunt tres mete antique et quarta noua; abhinc parum eundo ad aquilonem sunt due mete antique et tercia noua; abinde parum eundo sub arbore nucum sunt due mete antique et tercia noua; deinde vergens ad aquilonem peruenit ad quatuor metas antiquas, vbi quinta est noua; abinde diuertens ad partem occidentalem perueniet ad duas metas antiquas, vbi tercia est noua; et sic mete populorum de Rakusy terminantur, et incipit tenere metas ville Posony cum metis Comitis Johannis prenotati; abinde prosiliens viam tendendo ad aquilonem perueniet ad duas metas antiquas, vbi tercia est noua; abhinc parum eundo sunt due mete veteres et tercia noua; exinde eundo ad monticulum ad occidentem sunt quatuor mete antique et quinta noua; abhinc diuertens ad partem septemtrionalem perueniet ad duas metas antiquas et terciam nouam; inde parum eundo sunt due mete antique et tercia noua; deinde ad occidentem, vbi quatuor mete sunt antique et quinta noua; abinde eundo ad aquilonem perueniet

ad tres metas angulares, vbi mete quinque possessionum, Igol videlicet, duarum villarum villarum Posony vocatarum, Burhud et Rakusy finaliter terminantur. Prima meta possessionis Belch vocate incipit a parte orientali in palude Vegsar apud pontem, et vadit ad viam magnam directe ad occidentem, vbi sunt due mete noue, et incipit tenere metas cum populis Reginalibus; abhinc ascendens ad monticulum ad occidentem perueniet ad duas metas antiquas et duas nouas; deinde exiens de uia parum eundo sunt tres mete veteres et due noue; abhinc procedens modicum iuxta eandem magnam viam in latitudine vnius iugeris sunt due mete antique et due noue, separantes a populis Reginalibus; deinde parum procedens iuxta eandem magnam uiam versus occidentem sunt due mete terree antique et due noue; abhinc procedit ad partem meridionalem iuxta quandam viam, et sub arbore ilicis sunt due mete veteres et tercia noua; deinde vergens versus occidentem in angulo virgulti sunt due mete antique et tercia noua; abhinc tendit versus meridiem, et in loco fenili in dumo, quod wlgariter *rekethya* nuncupatur est antiqua meta, et alia noua separans a populis Reginalibus; hinc tendit ad ecclesiam Sancti Martini, et ascendit ad ecclesiam ad magnam uiam; et ibi sunt due mete; et in magna via vadit ad partem occidentalem; et inde vadit vsque ad viam, que tendit ad aquilonem, et ibi sunt due mete, et uadit vsque ad terram eiusdem Ecclesie, ibi sunt due mete; et descendit in medium prati ad occidentalem; et inde descendit in medio prati ad partem meridionalem vsque ad magnam uiam; et exit de prato et descendit ad metam pomi arboris, et ibi sunt due mete; et inde circuit vnum nemus, quod wlgo vocatur Kocos a meridiano vsque ad metam Guth; deinde procedens versus occidentem iuxta virgultum est antiqua meta et alia noua, que separans modo supradicto; abhinc tendens ad meridiem in angulo virgulti sunt due mete antique et vna noua; inde procedens versus occidentem sunt due mete antique et tercia noua; vbi mete populorum Reginalium exercituancium finiuntur, et incipit tenere metas cum populis Custodis Albensis; deinde procedens versus occidentem sub arbore piri iuxta fossatum sunt due mete antique et tercia noua, vbi mete populorum custodialium finiuntur, et iunguntur metis

populorum Reginalium iterato; abhinc vadit versu septemtrionalem, vbi sunt quatuor mete veteres noua, ubi finite terre populorum de Guth finiuntur guntur metis populorum Reginalium de villa Iris procedens versus partem septemtrionalem sunt quat veteres et quinta noua; deinde vadit ad occidentem tinuas metas antiquas et nouas perueniet ad locum fen medio eiusdem feneti in arbore salicis est meta; in ascendens ad monticulum sunt mete noue et antique diuertens ad partem septemtrionalem sunt mete no tique, vbi mete populorum exercituancium Reginaliu tur; abhinc tendens ad magnam viam, iuxta quam salicis sunt mete antique et noue, vbi iungitur meti rum de Pothlon; et per eandem magnam viam eund tem orientalem per metas veteres et nouas conti ueniet ad quatuor metas antiquas, vbi quinta est transiens ipsam viam vergit ad aquilonem; vbi s antique et noue; abhinc diuertit ad orientem, et in sunt tres mete antique et vna noua; deinde proc partem septemtrionalem sunt tres mete veteres et v et sic mete populorum de Pothlon terminantur, et i metis terre populorum de Achad; inde procedens a septemtrionalem perueniet ad duas metas veteres, est noua sub tribus arboribus ilicis; tendendo ad a perueniet ad uiam, vbi sunt mete antique et noua; per uiam ad orientem perueniet ad quatuor metas vbi quinta est noua, et mete populorum de Achad et tangit metas populorum de Thatim; et prope uia ad orientem sunt mete antique et noua, vbi mete p de Thatim finiuntur; demum ascendens per uiam ad vbi sunt tres mete, per quas iungitur metis popul conum Reginalium; abhinc procedens inferius per orientem sunt tres mete veteres et quarta noua; deir ad aquilonem sunt mete antique et noua, vbi mete finiuntur, et incipit tenere metas cum populis Cru Hospitaliorum de Dada, vbi est meta magna; et orientem perueniet ad arborem piri cruce signatan meta antiqua et noua; abhinc veniet inferius per arborem ilicis cruce signatam, vbi meta est noua pr

dem Vegsar; et eundo supra ad aquilonem iuxta pratum est meta terrea noua, vbi mete populorum de Belch finaliter terminantur, et incipiunt mete populorum de Kosuk; et transiens paludem ad orientem in terra arabili in monte iuxta viam sub arbore ilicis sunt mete antique et noua; deinde descendit inferius, et iuxta viam est meta noua; abhinc eundo per uiam inter nemus ad aquilonem perueniet ad locum feneti; abinde eundo similiter ad aquilonem perueniet ad duas metas veteres, vbi vna est noua, et finiuntur mete Cruciferorum de Dada, et iunguntur metis populorum de Dada; abhinc vadit ad orientem, sub arbore piri sunt mete antique et noua; dehinc vergit similiter ad orientem, et trasit locum feneti, et vadit in uia parum, quam transiens ascendit ad monticulum ad orientem, vbi sunt mete antique et noua; abhinc parum eundo iuxta viam sunt mete antiqua et noua, vbi mete populorum de Dada finiuntur, et iungitur metis Cruciferorum iterato; abhinc accedit versus orientem, vbi sunt mete antique et noua; et sic mete Cruciferorum finiuntur, et incipit tenere metas cum terra Belyud; et eundo versus meridiem sunt mete antique et noua; abhinc eundo ad occidentem sunt vie antiqua et noua; dehinc eundo ad meridiem per uiam sunt mete antiqua et noua; abhinc declinat ad orientem, vbi sunt mete antiqua et noua; inde procedens versus meridiem sunt mete antiqua et noua, et sic mete terre Belyud finiuntur, et incipit tenere metas cum Preposito de Bukensumlio (Bakonsomlyó); abhinc vergit versus meridiem per continuas metas antiquas et nouas, et peruenit ad metas angulares, vbi est meta noua, et sic mete Prepositi de Bukensumlou finiuntur et iunguntur metis nobilium de Vzd; abhinc procedens ad meridiem iuxta paludem sunt mete antiqua et noua; deinde veniet ad occidentem ad quinque metas antiquas et vnam nouam; abhinc parum eundo sunt mete antiqua et noua; deinde procedit versus meridiem, vbi sunt mete antique et noua; demum tendens versus occidentem, vbi sunt mete antiqua et noua; et inde procedit versus meridiem in via ad magnum fossatum, vbi mete nobilium de Vzd finiuntur, et iunguntur metis terre Capituli Albensis, vbi sunt tres mete veteres et vna noua; dehinc per fossatum eundo ad occidentem sunt due mete veteres et vna noua; et sic cadendo ad uiam vadit

ad meridiem ad puteum, et transit ad paludem, et in iunctura duarum aquarum, que vadit de Kosuk et de Vegsar vocata, est meta antiqua et noua, vbi mete Capituli Albensis finiuntur, que quidem aque, videlicet Vegsar per medium diuidit in prato inter populos de Kosuk, et populos Reginales de Busu, et sic mete populorum de Besse finiuntur; abhinc procedens ad aquilonem et per medium aque Vegsar perueniet ad capitalem metam de Bele, et sic mete ipsarum duarum villarum inclusiue terminantur. He sunt mete populorum de Kosuk Chakan vocate: Prima incipit a parte orientali de palude Vegsar a loco molendini Cruciferorum de Dada; inde vadit ad occidentem, vbi iuxta uiam est meta noua, et sic mete ipsius Cruciferi finiuntur, et incipit tenere metas cum populis Monasterij de Zelyz de villa Tatun; inde versus aquilonem procedens per metas continuas antiquas et nouas perueniet ad angulum silue, et sunt duc veteres mete et vna noua, vbi mete populorum Monasterij predicti finiuntur, et iunguntur metis Comitis Laurencij de Dada; vnde procedens in via per medium nemoris cadit ad paludem Vegsar, et sic veniendo per mediam paludem cadit ad metam priorem in loco molendini, et ibi terminatur. Item cursus metarum predicte terre Eche hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a parte meridionali in magna via, que procedit per pontem iacentem in fluuio Kopus, tendit vsque uiam, que vocatur Beseneuuta, que relinquitur; exinde super eandem viam magnam progrediens ad partem meridionalem directe ad duas metas, que erecte sunt iuxta ipsam viam circa arbores Rusci, scilicet *gyurtyamfa* ex vtraque parte in terra Custodis Ecclesie Albensis a parte orientali, ex alia in ipsa terra Eche a parte occidentali; deinde vadit super eandem viam ad duas metas ad montem ascendendo directe, que erecte sunt similiter circa duas arbores fagy in terra Custodis, et tylie in terra Eche; vnde progreditur ad duas metas directe supra eandem viam, que sunt erecte in exitu silue circa arborem fagy magnam in terra Custodis predicti, et arboris Rusi in terra Eche: vnde super predictam viam descendit ad quendam fluuium, (iuxta) quem fluuium, vt dictum est, stat arbor que vocatur *gyumulchenfa,* vbi distingitur ipsa terra Eche de terra Stephani filij Lydork, que est meta capitalis; inde

irecte vadit ad duas metas ad partem occidentalem, quantum ictus cambuce potest augere, que erecte sunt in medio prati, t separant terram Eche a terra Ecclesie Sancti Jacobi; exde reuertitur directe ad aquilonem in riuulo paruulo, et scendit ad montem, vbi terminatur ipse riuulus; vnde proreditur alcius ad montem ad partem aquilonem ad altam rborem piri; inde descendit ad profundum riuulum ad quanlam vallem, iuxta quam declinat ad partem occidentalem d fluuium qui vocatur Gerenche, qui fluuius uadit ad Kopus irecte ad partem occidentalem circumeundo ipsam terram Eche, in quo fluuio tria sunt molendina, et in medio eiusdem erre vna vinea; per quem fluuium Gerenche transit ad fluium per Kopus, qui vocatur Lapsa, in medio cuius fluuij adit ad partem occidentalem vsque terram Castri Symigiensis, de qno reuertitur ad partem orientalem in longitudine nius iugeris ad quandam viam, vbi erecte due sunt mete, que separant ipsam terram Eche a terra Castri Symigiensis; item vadit directe ad quandam siluam ad partem orientalem, quam siluam circuit a parte superiori, et vadit ad tres metas, que disgregant ipsam terram Eche de terra Castri Symigiensis, et de terra Ecclesie Sancti Nicolai de Alba, que est terra capitalis; inde circa eandem siluam descendit per quandam uiam ad partem meridionalem ad duas metas, que erecte sunt circa arbores piri duas, distingendo terram Eche de terra Ecclesie Sancti Nicolai; vnde directe descendit ad fluuium Kopus sepe dictum, in quo eciam tria sunt molendina; et sic mete predicte Eche terminantur. Nos itaque ipsorum Petri et Marcelli Comitum iustis peticionibus inclinati, cursus metarum possessionum predictarum in litteris dicti Capituli Budensis contentos auctoritate presencium confirmamus, dupplicis sigilli nostri munimine roborantes. Datum per manus venerabilis viri Magistri Nicolai, Electi Ecclesie Albensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono, Regni autem nostri anno octauo.

(1. Lajos királynak 1367. „Bude feria quarta proxima ante Dominicam Oculi" kiadott megerősítő okmányából, melyet kért „Comes Nicolaus de

Kuzwk officialis et procurator religiosarum dominarum sanctimo Claustri Beate Virginis de Insula Leporum, vice et nomine ea dominarum suarum"; a budai kir. kamarai levéltárban.)

162.

IV. László király több tornovai várjobbágyot nemesi c emel. 1279.

(L)Adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, C Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulga Rex omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et presentem paginam inspecturis salutem in omnium sal Regie benignitatis inmensitas, licet alta contempletur s consilio prouidendo, humilia tamen prospicit a suis l bus misericorditer subleuando; utilitati quippe reipub decencius consulitur, quo nobilium numerus et bell acies ex superadditis et adiunctis crescit continuis inc tis. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presenciun mus peruenire : quod cum Michael filius Fyoch, et filius Zepus de villa Heygmuguy, de jobagionibus Cas stri de Tornova oriundi, primum domino Bele auo nos domino Stephano patri nostro karissimis, Illustribus R Hungarie piarum recordacionum, et demum nobis fid laudabiles impendissent famulatus, pro quibus ijdem remuneracione decorari merito debuissent: Nos quibus i bit metiri merita singulorum, et dignis pro meritis r dere; commendabilem fidelitatem et meritoria obsequi rum Michaelis et Turna in memoriam reuocantes, ut viso ad fidelitatis opera ardencius inuitentur; eosdem l elem et Turna, ac ipsorum heredes heredumque suoru cessores, a jobagionatu dicti Castri cum terra ipsorum H guy vocata eosdem iure hereditario contingenti, exin in numerum, cetum et collegium Regalium seruiencium mus transferendos. In cuius rei memoriam perpetuamq

mitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Nicolai aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono; Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a nemzeti muzeum kézirattárában.)

163.

IV. László királynak Percel nevü földet, és bizonyos a Bálványos viz melletti erdöt tárgyazó adománya, Herbold comes Oslnak fia számára. 1279.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Herbordus filius Osl de genere Osl ad nostram accedens presenciam a nobis instantissime supplicando postulauit, vt quandam terram castri nostri Supruniensis Percel (így) uocatam, vacuam, sicut dixit, et quandam siluam nostram Regalem circa castrum ipsius Comitis Herbordy adiacentem, quod habet prope aquam Balamus, et quoddam fenile similiter ad castrum Supruniense pertinens in terra Kezel existens Kuzepkerek nuncupatum, eidem de benignitate Regia dare et conferre dignaremur. Nos igitur consideratis seruicijs et fidelitatibus prefati Comitis Herbordy, qui primum domino Bele auo nostro, et Stephano patri nostro karissimis, Illustribus Regibus Hungarie felicium recordacionum, et demum nobis in omnibus expedicionibus Regni nostri fideliter impendit et deuote, prefatam terram Percel (így) in eisdem metis et terminis, in quibus dictum castrum tenuit et possedit, et ipsam siluam

Regalem, ac predictum fenile, si Regie pertinent Maiesta[illegible], eidem Comiti Herbordo, ac Magistro Herbordo filio eiusde[illegible]m, dedimus, donauimus, contulimus atque tradidimus iure p[illegible]et-petuo et in heredum heredes possidenda. Distinccio ecia[illegible]am predicte silue seu longitudo incipit a terra Johannis et fratru[illegible]um suorum, filiorum Comitis Andree, et tendit usque terram [illegible] ca-stri Kezel nuncupatam; latitudo uero eiusdem ab Vzturo [illegible] in-quoatur et uadit usque vallem, secundum quod idem Com[illegible]nes Herbordus nobis oraculo uiue uocis retulit. Vt igitur hu[illegible]ius nostre donacionis series robur optineat perpetue firmita[illegible]tis, nec processu temporum valeat uel possit retractari, presen[illegible]tes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine robo[illegible]ra-tas. Datum per manus discreti viri Magistri Achonus aule [illegible]no-stre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Dom[illegible]ini M°CC°LXX° nono, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a vörös selyemzsinóron függő pecsét [illegible]már lehullott; a nemzeti muzeum kézirat-tárában)

164.

IV. László király Endre és Jákó mestereknek, Jákó comes fi[illegible]i-nak, visszaadja Jeszenő nevű örökbirtokukat. 1279.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croaci[illegible]e, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieq[illegible]e Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspectur[illegible]is salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam harum[illegible] serie volumus peruenire, quod Magister Andreas et Magiste[illegible] Jako, filii Comitis Jakou ad nostram accedentes presencia[illegible] nobis dixerunt conquerendo, quod quedam terra ipsorum[illegible] hereditaria Jesenev vocata, in Comitatu de Vng existens, in-debite de eisdem esset alienata; quam a nostra Majestat[illegible] sibi reddi et restitui instantissime postulabat. Verum qui[illegible] de facto dicte terre nobis ad plenum non constabat, fidelibu[illegible]

nostris Preposito et Conuentui de Lelez nostris dedimus litteris in mandatis, vt cum Gregorio filio Zelemen homine nostro testimonium ipsorum mitterent idoneum, coram quo idem homo noster prefatam terram presentibus omnibus commetaneis et vicinis reambularet et eisdem restitueret, si non fieret contradictum. Qui quidem postmodum nobis rescripserunt, quod prefatam terram presentibus omnibus commetaneis et vicinis reambulasset, et eidem Andree et Jacou magistris restituisset nullo contradictore apparente. Nos igitur, quia vnicuique in sua justicia deesse non debemus, considerantesque seruicia et fidelitates eorundem, que vbiqué locorum nobis cum feruore sumpme fidelitatis impendere curauerunt, et specialiter in exercitu nostro generali, in quo Rege Bohemie inimico nostro capitali interempto Diuina permittente gracia feliciter victoriam sumus consecuti, impenderunt; prefatam terram cum omnibus vtilitatibus et pertinenciis vniuersis, quibus per eosdem prius rite seu legitime possessa fuerat, restituimus et reddidimus eisdem et suis heredibus heredumque suorum successoribus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Nicolai Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC°LXX° nono, Regni autem nostri anno septimo.

(XVI. századbeli hiteles másolat után. Az okmány kivonatát lásd Fejérnél Cod. Dipl. V. k. 2. r. 563. l.)

165.

IV. László király megerősíti a nyúlszigeti apáczákat a buc vár plebániájának kegyuri joga birtokában. 1279.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croac Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarie Rex vniuersis presencium noticiam habituris salutem in om um saluatore. Ad perpetuam rei memoriam presenti insin cione duximus declarandum, nos recepisse et inspexisse li ras priuilegiales karissimi aui nostri Bele Dei gracia cond illustris Regis Hungarie in prima et uera figura non viciat non cancellatas, nec in aliqua sui parte abolitas, sub uero autentico ipsius sigillo formam et tenorem huiusmdi cont nentes:

Bela Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV Béla királynak 1255-ki privilégiuma, mint Fejérnél Cod Dipl. IV. köt. 2. r. 320. l.)

Cum igitur pie desiderium voluntatis, et laudande di finicionis intencio Regalibus sit subsidijs adiuuanda, et cu sit sollicitudini merito adhibenda, ut ea que pro quiete relig ose conuersacionis sunt diffinita et ordinata, nullatenus neg gantur, sed pocius Regijs subsidijs roborentur; nos prem sam ordinacionem, concessionem, donacionem et collacion quas ex instinctu quodam Diuino non est dubium processis approbamus, ratificamus, et gratas habentes, presentis no priuilegij patrocinio communimus, eo affectuosius omnia p missa et singula intendentes conseruare, quo cercius in Diuinam placari firmiter credimus Maiestatem. Vt igitur p missa ordinacio, donacio, collacio seu disposicio rate et fi in posterum perseueret, premissas priuilegiales litteras nostri predicti de verbo ad verbum insertas presentibus, d plicis sigilli nostri munimine duximus roborandas. Da et actum anno Domini millesimo CC°LXX° nono, R autem nostri anno sexto.

(Zsigmond királynak octáuás átiratából, mely „Demetrius litteratus de Vetere Buda procurator religiosarum dominarum sanctimonialium de Insula Leporum“ kérésére kelt „Bude feria quarta proxima post Dominicam Reminiscere“ 1411., a budai kir. kamarai levéltárban.)

166.

IV. László királynak rendelete, hogy a veszprémi káptalannak Fehérmegyében a tized az esztergami káptalannál szokásos mértékkel adassék ki. 1279.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis universis quibus expedit et presentes ostenduntur de Comitatu Albensi salutem et graciam. Fideles nostri Prepositus et Capitulum Ecclesie Wesprimiensis sua nobis conquestione efficaciter demonstrarunt, quod uos Dei timore postposito et Sancte Matris Ecclesie reuerencia pretermissa, decimas uestras in vino et in frugibus eisdem prouenientes cum mensura iusta et legitima non daretis; pecieruntque ijdem a nobis humiliter et instanter, vt ad exigendas predictas decimas mensuram iustam et congruentem, sicut expedit, formaremus. Igitur eorum peticionem pie et iuste admittendam pensantes Regio cum fauore; mensuram, qua Strigoniensi Capitulo solui decime huiusmodi consueuerunt, eidem Wesprimiensi Capitulo duximus concedendam, Baronum et nobilium Regni nostri, qui aderant, huic ordinacioni nostre accedentibus consilio et consensu. Ordinantes siquidem et irreuocabiliter statuentes, vt eidem Capitulo Wesprimiensi de qualibet capecia frumentorum cum cubulo quatuor palmorum et duorum digittorum pollicibus appositis cubulus persoluatur; de singulis autem capecijs siliginis, ordei et auene duo cubuli erogentur; presertim decime vini cum cubulo trium palmorum, adiunctis pollice et duobus digittis ab omnibus exigantur; sicut in nostro priuilegio exinde confecto plenius continetur. Et vt presens nostra concessio et ordinacio firma perpetuo perseue-

ret; eam presentibus, et nostro sigillo fecimus pari muniri. Datum Bude anno Domini M°CC°LXX° nono i Beati Johannis Baptiste.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 389

167.

IV. László király megerösíti Liupoldot Truzlef fiát vármegye főispánságában. 1279.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memor mendantes significamus vniuersis quibus expedit pres per tenorem: quod Comes Lyuppoldus filius (így) Tr fidelis noster exhibuit nobis patentes litteras domini I nostri karissimi, Screnissimi Regis Hungarie felicissim dacionis, petens nos cum instancia, ut ipsas ratas hal nostris dignaremur patentibus litteris confirmare. (quidem litterarum tenor talis est:

Nos Bela stb. quod sicut fideli nostro Trusleph (tum de Semptey contuleramus, sic eciam post morte dem Trusleph, aduertendo fidelitatem suam, et eciam s fidelia, que frater suus Lyuppoldus, vna cum fratre s dicto nostre Maiestati exhibuerunt indefesse stb. (köv IV. Béla király okmánya, mint gyüjteményünk első mának III. kötetében 1. l.)

Nos itaque peticionem ipsius Comitis Lyuppol rabiliter admittentes, presentibus de uerbo ad uerbun faciendo auctoritate presencium (duximus) confirmanda tum in Insula Beate Virginis quarto die Assumpcionis nis Gloriose, anno Domini millesimo ducentesimo LXX

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek maradván meg van, a nemz. muzeum kézirat-tárában.)

168.

IV. László király László esztergami prépostnak megengedi, hogy Gyerki birtokáról szabadon rendelkezhessék. 1279.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus quibus expedit presencium per tenorem: quod Magister Ladizlaus Prepositus Strigoniensis, domini Pape Capellanus, dilectus et fidelis noster, in lecto egritudinis in nostra curia constitutus, pecijt a nobis humiliter et deuote, ut de possessione sua Gereky uocata, in Comitatu Huntensi existente, liberam potestatem donandi inter vivos et testamento relinquendi concedere de benignitate Regia dignaremur; tam ea parte, que est empticia, quam de ea, que gracia Bele Regis aui nostri karissimi et nostra aquisita. Nos itaque meritoria et multiplicia seruicia ipsius attendentes, que prefato auo nostro, karissimo patri nostro, nobisque exhibuit indefesse; ipsius precibus iustis Regaliter inclinati, concessimus annuendo, ut de ipsa terra possit ordinare et disponere, tam inter uiuos, quam in morte, donando eam, legando consanquineis et nominatim suis sororibus (mari)tisque earundem et Ecclesijs, ita quod nullus ordinacionem, quam de predicta possessione fecerit, impedire ualeat, uel ei ausu (temerario contraire). Et si quis hoc attemptauerit; non solum indignacionis Regie, verum eciam false sue attemptacionis senciat vlcionem — — — — — magna parte sit empticia ipsius et in magna parte a domino Bela illustri Rege Hungarie, auo nostro, et nobis a — — — — — — sicut in pluribus litteris, exinde confectis, dicitur contineri. Vt igitur hec nostra salubris concessio rata et firma in posterum perseueret, presentes eidem concessimus dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC°LXX° nono.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 459. l.)

169.

Fülöp fermoi püspök és pápai követnek bizonyságlevele, hog Chak nemzetségbeli Ugrin királyi tárnokmester Esztergamba lévő palotáját az esztergami káptalannak eladta. 1278.

In nomine Sancte Trinitatis et Indiuidue Unitatis a perpetuam rei memoriam. Philippus Dei gracia Firmanu Episcopus, Apostolice Sedis Legatus, vniuersis Christi fidel bus presencium noticiam habituris salutem in omnium salu tore. Contractus sumentes inicium ab origine equitatis, pr sertim qui in causam accedunt seu ueniunt iudicati, auctoritat et ratihabicionis debent munere ac munimimine solidari d gracia presidentis: cum ecclesiastice moderacioni omn no conveniens dinoscatur, ut que racionabiliter ordinata su et solempniter diffinata, nulla imposterum refragacione po sint, uel debeant perturbari; sed sicut ea, que juris raci exigebat, utiliter oportuit stabiliri, ita inposterum, que jus diffinata sunt, nequeant per recidiue questionis scrupulu uiolari. Sane in nostra curia presencialiter et personalit constitutis nobili uiro Vgrino filio Pous Comitis de gene Chak, Magistro Tauarnicorum domini Ladizlai Illustris Reg Vngarie ex una parte; et discretis uiris Magistris Ladizla Strigoniensis et Reynaldo Sancti Thome in Promontorio Str goniensi Prepositis, procuratoribus Ecclesie Strigoniensis e altera; idem Magister Vgrinus libera et propria uoluntat sciens se ad infrascripta non teneri, sed ex certa sciencia su sponte uendidit, tradidit, et concessit, dedit, cessit atque ma dauit, seu in solutum dedit predictis Prepositis, procurator nomine ipsius Strigoniensis Ecclesie recipientibus et stipula tibus pro Capitulo eiusdem Strigoniensis Ecclesie quodda palacium, quod idem Vgrinus habebat in ciuitate Strigo ensi super locum fori, cum omnibus domibus, curijs ac ca mentis, fundis et areis; cui a parte septemtrionali quida strictus vicus coheret, per quem descenditur usque ad flum

parui Danubij, et postmodum iuxta eundem Danubium parum protenduntur termini usque ad domum Laurencij sutoris, sitam in area Monasterij de Moyk Premonstratensis Ordinis; et sic reuertuntur termini et limitaciones usque ad magnam plateam fori; et sic reuertuntuntur iterum ad strictum vicum, de quo superius est premissum; cum omnibus iuribus, accionibus, ingressibus, egressibus, utilitatibus, commodis, accessibus et pertinencijs suis, usque in uias et plateas publicas seu communes, ad habendum, tenendum, possidendum, uendendum, permutandum, locandum, fruendum, alienandum, usufructuandum et quicquid ipsi Capitulo placuerit, perpetuo et temporaliter faciendum, pro precio et solucione ducentarum marcarum fini argenti, quas ducentas marcas discretus vir Magister Nycolaus filius quondam Ladizlai Bani, clericus, dare et soluere debebat et tenebatur nominate Strigoniensis Ecclesie Capitulo, secundum nostram diffinitiuam sentenciam, nulla appellacione uel supplicacione suspensam, pro satisfaccione et interesse iuiuriarum factarum et illatarum per ipsum Magistrum Nicolaum Canonicis et Capitulo Ecclesie antedicte, estimatarum de communi concordia et uoluntate parcium ad quantitatem quingentarum marcarum puri argenti; pro quibus ducentis marcis nominatus Vgrinus dedit et concessit ac tradidit antedictum palacium cum suis pertinencijs et finibus in solutum seu uendicionis titulo, ut est dictum. De quibus ducentis marcis fecit per se et suos heredes, eis recipientibus et stipulantibus, pro Capitulo Ecclesie antedicte finem et refutacionem, absolucionem et liberacionem perpetuam, et expressum pactum de ulterius non petendo; renuncians excepcioni non uenditi et traditi, concessi seu cessi, siue in solutum dati dicti palacij non debite dicte quantitatis ducentarum marcarum ab ipso Magistro Nicolao Capitulo memorato, doli mali, sine causa, et ob causam et sine justa causa, decepcionis ultra dimidium iusti precii, et lesionis enormis, et omni alij excepcioni, accioni, defensioni et rei generali et speciali, reali et personali, et cuilibet alij iuris, consuetudinis, constitucionis et statuti, facti et faciendi auxilio, appellacioni, supplicacioni, et imploracioni restitucionis in integrum, militari et ex clausula generali, si qua iusta causa uidebitur, et omni beneficio et auxilio Juris Cano-

nici et Ciuilis , sibi uel alteri pro eo competenti et compe
turo in perpetuum. Promittens sollempniter, quod non opp
net per se uel alium, seu alios, quod huic contractui in tot
uel in partem nocere , uel obesse possit , seu per quod ei
ctus uendicionis siue in solutum dacionis huiusmodi imp
diri ualeat , uel infringi, seu quomodolibet retardari, i
eciam retractari. Quod palacium cum suis pertinencijs
finibus constituit se per se et suos heredes precario nom
dicti Capituli possidere, donec corporalem possessionem ir
acceperint et habuerint cum effectu ; quam intrandi, acci
endi, utendi et retinendi auctoritate propria per se uel ali
seu alios eidem Capitulo dedit et concessit liberam potes
tem. Promittens quod de dicto palacio et suis iuribus et p
tinencijs nemini ius dedit aliquod uel cessit, quod prese
contractui posset esse nociuum ; quod si datum vel conc
cessum apparuerit, promisit per se et suos heredes stipula
one solempni prefatis Prepositis recipientibus pro Capit
antedicto, illud reaquirere suis pignoribus, sumptibus, la
ribus et expensis, et ipsum palacium cum omnibus suis rel
et iuribus ac pertinencijs exobligare, et ipsum liberum et
peditum, et a nemine occupatum dare et tradere, et ips
ab omni persona, vniuersitate seu collegio defendere, auc
ritare et disbrigare, et in perpetuum indempne ipsum Capi
lum ab omnibus conseruare. Et predicta et infrascripta om
et singula promisit et per stipulacionem solempnem, per
et suos heredes attendere et obseruare et adimplere cum e
ctu, sub obligacione omnium bonorum suorum mobilium
immobilium, presencium et eciam futurorum, sub pena du
dictarum ducentarum marcarum ; que pena tociens commi
tur et exigi possit et debeat cum effectu, quociens in alic
bus seu aliquo de predictis fuerit contrafactum. Quam pen
prelibatus Vgrinus per se et heredes suos eidem Capitulo d
et soluere, ut dictum est, si in aliquo contrafecerit per se
per alium, uel omnia et singula non seruaret, solempni
pulacione promisit ; et pena soluta uel non, contractus i
firmus et illibatus permaneat omni tempore in totum et q
libet parte sui. Et insuper predictus Vgrinus tactis corpor
ter sacrosanctis euangelijs iureiurando promisit et firma
solempniter omnia et singula supradicta per se et suos he

des firma et illibata seruare, et in nullo alicuius rei pretextu, cauillacione, malicia, seu ingenio contrafacere uel uenire. Vt igitur premissarum uendicionis, in solutum dacionis, ratihabicionis et approbacionis nostrarum, stipulacionumque super diuersis articulis contractarum et expressarum superius series, firmitasque iuramenti per ipsum Vgrinum corporaliter prestiti, successiuorum lapsu temporum nequeant in ambiguitatis seu dubij scrupulum reuocari: omnia premissa et singula premissorum clare et expresse approbamus, ratificamus, et ex certa sciencia harum serie confirmamus, cum canonum regula paternorum decisa salubriter et solempniter diffinita; quibus presertim iurisiurandi religio accessit, nec uiolari paciatur, nec aliqualiter uacillare. Actum in castro Budensi anno Domini millesimo CC° LXX° nono, indiccione VII., Pontificatus domini Nicolai Pape tercij anno secundo, IV. kalendas Aprilis. Presentibus venerabili patre Lodomerio Dei gracia Episcopo Waradiensi, Magistro Johanne Electo, Benedicto Preposito, et Nicolao Canonico Colocensibus; Nicolao Preposito Sancti Yrenei, Magistro Gyroldo Archidiacono de Dobycha in Ecclesia Zagabriensi; nobilibus uiris laycis Demetrio filio Demetrij, Stephano et Pousa filijs Johannis, Georgio filio Symonis, et multis alijs testibus ad hec uocatis specialiter et rogatis.

Ad premissorum itaque perpetuam memoriam presentes nostro et predictorum venerabilis patris Lodomerij Waradiensis Episcopi, et Magistri Johannis Colocensis Electi sigillis fecimus communiri.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 384. l.)

170.

Máté nádor megerösíti a delegált biztosoknak Bárd helysége tárgyazó határjárását. 1279.

(M)atheus Palatinus Comes Supruniensis et Judex Cu manorum omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, a quos presentes littere peruenerint, salutem in Domino sem piternam. Solent scripti patrocinio communiri, ne acta tem poralia simul cum tempore a memoria dilabantur. Ad vniue sorum igitur noticiam harum serie volumus peruenire, quo accedentes ad nostram presenciam Vgra, Nicolaus et Vale tinus Comites filij Comitis Ipoliti, exhibuerunt nobis pate tes litteras Comitis Pauli filij Menzeu, Barch et Clement Comitis vduornicorum de Symigio, sigillis eorundem cou gnatas, petentes cum instancia, ut nos ipsas litteras nostr priuilegio faceremus confirmari. Quarum quidem litteraru tenor is est:

Nos Comes Paulus filius Comitis Menzeu stb. (következik a IV. László királytól és a nádortól Somogymegyéb határrendezes végett kiküldött biztosoknak ugyan 1279-l levele, mely olvasható az Árpádkori Új Okmánytár IV. köt tében a 213. lapon.)

Nos igitur iustis peticionibus eorundem filiorum Ipoli acquiescentes predictas litteras de uerbo ad uerbum prese tibus inseri faciendo nostro priuilegio fecimus communi In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam present concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Dat circa Thetin in festo Beati Jacobi Apostoli anno Dom i M° CC° LXX° nono.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a nádor pecséte vörös-sárga selyemszi függött, de már lemállott, a nemz. muzeum kézirat-tárában.)

171.

Henrik királyi fölovászmester és mosonyi főispán a mosonmegyei molnárok elleni panaszokat elintézi. 1279.

Nos H. Magister Agasorum domini Regis et Comes Musuniensis significamus vniuersis quibus expedit; quod Comes Chorrardus cum tota prouincia coram nobis proponentes contra molendinarios in fluuio Saar supra Musunium existentes, quod de ipsis molendinarijs tam populi sui quam tota prouincia magnum dampnum passi fuissent in illicito tributo recipiendo de frugibus ipsorum seu in farina, quod wlgo *podlyst* dicitur; vnde pari uoluntate nostro arbitrio exposuerant componendam, scilicet causam supradictam. Composuimus et instituimus in hunc modum; quod cum metreta Musuniensi, tum iusta metreta, decimam metretam dare teneantur; et pro farina quod wlgo *podlyst* dicitur de quolibet curru duos narios. Hoc adiecto, qui dictam institucionem excesserit, iudicio Regali condempnetur. Anno Domini M° CC° LXX° nono.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a mélt. b. Révay család levéltárban.)

172.

Péter királyi tálnokmester és pozsonyi főispán Plumnon nevü földet tárgyazó adománya Péter pozsonyi biró számára. 1279

Petrus Magister Dapiferorum domini Regis Comes Posoniensis et Musuniensis vniuersis quibus presentes ostenduntur, salutem in salutis largitore. Quia temporis fluxibilitas rebus sub se generatis instabilitatem imprimit et occasum: non

immerito in tesaurario memoriali deposita processu temporis elabuntur. Idcirco racionabiliter litterarum tuitate perhempnantur res, que per humanam indus actitantur. Igitur ad vniuersorum noticiam harum serie mus peruenire: quod cum Jacobus Villicus Posoniensis dam terram Plumnou uocatam, uacuam et habitatorib stitutam, a nobis sibi dari postulasset; nos eiusdem se meritorijs recensitis et cognitis, que in cunctis negoci mini nostri Regis et nostris, et specialiter contra Joha filium Petri Curialem Comitem nostrum, qui titulo se infidelitatis contra ipsum dominum nostrum Illustriss Regem Hungarie et nos vehebatur, fideliter et deuote i dit, dictam terram Plumnou vocatam, cum suis vtilita pertinencijs et attinencijs vniuersis, sub metis et te quibus antiquitus dinoscitur fuisse gubernata, exceptam tus et exclusam a jurisdiccione et potestate Comitat Vztupan, cui prius attinebat, dedimus donauimus et co mus ipsi Jacobo Villico, heredibus suis, heredumque su soribus, perpetuo et irreuocabiliter possidendam; pr tendo eidem securitatem et munimen donacionis nostre l modi a domino nostro Rege diligenter, ut expedit, inpe Ut igitur donacio nostra presens robur perpetue firmitat tineat, presentes ipsi Jacobo sigilli nostri munimine co mus roboratas. Anno Domini M° CC° LXX° nono.

(A bőrhártyán függő pecsét alatt kiadott eredeti után készült m Czech János hátrahagyott kéziratai közt.)

173.

János spalatoi érseknek elismervénye, hogy az ottani káptalan és monostorok a pápai követ által kivetett pénzösszegeket lefizették. 1279.

Nos Johannes Dei gracia Archiepiscopus Spalatensis ad vniuersorum noticiam volumus peruenire: quod pecuniam taxatam per venerabilem patrem dominum Philippum Firmensem Episcopum et Sacrosancte Sedis Apostolice Legatum a Capitulo et a Monasterijs de Spalato de mandatis ipsius domini Legati recepimus, et illam in nos plenarie habemus; scilicet a Capitulo triginta libras denariorum paruorum; a Monasterio Sancti Stephani duodecim libras; a Monasterio Sancti Benedicti duodecim libras; a Monasterio Sancte Marie de Insula Solte duodecim libras denariorum paruorum pro qualibet marca argenti. Quam pecuniam totaliter et plenarie promittimus et obligamur ipsi domino Legato, vel cui ipse preceperit dare; absoluentes Capitulum et predicta Monasteria, racione ipsius Legati, a quo mandatum recepimus recipiendi predictam pecuniam ab omni impeticione pecunie memorate. In cuius rei testimonium et noticiam pleniorem presentes litteras nostri sigilli munimine fecimus roborari. Actum Spaleti anno Domini millesimo CC° LXX° VIIII° die X. intrantis Junij.

(Hiteles másolata a bécsi cs. titkos levéltárban.)

174.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Epe tekkel szőllőt cserélt. 1279.

Gregorius Prepositus et Capitulum Ecclesie Strig sis omnibus Christi fidelibus presentes litteras insp salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore j cium volumus pervenire, quod cum Pentuk filius Was Epel vineam suam paruulam, quam a libero homine e habuit in Epel inter vineas nostras in monte, qui Zylod tur, nobis reliquerit et assignauerit; nos vineam no similiter in Epel in alio monte Laz uocato supra vinea quondam Doncus fuerat, existentem, que a parte or vineam nostram, quam quondam Marcellus habuerat, ta descendit versus terram Vrsey, inter vineam Petri de K ab una parte, et vineam Nicolai ab altera, dedimus e gnauimus dicto Pentuk in predicte vinee sue conca perpetuo possidendam. In cuius rei memoriam, ad petic prefati Pentuk, presentes nostras concessimus litteras nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M° CC° nono.

A B C

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 461. l

175.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comes Tibor comesnek fia Pomászban birt földeit a nyúlszigeti apáczazárnak eladta. 1279.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod nobilis uir Petrus Comes filius Thyburcij Comitis ab una parte, Petrus et Nicolaus Comites officiales sororum Beate Marie de Insula pro eadem Ecclesia ex altera coram nobis personaliter constituti; prefatus Comes Petrus dixit et confessus est, porcionem suam quam habet in Pomaz centum sexaginta et quatuor iugerum contingencium, cum feneto uidelicet, terris arabilibus, duabus vineis, et uno loco vinee, ac omnibus alijs pertinencijs et attinencijs ipsius porcionis vniuersis, sub eisdem metis, signis et terminis, quibus hactenus idem Comes Petrus habuit et possedit, vendidisse et tradidisse dictis sororibus et Ecclesie Sancte Marie de Insula pro viginti marcis fini argenti perpetuo et irrenocabiliter possidendam; Tyburcio fratre eiusdem Comitis Petri, Iwan filio Kenez, et Benedicto filio Thome, cognatis suis personaliter astantibus, et huiusmodi vendicioni et empcioni consensum prebentibus et assensum; obligando se et suos heredes idem Comes Petrus, expedituros dictas sorores ab omni, que racione dicte porcionis processu temporis moueri contingeret questione suis proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes ad instanciam partis utriusque concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Lectoris Budensis anno Domini M° CC° LXX° nono. Magistro Johanne

Cantore, Laurencio Custode, Pangracio Decano, Zele et Johanne sacerdotibus, ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

176.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comesen kívül Iván, Kenéznek fia is Pomázban fekvő birtokát a nyúlszigeti apáczazárdának eladta. 1279.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod nobiles uiri Petrus Comes filius Tyburcij Comitis, et Iwan filius Kenez ab vna parte; Petrus et Nicolaus Comites, officiales sororum de Insula Virginis Gloriose pro eisdem sororibus ex altera coram nobis personaliter constituti, prefatus Comes Petrus filius Tyburcij Comitis porcionem suam, quam habet in terra Pomaz, centum sexaginta et quatuor iugera cum feneto, uidelicet terris arabilibus, duabus uineis et vno loco vinee, ac alijs apendicijs ipsius porcionis vniuersis, terris Jacobi et Comitis Marcelli, Salamonis dicti Tumpa, item terris filiorum Petri de Nemty, Ladizlai de eadem, item terre Andree filij Samel de Symche et Peterke conterminalem uicinam; item Iwan filius Kenez quadruginta iugera terrarum de terra sua, quam habet in Pomaz, cum feneto decem falcastra sufficiencia (igy) duobus locis uinearum, tribus fundis parte orientis iuxta Tumpa Salamonem existentes, sub eadem metis, signis et terminis, quibus hactenus ijdem possederunt, sicut homo noster ad hoc specialiter destinatus nobis dixit, confessi sunt vendidisse, tradidisse et assignasse dic-

sororibus et Ecclesie Sancte Marie de Insula; memoratus uidelicet Comes Petrus filius Tyburcij suam porcionem pro uiginti marcis finiti argenti; item Iwan filius Kenez suam terram siue porcionem pro quinque marcis puri argenti iure perpetuo pacifice possidendam; quam pecuniam ijdem venditores a Petro et Nicolao Comitibus nomine predictarum sororum soluentibus asseruerunt plenarie habuisse. Assumpserunt nichilominus ijdem Comes Petrus et Iwan, et se ac suos heredes ad hoc firmiter obligarunt, ut si aliqua litis species tam per extraneos, quam eciam per suos cognatos moueri racione predictarum porcionum aliquo unquam tempore contingeret, ipsi et sui heredes dictas sorores et Ecclesiam antedictam expedirent suis proprijs sumptibus et labore. Astiterunt insuper Tyburcius frater eiusdem Comitis Petri, Benedictus filius Thome, qui ac alij commetanei prenotati suum consensum prebuerunt. In cuius rei memoriam ad instanciam parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Lectoris Budensis, anno Domini M° CC° LXX° nono, Magistro Johanne Cantore, Laurencio Custode, Pangracio Decano, Bedew et Johanne sacerdotibus, Stephano ac Elya Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét vörös selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.

177.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Aladár a királyné főudvarnokmestere a Kychi nemesekkel Mikó testvérük megöletéséért barátságosan egyezkedett. 1279.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris Presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore Presencium uolumus peruenire: quod Aladario filio Chethe

Magistro Dapiferorum domine Regine ab vna parte uero Dythbor, Symoun et Herborth filijs Detric pro se et pro Dythk ac Langueus fratribus suis cc personaliter constitutis, per Dythbor et fratres suo propositum extitit, quod ipse Magister Aladarius s Mykou fratris eorundem, ipsis et fratribus suis plenam satisfaccionem exhibuisset, quadraginta ipsa morte eisdem persoluendo; et terram ipsiu Aladarij Fay uocatam, quam racione ipsius morti decim marcis acceperant ab eodem, propter bo eidem pleno iure reddidissent et remisissent possi habendam. Dicimus eciam quod Dythbor, Symo borth supradicti obligauerunt se et fratres suos eorundem, ipsum Magistrum Aladarium et hered ab omnibus racione premisse mortis inpetere nit fendere et expedire proprijs laboribus et expensi rey testimonium ad instanciam parcium presentes sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus ta stro Bartholomeo Preposito, Anthonio Cantore, Sau Miko Custode; Marco de Patha, Ladizlao de Zem de Kemey, Johanne de Sumbun Archidiaconis et al anno Domini M° CC° LXX° nono. Regnante Ladiz Rege Hungarie, Strigoniense Sede uacante, Joh censi Electo; et domino nostro venerabili patre A scopo Agriensi existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai l levéltárban.)

178.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Miskei János Miskében lévő bizonyos földet Imre, Pouka fiának eladott. 1279.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Petrus filius Johannis de Myske vna cum Gregorio filio suo, et Emericus filius Pouka consanguineus eiusdem de eadem, ut dicebant, ad nostram personaliter accedentes presenciam, proposuerunt viuanoce, quod quandam particulam terre de terra ipsorum hereditaria Myske vocata ad vsum vnius aratri sufficientem, a parte septemtrionali iacentem, metis vndique limitatam et distinctam, Zaheus filio Cherne de eadem Myske, sicut dixit, genero suo, coram nobis personaliter constituto, propter vnionem proximitatis, duabus marcis receptis ab eodem, dedissent et contulissent sibi et suis heredibus heredumque successoribus perpetuo iure possidendam; obligantes se et suos heredes, ab omnibus ipsum Zaheus ac heredes eiusdem racione predicte particule terre molestare nittentibus, defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Et Gnebe filius Zathmar consanguineus ipsorum, commetaneus eiusdem terre, ut dixit, pro se et pro Opoy ac Michaele fratribus suis coram nobis astans, huic collacioni consensum prebuit et assensum. Cuius eciam particule terre, sicut ijdem coram nobis recitarunt, mete taliter distinguntur: Egreditur a plaga orientali iuxta quendam fluuium Gungus vocatum sub quadam salice, et per directam lineam a parte septemtrionali iuxta ecclesiam Sancti Benedicti transit vsque ad Boduntelukу, et ibi terminatur. In cuius rei testimonium ad instanciam predictorum pesentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Anthonio Cantore, Mikou Custode, et alijs multis, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono. Regnante Ladizlao Illustri Rege Hunga-

rie, Strigoniensi et Colocensi Sedibus vacantibus; et dc venerabili patre Andrea Episcopo Agriensi existente.

(Az egri káptalannak 1334-ki átiratából, a budai kir. kamarai tárban.)

179.

A győri káptalan újból kiadja a Puki Ferencz fiai közt t birtokosztályt tárgyazó bizonyságlevelét. 1279.

Magister Karachinus Prepositus et Capitulum Ja sis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras i cturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersoru ticiam harum serie volumus peruenire; quod vir n Magister Alexander filius Comitis Farkasij de Puk ad no accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras sub s Ecclesie nostre, quo sigillo antequam Teutonici eccl nostram in puerilibus annis domini nostri Ladizlai I Dei gracia Illustris Regis Hungarie, hostiliter in guerra Bohemye inuasissent, detinuissent, vtebamur, litteras di nales super possessiones eorum, petens a nobis hum vt easdem litteras dignaremur renouare, et munimine noui sigilli roborare. Quarum tenor talis est:

Capitulum Ecclesie Geuryensis stb. (következik a káptalannak 1269-ki kiadványa, mint gyűjteményünk vagyis a második folyam III. kötetében 247. l., 168. s

Predictas litteras nostras de verbo ad verbum re faciendo presentibus inseri fecimus, et patrocinio nostr sigilli communiri. Datum anno Domini M° CC° LXX Abraam Cantore, Hectore Lectore, Mykou Custode Ec nostre existentibus.

(Zsigmond királynak 1392. „Bude in vigilia festi Concepcionis Virginis" „vir Magnificus dominus Nicolaus filius Johannis de I Magister Tauernicorum nostrorum" kérésére kiadott átiratából; kir. kamarai levéltárban)

180.

A posegai káptalannak Borsod nevü birtok eladását tárgyazó bizonyságlevele. 1279.

Fassio perennalis Ladislai filii Pasca, et Nicolai filii Emchud, terram suam Borsod in Comitatu Volkoiensi habitam, una cum donacionalibus Belae Regis superinde obtentis, Daciano et Christophoro filiis Joannis, consobrinis praefati Pasca; in et pro 42 marcis vendentium, coram Capitulo Beati Petri de Pesega celebrata. 1279. Sub authentico.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az okmány eredeti példánya Zágrábba vittetett.)

181.

A posegai káptalannak bizonyos György rodinai apát és Zaydai Gergely közt történt birtokcserét tárgyazó bizonyságlevele. 1279.

A B C

Capitulum Ecclesie Sancti Petri de Posaga omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris salutem in filio virginis gloriose. Ad vniuerorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Georgio bbate de Rodyna ab vn̄a parte, Gregorio filio Zayda ab tera coram nobis constitutis, tale inter se concambium ex luntate Chelk, Borich et filiorum Odula cognatorum ipsius egorij, et ex consensu Johannis et Petri filiorum Ocholini Romani patronorum Ecclesie de Rodyna confessi sunt ordise, quod predictus Abbas quandam terram Ecclesie Lype vocatam Gregorio filio Zawyda in commutacionem

cuiusdam terre, que Vlchyak vocatur, dedisset et as perpetuo possidendam; ratam et firmam ipsam con nem vtrisque partibus habentibus coram nobis. Me terre Lyphine, que cessit Gregorio, sunt hec: Pr incipit a terminis Lorandi Bani et ibi iuxta viam terrea, et per ipsam viam in b e r c h tendit versus per metas terreas, et peruenit ad quendam monticu dicitur Zaykfeu; et de inde descendit in Puthnak p per ipsum potok cadit in fluuium Lyphyne, et pe fluuium tendit superius versus septemtrionem usque chybou potoka iungitur ad ipsam Lyphinam et p Bachybou potoka tendit sursum, et in quodam tra de via, et per eandem viam ascendit ad b e r c h v entem, et per ipsum b e r c h reuertitur ad metam ibique terminatur. Mete uero terre Vlchyak, que ces sunt hee: Prima meta incipit iuxta monticulum, q Zalauchfeu a meta terrea iuxta viam et per eandem uenit ad pirum, que est pro meta; deinde per b y sus meridiem ad quasdam arbores, que dicuntur m inde descendit ad Malapataka, et per cursum eiusd descendit, donec per quendam fontem exit ad capu fontis; et de ipso fonte ascendit ad b y r c h usq Abbatis supradicti. In cuius rey memoriam firm perpetuam presentes vtrisque partibus concessimu sigilli nostri munimine roborando. Actum anno ab cione Domini M° CC° LXX° nono.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét zöld-fehér-violaszínű nóron függött, de lehullott, a nemz. muzeum kézirat-tár

182.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Jaak nemzetségbeli Chepan Jaakon, Dobropatakon és Sikén fekvő birtokrészeit Márton, Artuna fia megöletése fejében özvegyének Florisnak és fiának Jánosnak átengedte. 1279.

A B C D

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium uniuersis, quod Chepanus filius Pousa de genere Jaak coram nobis constitutus, omnes porciones suas, quas habebat in Jaak iuxta Rabam, et in Dobrpatak cum molendinis simul cum illa terra, quam habuit in porcione Sike, statuit Johanni filio Martini filij Artuna, et domine Floris relicte eiusdem Martini, Stephano et Jacobo fratribus ipsius Johannis, pro quibus Johannes cum domina matre sua comparebat pro morte prescripti Martini, iure perpetuo pacifice et quiete irreuocabiliter possidendas heredum in heredes. Vt igitur hoc ratum sit et firmum, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Prepositura uacante, Magistro Eguse Cantore, Andrea Custode, Cosma Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno Domini millesimo ducentesimo LXX° nono.

(Eredetie bőrhártyán, melyről bőrzsinegen a káptalan pecsétje függ, a nemz. muzeum kézirat-tárában.)

183.

IV. László király végintézkedési jogot ád Morián comesn 1279. körül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Abb et Conuentui Waradiensi salutem et graciam. Cum nos Con Moriano filio Moriani non habenti heredes, sicut dixit, possessionibus suis, cuicumque voluerit, liberam dederin conferendi facultatem; fidelitati vestre precipiendo man mus, quatenus quicquid idem de possessionibus suis ordi uerit coram uobis, uestras eidem ad hoc priuilegiales litte concedere debeatis. Datum in Surlo in festo Beati And Apostoli.

(A budai káptalannak 186. sz. a. átiratából.)

184.

Morián comesnek végrendelete, melylyel többek közt a nyúl geti apáczazárdának is birtokot hagyományoz. 1279. kö

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia illu Regi Vngarie Conuentus Monasterij Waradiensis oracic in Domino tam debitas quam deuotas. Litteras Vestre re rentur, ut tenemur, recepimus sub hac forma:

Ladizlaus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik László királynak 183. sz. a. engedélye.

Nouerit igitur Uestre Dominacionis Magnitudo, q ad eundem Comitem Morianum in lecto egritudinis sue a bantem, ad peticionem ipsius per suum nuncium delatam, n mus unum ex nobis virum ydoneum, coram quo idem Comes rianus suum conderet testamentum. Qui postmodum ad

rediens retulit, quod coram ipso et in presencia duorum Fratrum Predicatorum, qui ambo Petrus et Petrus uocabantur, idem Comes Morianus, eger quidem corpore, sed mentis sue compos, inter cetera testamenti disposita seu ordinata, de possessionibus suis tale testamentum condidisset; si tamen ipsum sine heredum solacio decedere contingeret; quod possessiones suas, quas habet in Comitatu de Barana, Jeneu et Naney uocatas, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, reliquisset consorti sue pro dote sua, rebus secum ablatis, quas ab ipso per spoliaciones receptas esse recitasset. Item filie sue reliquisset possessiones suas in Comitatu de Wolkou existentes, Zorwos, Warad et Touth uocatas, cum vtilitatibus suis et ad se pertinentibus. Item possessionem suam, quam in Eng habere dinoscitur, reliquisset filie sororis sue cum suis pertinencijs vniuersis; item Claustro Sororum de Ordine Fratrum Predicatorum de Insula Sancte Marie Uirginis, in quo loco sepulturam sibi fieri elegit, reliquisset possessionem suam Anias vocatam, quam habet iuxta Tisciam cum omnibus utilitatibus suis, piscinis videlicet, et pertinencijs suis vniuersis. Item reliquisset eidem Ecclesie possessionem suam, quam habet ultra Tisciam nomine Ykurholm cum omnibus pertinencijs suis. Item quandam terram suam iuxta Tisciam Koxol vocatam reliquisset Claustro Sororum supradicto. Alia autem, que de seruis et ancillis suis ordinauit, continentur in litteris testamenti sui in camera Ecclesie nostre; quas litteras idem Comes Morianus sub suo et dictorum Fratrum Predicatorum sigillis nobis curauit destinare. Datum tercio die medij XL-me.

(A budai káptalannak 186. sz. a. átiratából.)

185.

IV. László király helyben hagyja Morian comesnek hagyomá nyát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1279. körül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie significam quibus expedit tenore presencium vniuersis, quod domi Elyzabeth karissima soror nostra per Comitem Petrum offi alem suum destinauit nobis patentes litteras Monasterij C uentus Varadiensis super ordinacione et legato quarumd possessionum et cuiusdam terre Comitis Moryani filij Moria Anias videlicet, Ykurholm et Koxol vocatarum confect petens a nobis cum instancia, ut ipsas ratas habere, et nost patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quid patencium litterarum tenor talis est:

Excellentissimo domino suo Ladizlao stb. (következ a váradi konventnek Morián comes hagyományát tárgya 184. sz. a. okmánya.)

Nos itaque peticionibus ipsius domine Elyzabet kar sime sororis nostre inclinati dictas patentes litteras de uer ad uerbum presentibus inseri faciendo ratas habentes et ac ptas auctoritate presencium confirmamus. Datum in Sceyk anno Domini M° CC° octuagesimo.

(A budai káptalannak 186. sz. a. átiratából.)

186.

A budai káptalan átirja IV. László királynak Morian co hagyományát megerösítö okmányát. 1279. körül.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie significamus qui expedit vniuersis presencium per tenorem, quod religiosus frater Paulus Conuersus de Ordine Fratrum Predicatorum

Insula Beate Virginis Marie pro vniuersis sororibus de eadem ad nostram personaliter accedens presenciam, quoddam (így) patentes litteras Ladizlai illustris Regis Vngarie non abrasas, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte uiciatas nobis ostendit, rogans et petens instantissime vice et nomine sororum predictarum, ut easdem litteras rescribi, et nostris annecti litteris faceremus. Quarum patencium litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. László királynak 185. sz. a. okmánya.)

Nos igitur predicti fratris Pauli iustis peticionibus condescendere cupientes predictas litteras de uerbo ad uerbum, quas dicebat propter metum aduersariorum Ecclesie Beate Virginis antedicte, et maxime propter presentis temporis guerram et uiarum discrimina inseri fecimus et rescribi.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. k. 3. r. 57. l.)

187.

Máté nádornak bizonyságlevele, hogy Osl nemzetségbeli Móricz comest az általa pénzen szerzett Tóthtelek birtokban statuálta. 1279. körül.

Nos Matheus Palatinus, Comes Symigiensis, Supruniensis et Judex Cumanorum significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod cum dominus noster Rex in suis litteris nobis dederit in mandatis, vt nos terram Touthteluk uocatam, quam Comes Mauricius de genere Osl a nobilibus de Kereky, prout in litteris eiusdem domini nostri Regis uidimus contineri, precio comparauerat, eidem statueremus coram commetaneis et vicinis possidendam, si non fuerit contradictum. Vnde nos ipsam terram Tothteluk vocatam coram commetaneis et vicinis nullo contradictore apparente sub metis et terminis antiquis statuimus predicto Comiti

Mauricio sine iuris preiudicio alieni possidendam. D
Kamarun quarto die Sancti Nicolai confessoris.

Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsétje elve
budai kir. kamarai levéltárban.)

188.

A kapornoki konventnek bizonyságlevele, hogy Farkas Henriknek fia és Dénes mester Istvánnak fia egyenetlen barátságosan elintéztek. 1279. körül.

Nos frater J. Abbas et Conuentus de Copurnuk pro memoria, quod Magister Farcasius filius Henrici parte, Magister Dyonisius filius St. ex altera, coram personaliter constituti confessi sunt super duello, quo Magister Farcasius iuxta continenciam litterarum M Johannis filij H. Bani in octauis Beati Jacobi Apost xime venturis habebat contra Dyonisium antedictum, antibus probis viris, renocato ipso duello, taliter concor quod feria sexta proxima post quindenas Beate Ma virginis idem Dyonisius debet dare et soluere eidem M Farcasio unam peciam panni de dorni(c) coram no ipsam solucionem non cum littèris Regis, nec Reg Baronum poterit prorogare, ut assumsit. Insuper ta obligando, quod si pannum predictum ipsó die non cu dare, aut soluere, tamquam in duello succumbens h penitus pro conuicto; iudicem autem partes placabunt muni. Datum sexta feria proxima ante festum Beate Margarete.

Kívül: Pro Dyonisio filio St. contra Magistrum sium ad sextam feriam proximam post festum Beate Margarete.

(Eredetie bőrhártyán, a Kisfaludy család levéltárában.)

189.

IV. László király Finta nádor, s Benedek Jánosnak és Marczel Chypannak fia közti bizonyos birtokcserét hágy helyben. 1280.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Regali Excellencie conueniens est ac expedit Maiestati, vt ea que sunt vtilia et expedire videntur voluntati (?), si a suis subditis ablata, et in suos vsus translata cernat, ac litteris alijs auferenda duxerat, tali recompensacione prouideat, vt permutacionis contractus possessoribus concambium celebrantibus ex munificencia Regie largitatis meliori sorti efficaciter prospici videatur, non iacturam. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod dilecto et fideli nostro Finta Palatino, Comite Supruniensi et Simigiensi, Judice Cumanorum ab vna parte, Benedicto filio Johannis et Marcello filio Chypan coram nobis constitutis ex altera; idem Finta Palatinus a nobis instantissime supplicando postulauit, vt quandam terram Belese vocatam, quam ipsis Benedicto et Marcello mediante nostro priuilegio pro multiplicibus seruicijs et fidelitatibus suis nobis inpensis contuleramus, eisdem Benedicto et Marcello in permutacionis seu concambij contractum consencientibus, sibi de gracia speciali conferamus, et in soncambium seu permutacionem ipsius terre Belese, prefatis Benedicto et Marcello quandam terram Castri nostri de Vngh Velicha Palagia vocatam, quam iam olim Finta Palatino contuleramus, ex Regia libertate dare eis dignaremur. Nos igitur permutacionis seu concambij contractum superius notatum ratum et firmum habentes, tanquam legitime approbatum Regij consensus et approbacionis munimine roboramus; imo ad maiorem certitudinem rei et efficaciam, prefatam terram Velicha Palagia nominatam, a memorato Castro exceptam penitus et exemptam, prefatis Benedicto et Marcello, et eorum fratribus, et per eosdem suis heredibus

heredumque suorum successoribus, cum omnibus et pertinencijs suis, sub metis antiquis et termir dictum Castrum eam dignoscitur possedisse, Regia dedimus, donauimus et contulimus iure perpetu dam. Datum anno Domini millesimo ducentes gesimo.

(A leleszi konventnek 1643-ki átiratából, a budai kir. k tárban.)

190.

IV. László király Timar helységben lakó több tárn állásra emeli. 1280.

Ladizlaus Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgs vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspe tem in omnium saluatore. Munitur gubernaculum, regimen, cum bellatorum numerus continuis cresci tis. Proinde ad uniuersorum tam presencium quan (noticiam) harum serie uolumus peruenire; quod they fidelis et familiaris tauarnicus noster ad no dens presenciam de nostra Maiestate Regia humil cando postulauit, ut ipsum ob merita seruicior nobis inpensorum, et per eum Zumbot fratrem sui sium et Bacsz filios Bene, Gyroult (et) Augustinum fi rij, Helys et Kemyn cognatos suos de uilla Tymar, tauarnicorum nostrorum oriundos, ab honere ipsius tus eximere cum terra ipsorum in uilla Tymar exis cetum ac collegium Regalium seruiencium nostro ferre dignaremur. Nos itaque, quem Regia inducit pro meritis fidelium respondere, consideratis seru Comitis Mathey, que ab adolescencie sue temporil domino Stephano Regi patri nostro karissimo incli cionis inpendit, et demum cum nos dicto Rege

patre nostro ingresso viam carnis vniuerse, Regni gubernaculum et Regis solium adepti fuissemus iure et ordine geniture; quia dictus Comes Mathey in domo nostra iugiter famulando ex diuersis actibus suis, et conspicuorum seruiciorum suorum generibus multipliciter coram oculis nostre Maiestatis meruit commendari, et ob fidelitatem Corone Regie debitam se diuersis fortune casibus submittere nunquam formidauit, uoluntatem et preceptum nostrum sagaciter in omnibus loco et temporibus oportunis efectui mancipando, eo eciam tempore, cum Regnum nostrum per bellum intestinum et extrinsecum puericie nostre temporibus fere ad exinanicionem uirtutis extreme deuenerat, idem Comes Mathey in legacionibus nostris multiplicibus insudando, in omnibus et per omnia pro commodo Regni nostri inuigilando nostram efecit voluntatem; in recompensacionem ipsius Comitis Mathey seruiciorum nobis cum diligencia summe fidelitatis inpensorum, ut superius est expressum, et que nobis inpendere poterit in futurum: ipsum Comitem Mathey, et per eum Zumbot fratrem suum vterinum, Farcasium, Bocsz, Gyroult, Augustinum, Heylus et Kemyn cognatos suos antedictos, de condicione tauarnicorum nostrorum cum terris ipsorum in uilla Tymar existentibus, duximus ex liberalitate Regia exhimendos tam pure et simpliciter, ut de cetero idem Comes Mathey, frater, et cognati sui memorati, et eorum heredes, heredumque suorum successores super terris ipsorum in uilla Tymar existentibus illa et eadem gaudeant libertate, qua ceteri nobiles Regni nostri perfruuntur sub uexillo Regio militantes. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine robortas. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° LXXX°, XV° kalendas Septembris, indiccione octaua, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

191.

IV. László királynak Igriczi helységet tárgyazó adománya Péter vajda és testvérei számára. 1280.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex — — — — in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus Voiauoda filius Dominici — — — — nostram accedentes presenciam humiliter postularunt, ut quandam possessionem Alexandri de Ech decedentis sine herede Igrici vocatam — — — — et nostra idem Alexander possederat, eis dare et conferre dignaremur. Sed quia nobis ueritas non constabat, vtrum dicta terra absque con— — — — Gregorio et fratribus eorum conferri et statui possit, fidelibus nostris Capitulo Agriensi dederamus in mandatis — — — — homo noster Petro Woiauoda ac Gregorio et fratribus ipsorum coram eorum testimonio statueret et assignaret, si non fieret contradictum — — — — caret. Verum quia per litteras dicti Capituli nobis omnimoda constitit ueritas, sepedictam terram Igrici statutam fuisse Petro Voy— — — —te; nos considerantes seruicia dicti Petri Voyauode, Gregorij et fratrum suorum filiorum Comitis Pauli, que in omnibus et diuersis — — — — — — —runt, se et sua diuersis casibus fortune submittendo: dictam terram Igrici ex benignitate Regia ipsis Petro Voyauoda, Gregorio — — — — —acionem et recompensacionem seruiciorum eorundem, licet maiora mererentur, dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et — — — — antiquis, quibus dicta terra per Alexandrum de Ech limitatis dignoscitur et possessa. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetnam — — — — munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri A(cho)nis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis — — Regni autem nostri anno octavo.

(Eredetie bőrhártyán, igen megrongált állapotban, a violassinű selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

192.

IV. László királynak Chery nevű földet tárgyazó adománya Demeter barsi főispán számára. 1280.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crowacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui Regibus eternam dat salutem. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Demetrius filius Hunth Comes Borsiensis fidelis noster, quandam terram condicionariorum nostrorum Chery uocatam in Comitatu Huntensi existentem, petiuit a nobis sibi dari, dicendo eandem uacuam et habitatoribus destitutam. Verum quia de qualitate ipsius terre, utrum uacua sit nec ne, aut ad nostram pertineat collacionem, nobis ueritas non constabat; fidelibus nostris Preposito et Conuentui de Saag nostris litteris dederamus in mandatis, ut mitterent hominem ipsorum fidedignum pro testimonio cum Ananya homine nostro, coram quo idem homo noster predictam terram, conuocatis commetaneis omnibus et uicinis iuxta ueteres metas reambulando statueret ipsi Demetrio Comiti possidendam, si non fieret contradictum; contradictores uero, si qui fierent, ad nostram citaret presenciam ad terminum competentem, et posthec terminum assignatum, nomina citatorum, et tocius facti seriem dicti Prepositus et Conuentus nostre fideliter rescriberent Mayestati. Qui demum nobis rescripserunt in hec uerba:

Excellentissimo Domino suo Ladizlao stb. (következik a sághi konventnek jelentése, mint alább a 206. sz. a.)

Nos igitur consideratis fidelitatibus et seruicijs dicti Demetrij Comitis, que et quas idem nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri exhibuit laudabiliter et deuote, et exhibere poterit in futurum; prenominatam terram Chery uocatam cum omnibus utilitatibus suis sub antiquis metis et terminis, quibus eadem per priores suos possessores limitata

fuerat et possessa, dedimus, donauimus, contulimus atque tradidimus prenominato Demetrio Comiti, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes litteras concessimus dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Achonis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° octuagesimo, VIII. kalendas Aprilis, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek alsó része a függő pecséttel együtt ki van vágva, a m. b. Nyáry család bagonyai levéltárában. Közölte velünk m. b. Nyáry Albert úr.)

193.

IV. László királynak Kend nevű földet tárgyazó adománya Ludan nemzetségbeli Péter, Zubuszló fia számára. 1280.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia pietas manuum (igy) munificam porrigere debeat vniuersis; illos tamen, quorum probitas experta et laudata est in prosperis et in aduersis, principaliori munere debet prosequi et fauore, ut alij eorum exemplo inuitati ad fidelitatis opera forcius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Petrus filius Zubuzlay de genere Ludan fidelis noster, quandam terram Castri Nitriensis Kend vocatam, uacuam et habitatoribus destitutam, iuxta fluuium Radusna existentem, a nobis sibi dari postulauit. Verum quia nobis ueritas non constabat, utrum ipsa terra uacua sit, et nostre collacioni pertineat, nec ne; fidelibus nostris Capitulo Nitriensi nostris dedimus litteris in

mandatis, ut unum ex ipsis uirum ydoneum pro testimonio transmitterent, coram quo venerabilis pater Episcopus Nitriensis homo noster reambularet ipsam terram presentibus commetaneis et vicinis, et statueret eidem Petro sub antiquis metis, si non fieret contradictum, contradictores autem si qui fierent, ad nostram presenciam euocaret. Quod quidem Capitulum nobis rescripsit in hec uerba:

Excellentissimo domino suo Ladizlao stb. (következik a nyitrai káptalannak jelentése, mint alább 202. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruicijs meritorijs eiusdem Petri filij Zubuzlai, que idem in diuersis expedicionibus Regni nostri fideliter inpendit et indefesse, et specialiter in exercitu nostro generali, quem contra Regem Boemorum inimicum nostrum capitalem habebamus; vbi eodem Rege Boemorum interempto felicem uictoriam, Domino annuente, sumus consecuti, idem sub nostro uexillo letale uulnus sustulit, in conspectu nostre Maiestatis viriliter dimicando. In recompensacionem tot et tantorum seruiciorum predicti Petri nobis fideliter inpensorum, quamuis maiora mereretur, prefatam terram Castri nostri Nitriensis Kend vocatam, dicto Petro filio Zubuzlai, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et inreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, ut nostre collacionis series per labencia temporum spacia apud posteros inuiolabiliter perseueret, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Achonis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo, kalendis Augusti, indiccione octaua, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

194.

IV. László királynak Osl, Scechun és Kechenek he tárgyazó adománya Miklós galgóczi főispán számár

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bul Rex vniuersis Christi fidelibus presentes litteras in salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam cium quam futurorum noticiam harum serie uolumu nire, quod consideratis fidelitatibus, et meritoris ac cibus seruicijs Nicolai Comitis de Golgouch dilecti nostri, que per omnia propter suam prolixitat gum esset enarrare per singula seriatim, quedai in memoriam posterorum presentibus duximus an Primum cum Rex Boemie tempore nostre etatis pue gnum nostrum deuastare non desinens, castrum J occupasset, et nos ad ipsum castrum expugnari fa iuissemus, Sebastianus frater dicti Comitis Nicolai gnacione ipsius castri extitit interemptus, Comes ue laus uulnus validum subportando; demum cum reddendam uindictam contra eundem Regem Boemie stro exercitu iuissemus, ubi Domino concedente sum cuti uictoriam laudabilem, cum idem Rex per nostra miliciam interemptus, predictus Comes Nicolai in ip uiriliter dimicans, per lanceam in pede est transfoss milites nichilominus Teutonicos nobis duxit captiuat rum cum quidam infideles nostri se ad castrum Zeler pissent, nobis ipsum castrum facientibus expugnar Comes Nicolaus propter fidelitatem Corone Regie personam suam expugnacioni illius castri exponere midans, recepit uulnus letale in facie per balistam. cum Cumani nostri infidelitate ducti iniquum contra p nostram inijssent consilium, quasdam partes Reg commissis incendijs deuastando, nos propter cont

infidelitatis ipsorum rabiem cum nostro exercitu iuimus, in quo idem Comes Nicolaus laudabilia seruiciorum exhibuit opera in ipso prelio uiriliter dimicando. Et quamquam pro huiusmodi seruiciorum suorum meritis maiori remuneracione ex Regia munificencia fuisset confouendus: in aliqualem tamen recompensacionem quasdam tres terras Castri nostri Supruniensis, vnam videlicet Osl vocatam populosam, et alias duas vltra Raba existentes, Scechun et Kechenek nuncupatas, a iure et iurisdiccione ipsius Castri de cetero exceptam penitus et exemptam, prenotato Comiti Nicolao, et per eum Michaeli, Benedicto et Eymirico fratribus suis, ac eorum heredibus perpetuo, irreuocabiliter et pacifice duximus conferendas sub eisdem metis et terminis, quibus ad ipsum Castrum cum omnibus suis vtilitatibus dinosscebatur primitus pertinere. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° octogesimo, tercio idus Maij Indiccione vndecima Regni autem nostri anno vndecimo.

(III. Endre királynak 1297-ki megerősítő privilegiumából.)

195.

IV. László király megerősíti IV. Béla azon szabadalmát, melylyel a nagyszombati apáczazárda embereit minden városi adózás alól felmentette. 1280.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod Priorissa et sorores de Tyrna sub regula Beati Francisci Deo iugiter famulantes, ad nostram accedentes presenciam, nobis patentes litteras Regis Bele aui nostri karissimi felicissime recordationis (exhibuerunt), petentes cum instancia, ut easdem acceptare ac nostris patentbus litteris confirmare dignaremur; quarum quidem tenor talis est:

B. Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik I királynak 1264-ki szabadalma, mint gyüjteményünl vagyis a második folyam III. kötetében 93. l.)

Nos itaque precibus et peticionibus predictarum lium fauorabiliter inclinati querimoniam earundem admisimus cum fauore, et predictas patentes litteras c ad uerbum presentibus insertas patrocinio et munimin cium litterarum nostrarum duximus confirmandas. Bude in Dominica Letare anno Domini M° CC° octo

(Eredetie börhártyán, melynek pecsétje elveszett, a budai kir. levéltárban.)

196.

IV. László királynak Dobouch földet tárgyazó ad Chak nemzetségbeli Péternek fiai számára. 128(

Donationales Regis Ladislai IV. super terra I in Comitatu Posegano per defectum Cheh filij Poci eandem a Maria Regina in concambium castri et pos Labor impetraverat, silva item Zawaberke, et aliis appertinentiis pro Nicolao, Stephano et Petro filiis Dominici filii Petri de genere Chak, ipsorumque here heredum successoribus, cum insertione metarum sub sigillo elargitae. Sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az okmá példánya Zágrábba vitetett.)

197.

Erzsébet ifjabb királyné néhány emberét a nyúlszigeti apáczazárda szolgálatába felajánlja. 1280.

Nos E. Dei gracia Regina Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per thenorem; quod ad instanciam et peticionem karissime matris nostre domine Elisabeth de Insula Beate Virginis Gloriose, Columbanum filium Donati, Iwan filium Poula, Katam filium Chule, Petrum filium Luduing, et Petrum filium Farcasij de Ueteri Buda, qui quydem tempore Regis Bele felicissime recordacionis proaui nostri in terra Nemus uocata residebant in Comitatu Pestiensi ad Ducatum pertinentes, aplicauimus ad Ecclesiam Beate Uirginis de Insula, illa eadem libertate qua ad Ducatum pertinebant in filios filiorum seruituros; volentes, ut cum presentes ad nos reportate fuerint, nostrum priuilegium super hoc dari faciemus. Datum Bude in vigilia Mathei Apostoli anno Domini M° CC° octuagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

198.

Péter comes országbirónak Tárnok nevü földet tárgyazó itélete Sándor és Jobagh s a nyúlszigeti apáczazárda közt. 1280.

Nos Comes Petrus Judex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis; quod Alexander filius Nicolai, et Jobagh filius Borlouch personaliter astantes, iuxta quos Petrus filius Elye de Touth astitit nomine proteccionis (?) per dominum Regem Ladizlaum de-

putati; dominas sorores de Insula Beate Virginis, pro q
Comes Paulus filius Leoncij officialis earundem comp
traxerant in causam coram nobis proponentes in figura
cij contra ipsas, quod ipse sorores dicti Monarterij
Virginis terram eorum hereditariam Taarnuk vocatam
bite per populos suos occupatam detinerent. E conuers
dictus Comes Paulus pro eisdem sororibus respondit;
ipsam terram Taarnuk uocatam, que modo premisso re
tur, dominus Rex Ladizlaus domine Elysabeth kari
sorori sue et Monasterio Beate Virginis de predicta I
ob deuocionem quam habet erga Beatam Virginem, et sa
anime sue contulisset perpetuo possidendam; statuendo,
nullus tam de Ungaris, quam de Cumanis, eandem so
suam uel sorores dicti Monasterij, aut officiales earu
racione ipsius terre auderet vel presumeret molestare;
bendo ad hoc idem Comes Paulus priuilegium eiusdem d
Ladizlai Regis, assercionem, quam dixit, et metas pr
terre ad plenum continentes. Cui scilicet priuilegio
Alexander filius Nicolai, et Jobagh filius Borlouch, ac
filius Elye astans nomine proteccionis per nos semel,
dario et tercio requisiti non contradixerunt. Nos igitur,
per Alexandrum, Jobagh et Petrum predictos eidem priu
contradictum non extitit, nec aliquam racionem euid
iuxta questionem seu assercionem ipsorum contra pre
sorores super facto ipsius terre pretendere potuerunt
dictam terram Taarnuk vocatam in metis et terminis i
priuilegio Ladizlai Regis contentis, domine Elysabeth e
ribus dicti Monasterij Beate Virginis de Insula secu
continenciam dicti priuilegij domini Ladizlai Regis r
mus perpetuo possidendam. Datum Bude tercio die
Natiuitatis Beate Virginis, anno Domini M° CC° octag

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett, a bud
kamarai levéltárban.)

199.

Ugrin királyi tárnokmesternek Pethen helységet tárgyazó adománya Erdew comes számára. 1280.

Nos Magister Wgrinus filius Pows Comitis omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in uero saluatore. Juri consonum et eciam consentaneum (est) racioni, ut pro societatibus et seruicijs loco et tempore laudabiliter exhibitis discrecio appetit dominorum, ut per ipsos hereditaria conferantur; et que in temporibus fuerant, ne cum tempore dilabantur, scripture patrocinium renouet futurorum memorie replicando. Proinde ad uniuersorum noticiam tam presencium quam eciam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod cum respectis nos societatibus et seruicijs Erdew Comitis dilecti nostri, articulo necessitatis nostre nobis diligenter et studiose peractis, quasdam uillas nostras Pethen uocatas, simul cum ceteris pertinencijs suis iuxta possessionem dicti Erdew Comitis dedimus et contulimus ipsi Erdew Comiti et suis heredibus heredumque suorum succcessoribus racione mille marcarum perpetuo et irreuocabiliter habendas, tenendas seu eciam possidendas. Ita eciam, quod nullus successorum nostrorum uel cognatorum prefatum Comitem Erdew, et per ipsum suos successores ob dictas uillas possent in causam protrahere uel aliqualiter agrauare. Si quis cognatorum uel successorum nostrorum post decessum nostrum uellet ipsas uillas reuocare, non alia de causa ualeat reuocare, nisi prius ipsam summam pecunie predicto Erdew Comiti et suis successoribus plenarie refundant et persoluant. Et si qui ultra nostram constitucionem peragrarent, uel ipsas reuocarent ab Erdew Comite, Diuinam sibi maledicciónem possent perpetrare. Vt autem presentes donaciones robur optineat firmitatis, ne aliquo curriculo temporum per aliquos in irritum ualeat reuocari, presentes concessimus litteras sigilli

nostri munimine roboratas. Datnm anno Domini M° C(gesimo, kalendis Maij.

(A budai káptalannak 1280-ki bizonyságleveléből, mint a 20(a budai kir. kamarai levéltárban)

200.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Erdew con adománynak következtében Pethen birtokába beiktatt

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fi quibus presentes ostenduntur salutem in omnium sal Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus hire, quod ad nostram accedens presenciam nobilis mes Erdew filius Comitis Sybrydy unacum Otowc Comitis Detrici homine Wgrini Magistri Tauarnicorum Regis exhibuit nobis litteras ipsius Magistri Wgrin tenorem continentes:

Viris discretis, amicis suis Reuerendis Capitulo E Wgrinus Magister inclinacionem et amicicie consta Cum nos respectis societatibus et amicicijs Erdew (quasdam uillas nostras Pethen uocatas eidem contul perpetuo possidendas, amiciciam uestram requirimus denter; quatenus homini nostro Ocowch nomine deti monium, coram quo idem homo noster vadat et rea terras ad ipsas uillas pertinentes, et erectis metis juxt quas, et statuat Erdew prenotato. Petimus eciam, quod priuilegio ipsas debeatis confirmare, prout in nostro ui contineri.

Nos igitur ipsius iustis peticionibus inclinati, cur Otowch homine suo misimus unum ex nobis ydoneun scretum, Magistrum Gregorium karissismum socium

canonicum nostrum, qui simul ad nos redeuntes dixerunt: quod idem Otowch homo Magistri Wgrini prenotati presente ipso nostro testimonio dictas terras ad uillas Pethen pertinentes conuocatis commetaneis et vicinis per ueteres metas iuxta easdem nouas erigendo reambulassent et statuissent Comiti Erdew cum omnibus utilitatibus et pertinencijs easdem, nullo contradictore ex predictis commetaneis et uicinis existente. Tenor autem priuilegij super condonacione et confirmacione dictarum terrarum emanati talis est:

Nos Magister Wgrinus stb. (következik Ugrin királyi tárnokmesternek adománylevele, mint 199. sz. a.)

In cuius rei testimonium presentes ad peticionem sepedicti Magistri Wgrini concessimus et contulimus Magistro Erdew prescripto sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Lectoris Budensis anno Domini M° CC° octogesimo. Magistris Laurencio Custode, Pangracio Decano, Bedew et Johanne sacerdotibus, Stephano ac Elya Magistris, ceterisque canonicis existentibus.

(Eredetie börhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elvészett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

201.

A csaszmai káptalannak bizonyságlevele azon birtokcseréről, melynél fogva Miklós Miske comesnak fia, Viz helységben lévő birtokát Chorgo nevü föld fejében a királynak átengedte, ki azt a nyúlszigesi apáczazárdának adományozta. 1280.

Nos Capitulum Chasmensis Ecclesie memoria commendamus, quod Nicolaus filius Comitis Miske ad nostram personaliter accedens presenciam totam terram seu possessionem suam existentem in Viz in Districtu Symigiensi (quam ipse et pater) suus tenuit et possedit, cum omnibus pertinencijs

et adiacencijs, vineis uidelicet, siluis, fenilibus, domil edificijs, ac alijs utilitatibus suis, confessus (est se con) et assignasse domino nostro Regi pro concambio seu c tacione terre Chorog (?) — — — — dandam et confer per ipsum dominum Regem sororibus de Insula Beate nis, pro quibus (frater Augustinus, et Petrus) socius eii nomine procuratorio earundem coram nobis personalit stituti, eiusdem Nicolay protestacionem super premis cambio factam affirmantes assumpserunt, vt super premissi concambij domini Regis, Budensis et Albensis tulorum et nostra priuilegia faciant emanare; quibus p gijs idem Nicolaus super confirmacione prefati con habitis et optentis priuilegia seu instrumenta, quorum ritate dictam terram ipse et pater suus tenuisse dinc in manus predictorum fratrum assignare tenebitur cor bis, ut assumpsit; predictam autem terram idem Ni procuratoribus predictarum sororum auctoritate pres assignauit. Datum quinta feria post festum Beati Egidi Domini millesimo ducentesimo octuagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elvesszett, a bu kamarai levéltárban.)

202.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Kend ne Péter, Zubuszló fiánaii statuáltatott. 1280.

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Regi Hungarie Capitulum Nitriensis Ecclesie oracione tas et denotas. Litteris uestris honorabiliter receptis, u mur, misimus ex nobis uirum ydoneum et fidelem; cora venerabilis pater dominus noster Vyncencius Dei graci scopus Nitriensis homo uester per hominem suum,

nobilem et prouidum, quandam terram Castri vestri Nitriensis Kend vocatam vacuam et habitatoribus destitutam, iuxta fluuium Radysna existentem, sub metis antiquis, quibus Castrum tenuit et possedit, Petro filio Zubuzlai, iuxta vestrum mandatum et preceptum statuit possidendam, nullo contradictore penitus existente. Datum in festo Beati Luce Ewangeliste.

(IV. László király adománylevelébŏl mint fentebb 193. sz. a.)

203.

A poségai káptalannak bizonyságlevele, hogy Rocold, Roland bánnak fia, Pechnében lévŏ birtokát Zoboo fiainak eladta. 1280.

Capitulum Ecclesie Beati Petri de Posaga omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire quod Rocoldus filius Rolandi Bani ab vna parte, et Ladizlaus, Arnoldus, Gula ac Blasius filij Zoboo ab altera coram nobis personalites sunt constituti; et idem Rocoldus confessus est viua voce, quandam particulam terre sue empticie Pechne vocate, que Jelsewek dicitur, supradictis Ladizlao, Arnoldo, Gyule ac Blasio pro triginta marcis denariorum plene receptis vendidisse perpetuo possidendam; ita tamen, quod si frater suus, uel quicunque de cognatis suis et alijs, ipsam particulam terre de supradictis filijs Zoboo processu temporum impeteret, idem Rocoldus tenebitur expedire. Prima meta ipsius terre, sicut ijdem retulerunt, incipit a parte septemtrionali, iuxta quoddam kalista, que est juxta viam in monte Mocheych, tendens ad meridiem, et descendit inferius ad Jelsewechpotoka, et per ipsum potok descendendo exit ad arborem piri; inde vadit per siluas ad arborem fyz; inde per quamdam planiciem peruenit ad arborem harasth, que est

iuxta quoddam fuk, quod dicitur gradinin, quod eciam currit de fluuio Morchuna, inde ad fluuium Zaua iuxta terminos filiorum Benedicti, et per ipsam aquam Zaua tendit superius ad occidentem, et exit iterum ad aquilonem; et semper uenit in silua in quantitate et spacio terre exterius continentis, et peruenit ad fluuium Murzuna, transitoque ipso fluuio Murzuna uadit directè uersus eandem plagam, et exit in quandam vallem, in qua est Gramachnykpotoka, et per ipsum potok peruenit ad caput eiusdem; inde descendit ad berch et cadit a quandam viam, et per ipsam viam peruenit ad kalista supradtctum ibique terminatur. In cuius rey memoriam firmitatemque perpetuam presentes sepedictis filijs Zoboo concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno gracie millesimo CC° LXXX°.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét már lehullott, a nemz. museum kézirattárában.)

204.

A chornai konventnek bizonyságlevele, hogy Vadosfalvai Pál Vodos nevü földjét Endre, Moysa fiának eladta. 1280.

Andreas miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie de Chorna omnibus in Christo credentibus, ad quos presentes deuenerint salutem in eo, qui omnibus dat salutem. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Paulus filius Buben de villa Vadosfolua ab una parte; Andreas filius Moysa ex altera coram nobis personaliter constituti; idem Paulus quandam possessionem suam in eadem terra Vodos existentem, de qua possessione viginti jugera terrarum arabilium, que prefato Andree et cognatis suis iuxta continenciam litterarum domini Stephani predecessoris nostri Prepositi uendiderat, sicut in eisdem plenius exprimuntur (igy)

de consensu et beneplacito cognatorum, suorum, scilicet Rolandy et Ladyzlay, Nycolay et Lau(rencij) filiorum Bank, Peterke ac Endre fratris predicti Andree, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, cum terris arabilibus, locis sessionalibus, campis, pascualibus et alijs quibuscunque suis vsibus, plenius vsitatis confessus est vendidisse predicto Andree, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus pro quinque marcis denariorum Viennensium decem pensas pro marca computando, irreuocabiliter perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam; quas quidem quinque marcas iam dictus Paulus dixit se plenarie recepisse. Vicini autem circumiacentes isti sunt: ab oriente Peterke prescriptus, a parte meridionali Nycholaus et Laurencius filij Bankonis; de parte uero occidentali ipsi iidem. In cuius memoriam firmitatemque perpetuam ad petitionem parcium presentes dedimus sigillo Ecclesie nostre communitas. Datum anno Domini M° CC° octogesimo in octauis Archangeli Mychaelis.

(Eredeti bőrhártyán, a pecsét elveszett.)

205.

A jászói konventnek bizonyságlevele, hogy a Kocsoi nemesek Kocsó birtokuk haszonvételeiben osztozkodtak. 1280.

Vniuersis Christi fidelibus, ad quos presens scriptum peruenerit, Marcus Diuina miseracione Prepositus de Iassou et Conuentus eiusdem loci salutem in salutis auctore. Cum nos ad hoc ex consensu Regis et scitu Barronum simus electi et constituti, ut in omnibus arduis negociis teneamur appensione sigilli nostri Capituli teneamur (igy) testimonium prebere; inde est, quod ad nostram accedentes presenciam nobiles de Cocso, scilicet Padar filius Minor, et Matheus filius Iehc ex una parte; Johannes et Thiodor, Stephanus et Nycolaus,

Pous filius Petri ex altera, super prouentibus ipsoru terre Cocso taliter ordinatum est inter ipsos sup terram, ut pars una occidentalis eisdem Padar (successit; Johanni et Tiodoro, Stephano, Nycola nominatis ex parte meridionali similiter successit, et Minori eadem terra empta perpetuo per postula istis idem nominatis Johanni, Tiodori, Stephano N Pous, Padar et Matheus miserunt eidem in erum e eredumque successoribus inreuocabiliter possidenda men, quod omnes littere ipsorum priores destruen nescunt, siue contradictores litterarum. Et in mediis metas composuerunt; prima meta ex parte orienta alia meta circa magnam uiam; tercia in confinia te et Matheus; partem Stephani miserunt istis filiis fili Petri successoribus. Quicunque autem ex ipsis aliqua amoueret, siue Padar siue Matheus siue filii eorunde et calumpniatores permanerent. Super hoc eisdem co litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno I CC° octuagesimo.

(Eredeti bőrhártyán, melyről a konventnek pecsétjo violassii lyemzsinóron függ, a Bárczay család levéltárában.)

206.

A Sághi konventnek jelentése a királyhoz, hogy Dem Kuntnak fia Chery nevü földnek birtokába iktattato

Excellentissimo Domino suo Ladizlao Dei gra Regi Hungarie Prepositus et Conuentus Fratrum Or monstratensium de Saag oraciones in Domino. Rec ris Uestre Magnificencie misimus hominem nostrum fi cum Ananya homine uestro pro testimonio, qui po cum eodem homine uestro ad nos reuersus dixit, q

homo uester quandam terram Chery uocatam, uacuam et habitatoribus destitutam, coram commetaneis et uicinis iuxta ueteres metas et signa reambulasset et statuisset Demetrio Comiti filio Hunth, nemine contradictore existente.

(IV. László király 1280-ki adományleveléből, mint fentebb. 192. sz. a.)

207.

Buya helységet tárgyazó osztoztató törvénykezési határozat Jákó, Ketennek fia, és érdektársai, s Mihály és érdektársai közt. 1280.

Datur pro memoria, quod Comes Pous filius Merse pro Michaele filio Andree de Buya, cuius protector ex mandato Regio extiterat, ut dicebat, ab una parte, ab altera uero Jaco filius Keten et Acha frater eiusdem, ac Powka filius Povsa consanguineus eorundem; item Nemel filius Mirizlo, et Mortun ac Symum filij sui de eadem Buya coram nobis personaliter constituti dixerunt, quod cum secundum continenciam priorum litterarum nostrarum memorialum inter prefatum Michaelem et Jaco ac Acha prenotatos in terra ipsorum Buya uocata diuisio facta extitisset, et Nemel ac filij sui memorati in ipsa diuisione non fuissent, tandem mediantibus ipso Comite Povs, et Mathey filio Povsa de Lelez, ac alijs uiris ydoneis quam pluribus taliter extitisset super ipsa diuisione predicte terre ordinatum: quod Michael antedictus prefatam terram Buya uocatam diuisisset in duas partes equales, ex quibus unam partem a parte meridionali subiacentem Jaco, Acha, Pouka, Nemel et filij sui memorati eligendo recepissent sibi et suis heredibus iure perpetuo possidendam, reliqua parte, uidelicet a parte septemtrionali, eidem Michaeli et filio suo ac eorum heredibus remanente similiter iure perpetuo possidenda. Mete autem distinccionis predicte terre, sicut partes recitarunt co-

ram nobis, taliter distinguntur: Prima meta incipit ab occidente apud metas Ytemerij et filiorum Boyon de eadem Buya, ubi sunt due mete terree; et inde egreditur uersus orientem transiens nemus fructuum, ubi prefati Michael, Jaco et Nemel suas habuerunt sessiones, ubi eciam sub quadam piro sunt due mete terree; deinde transit pertransit (igy) per terram arabilem et ascendit in monticulum qui uocatur cuzepmal, et ibi sunt due similiter mete terree; deinde autem in sinu ipsius montis extenditur ad unam uallem, et ascendit in montem Keurus uocatum uersus orientem, ubi sunt due mete terree antique; super ipso monte per ueteres metas uadit ad metas terre Batun uocate, et ibi terminatur. Assumserunt eciam partes, quod quicunque ipsorum a prefata composicione resiliret uel diuisionem antedictam non seruaret, ante litis ingressum parti aduerse soluere teneretur decem marcas. Datum in quindenis Beati Georgij matiris anno Domini M° CC° octuagesimo.

Kivül. Super diuisione terre Boya uocate pro Comite Pous filij Merse et Michaele filio Andree.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára jobbról nyomott pecsétе le mállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

208.

Tárnuky helységre vonatkozó törvénykezési kiadvány a nyúlszigeti apáczazárda és Sándor Miklósnak fia közt. 1280.

Damus pro memoria, quod in quindenis residencie exercitus seu congregacionis domini Regis sorores Beate Virginis de Insula, pro quibus Comes Bartholomeus officialis earundem astitit in figura Judicij, et assumpsit contra Alexandrum filium Nicolay, qui personaliter comparuit in presencia domini Regis, et non in nostri presencia, et debuit exhibere priuilegium

ipsius domini Ladizlai Regis in conspectum super facto terre Tarnuky, quod iuxta formam litterarum Comitis St. quondam Viceiudicis Curie domini Regis in octauis Epiphanie Domini sentencialium (? v. similiter) in presencia ipisis domini Regis debebat exhibere; quo exhibito in presencia domini Regis, quicquid super facto ipsius terre fieri debeat, per ipsum dominum Regem decernatur; post hoc partes quintodecimo die ab ipsis quindenis residencie exercitus computando comparebunt coram nobis iterato seriem ipsuis totalis facti nobis in litteris eiusdem domini Regis exhibentes. Preterea in eodem quintodecimo die eedem sorores contra predictum Alexandrum soluent illa duo iudicia, in quibus iuxta formam litterarum iudicialium, non comparendo nec mittendo comperimus remansisse; et de quibus si se non poterunt racionabiliter excusare. Datum sub castro Potok dominica proxima ante octauas Beate uirginis Margarete, octauo uidelicet die termini parciium predictarum.

Kivül: Pro sororibus de Insulu contra Alexandrum ad quindenas residencie exercitus ad presenciam domini Regis.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

209.

Törvénykezési okmány Sándor Simonnak fia és Mihály comes Ubulnak fia közt. 1280.

Datur pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum nostrarum memorialum Alexander filius Symonis sexta feria proxima ante Pentecosten Nicolaum filium Petri coram nobis statuere debuisset; ad affirmandum id quod Comes Symon et filij sui, Jacobus filius Mongoch, et Alexander memoratus cum Comite Mycaele filio Wbul et filijs eiusdem

composicionem quam fecerant ratam haberet nec ne, et ad deputandum hominem, cui predictus Comes Mycael et filij sui dimidietatem prouentuum de possessione sua prouenienciam presente Johanne filio Felyciani secundum quod eidem Johanni constiterit, statuere deberent pro expensis: adueniente ipso termino, prefato Alexandro ab una parte, ab altera uero Paulo, secundum quod pars aduersa affirmauit, seruiente eiusdem Comitis Mycaelis pro ipso domino suo, coram nobis personaliter constitutis; predictus Alexander statuit eundem Nycolaum paruulum coram nobis, et ipse Nycolaus dixit, quod prefatam composicionem ratam haberet atque firmam, et facta extitisset ex eius voluntate. Commisit eciam ipse Nycolaus, quod dimidietatem prouentuum de possessione sua prouenienciam presente memorato Johanne, secundum quod ipsi Johanni constiterit, ijdem Comes Mycael et filij sui deberent statuere pro expensis vice et nomine ipsius Alexandro prenotato. Datum in vigilia Pentecostes anno Domini M° CC° octuagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a nemes Kállay családnak levéltárában.)

210.

IV. László királynak Gayul helységet tárgyazó uj adománya Péter bán és Kemen comes, Benedek comes fiai számára. 1281.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Regalis excellencie inmensitas ad omnes fideles prospicua eo in se pocius recipit incrementum, quo fidelium merita condignarum remuneracionum presidijs refocillat. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore

presencium volumus peruenire; quod Petrus Banus, et Comes Kemen filij Comitis Benedicti fideles nostri ad nostram accedentes presenciam nobis significare curauerunt, quod quedam possessio Gayul uocata, que olim progenitorum suorum fuerat, ab ipsis non exigentibus culpis suis, sed potencialiter indebite fuisset alienata et occupata; petentes a nobis cum instancia, vt ipsam possessionem Gayul eisdem reddere et restituere dignaremur. Verum quia vnicuique in sua iusticia deesse non debemus; fidelibus nostris Capitulo Chasmensis Ecclesie nostris dederamus litteris in mandatis, ut cum Johanne filio Gugye homine nostro testimonium ipsorum mitterent fidedignum, coram quo idem homo noster predictam possessionem Gayul reambularet presentibus commetaneis et vicinis, et restitueret eisdem si non fieret contradictum, contradictores vero, si qui forent, ad nostram citaret presenciam ad terminum conpetentem. Qui postmodum nobis rescripserunt, quod conuocatis commetaneis et vicinis, et nemine contradictore apparente idem homo noster predictam possessionem Gayul eisdem Petro Bano et Comiti Kemen statuisset. Cursus autem metarum terre seu possessionis sepedicte talis est, sicut in predictis litteris contineri vidimus: Incipit enim prima meta vbi Mogoroch potoka cadit in fluuium Sopluncha, et per eundem Mogoroch tendit supra usque caput, et ascendit ad unam vallem que vócatur Zuhodol; et ibi cadit ad magnam viam, et ascendit in eadem uia per modicum spacium; deinde exit uiam, et tendit ad partem orientalem inter siluam et vineas, vbi tangit metas St. Borch, et tendens circa metas einsdem St. per longum spacium peruenit ad arborem vocatam (igy ?) et inde vadit ad magnam viam, vbi tangit metas terre Saul; deinde tendens in eadem via per longum spacium ad partem orientalem peruenit ad arbores que *megieharasta* vocantur; deinde exit de *megieharasta* et cadit in caput cuiusdam fluuij, qui uocatur Megyepothoka, et per eundem fluuium descendendo cadit ad fluuium Desinche minorem, et per eundem descendendo cadit ad fluuium Sopluncha, vbi tangit metas terre Petri filij Benedicti Pukur vocate, et descendens per eundem fluuium Sopluncha peruenit ad priorem metam, ibique terminatur. Nos itaque, cuius proprium est, vnicuique in suo jure deesse non debemus, et specialiter hijs, quorum ex parte

probitas insignit et extollit, consideratis seruicijs ipsius Petri Bani, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri, bellis videlicet intestinis et extrinseicis Corone Regie incommutabiliter adherendo inpendit; et specialiter in expugnacione castri Zombothel, quod rupta pace et vinculo federis dissoluto per Regem Boemorum inimicum nostrum occupatum fuerat, vbi letalia sustulit wlnera, fideliter exhibitorum; consideratis eciam hijs, que in compescendis Croatys et hominibus transdrauanis, qui se de jurisdiccione nostra volebant alienare, ipsos potencie nostre reducendo et restituendo, exercuit et inpendit. Tam igitur ob recompensacionem seruiciorum ipsius Petri Bani prescriptorum, et aliorum quam plurimorum, que propter sui multitudinem longum esset enarrare; et eciam racione illa, ne in possessionibus olim per progenitores suos possessis, et postmodum Comiti Paulo fratri suo per nos traditis, extraneum doleat possessorem; dictam possessionem Gayul ipsi Petro Bano et per eum Kemen fratri suo reddidimus, restituimus, dedimus, donauimus et contulimus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam; cassatis omnibus litteris et priuilegijs cuiquam super collacione ipsius possessionis, preter ipsum Petrum Banum, datis et concessis; et vbicumque et per quemcunque exhibite fuerint, viribus careant et inanes habeantur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Anthonij viri discreti aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millessimo ducentesimo octuagesimo primo, Regni autem nostri anno nono.

(Zsigmond királynak 1420. VI. idus Augusti kiadott megerősítő privilegiumából, melyet kért „Egregius Ladislaus filius Nicolai filij Pauli de Pukur in sua ac Magnifici Johannis de Maroth alias Bani nostri Machouiensis personis“; a budai kir. kamarai levéltárban.)

211.

IV. László király megerösíti V. István királynak Lövesd, Rednuk, Esztergár és Fenyöfö helységeket tárgyazó 1270-diki adományát Demeter bakonyi föispán számára. 1281.

Ladizlaus Dei gracia Wngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Demetrius Comes de Bokon filius Comitis Wgud ad nostram accedens presencia, exhibuit nobis priuilegium domini St. Regis karissimi patris nostri felicis recordacionis super collacione villarum Lwuold, Rednuk, Wzturgur et Fenewfew Chak Bano filio Demetrij, fratri patris sui concessum, petens eum instancia, vt tam idem priuilegium nostro priuilegio confirmare, quam eciam collacionem patris nostri ipsi Chak Bano factam, innouare et innouando eidem conferre de benignitate Regia dignaremur. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

St. Dei gracia stb. (következik V. István király 1270-ki adománylevele mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében 300. l.)

Nos igitur peticionibus ipsius Demetrij Comitis iustis et modestis assensum fauorabilem adhibentes, dictum priuilegium non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua parte sui diminutum, de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium confirmamus, et collacionem ipsius patris nostri Chak Bano primitus factam ipsi Comiti Demetrio confirmamus. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Achonis aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° LXXX° primo Regni autem nostri anno nono.

(Eredeti a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirat-tárában.)

212.

IV. László király Erdő comestől lovat vevén, a vételár kifi téseig Némethi helységet inscribálja neki. 1281.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croac Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspectu salutem in omnium saluatore. Ad vniversorum noticiam ten presencium volumus peruenire, quod cum nos quendam eq (igy) rubri coloris a Comite Erdev dilecto et fideli nostro, i stre Regie Celsitudini congruentem, pro ducentis marcis genti comparassemus, et ea uice propter pecunie nos defectum ipsam summam pecunie sibi non potuissemus adi plere; presentibus Baronibus nostris, Petro videlicet Ma stro Tawarnicorum nostrorum, Johanne Judice Curie nos Comite Borsiensi, Demetrio Comite Posoniensi, et J nea Comite Nitriensi, dilectis et fidelibus nostris, quand uillam nostram Nempti vocatam, ad predium nostrum Zolum pertinentem, de eodem predio nostro exceptam peni et exemptam, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs s universis, ipsi Comiti Erdeu, pro predictis ducentis mar pro tempore duximus obligandam. Ita videlicet, quod id Comes Erdeu prenotatam villam Nempti possidere, tenere prouentus eiusdem ad modum hereditarie possessionis s percipere valeat; donec ipse ducente marce per nos eid fuerint plenarie persolute. In cuius rei memoriam firmitate que perpetuam presentes eidem concessimus litteras duppli sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus disc viri Magistri Achonis aule nostre Vice Cancellarij dilecti fidelis nostri anno domini M° CC° octuagesimo primo. kalendas Maij, Regni autem nostri anno octauo.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 461. l. V. ö. F Cod. Dipl. V. köt. 3. r. 93. l.)

213.

IV. László királynak Albert nevü földet tárgyazó uj adománya Miklós es testvérei, Ertugnak fiai számára. 1281.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie tenore presencium declaramus quibus expedit vniuersis, quod ob preclara et insignia seruiciorum merita Nicolai dicti Weich, et Werunharth ac Gebret ac Corrardi filiorum Ertug, militum Johannis Palatini dilecti et fidelis nostri, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri, et specialiter sub castro Gede tunc, eumcontra Fintam infidelem nostrum exercitum habuimus, exibuerunt; quandam terram Albert vocatam in confinibus Teutonicorum in Comitatu Hydegsed vocato existentem, ab eis alienatam, nunc vacuam et habitatoribus carentem, ipsis Nicolao, Werunharth, Gereth et Corrardo reddidimus et restituimus, ymo de nouo dedimus, donauimus, tradidimus et contulimus de plenitudine nostre gracie sub eisdem metis, terminis et limitibus, quibus eadem terra limitata extitit et possessa, perpetuo possidendam. Datum anno Domini M° CC° LXXX° primo.

(Robert Károlynak „Magnificus vir Comes Alexander de Kuchk Judex Curie nostre" kérésére 1328. kiadott megerősítő privilegiumából; a fömélt. herczeg Batthyáni család levéltárában.)

214.

IV. László királynak törvénykezési szabadalma Mihály és Egyed, Ubul fiainak, Zabolch-megyei népei számára. 1281.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod quia Comes Mychael et Egidius filij Wbul; Stephanus, Magister Petrus et Paulus filij eiusdem Comitis Mychaelis, nobis et Regno nostro obsequia fideliter multipliciter impenderunt, vniuersos populos eorundem in Comitatu de Zobolch existentes, a judicio seu jurisdiccione omnium Comitum Parochialium pro tempore constitutorum fore duximus in perpetuum eximendos; et specialiter omnes causas, que in uilla ipsius Comitis Mychaelis et filiorum suorum predictorum Semyen vocata, in qua forum dicitur celebrari, tam in die fori, quam alijs temporibus mota fuerint et exorte per homines seu populos in eadem villa commorantes, aut per alios extraneos, idem Comes Mychael filij eiusdem debeant finaliter iudicare. Vnde volumus et precipimus Comiti seu curialitori de Zobolch pro tempore constituto, quatenus populos eorundem Comitis Mychaelis, fratris et filiorum suorum superius nominatorum, in dicto Comitatu de Zobolch existentes, nullus eorundem debeat seu presumat agrauare, seu eciam molestare; cum eosdem populos a jurisdiccione eorundem Comitum Parochialium modo premisso duxerimus eximendos. Datum in villa Gapey feria quinta proxima post octauas Epiphanie Domini anno Domini M° CC° octuagesimo primo.

(Eredeti bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a nemes Kállay családnak levéltárában.)

215.

IV. László királynak parancsa a székesfehérvári káptalanhoz, hogy Kenes Berény helységet tárgyazó 1232-ki vallólevelét ujból kiadja. 1281.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Albensi salutem et graciam. Dilecti et fideles nostri Capitulum Ecclesie Wesprimiensis dicunt nobis, quod quoddam priuilegium vestrum incisum medio alphabeto super empcione portionis Michaelis filij Balad in territorio ville Kinus Beren vocate existentis sub vestro sigillo pro eis confectum, in vastu et spolio Petri Palatini inter alia bona eiusdem Ecclesie Wesprimiensis amisissent, cuius aliud par similiter alphabeto incisum in camera Ecclesie vestre iuxta Ecclesie consuetudinem esset reseruatum. Vnde cum nemini in suo jure deesse debeamus, fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus aliud par dicti priuilegij in camera Ecclesie vestre diligenter et fideliter inquiri faciatis, et inuentum vestro renouetis priuilegio; cauentes tamen, ne in hoc fraus committi valeat siue dolus. Datum Bude in festo Inuencionis Sancte Crucis.

A székesfehérvári káptalannak ugyan 1281-ki kiadványából mint alább 222. sz. a.)

216.

Erzsébet királyné biztosítja Mikót és testvéreit, fegyveres jobbágyait, hogy Epelben lévő földjüket nem fogja tőlük elvenni. 1281.

Elisabeth Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus, presens scriptum intuentibus salutem in salutis largitore. Vt ea que aguntur in tempora, non irritentur post tempora, nec a memoria dilabantur, ad eternam rei noticiam solent litterarum patrocinio communiri. Proinde uniuersorum presencium futurorumque noticie harum serie uolumus fieri manifestum; quod cum terram Mycou biloti filij Chomou, Stephani et Symonis fratrum eiusdem jobagionum exercitualium nostrorum de villa Epel, de Comitati Strigoniensi, propter diuersa incommoda et multiplicia scandala in Regno nostro emergencia, quam plures petiuissent sibi dari: iuri ipsorum hereditario nolentes preiudicare in hac parte, tamen quia terram ipsorum jobagionum nostrorum cuiquam conferre legitime non possumus, nec sine eorum famulatu carere commodo ualemus; predictam terram Epel uocatam, que ad ipsorum Mycou, Stephani et Symonis, ac heredum suorum, jobagionum videlicet exercitualium nostrorum, ius hereditarium pertinere et spectare dinoscitur, reliquimus et permisimus eisdem ac eorum heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo pacifice et irreuocabiliter possidendam, simul cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs universis; volentes et auctoritate presencium eisdem promittentes, quod prefatam terram Epel, in ius et proprietatem ipsorum jobagionum nostrorum pertinentem, nulli nobilium, seu Regni nostri incolarum eorum feremus, in eorundem preiudicium et grauamen; quin ymmo pocius ipsos et eorum heredes universos in suis libertatibus consuetis cum terris, pertinentibus ad eos, inmobiliter intendimus conseruare, et quibuslibet, occasione prefate terre

Epel procedere uolentibus, ne intromittere se presumpmant, ad eamdem, silencium duximus imponendum. In cujus rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome dei gracia Episcopi Waciensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri. Anno Domini M°CC° octuagesimo primo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 462. l.)

217.

IV. Márton pápa parmai Bonaventurat raguzai érseknek kinevezi. 1281.

Martinus Episcopus servus servorum Dei, dilecto filio fratri Bonaventure de Parma Electo Ragusino, salutem et Apostolicam benedictionem. Militanti Ecclesie, disponente Domino, licet immeriti presidentes, circa curam omnium Ecclesiarum solertia reddimur indefessa solliciti, ut iuxta pastoralis officii debitum crediti nobis dominici gregis custodiam utiliter gerere Divina cooperante clementia studeamus. Sane vacante dudum Ecclesia Ragusina per obitum bone memorie Salvii Archiepiscopi Ragusini, Canonici ejusdem Ecclesie quondam fratrem Marcum de Venetiis Ordinis Fratrum Minorum in Ragusinum Archiepiscopum, ut dicitur, elegerunt; sed eodem fratre Marco, antequam esset eius electio confirmata, nature debitum persolvente, predicti Canonici ad tractandum de futuri substitucione pastoris insimul convenerunt; et dubitantes, ne, si ad electionem procederent, et si non possent omnes pariter in unam concordare personam, exinde oriretur, inter ipsos dissentionis materia, per quam eis et ipsi Ecclesie dispendia imminerent, deliberaverunt communi consensu et unanimi voluntate felicis recordacionis Ni-

colao Pape, predecessori nostro, humiles preces porrig
ut dignaretur eidem Ecclesie Apostolica auctoritate de pas
ydoneo providere; ac super hoc subsequenter tam ipsi, q
dilecti filii nobilis vir .... Comes, ac Consilium et Coms
Ragusini, eidem predecessori suas supplicatorias litteras
certum nuntium destinarunt. Sicque dictus predecessor d
rum Canonicorum votis fauorabiliter annuens, de dilecto
fratre Philippo de Mantua ipsius Ordinis, inquisitore her
pravitatis in Marchia Tervisina, de fratrum suorum con
Ecclesie prefate providit: sed dictus frater Philippus pr
sionem huiusmodi non acceptans, omne ius, si quod sib
provisione competebat eadem, libere resignavit, et dictus
decessor huiusmodi resignationem admittens, de dilecto
fratre Luca de Padua eiusdem Ordinis Ecclesie memor
de simile consilio, iterato providit. Quo quidem fratre I
provisionem de ipso factam minime acceptante, ac omne
si quod sibi competebat ex illa, similiter resignante, di
predecessor provisionem Ecclesie memorate illa vice disp
tioni Apostolice reservavit. Nos autem Ecclesie prefate,
diutine vacationis incommoda deploravit, paterno compat
tes affectu, ac Canonicorum et aliorum predictorum voti
preteritis contemplantes, illa prosequendo benignius de ip
Ecclesie ordinatione celeri, ne prolixioris vacationis exp
remaneat incomodis; diligentius cogitantes, ad perso
tuam, quam nobis et fratribus nostris, de litterarum scien
honestate morum, providentia spiritualium, et circumspecti
temporalium fidedignorum testimonia commendarunt, dir
mus oculos nostre mentis, teque dicti Ordinis professor
licet absentem, de ipsorum fratrum consilio nostrorum, su
dicte Ecclesie in Archiepiscopum preficimus et pastor
administrationem ipsius Ecclesie spiritualiter et temporal
tibi plenarie committentes; firma spe fiduciaque concepta, q
dirigente Domino actus tuos inibi cultus diuinus augebitur
eadem Ecclesia per tue circumspectionis industriam in sp
tualibus et temporalibus prospere dirigetur, et salubria, da
Domino, suscipiet incrementa. Reverenter igitur suscipe iug
Domini, et suavi ejus oneri humiliter colla flecte, manum
mittens ad fortia, ipsius administrationem Ecclesie pruden
exequi studeas, et gregis tibi commissi custodiam prose

diligenter, solerter et constanter, oppositurus te murum pro domo Domini ascendentibus ex adverso, ut laudabili de ipso reddita in die districti examinis ratione, regnum patris eterni, ab origine mundi preparatum electis, accipias, in dilecta Domini tabernacula letabundus introeas, et eumdem tibi commissum gregem ad uberioris meriti retributionis commodum introducas. Datum apud Urbem Veterem X. kalendas Januarii, Pontificatus nosti anno primo.

(Theiner Ágoston, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia, I. köt. Róma 1863. 97. l.)

218.

Lodomér esztergami érseknek itéletlevele a Mihály comes hitvesét illető negyedjog tárgyában 1281.

Lodomerius miseracione Diuina Sancte Strigoniensis Ecclesie Archiepiscopus eiusdemque loci Comes perpetuus vniuersis, quibus presentes hostenduntur, salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod cum Symeon filius Comitis Mychaelis, Micou, Ochuz et Ditricum liberos Comitis Detrici super quodam iure debito iure nature, siue super quarta dominam matrem suam, consortem scilicet Comitis Michaelis contingente, cum auctoritate litterarum nostrarum ad nostri examen Consistorij edictis legitimis euocasset, habens ad prosequendam ipsam littem siue quartam matris sue sufficiens procuratorium et mandatum; ipsi tamen Mycou, Ochovz et Detricus, licet aliquociens nostro se conspectui presentauerunt, et litem legitime per peticionem factam in iure et responsionem subsecutam contestati fuerunt coram nobis; qui quidem Symeon ab ipsis Mycov

et fratribus suis quartam matrem suam contingentem de p
sessionibus patris eorum hereditarijs uel quocunque tit
conquisitis, petebat nomine matris sue sibi assignari secu
dum Regni consuetudinem approbatam. Mycov vero et frat
sui dicebant animo contestandi littem de predicta quarta ma
prefati Symeonis per ipsos fore satisfactum, et ideo se ips
dicebant penitus ab inpeticione ipsius Symeonis absolut
Nos autem parcium proposicionibus debita maturitate audit
ac iudicaria maturitate equa lance iusticie pensatis, ipsis M
cov et fratribus suis morem gerentes, et sollemnitatem iu
seruare uolentes assercionem eorum probare dedimus testib
quibus euidencioribus possent coram discretis viris Capitu
Waciensi ad intencionem eorum roborandam. Qui die et te
mino, quo testes secundum continenciam priorum litterar
nostrarum producere coram dicto Capitulo debebant, a
intencionem eorum fundandam, minime produxerunt; s
quidam officialis eorum Gallus nomine optulit eidem Capitu
litteras domini Ladizlai illustris Regis Vngarie inter cete
continentes, ut quia idem Mycov in exercitu domini Reg
erat, ipsam produccionem testium ad alium terminum debere
prorogare. Quibus eciam litteris predicti domini Regis p
ipsum Capitulum paritum fuit in hac parte, et idem Capitul
ex permissione nostra alium terminum in litteris domini Reg
petitum et contentum eisdem dedit pro eorum testibus prod
cendis; ita tamen, ut ipsa produccio testium fieri deber
coram nobis. Qui scilicet Mycov et fratres sui ad secundu
terminum pro testibus eorum producendis assignatum comp
ruerunt coram nobis; sed nomina et dicta quorundam testiu
eorum in quadam cedula nobis presentarunt. De quibus test
bus in ipsa cedula sic contentis Symeon filius predicti Comit
Mychaelis quosdam ex permissione nostra de consensu ipsi
Mycov et fratrum suorum ad corporale sacramentum presta
dum pro ueritate dicenda de quarta domine matris sue eleg
secundum Regni consuetudinem approbatam; et pro huiu
modi sacramento prestando nos de uoluntate parcium assig
nauimus perhemptorium, decernentes quod ulterius predic
Mycov et fratres sui nec cum litteris Regijs, nec quauis occa
sione alia, puta debilitatis, possint se excusare; adiciente
quod si in termino sic per nos assignato de parcium voluntat

non uenirent, in ipso negocio non obstante eorum absencia ad diffinitiue sentencie calculum procederemus, iuris tamen ordine in omnibus obseruato. Qui in eorum solita contumacia perdurantes, nec in ipso termino ad sacramentum huiusmodi prestandum deputato in nostri presencia comparere curauerunt, per ipsum Symeonem legitime coram nobis expectati. Demum post huiusmodi multos terminos perhemptorios per nos assignatos sic contumaciter elapsos ad nostram accedentes presenciam, idem scilicet Mycov et fratres sui a nobis humiliter pecierunt, ut possessiones eorum hereditarie per aliquos probos viros a partibus electos extimarentur ambarum parcium amatores, illorum eciam extimatorum nomina in litteris nostris fuerunt ad peticionem parcium annotata; terminum et eciam diem ad ipsam extimacionem faciendam, et eciam hominem nostrum de consensu utrarumque parcium concorditer electum, discretum uidelicet uirum Vrbanum Prepositum Sancti Georgij a nobis per partes instanter petitum, coram quo ipsa extimacio fieri deberet, duximus dirigendum. Qui cum ad locum et diem ac terminum ab ipsis partibus petitum et a nobis assignatum accessisset, predictus Symeon extimatores suos in litteris nostra contentos produxit ut debebat; sed ipsi Mycov et fratres sui ad ipsum terminum nec extimatores suos produxerunt, nec eciam ipsi per se uel per procuratores eorum in ipso termino conparuerunt per ipsos sponte sic assumpto, quemadmodum prefato discreto viro Vrbano Preposito Sancti Georgij ad hoc specialiter per nos deputato intelleximus referente. Licet autem nos ipsum Symeonem filium Comitis Mychaelis propter contumaciam predictorum Mycov uidelicet et fratrum suorum in possessionem rerum petitarum pro quarta domine matris sue inducere potuissemus; tamen ad presens huiusmodi missionem ex causa non duximus faciendam: verumptamen ipsos Micov scilicet et fratres suos, exigente eorum contumacia, de consilio fratrum nostrorum tum nobis assidencium publice excommunicatos denunciauimus et decernimus, ab omnibus tanquam membra precisa, que fomentorum non senciunt dissplicenciam, arcius euitandos, tamdiu donec coram nobis iuri paruerint, et de contemptu nostro, ac de expensis factis ipsius Symeonis satisfecerint competenter. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus

sigilli nostri munimine roboratas. Datum Strigonij anno Do mini millesimo ducentesimo octoagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek vörös selyemzsinóron függött pecsétje el szett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

219.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Strogeai T más comes, és Miklós nógrádi esperest bizonyos peres ügy nézve barátságosan egyezkedtek. 1281.

Nos Capitulum Strigoniensis Ecclesie memorie comm damus, quod nobili uiro Comite Thoma filio Thome de St gea Comitatus Neugradiensis nomine nobilis viri Comitis chaelis filij Folkus ab una parte, sicut dixit, et discreto v domino Nicolao Archidiacono Neugradiensi similiter pro pro Comite Bothond fratre suo ab altera parte in nostri p sencia constitutis, relatum extitit concorditer per eosdem, q super materia questionis, quam idem Archidiaconus et fra eius contra ipsum Michaelem filium Fulkos mouerant in p sencia Judicis Curie domini Regis, et diucius processerant, hoc facto mediante arbitrio bonorum hominum, ex permissi eiusdem Judicis per amicabilem composicionem inter ip partes taliter extitit ordinatum, renunciando eidem liti et s articulis vniuersis: Quod predictus Archidiaconus et Co Botond frater eius pari et consona voluntate de terra eor Pehchan nominata, que in priuilegio discretorum viror Budensis Capituli dicitur contineri, septuaginta jugera ter rum arabilium in vicinitate terre eiusdem Michaelis Pehch similiter nuncupate, pro bono siue commodo pacis inter l partes perpetualiter obseruande eidem Michaeli et suis fi ac posteritatibus statuerunt et tradiderunt perpetuo et pacif

possidenda; quorum quidem septuaginta jugerum terre, a parte terre eiusdem Archidiaconi et fratris sui uersus terram eiusdem Michaelis mete taliter distinguntur: Prima enim meta incipit apud tres uias, in modum crucis distinctas circa terminum ville Warad; deinde itur ad nemus in antiqua uia, et transeundo lutum vnum sunt due mete; et in antiqua via uenitur ad magnam viam, per quam itur ad uillam Dalanch; et in transitu dicte uille due mete existunt a parte orientali, ubi est commetaneus dicte terre Comes Thomas prefatus; abhinc tenditur ad partem occidentalem, et ibi incipiendo a domo Jacobi de Menus usque ad villam Scechen sunt decem mete, uidelicet in quolibet decem locorum bine mete, ubi cursus metarum cadit ad metas antiquas. Preterea vniuersas litteras Judicum Curie domini Regis, coram quibus in presenti negocio est processum; uidelicet tam judiciales quam eciam dilatorias emanarunt, et reliquerunt friuolas et inanes, si que ex eis per fraudem vel maliciam fuerint reseruate. Judicem et pristaldum partes de communi placabunt. Datum anno Domini M° CC° octuagesimo primo dominica proxima post festum Sancti Galli confessoris.

(III. Endre király 1298-ki itéletéből a budai kir. kamarai levéltárba.)

220.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Benedek comes néhai Pál veszprémi püspöknek testvére Munuros és Munkad helységeket Miklós comesnek eladta. 1281.

Capitulum Ecclesie Strigoniensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Benedictus frater bone memorie Pauli quondam Episcopi Vesprimiensis, unacum Paulo filio suo pro se, et pro Michaele altero filio suo ex una parte, et nobilis uir

Comes Nicholaus filius Comitis Nicholai nepotis Vech ex al
tera, ad nostram presenciam personaliter accedentes, supe
duabus possessionibus suis terris Munuros et Munkad vocati
super quibus contendebant, que Comiti Benedicto per domina
Mariam quondam illustrem Vngarie Reginam pro diuersi
fidelitatibus et seruicijs prefati domini Episcopi fratris sui
suis proprijs collate fuerant, quarum eciam collacio postm
dum per dominum nostrum Ladizlaum nunc inclitum Vnga
Regem, et dominam Isabellam Reginam consortem suam extit
confirmata, prout in eisdem domini Regis et Reginarum predi
tarum priuilegijs per Comitem Benedictum nobis exibitis vidi
mus contineri; quas eciam terras prefatus Comes Nicholaus pe
eundem dominum nostrum Ladizlaum Regem sibi collat
esse, et super hoc eiusdem priuilegium se habere dicebat
taliter inter se concordarunt, quod Comes Benedictus cess
et renunciauit omni liti et accioni, que super altera predi
tarum terrarum Munuros uocata, sibi competere potuisset,
ipsam terram Munuros nominatam cum omnibus utilitatib
et pertinencijs suis, et sub eisdem metis et terminis, quib
ipse eam tenuit et possedit, prefato Paulo filio suo presenta
consenciente reliquit et uendidit predicto Comiti Nicholao
ipsius heredibus heredumque suorum successoribus pro q
traginta marcis in perpetuum pacifice possidendam, et ips
sumpmam pecunie ijdem Comes Benedictus et Paulus filiu
eius ab eodem Nicholao Comite in argento et denarijs se pl
narie recepisse asserentes, promiserunt et assumpserunt coram
nobis, quod si Comes Nicholaus uel sui heredes racione pre
dicte terre Munoros per Barrones aut aliquos alios impeteren
tur vel perturbarentur, extunc Comes Benedictus et eius filij
predicta priuilegia, quorum auctoritate ipsam terram possid
bant, que penes se reseruarunt, ea de causa, quod titulus sin
collacio alterius terre ipsorum habetur in eisdem, debent i
defensionem et expedicionem Comitis Nicholai et suorum
heredum coram domino Rege uel domina Regina, aut eorum
Judicibus exhibere, et si forsitan dominus Rex uel domi
ipsam terram Munoros Comiti Nicolao uel suis heredibu
auferre attemptarent, Comes Benedictus et eius filij debe
eciam eadem priuilegia in eorum auxilium et defensione
domino Regi et domine Regine exibere; sed eos contra Ma

statem Regiam uel Reginalem expedire non tenentur, sicut extitit inter partes ordinatum. Mete autem eiusdem terre Munuros, prout in priuilegio domine Regine Marie predicto inspeximus, hoc ordine distinguntur, quod prima illarum incipit ab oriente iuxta terram ville Tach, et iuxta illam cum certis metis antiquis tendit uersus meridiem usque ad terram Epecen, ubi sunt due mete angulares; inde iuxta terram Epecen tendit a parte meridionali cum metis interpositis usque ad terram Beren, iuxta quam procedendo uersus occidentem contiguatur terre Pel, uadit uersus septemtrionem ad quandam uiam, et illam transeundo peruenit ad terram Beyach, ubi sunt tres mete angulares, et iuxta illam terram Bejech cum certis metis interpositis a septemtrionali parte tendit iterum ad orientem usque ad terram Tach, ubi ipsa terra Munuros a terra Thach non per metas separatur, sed perquendam limitem, qui uulgariter *mege* uocatur, et cum ipso limite redit ad priorem metam, et sic terminatur. Aliam uero terram supradictam, que Munkad uocatur, Comes Nicholaus, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis, reliquit et concessit Comiti Benedicto et ipsius heredibus similiter perpetuo possidendam; hanc condicionem et penam super se et suos heredes assumpmendo, quod si ipse uel sui filij Comitem Benedictum aut eius filios a modo ullo umquam tempore super predicta terra Munkad impeterent, uel aliquatenus molestarent pretextu siue auctoritate predicti priuilegij domini Regis, quod ipse Comes Nicholaus super collacione dictarum terrarum sibi concessum fuisse asserit, ut premissum est, extunc terram Munoros nunc eis relictam amittant ipso facto, et ipsa terra ad Comitem Benedictum et suos filios sine dificultate qualibet reuoluatur; terra Munkad nichilominus apud eundem Comitem Benedictum et suos filios pacifice remanente. In cuius rei testimonium ad peticionem parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Sixti Ecclesie nostre Lectoris anno Domini M° CC° LXXX° primo in calendis Julij.

A B C D

(Eredetie börhártyán, melyről zöld-vörös selyemzsinóron a káptalan pecsétje függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

221.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Miklós, M fia Nyir nevü birtokát, a nyúlszigeti apáczazárdánai gosította. 1281.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie damus pro n quod Nycolaus filius Nicolai ab una parte, et frater Cy et Iwanka conuersus de Ordine Fratrum Predicato sororibus de Insula Sancte Marie ex altera, coram n sonaliter constituti, dictus Nicolaus a dictis fratribus earundem sororum soluencium duas marcas ad sex quas secundum tenorem aliarum litterarum nostrar perat, sicut dixit, confessus est recepisse; pro qui marcis terram suam Nyr uocatam, inter terram T Wosyan adiacentem sub eadem condicione et pena, s ipsum terminum, prout in ipsis prioribus litteris nostr hoc confectis plenius dicunt contineri, pignori oblig dimendam ab eisdem pro octo marcis antedictis. D cundo die octauarum Beatorum Apostolorum Petri anno Domini M° CC° octuagesimo primo.

Kivül: Super solutis duabus marcis ad sex Nicolao filio Nicolai super impignoracione terre s uocate.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét kivülről elveszett; a budai kir. levéltárban.)

222.

A székesfehérvári káptalan Kenes-Berény helységet tárgyazó 1232-ki fassionalis levelét ujból kiadja a veszprémi káptalan számára. 1281.

Capitulum Ecclesie Albensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod Thomas Decanus Ecclesie Wesprimiensis ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis litteras Domini nostri Ladizlai Illustris Regis Hungarie formam hanc continentes:

Ladyzlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. Capitulo Albensi stb. (következik IV. László királynak parancsa mint fentebb 214. sz. a.)

Nos igitur Regie Celsitudinis mandato satisfacere, ut tenemur, cupientes, predicti priuilegij par aliud ex fidelitate debita in camera Ecclesie nostre inquiri diligenter et inueniri, inuentumque medio alphabeto incisum presentibus dicti Domini nostri Regis de mandato de verbo ad verbum inscribi fecimus. Cuius tenor talis est:

Omnibus stb. Albensis Ecclesie Capitulum stb. (következik a székesfehérvári káptalannak 1232-ki okmánya, mint gyüjteményünk VI., vagyis a második folyam I. köt. 510. l.)

In cuius rei memoriam, et renouacionem rei geste, presentes ad mandatum Domini nostri Regis, vt premittitur, dicto Wesprimiensi Capitulo dedimus litteras nostro sigillo communitas. Anno Domini M° CC° octuagesimo primo, quinto idus Maij; Reuerendo viro Magistro Anthonio Ecclesie nostre Preposito, Nicolao Cantore, Mike Custode, Esau Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett, a veszprémi káptalan levéltárában.)

223.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy János nádor C comes fiaival bizonyos birtokjogokra nézve egyezkedett. 1

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christi fidel presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiter Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus pe nire; quod nobilis vir Johannes Palatinus filius quondam rici Bani, pro se et pro fratribus suis viris Magnificis e nobis constitutus proposuit asserendo; quod licet per qu dam suggestionem et minus iustam induccionem intromis se de possessionibus Hydegsed et Honky vocatis, quas N laum, Buzad et Feldricum filios quondam Chak Bani int xisset Gregorio, Andree filijs Comitis Petri de genere O Dionisio filio Bartholomei Comitibus pro ducentis m pignori obligasse, credens sibi et fratribus suis racione nitatis uel alicuius respectus magis competere quam predi gestiens tamen amplecti iusticiam, formidansque preiudi alicui generare, diligenti inuestigacione comperisset, s fratres suos dictis possessionibus aliquod ius non habere. quia super eisdem possessionibus dicti filij Chak uenie contra formam inpignoracionis ipsorum, medio tempore co Capitulo Ferrey Castri cum ipso clanculo contractum brauerunt, et in ipso contractu centum marcas soluaret filijs Chak Bani; de quibus centum marcis per Gregor Andream et Dyonisium Comites, nomine filiorum Chak B qui personaliter comparuerunt, ipsi Johanni Palatino s factum est coram nobis, hac racione, quoniam in estimac facta in possessionibus Hydegsed et Honky vocatis exc rant centum marce supra ducentas marcas habitas per f Chak Bani eo tempore, quo Gregorio, Andree et Dyonisio mitibus predictis pignori obligarant, pro quibus centum cis quandam possessionem prefati Comitis Andree filij I antedicti Nemethboron vocatam cum tercia parte silue Mo

)oron nominate, ijdem Andreas, Gregorius et Dyonisius Comites communiter dederunt et contulerunt supradicto Johanni Palatino iure perpetuo possidendam; dictus uero Dyonisius pro tercia parte, que ipsum contingit in centum marcis, satisfecit Comiti Andree memorato; et sic demum dominus Johannes Palatinus, satisfacto sibi de centum marcis, filijs Chak Bani possessiones suas sepedictas uendendi, tradendi, alienandi; et Gregorio, Andree ac Dyonisio Comitibus emendi, comparandi, iure perpetuo possidendi et habendi dedit liberam facultatem; et propter recognicionem ac emendacionem uexacionis, quam medio tempore fecerat, obligauit se in nostri presencia, quod dictos emptores contra omnes, et eciam fratres suos, uel contra quemlibet ipsorum, si aliquis racione ipsarum possessionum acceptaret, expediendo pure et simpliciter, in [illegible] possessionibus conseruaret. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad instanciam pareium predictarum presentes litteras concessimus auctoritate nostri sigilli roborata, anno Domini M° CC° octuagesimo primo. Magistro Carino Ecclesie nostre Preposito, Abraam Cantore, Dominico [illegible]tode, Mykou Decano existentibus..

A B C D

([illegible]detie bőrhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. köt. 3. r. 98. l.)

224.

A győri káptalannak ugyanarról szóló más kiadása

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christ
presentes litteras inspecturis salutem in Domino sem
Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus p
quod cum Nicolaus, Buzad et Feldricus filij quond
Bani in nostra presencia personaliter constituti qua
sessiones suas Hydegsed et Honky vocatas in
Supruniensi existentes secundum formam memoria
rarum nostrarum Gregorio et Andrec filijs Petri
Osl, ac Dyonisio filio Bartholomei de Vezeken Comi
ducentis marcis, que in denarijs Viennensibus
fuerunt persolute coram nobis, usque certum terminu
obligassent, nec easdem possessiones suas in prim
et tercio terminis per Gregorium, Andream et Dyon
mites tam amicabiliter quam misericorditer ultra d
prorogatis redimere potuissent; tandem per partes
mines ad estimandum ducti, presente nostro hom
dum ordinacionem parcium per nos misso, dicte po
prout partes estimaciones et noster homo ad nos re
lerunt, pro trecentis marcis fuerunt estimate; pro q
centis marcis prius tamen sufficenter satisfaccio per
Gregorium et Dyonisium Comites de illis centum m
in estimacione excreuerant supra ducentas marca
impignoracionis habitas, dicti Nicolaus, Buzad et
filij quondam Chak Bani ad nostram redeuntes pr
iam dictas possessiones suas Hydegsed et Honk
cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, claus
metis et terminis, prefatis Andree, Gregorio et Dyo
tibus ac eorum heredibus heredumque successorib
diter tradiderunt, uendiderunt et dederunt iure p
inreuocabiliter possidendas. Hoc adiecto, quod si
temporum processu nacta aliqua occasione eosdem

acione ipsarum possessionum impeteret, ijdem filij Chak
ani et filij Chakyz, pro quibus se obtulerunt, eosdem tene-
ntur expedire proprijs laboribus et expensis. Quarum pos-
essionum mete et termini, sicut ab homine nostro ad instan-
iam parcium ad hoc misso intelleximus, taliter distinguntur:
Quod prima meta terre Honky incipit iuxta Ferteu ab aqui-
one, ubi sunt due mete, quarum una ab oriente est meta ville
Ygku, alia ab occidente terre Honky (igy); inde uenit ad
unus baculi iactum uel paulo plus in eadem plaga ad duas,
metas, quarum una est ville Ygku (igy), alia ville Honky, et
ibi transit unam magnam viam ducentem in Suprunium quasi
uersus meridiem, et in eadem plaga satis longe eundo uenit
ad duas metas, quarum una est ville Honky et alia ville
Ygku, et ibidem prope intrat in quandam viam, et parum
transeundo facit angulum, et uadit uersus occidentem ueniendo
ad duas metas, quarum una a parte ville Ygku est meta eius-
dem, et iuxta eandem est meta terre Hunky (igy); abinde
eundo satis remote distenditur ab illa via uersus aquilonem
ad competens spacium, et uenit ad duas metas, quarum una
ab oriente ville Ygku, et alia ab occidente terre Honky rema-
nentibus; abinde pergendo uersus occidentem satis longe in
quodam uirgulto uenit ad tres metas quasi facientes angulum,
quarum una ab oriente est ville Ygku, a meridie ville Kuch-
nar, ab aquilone terre Honky; inde uenit in eodem virgulto
et in eadem plaga ad quatuor metas, quarum una tenet a
parte terre Honky et due a parte ville Kochnar (igy); ibi per-
uenit ad unam metam prope iuxta quandam viam ducentem
in Hydegsed, ubi transit ad capitalem metam, eius terre (igy)
Hydegseed; et ibi incipiendo et quasi angulum faciendo per-
uenit ad duas metas, quarum una ab orinte est terre Hydeg-
sed, alia ville — —; abinde uenit ad tres metas existentes
xta viam ducentem in Neek, quarum una est ville Honky,
lia Hydegsed, et tercia ville Zechun; inde uenit ad duas
etas, terra Zechun ab occidente, terra Hydegsed ab oriente
manentibus; abhinc venit ad tres metas, quarum una est
lle Tothchynk, alia Zechun et tercia Hydegsed; inde uenit
duas metas sitas iuxta unam viam, quarum vna est ville
ydegsed, alia terre Tothchynk; inde transeundo directe ad
erteu in magna silua uenit ad quandam conallem ad duas

metas, quarum una ab occidente est terre Bozyas, ab orie terre Hydegsed; abinde directe uenit, et intrat transeu magnam viam ducentem in Suprunium in Ferteu, ubi hab iura dicte possessiones in piscinis, fenetis, aquis et alijs v tatibus, que eisdem possessionibus competunt ab antiquo; istis metis dicte possessiones includuntur. In cuius rei me riam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litt munimine nostri sigilli roboratas, anno Domini M° CC° oc gesimo primo. Magistro Carachino Ecclesie nostre Prepo Abraam Cantore, Dominico Lectore, Mykou Custode exis tibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld-vörös selyemzsinóron függ budai kir. kamarai levéltárban. Más eredeti példánya találtatik a nem muzeum kézirattárában.)

225.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Vlchey-i Ja Osl nemzetségbeli Gergely comesnek az ellene elkövetett ha maskodások kiengesztelése végett Gyolokában lévő birtoka átengedte. 1281.

A B C

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christi fideli presentem paginam inspecturis salutem in Domino sempi nam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volu peruenire, quod Jakabus filius Zubuzlou de Vlchey ab parte, Comes Gregorius filius Petri de genere Osl ab al coram nobis constituti, idem Jakabus presente Jacobo filio quartam partem terre Gyoloka, quam dominus Bela Rex fel recordacionis eidem Jakabus pro meritis seruiciorum suor contulerat, sicut in eiusdem priuilegio uidimus contineri, eid

Comiti Gregorio pro iniurijs datis, dampnis, homicidijs, captiuacionibus, detencionibus, incendijs, et pro alijs quibuslibet iniuriarum generibus usque datam presencium contra dictum Comitem Gregorium perpetratis, cum omnibus utilitaiibus et pertinencijs, et cum medietate loci cuiusdam molendini in Rabcha in eadem terra existentis a plaga orientali adiacentem perpetuo possidendam et habendam; quam quidem quartam partem cum predictis omnibus utilitatibus et loco molendini dictus Comes Gregorius in instanti uendidit de permissione eiusdem Jakabus, Boy et Stephani Comitum tanquam de consensu commetaneorum, qui adherant, Gogano et Adriano Comitibus filijs Herbordi de Bozty pro decem marcis, quas se dixit ab eisdem recepisse, per heredes et heredum eorum successores perpetuo et irreuocabiliter possidendam; assumendo, quod quicunque successu temporis ipsam quartam partem uendicioni expositam inpediuerit, dictus Comes Gregorius expediet proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras concessimus nostro sigillo roboratos. Datum anno Domini M° ducentesimo octagesimo primo. Magistro Carachino Ecclesie nostre Preposito, Abraam Cantore, Dominico Lectore, Mykou Custode existentibus.

(Eredeti bőrhártyán, melynek zöld selyemzsinóron függött pecsétje már lehullott, a nemz. museum kézirattárában.)

226.

A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Vnd János comes fiainak beleegyezésével férjhez menő leányának Kachynak Thorkw nevü földet átengedte. 1281.

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Sypus presens scriptum inspecturis salutem in eo qui creauit omnia et gubernat vniuersa. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris harum serie uolumus peruenire, quod cum Comes Jan Vnd cum filijs suis, Ewgin videlicet et Petro, ad nostram accedentes personaliter (presenciam) ex vna parte, ab altera uero Symon gener ipsius cum quatuor filijs suis Petro, Paulo, Dominico et Laurencio coram nobis personaliter constituti; idem antedictus Jan et filij sui de consensu communi confessi sunt oraculo viue uocis, quandam terram eorum hereditariam, que wlgariter nuncupatur Thorkw, existentem inter duos riuulos Veresalu uocatum et Neneewyz, prenotato dicto Symoni genero ipsius et filie sue que uocatur domina Kachy, et per ipsam filiis nepotibus suis in filios filiorum iure perpetuo possidendam tenendam et habendam, et per cuncta tempora irreuocabiliter optinendam certis metis et antiquis ubique distinctam. Vt autem hec donacio et assignacio perpetue firmitatis robor optineat, ne processu temporum per quempiam in irritum retractetur, instantem peticionem utriusque partis presentes litteras eisdem concessimus nostri sigilli munimine roboratas. Datum anno Domini M° CC° octuagesimo primo.

(A szepesi káptalannak 1283-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

227.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sapi Miklós comes és érdektársai Tagadopachia nevü földre nézve a Bikchey-i nemesekkel egyezkedett. 1281.

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in eo, qui est salus omnium et corona. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Comes Nicolaus filius Babus de Sap, Matias filius Petri, Benedictus filius Egidij ab vna parte; Bikchey, Tymoteus et Benedictus filij eiusdem Bikchey, Nicolaus et Stephanus frater suus filij Bochou, Leustachius et Martinus filij eiusdem Stephani; Mikou, Laurencius et Petrus filij Pasca; Zetta, Johannes et Sandur filij Anias pro se et pro Magk fratre ipsorum, nobiles de Bikchey ex altera, coram nobis personaliter constituti, confessi sunt oraculo viue vocis, quod super causa, que inter ipsos racione terre Tagadopachia vocate, iuxta Timoteuspachia adiacentis, diucius fuisset ventilata, et super eadem terra inter partes eciam duellum adiudicatum extitisset; tandem in talem pacis concordiam et sempiternam vnionem se dixerunt deuenisse: quod dimidietatem terre Tagadopachia vocate, cuius alia dimidietas in area duelli per composicionem Nicolao, Matie et Benedicto extitit deputata, cum quadam particula terre Bikchei vocate, iuxta terram fratri Neugradiensis ex parte domini Regis Nicolao, Mathie et Benedicto donaticiam existentem, hereditariam eorundem nobilium de Bikchey, ut dixerunt, dedissent, contulissent et tradidissent Nicolao, Matie et Benedicto ac eorum heredibus pacifice perpetuo et pacifice possidendas sub terminis et metis inferius annotatis. Preterea in concambium et in commutationem predicte terre Tagadopachia et particule prius dicte, eorum Nicolaus, Matias et Benedictus quandam terram Bikchey dictam, quam mediante nostro priuilegio tenebant, cuius tenor annotabitur, dedissent, contulissent et eciam tradidissent

memoratis nobilibus de Bikchey et eorum heredibus heredumque ipsorum successoribus irrefragabiliter in sempiternum possidendam. Et partes in terris prehabitis sese vice mutua expedire tenebuntur. Tenor autem priuilegij, quo mediante Nicolaus, Matias et Benedictus terram Bikchey possederunt, talis est:

Capitulum Waciensis Ecclesie stb. (következik a váczi káptalannak 1275-ki bizonyságlevele mint fentebb 92. sz. a.)

Adiecerunt eciam, quod dimidietas ecclesie Beate Virginis a parte septemtrionali cum cimiterio et via, per quam duo currus se obuiantes transire poterunt, cedit Nicolao, Matie et Benedicto sepedictis, pars vero ecclesie et cimiterij nobilibus de Bikchey extitit deuoluta. Metas vero Tagadopachia cum particula terre prenotata taliter descripserunt: Incipit prima meta a parte orientali iuxta terram nobilium de Kata iuxta fluuium Tapeu, et tendit versus montem paruum, ubi sunt due mete; exhinc ascendit super alium montem; postea super tercium montem; et vltimo super quartum maiorem montem, vbi in quolibet monte sunt posite due mete; deinde descendit, et in descensu sunt due mete, iuxta Fiuzeg posite sunt due mete ex altera parte Fiuzeg sub piro; iuxta viam magnam que vadit versus Budam sunt due mete; iuxta Feulduar vadit ad laterem montis, et tendit in campum; dehinc post metas, que sunt iuxta Feulduar super montem posite sunt due mete; deinde iterum in campum, ubi sunt due mete; exhinc procedit inter dumos, vbi sunt due mete iuxta viam, que de villa Disue vadit contra Bertel, vbi sunt tres mete; postea tendit versus occidentem iuxta magnam metam, que separat de terra Stephani filij Omodey, vbi posuerunt nouam metam iuxta antiquam, et descendit versus septemtrionem ad duas antiquas metas, eciam iuxta antiquam metam aliam posuerunt nouam; in valle Zedriesuolg sunt tres mete et unam renouarunt; ascendendo montem sunt due mete; prope *feulduar* est una meta, et una noua iuxta Ferte et alia antiqua; inde procedit ad partem occidentalem sub monte iuxta Ferteu vsque metam Pag filiorum Tymotey, et ibi sunt super cauernam due mete; procedit eciam versus septemtrionem, vbi sunt due mete una noua et alia antiqua; dehinc procedendo similiter directe sunt due mete; procedendo vltra

sunt similiter due mete; postea sunt due noue mete inter duas antiquas metas destructas; item super montem sunt due mete antique et tercia noua; vltra super montem alium sunt due mete antique et vna iuxta Tapeu; vltimo directe procedendo ad arborem *naar* posite sunt due mete, vna noua et altera antiqua, et ibi terminantur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem et instanciam parcium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum kalendis Julij anno Domini M° CC° octuagesimo primo. Presentibus tamen Magistro Paulo Lectore, Andrea Cantore, secundo Paulo Custode, Farcasio Waciensi, Aneo Pestiensi, Nicolao de Zigetfeu, et Petro de Zonuk Archidiaconis, ac alijs in Ecclesia Beate Virginis Deo pie famulantibus et deuote.

A B C D

(Eredetie börhártyán, zöld-vörös selyemzsínóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

228.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Aykai Gelyan Aykában lévő bizonyos malomra nézve Bolta Pálnak fiával egyezkedett. 1281.

Nos Capitulum Ecclesie Vesprimiensis damus pro memoria, quod constituti coram nobis Gelyanus filius Petri de Ayka pro se et pro fratre suo Nycoloo, sicut dixit, ab vna parte, et Bolta filius Pauli de eadem similiter pro se et pro Paulo fratre suo ab altera, super quodam molendino in Ayka super fluuio Tornoa sito, quod dudum Benyamyn fuisse dicitur, probis viris componentibus, de permissione Magnifici viri domini Johannis Palatini se dixerunt taliter concordasse; quod cum memoratum molendinum sit utriusque partis hereditarium, amodo ipsum molendinum possidebunt secure in

communi; prout ceteras suas hereditarias possessiones se asserunt communiter possidere. Idem eciam Gelyanus dixit, quod licet usque modo dictum molendinum apud Boltam fuerit, tamen sibi persolutis tribus marcis satisfactum extitit de eodem. Datum in octauis Exaltacionis Sancte Crucis anno Domini M° CC° LXXX° primo.

Kivül: Pro Geliano contra Bolta.

(Eredetie bőrhártya, külsőleg oda nyomott pecséttel összetévc; közlé velem tek. Thaly Kálmán úr.)

229.

A keresztesek budai konventjének bizonyságlevele, hogy a Koarszeg helység határai iránti egyenetlenségek választott birák által elintéztettek. 1281.

Frater Marcus Prior et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Magister Andreas filius Nycolai de Scyud ab vna parte, Paznan et Nycolaus de Chalamia, Laurencius et Elekus filii Felicianj de Eghazaschalamia, Lampertus et Stephanus filii Nycolaj de Leze — — de genere Hunth Paznan ab altera, personaliter coram nobis constituti,(confessi sunt) quod cum super facto metarum destructarum cuiusdam terre eiusdem Magistri Andree Kuarzeg uocate inter ipsas partes lis et controuersia fuisset mota et susscitata, tandem mediante arbitrio proborum virorum ab utraque parte adductorum coram nobis arbitrantibus, visis litteris priuilegialibus domini Regis Bele felicis recordacionis per ipsum Andream nobis, et ipsis arbitratoribus ac parti aduerse exhibitis, nec eciam ipsis contradicentibus in

liquo super facto metarum ipsius terre Kuarzeg uocate Castri
Hontensis, prout in eisdem litteris priuilegialibus domini Re-
gis mete supradicte terre a terris Paznan, Nycolaj, Laurencij,
Lamperti ac aliorum predictarum parcium distingebantur et se-
parabantur, in eadem qualitate et quantitate, ipsi videlicet Paz-
nan, Nycolaus, Laurencius, Elek, Lampertus et Stephanus sepe-
dicti per amicabilem composicionem coram nobis factam, et pro-
pter pacis vnionem reliquerunt et resignauerunt ipsi Magistro
Andree ipsam terram Kuarzeg uocatam sub eisdem metis pacifi-
ce possidendam et habendam. Cuius quidem terre cursus meta-
rum in eisdem litteris priuilegialibus domini Regis Bele coram
nobis exhibitis in hunc modum distingebantur. Prima meta
incipit a parte orientali de terra Kuarzeg vocata, vbi sunt
due mete terree iuxta fluuium Ipul, et ibi cadit ad ipsum flu-
uium Ipul; deinde autem tendit versus meridiem, ad terram
Lamperti, que Ryba uocatur, et currit in aqua per magnum
spacium eundo; et ibi ueniet ad Haradissa castrum in vnum
nemus ad occidentam, quod uulgo dicitur holm; et prope illum
monticulum parum descendendo sunt due mete terree; et in
eodem nemore est vna via, que exit de illo nemore, et transit
vnam magnam viam; et inde tendit per terras arabiles ad
vnam paruam siluam, que (uulgo) vocubulo erestewen dicitur,
sub cuius fine sunt due mete terree; et sic iuxta illam siluam
currit uersus metas priores, ubi sunt commetanei nobiles de
Chalamia; que quidem silua seu herestewen omnino remanet
intra metas ad terram Kuarzeg uocatam et prenotatam, et sic
terminantur. Quibus vero litteris inspectis comperimus in
eisdem, ipsam terram Comiti Nicolao patri eiusdem Andree a
domino Bela Rege pro meritorijs seruiciis eiusdem collatam
et donatam. Rogans eciam nos idem Magister Andreas cum
instancia, ut millenarium numerum priuilegii iam dicti in
scriptis presentibus inseri faceremus; cuius millenarius est in
hunc modum: Anno Dominice Incarnacionis M° CC° quadra-
gesimo quarto decimo kal. Maij, Regni autem ipsius Regis
Bele vicesimo. Assumpmentes eciam ijdem Paznan, Nicolaus,
Laurencius, Elek, Lampertus et Stephanus scpenominati, quod
littere priuilegiales, si que per eosdem fuissent emerse uel
intra eundem Magistrum Andream super facto predicte
re, pro cassis et uanis haberentur, perpetuum silencium

ipsis litteris dictis imponendo. Anno Domini M° CC° octuagesimo primo.

(A váczi káptalannak 1296-ki átiratából, melyet közölt tek. Szentkirályi László úr. IV. Béla királynak 1244-ki adománylevelét lásd Fejérnél Cod. Dipl. IV. k. I. r. 335. l.)

230.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Korrard comes esztergami polgár Udvarnok nevü birtokát Kozma Mutud fiának és érdektársainak eladta. 1281.

A B C

Frater Dominicus Magister Domus Hospitalis et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in filio Virginis Gloriose. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod Comite Corrardo filio Zemeyn ciui (igy) Strigoniensi vna cum filijs suis Nicolao et Jacobo, Thoma et Petro filio suo, cognato eiusdem ab una parte; Cosma filio Mutud, Damiano, Endre, Georgio filijs Andree; Andrea, Michaele, Blasio, Anthonio, Salamone, Lamperto, Johanne et Pethev filijs Barka de Zumur; Nicolao, Michaele et Luka filijs Petri de Yuklod ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem comes Corrardus quandam terram suam ad tria aratra sufficientem Vdwornuk uocatam, ex permissione Nicolai et Jacobi filiorum suorum, et Thoma cum Petro filio suo, ac aliorum cognatorum suorum, cum omnibus vtilitatibus suis, quam a domino Rege Stephano in concambio super terram Noztrue sibi comparauerat, confessus est se uendidisse pro viginti quinque marcis fini argenti predictis Cosma filio Mutud, Damiano, Endre, Georgio, et alijs, ac omnibus cognatis suis superius nominatis, iure perpetuo possidendam et habea-

am; et ipsam ad plenam recepisse pecuniam ab eisdem re-
tarunt. Et hoc interposito, quod si ullo umquam tempore
icione prefate terre per quempiam materia oriretur questio-
is; idem Comes Corrardus cum filijs suis et suis heredibus,
eredumque successoribus expedire tenerentur proprijs labo-
bus et expensis. Prefate itaque uendicioni et empcioni Pe-
us, Gregorius, Anthonius et Saap nobiles de genere Bor, et
Fencencius de Moroth, ac Martinus filius Egidij de eadem
omine commetanei comparendo, consensum prebuerunt et
sensum. In cuius rey memoriam presentes ad peticionem
omitis Corrardi et filiorum suorum, Cosme, Damiani et alijs
edimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum
mo Domini M° CC° octugesimo primo.

(Erdődie börhártyán, a zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

231.

Szighi konventnek bizonyságlevele, hogy Palástai Albeus rokona Germanus, Leva fiának megöletését örökös földjenek átengedésével engesztelte. 1281.

Nos Ladyzlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis
monstratensium de Saag memorie commendantes significa-
s universis, quod cum Albeus filius Iwanka de Palasth cum
busdam suis complicibus, humani generis insidiatore sva-
ite, Germanum filium Lewa de eadem interfecissent, hic
m Albeus pro seipso ac expedicione sua de morte Germani
dicti nouem marcas argenti iuxta arbitrium virorum pro-
um Lewa supradicto, Dyonisio Gergen, Donch et Petuke,
is suis coram nobis soluere debuisset; sepedictus Albeus in
tri presencia soluit quatuor marcas minus fertone in
mpta pecunia Lewa et filijs ciusdem supradictis; residuum

uero, videlicet quinque marcas et fertonem, quas in prompta peeunia soluere non potuit, totam porcionem suam in terra Palasth quam habebat, cum omnibus vtilitatibus suis, pro eisdem quinque marcis et fertone, dedit et assignauit Lewa et filijs eiusdem perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam et habendam; presentibus et consencientibus generacionibus suis, Vrbano videlicet filio Thoma, qui pro se et pro Laurencio fratre suo comparuit, Johanne filio Lenstachij, qui pro se et domina relicta Umresa comparuit, item Almus filio Guze, qui pro se ipso astitit coram nobis. Sepius tamen (dicti) Albeus, et Lewa cum filijs suis, terram prenotatam predictis generacionibus ipsorum, pro summa pecunie predicte ad redimendum exhibentes coram nobis; qui ipsam minime redimere curarunt, immo ipsam terram quiete et pacifice conferre permiserunt Lewa et filijs suis supradictis — — quia qualitas, quantitas seu cursus metarum terre predicte nobis ad plenum non constabant, et ne utrum relique generaciones ipsorum, qui personaliter non comparuerunt eorum nobis, assensum forsitan prebuissent premissa faciendi: misiunus hominem nostrum fidelem ex peticione parcium et generacionum suorum ad id exequendum; coram quo predicte partes et vniuerse generaciones ipsorum terram sepedictam cursibus metarum suarum, in quatuor locis et particulis metis distinctam, assignauerunt Lewa et filijs suis sepedictis. In primo loco a metis terre Rakanza a tribus quercibus progreditur per viam, que venit de Buzouk, protenditur circa terram Petri Comitis filij Bors, cap[illegible] in latitudine XC octo amplexus; demum reflectitur contra ve[illegible] lem, vadit per longitudinem terre arabilis, et terminatur in gi[illegible] vallis eiusdem prima particula. In secundo autem loco et pa[illegible] ticula assignauerunt prata ab vtraque parte Hurhudpotok ubi per eundem potok transitur et ascenditur contra Dren[illegible] ab eodem transitu sursum vsque ad exitus metarum terre pr[illegible] dicte, cum vtilitatibus suis quo ad vsque prata fieri possun[illegible] Item in tercio loco et particula assignauerunt terram circ[illegible] predictum Hurhudpotoka, vbi idem Hurhudpotok cadit i[illegible] fluuium Lytoua; et modicum inferius circa fluuium Lytoua [illegible] quadam tylia ascendit ad montem in quodam sicco potok[illegible] vnde in latere montis reflectitur; vadit sursum in latere[illegible] eiusdem montis, vertitur ad secundum siccum potok, et per

eundem descendit contra tercium siccum Hurhud, quod vulgo Ogren dicitur, circuit pratum Ecclesie, et cadit in primum Hurhudpotoka, ac per eundem potok descendit ad metas priores, et ibi terminatur tercia particula terre predicte. In quarto vero loco et particula assignauerunt terram fimatam, quod uulgo teluk dicitur, a metis Magistri Stephani capit in latitudine XC tres amplexus a fluuyo Lytowa; per eandem latitudinem ascendit circa curiam Almus contra ecclesiam vsque ad terminacionem metarum suarum antiquarum. Que tamen particule terrarum in vnum computate, sicut ab homine nostro et partibus referentibus percepimus, est terra ad vsum vnius aratri sufficiens. Nec hoc pretermittimus, quod sepedictus Albeus se obligauit coram nobis, vt si quis pro terra pretacta Lewa uel filios eiusdem processu temporis vellet impetere, ipse eosdem expedire teneretur proprijs laboribus et expensis. Vt igitur recordabile fiat et firmum, presentes in testimonium concessimus, sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum anno Domini M° CC° octoagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld selyemzsinóron függ, a lontói kúriai birtokosság levéltárában. Tekintetes Rakovszky István úr közleménye.)

232.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Oguz comes Buzadnak fiia Royki Egyednek Kerechenben két ekényi földet csereképen átengedett. 1281.

Nos frater P. miseracione Diuina Abbas et Conuentus Monasterij Sancti Adriani de Zalá significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Comes Oguz filius Buzad ab una parte; Dominicus filius Comitis Egidij de Royk ab altera coram nobis personaliter constituti tale concambium

inter se fecisse recitarunt: quod idem Comes Oguz de te
sua in Kerechen existenti prefato Dominico dedit seu conti
terram ad duo aratra sufficientem a parte ville Royk iure p
petuo possidendam; prefatus autem Dominicus in concambi
et permutacionem predicte terre quandam terram suam
Aracha existentem similiter ad duo aratra sufficientem, (
memorato Egidio patri suo a Nicolao filio Trystiani et fra
bus suis fuerat deuoluta, presentibus Comite Jacobo filio
et Magistro Benedicto filio Mark cognatis suis, ac prese
Petro filio Mixe genero eiusdem dedit seu reddidit simil
iure perpetuo seu in heredum heredes possidendam. Et q
predicta terra Aracha utilior esse uidebatur, idem Comes O
ad supplementum terre Kerechen vocate, dedit quatuor mar
Dominico prenotato; quam quidem pecuniam idem Domini
se asseruit ab eodem plene recepisse. Datum tercio die o
uarum Pasce anno Domini M° CC° LXXX° primo.

(Eredetie, bőrhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir. marai levéltárban.)

233.

Végrendeleti intézkedés Spalatóban. 1281.

In nomine Dei eterni Amen. Anno Natiuitatis eiusd
millesimo ducentesimo octogesimo primo, indiccione nona, (
tercio exeunte Marcio; regnante Domino nostro Ladislao
renissimo Rege Ungarie; temporibus domini Johannis ve
rabilis Spalatensis Archiepiscopi; domini Mladeni Com
Stepconis incliti Comitis; domini Vite Czerni Merge de Jad
egregij Potestatis; Gausinne Dusazze, Leonis Kazeni, Jo
Petri Judicum, Radescius pelliparius sanus tam mente qu
corpore — — — tale sibi condidit testamentum: stb. stb.

Actum est hoc et firmatum in camera mei domni L

Notarij; in presencia et testimonio domini Mathei Diaconi, Nicole Leonardi, Valentini Blasii pelliparij, Stepane Priliepek pelliparij et plurium aliorum.

Ego vero domnus Lucas Canonicus et Juratus Notarius Spalatensis hys interfui, et cuiusque partis uoluntate rogatus, ut audiui, scripsi et roboraui.

(Jegyzői jegy.)

(Hiteles másolata a bécsi esászári titkos levéltárban.)

234.

IV. László királyuak Myrgusd nevü földet tárgyazó adománya Sygue comes Thomoynak fia számára. 1282.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod nos consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Comitis Sygue filij Thomoy, que nobis indefesse fidelitatis studio sollerti cura exhibuit propter Corone fidelitatem, et Regie remuneracionis ob respectum; specialiter tunc, quando generalem conflictum in Houd habuimus, idem Comes Sygue coram oculis nostre Mayestatis conniuentibus ad aciem ipsorum inimicorum nostrorum se imposuit, letaleque wlnus acceptauit. Nos igitur cupientes eundem amplecti Regio fauore, et speciali prerogatiua congaudere, et vt ceteri forcius ad fidelitatis opera accendatur: eidem ex Regali munificencia quandam terram Castri nostri Borsua adiacentem, in Comitatu de Zotmar existentem, Myrgusd vocatam, inter terras Tereche, Bogda, Karaz, Vylok, Buhud similiter adiacentem, nomine terre seu possessionis sine herede decedentis, nostreque collacioni pertinentem, per veteres methas et distinc-

ciones antiquas per hominem Capituli Waradiensis Ecclesie nullo contradicente seu superueniente reambulatam, vt in litteris dicti Capituli vidimus lucide et manifeste explanari, ex mera nostra liberalitate sub certis methis et distinccionibus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo eidem Comiti Sygue, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus eandem terram irreuocabiliter possidendam et habendam pleno iure; et in corporalem possessionem dicte terre per hominem nostrum nomine Paulum filium Suuk fecimus introduci, et libere permittentes eandem possidere. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, ne lapsu temporum per quempiam ipsa nostra donacio valeat in aliquo retractari, eidem super dicta donacione concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Zolum per manus discreti viri Magistri Bartholomei aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° CC° LXXX° secundo, Regni autem nostri decimo.

(Robert Károly királynak 1319. XVI. kalendas Februarij „Magister Rorandus filius Thome filij Syge" kérésére kiadott megerősítő privilegiumából; a tek. Kállay család levéltárában.)

235.

IV. László király több borsodmegyei várjobbágyot nemesi állásra emeli. 1282.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Regali dignum est et expediens eos, qui seruicijs dominicis et obsequiosis famulatibus diucius se exercent, munificencia gratulari; ut eo amplius ipsorum exemplo ceteri ad fidelitatis opera inuitentur.

Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod attendentes meritoria seruicia et fidelitates Nemhiz filij Nade, et Ramacha filij eiusdem; item Tekus, Marcy, Symonis, Benedicti et Johannis filiorum Theodory, ac eciam Nycolay filij Nade, et Johannis filij Pauli de Peresne, iobagionum Castri nostri de Borsood, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri fideliter inpenderunt et indefesse, maxime in examine belli seu expedicionis, quem contra Regem Boemie, nostrum et Regni nostri capitalem inimicum, habuimus, vel — — — — — — — — ubuit coram nostre Maiestatis oculis proprijs cruoribus laudabiliter dimicando suas fidelitates demonstrauerunt. Et insuper quidam frater ipsorum Elek i — — — —, quem contra Saxones Transiluanos, qui contra nostram procedere nitebantur Maiestatem, habuimus, coram nostre Maiestatis oculis laudabiliter dimicas — — — ptus. Et licet ijdem in recompensacionem huiusmodi seruiciorum et fidelitatum eorundem a nostra Maiestate multa et magna mereri debuissent: tamen nos paruis — — — modo ipsos in recompesacionem seruiciorum eorundem prorsus munificencia Regia a iobagionatu Castri Borsodiensis, et a quibuslibet honeribus et seruicijs eiusdem — — — cum terris eorum eximentes, in cetum, numerum et collegium Regni nostri nobilium duximus aggregandos, seu eciam extollendos. Volentes, vt ijdem et ipsorum heredes, heredumque suorum successores, illa et eadem gaudeant et fruantur libertate, qua cetery ueri Regni nostri nobiles gratulantur sub uexillo nostre Maiestatis militantes. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Bartolomey aule nostre Vicecancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° octagesimo secundo, quartodecimo kalendas Augusti, indicciodecima, Regni autem nostri anno vndecimo.

redetie börhártyán, melyről a pecsét töredéke vörös selyemzsinóron függ; a mélt. báró Perényi család nagyszöllősi levéltárában.)

236.

IV. László királynak a nyúlszigetet tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 1282.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino sempiternam. Diuini Numinis incomprehensibilis altitudo Regni gubernacula Regibus Catholice fidei eo committit felicius gubernanda; quo ijdem Reges Ecclesias Christi sanguine rubricatas, sue tutele concessas, nituntur ditare in temporalibus vberius seu dotare, presertim eas, que sancte religionis modulis cultui Diuino deuocius sunt annexe. Proinde ad uniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod nos pia deuocionis consideracione, quam ad Gloriosam Dei Genitricem, que cuiquam fidelium nouercari non nouit, habemus, benignissime inducti, insulam supra Danubium circa Veterem Budam existentem, que quondam Insula Leporum wlgariter, nunc autem Insula Beate Marie Virginis nuncupatur, exceptis claustris et septis Fratrum Minorum, et Fratrum Ordinis Premonstratensium de Monasterio Beati Michaelis, ac castro Cruciferorum Domus Hospitalis, et castro, turri, ac domibus Archiepiscopatus Strigoniensis, in eadem insula constitutis, cum muris, terris, habitatoribus presentibus et futuris, ac alijs utilitatibus damus, donamus et concedimus domine Elisabeth karissime sorori nostre, ac omnibus dominabus sororibus, videlicet Monasterij Beate Virginis in eadem insula iugiter Deo famulantibus, et Monasterio supradicto, perpetuo et irreuocabiliter possidenda; volentes et concedentes, quod a modo tam ipsum Monasterium Virginis Intemerate, quam vniuerse sorores in eodem feliciter degentes collacione huius insule, per nos regaliter facta, secure et illibate gaudeant et fruantur; non obstantibus litteris seu alijs instrumentis, si que tam prede-

cessorum nostrorum illustrium Regum Hungarie, quam nostris temporibus quomodolibet processerunt, uel in posterum emanarent, quas et que auctoritate presencium, ne premisse collacioni nostre preiudicium generent uel grauamen, reuocamus, cassamus, et pariter irritamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri robore communitas. Datum per manus venerabilis uiri Magistri Bartholomei aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° LXXX° II°. Regni autem nostri anno decimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a király kettös pecsétjének töredéke zöldvörös selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

237.

IV. László király megerösíti Bogdai Illés comesnek Kurkych nevü földet tárgyazó adományát Simon és Péter serviensei számára. 1282.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem: quod Comes Elyas de Bogda ad nostram accedens presenciam dixit, quod quandam terram suam Kuskyrch uocatam, quam ex collacione domini Regis Stephani pie memorie patris nostri karissimi se dicebat possidere, ad duo aratra sufficientem, in Comitatu de Borsua existentem, propter merita seruiciorum Symonis filij Ywan et Petri filij Prybyzlai, que eidem fideliter impenderunt, dedisset et contulisset eisdem Symoni et Petro seruientibus suis, et per eum (igy) suis heredibus heredumque suorum successoribus in perpetuum possidendam; eo modo, eaque plenitudine, secundum quod idem Comes Elyas ex collacione eiusdem patris nostri tenuit et possedit: petens cum instancia, vt nos ipsam collacionem

admittere, et nostris patentibus litteris confirmare dignaremur. Nos itaque peticiones ipsius Comitis Elye iustas et legitimas Regio admisimus cum fauore, predictam terram Kuskyrch eisdem Symoni et Petro, seruientibus dicti Comitis Elye, in filios filiorum auctoritate presencium confirmando fecimus stabiliri in perpetuum possidendam; quemadmodum idem Comes Elyas tenuit et possedit usque modo. Datum sub castro Potok in festo Marie Magdalene anno Domini M° CC° LXXX° secundo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a tek. Kállay család levéltárában.)

238.

IV. Márton pápa Bonaventura raguzai érseknek a palliumot küldi. 1282.

Martinus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Bonaventure Archiepiscopo Ragusino salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum, insigne videlicet Pontificalis officii, ex parte tua fuisset a nobis per te cum ea, qua decet, instantia postulatum; nos tuis supplicationibus annuentes ipsum de corpore Beati Petri sumptum tibi per dilectum filium nostrum I. Sancte Marie in Cosmedin Diaconum Cardinalem, prestito a te nostro et Ecclesie Romane nomine sub forma, quam sub eadem forma dirigimus, fidelitatis iuramento, duximus assiguandum. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, intus serves in mente; discretionem tuam monemus attente et hortamur, quatenus humilitatem et iustitiam, dante Domino, qui dat munera, et premia elargitur, conservare studeas, cum suum servant et promoveant servatorem, et Ragusinam Ecclesiam sponsam tuam cures sollicite, auctore Domino, spiritualiter et temporaliter augmen-

tare. Datum apud Urbem Veterem II. idus Martii Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner Ágoston, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium Historiam illustrantia 98. l.)

239.

IV. Mártan pápa Mihályt cattaroi kanonokot, ki antivari-i érseknek postuláltatott, megerősíti. 1282.

Martinus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Michaeli Archiepiscopo Antibarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Ex suscepte servitutis officio sollicitudine pulsamur assidiua, ut Ecclesias spiritualibus et temporalibus commodis augeamus, et earum maxime per debite provisionis ministerium necessitatibus consulamus salubriter, que dinoscuntur pastoris solatio destitute. Dudum siquidem, cum in Antibarensi Ecclesia per obitum bone memorie T. Antibarensis Archiepiscopi vacante pastoris diversis temporibus electiones fuissent successive de ipsis variis multiplices celebrate, tandem nonnullis ex electis huiusmodi ante confirmationis super hoc obtentum beneficium viam vniverse carnis ingressis, reliquis vero renuntiantibus iuri, si quod erat eis ex electionibus huiusmodi acquisitum, Capitulum Ecclesie predicte pro futuri substitutione pontificis, vocatio omnibus, qui voluerunt, debuerunt et potuerunt commode interesse, die ad hoc prefixa in Capitulo ipsius Ecclesie convenientes in unum, ac tandem ad electionem huiusmodi per viam compromissi procedere cupientes, Zete ac Natali Canonicis ipsius Ecclesie providendi ea vice de pastore ipsi Ecclesie concesseruut unanimiter potestatem; promittentes illam in Archiepiscopum recipere, quem ipsi ducerent eligendum. Qui huiusmodi potestate recepta, secedentes in partem, et de-

mum consideratis meritis personarum, que tanto congruerent oneri et honori, in te tunc Canonicum Catharensem suum direxerunt consensum, et prefatus Zeta suo et eiusdem sui college nomine te in dicto Capitulo in Antibarensem Archiepiscopum postulando elegit, et eligendo etiam pestulavit. Porro cum prefati Capitulum electionem huiusmodi presentatam nobis ex parte ipsorum postulassent humiliter confirmari, tu fugere cupiens presidentie onus, iuri, si quod tibi ex electione huiusmodi de te celebrata competebat, in manibus venerabilis fratris nostri Episcopi Albanensis, cui hoc specialiter commisimus, sponte ac libere resignasti. Nos itaque huiusmodi resignatione recepta, de salubri, ut tenemur, provisione ipsius Ecclesie cogitantes, ut eius diutine viduitatis lacrimas dono votive consolationis siccaremus, ipsius per consequens dispendiis occurrentes, in te virum utique, ut habet assertio fidedigna, munditia vite et morum gravitate laudabilem, in spiritualibus providum et temporalibus circumspectum, dilectumque, tuis exigentibus meritis carissimo in Christo filio nostro . . . Regi Serbie Illustri, ac Clero et populo Antibarensi acceptum direximus oculos mentis nostre. Quapropter sperantes, quod predicta Ecclesia auctore Domino tue gubernationis ministerio spiritualiter et temporaliter donis optate prosperitatis gaudebit, te de fratrum nostrorum consilio eidem Ecclesie Antibarensi in Archiepiscopum prefecimus et pastorem, tibique postmodum fecimus per venerabilem fratrem nostrum . . . Episcopum Tusculanum munus consecrationis impendi. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus huiusmodi oneris iniunctum tibi a Domino ministerium suscipiens reverenter, ad predictam Ecclesiam Antibarensem in humilitate spiritus te transferre procures, et gregem tibi creditum sic pascas sermone et opere ac exemplo, et dictam Ecclesiam Antibarensem sponsam tuam ornare varietate virtutum, et augere studeas muneribus celestibus et terrenis, quod ex hoc et aliis tuis piis actionibus ad eterna tabernacula merearis vocari in extremo examine cum electis. Datum apud Montem Flasconem X. kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno secundo.

In e. m. dilectis filiis . . . Archidiacono et Capitulo Antibarensi, populo Civitatis Antibarensis et universis Suffrag

neis Ecclesie Antibarensis; et carissimo in Christo filio ... Regi Serbie.

(Theiner Ág. Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium Historiam illustrantia I. köt. 98. l.)

240.

Az esztergami káptalan két gyarmathi jobbágyának engedélyt ád, hogy Patas helység mellett a Garan ágán malmokat építhessenek: 1282.

Universis presentes litteras inspecturis Magister Andreas Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in largitore salutis. Ad vniuersitatis vestre noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Guntherius et Blasius, iobagiones nostri de villa Gormoth, ad nostram presenciam accedentes nobis humiliter supplicarunt, ut eos permitteremus super particula aque, que de flumine Goron deriuatur retro villam nostram Patas vocatam, facere molendinum. Nos igitur eorum peticioni et supplicacioni condescendentes benigne, prout a nobis petebant, eis construendi molendinum, seu eciam molendina dedimus licenciam, in loco superius annotato; ea condicione nichilominus per ipsos et eorum heredes ac nepotes perpetualiter obseruanda, quod tam ipsi, quam eorum posteritates in signum dominij, ex parte cuiuslibet molendini, uel parium lapidis molaris, singulos fertones denariorum vsualium circa festum Sancti Michaelis in autumpno nobis et nostris successoribus annuatim et perpetuo soluere tenebuntur. Et quia per Simonem de eadem Patas eis in hac parte fuerat contradictum; ad inspiciendum dictum locum molendini, si exinde molendino ipsius Simonis possit preiudicium generari nec ne, discretum virum Magistrum Serafinum Decanum et karissimum concanonicum nostrum duximus destinandum: qui illuc cum peritis molendinarijs et molendinorum magistris accedens, diligenter perspexit et ei fide patuit ocu-

lata, quod molendino eiusdem Simonis per construcciones predictorum molendinorum, seu molendini fieri inpedimentum non possit; et ne super hoc Simon, et Files, et eorum cognati cum Guntherico et Blasio supradictis deueniant in contencionis materiam recidiue, ordinauimus invariabiliter inter ipsos, ut per clausuras molendinorum, uel construcciones, aqua Grane ibi currentis nec altius extollatur, nec etiam submittatur, quam nunc naturali cursu et situ ac meatu labitur et decurrit; et id omni tempore obseruetur, ne alicui predictorum molendinorum possit noum (így) inpedimentum, nocumentum (uel) preiudicium generari. In cuius rei momoriam et perpetuam firmitatem presenses litteras eisdem nostro sigillo dedimus com(munitas). Datum per manus discreti v(iri Magistri) Sixti Lectoris Anno Domini M°CC°LXX° secundo, quarto ydus Marcy.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 464. l.)

241.

A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Dénes mester Futaki Istvánnak fia Herkulteleke vagyis Irmo nevü birtokát Abel és Ipach Bodoni nemeseknek adományozta. 1282.

Capitulum Ecclesie Bachiensis omnibus Christi fidelibus presens paginam (így) inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore harum volumus peruenire: quod Magister Dionisius filius Stephani de Futak Comitatus Bachiensis personaliter coram nobis comparendo per eundem oraculo viue vocis extitit confessum et relatum in hunc modum: quod quia Abel filius Monich, et Ipach filius Chuke, familiares ipsius Magistri Dionisi, (nobi)les de Bodon Comitatus Bachiensis, in opere et in facto domini nostri Regis penes et circa latus nostrum multas dimembraciones et effusiones sanguinis passi fuerunt: volentes igitur eorundem effu-

sioni sanguinis satisfaccionis recompensacionem facere, quandam terram suam Herkulteleke alio nomine Irmo vocatam, siue racione empticie aut inpignoracionis siue per collacionem et donacionem domini nostri Regis, neue hereditarie ad eundem Magistrum Dionisium deuoluta extitisset, predictis nobilibus videlicet Abel et Ipach pro ipsorum effusione sanguinis dedit donauit et contulit coram nobis, in filios filiorum et heredum per heredes, volentibus (igy) omnium fratrum, proximorum et cognatorum suorum, irreuocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam. Hoc non pretermisso, si dictos nobiles, scilicet Abel et Ipach, dictam terram vendere vel pignori obligare, siue quoquo modo alienare contitigerit (igy), extunc nemini alteri nisi eidem Magistro Dionisio filio Stephani aut suis heredibus vendere (vel) obligare pignori possint Item ibidem in eodem instanti predictis nobilibus, videlicet Abel et Ipach similiter personaliter coram nobis constitutis, dictam terram ipsorum Herkulteleke vocatam prenominato Magistro Dionisio domino ipsorum pro quibusdam ipsorum necessitatibus arduis tunc ipsos compellentibus, receptis ab eodem Magistro Dionisio centum florenis per centum denarios numerando, eidem coram nobis pignori obligarunt tali modo; si aliquando temporis in successu dicti nobiles aut sui heredes preallegatam terram a prenominato Magistro Dionisio vel a suis posteritatibus pro dictis centum florenis redimere et liberare possint, extunc iam dictus Magister Dionisius et sua posteritas reddere et restituere ac remittere dictis nobilibus et suis heredibus tenerentnr ; ad quod prelibatus Magister Dionisius se et totam suam generacionem siue posteritatem coram nobis spontanea sua voluntate nullo coacto obligauit. Insuper dictus Magister Dionisius similiter coram nobis est confessus ; quod si ipse vel sua posteritas visis ipsorum litteris priuilegialibus et perlectis earum continencijs habitis, prelibatam terram predictis nobilibus, scilicet Abel et Ipach vel suis heredibus pro dictis centum florensis reddere et remittere recusarent, extunc ipsi, scilicet Magister Dionisius et sui heredes, contra annotatos nobiles et suorum (igy) heredes in estimacione predicte terre et in homadio vnius nobilis hanc causam inquietare volentis, videlicet quadraginta marcis conuincerentur. In quorum omnium premissorum testimonium

firmitatemque durabiliorem presentes eisdem concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Bach (in octauis) festi Beati Jacobi Apostoli anno Domini M° ducentesimo octuagesimo secundo. Honorabilibus viris et dominis Nicolao Preposito, Philipo Lectore, Laurencio Cantore, Sebastiano Archidiacono, Jona (Sirmiensi), Thoma Zegediensi Archidiaconis, Morcolpho Custode, ceterisque Canonicis Deo jugiter famulantibus in Ecclesia Bachiensi.

(A bácsi káptalannak 1336. „in vigilia Omnium Sanctorum" „nobilis vir Magister Petrus filius Ladislai filij Ipach de Bodon Comitatus Bachiensis" kérésére kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

242.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai Péter fiaival Lipoch-i birtokukban osztozkodtak. 1282.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod Demetrio et Alexandro filijs Comitis Alexandri de genere Aba pro se et pro fratibus suis, videlicet Magistro Ladizlao Preposito Tytuliensi, et Nycolao ab vna parte; Lucach, Petro, Demetrio, Stephano et Ladizlao filijs Petri ex altera coram nobis personaliter constitutis et comparentibus, in possessione ipsorum Lipoch vocata talem diuisionem concorditer inter se fecisse retulerunt uiua uoce: Quod residenciam, in qua pariter residebant, ipsi filij Petri se transferrent ab eadem relinquendo filijs Alexandri fratribus ipsorum; procedendo tamen diuisio ipsius possessionis tali modo sub metis et terminis infrascrip-

tis ; scilicet meta ipsorum, que distingit inter partes hec est, procedens a meridiano intrat in riuulum, quis (igy) vocatur Lipochpotoka, et ascendit alte usque ad caput riuuli antedicti; et inde uadit ad arbores tremulas, penes quas cadit in unam uiam erbosam, et de ipta via incidit viam maiorem, que tendit in villam Chakan; et de ipsa villa ad dextram partem saltat in metam cuiusdam terre ex nouo erectam; et inde vadit ad metam de terra eciam erectam; et inde uadit in montem lapidosum, de cuius nasu descendit in fluuium Elsoa; et ibidem saltat ultra in fluuium, qui nominatur Elsoycha; ascendensque inde alcius non longe saltat in montem Elsoycham; et inde pergit usque ad magnam siluam, que ipsis est communis. Pars autem orientalis, ecclesia, residencia et castrum filijs Alexandri supradictis; pars autem occidentalis filijs Petri cessit perpetuo possidenda. Hoc tamen expresso, quod campos, qui sunt in magna silua, quorum nomina sunt hec, scilicet Chemerna, Chaklomezeu, Nadmezeu, Soumezeu, Nyrmezeu, Vezueres, et unum montem Solumka vocatum, quis iacet sub monte Oblik et circa fluuium Bistra, filij Petri de bona uoluntate ipsorum reliquerunt et commiserunt filijs Alexandri pro eo, quod terra eorum exterior, et populis minus cesserit eisdem. Hoc statuendo et committendo, quod si placeret et uideretur filijs Alexandri supradictis super ipso monte castrum edificare, filij Petri sepius nominati contradicere non possent. Item seruos et ancillas, qui uel que a Comite Demetrio fratre ipsorum remanserunt, parem, equalem et iustam diuisionem se habere retulerunt. In cuius rei memoriam ad instanciam parcium presentes concessimus litteras et contulimus sigilli nostri munimine roboratas, post plagam Tartarorum secundo renouati. Presentibus tamen Magistro Anthonio Cantore, Saulo Lectore, Mykov Custode, Mareo de Pocha, Ladizlao de Zemlen, Petro de Vngh, Paulo de Kemey Archidiaconis, et alijs multis anno Domini M°CC°LXXX°II°. Regnante Ladizlao illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis, et domino nostro venerabili patre Andrea Episcopo Agriensi existentibus.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga-violaszinü selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

243.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Rathold Zorymán fia és Mikou Tamásnak fia Bélben lévő örökös birtokukra néz a Chanad nemzetségbeli nemesekkel egyezkedtek. 1282.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futu presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agrien salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenc presencium volumus peruenire; quod Rathold filius Zor et Mykov filius Thome ab una parte, ab altera vero Symon Paulus filij Chanad pro se, et pro Chuk, Emerico et Benedi fratribus suis, item dictus Paulus pro Mykov filio Nicolai, A dreas filius Andree, Ladizlaus filius Lamperti, Johannes fil Siluestri et Wg filius Iwanka de genere Wg, vnacum Stepk no Bano filio Comitis Ders et Comite Job filio Janus de ead generacione, coram nobis personaliter constituti dixerur quod in causa, (que de facto) particule terre ipsorum he ditarie de Bel mouebatur, inter partes mediantibus viris generacione sua ad firmam pacis unionem deuenerunt (et) memorata terra sua talem inter se fecissent diuisionem: qu medietatem dicte particule terre ad fluuium Egur iacenten parte occidentali habitam — — — — edificijsque — — utilitatibus et pertinencijs suis communi consensu et pari luntate dimisissent Ratholth et Mykov — — — — heredit heredumque suorum successoribus — — — perpetuo possid dam et habendam: altera parte videlicet a parte orientali stente eodem modo cum vtilitatibus et pertinencijs uniue dictis filijs Chanad et socijs eorundem memoratis et ipsor heredibus heredumque successoribus simili modo perpetuo p sidendam et habendam. Mete autem terre eisdem Ratho et Mykov assignate, sicut partes coram nobis recitarunt, l ordine distinguntur: Prima meta incipit apud metam te Comitis Keue filij Ipulch iuxta dictum fluuium Egur apud — di; inde supra eundem fluuium procedendo flectitur uer

partem meridionalem in meatu eiusden fluuij descendendo per magnum spacium ad partem meridionalem peruenit ad quandam arborem *egurfa* nominatam, sub qua est — — — — — — — — — — — — — — Rathold et Mykov prefatorum, tercia ipsorum Rathold et Mykov a parte septemtrionali, quarta vero Ladislai et sociorum suorum a parte meridionali — — — — — — uersus occidenten, et peruenit ad quoddam — — — cedfeu nominatum, ubi est vna noua meta terrea; et exinde pertranseundo quandam stratam uersus occidentem peruenit ad v — — — — occident — — —; abhinc vero transiens peruenit ad — — cuius — — —, vbi est vna noua meta terrea; et inde transiens versus occidentem intrat in quandam antiquam stratam, et in eadem ascendit quoddam beerch Kyslacus vocatum — — — deinde procedendo peruenit ad quandam publicam stratam, que ducit in Agriam, iuxta quam est vna noua meta terrea, et super eadem strata descendit ad quandam arborem *nyrfa* nominatam, vbi est vna noua meta — — — — super eadem strata descendit — — — que est in valle Kyslacus, vbi est similiter vna noua meta terrea in prato suo; abhinc eundo de ipsa strata regreditur uersus occidentem, et per antiquas metas ascendit per quoddam spacium — — — — — — Ladislai et sociorum suorum — — — — — incipit tenere metas cum terris aliorum de generacione sua. In cuius rei testimonium et firmitatem perpetuam presentes concessimus — — — — — — — — post plagam Thartarorum muniuine roboratas. Presentibus tamen Haab Preposito, Anthonio Cantore, Saulo Lectore, Mykov Custode, Marco de Pacha, Mathia de Nouo Castro, Paulo de Borsua, Martino de Zobolch, Simone de Kemey Arhidiaconis — — — — — — — — ducentesimo octuagesimo secundo. Regnante Ladislao Illustri Rege Hungarie, Lodomerio Archiepiscopo Strigoniensi, Johanne Electo Colocensi, et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1411-ki „die dominico proximo ante festum Beate Margarete virginis et martiris" kelt átiratából, melyet kértek „nobiles viri Clemens filius Nicolai et Andreas litteratus filius Petri de Belizenthmarton", s mely felette megrongált állapotu, a budai kir. kamarai levéltárban.)

244.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Zodai János Zoddban lévő birtokát Üklelő Mihálynak és érdektársainak átengedte.
1282.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Johanne filio Iuanka de Zoda de genere Bugath Rodouan pro se et pro Iuanka fratre suo ab una parte, ab altera uero Mychaele dicto Vkleleu filio Kethzem de Inacha pro se, et pro Johanne ac Laurencio fratribus suis, et pro Lucach cognato suo coram nobis personaliter constitutis; prefatus Johannes filius Iuanka proposuit viua uoce: quod quandam particulam de predicta terra Zoda ad usum unius aratri sufficientem, super qua est uilla Mychaelis et fratrum suorum predictorum, quam ab ipso Mychaele, fratribus suis, et a Lucach supradictis nomine sue terre hereditarie requirebat, cum vniuersis utilitatibus et pertinencijs suis reliquisset Mychaeli, fratribus suis, et Lucach antedictis, sibi et suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo pacifice possidendam. Insuper obligauit se ipse Johannes filius Iuanka, dictum fratrem suum, et heredes eorundem vniuersos, ab omnibus de generacione sua Mychaelem, fratres suos et Lucach supradictos, ac heredes eorum vniuersos racione premisse particule terre inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis; ea obligacione interiecta, quod si defendere non posset, quinquaginta marcas soluere non teneretur Mychaeli, fratribus suis et Lucach antedictis. In cuius rei testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri, post plagam Tartarorum secundo renouati munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Saulo Lectore, Mykov Custode, Markou de Pacha, Paulo de Borsua, Martino de Zobolch, Johanne de

Vng Archidiaconis, et alijs multis; anno Domini M° CC° octuagesimo secundo. Regnante Ladizlao illustri Rege Hungarie, Lodomerio Archiepiscopo Strigoniensi, Johanne Electo Colocensi, et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C D

(Eredetie bőrhártyán, zöld-sárga selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

245.

A csanádi káptalannak bizonyságlevele, hogy több Zelch-i lakos Karaka nevü földüket Olivér és Herbord Reznuki comeseknek eladta. 1282.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium uniuersis, quod Martinus filius Checud, Stephanus filius Marcelli, Nicolaus filius Mortunus pro se et pro Moius fratre suo, Iwanca filius Joachini; Gerodus filius Farcasis Johannes filius Heym, et Paulus filius Georgij, qui se dicebant esse de Zelch, coram nobis constituti, terram eorum, quam dicebant se habere iuxta fluuium Karaka, Caraca uocatam, cum omnibus utilitatibus suis, circumstancijs et pertinencijs uniuersis, vendiderunt Oliuerio et Herbordo Comitibus de Reznuc pro decem et octo marcis receptis plenarie ab eisdem iure perpetuo pacifice et quiete inreuocabiter possidendam heredum in heredes. Ho adiecto, quod si a quoquam racione terre vendite ijdem Oliuerius et Herbordus Comites fuerint molestati, predicti uiri enentur eosdem eb omnibus molestantibus expedire. Quod ut atum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Prepositura uacante, Eguke Cantore, Andrea Custode,

Cosma Decano existentibus; anno Domini M°CC° octuagesimo secundo.

A B C D

(Eredetie börhártyán; az annak hátára nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

246.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Marczel esztergami örkanonok a Berény földet tárgyazó 1274. évi 54. sz. a. haszonbért megujította. 1282.

Nos Frater Dominicus Magister et totus Conuentus Sancti Regis Stephani de Strigonio significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis: quod discretus vir Marcell[us] Custos Ecclesie Strigoniensis ad presenciam nostram accedens, terram suam custodialem Berin vocatam, sitam in Comitatu Neugradiensi, locauit tribus Theotonicis Kunch uocato et Frederico filio Beringeur, Albreht, Hench Hungaro, Lypoldo, Wygman villico, Rodolpho, Vrnico, Walculch, et Detrel, hospitibus de uilla Ineu iobagionibus Magistri Bartholomei, ad conducendum ipsam terram constitutis personaliter coram nobis; condicione huiusmodi mediante, ut predicti Theotonici annis singulis, quamdiu ipsam terram tenebunt, prefato Custodi tres marcas fini argenti, uel denarios vsuales tanti valoris, et ceram ponderis triginta marcarum, in festo Natiuitatis Beate Virginis soluent, ut assumpserunt, et in eodem festo Natiuitatis Beate Virginis, nec non in festiuitatibus Pasce et Pentecostes annuatim singulos agnos pinques sex, caseosque bonos ipsi Custodi in signum muneris offerent, et dare tenentur; incursuri penam dupli, si aliquod predictorum non dederint in terminis et festiuitatibus supradictis; et nichilominus a locacione predicte terre nouerint se casuros. In cuius rei me

moriam ad peticionem parcium presentes litteras nostro sigillo dedimus communitas. Datum et actum anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo secundo, in octaua Assumpcionis Virginis Gloriose.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 465. l.)

247.

Vater Gergely a Machinatura nemes családból tráu-i püspöknek választatik. 1282.

In Dei nomine Amen. Anno eiusdem M° CC° LXXX° secundo Indiccione X. tempore domini Martini Pape, et Ladislai Serenissimi Regis Vngarie; die dominico, vltimo Madij. Cum Ecclesia Sancti Laurencij Episcopatus Traguriensis proprio pastore vacaret, ideoque ad honorem et reverenciam Altissimi Dei, Gloriose Virginis Marie, Beatorum Sancti Laurencij et Sancti Johannis; congregatis et vocatis — — — — — Canonicis d — — — — — — — vocandi et congregandi ad eleccionem celebrandam de pastore et Episcopo Ecclesie Sancti Laurencij nominate; videlicet omnes infrascripti Canonici congregauerunt se in prefata ecclesia causa eligendi Episcopum et pastorem Episcopatus et Ecclesie nominate; qui deliberauerunt concorditer, eleccionem huiusmodi per scrutinium fieri debere. Quorum Canonicorum nomina sunt hec: Geruasius filius Zanci Pelegrini Diaconi Archidiaconus eiusdem Episcopatus; dominus Casioctus filius domini Zaniche Primicerius Canonicus Diaconus; dominus Marcus Canonicus Sacerdos filius Bod; dominus Michael Canonicus Presbiter filius Stoise; dominus Dessa Sacerdos filius Nadini; dominus Natalis Sacerdos filius Musinne; dominus Firminus Diaconus

filius Vitalis; Laurencius Subdiaconus filius Priuille; Bogda nus Subdiaconus filius Miche; Michael Subdiaconus filiu Cerni; Casaricius Subdiaconus filius Yurine; omnes supra scripti Canonici. Hys peractis elegerunt vnanimiter et concor diter vniuersi, de ipsorum communi concordia et voluntate a perscrutandum vo — — et vota singulorum seorsum, in quei volunt, consenciunt, quod sit et esse debeat Episcopus et pasto Episcopatus supradicti, dominum Geruasium Archidiaconum dominum Casioctum Primicerium, dominum Marcum. Qui tre disquisitores vocavere ad se quemlibet infrascriptorum seor sum et singillatim, vt suam eis voluntatem exprimeret. Vnd accedens dominus Michael Canonicus dicte Ecclesie eligend et postulando assensit in fratrem Gregorium filium Marchii d Tragurio de Ordine Minorum; dominus Dessa eligendo e postulando consensit in eundem fratrem Gregorium; dominu Natalis eligendo et postulando consensit in eundem fratrem Gregorium; dominus Forminus eligendo et postulando con sensit in eundem; Laurencius eligendo et postulando consen sit in eumdem; Bogdanus eligendo et postulando consensit i eumdem; Michael eligendo et postulando consensit in eum dem; Casaricius eligendo et postulando consensit in eumdem dominus Marcus eligendo et postulando consensit in eumdem dominus Casioctus Primicerius eligendo et postulando consen sit in eumdem; dominus Geruasius Archidiaconus eligendo e postulando consensit in eumdem. Presentatis ipsorum volun tatibus, ut supra scriptum est, statim fuit dicta eleccio et po stulacio et assensus publicata et diuulgata inter eos. Vnd diligenti deliberacione habita, quum ipse frater Gregorius es nobilis homo de dicta Ciuitate, et in etate legitima constitu tus; prefatus dominus Geruasius suo nomine, et nomine voluntate omnium predictorum Canonicorum et Capituli, ipsis presentibus, inuocato Christi nomine, mox elegeru postularunt, et postulando elegerunt honestum et sapiente virum, dominum supradictum fratrem Gregorium in pastore et Episcopum Episcopatus superius sepefati. Actum in eccl sia supradicta Sancti Laurencij Episcopatus Tragurienši Presentibus domino Jacobo Rustichu Potestate Tragurij; d mino Beneuento eius milite; dominis Dessa et Cernocta An blasij, Siluestro Mingacij, Chreste Alberti, Toma domini Z

[illegible]he, Guymo Dumiche. et alijs multis testibus; et domino [illegible]ssa Duymi de Mursiza examinatore.

[illegible]cius, Memorie di Trau 112. l.; Farlati Illyricum Sacrum IV. köt. 359. l. Kivonatát l. Fejérnél Cod. Dipl. VII. k. 4. r. 137. l.)

248.

Trau *város nagytanácsa segedelmet határoz Arbe sziget tüz által károsodott lakosainak. 1282.*

Anno M° CC° LXXX° secundo die XVIII° Augusti capta fuit pars in Maiori Consilio (Communis Tragurij); quod debeat dari gracia vini hominibus Arbensibus, qui fuerunt combusti, sicut captum fuit per Consilium de XL; ita tamen, quod habeant amphoras viginti vini quolibet anno, donec habuerint totam ipsorum graciam. Fuerunt vendite amphore XX; et alie XX amphore fuerunt vendite de prima gracia, antequam supradicta pars caperetur inter Maius Consilium.

Po fo vendute le altre XX circa M° CC° LXXX° V°.

Fò partiti tutti li souradetti denari segondo so se scritto, [illegible]rbe, et eo ai le segurtate.

Mo se vendute le altre a ser Antonio Foscari per libre [illegible]ldi V de grossi. De dum a però guardo per lo pagamento fiume.

[illegible]gi statutarius könyvéből Lucius, Memorie storiche di Trau 198. l.

249.

IV. László királynak Zaheus, Adorján fiának összes java tárgyazó adománya Tamás váczi püspök és testvérei számár 1283.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croaci Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieq Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futu presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluato Regie Sublimitatis exquirit officium, ibi molem inponere l gicionis et gracie, vbi fidelitatis eximie exuberat meritum procedit. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uol mus peruenire: quod cum Zaheus filius Adriani de partib Sclauonie inter intestina prelia et hostes congestos nocumen maleficia et spolia plurima commisisset, ut quasi promisc rum maleficiorum perpetracio inter alios malicie actores s nequeat specialiter inputari; in exaggeracionem eciam s iniquitatis et nequicie, preter indictum preceptum Regiu ymo pocius contra edictum pariter et indictum, ad obsidendu et expugnandum ac optinendum castrum Comitis Germani fratrum suorum fidelium nostrorum, suo motu proprio eleua temerarie uexillo, tam inhumaniter quam infideliter cum su complicibus sibi adunatis in scelere processisset, ibique int consertos et defendencium manus sue perniciositatis noxi obligatus, sicut meruit, fuerat interhemptus, nullo in reb humanis heredum solacio legitime derelicto, sicque omnit bonis eius, possessionibus in rebus mouentibus (igy) et se uentibus, seruis videlicet et ancillis, possessionibus predior hereditariarum, empticiarum, acquisitarum, seu quolibet s titulo ad eum pertinencium, de iure et ex Regni consuetud approbata ad manus nostras Regias vniuarsaliter deuolu nos censentes ex animo, sicut decet et expedit, quid dex reatur infidelitatis nocordia, quidue perspicua fidelitas r reatur: vniuersas possessiones dicti Zahey absque here

ıolacio, maxime in infidelitate decedentis, tam hereditarias ıcilicet, empticias, acquisitas, seu quouis iusto titulo adeptas, nec non seruos et ancillas eiusdem, venerabili patri Thome Episcopo Waciensi, aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, dilecto et fideli nostro, ob merita fidelium obsequiorum ipsius nobis fideliter inpensorum, et fratribus suis Cristoforo videlicet, Comiti Johanni et Stephano, ac heredibus eorundem heredumque suorum in posterum successoribus, de plenitudine nostre gracie Regie et fauoris, dedimus, tradidimus, donauimus et contulimus pure et simpliciter iure perpetuo pacifice possidendas; ipsumque venerabilem patrem et fratres suos in corporalem possessionem omnium premissorum per Comitem Inus hominem nostrum sub testimonio Chazmensis Capituli fecimus introduci. Ut igitur huius nostre collacionis series robur perpetue firmitatis optineat, nec vllo unquam tempore retractari ualeat aut in irritum quomodolibet reuocari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei Prepositi de Scepes aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° octuagesimo tercio XII°. kalendas Januarij, Regni autem nostri anno duodecimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét töredéke zöld selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

IV. László királynak Batur helységet tárggazó adománya Pous comes Mersának fia számára. 1283.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod consideratis fidelitatibus et seruicijs Comitis Pous filij Mersa, que in omnibus et diuersis expedicionibus Regni nostri, bellis videlicet intestinis et extrinsecis, temporibus progenitorum nostrorum et nostris, se et sua diuersis fortune casibus submittendo, pro fidelitate Corone Regie debita exhibuit et impendit; et quia eciam idem Comes Pous duos equos suos bonos pro nostra Regia Maiestate valentes, et quinquaginta equas indomitas ad peticionem nostram nobis dedit; in remuneracionem seruiciorum suorum, ac recompensacionem et restauracionem equorum et equarum ipsius Comitis Pous tempore oportuno nobis datorum, quandam terram Draucariorum nostrorum Batur vocatam in qua ecclesia in honore Sancti Martini est constructa, ipsi Comiti Pous, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus, quamuis modica remuneracio suorum seruiciorum, et minima recompensacio rerum suarum videatur, dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam, sub eisdem metis et terminis antiquis, quibus ipsam terram temporibus domini Bele Regis aui nostri karissimi, et domini Stephani Regis patris nostri predilecti felicium recordacionem ijdem Draucarij dinoscuntur possedisse. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini mil

ccsimo ducentesimo octagesimo tercio, Regni autem nostri anno vndecimo.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

251.

IV. László király főfegyvernőkének Endrének oda itéli Vitalis, Henrik fiának összes javait. 1283.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie significamus tenore presencium vniuersis, quod in communi congregacione Baronum et Nobilium Regni nostri, nobis cum eisden Baronibus sedentibus, Andreas filius Chopou Comes armigerorum nostrorum, surgens in medium proposuit conquerendo, quod Jacobus et Vitalus filij Herrici balbi possessionem suam Paah vocatam inmiserabiliter destruxissent, equaciam ipsius numero septuaginta tres et duos destrarios emissarios in eisdem; item quadraginta pecora in bobus et in vaccis, ac alia bona mobilia et inmobilia in ipsa possessione penitus auferendo, septem iobagionibus suis interfectis, et alijs quampluribus vulneratis. Verum quia querimonijs et assercionibus suis multi de Baronibus et Nobilibus Regni nostri de premissis testimonium perhibebant, licet predicti filij Herrici se in ipsa congregacione presentare neglexissent; habita deliberacione Baronum et Nobilium Regni nostri, decreuimus cum eisdem, omnes possessiones predictorum filiorum Herrici, porcionem uideiicet eorum contingentes, ipsi Comiti Andree pro dampnis et iniurijs eidem irrogatis remanere iusticia exigente. Datum Bude in dominica proxima ante festum Sancti Johannis Baptiste.

(IV. Lászlónak ugyan 1283-ki 252. sz. a. megerősítő okmányából; a buda kir. kamarai levéltárában.)

252.

IV. László királynak ezen itéletet megerösitö okmánya. 1283.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod Andreas filius Chopou de Nadasd ad nostram accedens presenciam, Regiam Excellenciam suppliciter implorauit, ut condempnacionis sentencias latas contra Jacobum et Vytalus filios Herrici balbi, in litteris nostris patentibus contentas, et postmodum Baronum nostrorum, et iudicum ad maleficia compescenda deputatorum prosecucionibus de iure prolatis, execucioni mandatas, prout in instrumentis exinde confectis, que nobis exibuit, continentur, Regalis auctoritatis dignaremur robore confirmare. Litterarum siquidem nostrarum patencium tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik IV. László királynak 251. sz. a. épen közlött okmánya.)

Igitur quia nobis constitit euidenter, prout in suprascriptis nostris litteris continetur, et sicut in litteris Dyonisij Palatini nostri, et Gregorij Comitis Symigiensis plene perspeximus contineri; ad maiorem cautelam et habundanciam veritatis, ac conuincendam maliciam Jacobi et Wytalus predictorum, in pluribus conuocacionibus per eosdem Barones nostros factis edicto generali, nec non euocacione speciali ad excusacionem sui, si quam haberent super maleficijs prenotatis, comparere contumaciter neglexerunt, et sicut nobis datur intelligi, obstinacione detestabili in suis maleficiis perdurantes, in crudelibus latrocinij actibus miserabiliter sunt extincti; prefatas sentencias, et processus contra ipsos éditos ratos habentes, possessiones ipsos contingentes, in quantum ad eorum porciones pertinuisse dinoscuntur, ad prefatum Andream filium Chopou sentencialiter deuolutas ratificamus,

probamus, et auctoritate presencium confirmamus. Vt igitur ius nostre confirmacionis series robur optineat perpetue firitatis, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri artholomei Prepositi de Scepus aule nostre Vice Cancellarij lecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXXX° tercio, quarto lus Septembris, indiccione vndecima; Regni autem nostri no duodecimo.

Eredetie börhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

253.

IV. László királynak a Buda feletti nyúlszigetet tárgyazó adománya az ottani apáczazárda számára. 1283.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, me, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspectu- salutem in Domino sempiternam. Diuini Numinis incomrehensibilis altitudo Regni gubernacula Regibus Katholice ei eo committit felicius gubernanda, quo ijdem Reges Eccleae Christi sanguine rubicatas, sue tutele concessas, nituntur tare in temporalibus vberius seu dotare; presertim eas, que ete religionis modulis cultui Diuino deuocius sunt annexe. roinde ad uniuersorum noticiam tam presencium quam furorum harum serie volumus peruenire; quod nos pia deuoonis consideratione, quam ad gloriosam Dei genitricem, que iquam fideli nouercari non nouit, habemus, benignissime ducti, insulam supra Danubium circa Ueterem Budam exintem, que condam Insula Leporum uulgariter, nunc autem sula Virginis Marie nuucupatur, exceptis claustris et septis atrum Minorum, et Fratrum Ordinis Premonstratensis de nasterio Beati Michaelis, ac castro Cruciferorum Domus

Hospitalis, et castro, turri, ac domibus Archiepiscopatus Strigoniensis in eadem insula constitutis, cum muris, terris, habitatoribus presentibus et futuris, ac aliis vtilitatibus, damus, donamus et concedimus domine Elysabeth karissime sorori nostre, ac omnibus dominabus, sororibus videlicet Monasterij Beate Virginis in eadem insula iugiter Deo famulantibus, et Monasterio supradicto, perpetuo et inreuocabiliter possidenda. Volentes et concedentes, quod a modo tam ipsum Monasterium Virginis intemerate, quam vniuerse sorores in eodem feliciter degentes, collacione huius insule per nos regaliter facta, secure et illibate gaudeant et fruantur; non obstantibus litteris seu alijs instrumentis, si que tam predecessorum nostrorum illustrium Regum Hungarie, quam nostris temporibus quomodolibet processerunt, vel in posterum emanarent, quas et que auctoritate presencium, ne premisse collacioni nostre preiudicium generent vel grauamen, reuocamus, cassamus, et pariter irritamus. Item omnes alienaciones super parte dicte insule quoquo modo factas, siue per modum donacionis simplicis, aut vendicionis, vel conposicionis cuicunque communicati (igy), uel persone priuate a quocunque (igy „cuiuscunque" helyett) auctoritatis homine siue ab ipsis sororibus dicti Monasterij Beate Virginis, seu a Priore Prouinciali Ordinis Fratrum Predicatorum, eciam cum litteris et instrumentis ipsarum sororum et ipsius Prioris Prouincialis firmatis, reuocamus, cassamus, et irritas esse denunciamus; cum huiusmodi alienaciones sine nostra auctoritate et beneplacito fieri non debeant neque possint. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Prepositi Scipiensis Magistri Bartholomei aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° octuagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke vörös-sárga selyemszinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban)

254.

IV. László király megerősíti István ifjabb királynak Baas nevű földet tárgyazó 1266-ki adományát Sank, Starknak fia számára. 1283.

Ladizlaus Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Serine, Gallicie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus pernenire, quod Sank filius Stark ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegium Stephani Regis karissimi patris nostri felicis recordacionis super collacione terre Castri nostri confectum Gumuriensis Baas vocate, petens cum instancia, ut ipsum priuilegium patris nostri ratum haberemus, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. junior Rex Vngarie stb. (következik István ifjabb királynak 1266 ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében 144.l.)

Nos igitur peticionibus eiusdem Comitis Sanck Regia liberalitate inclinati,(dictum) priuilegium patris nostri non(cancellatum), non abrasum, non di(lutum), nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei Prepositi de Scepus aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°LXXX° tercio duodecimo kalendas Decembris, Indiccione vndecima, Regni autem nostri anno duodecimo.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld selyemszinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levattárban.)

255.

Erzsébet idősebb királynénak Orbova földét tárgyazó adománya Benedek comes Joance fia számára; IV. László király által megerősitve. 1283.

Donationales maioris Reginae Elisabethae super terra Vrboa seu Orbova, quam licet alias eadem Regina Thomae filio Cornelii, et Joanni filio Nicolai de genera Chak contulisset, postea tamen ab iisdem receperat, pro Comite Benedicto filio Joance et eius heredibus heredumque successoribus, tum in comcambium possessionis ipsius Podgorya, quam a Mathia et Petro filiis Mortunus pretio comparavit, cum etiam erga superadditas, et in Ladislai Regis filii sui e quorundam infidelium captivitate redemtionem conversas 200 marcas jure perpetuo concessae; anno vero 1283. per praelibatum Ladislaum Regem pro eodem Benedicto donatario confirmatae; tandem 1370. pro Joanne filio Simonis de Velyke erga exhibitionem in Capitulo Beati Petri de Posega transsumptae. Sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az eredeti Zágrábba vitetett.)

256.

IV. Márton pápa a jadrai érseket megbizza, hogy frater Galvanust domokosrendi szerzetest, ki engedelem nélkül a scardonai püspökséget elfogadta, felfügeszsze, s az apostoli szék elé idézze. 1283.

Martinus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Significavit nobis dilectus filius . . . Magister Ordinis fratrum Predicatorum, quod licet per litteras Sedis Apostolice sit inhibitum, ut nulli fratres ipsius Ordinis, si eos in Episcopos eligi aut postulari forte contigerit, electioni seu postulationi de se facte andeant consentire, nec aliquis Archiepiscopus seu quicunque alius Prelatus, vel etiam Legatus Sedis ipsius dictos fratres, nisi de Magistri eiusdem vel Priorum Provincialium, qui pro tempore fuerint, licentia et consensu, aut speciali mandato Sedis eiusdem ad Episcopatus, vel alias qualibet dignitates extra dictum Ordinem assumere vel ordinare presumant; per easdem quoque litteras sit decretum irritum et inane, quicquid contra inhibitionem huiusmodi a quibuscunque contigerit attemptari, auctoritate Apostolica semper salva: tamen frater Galvanus, Dalmatinus professus dicti Ordinis, provisioni seu electioni de ipso ad Episcopatum Scardonensem facte contra inhibitionem et decretum huiusmodi temere consentire presumpsit. Quare dictus Magister facit a nobis cum instantia postulari, ut providere super hoc paterna sollicitudini curaremus. Ne igitur dictus Salvanus de tante ambitionis excessu valeat gloriari, fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus inqnisita super hoc diligenter veritate, si rem inveneris ita esse, predictum Galnum ab officio beneficioque suspendas, etiamsi ad eius consecrationem processum fuerit per quemcunque, ac ipsum sic suspensum ad nos mittas infra conpetentem terminum, quem ei duxeris prefigemdum pro meritis recepturum. Quicquid autem super

hils feceris et inveneris, ac diem huiusmodi prefixion formam, nobis per tuas litteras tenorem presencium con tes exponere fideliter non omittas. Datum apud Urben rem VIII. idus Aprilis, Pontificatus nostri anno tertio.

(Theiner Ágoston, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium his illustrantia I. köt. 99. l.)

257.

Máté nádornak végrendelete. 1283.

Nos Matheus Palatinus, Comes Posoniensis et Cumanorum memorie commendantes significamus vni quibus expedit presencium per tenorem; quod quia cunc cundum Diuinam disposicionem sunt transitoria, et uni libet tesauros sibi debet in celis tezaurisare; nos in di casibus fortune incedentes, uolentes nostre anime inuig hoc condimus testamentum: Ut possessiones nostras Pe Nympty et Jech uocatas, cum earum pertinencijs vniuer cum tributo nostro de Thopulchan, si nos de hoc seculo t migrare contingat, reliquimus et legauimus domine eo nostre possidendas; ita quod siue inter sorores in habitu in eisdem, donec uiuat, commoretur, et liberam habeat possessiones possidendi facultatem, ac de ipsarum pro bus pro remedio nostre anime elemosinas in missarum bracionibus et in alijs largiatur; ita tamen quod frater n medio tempore nichil iuris habeat in eisdem; sed dum eciam nostra consors debitum vniuerse carnis in sui tra gracione de hoc seculo persoluerit, ipse nostre possessi in ius fratris nostri deuoluantur iterato. Ordinauimus et quod possessiones nostre Gyrky et Nandor uocate; eo sunt per nos aquisite et non hereditarie, in perpetuum Monasterij Beate Virginis de Iusula deuoluantur et stat tur. Et ut hec premissa esse possint rata et firma, do

Elysabeth de Insula Beate Uirginis sorori domini nostri Regis, Excellentissime domine nostre, commissimus omnia illa obseruari facienda. Datum apud Sambuk in Cena Domini anno eiusdem M°CC°LXXX° tercio.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek némi maradványai még megvannak, a budai kir. kamarai levéltárban.)

258.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Sapi János Sap helységben lévő egyik birtokrészét a nyúlszigeti apácazárdának eladta. 1283.

A B C

Nos Capitulum Budensis Ecclesie significamus quibus expedit uniuersis, quod Johannes filius Petri nobilis de Sap ab una parte, et Bartholomeus officialis sororum de Insula Beate Uirginis pro uniuersis sororibus de eadem ex altera, coram nobis personaliter constituti, predictus Johannes quandam porcionem de terra sua hereditaria Sap uocata, metis subscriptis distinctam, per hominem nostrum ydoneum ad hoc specialiter deputatum reambulatam, nullo penitus contradictore apparente, confessus est se uendidisse eisdem sororibus et Ecclesie Beate Uirginis de Insula pro triginta marcis finiti argenti plene receptis perpetuo possidendam; assumpmens insuper idem Johannes ipsas sorores et Ecclesiam Beate Uirginis memorate ab omnibus occasione dicte particule terre molestare uolentibus defensare suo labore proprio et expensa. Distinccio autem metarum dicte particule, prout eodem homine nostro intelleximus referente, hoc ordine distinximus; Prima meta incipit a parte orientali super pratum, a quo per medium cuiusdam nemoris peruenit ad arborem piri siluestris, subtus quam sunt due mete; inde tendit ad montem, ubi sunt

similiter due mete; et in colle eiusdem montis berch vulgariter uocati, prope domum eiusdem Johannis peruenit ad quoddam antiquum et fimosum fossatum, in quo est una semita, iuxta quam a parte occidentis sunt due mete; abhinc pergit per siluam, et peruenit ad quendam truncum silicis, iuxta quem est meta; a quo trunco currit ad viam ad metas terrarum Ozlar et Swl uocatarum, que sunt angulares, que hactenus a terris eiusdem Johannis distinxerunt; et in alijs demum partibus uicinatur eadem particula terre terris earundem dominarum Ozlar et Swl uocatarum; preterea parte orientali ab altera terra Sap eandem particulam quidam fluuius segregat et distingit, et sic terminatur. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Ambrosij Lectoris Ecclesie nostre anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo tercio: Magistro Johanne Cantore, Gregorio Custode, St. Decano, Bedew et Johanne Sacerdotibus, St. et Elya Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie börhártyán hártyazsinegen függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

259.

A nyttrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Lodan nemzetségbeli Zoboszló több birtokrészét rokonának, Lodan nemzetségbeli Witknek eladta. 1283.

Uniuersis Christi fidelibus Capitulum Nitriensis Ecclesie oraciones in Domino. Significamus uobis, quod Zobozlaus filius Comitis Bogomorij de genere Lodan personaliter ab una parte coram nobis constitutus, quasdam particulas suarum terrarum Lodan, Bana et Teremes uocatarum, sub eisdem metis et terminis, quibus antiquitus dinoscuntur fuisse gubernate, prouenientes sibi de terra Joseph filij Laurencij cognati et consan-

guinei sui sine herede decedentis, ut dicebat, nobili uiro Witk filio Witk cognato et consanguinao suo, similiter de genere Lodan (in) nostri presencia ab altera personaliter constituto, pro sex marcis plenarie ab eodem perceptis, ut asseruit, confessus est uina uoce ipsi Witk filio Witk, et per eum suis heredibus, heredumque successoribus, iure perpetuo pacifice et inreuocabiliter possidendam uendidisse; tali siquidem articulo interserto, quod si processu temporum per quempiam prefatus Witk, uel sui heredes heredumue successores, super facto ipsarum terrarum inpeterentur, sepedictus Zoboslaus, et eiusdem heredes heredumue successores, ipsos laboribus proprijs et expeusis tenebuntur defensare. In cuius rei memoriam pleniorem perpetuumque robur et munimen presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum sexto idus mensis Aprilis anno Domini M°CC°LXXX° tercio, Ecclesie nostre Lectore Magistro Bartholomeo existente.

A B C

(Eredetie börhártyám a pecsét vörös-kék-sárga selyemzsinóron függött. Közli Véghelyi Dessö.)

260.

A nagyváradi káptalan bizonyságot tesz arról, hogy előtte Miklós mester, Becs unokája, és rokonai, más részről pedig Moricz ispán és Inánes János Baj, Atyás, Tancskereki és Aka, továbbá a Hernád melléki Inánes és a Körös melléki Füs helységeken, valamint a szerepi monostor keggúri jogán, barátságosan megosztoztak, 1283.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in omnium saluatore. Ad un(iuers)orum noticiam tam presencium quam futurorum tenore presencium uolumus peruenire: quod accedentes ad nostram presenciam personaliter Magister Nicolaus nepos

Bech, Petrus filius Nicolai pro se et fratribus suis Chak, Vid et Zourd, — — — Laurencius filius Benedicti, Ladizlaus et Andreas filij Budun pro se et fratribus sius Budum scilicet et Nicolao. et ipsi pariter pro Stephano filio Apa ab vna parte; Comes Mauricius filius Bucho, et Johannes I(na)nch ab altera, dixerunt: quod super possessionibus Philipi filij Thanch, et Laurencij filij Mortun sine heredum solacio decedencium, racione proximitatis ad ipso(s de) jure pertinentibus, talem vnanimi consensu et uoluntate feeissent diuisionem et ordinassent: Quod tercia pars totalis terre Boy uocate reambulate sub — — — — metis et antiquis — — — — — — — a parte nille — — — Kysdedboy appellate, cum ipsa villa et molendino, in porcionem Maurici Comitis et Johannis predictorum cessisset et peruenisset, residuis duabus partibus, cum villa que Nogboy vocatur, (et) ecclesia fundata (in ead)em, remanentibus Magistri Nicolai, Petri et aliorum cognatorum (suorum) prescriptorum in partem et porcionem. Item quedam possessio Athas nuncupata sub metis suis antiquis et vniuersis pertinencijs dictis Comiti Mauricio et Johanni; quedam uero ville Tanchkereky et Aka nominate Magistro Nicolao, Petro et cognatis suis prefatis cesserunt in porciones. Jus uero Patronatus Monasterij Sancti Georgij de Zerep Magistro Nicolao et cognatis suis prescriptis remansisset; quarta parte dicti juris duntaxat excepta, que Comiti Mauricio et Johanni prefatis cessisset et peruenisset. Item quarta pars cuiusdam possessionis Inanch iuxta Harnad, et Fyus iuxta Crisium existentis, ipsis Mauricio et Johanni cessisset; residuis partibus ipsarum possessionum remanentibus Magistro Nicolao et suis cognatis sepedictis. Preterea Magistrum Nicolaum et suos cognatos super impeticione dicte ville Aka, quam racione dotis emergere contingeret, in tercia parte ipsi Comites Mauricius et Johannes expedire assumpserunt proprijs laboribus et expensis. Ad hèc assumpserunt quasdam possessiones Inanc et Fyus, quod si aliquid iurgij per quempiam suscitaretur super facto earum repeticionis, in communi. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum tercio die Beati Jacobi Apostoli anno Domini M°C°C° octuagesimo ter

cio. Domino Batur Preposito, Emerico Lectore, Iwan Cantore, Benedicto Custode, magistris existentibus.

(A váradi káptalannak 1311-ben kelt átiratából. mely eredetiben az erd. Muzeum kézirattárában van. Közli Szabó Károly.)

261.

A nagyváradi káptalan átírja saját, Tamás comes és Miklós ujda barátságos egyezkedését tárgyazó 1271-ki bizonyságlevelét. 1283.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum tenore presencium volumus peruenire, quod in festo Exaltacionis Sancte Crucis anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo tercio ad peticionem Comitis Thome filij Pangracij de genere Chanad factum metarum quarundam terrarum suarum Thelegd et Zabolch vocatarum in nostro regestro quesitum et inventum, de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari. Cuius quidem tenor talis est:

Capitulum Ecclesie Varadiensis stb. (következik a nagyváradi káptalannak 1271-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk VIII., vagyis a második folyam III. kötetében 366.)

Báthori István erdélyi vajdának 1572-ki oktávás átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

262.

A nagyváradi káptalan átírja saját a Chanád nen közti osztályra vonatkozó 1257-ki bizonyságleve

Capitulum Waradiensis Ecclesie omnibus C bus presens scriptum inspecturis salutem in Do ternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium rorum tenore presencium volumus peruenire, qu Exaltacionis Sancte Crucis anno Domini millesi simo octuagesimo tercio ad peticionem Comitis Pangracij de genere Chanad factum quarundem p suarum Berthem, Sunkulus, Thelegd et Zabolch v nostro regestro quesitum et inuentum de uerbo presentibus fecimus annotari. Cuius quidem priu talis est:

Nos Capitulum Ecclesie Waradiensis stb. (k nagyváradi káptalannak 1257-ki osztálylevele, ményünk VII., vagyis a második folyam II. kötet

(IV. László király 1284-ki megerösítö okmányából, mint

263.

ábi káptalan bizonyságot tesz arról, hogy előtte Radoszes István comes fia, néhai Baboneg unokája, más részig az Alsó-Jamniczai nemzetség több tagja személyesen nvén, az utóbbiak vallották, miszerint ők csekély száiatt védelemre szorulván, Radoszláv comest es utódait l választották s e védelemért neki és utódainak egész égök birtokának egy harmadát örökösen átadták, kizonban, hogy nemességök sértetlenül fönmaradjon.
1283.

ıpitulum Ecclesie Zagrabiensis vniuersis quibus exresens scriptum salutem in Domino. Ad vniuersorum ı harum serie uolumus peruenire: quod constitutis in resencia personaliter ab vna parte Radoslao Comite, phani Comitis, filij quondam Baboneg; ab altera uero Began, Jurislaw, filij Bracoslau, et Stanleu filius Ra.e generacione Inferior Jamnicza nuncupata, pro se et ı generacione ipsorum confessi sunt in hunc modum; m ipsi presidij seu tuicionis solacio propter paucitatem incumbente necessitate temporali indigerent, prefatum n Radoslaum et eiusdem successores receperunt et asrunt de communi consensu et pari uoluntate in pro- et defensores suos speciales; conferentes, tradentes, gnantes eidem Comiti Radoslao et suis heredibus nque suorum successoribus pretextu tuicionis huiusquandam porcionem possessionum suarum hereditainter ipsos habitam et existentem, videlicet terciam tocius generacionis eorum Inferioris Jamnicze antecum omnibus appendicijs et vtilitatibus, prouentifructibus suis vniuersis, contulisse eidem Comiti ıo et heredibus suis irreuocabiliter jure perpetuo pat quiete possidendam, tenendam pariter et habenloc tamen interiecto, quod sepe dictus Comes Rados-

laus assumpsit in omni necessitate eorum a cunctis indebite eciam molessare uolentibus fideliter vti protector defendere protegere et pro posse tueri; nihilominus illesa imo et conser uata Herga et proximorum suorum Nobilitatis libertate. V igitur huiusmodi ordinacionis seu donacionis series robur ob tineat perpetue firmitatis, et processu temporum nequeat al qualiter in irritum reuocari, ad instanciam parcium predictaru literas nostras sigilli nostri munimine roboratas concessimu ad cautelam. Datum tercio die post festum Beati Jaco Apostoli anno Domini millesimo ducentesimo octuagesin tercio.

(Egervári László dalmát- horvát- és tótországi bánnak Jamnicza helysé iránt 1493-dik évben kelt itéletlevele után, melly a Blagay grófok ok velei közt a Komori b. Bedekovich család levéltárában van; gróf Tel József oklevélmásolati gyüjteményéből közli Szabó Károly.)

264.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Vancsay Tamás és Orbáz pozségai prepost, s Lodomér esztergami érsek közt birtokcsere történt. 1283.

A B C

Frater Dominicus Magister Hospitalis et totus Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio, vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in largitore salutis. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod nobilis vir Magister Thomas, filius Petri de genere Bancha, nepos domini Stephani Cardinalis, nomine suo, et discreti viri Vrbazi, Prepositi Ecclesie Sancti Petri de Pazga (így Posega helyett) fratris sui nomine, et speciali mandato eiusdem Prepositi, coram nobis personaliter constitutus, confessus est, terras et possessiones suas cum terris aratorijs, prae-

o Strigoniensi, et per eum suis successoribus Archiepisco-
et Archiepiscopatui Strigoniensi, pure, simpliciter et abso-
inmutabiliter, et inwariabiliter in perpetuum pleno iure;
iod ab eodem domino Archiepiscopo, interueniente expresso
ensu (discretorum vi)rorum Prepositi et Capituli Ecclesie
;oniensis, et nobilium iobagionum Ecclesie sue, ex causa
ıutacionis, possessiones Archiepiscopatus Strigoniensis,
s pupolatas, existentes in Susol, Loucha et Poroztolnuk
inatas, cum suis iuribus, vtilitatibus et pertinencijs, iuxta
ıs et limitaciones antiquas, sibi, castro suo et possessio-
s suis propter vicinitatem dictarum possessionum magis
s recepisset in concambium; nichilominus personaliter est
essus, sibi, fratri suo, et suis heredibus, heredumqne suo-
successoribus incommutabiliter iure perpetuo possidendas.
ıuia predicte possessiones Magistri Thome, et fratris sui
ɔositi Vrbazi, Furnod superius nominate, walorem et esti-
ionem possessionum dicti Archiepiscopi etArchiepiscopa-
aliquantisper in walore excedere credebantur; propter
ılitatem permutacionum predictarum predictus dominus
hiepiscopus addiciendo de pecunia numerata septuaginta
cas boni, fini et legalis argenti coram nobis integraliter
ine diminucione eidem Magistro Thome recipienti nomine
et fratris sui Vrbazi Prepositi manualiter numerauit.

promittente vice uersa; renuncians predictus Magister Thomas, nomine suo et fratris sui, omnibus iuribus, racionibus, priuilegijs, documentis, quibuslibet excepcionibus, appellacionibus, excepcioni pecunie non numerate, et omni legum et canonum auxilio, quibus ipsi, uel ipsorum heredes, in posterum aliquo iuris colore crederent se iuuare; et presertim, quod non dicent se deceptos in parte (uel) in toto, uel eciam ultra dimidium iusti precij, et quod beneficio speciali restitucionis in integrum, uel iuris communis cuiuscunque non vtentur in iudicijs, vel extra iudicium ullo casu. In cuius rei testimonium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M° CC° LXXX° tercio indicione vndecima.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 467. l.)

265.

Kozma Kómárommegye comes-curialisa bizonyítja, hogy bizonyos a nyúlszigeti apáczazárda és a komárommegyei várjobbágyai közt peres földön határjárás történt. 1283.

Cosmas Curialis Comes et Castellanus de Kamarun tenore presencium quibus expedit significamus vniuersis; quod cum dominus noster Petrus Magister Tauarnicorum domini Regis possessiones domine Elisabet sororis domini Regis Insula Beate Marie, quas populi de Ekech indebite detinebant auferendo ab ipsis dicte domine nobis reddere precepit, per quibus tamen possessiouibus inter iobagiones domine Elisabet et inter populos de Ekech rancor seu discordia diu fuerat excitata; tandem nobis propter iusticiam et propter maiorem euidenciam Johannem, Sebastianum, Miko Comites, iobagiones Castri de Kamar, et alios super faciem ipsius possessionis a

sciendam et inquirendam ueritatem seu iusticiam transmisimus, vtrum ipsa possessio, pro qua contencio uertebatur inter partes, sit uel pertineat domine Elisabet nec ne; qui Johannes, Sebastianus, Miko et alij iobagiones Castri de Kamarun accedentes super ipsam contenciosam possessionem, demum ad nos redeundo per nos inquisiti dixerunt; quod conuocatis commetaneis et vicinis ipsam terram et possessionem taliter reambulassent, quod duos lacos (igy) pisscine, Sceleueyze et Benedukueyze uocatas, cum aqua Duduagh superius usque aquam Mihal vocate, que pertinet similiter domine Elisabet, resignassent populis de Zakalus, videlicet iobagionibus dicte domine Elisabet; ipsam aquam uero Duduagh de aqua Mihal vocata superius, populis de Zakalus iobagionibus domine Elisabet et populis de Ekech in communi percipere et habere reliquerunt. Nos itaque scita iusticia populorum de Zakalus iobagionum domine Elisabet, ipsam possessionem premissam auferendo de populis de Zakalus (igy „Ekech" helyett), et ad preceptum domini nostri reddidimus et resignauimus iobagionibus domine Elisabet de Zakalus perpetualiter percipiendam. In cuius rei memoriam litteras nostras concessimus sigilli nostri (munimine) roboratas. Datum in festo Sancti Martini, anno Domini M° CC° LXXX° tercio.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

266.

Trau városnak egyenetlenségei Spalato és Sebenico városokkal. 1283.

In nomine Domini Dei eterni. Anno eius Natiuitatis M° CC° LXXX° tercio, indiccione XI. die Martis secundo exeunte Junio in Ecclesia Sancti Petri de Clobucich in pertinencijs Tragurij; tempore domini Ladislai Serenissimi Regis Vngarie, et domini Gregorij venerabilis in Christo patris Episcopi Traguriensis, et Francisci Fallerij de Venecijs honorabilis Potestatis Tragurij; presentibus — — — — — — qui dicitur Elga — — — — — — et Martino de Jadra, et alijs pluribus. Ibique dominus Gregorius vir prudens, religiosus, honestus, olim Abbas Monasterij Ecclesie Sancti Johannis de Tragurio, actor, sindicus, et procurator Communis Tragurij vt constat, asserens asserendo cum protestacione protestatus est in presencia dominorum Bani Pauli, fratrum suorum, et aliorum quam multorum Nobilium et Magistratuum Sclauonie ibidem presencium, et audiencium protestacionem, quam dictus dominus Gregorius, nomine vice et pro parte Communis Tragurij protestatus est coram predictis dominis et alijs, super facto vero Spalatensi et Sibiniensi: quod tam per mare, quam per terram, ipse Communitates cum exercitu et armata manu hostiliter veniebant, et Ciuitatem Tragurij offendere intendebant contra Deum et iusticiam, nulla racionabili causa interueniente; quia Communitas Tragurij semper fuit et est, et esse vult in ea pace, arbitrio, iudicio, concordia et sentencia, quam olim nobiles viri, dominus Comes Georgeus, dominus Domaldus de Zadulints, et quondam dominus Siluester de Cotopangua de Jadra, amicabiles compositores, arbitratores judicatores, sententiatores et pronunciatores sententiauerunt iudicando atque ordinando; et velut per eorum compromissum exinde factum extitit inter Communitates predictas per manus

Vincencij Jadrensis Tabellionis, et sigillatum sigillis pendentibus dominorum predictorum, viso et lecto per Notarium; et si predicte Communitates Spalatensis et Sibinicensis damnum aliquod mittere voluerint predicte Communitati Traguriensi, ad dictam Communitatem Jadracensem et Commune dicte Ciuitatis Jadre dicta Communitas Tragurij vult habere recurrum, ut per ipsum dominum Comitem et Commune ipsius Ciuitatis Jadre in hac parte Traguriensis Ciuitas tutetur, prout ipsa Ciuitas fideiussit. Et ipsa Communitas Ciuitatis Spalatensis et Sibinicensis dicto domino Gregorio in huuc modum breuiter responderunt, scilicet: quod nullam pacem, neque pactum, appositam et appositum, attendere nec obseruare volebant; immo odium, (et) guerram cum Traguriensibus habebant, et — — — — quam protestacionem facere intendebant. Videns et audiens dominus Gregorius eorum ostinationem, et quod protestacio non valebat; Deum et suos Sanctos, et dominum Regem Vngarie interpellauit; verum ad caudam dicti Communis Tragurij hec protestacio et commissio facta publice et introducta est.

Ego Albertus quondam domini Millani de Padua domini nostri Canis Com. Imperiali auctoritate Notarius interfui, et ea visis et auditis scripsi.

(Farlatius, Memorie storiche di Trau 114. l.; rövid kivonatát közli Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 4. r. 189. l.)

267.

Trau város hatósága Vulcignát traui polgárt felhatalmazza, hogy a mennyiben hajójában és kereskedelmi czikkeiben Spalato város által igazságtalanúl károsíttatott, foglalás útján magának kártalanítást eszközölhessen. 1283.

In Christi nomine Amen. Anno Natiuitatis eiusdem M°CC° LXXX° tercio die lune XI. mensis Januarij XI. indiccione; temporibus domini Ladislai Dei gracia Serenissimi Regis Vngarie, venerabilis patris domini Gregorij Dei gracia Traguriensis Episcopi, et nobilis viri domini Francisci Faletri de Venecijs Potestatis Tragurij. Nos Franciscus Faletrus de Venecijs Potestas Tragurij presenti publica scriptura notum facimus et testamur, quod olim pluries per nuncios et litteras speciales Potestati Spalati et Communi ipsius terre ex parte nostra et tocius Consilij Ciuitatis Tragurij transmissum extitit, vt amicabiliter lignum et res alias Vulcigne ciui nostro restitui facerent, quod et quas in civitate Spalati capi et intromitti fecerant indebite et sine ordine racionis, quibus Potestati et Communi Spalati dictus Vulcigna non fuit, neque est culpabilis 'vllo modo, ipse Potestas et Commune ipsius terre Spalati dictum lignum et res iniuste detinent contra Deum et homines; et dicto Vulcigne restituere noluerunt, neque volunt, in ipsius Vulcigne preiudicium et iacturam. Vnde nos predictus Franciscus Potestas Tragurij, volentes dictum nostrum ciuem in suis iuribus manutenere, et sibi iusticiam facere, velut decet; habitoque hinc inde cum Consiliarijs nostris et cum Consilio deliberacione diligenti, sentencialiter sentenciamus et deliberamus, et per deffinitiuam sentenciam promulgamus, atque eciam mandamus, et licenciam tribuimus Vulcigne predicto, vt supra bonis quorumcunque Spalatensium, vbicunque inuenientur, represaliam facere debeat Vulcigna predictus, et sibi satisfieri facere de dicto ligno et rebus, vt supra dictum est;

elicet de libris M denariorum paruulorum Venetorum, de bus idem Vulcigna cum sacramento vocauit, exinde damcatum esse per Spalatenses predictos de libris M et plus. le ad cautelam dicti Vulcigne hoc presens publicum scripi sibi exinde fieri fecimus, et sigillo Communis pendenti iri. Actum Tragurij; presente Dessa Amblasij, Siluestro Mengaz, Georgio Gudimero, et alijs; ac domino Nicolao octi Examinatore.

cius, Memorie storiche di Trau 113. l.; rövid kivonatát közölte Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 3. r. 188. l.)

268.

Jegyzői bizonyságlevél, hogy a spalatoiak és a sibenicoiak kezdték az ellenségeskedéseket a trauiak ellen. 1283.

In Christi nomine Amen. Anno Natiuitatis eiusdem CC° LXXX° III° die sabati tercio mensis Julij, XI. indicne; temporibus domini Ladislai Dei gracia Serenissimi gis Hungarie, venerabilis patris domini Gregorij Dei gracia guriensis Episcopi, et nobilis viri Francisci Faletri de necijs Potestatis Tragurij. Ibique dominus Stanus de Vari de Jadra, Damianus filius eius, et Simon de — — — — — Micha de Clemenic de Jadra, Damianus de Pr — — de dra, Creste filius Prodani de Arbo, Rainerius filius Petri de ga, Qualissa Matthei de Jadra, et Dessa de Yuan de Jadra, serentes asserendo dixerunt et testificati sunt in salutem imarum suarum, et in ea veritate que Christus est, et ad em eorum Deo exhibitam: quod viderunt Spalatenses et enicenses venire per mare, et homines equestres de Spao cum eorum lignis et barchis, et descendere in terra, et ire in campo Tragurij, et inciderunt, et destruxerunt oms arbores et vineas cuiuscunque generis; et ponere ignem

cum exercitu magno, et cum vexillis eciam eleuatis hostiliter; et per duas dies, et plus guastum fecerunt in campis in vineis Tragurij, mettentes eciam bladum, et omne malum quod facere potuerunt. Vnde ad cautelam Communis Tragurij factum est exinde hoc presens publicum testimoniale scriptum. Actum Tragurij presente domino Nicolao de Venecijs, milite dicti domini Potestatis; Magistro Marino Giurgino de Jadra, Adam Salmario, Alberto de Padua Tabellione, Simone quondam Marini Comitis, Matthbeo de Pasche Camerario, et domino Dessa Duymi, et domino Nicolao Casocti examinatoribus.

Ego Nicolaus Kasotto examinator manum meam mitto.

Ego Santonus Traguriensis Juratus et confirmatus Notarius scripsi hoc instrumentum; quia hys omnibus rogatus interfui, et meo solito signo signavi.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 115. l.; kivonatát közli Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 4. r. 189. l.)

269.

IV. László király megerösíti azon egyezkedést, melylyel Athaleus Isipnek fia Regyoulch nevü birtokát Jakab mesternek a szepesi káptalan olvasó-kanonokának eladta. 1284.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Regijs beneplacitis insudantes Regali dignum est prouisionis gracia consolari, presertim cum hoc ab eisdem petitur, quod conuenit equitati, et a racionis tramite non discordat. Ad vniuersorum igitur noticiam harum serie volumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Magister Jacobus Lector Ecclesie Sancti Martini de Scepus, Plebanus de Villa Latina, una cum fratri-

bus suis Johanne et Ztanizlao a nostra pecijt Maiestate, priuilegium empcionis cuiusdam ville Regyoulch vocate, nostre presencie presentatum Regio dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij empcionis tenor is est:

Nos Magister M. Diuina miseracione Prepositus de Scepus stb. (következik a szepesi káptalannak 1278-ki bizonyságlevele mint fentebb 151. sz. a.)

Exhibuit eciam patentes litteras Ladizlai Comitis de Scepus, nec non priuilegia Capituli, et Abbatis Ordinis Cysterciensis loci eiusdem, tenorem de uerbo ad uerbum continencia supradictum. Ad maiorem eciam sue assercionis et tituli firmitatem priuilegium domini illustris Regis Bele, quo idem Anthaleus et Stephanus filius eiusdem dictam villam Regyoulch possidebant, quod eciam in prefatis uendicionis priuilegijs cum alijs munimentis se assumpserunt reddituros in manus suas, redditum et traditum cum omnibus alijs munimentis idem Magister Jacobus nostro conspectui presentauit. Nos itaque ex circumspeccione Regalis prouidencie in pleno Baronum nostrorum Consilio eundem Magistrum Jacobum et fratres suos attendentes in premisso uendicionis et empcionis titulo plena auctoritate fulciri, quodque prefatus Anthaleus et filius eiusdem rem pacifice possessam iusto titulo in personas predictorum fidelium nostrorum transtulerint, sicut ad ipsos de iure et iusticia ex collacione Regalis gracie pertinebat, longo hoc temporis spacio confirmante; considerantes nichilominus et benignitatis oculis intuentes, quod idem Magister Jacobus repeticione castri nostri dc Scepus de nostra iussione, quod familia Gregen et Rolandi detinebat infidelitatis studio occupatum, mandatum Regium in persona propria fuerit fideliter executus, et per eandem familiam Gregen et Rolandi inhumaniter captus extiterit et miserabiliter cruciatus, se magna summa pecunie ad quantitatem centum marcarum fini argenti redimendo, pro qua summa fratres suos pignori obligarat, cupientes exinde ipsum Magistrum Jacobum et fratres suos pro huiusmodi obsequijs et meritis graciosis Regio posequi cum fauore, prefatam uendicionem ville Regyoulch cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, ex plenitudine Regalis conniuencie ratam et gratam habentes, in eternam rei memoriam auctoritate presencium confirmamus. Cuius quidem terre mete, prout in priuilegio

eiusdem domini Bele Regis incliti, aui nostri karissimi, vidimus continere, hoc ordine distinguntur: a parte orientali mete ueteres separant ipsam a terra Ville Omnium Sanctorum; a parte uero meridionali et occidentali tenet metas cum terris Beche et Michaelis; ab aquilone autem tenet metas cum terra Sancte Margarete; a parte igitur septemtrionali concluditur cum magna silua. Vt autem premissa vendicio robur optineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam valeat impugnari, uel in recidiue questionis scrupulum per ipsum Anthaleum uel heredes eius, heredumque suorum successores aliqualiter reuocari, eidem Magistro Jacobo et fratribus suis ac heredibus eorundem, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis viri Magistri Johannis Prepositi Budensis Ecclesie Electi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M° CC° LXX° octauo, quarto kalendas Octobris Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie bőrhártyán, a függő a pecsét töredékével a Bárcsay család levéltárában. Közli Radvánszky Béla.)

270.

IV. László királynak Hont nevü földet tárgyazó adománya Demeter comes Huntnak fia számára. 1284.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crouacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam tam presencium, quam futurorum tenore presencium uolumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Comes Demetrius filius Hunt fidelis noster quandam terram Castri nostri Huntensis Hunt uocatam, super qua sub iurisdiccione Castri predicti populi

te hospitum residebant, a nobis sibi dari postula-
quia de qualitate et quantitate dicte terre, utrum
acioni pertineat nec ne, nobis ueritas non consta-
is nostris Preposito et Conuentui de Sag mediantі-
litteris dedimus in mandatis, ut cum Stephano de
ie nostro eorum mitterent hominem pro testimonio
, coram quo idem homo noster accederet ad faciem
rate, et si eam ad nostram collacionem pertinentem
et, ex tunc eandem presentibus omnibus commei-
icinis reambulando statueret et assignaret Comiti
ntedicto, si non fieret contradictum; contradictores
ıui fierent, ad nostram citaret presenciam ad ter-
pitentem (igy). Qui quidem Prepositus et Conuen-
scripserunt in hec uerba:
lentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia illustri
ırie Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Pre-
ium de Saag oraciones in Domino debitas et
eceptis litteris Uestre Magnificencie misimus ho-
rum ydoneum pro testimonio cum Stephano de
ie uestro, qui postmodum rediens dixit, quod idem
quandam terram Hunt uocatam reambulasset per
as et antiquas, et statuisset Demetrio Comiti filio
contradictore existente. Datum feria secunda pro-
)ominicam Letare.
taque attendentes fidelitates et grata obsequia ac
eruicia, que nobis idem Comes Demetrius semper
corum ab annis nostris puerilibus in diuersis Regni
dicionibus tam in generalibus, quam in particula-
er exhibuit et indefesse; prefatam terram cum
bus omnibus et pertinencijs uniuersis sub eisdem
rminis, in quibus per priores possessores habitata
sessa esse dinoscitur, sepedicto Comiti Demetrio,
suis heredibus heredumque suorum successoribus
)nauimus et contulimus iure perpetuo et irreuoca-
ndam, et eciam possidendam. In cuius rei memo-
ıtemque perpetuam presentes nostras concessimus
licis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per
rabilis patris Thome Dei gracia Episcopi Vacien-
stre Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Do-

mini M° CC° octuagesimo quarto Regni autem nostri an[illegible] duodecimo sexto kalendas Maij.

(Eredetie börhártyán, melynek fejér-zöld selyemzsinóron függött pecsé[illegible]tje elveszett, a mélt. báró Nyáry család bagonyai levéltárában. Közli m. [illegible] b. Nyáry Béla.)

271.

IV. László királynak Wos nevü földet tárgyazó adomán[illegible] Miklós Péternek fia és Mihály Imrének fia, udvari tiszt[illegible] számára. 1284.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Crosci[illegible], Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq[illegible] Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspectur[illegible] salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam teno[illegible] presencium uolumus peruenire, quod Nycolaus dictus Fatra filius Petri et Mychael filius Emirici Comes Agasonum et Bac-ciniferorum nostrorum ad nostram accedentes presenci[illegible] quandam villam nostram Wos uocatam, existentem in Comi-tatu de Kamarun a nobis sibi dari pecierunt. Sed quia de pre-dicte ville qualitate nobis non constabat ueritas, fidelibus no-stris Capitulo Jaurieusi dedimus in mandatis, ut suum dare[illegible] hominem pro testimonio, coram quo Bakatur tauarnicus no-ster predictam uillam cum suis pertinencijs et vtilitatibu[illegible] statueret eisdem Nicolao et Mychaeli Comitibus ac fratribu[illegible] eorundem, si non fienet contradictum, contradictoribus, si qu[illegible] fierent, ad nostram presenciam euocatis. Quod quidem Capi-tulum nobis rescripsit in hec verba:

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Jauriensis Ecclesie oraciones in Do-mino debitas et deuotas. Receptis litteris Excellencie uestre cum Bakatur tauarnico uestro nostrum misimus fidelem ho-

minem pro testimonio, qui postmodum ad nos redeuntes dixerunt, quod villam Wos kolnuchariorum uestrorum cum terris et alijs iuribus in possessionibus ad eandem villam pertinentibus conuocatis populis eiusdem ville Nycolao et Mychaeli filijs Emirici statuissent feria tercia ante festum Beati Mychaelis nullo penitus ibi contradictore existente. Datum in crastino festiuitatis Sancti Mychaelis.

Nos itaque consideratis fidelibus seruicijs dictorum Comitis Nycolai et Mychaelis, qne nobis ijdem in conflictu nostro, quem contra Regem Boemie habuimus, impenderunt, ubi idem Comes Nycolaus per medium oris lance perfossus extitit, et dictus Mychael per aduersam aciem de equo suo lancea deiectus non sine magna sui lesione quasi exanimus eductus fuerat adiutorio aliorum. Attendentes quoque famulatus eorundem inpensos nobis in ecclesia Sancti Laurencij de Hoy cum lesione et morte triginta septem seruiencium suorum, in qua ecclesia eosdem pro deffensione gentis Christiane contra Cumanos duxeramus relinquendos; nec non eciam quia in alijs semper et ubique necessarios nobis exhibuerunt famulatus et acceptos; pro morte quoque Sebastiani fratris ipsorum interempti in expugnacione castri nostri Jauriensis per homines dicti Regis Boemie fraudulenter occupati; predictam villam Wos cum vtilitatibus suis et pertinencijs Nycolao et Mychaeli Comitibus, et per eos Benedicto et Emirico fratribus eorum dedimus, donauimus et contulimus perpetuo possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes eisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Bartolomei Prepositi de Sceps aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° octuagesimo IIII° pridie Idus Januarij, Regni autem nostri anno XII°.

(Eredetie bőrhártyán a nemzeti muzeum kézirattárában.)

272.

IV. László király a Poudharaztha és Philetharasztha közti határkérdést elintézi. 1284.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Que aguntur in tempore, ne cum temporis labilitate cursu temporum elabantur, sapientum seu discretorum sollers prouidencia adinuenit, ut litterarum testimonio solidentur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum inter Thomam, Salomonem et Michaelem filios Guleus ex una parte, et Nicolaum filium Nicolai Woynade ex altera, super facto terrarum Poudharaztha et Philesharaztha uocatarum contencio fuisset susscitata, et demum easdem separandas ab inuicem et distingendas fidelibus nostris Capitulo Budensi dedissemus in mandatis, ut presente ipsorum testimonio dictas terras circuendo per ueteres metas separent ab inuicem, statuendo terram Poudharaztha uocatam Nicolao predicto, terram vero Philesharaztha filijs Guleus supradictis. Quod quidem Capitulum nobis postmodum rescripserunt, quod presente ipsorum testimonio ijdem filij Guleus terram Philesharaztha predictam separassent a terra predicti Nicolai Poudharaztha nuncupatam iuxta ueteres metas nouas erigendo, presente et non contradicente Nicolao supradicto. Nos itaque vnicuique iuri suo non deesse uolentes, dictam terram Philesharaztha reliquimus eisdem filijs Guleus perpetuo possidendam. Datum per manus discreti viri Magistri Bartholomei Prepositi de Scepus aule nostri Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M° CC° octuagesimo quarto, octauo kalendas Marcij, Indiccione duodecima, Regni autem nostri anno duodecimo.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke vörös selyemszinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

273.

László megerösíti Chanád nemzetségbeli Tamás comest ·ten, Sunkulus, Thelegd és Zabolcs nevü javainak birtokában. 1284.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, me, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex nibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris pre- s scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, od Comes Thomas filius Pangracij de genere Chanad ad tram personaliter accedendo presenciam exhibuit nobis ilegium Waradiensis Ecclesie Capituli super factis pos- sionum suarum Berthem, Sunkulus, Thelegd et Zobolch atarum confectum, petens a nobis cum instancia, vt dictum ilegium ratum habere, et nostro priuilegio confirmare naremur. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Capitulum Waradiensis Ecclesie stb. (következik a yváradi káptalannak 1283-ki átíró okmánya mint fentebb '. sz. a.)

Exhibuit eciam idem Comes Thomas quoddam priuile- n sub sigillo venerabilis patris Bartholomei Episcopi Wa- iensis et Rorandi Vaiuode Transsiluani Comitis de Zonuk ctorum et fidelium nostrorum super dimidietate tributi, d in portu Chrysij in Berthem exigi consueuit ab antiquo, fectum, petens humiliter supplicando, vt ipsum priuilegium m habere et nostro priuilegio de benignitate Regia con- are dignaremur. Cuius tenor talis est:

Bartholomeus m. D. Episcopus Waradiensis et Rorandus yvoda Transilvanus stb. (következik a kettőnek 1284-ki ánya mint alább 285. sz. a.)

Nos itaque attendentes, quod supremum in rebus bonum justiciam conseruare, et vnicuique tribuere, quod est suum, sinere, quod potestatis est fieri, sed quod equum est cus-

todiri, prefata priuilegia nobis exhibita et perlecta, in nulla parte deuiciata, de verbo ad verbum presentibus inserta, in eternam rei memoriam authoritate duximus presencium confirmanda. Vt autem presentis scripti series nulla valeat in posterum inpugnacione conuelli, nec per aliquem perturbari, presentem concessimus paginam duplicis sigilli nostri munimine roboratam. Datum per manus venerabilis patris Thome Dei gracia Episcopi Waciensis aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto, sexto calendas Decembris, Indiccione XII. Regni autem nostri anno decimo tercio.

(Báthory István erdélyi vajda 1572 ki oktávás átiratából; a budai k. k. kamarai levéltárban.)

274.

IV. László király megerösiti Chanád nemzetségbeli Tamás comest Pongrácz fiát Orod, Csanád, Temes és Szerém megyei örökös birtokában. 1284.

Ladyzlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad hoc enim Diuina elemencia Regiam personam regimini preposuit subditorum, vt oppressi jure, possesionibus priuati, et sine causa spoliati in pristinis possessionibus et juribus per ipsam de Regia equitate restituantur, et a prauorum incursibus ac temerarijs occupacionibus in posterum illesi tueantur. Inde est, quod ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Comes Thomas filius Pangracij de genere Chanad ad nostram accedendo presenciam exhibuit nobis priuilegium gloriosi Regis Bele karissimi aui nostri laudabi-

memorie super possessionibus suis hereditarijs, donatiuis, quisitis et earum vtilitatibus emanatum, in Comitatibus videlicet Orodiensi, Chanadiensi, Tymissiensi et Syrmiensi; petens a nobis cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio de Regia benignitate confirmare, ac possessiones in eodem priuilegio nominatas per quoscunque ebite occupatas, vel habitas ex aliquali collacione Regali, certa sciencia renocare, et restituere eidem ac suis successoribus dignaremur. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla álynak 1247-ki okmánya, mint gyüjteményünk VII. vagyis ásodik folyam II. kötetében 221. l.)

Sed quia sigillum priuilegij Bele Regis nobis presentati Comitem Thomam filium Pangracij, quod petebat a nobis tanter confirmari, a parte inferiori, videlicet a genuis infra nihil supra cum serico exeunte de sigillo fuit scissum et itus resectum; ita quod nihil ibi pendebat preter superioa partem sigilli, et quasi apparebat, quod erat combustum; er cuius confirmacione vna cum Regni nostri Prelatis et Baibus nobiscum assidentibus, videlicet Petro Episcopo Transano, Paulo Quinqueecclesiensi, Thoma Waciensi, Bartholo- Wesprimiensi et Gregorio Chanadiensi; Stephano Pala- filio Tekus, Mattheo Magistro Tauarnicorum, Opor Waya, Johanne Bano filio Henrici, et Magistro Petro dicto Bwu, attente de falsitate ex causa verisimili ruminari incipiendo, alsum in dispendium honoris nostri et anime detrimentum vero recipiatur, querentes ab eodem, quid sigillo priuilegij s Regis nobis presentati accidisset; ipso autem asserente, d Cumani super domum suam venientes in Egyhazasker dem occidere voluissent, curiam suam cum tota villa comsissent, ac alias possessiones suas in vicino positas omnibus is spoliassent, scilicet Pasan, Chaka, Zent Miklos et Bolak; et cum inde fuge presidio in quandam possessionem m Temerkeu vocatam accessisset, et in ecclesiam eiusdem e intrans plurimas litteras et priuilegia in foramiuibus ctuarij abscondisset, tandem Cumani persequentes eundem, lentes in ecclesia absconsum, predictam ecclesiam comtissent, duobus fratribus suis patruelibus et alijs pluribus peribus suis jobagionibus ibidem interemptis; ipse solus

eques euadens per Tyciam transnatauit, pluribus alijs litteris combustis solo priuilegio Bele Regis taliter remanente; super quibus omnibus dictis litteras inquisitorias Chanadiensis Capituli et Orodiensis produxit in medium, veritatem sue recitacionis de verbo ad verbum continentes; insuper tenorem priuilegij Bele Regis ex registro Waradiensis Capituli de nostro mandato transscriptum Conuentus Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi in suis litteris ad modum priuilegij ad maiorem cautelam similiter Capitulum Waradiense transsumpserat: tamen visum fuit omnibus nobis, vt consciencie nostre satisfaciamus, et iniqua ora loquencium per veritatem obstruamus: quod sigillum priuilegij Bele Regis rumpamus per medium in immissione serici ad sigillum, et si veritatem contineat, quamquam iam satis clare de veritate sit probatum per litteras transscriptas laudabilium Capitulorum, tunc ex certa sciencia, prout a nobis petit eleganter, confirmemus, et possessiones in eisdem priuilegijs nominatas ab omnibus occupatoribus et detentoribus liberemus, eidem Comiti Thome et suis heredibus reddentes, pacifice et perpetuo possidendas. Igitur cum illud sigillum de mandato nostro, presentibus Prelatis et Baronibus nostris predictis, per Thomam Episcopum Ecclesie Waciensis aule nostre Vicecancellarium fractum fuisset per medium in duas equales partes, verum in serico interiore sanum et firmum comperimus nulla falsitate viciosum. Nos itaque in memoriam reuocantes illud propheticum: „Oculi Domini super iustos, et aures eius in preces eorum;“ et illud: „Non vidi justum derelictum, nec semen eius querens panem“; attendentes eciam, quod supremum in rebus bonum est justiciam conseruare, et vnicuique tribuere quod suum esse dinoscitur, nec sinere quod potestatis est fieri, sed quod equum est custodire; priuilegium prefatum aui nostri gloriosi Regis Bele laudabilis memorie, nec non Capituli Waradiensis et Conuentus Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi, tenorem eiusdem Bele Regis priuilegij continens subnexum et vallatum veritate, nec in aliqua sui parte viciatum, imo examinatum, sicut aurum in fornace purgatum ter, repurgatum septuplum, de verbo ad verbum presentibus insertum, in eternam rei memoriam firmitatemque perpetuam authoritate Regia ex certa sciencia duximus confirmandum, reuocantes omnes donaciones, conces-

siones, communiciones et tradiciones, si quas alicui fecissemus
rsque modo in possessionibus superius nominatis, et litteras
priuilegiales vel patentes super his emanatas irritas, cassas,
riuolas, viribus penitus carentes authoritate presencium in toto
rel in parte decernentes; et si quí a modo in posterum de pos-
sessionibus predictis tanquam nostre donacioni pertinentibus
sibi dari postulauerint quoquo modo, similiter ex nunc prout
x tunc vigore careat, et nullius sit firmitatis vel momenti. Vt
autem presentis scripti series nulla valeat in prosterum im-
pugnacione conuelli, nec per aliquem perturbari, presentem
oncessimus paginam, velut originale Regis Bele et per nos
onfirmatum, dupplicis sigilli nostri munimine consignatum.
Datum per manus venerabilis patris Thome Dei gracia Epi-
scopi Waciensis, aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri
anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto,
sexto kalendas Decembris, Indiccione duodecima, Regni autem
nostri anno decimo tercio.

(Robert Károly királynak 1320. „XIV. kalendas Februarii" „vir discretus et honestus Magister Chanadinus Prepositus Ecclesie Waradiensis Secretarius, Notarius et Comes Capelle nostre, Nicolaus et Pangracius filij Pangracij de genere Chanad, ac Johannes et Thomas filij Laurencij fratris eorundem" kérésére kiadott megerősítő okmányából, mely 1323. II. idus Junij alatt ugyan Robert Károly király privilegiumának formájában ujból kiadatott, Báthory István 1572-ki oktávás átirata szerint; a budai királyi kamarai levéltárban.)

275.

IV. László király megerősíti Ugrin mesternek Kenéz helység tárgyazó adományát Tivadar bán számára. 1284.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacē Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieq Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspectur salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencia quam futurorum noticiam tenore presencium volumus pera nire, quod Theodorus Banus filius Theodori Bani de gene Gycwad fidelis noster ad nostram accedens presenciam exhi buit nobis priuilegiales litteras Magistri Vgrini filij Magist Pous de genere Chak super facto cuiusdam terre seu posse sionis Keniz vocate, petens a nobis magna cum instancia, v ipsas ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confir mare. Quarum quidem priuilegialium litterarum tenor ta lis est:

Nos Magister Vgrinus filius Magistri Pous de genere Chak stb. (következik Ugrin mesternek 1284-ki adománylevele, mint alább 296. sz. a.)

Nos igitur ipsius Theodori Bani precibus inclinati, attendentes eciam eiusdem peticionem iustam esse in hac parte, predictas priuilegiales litteras ipsius Magistri Vgrini de uerbo ad uerbum presentibus fecimus annotari, et per apposicionem dupplicis sigilli confirmari. Datum per manus venerabilis domini Thome Dei gracia Episcopi Waciensis, aule nostre Cancellarij, Comitis de Plis, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° octuagesimo quarto VI. kalendas Junij, indiccione duodecima, Regni autem nostri anno duodecimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről sárga-violaszínű selyemzsinóron a pecsét töredéke függ; a szombathelyi káptalan levéltárában.)

276.

László király Sumreth és Yglyche nevü földeknek határjárását hélyben hagyja Sumusi Péter számára. 1284.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit uersis, quod Petrus filius Georgij de Sumus nobis dixit testestando (igy), quod quidam uicini sui quasdam terras s hereditarias Sumreth et Yglyche uocas (igy) in Comi- de Sarus existentes, indebite et iniuste occupassent, pe- s cum (instancia), quod hominem nostrum daremus, qui testimonio Prepositi et Conuentus de Jazo reambularet as terras per ueteres metas et antiquas presentibus com- taneis et uicinis, et statueret eidem, si non fierent quidam tradictores (igy) autem ad nostram presenciam euocaret. postmodum nobis rescripserunt, quod Herricus homo no- r presente testimonio ipsorum, presentibus commetaneis et inis reambulassent ipsas terras per ueteres metas et anti- s, et statuissent eidem Petro nullo penitus contradictore stente. Quarum quidem terrarum mete, sicut ijdem Prepo- s et Conuentus nobis rescripserunt, hoc ordine distingun- : Incipit circa aquam Tarcha inferius Sydoupotok, ubi t due salices; et inde uadit super lignum, quod uulgo dici- *scilfa;* postmodum ascendit super montem in fluuio Mel- ok; et deinde ascendit circa eandem aquam salis longe, et ngabitur a salicibus paruulis, et iterum ascendit ad mon- Hygyshyg, et descendit super aquam, que uocatur Scy- a, et super eandem aquam ascendit satis longe, quousque it super Sumnet; et deinde uadit super fornacem cementi parte parui Job; item ascendit ad montem unum satis gum et latum, et descendit infra, Michaelem ita circueundo, supra audistis; descendit et uenit iterato ad aquam Tarcha erius pontem, qui uocatur Sydoupotok. Datum in Doda in

uigilia Jacobi Apostoli anno Domini M° ducentesimo LXXX° quarto.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

277.

IV. László király Gepeuelv, Felnempti és Csibva nevű földeket Felicián mester Gál fiának és testvéreinek birtokilag átengedi. 1284.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem: quod licet Moys Comes de Wng quasdam possessiones Magistri Feliciani filij Gallus et fratrum suorum Gepeuelv et Felnempti uocatas existentes in Comitatu de Wng nomine iuris ipsius Comitatus ab eisdem inpetiuisset, et eciam quandam terram eorum in eodem Comitatu existentem Cybu uocatam empticiam similiter inpediuisset (igy) nomine iur eiusdem Comitatus; tamen quia ijdem filij Gallus instrumen euidencia super predictis possessionibus eidem Comiti Moy exhibuerunt, easdem possessiones coram nobis comparendo reliquit et permisit predictis filijs Galli perpetuo possidendas, prout in instrumentis eorundem continetur. Datum prope Kevrev quinto die post festum Sancti Jacobi Apostoli anno Domini M°CC° octuagesimo quarto.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett; a Tornaljay család levéltárában.)

278.

IV. László király a sátoralja-ujhelyi vendégeknek visszaadja elébbi javait. 1284.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos ad peticionem et instanciam hospitum nostrorum de Wyhel prope castrum Potok hanc graciam fecimus specialem, quod quasdam possessiones ipsorum Toy, Borsi, Koachy et Obizligety vocatas, ad eandem villam Wyhel pertinentes, que ab eisdem fuerant alienate, ab omnibus auferendo reddidimus et restituimus eisdem eo iure, et ea plenitudine, sicut antea dinoscuntur possedisse. Datum in Zegued feria sexta proxima post festum Beati Luce Ewangeliste.

(Megerősítve ugyan IV. László király által 1284. III. Endre király 1291-ki megerősítő privilegiumából a budai királyi kamarai levéltárban.)

279.

V. László királynak a sátoralja-ujhelyi vendégek szabadságait megerősítő okmánya. 1284.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie memorie comendantes significamus quibus expedit tenore presencium inersis, quod hospites nostri de Saturalia Wyhel ad nostram edentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Steni illustris Regis Vngarie patris nostri karissimi felicis

recordacionis super libertatibus eorum confectum, petentes cum instancia, vt ipsum ratum habere, et nostris patentibus litteris de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. Rex primogenitus stb. (következik István ifjabb királynak 1261-ki kiváltságlevele, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 5. l.)

Exhibuerunt eciam predicti hospites nostri litteras nostras patentes super facto possessionum confectas in hec verba:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. László királynak 1284-ki 278. sz. a. okmánya.)

Nos igitur iustis ac legitimis peticionibus predictorum hospitum nostrorum assensum fauorabilem adhibentes, bonam statum et libertatem eorundem per dominum Stephanum Regem patrem nostrum karissimum felicis recordacionis ordinatam et concessam inmutabiliter uolentes obseruare, et dictum priuilegium ipsius patris nostri non rasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, et litteras nostras patentes ratas, gratas pariter habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, auctoritate presencium duximus confirmandas. Datum in Gyman dominico die ante festum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M° CC° LXXX° quarto.

(III. Endre királynak 1291-ki megerösítö priuilegiumából a budai kir. kamarai levéltárban.)

280.

Erzsébet ifjabb királynénak az Epel melletti királynéi földet tárgyazó adománya az esztergami egyház számára. 1284.

Elisabeth Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inuentibus salutem in uero salutari. De singulorum prouisione solliciti, circa matrem Sanctam Ecclesiam, quam cultu precipuo ueneramur, curam debemus impendere specialem, ut Deo famulantes, Regio inducti beneficio, quiete uiuant, et placabilem ostiam offerre ualeant coram Deo Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod cum post coronacionem nostram in primo introitus nostri in ecclesiam Strigoniensem, ob deuocionem, quam pie mentis affectu gerimus erga Sanctum martirem Adalbertum, promisissemus nomine offertorio prefate Strigoniensi Ecclesie in decenti possessione benignitate solita prouidere; memores huiusmodi promissionis nostre; attendentes nichilominus, nil tam esse salubre tamque pium, quamquam (így) Ecclesijs Dei, et personis in eisdem Deo iugiter famulantibus, prouisionem facere specialem: hac consideracione inducte, quandam terram nostram Reginalem, cum terra dicte Ecclesie Strigoniensis Epel uocata mixtim adiacentem, ad duo aratra sufficientem, super qua exercituales populi Reginales residebant, in perpetuam elemosinam, et ob remedium anime Serenissimi domini Regis Stephani clare recordacionis soceri nostri, eidem Ecclesie Strigoniensi de plenidutine gracie nostre, ex certa sciencia et mera liberalitate, dedimus, donauimus et contulimus perpetuo pacifice possidendam, ab usu et potestate eorundem populorum exercitualium pure et simpliciter eximendo. Ut igitur hec nostra donacio robur perpetue firmitatis obtineat, nec ullo unquam tempore ualeat retractari; presentes dedimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus uenerabilis patris Thome Epi-

scopi Waciensis, aule nostre Cancellarij et Comitis de Plys, fidelis nostri; anno Domini M° CC° octuagesimo quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 547. l.; kivonatit közölte Fejér Cod. Dipl. VIII. k. 3. r. 214. l.)

281.

IV. Márton pápa a jadrai érseknek meghagyja, hogy Galvanus ellen, ki kelletlen módon a skardonai püspökséget elfoglalta, a kanonoki törvények értelmében eljárjon. 1284.

Martinus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Jadrensi saludem in Apostolice benedictionem. Dudum nobis quondam frater Johannes Magister Ordinis Fratrum Predicatorum significare curavit, quod licet per litteras Sedis Apostolice sit inhibitum, ut nulli fratres ipsius Ordinis, si eos in Episcopos eligi aut postulari forte contigerit, electioni seu postulationi de se facte audeant consentire, nec Prelatus, vel etiam Legatus Sedis ipsius dictos fratres, nisi de Magistri eisdem vel Priorum Provincialium, qui pro tempore fuerint, licentia et consensu, aut speciali mandato Sedis eiusdem, ad Episcopatus, vel alias quaslibet dignitates extra dictum Ordinem assumere vel ordinare presumant; per easdem quoque litteras sit decretum irritum et inane, quicquid contra inhibitionem huiusmodi a quibuscunque contigerit attemptari, auctoritate Apostolica semper salua: tamen frater Galuanus Dalmatinus, professus dicti Ordinis, prouisione seu electione de ipso ad Episcopatum Scardonensem facte contra inhibitionem et decretum huiusmodi temere consentire presumpsit. Quare dictus Magister fecit a nobis cum instantia postulari, ut providere super hoc paterna sollicitudine curaremus. Unde ne predictus Galvanus de tante ambitionis gloriari posset excessu, tibi per alias nostras sub certa forma de-

limus litteras in mandatis, ut inquisita super hoc diligentius veritate, si rem invenires ita esse, dictum Galvanum ab officio beneficioque suspenderes, etiam si ad consecrationem ipsius processum existeret per quemcunque, ac eundem sic suspensum ad nos infra competentem terminum, quem sibi prefigeres, destinares, pro meritis recepturum; nobis nichilominus, quicquid super hoc te facere ac invenire contingeret, necnon et tiem huiusmodi prefixionis, et formam, per tuas litteras predictarum litterarum tibi super hoc directarum seriem continens fideliter exponendo. Tu itaque volens mandatum Apostolicum reverenter exequi, ut teneris, eundem Galvanum coram auctoritate nostra legitime citare curasti, ius suum, si quod habere se crederet, plenius ostensurum, eidem nichilominus intimando, quod ipsius corporalis absentia non obstante in inquisitione predicta termino sibi prefixo procederes secundum tenorem continenciam litterarum; eique iniungendo districtius, ut si quas litteras super absolutione ipsius ab Ordine supradicto fortassis haberet, illas tibi ostenderet in termino prefato. Cumque procurator eiusdem Galvani coram te in termino comparuisset eodem, vocem licet frivole appellationis emisit: at tu eundem Galvanum reputans non immerito contumacem, quamquam factum huiusmodi tibi notorium videretur, super eo iuxta mandati nostri tenorem fideliter inquirere studuisti. Et quia invenisti per inquisitionem huiusmodi, predictum Galvanum Magistri vel Prioris sui Provincialis non habenta licentia, tam super huiusmodi electione seu provisione de ipso presumpta, quam ut in eiusdem Scardonensis Ecclesie ipso, temere occupate, consecraretur Episcopum, presumptione temeraria consentisse; prefatum Galvanum iuxta formam mandati Apostolici tibi facti ab officio beneficioque suspendens, ipsum sic suspensum ad Sedem Apostolicam citavisti, prefixo sibi certo peremptorio termino, quo coram nobis personaliter compareret pro meritis recepturus; et nichilominus prefixionem ipsius termini tam in tua Jadrensi, prefato procuratore presente, quam in tue Diocesis Ecclesiis, cum ad ipsum Galvanum ex iusto metu nuntius aliquis accedere non auderet, publicari fecisti, prout hec omnia transmisse nobis tue littere continebant. Sed predictus Galvanus ad inobedientie vitium se convertens, comparere coram nobis aliquatenus non curavit, etiam

post lapsum eiusdem termini diutius expectatus; propter quod ipsum non immerito contumacem duximus reputandum, in eum per nos, exigente ipsius contumacia, excommunicationis sentencia promulgata. Licet igitur contra memoratum Galvanum ob huiusmodi temeritatem et contumaciam suam ad penam aliam propter hac infligendam eidem possemus de iure procedere; cum etiam intellexerimus, quod idem per potentie secularis abusum in predicta Ecclesia fecerit se intrudi, quamquam Ecclesie prefate provisio tunc per lapsum temporis, sicut accepimus extitisset ad Sedem Apostolicam devoluta, ut tamen agatur in hac parte maturius et procedatur benignius circa ipsum, fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatinus eundem Galvanum, non obstante appellatione predicta, quam frivolam reputamus, excommunicatum nobis ob causam predictam in locis, de quibus videris expedire, denunties, et facias per alios publice nuntiari, et nichilominus ipsum ex parte nostra per te vel per aliam citare procures, ut infra trium mensium spatium a die citationis, quem terminum sibi ad hoc peremptorium assignamus, coram nobis se personaliter representet, facturus et recepturus quod super hoc duxerimus ordinandum; et aperte predicas eidem, quod nisi saniori ductus consilio coram nobis in predicto termino personaliter comparere curaverit, nos ad privacionem seu amotionem ipsius ab Ecclesia supradicta, et alias etiam contra eum, prout facti qualitas suggeret et iustitia suaserit, procedemus. Quicquid autem super hiis feceris, nobis per tuas patentes litteras, harum seriem continentes, studeas fideliter intimare. Datum apud Urbem Veterem XV. kalendas Maii Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner Ág., Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. 99. l.)

288.

IV. Márton pápa a raguzai érseket felhatalmazza, hogy a stagnoi és trebignei megyék számára püspököt nevezhessen. 1284.

Martinus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Ragusino salutem et Apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit, quod Tribuniensis et Stagnensis Ecclesie Cathedrales, tue Provincie Metropolitico tibi iure subiecte, tanto tempore pastoribus iam vacaverunt, quod earum provisio est ad Sedem Apostolicam secundum Generalis statuta Concilii legitime deuoluta. Nos itaque, quibus ex iniuncto nobis Apostolatus officio sollicitudo Ecclesiarum imminet generalis, dispendiis, que ex diutina vacatione imposterum Ecclesie predicte possent incurrere, per nostre providentie studium occurrere intendentes, ac gerentes de tua circumspectione fiduciam in Domino specialem; fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si tibi constiterit ita esse, predictis Ecclesiis, singulis videlicet singulas personas ydoneas, de prudentium et religiosorum virorum consilio, hac vice auctoritate nostra preficias in Episcopos et pastores; eisque, ascitis tibi tribus vel duobus Episcopis, munus consecrationis impendas, faciens ipsis a suis subditis obedientiam et reverentiam debitam exhiberi; contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstante, si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum, quod excommunicari aut interdici nequeant, vel suspendi, per litteras dicte Sedis non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum apud Urbem Veterm idus Junii, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner Ágoston, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 100. l.)

283.

Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalan s a bécsi más idegen kereskedők közt a vám iránt keletkezett egyenetlenségeket kiegyenlíti. 1284.

Nos Lodomerius Dei gracia Strigoniensis Archiepiscopus et Comes Perpetuus loci eiusdem significamus vniuersis quibus expedit litterarum presentium per tenorem: quod cum inter discretos viros Magistrum Andream Doctorem Decretorum Prepositum et Capitulum Ecclesie nostre Strigoniensis, karissimos in domino fratres nostros, ab una parte; et inter mercatores de superioribus partibus Alemannie, et specialiter de Wyenna, uel eciam vndecunque per terram vel per aquam in Hungariam cum suis mercibus descendentes ab altera, exorta fuisset materia questionis super eo; quod ijdem mercatores de frugibus, videlicet de frumento, syligine, ordeo et auena, pisis, fabis, leguminibus, rapis et de alijs mercimonialibus rebus suis minutis, predictis fratribus nostris tributum soluere contentebant. Tandem nos huiusmodi questionibus inter ipsas partes finem imponere cupientes, iuramento quorumdam ciuium Strigoniensium, qui super solutione et prestacione tributi, et diuturnitate temporis cognouerunt omnimodam veritatem, hoc negocium duximus committendum. Et ijdem demum nobis aperuerunt sub religione iuris iurandi, vt dicti mercatores de omnibus mercibus suis tributum dare deberent, iuxta morem et consuetudinem aliorum. Unde nos decreuimus sentencialiter statuentes, quod omnes mercatores, sicut prediximus, in Hungariam venientes, de omnibus mercibus suis et rebus alijs mercimonialibus, cuiuscunque generis, maneriei (így) uel speciei existant, predictis fratribus nostris iustum tributum et consuetum sine contradiccione in perpetuum soluere teneantur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras sigillo nostro dari fecimus communitas.

Datum Strigonij anno Domini M° CC° LXXXIV in dominica Esto Mihi.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 469. l.)

284.

Domokos comes a király udvari törvényszékének albirája meghagyja a hatvani konventnek, hogy Pous comest az öt illető birság fejében Buya helység birtokába helyezze. 1284.

Amicis suis Preposito et Conuentui de Hotuan Comes Dominicus Viceiudex Curie domini Regis amiciciam paratam. Noueritis, quod Comes Pous filius Mersa personaliter comparendo exhibuit litteras Capituli Budensis, iuxta tenorem quarum, secundum suam obligacionem, Jacou filium Kechen, Acham fratrem eiusdem, et Paukam filium Pouse, in vna marca pro facto principali, et duplo trium marcarum; item iuxta formam litterarum judicialium non comparendo nec mittendo per eundem Comitem Pous exhibitarum, in quatuor judicijs contra eundem Comitem Pous, eosdem comperimus remansisse. Quocirca amiciciam vestram petimus diligenter, quatenus vestrum detis testimonium, coram quo Leonardus filius Mochk de genere Buchk homo domini Regis pro facto principali, videlicet una marca et duplo trium marcarum, et racione quattuor judiciorum predictorum ipsum Comitem Pous introducat in possessiones ipsorum Jacou, Acha et Pauka Buya vocatas, a die introduccionis usque quintodecimum diem permansurum in eisdem, si non fuerit contradictum, contradictores autem si qui fuerint, et specialiter predictos Jacou, Acham et Poukam ad Regiam citet persenciam ad terminum competentem; dicendo eisdem Jacou et Pouce uerbo Regio, quod in termino sibi assignato compareant personaliter coram domino Rege super facto principali perempniter responsuri;

et ante responsionem eorum satisfaciant de judicijs memoratis; alioquin ipsi negocio finem debitum imponemus iusticia mediante. Facti seriem domino Regi rescribatis. Datum Bude septimo die octauarum Omnium Sanctorum anno Domini M° CC° octuagesimo quarto. Presentes reddituri exhibitori presencium, et series negocij comprehendentes in eisdem.

(Eredetie bőrhártyáu, a zárpecsétnek töredéke még megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

285.

Bertalan váradi püspök és Rorand erdélyi vajda mint kik[illegible]dött birák a Berthem helységben lévő vámhely jogositván[illegible]a iránt határoznak. 1284.

Bartholomeus miseracione Diuina Episcopus Waradiensis, et Rorandus Wayuoda Transiluanus Comes de Zonuk, vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Nouerint vniuersi, patentes litteras domini Ladizlai Serenissimi Regis Hungarie nos reuerenter recepisse continentes, quod ipse dominus Rex super diuersitate tributorum, que in locis indebitis exiguntur, de omnium Baronum et Nobilium Regni sui consilio prouide ordinando, tributa, que post obitum domini Regis Bele felicis memorie ortum vel originem habuerunt, omnimo decreuisset abolere, nec ex aliqua causa racionabili in locis ad transeundum grauibus transitus fieret preparatus; quod Regia Magnitudo indagacieni nostre et fidei ac quatuor Judicum comisisset, prout in eisdem litteris Regie Celsitudinis plenius vidimus contineri. Igitur die per nos et Judices Nobilium in socios nobis adiunctos, ad hoc specialiter assignato, videlicet in octauis Beati Jacobi Apostoli in villa Pispwky, vbi super ipso facto tributorum et alijs negocijs per Regiam Maiestatem nobis commissis Conregacionem habebamus Gene-

m fuisse institutum ab antiquo; et quia eciam dictus
Thomas super medietate ipsius tributi euidens et
abile exhibuit instrumentum coram nobis, in quo licet
as ipsius tributi non contineatur, tamen nos habito tracta-
predictis judicibus socijs nostris decreuimus, vt racione
totalis tributi de Berthem hactenus habiti et recepti, de
t curru salibus onerato singuli duo sales et duo denarij
et eciam de quolibet curru mercatorio onerato pannis,
el alijs rebus mercimonialibus per ipsum locum tributi
them transeunte, singula dimidia pondera exigantur
ibuto; cuius tributi totalis medietatem percipiet Comes
s memoratus, alia vero medietate ipsius tributi Magistro
remanente. Hoc non pretermisso, quod super peditiquitibus et vacuis curribus, seu eciam oneratis de vno
l alium, non tamen causa mercimonij transeuntibus,
exigi inhibemus. Et hoc in ipso loco tributarij in preortu Chrysij publice volumus obseruari, vt omnibus
ntibus in exaccione dicti tributi certa noticia habeatur,
ior exaccio fieri possit, quam deberet. In cuius rei me-
n et perpetuam firmitatem presentes litteras concessiillorum nostrorum munimine roboratas. Datum in villa
y in predictis octauis Beati Jacobi Apostoli anno Dooillesimo ducentesimo octuagesimo quarto.

286.

A pápai biztosok a domokosrendiek esztergami temploma számára bucsút engedélyeznek. 1284.

Uniuersis Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis, permissione Diuina (igy) Guillermus Corinthiensis, Raynaldus Messanensis, Petrus Arborensis Archiepiscopi, Petrus Hiocensis (?), Vincencius Portugalensis, Herricus Saxenas, Bernardus Humanas, Symeon Balneoregensis, Tholomeus Sardamensis, Acerus Wexionensis, Andreas Asloensis, Obertus Clusiensis, Guido Papiensis, Gerahardus Brandburgensis, Arecolus Ouetensis, Robertus Rorensis, Aredericus Senogaliensis, Orlandus Spoletanus, Paulus Tripolitanus, Bartholomeus Anteradensis, Bernardus Perusinus, Bonus Johannes Esculanus Episcopi, salutem in Domino. Licet is, de cuius munere uenit, ut sibi a fidelibus suis digne ac laudabiliter seruiatur, de habundancia pietatis sue merita suplicum excedens et uota, bene seruientibus multo maiora tribuat, quam ualeant promereri: desiderantes tamen reddere Domino populum acceptabilem, fideles Christi ad complacendum ei, quasi quibusdam allectiuis muneribus, indulgenciis videlicet et remissionibus salubriter inuitamus, ut exinde reddantur Diuine gratie aptiores. Cupientes igitur, ut Ecclesia Fratrum Predicatorum in Ciuitate Strigoniensi congruis honoribus frequentetur; omnibus uere penitentibus et confessis, qui ad ecclesiam ipsam in festis subscriptis, videlicet in die (dedica)cionis et in anniuersario eiusdem, in festo Beati Petri martiris, in festis Sanctorum Confessorum — — — — Dominici et Martini, (in festo Sancte) Katerine Virginis et martiris et — — — octauas omnium solemnitatum predictarum causa deuocionis accesserint, uel manum (por)rexerint adiutricem; Nos de Omnipotentis Dei misericordia et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, singuli singulas quadragenas annis singu-

287.

*esi Vilmos a templomrend magyarország-szlavoniai me-
Dessai Lukács jadrai polgárnak Zablatában bérbirtokot
adományoz. 1284.*

Nos frater Guillemus de Peymes Domorum Milicie
)li per Hungariam et Sclauoniam Magister significamus
:rsis presencium noticiam habituris, quod nos attendentes
et fidelissima deuotaque seruicia per nobilem uirum
ıum Lucam de Dessa ciuem Jadrie, nobis et fratribus
is quam pluries exhibita et inpensa et adhuc inpendere
lessinit incessanter de die in diem, primo considerata
ıte profectuque Domus nostre, communicato consilio et
su dilectorum in Christo fratrum nostrorum, fratris Petri
eizeyo Vice-Preceptoris in Auramia, fratris Oliuerij, fra-

Luce de Dessa, et heredibus suis masculinis, heredorumque (igy) masculorum ipsorum succesoribus, quamdiu uixerint et fideles Domui Templi extiterint, cum omnibus prefate terre iuribus, prouentibus et utilitatibus pacifice possidendam; sub tali forma, quod usque ad complementum duorum annorum a confeccione presencium finitorum, pro eo, quod terra predicta inutilis et inhabitata permanebat, prefatus L. aut heredes ipsius nullum censum Domui nostre soluere tenebuntur, completis uero duobus annis idem L. uel ipsius heredes pretaxati, uiginti libras monete paruulorum Venetorum in festo Sancte Marie Uirginis Augusti Domui nostre de Auramia soluere teneantur annuatim. Hoc adiecto, quod iobagiones, quos idem dominus L. aut ipsius heredes nominati super predictam terram causa commorandi adduxerint, de tribus magnis iudicijs, uidelicet de homicidio, incendio uel de mutilacione membrorum seu arborum, coram nostro domino debeant iudicari, terciam uero partem iudicij idem L. optinebit, Domus uero duas partes. Ne igitur sepe nominatus L. aut ipsius heredes per aliquem ualeant inposterum molestari uel inpediri, presentes eisdem contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Actum anno Domini M° CC° LXXX° IIII° in festo Beati Andree Apostoli.

(Marcel nonai püspök és Salamon a templomrendiek magyarországi tartomány-perjel 1291-ki hiteles másolatából; a nemzeti muzeum kéziratt[á]ri-ban. V. ö. Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 5. 1. 598. l.)

288.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele Rasnicza, Iván és Kuchmeg keresztyén kunok barsmegyei birtoka, határjárása iránt, melyet Mihály mesternek és testvére Farkasnak eladnak. 1284.

Vniuersis Christi fidelibus, quibus presentes patuerint, Nitriensis Ecclesie Capitulum salutem in Domino sempiternam. Significamus vobis, quod Iwan et Kuchmeg Cristiani Cumani de Comitatu Borsiensi, ad nostram accedentes presenciam, litteras Ladizlai illustris Regis Hungarie et Domini nostri nobis exhibuerunt, hunc tenorem continentes; quod nos hominem nostrum virum ydoneum et fide dignum cum homine eiusdem domini Regis Mikus nobili de Babindon ad circuiendam terram eorumdem Cumanorum Rasnicha vocatam in Comitatu Borsiensi existentem, mitteremus. Nos igitur fauentes Regio precepto, ut tenemur, nostrum misimus hominem ad id exequendum, qui demum rediens ad nos unacum eodem homine ipsius domini Regis, concorditer propositum extitit per eosdem; quod ipsam terram reambulassent, nouas metas iuxta ueteres erigendo, et eandem vsui septem aratrorum inuenissent, excepta Isok fratris eorundem, similiter Cristiani Cumani; quam quidem terram ex permissione et uoluntate eiusdem domini Regis, prout in litteris patentibus ipsius nobis constitit euidenter, Magistro Michaeli, et Farcasio fratri suo, filijs Dama, et per eum suis heredibus, heredumque successoribus pro uiginti et una marca ab eisdem coram nobis plenarie perceptis, iure perpetuo uendiderunt possidendam; et huic vendicioni predictus frater ipsorum Isok, et Tescench, quidam alter Cristianus Cumanus, frater predicti Kuchmeg, item Comes Petrus, cum filio suo Bors, Bees filius Bees cum fratre suo Bors, item Zocho, Bense, Domus et Miko, iobagiones Castri Borsiensis, commetanei et uicini eiusdem terree (igy), qui in reambulacione iam dicte terree presentes extite-

runt, sicut idem homo noster dixit, consensum prebuisse
beniuolum et fauorem. Obligantes se nichilominus ijdem C
mani, quod si processu temporum eadem terra, per eosde
uendita, ab eisdem Magistro Michaele et Farcasio, uel a su
heredibus, per quempiam reuocari niteretur, uel in litem tr
heretur; sepefati Cumani et eorum successores ipsos Mag
strum Michaelem et Farcasium, ac eorum heredes, defende
tenerentur, eadem terra in ius perpetuum eorundem rem
nente. Cuius quidem terre metee (igy) hoc ordine distinguntu
Prima meta incipit a parte orientali, ubi sunt metee capit
les terre Nimthin et Vezequen iuxta magnam uiam, que uadit
Marouth in Comitatum Bors; per eandem magnam uiam tran
iendo peruenit ad unam arborem ilicis, eundo inter plagas
orientalem; et inde descendit ad lacum] Rasnicha uocat
(igy), ibi transiendo peruenit ad fonticulum: deinde progr
diendo per unam uallem uirgultosam, ubi sub duabus arbor
bus ilicis est magna meta terrea; deinde ascendit ad unu
monticulum usque meridiem, ubi contiguat terre Castri Bo
siensis, que dicitur terra Jurk; deinde iuxta predictam terra
Jurk descendit, ubi peruenit uiam magnam, per quam itur
Bors, eundo per eandem uiam satis in bona quantitate; d
inde exit de uia usque occidentalem; deinde eundo inter o
cidentalem et septemtrionalem peruenit ad monticulum; d
inde descendit ad lacum predictum, ubi transit ad arbor
prunarum; deinde ascendit ad monticulum, et peruenit a
arborem piri; deinde uadit ad metam, que attinet ad Vez
quem, que est iuxta virgultum; deinde transiens ad plaga
septemtrionalem de meta ad metam usque ad primam meta
que iacet iuxta magnam uiam uersus plagam orientalem
ibique terminatur. In cuius rei memoriam presentes concess
mus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum VI
idus mensis Aprilis anno Domini millesimo C°C° octagesim
quarto. Ecclesie nostre Lectore Magistro Bartholomeo ex
stente.

A B C

(Az eredeti után Knaus Nándor Magyar Sion III. köt. 544. l.)

289.

A nagyváradi káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Péter, Mihály comesnek fia, Ekeuch és Pozdum birtokába iktattatott. 1284.

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Vngarie Capitulum Ecclesie Waradiensis oraciones in Domino. Receptis litteris Serenitatis Uestre cum Abram filio Pousa homine vestro Petrum presbiterum de coro Ecclesie nostre pro testimonio uice nostri misimus ad mandata uestra exequenda; qui demum ad nos rediens nobis dixit, quod terram castrensium uestrorum de Zobouch Ekeuch uocatam, et Pozdum castrensium de Burzua, uacuas et habitatoribus destitutas, presentibus omnibus commetaneis et vicinis, et alijs quam plurimis quibus decebat, per ueteres metas et antiquas reambulatas, nullo contradictore existente statuissent et assignassent Petro filio Comitis Mychaelis perpetuo possidendas. Dàtum feria tercia proxima post festum Pentecostes anno Domini M° CC° octuagesimo quarto.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a nemes Kállay család levéltárában.)

290.

A nagyváradi káptalan átírja az általa 1283-ban kiadott 260. sz. a. osztálylevelet. 1284.

Capitulum Waradiensis Ecclesie omnibus quibus presentes patuerint salutem in Domino sempiternam. Nouerint vniuersi: quod nos feria quinta proxima post octauas Beati Regis Stephani anno Domini M°C°C° octuagesimo quarto ad peticionem Comitis Mauricij filij Bucho factum diuisionis inter ipsum et cognatos eiusdem habitum in registro nostro cons——— — et inuentum, de uerbo ad uerbum presentibus fecimus annotari. Cuius quidem facti tenor talis est.

Capitulum Ecclesie Waradiensis stb. (következik a fentebb 260. sz. a. olvasható osztálylevél.)

(A váradi káptalannak 1311-ben kelt átiratából, mely eredetiben az orsz. muzeum kézirattárában van; közli Szabó Károly.)

291.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Dénes mester, Kemennek fia, testvéreit birtokuk elidegenítésétől eltiltotta. 1284.

Nos Capitulum Ecclesie Waradiensis damus pro memoria: quod Magister Dyonisius filius Kemen in octauis Medij XL-me anno Domini M° CC° octogesimo quarto coram nobis personaliter constitutus, Demetrium, Kemen et Nycolaum filios Magistri Laurencij fratris sui prohibuit a vendicione, impignoracione, et qualicunque distraccione terrarum, quas

tie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a nemes Kállay családnak levéltárában.)

292.

vári káptalannak bizonyságlevele, hogy Purbusei Benedek use birtokának egy részét Sebee, Fábián és Mihály comeseknek eladta. 1284.

A B C D

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferotum facimus tenore presencium vniuersis, quod Bene- s filius Turloud pro se et pro Laurencio ac Bogomerio bus suis, Timodin filius Tumpa pro se similiter et pro alius fratre suo, Gothardo filio Philpe, ac Jurk filio gij generacionibus suis, Bela filius Farkasij, Herrandus Pauli pro se et pro Paulo filio Nicholay, nobiles de nse coram nobis constituti de terra eorum Purbuse vo-

vendicioni Jacobus filius Georgij predictus, commetaneus dicte terre consensum prebuit et assensum; hoc adiecto, quod si a quoquam ijdem Sebee Comes et fratres sui fuerint molestati, Benedictus et generaciones sue predicte tenentur ipsos a molestantibus omnibus expedire; qui si expedire nequierint, extunc terram equevalentem in alijs terris suis statuere tenebuntur Sebee Comiti et fratribus suis antedictis. Quod vt ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Michaele Preposito Ecclesie nostre, Egulis Cantore, Andrea Custode, Garmano Decano existentibus. Anno gracie M° ducentesimo octuagesimo quarto.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academia kézirattárában.)

293.

A zágrábi káptalannak bizonyságlevele, hogy több Bornovo nemes Glynában lévő birtokrészét eladta. 1284.

Fassio perennalis Wlk filii Budur ac aliorum pluriu[m] nobilium de Bornovoz, fratrum quippe et proximorum eiusde[m] in Capitulo Zagrabiensi sub expeditoria cautione edita; cui[us] vigore totales portiones suas haereditarias in Glyna existe[n]tes cum pertinentiis (dempta solum, et ultro quoque pro [se] ipsis reservata quadam particula, in qua erat monticulus, sit[a] inter rivum Lokavech et puteum Braik) Comiti Petro filio Petrilo, Coyano et Ivanus filiis Wlk, nobilibus de dicta Bornovoz, eorumque haeredibus communiter vendiderunt sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az eredeti példány Zágrábba vittetett.

294.

ágrábi káptalannak bizonyáglevele a Bornouzi nemesek közti birtokcseréről. 1284.

Divisionales inter Comitem Petrum filium Petrilo ab
, parte vero ab alia Coyanum et Ivanum filios Wlk nobi-
de Bornouz super terris ipsorum de Glyna, ac respective
cambiales super certis ipsorum terris emptitiis in vicinitate
arum Cruciferi de Gora et Bornouch vocatarum, iuxtaque
ides Prodor et Merivicha, aquam item Glyna et rivum
hie jacentibus, ex Capitulo Zagrabiensi cum serie meta-
a privilegialiter expeditae. Sub authentica.

udai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; as eredeti példány Zágrábba vittetett.

295.

tergam város községe bizonyos házhely fejében, mely neki oháza építésére átengedtetett, viszont megengedi, hogy a káp-lan az őt illető vámot a városban bárhol szedhesse. 1284.

Vniuersis quibus expedit significamus presencium per
orem, Nos Comes Elkynus Judex ceterique Ciues Strigo-
nsis Ciuitatis: quod licet tributarij honorabilis Capituli
igoniensis tributum ipsius Capituli non alias, nisi in loco
i ipsorum in Ciuitate Strigoniensi de omnibus rebus exi-
e tenerentur; tamen quia ipsum Capitulum nostre necessi-
i compaciens eo, quod domum iudicialem alias habere

nullo modo poteramus, nisi in terra ipsius Capituli, ubi ipsum tributum exigi est consuetum, et idem Capitulum ipsum locum seu terram eorum pro edificacione domus iudicialis Ciuitatis nostre ad nostram supplicacionem nobis perpetuo iure concesserunt; et quia timebant, ne per hoc in ipso tributo dampnum paterentur: ydeo nos eidem Capitulo assumpsimus testimonio presencium, ut tributarij eiusdem Capituli predictum tributum ab omnibus mercatoribus, tam nostris, quam forensibus, ubicunque volunt, siue in porta, siue in uico nostro, siue in cameris, siue foro, liberam habeant exigere facultatem, et contra resistentes tributarijs eiusdem Capituli auxilium nostrum impendemus, dummodo fuerimus requisiti per eosdem, nullum dampnum, nullamque alienacionem, uel molestiam in facto dicti tributi eisdem per nostros fieri faciemus; sed iuxta formam priuilegij domini Bele Regis, ut hactenus, exigatur. Si uero aliqua grauamina quouis colore inuento ipsi Capitulo in facto dicti tributi faceremus, vel fieri procuraremus; tunc ipso facto domum iudicialem, quam fecimus in terra ipsorum, a nobis plenam habeant rehabendi facultatem. Si uero absque lite remittere non curaremus nos uel successores nostri, contra ipsum Capitulum in centum marcis conuincamur, dummodo grauamina et dampna notoria fuerint euidenter. Datum in octauis Pentecostes Anno Domini M° CC° octogesimo IIII°.

(Az eredeti után Knaus Nándor Magyar Sion III. köt. 546. l.)

296.

k nemzetségbeli Ugrin mesternek Keniz helységet tárgyazó mánya Gycad nemzetségbeli Tivadar bán számára. 1284.

Nos Magister Vgrinus filius Magistri Pous de genere Chak norie commendantes significamus vniuersis quibus expedit encium per tenorem, quod consideratis fidelitatibus et serjs meritorijs pariter et graciosis Theodori Bani filij Theodori genere Gycad, quibus idem multipliciter meruit complacere is iugiter famulando; volendes eidem aliqhali recompenone seruiciorum suorum occurrere, licet maiora et ampliora seruicijs suis nobis impensis meretur, tamen in aliqualem ibucionem seruiciorum ipsius Theodori Bani, quandam essionem nostram hereditariam Keniz vocatam iuxta flum Gyungus in Comitatu Castri Ferrei existentem, cum omus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis dedimus, donaui, contulimus et tradidimus predicto Theodore Bano et suis edibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et nuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuque firmitatem, ne processu temporum per quempiam in irm possit nostre donacionis series reuocari, presentes consimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum ab arnacione Domini M° CC° octuagesimo quarto.

detie bőrhártyán, vörös-violaszinű függő pecsét alatt; s IV. László lynak ugyan 1284-ki megerősitő okmányából, mint fentebb 275. sz. a. mindkettő a szombathelyi káptalan levéltárában.)

297.

A Nona dalmatiai város és Arbe sziget közti ellenségeskedések elintézése. 1284.

In Christi nomine **Amen**. Anno Incarnacionis eiusdem M° CC° octuagesimo quarto, **indiccione** XIII., die vndecima intrante mense Decembris Jadre; **tamporibus** equidem domini Johannis Danduli Inclyti Ducis Ven**eciarum**; et Mag. Laurencij venerabilis Jadrensis Archiepiscopi, ac **domini** Johannis Contareni Egregij Comitis. Nos quidem Pasqua **de Varicassa** Ciuis Jadrensis judex, arbiter, arbitrator et amicabilis compositor inter Egregium virum dominum Marcum Michaelem Comitem Arbi et Commune eiusdem Ciuitatis Arbensis ex una parte, et nobilem virum dominum Volcetam Potestatem None et Commune eiusdem Ciuitatis None ex altera parte, vt constat per publicum instrumentum compromissi facti manu Homodei filij quondam Johannis Denarij Imperiali auctoritate Notarij et nunc Arbensis Jurati Notarij in anno Natiuitatis Christi M° CC° LXXX° quarto, indiccione XII. die vltimo Nouembris; auditis et intellectis, et diligenter examinatis personaliter in utraque ciuitate cum solemnibus nuncijs et ambasciatoribus utriusque Terre omnibus litibus et questionibus, et controuersijs ac discordijs, que vertebantur inter utramque Ciuitatem, videlicet Arbum et Nonam, tam pro diuiso quam pro communi, coram omnibus propositis et allegatis per utramque partem; et super his habita deliberacione et consilio diligenti plurium sapientum tam secularium quam religiosorum, et cum diligenti studio inuestigata et cognita veritate; et vocatis eciam dictis partibus et citatis coram nobis, et coram ductis hinc in ciuitate Jadre per legitimos nuncios et ambasciatores utriusque Ciuitatis et utriusque Communis astantes presentes ad hec, tam pro communi quam pro diuiso suarum Ciuitatum, secundum formam et potestatem nobis datam per utramque partem in dicto compromisso: Dei nomine inuocato

› bono pacis et concordie dicimus, pronunciamus, lauda-
is, sententiamus, arbitramur et confirmamus, et laudum,
bitrium, concordiam et per firmam sententiam arbitralem.
primo quod sentencia, quam Illustris dominus Marcus Mi-
ael Comes Arbensis protulit in Dobressam ciuem Nonensem,
iem fecit suspendi propter opera sua mala, fuit digna et
ncta et iusta; et quoniam predictus Dobrissa iuerat furatum
l insulas predicti domini Comitis Arbensis, et inuentus ac
ptus in furto manifesto, fuit dignus et meritus predictam
spensionem; et illud, quod predictus dominus Comes Mar-
is Michael fecit in ipsum Dobressam, bene fecit, et dignum
iustum fuit; vnde hominibus None tam pro diuiso quam pro
›mmuni inponimus perpetuum silencium super hoc; liberan-
s et absoluentes predictum dominum Comitem Arbensem et
ccessores suos, et Commune Arbense, et omnes ac singulos
›mines de Arbo et eius Districtu, tam pro diuiso quam pro
›mmuni ab ipsa questione et morte eiusdem Dobresse, sub
›na M librarum denariorum paruorum Venetorum secun-
m formam dicti compromissi. Item quia vna barcha Ar-
nsis capta fuit tempore tregue per homines None, et conducta
nam: dicimus et sententiamus, quod Commune et homi-
es None soluere debeant et teneantur in manibus suprascrip-
s domini Marci Michael Comitis Arbensis XX libras dena-
rum Venetorum paruorum usque ad Carnispriuium proxi-
m in ciuitate Arbensi sub pena dicti compromissi; qui vero
›minus Comes Arbensis diuidat et distribuat ipsas XX libras
›nariorum inter suos ciues et homines, sicut ei placuerit et
elius apparebit. Item de morte Cernote Nobilis ciuis Arben-
s, qui tempore guerre interfectus fuit in prelio per homines
ne venientibus Arbensibus super Nonenses, debellante vna
rte cum alia super territorium None: dicimus, sententiamus
r laudum, sententiam et arbitrium, quod homines et Com-
ne Arbense, et propinqui ipsius Cernote, omnes et siguli,
m pro diuiso quam pro communi Arbenses haheant silen-
m perpetuum sub predicta pena compromissi, absoluen-
s Commune et homines None omnes super hoc; quia hoc
ctum in guerra et prelio manifesto, et in prelijs talia fieri
›nsueuerunt, et euitari non queunt. Item pro omnibus dam-
is factis per homines Arbenses hominibus None, tam pro

diuiso quam pro communi, in dicta guerra: dicimus et sententiamus; quod Commune et homines Arbenses soluere debeant et teneantur in manibus suprascriptis domini Volcete Potestatis None XL libras denariorum Venetorum paruorum in ciuitate None vsque ad Carnispriuium proximum, sub premissa pena compromissi; qui vero Potestas None diuidat ipsas XL libras denariorum paruorum inter suos ciues et homines None, sicut ei placuerit et melius apparebit. Item dicimus et sententiamus per sententiam arbitralem, quod omnia et singula damna facta et data, tam in tregua quam in guerra, post suspensionem predicti Dobrosse per utramque Ciuitatem, tam pro diuiso quam pro communi, sint cassa, vana et nullius valoris ex utraque parte, sub pena dicti compromissi, et super his per utrumque Commune et diuisum ipsorum Ciuitatum perpetuum silencium habeant. Saluis tamen racionibus utriusque partis ante dictam guerram et ante suspensionem dicti Dobresse, quas vna Ciuitas haberet petere super alteram, tam pro diuiso quam pro Communi; in quibus volumus, quod utraque pars possit vti suis racionibus ante dictum tempus secundem jura et antiqua pacta, que sunt inter ipsas duas Ciuitates. Pronunciamus insuper et confirmamus plenam et firmam pacem et concordiam inter utrumque Commune et diuisum ipsarum Ciuitatum, sicut in suis antiquis instrumentis et pactis veteribus legitur et plenius continetur. Et pro maiori cautela et nexu firmitatis fecimus jurare duodecim bonos et nobiles viros de Arbo, et duodecim, de Nona, predictam pacem et pacta antiqua, et predictam sentenciam nostram; et omnia et singula suprascripta semper attendere et obseruare se et Communia sua et diuisim. Hi autem sunt ciues Arbenses, qui jurauerunt predicta: Stephanus de Firma, Philippus Genan, Matheus de Hermolao, Nicola de Pribe, Stephanus de Galzigna, Martinussius de Rouigna, Madius de Clemente, Oreste de Foscho, Epube de Zame, Stephanus de Demine, Martinus et Marinus de Machna Isti vero sunt ciues Nonenses, qui jurauerunt predicta: Migostus Judex, Moyssa Chrance Jamonethi, Paulus filius Borislaui, Jacobus Dragchis, Rodouanus Stringi, Tolislaus Budislauig, Rodoslauus frater Archipresbyteri, Desenus Darysig, Volcina Drusigi, Voychna Dresevig, et Stephanus Danchouig. Qui omnes et singuli sancti tam

rbenses quam Nonenses coram nobis prenominato Pasqua
) Varicasse judice arbitro sacramento jurauerunt ad San-
a Dei Euangelia super librum predictum pacem et con-
rdiam, ac sententiam nostram, et omnia et singula sa-
amenta et pacta antiqua, plene attendere et obser-uare,
facere obseruari et attendi per Ciuitates, et Commu-
a et Diuisum, et in nullo contrauenire sub pena M librarum
cundum formam compromissi. Super cuius nostre arbitralis
finicione Nobilem virum Guidonem de Varicassa ciuem
drensem constituimus et dedimus in Prestaldum ad omnia
prascripta taliter percomplendi.

Et ego prenominatus Guidotus de Varicasse, Prestaldus
per hoc constitutus, omnia que superius sunt expressa, vera
sse testificor in salute anime mee coram his Nobilibus viris Ja-
re, vocatis et rogatis testibus: Dessa de Fafogna, Friderico
ondam Grisogoni de Mauro, et Paulo de Borache, Thomasio
nazo, Damiano de Slorado, Prodde de Cosa, Barthe quon-
am Grisogoni de Mauro, Jadrensibus ciuibus et alijs.

Ego Pasqua de Varicasse suprascriptus Iudex Arbiter
ter Arbenses et Nonenses manum misi.

Ego Stane de Varicasse examinator manum meam misi.

Ego Henricus Imperiali auctoritate Notarius et Judex
ratus his interfui; et rogatus scripsi et roboraui.

ucius, de Regno Dalmatiae et Crovatiae libri sex, Bécs 1758. 178. l.)

298.

Trau város tanácsának választása. 1284.

Die Dominico XV. Octobris M° CC° LXXX° quarto, con-
regatis Judicibus, Consiliarijs, et pluribus alijs hominibus
olentibus venire in platea Tragurij facta fuit eleccio Consi-
iariorum Consilij presentis, datis quindecim ballottis, septem
criptis et octo non scriptis, more solito. Qui Consiliarij electi

sunt hij : Dominus Dessa Amblasij, dominus Valentinus Casariza, dominus Georgius Cega, dominus Duymus Domiche, dominus Siluester de Mengas, dominus Thomas Janniche, dominus Matheus domini Luce, dominus Dessa Smiti.

Die lune XXIII. Octobris congregatis Consiliarijs in palacio Communis Tragurij, inter quos dominus Palmerius domini Falci Potestas predicte Ciuitatis proposuit, quod sit de Maiori Consilio faciendo prouidendum et faciendum, petens sibi consilium exhiberi. In quo post multas concionaciones placuit maiori parti, facto inter eos partito per ipsum dominum Potestatem, quod eligantur ad presens quadraginta Consiliarij. Qui Consiliarij electi sunt hij quadraginta : Sier Comes dominus Jannicha, sier Comes dominus Luzius, sier Comes dominus Andreas Comitis Marini, dominus Dessa Morsiche, dominus Marinus Cosariczi, dominus Nicola Casiocti, Petrus Valentini, Julla Plati, Gregorius domini Luzi, Janninus Dinoiz, Raddus Petri, Georgius Galuici, Petrus Celie, Simon Comitis Marini, Petrus Duymi, Maurus Stochi, Nicola Longus, Cibrianus Marini, Amblasius Martini, Marinus Bertanni, Dessa Duymi Celie, Strehia, Gausinnia Marini, Stephanus Doymi Celie, Doymus de Casarizi, Marinus Stephani, Temini Vite, Redosij de Firmino, Barti Siluestri, Matheus Dobri.

Consiliarij facti die XV. Octobris; Dessa Amblasij, Valentimus Casariz, Georguis Cega, Duymus Domiche, Siluester de Mengas, Thomas Janniche, Matheus domini Luce, Dessa Smiti.

Infrascripti sunt Aduocati electi per Consiliarios die predicta: Priula Casiocti, Dessa Morsiche Fane, Gregorius domini Luzi, Petrus Duymi Ceghe.

Isti sunt Camerarij : Julla Ploci die Mercurij tercia iurauit, Serbella Desse die Dominico septima iurauit.

Trau város régi statutarius könyvéből Lucius Memorie storiche di Tra 204. l.)

299.

irály Chanad nemzetségbeli Tamás comest Pon-Csanád, Orod és Temes megyei családi birtokában megerösiti. 1285.

us Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie,
, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque
Christi fidelibus presentem paginam inspecturis
omino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam
cium volumus peruenire, quod accedens ad no-
iam Comes Thomas filius Pangracij, filij Kele-
pos Belerig de genere Chanad, petendo a nobis
d consideratis suis fidelibus seruicijs meritorum,
pro facto mortis Ladizlai fratris sui vterini, qui in
icijs per Cumanos crudeliter extitit interemptus;
siones suas hereditarias, in Comitatibus scilicet
Orodiensi et Thimisiensi existentes, solum ipsum
alijs fratribus suis fratruelibus in vsu fructuum
authoritate nostra Regia defenderemus, et eun-
ab omnibus inuasoribus, tam Cumanis, quam
ibus Regni nostri, et eciam de generacione sua,
essit et recessit ad alias possessiones suas cum
matre sua adductas et traditas in Kereskwz
nseruaremus, et si quas ex eis aliqui fideles no-
ostri vel Cumani nomine possessionum heredi-
a essent ad presens habitatoribus destitute, sibi
ri a nobis, vel a Stephano aut Bela Regibus pa-
is felicium recordacionum postulassent, perqui-
psa collacionem et donacionem dignaremur re-
asdem possessiones in toto vel in parte ipsi
e restituere et resignare. Quarum quidem pos-
mina inferius declarantur; videlicet Zent Leu-
w, Molumzegh, Ladan, Palata, Pradanmunu-
zzonfalwa, Scauath, cum piscinis et omnibus

suis piscaturis, Temerken, Keer, Paducy cum terra Agar vocata et piscatura Agarfoka et Agartho vocatis; item Chaka, Pasan, Zent Miklos, cum piscaturis Patoktho, Chakato et Pasanto vocatis in longitudine et latitudine; item medietas possessionis Beel; item medietas possessionis Kwkener; item medietas possessionis Pabe, et medietas possessionis Zambur; item medietas possessionis Chawas eum loco molendini; item medietas possessionis Kalanteluk similiter cum loco molendini. Et quia peticio ipsius Comitis Thome fore iusta videbatur et cordi nostro valde placida; sed non constabat nobis, vtrum ipse possessiones sue fuerint, et ad ipsum solum pertinerent; ideo venerabili in Christo patri domino Gregorio Episcopo et Capitulo Chanadiensis Ecclesie fidelibus nostris litteratorie dedimus in mandatis; quod conuocatis commetaneis et vicinis predictarum possessionum, et maxime nobilibus de genere eiusdem Comitis Thome, cum quibus omnes alias possessiones suas communiter se dicebat possidere, sciant et inquirant omnimodam veritatem, vtrum predicte possessiones ad ipsum solum Comitem Thomam in proprietate et in vsu fructuum pertineant, an cum alijs nobilibus de generacione sua; et sicut eis veritas de premissis et singulis premissorum constitisset, nobis seriatim rescribere debuissent. Tandem ijdem Episcopus et Capitulum nobis rescripserunt in hunc modum; quod cum nos conuocacionem et congregacionem trium Comitatuum, videlicet Themessiensis, Orodiensis et Chanadiensis per Magistrum Martinum dictum Palachk fidelem nostrum authoritate nostra Regia pro quibusdam nostris negocijs peragendis fieri in Chanadino iussissemus; ipse dominus Episcopus et Capitulum Chanadiensis Ecclesie de nostro mandato, vt premisimus, ab omnibus vicinis et commetaneis presentibus in eadem congregacione, et specialiter a nobilibus et fratribus patruelibus de genere eiusdem Comitis Thome, videlicet Makou Bano filio Isac, Gregorio filio Elek, Dionisio et Gregorio filijs Chanad, Dominico Barnaba et Michaele filijs Comitis Barnabe, Benedicto filio Philippi, Theodoro et Ireneo filijs Dominici, ac Petro filio Wgud in eadem congregacione existentibus, publice assurgendo quesiuisset, de predictis possessionibus proprietatem attributam predicto Comiti Thome filio Pangracij, et vsuum fructuum earundem sibi soli perti-

ere. Qui quidem nobiles trium Comitatuum et omnes fratres atrueles prefati Comitis Thome vna voce respondissent, quod mnes possessiones predicte ipsi Comiti Thome filio Pangra-ij et suis parentibus semper pertinuissent, et nunc pertinere inoscerentur; exceptis alijs omnibus possessionibus nobilium redictorum, quas cum fratribus suis patruelibus predictis ɔmmuniter dinoscerentur possidere; prout in litteris Regis ele felicis recordacionis fassi fuissent plenissime contineri. los igitur scita inquisita exinde omnimoda veritate, vt pre-iittitur, quod omnes predicte possessiones Comiti Thome filio angracij antedicto et filijs eiusdem sint hereditarie, et sibi ɔli in vsu fructuum pertinere, ipsum Comitem Thomam cum lijs et cum omnibus possessionibus suis prenotatis ad nostram ɛcepimus proteccionem specialem, reuocantes omnes dona-iones et tradiciones earundem possessionum, si quas nos niquam fecissemus, aut nostri predecessores Reges fecissent, ɛstituentes omnes predictas possessiones in toto et in parte ım omnibus vtilitatibus et piscaturis sibi attinentibus pre-icto Comiti Thome et filijs suis ac heredibus eiusdem vni-ɔrsis perpetuo possidendas; pronunciantes omnes litteras ɔstras et nostrorum predecessorum Regum cassas, friuolas ; inanes, si quas forsitam aliquis per quamcunque concepcio-ɛm verborum potuissent obtinere. Hoc non pretermisso, quod ;ako Banus et Gregorius filius Elek assurgendo in eadem ɔngregacione dixissent, quod quia ipsi essent fratres patrue-s et proximiores in linea consanguinitatis ipsi Comiti Tho-ıe; ideo si ipsum eis premori contingeret sine herede, tunc rincipaliter non ad alios de generacione sua, sed ad ipsos redicte possessiones deuoluerentur; et e conuerso, si ipsi obiles sine herede decederent, omnes possessiones eorundem ɔsi Comiti Thome et filijs suis similiter deuoluerentur; prout ciam in litteris eiusdem Bele Regis plenissime dinosceretur ontineri. Et hoc ijdem predicti nobiles de generacione ipsius 'omitis Thome affirmassent; saluo eo, quod porcio magni 'hilippi filij Belenigh inter ipsos indiuisa remansisset, et com-ıuniter fructus earundem vterentur, iuxta condiciones in pre-ictis litteris Regis Bele contentas. In cuius rei memoriam ırmitatemque perpetuam presentes concessimus duplicis si-;illi nostri munimine roboratas. Datum per manus dilecti

nostri et fidelis, venerabilis in Christo patris domini Thome Episcopi Waciensis aule nostre Vice Cancellarij anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, sexto kalendas Maij Indiccione duodecima, Regni autem nostri anno decimo quarto.

(Báthory István országbirónak 1372-ki oktávás átiratából, a budai királyi kamarai levéltárban.)

300.

IV. László király megerösiti a hybe-i vendégeknek privilegiumait. 1285.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod hospites nostri de Hybe ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani Dei gracia Serenissimi Regis Hungarie karissimi patris nostri pie memorie, super libertate ipsorum confectum, petentes a nobis cum instancia, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cujus tenor talis est.

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex. stb. (következik V. István királynak 1270-ki privilegiuma, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 311. l.)

Nos itaque iustis, et legitimis supplicacionibus et peticionibus eorundem fidelium hospitum nostrorum de Hybe inclinati, dictum priuilegium karissimi patris nostri non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, de verbo ad verbum presentibus insertum, authoritate et patrocinio presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque stabilitatem presentes concessimus litteras

dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome miseracione Diuina Episcopi Vaciensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto. Regni autem nostri anno decimo quarto.

(III. Endre királynak 1297. megerősitő okmányából néhai Rajcsányi Ádám gyüjteményében.)

301.

IV. László király Pous comest Mersának fiát a Batur helységet tárgyazó 1283-ki 250. sz. a. adományában megerösiti. 1285.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris salutem in Domino sempiternam. Vt collaciones Regum perpetuo robore fulciantur, debent non inmerito litterarum patrocinio communiri. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Pous filius Merse ad nostram accedens presenciam nobis dixit conquerendo: quod cum nos quandam terram drauchariorum nostrorum Batur vocatam respectu seruiciorum suorum, et duorum equorum suorum bonorum pro nostra persona valencium, nec non quinquaginta equarum suarum de equacia sua, sibi contulissemus, prout in nostro priuilegio exinde confecto plenius vidimus contineri; ipse quosdam incolas dicte terre, videlicet Farcasium et Jurk, Isep ac filios suos, Nicolaum filium Syke, nec non Symoun filium Cheet, ac cognatos ipsorum, propter temporis inpacati turbaciones et Regni nostri varia discrimina de ipsa terra deponere seu expellere nequiuisset; petens a nobis cum instancia, vt nos collacionem sibi per nos factam conseruare, et conseruando innouare, ac innouando confirmare

liberalitate Regia dignaremur. Nos itaque ipsius Comitis Pous peticionibus fauorabiliter inclinati, volentesque ipsius obsequijs, et restauracione duorum equorum suorum, ut premisimus, bonorum, et quinquaginta equarum suarum per nos receptarum, occurrere Regio cum fauore: ipsam terram Batur drawchariorum nostrorum, super qua ecclesia in honore Beati Martini fundata esse dicitur, eidem Comiti Pows reli(u)quimus, tradimus et conferimus, ac collacionem ipsius factam innouando confirmamus, iure perpetuo pacifice possidendam, dantes eidem plenam auctoritatem dictos incolas ipsius terre seruando in ipsa terra si uoluerit, vel deponendi de eadem. Volentes, vt omnes littere per dictos Farcasium et socios suos seu quoslibet alios impetrate, seu instrumenta ac priuilegia optenta, uiribus careant et inania habeantur, et ubicunque exhibita fuerint, nullius sint penitus firmitatis. Vt igitur huius nostre collacionis (series) robur optineat perpetue firmitatis, nec possit ullo unquam tempore in irritum retractari; presentes eidem Comiti Pows concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome Dei gracia Episcopi Waciensis aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° octuagesimo quinto pridie kalendas Junij, indiccione tredecima, Regni autem nostri anno tredecimo.

(Eredetie börhártyán, az egykor függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

302.

V. László királynak Durma nevü földet tárgyazó adománya János Jakabnak fia számára. 1285.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus niuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Joannes filius Jacobi ad nostram accedens presenciam a nobis ecijt diligenter, ut quandam terram Durma vocatam in Coitatu de Vngh existentem, super qua quidam Odun nomine esidebat, qui nunc heredum carens solacio dicitur decessisse, idem de benignitate Regia dare et conferre dignaremur. Veum quia de qualitate et quantitate dicte terre non constabat, t vtrum sit sine herede decedentis, tunc nobis non constabat, delibus nostris Preposito et Conuentui de Lelez nostris dedeamus litteris in mandatis, vt cum Stephano filio Jako homine ostro testimonium ipsorum idoneum transmitterent fidedinum, coram quo idem homo noster prefatam terram, si sine erede decedentis inueniret, extunc presentibus commetaneis t vicinis, reambularet, et eidem statuat, si non fieret conradictum. Qui postmodum nobis rescripserant, quod cum refato homine nostro testimonium ipsorum misissent fiedignum, et quod presentibus commetaneis et vicinis eiem statuissent nullo contradictore apparente. Nos vero onsideratis seruicijs et fidelitatibus prefati Johannis, que dem in omnibus expedicionibus Regni nostri fideliter exhiuit et inpendit, prefatam terram Durma cum suis vtilitatius et pertinencijs suis vniuersis, eidem et per eum suis hedibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo duimus conferendam; et super hoc nostrum eidem conferemus riuilegium, cum presentes nobis fuerint reportate. Datum rope monasterium Sancte Barbare in quindena Pentecostes nno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto.

(Az egri káptalannak 1384-ki átiratából, mely 1643. és 1762. a leleszi konvent által ujonnan átiratott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

303.

IV. László király megerösiti a Garam melletti sz. be apátség népeit törvénykezési szabadságukban. 1285.

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie fidelibus sui sensi, Nytriensi, de Kamarun, de Pylis, de Zolum et gradiensi Comitibus pro tempore constitutis salutem e ciam plenam. Cum dominus Bela auus, et Stephanus noster karissimi, illustres Reges Vngarie clare recor num, sicut in priuilegijs eorumdem vidimus contineri, v sos populos Monasterij Sancti Benedicti de Goron a cui Parochialis Judicis judicio exemerint; et nos ipsos popu eadem libertate velimus conseruare, pietate Regia condesce tes eisdem; fidelitati vestre damus firmiter in mandatis, nus populos predicti Monasterij in nullo casu debeatis iu seu eciam in aliquo molestare; quia nos eosdem populo teccioni Thome filij Andree Comitis duximus committ Volentes, vt si qui aliquid accionis habuerint contra p sepedictos, in nostri presencia experiantur cum eisdem ordine observato, uel coram Judice Curie nostre. Datum in octauis Natiuitatis Domini, anno eiusdem M°CC°L quinto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 624.

304.

adolo János velenczei doge megbizottukat küld Trau városához. 1285.

Johannes Dandulus Dei gracia Veneciarum etc. Dux identibus viris Rectori et Vniuersitati Traguriensi dilectis s salutem et dileccionis affectum. Ecce viros nobiles et prutes Marcum Treuisanum, et Jacobum Michael, dilectos eles et ambasciatores nostros ad vos personaliter destinas; prudenciam vestram rogantes et hortantes attente, quaus ea, que ijdem ex parte nostra dixerint, indubitanter datis, et curetis effectui demandare. Datum in nostro dui palacio XII. Augusti, XIII. indiccione. (1285.)

Lucius, De rebus Dalmatiae et Croattae libri sex, Bécs 1757. 178. l.)

305.

Miklós nádor Laztay helységét a kedhelyi apátságnak adományozza. 1285.

Quoniam teste sapiencia bonorum operum gloriosus est uctus, tanto quisque in eterne claritatis regno gloriosior conituitur, quanto nunc in operibus bonis religiosior et deuocior uenitur. Fallax autem, immo nulla est gloria, quam non ncerum sancti operis meritum parturiuit. Harum rerum ara consideracione permoti nos Nycolaus Comes Palatinus ius Heinrici quondam Bani tam presentibus quam futuris minum generacionibus fieri cupimus manifestum, quod in

elemosinarum largicione, que a morte liberat, et animam non patitur ire in tenebras, fortem habentes fiduciam, villam nostram Laztay vocatam, commetaneam et collimitaneam possessioni Monasterij Montis Sancte Marie, quam a Jacobo Comite filio Ponith sub forma iuste, legalis ac spontanee commutacionis rite accepimus, predicto Monasterio Montis Sancte Marie, cum agris, vinetis et vniuersis iuribus atque utilitatibus ad eam pertinentibus, sub metis ac limitibus, quibus nos eam tenuimus libera donacione contulimus sub titulo iuste proprietatis perpetuo possidendam. Constat vero, eandem possessionem coram Capitulo Ferrei Castri jvre commutacionis ad nos fuisse legaliter deuolutam, sicut in litteris eiusdem Capituli super eodem concambio confectis luce clarius continetur. Sic eciam possessionem illam prenominato Monasterio dedimus vt nullus jobagionum sev nobilium aliquam proprietatem se in eadem possessione, seu libertatem sibi possint vel debeant vendicare. Vniuersi autem quacunque prerogatiua premineant, more colonorum ville illius censu annuo ipsi Monasterio tenebuntur. Alioquin eos Abbas et Conuentus de possessione illa poterunt de iure, si voluerint, removere. In cuius rei testimonium presentes litteras eidem Monasterio dedimus sigillis domini Jahannis Bani dilecti fratris nostri, et nostro, fideliter communitas. Testes autem sunt Comes Laurencius de Nek, Symon et Mychahel Comites de Martin, Gregorius, Andreas et Schvr Comites filij Petri, Comes Herbordus de Osl, Durizlaus et Ladizlaus cari nostri, et alij quam plures. Actum et datum anno ab Incarnacione Domini millesimo ducentesimo octogesimo qvinto XVI. kalendas Ivlij.

(Eredeti bőrhártyán, melyről a két sárga zsinóron függött pecsétek ek előbbike elvesszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Ugyanazon adományra vonatkozik Miklós nádornak egy másik, szintén 1285-ki okmánya Fejérnél Cod. Dipl. V. k. 3. I. 308. l.)

306.

Lodomér esztergami érsek bizonyságot tesz arról, hogy az esztergami szent-tamási káptalan a fökáptalan javára az Ebeden követelt halászati jogtól elállott. 1285.

Nos Lodomericus Dei gracia Strigoniensis Archiepiscopus et Comes Perpetuus loci eiusdem, significamus vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem: Quod cum inter discretos viros karissimos in Domino fratres nostros, Magistrum videlicet Andream Doctorem Decretorum Prepositum, et Capitulum Ecclesie nostre Strigoniensis ex una parte, et inter Magistrum Benedictum Doctorem Decretorum Prepositum Ecclesie Sancti Thome martiris de Promontorio Strigoniensi et fratres sev Canonicos Ecclesie sue ex altera, suborta fuisset materia questionis super piscarijs, piscaturis, siue piscinis vsoarum et sturionum constitutis in Danubio circa villam nostram Ebed vocatam, in quibus ipse Magister Benedictus se ac predictos fratres suos, Canonicus Ecclesie sue, pretextu trium hominum suorum, commorancium in vna solaque curia de eadem villa Ebed, dicebat porcionem habere debere, illam scilicet, que a piscatoribus earundem piscinarum, annis singulis, ab antiqua consuetudine temporis cuius vix extat memoria, predictis fratribus nostris Preposito et Capitulo Ecclesie Strigoniensis debetur. Tandem partes pro bono pacis perpetue ad talem composicionem, scita et intellecta huius rei veritate a senioribus et veridicis hominibus, quibus longa diuturnitas dierum et temporum testis erat pariter et magistra, se deuenisse dixerunt: Vt ipse Magister Benedictus et fratres sui Canonici predicte Ecclesie Sancti Thome, ad sui cordis meram conscienciam recurrendo, cesserunt plane et simpliciter questionibus et omnibus iuribus, actionibus et excepcionibus suis, eis in hac parte competentibus, et competituris sibi, que adpresens, sicut prodiximus, intentabant aut intentare de iure poterant uel de facto, predictas piscaturas

relinquentes administrari pacifice ad vsum predictorum Prepositi et Capituli Ecclesie Strigoniensis, sicut ab antiquo tempore usque nunc fuerat consuetum; ita, ut de facto earundem piscaturarum nec ipse Magister Benedictus, nec Canonici Ecclesie sue, aut aliquis successorum ipsorum ueteres resumere, uel novas immitere aliquo modo uel ingenio poterunt questiones, facientes finem et remissionem, prudentes, scientes et ydonei, et pactum uestitum de vlterius non petendo. In cuius in (igy) firmitatem et memoriam sempiternam presentes litteras ad peticionem et instanciam parcium predictarum nostro sigillo dari fecimus commnnitas. Datum Strigonij anno Domini M°CC°LXXXV° vicesimo secundo die Pasce.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 625. l.)

307.

Lőrincz jadrai érsek, Srimaz és Zuri szigeteket tárgyazó Sebenico érdekében hozott határozatát visszavonván, Jadra városnak azokra vonatkozó jogát elismeri. 1285.

Venerabili in Christo fratri domino fratri Georgio Dei gracia Episcopo Traguriensi, amico in Christo dilecto Laurencius Periander Jadrensis Archiepiscopus salutem et fraternam in Domino caritatem. Cum pridie siue noviter, quando placuit vobis consecracioni ecclesie nostre personaliter interesse; presentibus venerabili patre domino fratre J. Archiepiscopo Spalatensi, et vobis, cum alijs suffraganeis eius atque nostris, quamdam litteram sigillo nostro signatam Petro Archidiacono Sibinicensi et Sibinicensibus concessimus super duabus insulis, Srimaz scilicet et Zuri; dicentes in eadem, quod iste due insule, sicut audieramus, erant et pertinebant ad Sibinicenses. Postea dum per antiquos homines et fide di-

gnos, audientes et intelligentes plenius veritatem, visis quibusdam eciam instrumentis et priuilegijs, in quibus manifeste probatur, quod predicte insule pertinebant et erant de jure et proprietate Ciuitatis Jadrensis a tempore, cuius non extat memoria: predictam confessionem nostram per errorem factam, quam propter ignoranciam, aut negligenciam seu occupacionem nimiam occasione dicte consecracionis ecclesie nostre fecimus de consilio sapientum et religiosorum, auctoritate presencium totaliter reuocamus, irritamus; irritantes et cassantes eamdem, in hoc iura canonica exequentes, iuxta verbum Summi Pontificis dicentis: „Sentenciam Romane Sedis non negamus posse in melius commutari, cum aliquando dictum fuerit aut scriptum contrarium veritati.“ Et ne occasione dicte testificacionis nostre sicut nulle et tanquam nulle, processu temporis inter Ciuitatem Jadrensem et Castrun (?) Sibenicensem questio aliqua valeat suscitari; presentem litteram reuocatoriam nostri sigilli pendentis munimine, ac eciam signo et nomine infrascripti Notarij roboratam vobis duximus transmittendam. Datum Jadre anno Domini M°CC° octuagesimo quinto, indiccione XIII. die secunda mensis Junij. Presentibus venerabili patre domino fratre Augustino Dei gracia Episcopo Ciuitatis Noue Nouesia, et religioso viro Johanne Abbate Sancti Grisogoni; nobilibus viris Marino Girardo, et Ricobono de Venecijs, nunc mercatoribus Jadrensibus.

Ego Laurencibus Dei gracia Jadrensis Archiepiscopus manu propria.

Ego Vincencius Ecclesie Sancti Stephani Presbiter et Jadrensis Notarius hys interfui, et de mandato predicti Archiepiscopi hanc cartam scripsi, roboraui et signo consueto signauí.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 117. l.)

308.

Pál horvátországi bán Jadra várost ajánlja a pápa pártfogásába. 1285.

Sanctissimo in Christo patri et domino Clementi (? VI. Honorius volt akkor pápa) Divina providencia Sacrosancte Romane Ecclesie Summo ac Uniuersali Pontifici, domino suo plurimum reverendo, Paulus Banus Chroatorum, et Dominus Bosne, pedum oscula beatorum cum prontitudine seruiendo (igy).Quia non qui inceperit, sed quod persevaverit, recipit brauium; ac illud presertim pium est laudandum, quod fine claditur meliori: idcirco in deuocione debita permanere, et cum prompta ac fideli continuacione serviciis servicia accumulare, Vestrequc Sanctitatis mandatis et preceptis, non parcendo periculis et expensis, per omnia cupiens obedire; considerans Vestre Dominacionis contraVenetos latas sentencias, ac eorum visa protervia et duricia, ob honorem et gloriam Sancte Matris Ecclesie in medium Jadratinorum nostrorum devotorum fidelium, qui Vestre Sanctitatis speciali ducti fiducia, a Venetorum violento dominio recedentes ad libertatem debitam pervenerunt: requisitus per eosdem, meum primogenitum Banum Maladinum Banum Bosnensium, misi cum potencia ad defendendum et manutenendum et protegendum predictos Jadratinos, tamquam odediencie filios et devotos, contra Venetos supradictos. Sane quia dicti Veneti continuo tenent galeas armatas ante Jadram, in insulas ipsorum devastando, nec habeam ad presens galeas ad obviandum eisdem hostiliter, sicut decet rebelibus Ecclesie: Sanctitati Vestre placeat de benignitate consueta taliter super hec providere, quod dicti Jadratini fideles vestri et devoti, non possint, nec valeant per dictos Venetos, vel per aliquos amicos et fautores eorum, prece et precio infectos, modo aliquo agravari, vel aliqualiter molestari; cum aliqui obliti sue salutis proprie et mandati Vicarii Jesu Christi, tam apud Ferrariam ausu temerario se oppo-

suerunt toto posse manifeste, quam hic oponere contra nos videantur; sed quod liberi et securi prefati Jadratini Vestre Sanctitatis mediante auxilio, consilio, proteccione speciali, et fauore, sicque protegantur, quod alii exinde speculum et exemplum habeant, similia sine esitacione aliqua securius faciendi, ac Vestre Sanctitatis beneplacitis et mandatis per omnia cum obediencia debita complacenda; et quod Veneti antedicti de sua protervia non possint amplius gloriari, sed eorum pena et correccio sit metus multorum, et deinceps non attentet aliquis ac presumat similius contra Romanum Pontificem et Vniuersale Dominium perpetrare Domino concedente. Datum Scardone die XVI. Junii.

(Az egykori velenczei köztársaság „Commemoriali" czimü államkönyvének I. kötete 168. l. után, a belgrádi tudományos társulat „Glasznik"-jából XV. köt. 205. l.)

309.

Fergely trau-i püspök és Trau város közti eggezkedése a tized tárgyában. 1285.

In Dei nomine Amen. Anno Domini M°CC°LXXX°V°, indiccione XIII° die dominico XXX. Decembris; temporibus domini Ladislai Dei gracia Serenissimi Regis Vngarie, venerabilis patris domini Gregorij miseracione Diuina Episcopi Traguriensis; Magnifici viri domini Gregorij Comitis Tragurij, et nobilis viri domini Palmerij domini Falci de Firmo Ciuitatis Tragurij Potestatis. Ad honorem et reuerenciam Dei Omnipotentis et Beate Marie Virginis, nec non et Beati Laurencij martiris, et Sancti Johannis confessoris. Predictus venerabilis pater dominus Gregorius Traguriensis Episcopus, vna cum domino Geruasio Archidiacono Primicerio Casiotto, et toto Capitulo sue dicte Ecclesie Sancti Laurencij Episco-

patus Traguriensis, nomine et vice dicti Capituli ex vna parte; et nobilis vir dominus Palmerius domini Falci de Firmo predicte Ciuitatis Tragurij Potestas, de voluntate Generalis Consilij dicti Communis ex altera; vnanimiter et concorditer super decimis dandis ad talem concordiam deuenerunt, scilicet: quod quilibet Traguriensis ciuis teneatur et debeat exhibere decimam hoc modo; pro quolibet boue arante vnum modium bladi, scilicet medium modium grani, et medium ordei, pro omnibus decimis debito exhibendis, exceptis decimis agnorum. Illi vero, qui terram proprijs manibus colunt, vel boues alienos conducunt, decimam consuetam dare teneantur, sicut hactenus persoluerunt. Et si bladum deuastarentur casu fortuito temporibus guerrarum vel tempestatum, quod sit in voluntate laborantis de dando vel decimam de eo quod recolligeret ille qui laboraret, vel ipsum modium pro quolibet boue. Quam decimam quilibet dare teneatur quolibet anno vsque ad kalendas Augusti; et si quis non daret vsque ad dictum terminum, soluat Communi Tragurij pro banno X libras Venetorum paruorum, et nihilominus dictam decimam dare teneatur. Et Potestas, Consules et Judices Communis Tragurij, qui pro tempore fuerint, teneantur predicta facere obseruari, et operam efficacem dare vt obseruentur; et si aliquis vel aliqui non dabunt ipsas decimas, ut supra dictum est, Potestas, Consules et Judices, qui pro tempore fuerint, faciant publice bandiri; et inhibeant, vt nullus laboret de terris et possessionibus illius, qui non daret decimam ad bannum predictum; et ipsa banna teneantur exigere pro Communi. De quo concordio duo sunt scripta consimilia instrumenta, videlicet vnum pro qualibet parte. Actum Tragurij in palacio predicti domini Episcopi; presentibus sapientibus viris dominis Dessa de Amblasio, Gregorio de Cega, Thomasina Janiche, Mattheo de Pascha, Amblasio Desse, Gregorio Gualimerij, et Dessa Duymi de Morsica examinatoribus testibus.

Ego Dessa Duymi examinator conscius examinani.

Et ego Jacobus de Firmo Communis Tragurij et predicti domini Potestatis Juratus Notarius rogatus scripsi et publicaui.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 138. 1.)

310.

. pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jakab Óvári Koıld mester fia, és Kemen comes, peres ügyeikre nézve barátságosan egyezkedtek. 1285.

Nos Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie memorie ımmendamus, quod Jacobus filius Magistri Coraldi de Owar ɔ una parte, et Comes Kemen filius Laurencij ex altera in ɔstri presencia constituti; super litibus siue causis, discorjs et iniurijs motis — — — — os, sicut — — — — secunım arbitrium Comitis Egidij filij Petri de Sancto Dyonisio, ndree filij Petri, Teha filij — — — de genere Budmer, regorij Bani filij Phylpus, et Arnoldi de Boxa de genere empthy, aliorumque proborum virorum comprouincialium, ixerunt se taliter concordasse: quod quia idem Comes Keıen cundem Jacobum et seruientes suos quosdam indebite ıptiuauit, equos, (animalia) et uestes eiusdem Jacobi et seriencium suorum, ac ceteras res quaslibet et bona eorundem ıferendo: ex eo idem Comes Kemen dabit centum marcas, ıas pro liberacione ipsius Jacobi recepit a — — — refundet idem Jacobo coram nobis in terminis infrascriptis. Preterea idem Jacobus in sabbato proximo post diem Cinerum hoc ı anno (cum) sexaginta hominibus nobilibus prestiterit sacra·entum coram nobis super eo, quod idem Kemen supra tres .llas eiusdem Jacobi Nogkemed, (Kys)kemed et Jula vocatas e fori, quod quidem forum in predicta villa Kemed celebra·r, irruendo destruxerint easdem, in qua quidem destruccione predicta villa Jula sex Gallici jobagiones eiusdem Jacobi nt interfecti, quorum homicidia sunt computata ad sexaginta cto) marcas, et predictarum villarum dampnum ad triginta ıas marcas; extunc idem Comes Kemen ipsas centum marıs persoluere tenebitur predicto Jacobo in terminis tunc per ɔs assignandis. Ceterum in dominica die qua cantatur — — - idem Comes Kemen intrabit vnam domum pro carcere apud

fratres Predicatores de Quinqueecclesijs, mansurus in eadem solus septuaginta tribus diebus, in septuagesimo autem quarto die manebit cum centum hominibus nobilibus, de quo exeundo cum eisdem hominibus idem Comes Kemen discalciatus, sel[illegible]icto cingulo, supplicans eidem Jacobo reuerenciam faciendo. Supra dictarum autem ducentarum marcarum tunc per eundem Comitem Kemen persoluendarum predicto Jacobo termini sunt isti: scilicet in octauis Epiphanie Domini proxime venturis Comes Kemen dabit quinquaginta marcas; item in octauis Beati Gregorij dabit vigintiquinque marcas, et dabit equos valentes sex marcas insimul, hoc est quilibet equus valeat tres marcas et non ultra; item in octauis Apostolorum Phylippi et Jacobi dabit vigintiquinque marcas, et eciam dabit equos similiter ualentes sex marcas; item in octauis Sancti Regis dabit quinquaginta marcas; item in octauis Epiphanie Domini dabit quinquaginta marcas. Tamen quorumlibet terminorum soluciones (partim in pensis b)analibus sex pen(sas) pro marca computando, partim in extimacione condigna fiant semper. Hoc non pretermisso, quod quilibet eciam seruientes eiusdem Comitis Kemen, quos ipse secum habuit tunc, quando eundem Jacobum captiuauit, quamdiu apud eundem Kemen erunt, super captinacione et spoliacione eiusdem Jacobi erunt expediti, si uero se ab eiusdem Comitis Kemen seruicijs — — noue se alias remouerint, idem Jacobus extunc contra quemlibet ex ipsis liberam agendi et procedendi quomodolibet plenam habebit facultatem. E contra Jacobus supradictus a quibuslibet seruientibus suis, illis scilicet, quoscunque tunc secum habuit, quando et seruientes suos idem Kemen captinauit, iam nunc ipse Jacobus eundem Comitem Kemen tenebitur expedire semper — — que; excepto Corraldo filio Jone, qui quidem Corraldus donec apud eundem Jacobum maneat, idem Jacobus ab eodem Corraldo expediet Comitem Kemen antedictum; si uero ab eodem Jacobo idem Corraldus se removerit, iam tunc idem Jacobus non tenebitur expedire. Si qua uero parcium de huiusmodi composicione aut in toto aut in parte resilierit quandocunque, aut forte in futurum motrix uel suscitatrix discordiarum iniuriarumue extiterit, et quandocunque super hys omnibus Comes Egidius filius Petri, Andreas filius alterius Petri, Gregorius Banus filius Phylpus, et Ornold

Boxa per modum judiciorum, uel per modum arbitrij facient concordiam inter partes: pars non consenciens arbitrio uel judicio eorundem quatuor nobilium, ad quorum dicta, et secundum relata eorum contra quamlibet partem dabimus litteras nostras domino Regi vel judici suo cuilibet deferendas. Itaque si predictus Comes Kemen, sicut premittitur, contumax fuerit repertus, extunc sine strepitu alicuius judicij ante litis ingressum persoluere debebit ducentas marcas Jacobo antelicto, et insuper Mychael filius Comitis Nicolai de genere Budmer centum marcas eidem Jacobo soluere debebit, prout dem Mychael impresenciarum astando ad hec se obligauit spontanea uoluntate; e contra si prefatus Jacobus, sicut premittitur, contumax fuerit repertus, extunc similiter sine strepitu alicuius judicij ante litis ingressum trecentas marcas soluere debebit Comiti Kemen sepedicto. Datum in quindenis Sancti Mychaelis anno Domini millesimo CC°LXXX° quinto.

(Eredetie börhártyán, felette megrongált állapotban, a mélt. báró Revay család levéltárában.)

311.

Trau város községének nyilatkozata, midőn Pál bán által a spalatoiak elleni háborura felszóllittatott. 1285.

In Dei nomine Amen. Anno Domini M°CC°LXXX°V°indiccione XIII. die dominico XV. Aprilis; temporibus domini Ladislai Dei gracia Illustris Regis Vngarie, venerabilis patris domini Gregorij Episcopi Traguriensis, Magnifici viri domini Georgij Comitis Traguriensis, et nobilis viri domini Palmerij domini Falci de Firmo Ciuitatis Traguriensis Potestatis; in publico et Generali Consilio Ciuitatis Tragurij, in palacio dicti Communis ad sonum campane, vt moris est, congregato. Nobilis vir Comes Stipsa filius Nanisse, nuncius et

ambaxator Egregij viri domini Bani Pauli, ex parte dicti domini Bani precepit Potestati et Communi Tragurij, vt exercitum deberent facere cum ipso Bano contra homines de Spalato, infedeles Regis Vngarie, et stare iuxta ipsum Banum; alioquin ipse dominus Banus habebit ipsos Tragurienses pro infedelibus, quemadmodum et Spalatenses, et eis faciet sicut Spalatensibus. Qui dominus Palmerius Potestas predictus nomine et vice Communis Tragurij, et pro ipso Communi; et eciam dominus Dessa Amblasij nobilis vir Tragurij voluntate ipsius domini Potestatis, et ad cautelam dicti Communis Tragurij conuocatis in dicto Consilio venerabili patre domino Episcopo et alijs pluribus clericis et laicis et religiosis personis protestati sunt et protestando dixerunt, quod dictum exercitum volontarie non faciunt, immo coacti, et per vim, mandato predicti domini Bani; et per hoc non volunt, nec intendunt venire contra concordiam factam cum Spalatinis; quia per vim faciunt Tragurienses modo exercitum contra Spalatinos. Actum Tragurij in palacio Communis; presentibus venerabili patre domino Gregorio Episcopo Traguriensi; domino Geruasio Archidiacono Traguriensi; domino Paulo Abbate Monasterij Sancti Johannis de Tragurio; domino Vgrino monacho dicti Monasterij; fratre Mauro et fratre Thoma de Ordine Predicatorum; fratre Stephano Guardiano et fratre Luca de Ordine Minorum; Stani Varicassi de Jadra; Syraccho de Ragusio; domino Joannino de Ponte; domino Joannino Salinbene, et domino Joannino Titiolo de Venecijs; et Duymo Domiche examinatore.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 116. l.)

312

Raguza község követei Cattaróban bizonyos letéteménynek, mely elvittetett, visszaadatását követelik. 1285.

In Christi nomine Amen. Anno Domini M°CC°LXXX°V° indiccione XIII. die penultimo mensis Octubris, Catari, in presencia Marchisij Rauacolli Consulis Venetorum in Cataro, Vgolini de Marca, et Leonardi Bonuisini, mercatorum de Venecijs, testium ad hec vocatorum et rogatorum. In Consilio Ciuitatis Catari congregato per sonum campane, vt moris est, Sersius Clementis et Nicola de Crossia, nuncij et ambassiatores domini Comitis et Communis Ragusij, fecerunt et porrexerunt hanc protestacionem in scriptis, cuius tenor talis est:

Coram vobis dominis Judicibus, Consiliarijs et Communi Catari, nos Sersius Clementis et Nichola de Crossio, Nuncij et Ambassiatores nobilis viri domini Michaelis Mauroceni honorabilis Comitis Ragusij, Judicum et Consiliariorum, et totius Communis dicte Ciuitatis Ragusij ad hoc specialiter missi, dicimus et proponimus pro parte dictorum domini Comitis et Communis Ragusij, quod cum Juppanus Desa, filius quondam domini Regis Ladislaui, et domini Bellosclaua mater eiusdem Dese, deposuerit in Ragusio quasdam res, venerunt Ragusium Johannes de Pribi Nicholaus Dobronis, Johannes Gymanoi Johannes Gille, Marcus Basilij, et Medosius Thome Dragonis Sindici et Procuratores Communis Catari ad hoc specialiter constituti stb. et acceperunt de manibus domini Comitis et Communis Ragusij dictas res de predicto deposito stb. (azoknak visszaadását igérvén, ha törvényesen követeltetni fognak.) Cum igitur prenotata Belosclaua mater dicti Dese nunc venerit Ragusium cum litteris domini Regis Vrosij, continentibus quod dicte res debeant dari prenotate domine Bellosclaue;

et petat dictas res de predicto deposito stb. (azoknak visszaadatását szorgalmazzák.)

(„Thomasinus de Sauere, Notarius Publicus Sacri Palacij, et ducali auctoritate, et Ragusii Scriba" — közokmányából, a bécsi császári titkos levéltárban.)

313.

IV. László királynak, Németi és Thóti helységeket tárgyazó adománya Pál mester veszprémi prépost számára. 1286.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Ran[illegible]e, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Bulgarie, Cumanieque Rex om[illegible]i-bus, tam presentibus, quam futuris, presentes litteras insp[illegible]e-cturis, salutem in largitore salutis. Quum Regum et mun[illegible]di Principum reverencie congruit et honori, ut suos subiect[illegible]s de bonis efficere studeant summo opere meliores, non s[illegible]o-lum metu penarum; verum magis exortacione uberrima pr[illegible]e-miorum, ut in suis illustret largicio principalis zelum fid[illegible]i purioris munificencijs donatiuis; cum nichil ipsis causandu[illegible] esse credatur, quibus plurima dominus condonauit, et multo[illegible] rum dominio protulit, ac Regalis Troni fastigijs quodan[illegible] quasi singulari miseracionis Diuine consilio presigniuit oc[illegible]— culto, ut humana condicio ipsius, iugiter a primeuo libertate[illegible] nature nulli prorsus obnoxia, Regum et mundi Principum[illegible] submittatur imperio obnixius seruitura, exemplo sanctissimo euangelice ueritatis, que maiora et plurima pollicetur ministris et seruis fidelibus, qui in sibi traditis seu creditis, licet exilibus et minutis, zelum exhibuerunt operis per effectum propensioris diligencie seu fidei illibate. Hinc est, quod cum honorabilis et peritus vir Magister Paulus, Wesprimiensis Prepositus, Legum Doctor, qui nostro Regno, nobis et Corone a suis progenitoribus obsequiosus extitit et fidelis, ac nostris

Regni nostri in seruicijs varios labores sollercius pertulit erumpnas; eciam maria transfretando, et in Romanam Cu- ım frequencius nostris in obsequijs transcundo ac una pre- rtim uice suis proprijs sumptibus expensis cercius sibi com- issa semper inuiolate in rore fidei sedulis obsequijs com- obauit: nos Celsitudinis Regie de gracia liberali, uolentes sius Magistri Pauli Prepositi deuocionem et fidem largitis neficijs ampliare, intendere et, ut congruit, repensare dam- a, que pertulit, plurima, nostris obsequijs mancipatus Co- me per obices et rebelles; duas eidem villas Regias liberas, as hospites Regni nostri incolunt, videlicet Nempty et nouty, prope Corpona constitutas ab una parte paucis inter- dijs villis, ab alia uero prope villam Capituli Strigonien- Zebheleb uocatam, positas, collocatas te sitas supra viam gnam, qua itur in Zebnech Bana (Selmeczbánya), uel ar- ti fodinam, sic uocatam, cum telonio, uel tributo solito et tato Regali, quod in ipsis exigi consueuit ab antiquo, mptas et exceptas a iurisdiccione cuiuslibet omnino Comi- uel Judicis, et specialiter Comitis nostri de Zolum, qui pro pore fuerit Regie de Maiestatis indulto, in omnibus ciuili- s et criminalibus causis, tam nunc pendentibus, quam fu- is, realiter et perpetuo eximentes; illo eciam non obstante, qui forte nostre Serenitatis priuilegia exhiberent super do- cione predictarum villarum, a nobis consimili sibi facta; i a etsi easdem pro tempore quibusdam concesserimus ad ndum et fruendum, perpetualiter tamen nulli, preterquam gistro Paulo Preposito in presenti, et quia nostre Maiesta- bulle propter plurima de eisdem preter nostra mandata tre teneritatis perniciose commissa in tempore, nobis, de eplacito tocius Regni nostri, mandantibus abrogate fue- t et incise; vnde si qua apparerent super eo priuilegia alia, penitus inania et uiribus decernentes uacuata; concessi- s, dedimus et donauimus sibi, suisque successoribus, here- que heredibus et deinceps, perpetuo possidendas; dantes m liberam facultatem alienandi, uendendi, cumque alia sessione permutandi cum ecclesiastica, uel priuata persona, andiue inter uiuos, uel eciam in testamento relinquendi, lesie nominatim, uel persone ecclesiastice, si uoluerit, uel s hominibus uel personis extraneis, uel suis agnatis, seu

cognatis, cuicunque et quandocunque uoluerit, cuiuscunque alienacionis transferre titulo, irreuocabiliter perpetuo possidendas. In cuius rei testimonium efficax et perpetuam firmitatem, presentes nostras priuilegiales concessimus litteras, sigilli nostri dupplicis karaktere communitas. Datum per manus Magistri Theodori Prepositi Zebeniensis, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC°LXXX°VI°, indiccione quartadecima mense Nouembris, Regni autem nostri quintodecimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 692. l.)

314.

IV. László királynak Paagh helységet tárgyazó adománya a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1286.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod quia Paulus dictus Chomoz de genere Chak populos et possessiones Ecclesie Beate Virginis et domine Elysabeth sororis nostre karissime de Insula deuastauit et destruxit; quandam villam ipsius Paagh vocatam, quam ex nostra donacione possidebat, tum racione ipsius destruccionis eidem Ecclesie nostre illate, cum eciam pro eo, quia maior pars terre dicte ville Paagh Ecclesie nostre de Theluky fuisse dicitur, auferendo et alienando ab eodem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis predicte domine sorori nostre, et per eam ipsi Ecclesie contulimus de gracia speciali iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Datum Bude feria quinta proxima post Dominicam Palmarum anno Domini M°CC° octuagesimo sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

315.

László király azon javakat, melyeket Omodé mesternek adományozott, megerösiti özvegye és árvai számára. 1286.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus vniis quibus expedit presencium per tenorem: quod quia Magi- Omodeus bone memorie filius Omodei temporibus vite sue ɔ auo nostro, et Stephano patri nostro karissimis felicium relacionum Illustribus Regibus Hungarie, et demum nobis ab ncia nostra fideles semper et laudabiles inpendit famulatus: nerita seruiciorum eiusdem,domine relicte ipsius et orphanis hanc graciam de benignitate Regia duximus faciendam, d vniuersas possessiones, quas eidem Magistro Omodeo advenienti contuleramus, nostris priuilegialibus litteris confirdo, prefate domine relicte sue, et orphanis eiusdem relinus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendas, nec eas- ı ab ipsis alienare aut auferre intendimus, donec Domino ɔedente nobis fuerit vita comes; ymo promittimus, quod mprimum Domino volente status Regni nostri in melius rmabiter, ipsam collacionem nostram predicto Magistro ɔdeo, et per eum suis heredibus factam, mediante nostra ːa bulla, confirmamus; dummodo tenor presencium nobis ıemoriam reducatur. Datum Bude tercio die quindenarum tecostes anno Domino M°CC° octogesimo sexto.

ajos királynak 1358. IV. idus Maii kelt megerösitő privilegiumából; a fömélt. herczeg Batthyány család levéltárában.)

316.

IV. László király visszavonja azon okmányokat, melyekkel Joachin mester hütlennek nyilatkoztatva volt. 1286.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus significantes vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: nos intellexisse, quod Radislaus, et Stephanus frater ejusdem, tacita veritate, non ex consensu, nec ex conniuencia nostra litteras nostras priuilegiales recepissent super eo, quod Magister Joachinus in infidelitate perpetrata fuisset interemptus. Vnde cum idem Magister Joachinus nullam infidelitatem contra nostram Maiestatem commiserit, imo semper nostre Maiestati studuit multipliciter suis meritoriis seruicijs complacere: volumus, quod omnia priuilegia nostra et littere nostre, si que super huiusmodi facto contra dictum Magistrum Joachinum processerint, cassentur, et vbicunque fuerint presentate, uires non habeant, sed penitus pro irritis et cassis habeantur; quia dictus Magister Joachinus pro fidelitate Corone Regie debita per suos emulos extitit interemptus. Datum Bude quarto die quindenarum Pentecostes, anno Domini M°CC° octuagesimo (sexto.)

(Eredetie börhártyán a pécsi püspöki könyvtár okmányi gyüjteményében.)

317.

IV. Honorius pápa a raguzati érseket felhatalmazza, hogy a trebignei és stagnoi egyházak számára püspököket nevezzen. 1286.

Honorius Episcopus servus servorum Dei venerabili fra-
ri . . . Archiepiscopo Ragusino salutem et Apostolicam bene-
lictionem. Lecta coram nobis tua petitio continebat, quod du-
lum ad aures felicis recordationis Martini Pape IIII. prede-
cessoris nostri pervento, quod Tribuniensis et Stragniensis
Ecclesie Cathedrales tue provincie, metropolitico tibi iure
subiecte, tanto tempore pastoribus iam vacarunt, quod earum
provisio est ad Sedem Apostolicam secundum Generalis sta-
tuta Concilii legitime deuoluta; predecessor ipse dispendiis,
que ex diutina vacatione imposterum Ecclesie predicte possent
incurrere, per sue providentie studium intendens occurrere,
ac gerens de circumspectione tua in Domino fiduciam specia-
lem, tibi per suas dedit litteras in mandatis, ut si tibi con-
staret ita esse, predictis Ecclesiis, singulis videlicet singulas
personas ydoneas de prudentum et religiosorum virorum con-
silio ea vice auctoritate sua preficeres in Episcopos et pasto-
res, eisque ascitis tibi tribus vel duobus Episcopis, munus
consecrationis impenderes, ac faceres ipsis a suis subditis
obedientiam et reverentiam debitam exhiberi, contradictores
per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compes-
cendo. Verum quia predecessor ipse, antequam predicte eius
littere tibi presentate fuissent, debitum nature persoluit, nobis
humiliter supplicasti, ut ne ex diutina vacatione prefate Eccle-
sie dispendia patiantur, providere super hoc misericorditer
curaremus. Nos itaque, quibus ex iniuncto nobis Apostolatus
officio sollicitudo Ecclesiarum imminet, dispendiis huiusmodi
occurrere cupientes, fraternitati tue per Apostolica scripta
mandamus, quatenus super premisis s auctoritate nostra pro-

cedas iuxta predictarum eiusdem predecessoris nostri continentiam litterarum. Datum Rome apud Sanctam Sabinam V. idus Martii Pontificatus nostre anno primo.

(Theiner Ágoston; Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 103. l.)

318.

Lodomér esztergami érsek a Vancsa érsek által az esztergami templomban alapított oltárt az ottani örkananoksághoz csatolja. 1286.

Lodomerius Diuina miseracione Sancte Strigoniensis Ecclesie Archiepiscopus, eiusdemque loci Comes Perpetuus, vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in actore salutis. Pie mentis applectanda deuocio eo est benignius prosequenda, quo sancciori proposito talentum a Domino temporaliter acceptum in salutis ministerium pro animarum remedio commendatur, ut beneficio temporali in spirituales usus assumpto, resoluto corpore, nutriatur anima, fomentis spiritualibus delinita. Dudum siquidem venerabilis pater Stephanus Episcopus Prenestinus, tunc Archiepiscopus Sancte Strigoniensis Ecclesie felicis recordacionis pro remedio anime patris sui Comitis Vrbazij, cuius corpus intra porticum ecclesie Strigoniensis traditum extitit sepulture, intra campanilia supra uultam in honore Beate Lucie virginis construi fecit altare, illud pontificali ministerio dedicando, collatis ad ministerium eiusdem altaris et stipendium presbiteri ministrantis, pro remedio anime patris sui, duabus vineis, intra territorium vinearum de Striginio, et terra Vrkuta uocata (igy) prope Strigonium cum omnibus vtilitatibus suis, silua, feneto et ceteris appendicijs, sicut in ipsius priuilegio exinde confecto plenius continetur; ut in laudem Dei et salutem anime patris sui in eodem

ari misse celebracio pro quiescencium spiritibus non deesset. ıuia defunctorum pias voluntates pontificali semper decens studio adiuuari, ut crebra fiat salutis oblacio et intensius ui- ıt deuota collacio tribuentis; ipsum beneficium in persona i discreti, Deo denoti, Marcelli presbiteri, Custodis Ecclesie ıtre Strigoniensis, non tam personaliter, quam realiter, ipsi licet Custodie, cuius erant redditus tenues et exiles, per ɜm eciam et successores ipsius ad ipsum personatum dictum ıse officium credimus et speramus vberius et frequencius ɜrceri, de omnium fratrum nostrorum beneplacito et con- ıtu perpetuo duximus annectendum; ita, ut diebus singu-, salua honestate sua et debita deuocione, per se uel vica- m sacerdotem, nisi impediente infirmitate corporis, cele- ıri iuxta formam, antiqnitus ab eodem domino Stephano ıc Archiepiscopo Strigoniensi patre venerabili constitutam: ıter ipsum beneficium personatui vnientes, vt utrimque al- ī consulatur ex altero, et provisio paternalis magis excre- ıt, quam decrescat in exsecutionibus Diuinorum. In cuius memoriam perpetuamque firmitatem presentes litteras ıcessimus, munimine nostri sigilli roboratas. Datum Stri- ɜij in festo Beati Laurencij martiris, anno Domini CC°LXXX° sexto.

: Esztergomi káptalannak átiró okmányából Knauz. Magyar Sion III. köt. 626. l.)

319.

Az esztergami káptalan beleegyezését nyilatkoztatja Lodomér érsek intézkedéséhez, melylyel a Vancsa érsek által alapitott oltár az ottani örkanonoksághoz csatoltatott. 1286.

A B C

Vniuersis presentem paginam intuentibus Magister Benedictus Doctor Decretorum Prepositus, et Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Bone rei dare consultum, et pio operi subuenire, et presentis uite subsidium et eterne remuneracionis premium cernitur expectare. Eapropter nouerint uniuersi, presentes pariter et futuri, quod venerabilis pater dominus noster dominus Lodomerius Dei gracia Strigoniensis Archiepiscopus et Comes Perpetuus loci eiusdem, de nostro consensu, beneplacito, consilio et assensu plebaniam altaris Sancte Lucie virginis, in campanili nostre ecclesie existentis, quam olim dominus Stephanus Cardinalis Episcopus Prenestinus, tunc temporis videlicet Archiepiscopus Strigoniensis pie recordacionis, pro refrigerio anime Comitis Vrbazij patris sui construi fecerat, et salubriter ordinarat in persona discreti viri Marcelli Custodis Ecclesie nostre, Custodie Strigoniensi duxit annectendam irretractabiliter, et in perpetuum vniendam, vna cum terra Urkuta vocata, et duabus vineis, in usum ministeriorum eiusdem altaris concessis; in hijs et in alijs idem dominus noster Lodomerius Archiepiscopus nostre Ecclesie prospiciens meliora. Nosque ipsius domini Lodomerij Archiepiscopi annexionem et unionem huiusmodi ratam et gratam habentes, et confitentes pie ac prouide esse factam; ob maiorem certitudinem nostre beniuolencie et ratificacionis, ac approbacionis in signum, priuilegium eiusdem super hoc facto confectum, ad uberiorem cautelam de uerbo ad uerbum in tenorem presencium redigi fecimus et transcribi. Cuius quidem priuilegij tenor est talis:

is et appendi. Datum per manus discreti viri magistri
riani Ecclesie nostre Lectoris, anno Domini M°CC°LXXX°
o XVIII. kalendas Septembris.

(Az eredeti után Knauz, Magyar Sion III. köt. 627. l.)

320.

győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pápa nemzetség-Pál Zakach-i részbirtokát adományozta Hector, János fiának. 1286.

Nos Magister C. Prepositus et Capitulum Jauriensis Ecie memorie commendantes significamus vniuersis, quod lis vir Paulus filius Lamperti de genere Papa coram nopersonaliter constitutus, retulit uina uoce, quod quandam iculam terre sue Zakach uocate in Comitatu Wesprimiensi tehtis a parte terre Komund certis metis seperatam probonum amicicie et proximitatis unionem contulisset et doet Hectori filio Johannis proximo suo similiter coram nopersonaliter constituto, asumens ipsum Hectorem ab omni-

321.

IV. László királynak Voyk és Herescen nevü földeket tárgyazó adománya Endre comes, Endre comes fia számára. 1286.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Regali dignum est et expediens, eos, qui in seruicijs dominicis et obsequiosis famulatibus diucius se exercent, munificencia gratulari, vt eo amplius ipsorum exemplo ceteri ad fidelitatis opera vehemencius inuitentur. Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Comes Andreas filius Comitis Andree quasdam terras Thome filij Ind sine herede decendentis, Voyk et Herescen uocatas, in Comitatu Nytriensi existentes, petiuit a nobis sibi dari. Verum quia nobis de qualitate et quantitate dictarum terrarum ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Nytriensi nostris litteris dedimus in mandatis, ut unum ex ipsis cum Georgio de Hynd homine nostro pro testimonio mitterent fidedignum, coram quo idem homo noster reambulando dictas terras, presentibus omnibus commetaneis et vicinis statueret et assignaret ipsi Comiti Andree, si non fieret contradictum, contradictoribus uero ad nostram presenciam euocatis. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripserunt in hec uerba:

Excellentissimo domino suo Ladizlao stb. Capitulum Nytriensis Ecclesie stb. (következik a nyitrai káptalannak jelentése mint alább 327. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis ipsius Comitis Andree, que nobis in diuersis expedicionibus tam generalibus quam particularibus, et specialiter in conflictu, quem contra Regem Boemorum, nostrum et Regni no-

stri capitalem inimicum, habuimus, ubi idem Rex occubuit, impendit, commitendo eciam se diuersis casibus fortune, pro fidelitate nobis debita letalia wlnera subportando, dictas terras Voyk et Herescen uocatas ad nostras manus deuolutas, sub antiquis metis et terminis, cum omnibus utilitatibus earundem dedimus et contulimus ipsi Comiti Andree, et per eum suis heredibus, ac eciam suis fratribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Scybiniensis aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° octuagesimo septimo, Regni autem nostri anno sedecimo.

(Eredetie börhártyán melyről a pecsétnek töredéke barna selyemzsinóron függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

322.

IV. László király Pousát és Bokut pozsonyi várjobbágyokat birtokukkal együtt nemesi rangra emel. 1287.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Bulgarie, Cumanieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem litteram inspecturis, salutem in omnium saluatore. Quoniam gloria Regis et honor, ac Regni tutamen et defensio in multitudine bellatorum crescere consueuit et augeri: dignum est, ut Regia Maiestas bellancium collegio viros idoneos sumpmo opere studeat agregare. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod quia Powsa filius Budolo, et Bocou consanguineus eiusdem, de jobagionibus Castri nostri Posoniensis oriundi,

Johanni Comiti Posoniensi dilecto et fideli nostro in diuersis expedicionibus,que in illis partibus in defensione confinij Regni nostri emerserunt, gratos semper et laudabiles vna cum domino eorundem impenderunt famulatus; pro quibus non solum in conspectu Baronum nostrorum, verum eciam coram nostre Maiestatis obtutibus commendari meruerunt: Nos igitur tum ad peticionem et instanciam ipsius Comitis Johannis, tum eciam in recompensacionem fidelitatum et seruiciorum eorundem, ipsos transtulimus pure et simpliciter de jobagionatu dicti Castri, cum terris ipsorum existentibus in Saap et in Januk, conferentes eis donum tam solempnis libertatis, vt de cetero illa et eadem gaudeant et fruantur libertatis prerogatiua, qua veri, primi, et naturaliter seruientes Regales gratulantur sub vexillo Regio militantes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Scebiniensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC° octuagesimo septimo; indiccione quindecima, Regni autem nostri anno sedecimo.

(Eredetie börhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett, Hideghéthy Antal ur tulajdona; Hibásan közölve Fejér által Cod. Dipl. V. köt. 3. r. 356. l. közli Nagy Iván.)

323.

IV. László király megujítja Erzsébet ifjabb királynénak Barus-Bela nevü földet tárgyazó adományát Péter comes, Miklós mester fia számára. 1287.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis sa-

tem in omnium saluatore. Equitas suadet et requirit, ut quod
ique iustis et legitimis racionibus datur uel relinquitur, id
lidum debeat perpetuo permanere. Proinde ad uniuersorum
m presencium quam futurorum noticiam tenore presencium
rum serie uolumus peruenire; quod nos consideratis fidelita-
ius et seruiciorum meritis Comitis Petri, filij Magistri Ny-
lai, nepotis Weech, que nobis in diuersis expedicionibus
egni nostri tam generalibus quam particularibus fideliter in-
ndit et indefesse, quandam terram Reginalem Burus Bela
catam in Comitatu Strigoniensi existentem, per dominam
consortem nostram karissimam mediante priuilegio eiusdem
dem donatam et collatam, dedimus et reliquimus cum omni-
is utilitatibus suis et pertinencijs dicto Comiti Petro, et per
im suis fratribus perpetuo possidendam; eo tamen modo et ea
enitudine, quemadmodum ipsa terra mediante priuilegio dicte
nsortis nostre karissime per eundem Comitem Petrum antea
bita extitit et possessa. In cuius rey memoriam perpetuamque
nitatem presentes concessimus dupplicis sigilli nostri:
nimine roboratas. Datum per manus discreti uiri et Ma-
stri Theodori Prepositi Scybiniensis aule nostre Vice Can-
larij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° octuagesimo
ptimo, Regni autem nostri anno sedecimo.

(Eredetije bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron, függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

324.

V. László király rendelete Buda város elöljáróságához, hogy nyúlszigeti apáczazárda számára a zalánkemeni és zimonyi kereskedöktöl a vámot beszedje. 1287.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Judici
Castro Budensi pro tempore constituto, Juratis et vniuersis
ibus Castri eiusdem salutem et graciam. Dixit nobis do-

mina Elisabeth nostra soror karissima, quod vos quosdam mercatores de Zolunkemen et de Zemlen non soluto tributo consueto abire permisistis. Vnde cum per hoc iuri ipsius domine Elisabeth non modicum derogetur; fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus statim uisis presentibus ab omnibus mercatoris (igy) de Zolunkemen et de Zemlem ac ab alijs quibuscumque tributum consuetum dari et persolui faciatis ex integro, non obstantibus litteris nostris, si que per eosdem mercatores fuerint presentate. Ceterum uolumus, quod de tributo, quod per uestram negligenciam non est persolutum, officialibus eiusdem domine Elisabeth omnimodam satisfaccionem impendatis, remotis amore, timore uel fauore aliquorum; quia uolumus, quod omnes mercatores tributum karissime sorori nostre debitum persoluant iuxta consuetudinem ab antiquo obseruatam. Datum Bude in octauis Petri et Pauli Apostolorum anno Domini M°CC° octugesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, pecsétje elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

325.

IV. László király, hogy a nyúlszigeti apáczazárda jogaiban hátrány ne történjen, megtagadja Buda városától a kért vásári jogositványt. 1287.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie memorie commendamus significantes quibus expedit vniuersis, quod licet ciues nostri de Castro Budensi a nobis petiuissent annuantim nundinas celebrari; tamen, quia considerauimus sororibus de Insula Virginis Gloriose dampnum per hoc in tributo suo non modicum generari, ad peticionem et instanciam domine Elisabeth sororis nostre karissime concessimus, ut ipse nundine non debeant celebrari, prout eisdem ciuibus concessum non

extitit usque modo. Datum Bude die dominico ante festum Marie Magdalene, anno Domini M°CC° octuagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott királyi pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

326.

A székes-fehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Pylis nemzetségbeli Demeter comes Sárkán helységnek felerészét Miklós comes fiainak eladta. 1287.

(C)apitulum Ecclesie Albensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod Comite Demetrio filio Comitis Nicolai de genere Pylis ab una parte, Johanne filio Pangracij de Garas pro Petro et Zoard filijs Comitis Nicolai nepotis Weech ex altera coram nobis constitutis, jdem Comes Demetrius medietatem cuiusdam possessionis Sarkan uocate in Comitatu Strigoniensi existentis, ab alia medietate eiusdem, porcione scilicet filiorum Bechend Bani exceptam, cum domina uxore sua, filia uidelicet dicti Bechend Bani, sicut dixit, traditam cum suis utilitatibus confessus est se uendidisse pro triginta quinque marcis communis argenti predictis Petro et Zoard perpetuo possidendam et habendam, et ipsam recepisse pecuniam ab eisdem. Eo interposito, quod quicunque dictam medietatem a prefatis Petro et Zoard, et eorum heredibus in posterum repeteret, idem Comes Demetrius et eius heredes expedire tenerentur proprijs laboribus et expensis. Prefate itaque uendicioni et empcioni quidam, qui se Bench filium Rupheyn de Lylug esse dixit, nomine commetaneo comparendo, consensum prebuit et assensum. In cuius rei memoriam presentes ad peticionem dicti Comitis Demetrij predictis Petro et Zoard dedimus litteras nostro si

gillo communitas, anno Domini M°CC° octuagesimo septimo VI. kalendas Aprilis. Reuerendo viro Magistro Antonio Ecclesie nostre Preposito, Esau Cantore Myke Custode, Nicolao Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

327.

A nyitrai káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Endre comes Voyk és Herescen helységekben statuáltatott. 1287.

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Nytriensis Ecclesie oraciones in Domino tam debitas quas deuotas. Receptis litteris uestris et diligencius inspectis, cum Georgio de Hynd homine uestro nostrum hominem misimus pro testimonio fidedignum, qui ad nos reuersus dixit, quod idem homo uester quasdam terras Thome filij Ind sine herede decedentis, Voyk et Herescen nocatas in Comitatu Nytriensi existentes, Comiti Andree filio Comitis Andree iuxta preceptum uestrum et mandatum, sub eisdem metis et terminis, quibus idem Thomas tenuit et possedit, presentibus commetaneis et vicinis ipsarum terrarum, et ipsis non contradicentibus ymo consencientibus statuisset nemine contradictore penitus existente. Datum quinta feria proxima ante dominicam Palmarum.

(IV. László királynak 1287-hí adományleveléböl, mint fentebb 321. sz. a.)

328.

A zágrábi káptalannak Graduch és Gemanigy helységek közti határjárást tárgyazó bizonyságlevele. 1287.

Metales terrae Graduch et Germanigy, alias Jarmanigy, in vicinitate possessionis Brochyna Abbatis de eadem, ac iuxta vallem Cobyldol, fluvios item Brathyna, Golobynnik, Behon, Bruznyk, Zuynchy, Petin, Thorbochyn Blagusugy, montesque Wyherdobrotyn et Goriche, ac locum Lokowyscha vocatum situatarum; quas videlicet Draguan filius Herne, Herenk filius Obrad, et Wolk filius Jako de predicta Graduch; item Brathk filius Pethk, Gordona filius Wydozlou, et Wolkoy filius Guduslou de attacta Germanici, nobiles de Brochyna velut suas hereditarias pro 60 marcis denariorum Zagrabiensium sub expeditoria cautione Stephano Bano filio Comitis Stephani, et eius haeredibus universis mediante fassione coram Capitulo Zagrabiensi celebrata perennaliter vendiderunt; anno 1362. pro Georgio et Michaele dictis Zwdor filius Dominici de Bulch, ac Petro, Symone, Stephano, Joanne et Emerico fratribus ipsorum, erga exhibitionem sub sigillo Leustachii Sclavoniae Bani transsumptae. Sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből. Az okmány eredeti példánya Zágrábba vitetett.)

329.

A kereszteseк esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Huntpáznán nemzetségbeli Lampert comes az esztergami káptalannal birtokcserét kötött. 1287.

A B C

Frater Hermanus Magister, et vniuersi fratres Crucigerorum Sancti Stephani Regis de Strigonio, vniuersis, quibus presentes ostenduntur, salutem in omnium saluatore, qui est uera salus. Ad uniuersorum noticiam tenore huius scripti volumus peruenire: quód Comes Lampertus filius Pazdan de genere Huntbpazdan (igy), ad nostram venit cum Cazmerio filio suo presenciam, et nobis dixit, quod particulas possessionum suarum in Bekasmeger ante Budam, in Dorogh, et Cheu iuxta viam et Ciuitatem Srigoniensem habitas, dedisset Capitulo Strigoniensi, et coram nobis cum suis priuilegijs donauit, coram omnibus suis commetaneis et proximis, et non contradicentibus perpetuo et irreuocabiliter possidendas et tenendas. E conuerso idem Capitulum ipsi Comiti Lamperto et filio suo donauit quoddam predium suum Raich cum piscina in fluuio Arua et alijs suis vtilitatibus, sicut eis dominus Endre Rex contulit, similiter perpetuo iure et irreuocabiliter possidendum et tenendum, in filios filiorum et heredum per heredes. Cuius priuilegium idem Capitulum coram nobis eidem assignauit. In cuius permutacionis testimonium partes a nobis sibi presentes dari postularunt, et nos suadente iusticia duximus easdem concedendas. Datum in octauis Pasce, anno Domini M°C°C°LXXX°VII°.

(Az eredeti után Kuauz, Magyar Sion III. köt. 694. l.)

330.

keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy 'aróthi Fülöp comesnek fiai Thuteus nevü örökbirtokukat iklós és Péter mestereknek, Weech unokáinak eladták. 1287.

Frater Dominicus Magister Domus Hospitalis Sancti Re- s de Strigonio et Conuentus eiusdem Domus, vniuersis tam esentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie lumus peruenire: quod Comes Nicolaus, Georgius et Turdos, ij Comitis Phylpus, nobiles videlicet de Moroth, coram no- s personaliter constituti confessi sunt vina uoce, quod terram am hereditariam Thuteus vocatam vendidissent et coram bis vendiderunt Magistro Nycalao et Magistro Petro, nepo- us Weech, quinque marcis plenarie receptis et habitis ab dem, in eisdem metis et terminis, sicut ipsi ijdem dignoscun- r possedisse, iure hereditario in filios filiorum inreuocabili- r et in perpetuum possidendam. Cuius quidem terre propin iiores conterminales predicti Comes Nycolaus, Georgius Thurdos a parte aquilonis eosdem Magistrum Nycolaum et trum; a parte uero meridionali terram Ecclesie Albensis parte silue esse afirmarunt. Obligantes eciam se iam dicti mes Nycolaus, Georgius nt Thurdos ad hoc, et filios suos, no filios filiorum eorundem, ut si per quempiam racione ip- is terre processu temporum contra memoratos Magistrum ycolaum et Petrum, uel suos heredes heredumque suorum ccessores materia questionis fieri contingat, expedire tene- ntur (propriis) laboribus et expensis. Vt igitur huius vendi- nis seu empcionis series robur perpetue firmitatis obtineat c per quempiam in irritum valeat retractari, ad instanciam peticionem eorundem Comitis Nycolai, Georgij et Thurdos pedictis Magistro Nycolao et Petro presentes concessimus

litteras apposicione sigilli nostri communitas. Datum anno Domini M°CC° octuagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függött; a budai kir. kamarai levéltárban.)

331.

A sági konventnek bizonyságlevele, hogy Dywychei Mátyás testvére Tivadarnak árvája, Tyvadar megöletése tárgyában Kurtusi Páll[al] egyezkedtek. 1287.

A B C

Ladizlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Pr[emonstratensium] de Saag omnibus Christi fidelibus tam pr[esentibus] quam futuris presens scriptum inspecturis salutem [in] omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presc[encium] volumus peruenire, quod personaliter constituti cora[m] nobis Mathias filius Deme de Dywyche et orphanus Thyuodo[ri] filius fratris sui ex una parte, ab altera uero Paulus filius M[a]dach de Kurtus tam pro se quam pro fratribus suis Benedic[to] et Andrea ijdem filij Madach secundum arbitrium proboru[m] virorum et de uoluntate parcium pro morte et occisione pr[e]fati Thyuodori soluerunt coram nobis Mathie et orphano s[u]pradictis viginti marcas in argento finito. Assumpmens ip[se] Mathias, quod quicunque prefatos filios Madach racione [et] occasione mortis et occisionis sepedicti Thyuodori niteret[ur] molestare, ipse teneretur eos expedire et excusare propri[is] laboribus et expensis. In cuius rei testimonium ad instancia[m] parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimin[e] roboratas. Datum in Dominica Indica anno Domini M°CC° LXXX° septimo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek függőpecsétje már elveszett, a nemz. mu[zeum] kézirattárában.)

332.

ıu város nagytanácsának határozatai a községi kormányzás tárgyában. 1287.

Anno M°CC°LXXX°VII° die XXV. Marcij, Generali et ıori Consilio Ciuitatis Traguriensis, mandato predicti do- ıi Capitanei in palacio dicti Communis, sono campane et e preconis more solito congregato; predictus dominus Ca- ıneus proposuit, et consilium sibi dari pecijt: quod cum ıberatum fuerit, quod eleccio noui Regiminis faceretur qua- r, et quomodo sit dicta eleccio facienda consilium petit iberi. In reformacione cuius consilij placuit toti Consilio, ;o partito per predictum dominum Capitaneum de leuando sedendum placuit, quod fiat eleccio de hominibus de Firmo ue ad quinque eundo de primo ad secundum vsque ad vl- um; et si omnes electi recusauerint, ille qui iturus est pro ta ambaxiata, faciat nouam eleccionem cum consilio domini merij de Falco cum salario sexcentarum librarum cum vno io, vno notario, et cum illa familia ad voluntatem ipsius estatis; et quod suum tempus incipiat ea die, qua de suo cio prestiterit sacramentum.

Item placuit, quod impetretur securitas pro Potestate et ılia sua a domino Comite de Dalmissanis — — — — — ;tus nuncius Siluester Mingacij.

Electi sunt per Consilium de Firmo: dominus Johannes Cauendenis; dominus Raynaldus Georgij; dominus Ray- dus Paıadelsi; dominus Petrus Jacobi Marci; dominus nsiscus Suppi.

Item partito facto super ambaxiata retracta in presenti ısilio per Joardum ex parte domini Comitis, qui retraxit, lixit: quod quia dominus Episcopus dicitur velle ire ad iam Romanam contra Sibenicenses, ipse dominus Comes ıisit pacem, et Comitatum seu officium Comitis; et quod ade non habeant in eum spem, immo custodiant se. Placuit

toti Consilio; quod ambaxatores, qui sunt ituri ad dominum Banum pro dicta occasione, vadant ad ipsum dominum Comitem; et illam excusacionem, quam facturi sunt coram domino Bano, faciant coram eo.

Item facto partito per predictum dominum Capitaneum, si ob hoc facienda est aliqua custodia de hominibus vel animalibus; placuit toti Consilio, quod illi, qui custodiunt portas, non permittant exire bonas dominas extra terram, seu extra ianuam.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 121. l. A menuyiben itt többször a „praedictus dominus Capitaneus" említtetik, Lucius így szól: „il capitanio, che era all'hora in luoco del Podesta, il cui nome non s'esprime." stb.)

333.

IV. László király az esztergami egyház jobbágyait, különösen a szebelébieket, megerösiti régi szabadalmaikban. 1288.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, presentem paginam inspecturis, salutem in actore salutis. Quoniam Regie conuenit Maiestati Sacrosanctas Dei Ecclesias, in quibus queritur et inuenitur salus et venia peccatorum, sicut alijs dotibus et beneficijs stipare munificencius donatiuis, sic eciam in sui libertate conseruare donata, ut possessiones et bona Ecclesie et jobagiones, ad Dei Ecclesiam pertinentes, nullis iniuriosis Comitum, seu aliorum potentatum laicalium distracti interdum eciam citacionibus, litibus et pulsati judicio debeant indebite molestari: nobis Dei per graciam in tronum Regni sublimatis multociens Sancte Strigoniensis Ecclesie a nostris antecessoribus, felicium Regum Hungarie super populorum suorum libertatibus, in quibus ipsa Sancta Strigoniensis Ecclesia merum et mixtum

imperium habere dinoscitur, fuerunt exhibita priuilegia, hoc expressissime continencia, contenta ipsornm intuentibus et tenores: quod populi omnes vniuersi et singuli, possessiones et ville ipsius Sancte Strigoniensis Ecclesie, in quibuscunque Regni nostri partibus constituti seu constitute sint, nonnisi Sancte Strigoniensis Ecclesie Prelati, venerabilis videlicet patris nostri domini Sancte Strigoniensis (Ecclesie) Archiepiscopi, in quocunque judicio graui vel leui, magno ac paruo teneantur astare, illi videlicet, qui possessiones incolunt archiepiscopales, et suorum propriorum jobagionum censentur nomine seu vocantur; alij autem jobagiones honorabilium virorum fratrum nostrorum, eiusdem Sancte Strigoniensis Ecclesie Prepositi videlicet et Capituli, nullius alterius Judicis Regni nostri, vtpote Comitis Palatini, Judicis Curie nostre, uel alterius, quocunque idem nomine apelletur, preterquam ipsius Sancte Strigoniensis Ecclesie Prepositi, vel Judicis seu Comitis ipsius Prepositi et Capituli, qui ab eisdem fuerit pro tempore constitutus, si cause qualitas hoc requirit, coram alio forsan citatus Judice, uel Comite comparere teneatur; quod eciam sub Regie indignacionis interminacione omnibus prorsus Regni nostri Judicibus auctoritate presencium districcius imperamus. Eximentes una cum omnibus alijs Sancte Strigoniensis Ecclesie possessionibus et jobagionibus omnibus tam generaliter, quam eciam specialiter villam Zebheleb, vicinam ville Nemty prope Corponam, et villam Gereky prope Ipul, et omnes alias a jurisdiccione Comitis Huntensis nominati, qui pro tempore de Regia gracia fuerit constitutus; qui vero aliquem jobagionum dicte Ecclesie Strigoniensis in Zebheleb commorantem ciuilibus et pecuniarijs causis uoluerit conuenire, eciam coram ipsius ville villico, sicut et in alijs liberis villis Regni nostri, si voluerit, consequi poterit justicie complementum. Scientibus omnibus, et pro firmo tenentibus, et specialiter nostro Huntensi Comite, quicunque alternis vicibus in Huntensem Comitem de liberalitatis Regie munificencia fuerit sublimatus, quod maxime indignacionis Regie aculeos sue desidie de cetero culpa, nostris tam pijssimis refragando mandatis, incurret, si secus presumpserit, quod non credimus, attemptare; et quitquid contra eosdem ipsius ville uel villarum jobagiones judicando ipsos inuitos, cum suo

parere judicio nullatenus teneantur, idem Comes fecerit, uel decreuerit judicando, cassum penitus et irritum habeatur; et actor seu aduersarius, qui citare fecit eosdem, a sua cadat penitus accione. Nec eciam huius nostri priuilegialis indulti quesitum in fraudem reconueniri possint et debeant dicte Sancte Strigoniensis Ecclesie jobagiones ville predicte, nec fideiussores prestare cogantur, ut respondeant reconuenien ti coram Huntensi Comite, uel alijs Judicibus, in quorum presencia ipsi villani de Zebheleb urgente necessitate compulsi justiciam consequendi, conuenire alios forsitam suis vicibus compelluntur; quin, sicut nolumus dictos jobagiones nostre Sancte Strigoniensis Ecclesie coram alijs Regni nostri Judicibus seu quibuscunque Comitibus conueniri; sic eciam ipsos sepedictos Ecclesie nostre jobagiones de Zebheleb nec agentes contra alios Judicij in figura, in ipsorum, Comitis videlicet Huntensis et aliorum presencia quorumcunque Comitum, reconueniri permittimus, auctoritate presencium coram ipsis; nostre tam iustissimum, tamque deuotissimum Serenitatis indultum priuilegium, multa nostrorum Baronum, ac sublimium Optimatum Regni nostri, seu Procerum consilio maturiore decretum, quod firmissimum esse volumus omni euo, saltim taliter indirecte ualeat lacesciri. Adiicimus eciam presentis nostri priuilegij per tenorem, quod nullus prorsus Baronum Regni nostri, videlicet nec noster Comes Palatinus, nec Judex Curie nostre, nec Magister Thauarnicorum, nec quispiam aliis nobilium Regni nostri, quacunque prefulgeat dignitate, descensum suum presumpmat facere super villam eandem Zebheleb sepedictam; quod si quisquis contra hoc nostrum indultum venire presumpserit, reus dati dampni Sancte Strigoniensis Ecclesie eo ipso, quod descensum in dicta villa fecerit, comprobato per omnia ad iuramentum Judicis ac quatuor Juratorum dicte ville, tamquam si alijs legittimis probacionibus de consuetudine Regni nostri conuictus extiterit, puniatur. Hoc idem dicimus de predonibus et latronibus Regni nostri, qui dictam villam offenderent spoliando, uel aliquos jobagiones, aut aliquem ville eiusdem commeantes, aut transeuntes negociacionis sue pro causa, per Regni nostri itinera, forsitan spoliarent: verum ubi dampna maiora infligerentur toti ville, aut aliquibus villanorum; tunc Sancte Strigoniensis Ecclesie De-

ano adiuncto, quantitatem et qualitatem dampnorum suorum irisjurandi religione dependant, per quod aduersarij eorum, ui ville, vel villanis nocuerint, pro conuictis per omnia lenarie censeantur. In cuius rei memoriam, firmitatemque erpetuam presentes concessimus litteras, dupplicis sigilli ostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis atris domini Th(ome) Episcopi Waciensis aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo CC° XXX° octauo, Regni autem nostri anno sextodecimo, indictione prima, quartodecimo kalendas Maij.

(Zsigmond király 1412-ki átirata után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 696. l.)

334.

V. László királynak Weresalma nevü földet tárgyazó adománya Péter, György comes Abauj megyei főispán fia számára. 1288.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, ame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque ex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis ılutem in omnium saluatore. Regali dignum est et expediens ɔs, qui in seruicijs dominicis se exercent, munificencia grallari, ut ceteri ipsorum exemplo inuitati ad maiora fidelitatis opera perducantur, discantque suo naturali domino fficacius adehere (így). Proinde ad uniuersorum notiam harum serie uolumus peruenire, quod accedens ad ostram presenciam Petrus filius Comitis Georgij Comes loui Castri dilectus et fidelis noster, quandam terram Weresalma uocatam in Comitatu de Sarus existentem, quam Ewze t filij sui possidebant, a nobis sibi dari postulauit. Verum uia super facto eiusdem terre nobis ueritas non constabat, fi-

delibus nostris Capitulo Agriensi nostris litteris dedimus in mandatis, ut ipsorum mitterent hominem fidedignum pro testimonio, coram quo Johannes Fynta dictus homo noster accederet super faciem eiusdem terre, et ipsam statueret eidem Comiti Petro, si non fieret contradictum, contradictores ad nostram presenciam ad terminum competentem euocando Quod quidem Capitulum Agriense nobis rescripserunt hunc tenorem continentes, quod idem Comes Johannes homo noster accessisset super faciem dicte terre, et ipsam in presencia hominis eorumdem ipsi Comiti Petro nemine contradicente statuisset. Nos itaque, pui ex officio suscepti regiminis nostri debemus pensare merita singulorum, et unicuique respondere iuxta exigenciam suorum meritorum, considerantes multiplices et laudabiles famulatus ipsius Petri Comitis, et Jowanka fratris sui, quos ijdem exhibuerunt nobis cum sumpmo ardore fidelitatis in diuersis expedicionibus Regni nostri; et specialiter tunc, cum perfida gens Tartorum (igy Tartarorum helyet Regnum nostrum hostiliter adhierat, et uastus, destruccione incendia et nocumenta quam plurima committebat in Regno nostro perageudo, ijdem Comes Petrus et Jowanka ob fidelitatem Corone Regie debitam, et pro defensione incolarum Regni nostri contra eosdem Tartaros se opposuerunt preliando, vbi idem Jowanka per dictos Tartaros letalia excipiens uulnera diem clausit extremum. Nos igitur in aliqualem recompensacionem seruiciorum eiusdem Comitis Petri, propter mortem dicti Jowanka, et propter seruicia ipsius Comitis Petri, licet modicum sit, quod ad presens agimus, et idem Comes Petrus maiori remuneracione dignus et attollendus haberetur, ipsam terram Weresalma uocatam cum omnibus utilitatibus suis eidem Comiti Petro et suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Cuius terre mete, prout in litteris eiusdem Capituli uidimus contineri, hoc ordine distinguntur: Prima transiens meta de ultra Copou et unam transiens aquam nomine Lytighe, ab illa meta usque terram Weresalma; deinde remote perueniens illa meta usque in quandam aquam Tarcha uocatam; deinde de Tarcha uadit in medio Syn via magna procedendo ad paruam aquam, que nominatur Ozyu potok, et in illa procedit alte usque ad unum

agnum pratum, quod est medium terre supradicte; exinde
e prato descendit superius usque ad domum Michaelis; et
e domo ipsius Michaelis descendit illa meta ad unam aquam
ıtosam, que uocatur Sarus potok, deinde ducit usque ad Li-
ıne, et exinde ipsa meta procedit usque ad fluuinum Tarcha,
rocedendo usque ad primam metam ipsius terre. In cuius rey
emoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus lit-
ras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per ma-
us venerabilis viri Thome Dei gracia Episcopi Waciensis aule
ostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC°
ctuagesimo octauo, Regni autem nostri annò sextodecimo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemszinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

335.

V. László kirdlynak Gyarmat nevü földet tárgyazó adománya Zuard mester, Miklós comes fia számára. 1288.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie-
ame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque
ex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris pre-
ıns scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam
d vniuersorum noticiam tenore presencium volumus perue-
re: quod Magister Zuard filius Comitis Nicolai nepotis
'eech ad nostram accedens presenciam, quandam terram
obilium sine herede decedencium, Balasey uidelicet et Gre-
orij filiorum Wyd, ac Chetre filij Zelemen, Gormoth vocatam,
ıcuam et habitatoribus, vt dicebat, destitutam, ad manus
ostras Regias de Regni consuetudine deuolutam a nostra pe-
jt Maiestate sibi dari. Verum quia nobis de qualitate et quan-
tate dicte terre veritas non constabat, fidelibus nostris Con-
ntui Domus Hospitalis Sancti Regis de Strigonio dedimus

in mandatis, ut suum hominem mitterent pro testimonio, coram quo Ladizlaus filius Lupreth de Iulafener homo noster accederet ad terram Chetre, Balisey et Gregorij predictorum Gormoth vocatam, et sciret rei ueritatem de predicta terra, vtrum esset vacua et habitatoribus destituta, nec ne; et si uacuam eandem inuenit, statueret dicto Magistro Zuard, si non fieret contradictum, contradictores vero ad nostram citaret presenciam ad terminum competentem. Qui quidem Conuentus nobis demum rescripsit in hec uerba:

Excellentissimo domino suo L. D. gr. Illustri Regi Hungarie Conuentus Cruciferum Sancti Regis Stephani stb. (következik a keresztesek esztergami konventjének 1288-ki jelentése mint alább 352. sz. a.)

Nos itaque considerantes fidelitatis et seruiciorum merita dicti Magistri Zuard, quibus in diuersis Regni nostri expedicionibus coram nostre Maiestatis oculis meruit multipliciter commendari, eandem terram Gormoth cum suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, que fuit Chetre, Balisey et Gregorij predictorum sine herede decedencium, ad manus nostras Regias, vt premisimus, deuolutam, eidem Magistro Zuard, et per eum sius heredibus heredumque suorum successoribus de plenitudine nostre gracie dedimus, contulimus, tradidimus et donauimus iure perpetuo pacifice et irreuocabiliter possidendam. Vt igitur huius nostre collacionis series robur optineat perpetue firmitatis nec possit ullo unquam tempore in irritum ratractari, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas Datum per manus venerabilis patris Thome Dei gracia Episcopi Waciensis aule nostre Cancellarij lecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC° octuagesimo octauo septimo kalendas Julij, Indiccione prima, Regni autem nostri anno sedecimo.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

336.

IV. László királynak Zuda nevü földet tárgyazó adománya Zemplén vármegye több várjobbágya számára. 1278.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod Comes Demetrius filius Andree de genere Rusd ad nostram accedens presenciam a nobis instantissime supplicando postulauit, ut quandam terram Zuda vocatam, Castri nostri de Zemlen, que eidem per dominum Regem Stephanum patrem nostrum karissimum collata fuerat cum priuilegio suo roborando, et per nos postmodum ipsius karissimi patris nostri donacio confirmata, Lukachio et Ezen filijs Andree dimidietatem ipsius terre; item aliam dimidietatem Johanni (et) Michaeli filijs Kecchem, et Luka patrueli eorumdem, seruientibus suis, dare et conferre de benignitate Regia dignaremur. Nos igitur consideratis seruicijs et fidelitatibus prefatorum filiorum Andree et Kecchem, que idem cum omni feruore fidelitatis in omnibus expedicionibus regni nostri, se diuersis fortune casibus submittendo, fideliter impenderunt, prefatam terram Zuda, cum omnibus vtiltatibus et pertinencijs suis, memoratis Lukachio, Ezen, Johanni, Michaeli et Luka iure perpetuo, et in heredum heredes, duximus conferendam, sub eisdem metis et terminis, quibus per Comitem Demetrium prefatum limitata fuerat et possessa. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Johannis Prepositi. Budensis, Albensis Ecclesie Electi, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M°CC°LXX° octauo Regni autem nostri anno septimo.

Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett; a mélt. báró Perényi család levéltárában.)

337.

IV. László királynak Barcsa nevü földet tárgyazó határozata Miklós és Márton, Miku fiai, s a kassai vendégek köst. 1288.

Nos (L. Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes) significamus quibus expedit vniuersis — — — — — — — — — — — — — — — Miku p — — — Barcha uocatam et hospites de Kassa — — — — — eiusdem Hannus et Georgius nomine — — — — — sine herede decedentis tacita ueritate — — — — sent sibi dari; tamen — — — — — — — et Nicolaus ac Martinus filij — — — — — Edus Comes, cognati ipsorum de Barcha, fratres dicti Myku patrueles ad nostram accedentes presenciam retulerunt, quod terra Barcha esset ipsorum hereditaria — — — — et porcio, que in eadem — — — — contingit — — racione proximitatis — — — et in quam alij — — — — possidendam. Verum quia cuicunque in suo iure non uolumus derogari — — — terram — — — — — — — testimonio eisdem possidendam, prout idem Myku (pater eorum) dinoscitur ab antiquo possedisse. Datum in Sceps die Sabbati ante Dominicam Letare anno Domini M°CC° octagesimo octauo.

(Eredetie börhártyán, igen megrongált állapotban és már alig olvasható; a Bárczay család levéltárában.)

338.

V. László király a nyúlszigeti apáczákat birtokukban megerősíti. 1288.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos ad peticionem et instanciam domini Zawisij Ducis de Opauia karissimi generis (igy) nostri, et domine Elizabeth consortis eiusdem sororis nostre karissime, vniuersas possessiones nobilium dominarum Deo jugiter famulancium de Insula Beate Virginis, uillas scilicet, vineas, molendinum et pallacia de Caidis Aquis, ac ipsam insulam Beate Virginis cum omnibus pertinencijs earundem ubique in Regno nostro existentibus, simul cum tributo fori seu porte Castri Budensis, prout antea pro ipsis dominabus exigi consueuerat; reddidimus et restituimus eisdem nobilibus dominabus, et per eas Monasterio Beate Virginis perpetuo possidendas pariter et tenendas; omnes litteras et instrumenta, si que in contrarium super facto possessionum dictarum nobilium dominarum pro aliquo ex parte nostri processissent, auctoritate presencium reuocantes. Datum Strigonij sabbato proximo post quindenas Pentecostes, anno Domini M°CC° octuagesimo octauo.

(Zsigmond királynak 1428-ki átiratából, mely papiron kelt „Bude in die logacionum" s melyet kért „religiosus vir frater Cosmas Ordinis Sancti Dominici Prior Claustri Beate Virginis de Insula Leporum nominibus ei et personis religiosarum dominarum sanctimonialium eiusdem Claustri;" a budai kir. kamarai levéltárban.)

339.

IV. Miklós pápa a raguzai érseknek meghagyja, hogy a velenczeieket arra birja, mikép az aquileai patriarchatus birtokában és Istriában elfoglalt várakat visszaadják. 1288.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Ragusino salutem et Apostolicam benedictionem. Habet nostris auribus inculcata relatio, quod dilecti filii nobilis vir . . . Dux et Commune Venetorum ad occupationem bonorum et iurium Aquilegensis Ecclesie manus avidas extendentes, Parentinam, Emonensem et Justinopolitanam Civitates, et Sancti Laurentii Montonensis et Gresignane Insule, Magle, aliaque nonnulla castra, terras, villas et loca in Istrie partibus constituta, que ad eandem Ecclesiam pertinere dicuntur, et in quibus venerabilis frater noster . . . Patriarcha Aquilegensis iurisdictionem omnimodam obtinere proponitur temporalem, per violentiam occupaverunt, eaque detinent taliter occupata, nonnulla castrorum et villarum ipsorum illicitis ausibus data licentia nequiter destruentes, alias Patriarche Ecclesieque predictis, ac venerabili fratri nostro . . . Episcopo et civibus Tergestinis, ac aliis suis adherentibus, coadiutoribus, fautoribus et sequacibus in hac parte per incendia et rapinas dampna maxima et graves iniurias inferendo, in eorundem Patriarche et Ecclesie, ac aliorum predictorum non modicum preiudicium et gravamen; quamobrem instigante humani generis inimico inter Patriarcham et quamplures illarum partium nobiles, ac alios predicte Ecclesie vasallos et adherentes eisdem ex parte una, et dictos Ducem et Commune Venetorum ex altera, gravium discordiarum et guerrarum discrimina sunt, ut asseritur, suscitata; quorum occasione grandia personarum et animarum pericula multimoda, dampna rerum retroactis contigere temporibus, et ne graviora contingant ulterius, verisimiliter formidatur. Unde nos ex debito pastoralis officii volentes huiusmodi obviare periculis, et ani-

marum profectibus providere; cupientes etiam, ut civitas Venetiarum in pacis pulcritudine sedeat et in requie opulenta quiescat; prefatos Ducem et Commune per alias nostras sub certa forma litteras rogamus, monemus et hortamur attente, ut ipsi tamquam viri pacifici mentes suas et animas habilitantes ad pacem, seque Apostolice Sedis beneplacitis coaptantes; attendentes etiam, quam dispendiosum animabus et saluti contrarium fore conspicitur aliena contra iustitiam detinere, quodque locum sibi non vendicat peccati remissio, ubi ablati restitutio non precessit; ea que in hac parte Patriarche, Ecclesie, Episcopo, civibus et aliis adherentibus, fautoribus, et sequacibus memoratis per se, vel per alium aut alios sunt ablata, eis sublato difficultatis obstaculo restituere procurent, a quibusvis novitatibus, invasionibus et insultibus per se, et per suos etiam stipendiarios, et adherentes in hac parte sibi, et fautores, coadiutores et sequaces suos contra illos, aut aliquos vel aliquem eorundem, et terras ipsorum penitus abstinendo; ac revocando nichilominus alios suos stipendiarios vel armatos, qui provinciam Istrie in dampnum Patriarche, Episcopi et civium ac aliorum predictorum ad statum ipsius perturbandum, sicut asseritur, sunt ingressi; sic in premissis omnibus laudabiliter et efficaciter processuri, ut zelatores pacis et amatores concordie se per effectum operis demonstrent, nosque devotionem et obedientiam eorum, quam in hoc promptam cupimus invenire dignis exinde in Domino laudibus attollamus; si vero in Civitatibus, Castris, villis et locis eisdem credunt se ius aliquod habere, coram nobis infra terminum in predictis litteris comprehensum per syndicum, seu procuratorem ydoneum, ad hoc ab eisdem Duce et Communi specialiter constitutum comparere procurent: Nos enim, qui sumus omnibus in iustitia debitores, parati sumus facere ipsis super hiis exhiberi iustitie complementum. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatinus pro nostra et Apostolice Sedis reverentia huiusmodi negotium prompto assumens animo, et personaliter te Venetias conferens, Ducem et Commune prefatos ad huiusmodi restitutionem et revocationem stipendiariorum seu armatorum predictorum faciendam, quodque ipsi per se ac etiam per eosdem stipendiarios, adherentes, fautores, coadiutores et sequaces eorum a quibusvis

novitatibus, invasionibus et insultibus prorsus abstine curent, ex parte nostra, iuxta datam tibi a Domi tiam, moneas et inducas, eos, si opus fuerit, ad tionem et revocationem easdem per censuram eccl cam apellatione remota compellendo, nichilominus pe etiam stipendiarios et alios supradictos a novitatibu sionibus et insultibus quibuscunque omnino abstineant ipsi stipendiarij seu armati de provincia ipsa se abs censura simili compescendo; predictis Duci et Commun tius expressurus, quod si forte in Ciuitatibus, Castris, terris, et locis prefatis ius aliquod, sicut predicitur, se contendunt, compareant per syndicum vel procuratore neum infra predictum terminum coram nobis paratis ipsis complementum iustitie exhiberi. Quod autem fie tigerit in hac parte, nobis per tuas litteras harum continentes studeas plenius explicare. Datum Reate X lendas Septembris Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam ill tia I. köt. 104. l.)

340.

IV. Miklós pápa a peclinai apátnak meghagyja, hogy a c püspököt az ottani domokosrendiek ellen elkövetett kih tárgyában, a római szék elé idézze. 1288.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei dilecto Abbati Monasterij Sancti Michaelis de Peclina Ragusin cesis, salutem et Apostolicam benedictionem. Petitio d rum filiorum . . . Prioris et fratrum Ordinis Predica Catharensium nobis exhibita continebant, quod cum ip quondam Urbanus, tunc eorum Prior, dudum in ecclesi cti Bartholomei Catharensis, eis a venerabili fratre

Dompnio Episcopo Catharensi de voluntate ac assensu eiusdem Ecclesie Patronorum, pro loco ipsorum, qui alias in ciuitate Catharensi artissimum locum habebant, liberaliter de novo concessa, Divina officia celebrarent, et per quendam eorum fratrem presbiterum missarum solempnia in honore Dei et Beati Domitici confessoris facerent celebrari, predictus Episcopus, conversus in arcum perversum contra factum proprium veniendo, associatis sibi quibusdam presbiteris, ad ecclesiam ipsam et usque ad ius altare, non absque multorum astantium, qui illic convenerant ad sollempnia huiusmodi audienda, scandalo, rabie hostili et ira concitatus accessit, et retrahens manu propria ipsum presbiterum celebrantem, cum iam huiusmodi sollempniis incepisset dicere Sursum Corda, illum sanguine cruentando, ac postmodum dictum Urbanum Priorem per caputium suum capiens, adeo ipsum constrinxit fortiter percutiendo eum, iam per ipsum Episcopum prostratum ad terram, usque ad effusionem sanguinis ictibus pugno pluries, quod dictus Urbanus occasione huiusmodi percussionum ei a prefato Episcopo illatarum infirmitatem maximam, et deinde continue egrotando mortem noscitur incurrisse; reliquos fratres afficiendo verberibus et contumeliosis verbis. Nec hiis contentus idem Episcopus mala malis accumulans, emissis is in altum vocibus dicere cepit: „Venite post me omnes, et eiiciamus fratres extra terram, et eorum locum penitus deleamus"; sicque cum predictus Episcopus ad hostia ecclesie Sancti Pauli Catharensis, ubi dictorum fratrum prior locus habetur, cum presbiteris aliquibus pervenisset, a se modestia episcopali penitus relegata, hostia ipsa violenter aperuit, ac postea hostio cuiusdam domus ipsius loci extra cardinem, fracto repagulo, temere iam deiecto, fratrem Savinum conversum dicti Ordinis, Dei timore postposito et amore, atrociter verberavit, alias predictis fratribus dampna et iniurias non modica inferendo, contra eos factis diversis processibus, et contra tenorem privilegiorum suorum Apostolicorum diversis excommunicationum sententiis contra iustitiam fulminatis in anime sue periculum, et dictorum Prioris et Fratrum non modicam iniuriam, preiudicium et grauamen. Nos igitur huiusmodi gravamina predictorum fratrum et iniurias, si veritate nitantur, quantumcunque foret ipsi Episcopo deferendum, nolentes sub equanimitate transire, ne

forte transiret aliis in exemplum, discretioni tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si tibi per famam vel indaginem constiterit de premissis, eundem Episcopum ex parte nostra peremptorie citare procures, ut infra quatuor menses post citationem tuam personaliter compareat coram nobis facturus et recepturus super hoc quod iustitia suadebit. Diem vero citationis et formam, et quicquid super hoc duxeris faciendum, nobis per tuas litteras harum seriem continentes studeas fideliter intimare. Datum Reate nonis Septembris, Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia, I. köt. 105. l.)

341.

IV, Miklós pápa a morinai püspök választási jogára nézve Trau város papságát az apostoli szék elé idézteti. 1288.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri ... Episcopo Nonensi, et dilectis filiis ... Abbati Monasterii Sancti Grisogoni Jadrensis et ... Archidiacono Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Sua nobis dilecti filii Capitulum Ecclesie Morinensis in Dalmatia, qui apud ecclesiam Castri Sibenici Morinensis Diocesis residere dicuntur, petitionem monstrarunt, quod olim Ciuitate Morinensi a scismaticis Grecis destructa, bone memorie Morinensis Episcopus, qui tunc erat, dictique Capitulum et Clerus eiusdem Civitatis se ad predictum Castrum Sibenici, quod propinquum dicte Civitati fuisse dinoscitur, transtulerunt, ubi dictum Capitulum fuerunt per longa temporum spatia commorati, et adhuc permanere noscuntur, dictusque Episcopus ad quoddam monasterium positum in villa que Tragurium nuncupatur, accessit, ac in eadem villa diem clausit extremum: sed cum dicta Ecclesia Morinensis post

prefati Episcopi obitum pastore multo tempore vacavisset, prefatis Capitulo ipsi Ecclesie providere non curantibus de Prelato, clerici prefate ville Traguriensis pretendentes ius ad se eligendi successorem dicti Episcopi pertinere, ac si Traguriensis Ecclesia existeret Cathedralis, quendam in Traguriensem, ut licebant, Episcopum elegerunt. Demum autem diversis temporibus succesive diversi a memoratis Morinensi Capitulo electi fuerunt, et super confirmationibus electionum huiusmodi varie a Sede Apostolica littere impetrate, in quibus ipsi se Capitulum prefate Sibinicensis Ecclesie nominabant; dicentes, quod in eadem Sibinicensi Ecclesia, pastore vacante, dicte electiones ab eis fuerant celebrate, licet nulla electionum ipsarum, variis intervenientibus casibus, extiterit confirmata. Ille quidem, qui penultimo fuit a Capitulo predictis electus, electionem suam per Metropolitanum loci obtinuit confirmari, et per aliquod temporis spatium pacifice administracionem Morinensis Episcopatus gessit; prefatis clericis dicte ville Traguriensis per prescripta tempora quosdam alios eligere presumentibus, qui ab eis vocabantur Tragurienses Electi, quorum electiones dictus Metropolitanus de facto dicitur confirmasse, et consecrationis nanus eorum aliquibus impendisse. Demum autem dicti Capitulum Morinense se memorate Sibinicensis Ecclesie nominanes, dilectum filium Leonardum Faletro, Plebanum Ecclesie Sancti Angeli de Venetiis, virum providum et honestum, ac in spiritualibus et temporalibus circumspectum, in Sibinicensem Episcopum concorditer elegerunt; sed Gregorius, qui ultimo fuit a clericis memoratis electus, et per prefatum Metropolitanum confirmatus et consecratus, administrationi dicti Episcopatus emere se ingessit, et ingerere non veretur. Occassione vero contentionis, que super huiusmodi iure eligendi Episcopum inter prefatos Capitulum et clericos est taliter habita, inter habitatores dictorum locorum Sibinicensis et Traguriensis adeo gravis discordia est exorta, quod ex ea strages hominum et alia multa pericula provenisse dicuntur. Quare memorati Capitulum nobis humiliter supplicarunt, ut finem huiusmodi questionibus imponentes, predictum ius eligendi Morinensem Episcopum declarari ad ipsos Capitulum pertinere, dictisque clericis imponi perpetuum silencium super illo, et alias in huiusmodi procedi negotio, prout ius exigit, faceremus. Nos

itaque attendentes, quod causa huiusmodi de maioribus causis existit, quarum examinatio et decisio ad Romanum Pontificem noscitur specialiter pertinere, ac per hoc volentes causam ipsam tractari apud Sedem Apostolicam, et fine canonico terminari, discretioni vestre per Apostolica scripta monemus, quatinus vos, vel duo aut unus vestrum, per vos, vel per alium seu alios, tam eosdem Gregorium et Leonardum, quam clericos prefate ville Traguriensis predictos, et quoslibet alios qui sua crediderint interesse, ex parte nostra peremptorie citare curetis, ut infra sex mensium spatium post citationem huiusmodi per se, vel per procuratores ydoneos, cum omnibus actis, iuribus et munimentis suis dictam causam contingentibus, Apostolice se conspectui representent, facturi et recepturi super premissis, quod ordo dictaverit rationis. Diem vero citationis et formam, et quicquid inde feceritis, nobis per vestras litteras harum seriem continentes fideliter intimetis. Datum Reate VII. kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 105. l.; Lucius, Memorie storiche di Trau 124. l.)

342.

IV. Miklós pápa a raguzai érseket megbizza, hogy Padua város hatóságát arra inditsa, mikép az ottani ártalmes statutumokat megszüntesse. 1288.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Ragusino salutem et Apostolicam benedictionem. Movet animum mentemque sollicitat, commissa nobis a Domino super custodiam gregis sui cura sollicitudinis generalis, ut de dilectorum filiorum . . . Potestatis, Antianorum, Consiliariorum et Communis Paduanorum, ac Civitatis ipsorum statum prospero semper refovendo successu, patris more benivoli sedulo cogitantes, eos quorum

rofectus salutares exquirimus, ab hiis, per que Diuina Maietas offenditur, sollicite revocemus, et ad laudabilium exercium actionum, quibus gratia celestis acquiritur, summopere nducamus. Ab olim siquidem, dum nos minor satus haberet, udivimus, et postquam etiam Domino disponente conscendinus gradum Apostolice dignitatis, nostris est auribus inculcaum, quod in Civitate predicta nonnulla statuta, nedum iniqua, uinimmo nefanda et horrenda, quamplurimum crudelibus tudiis observantur, quorum pretextu Clerus Civitatis et Dioesis Paduanorum multimodis offensis impetitur, lacescitur niuriis, afficitur contumeliis, et periculis exponitur dire mortis, psa facti evidentia super hiis testimonium perhibente. Quia gitur tante horribilis tamque execrabilis abhominationis statta nolumus, sicuti nec debemus, urgente constientia menem, aliquatenus tolerare, cum Deo displiceant, turbent Ecclesiam, ecclesiastice preiudicent libertati, animarum et corporum ispendia generent, cedant in iuris iniuriam, et fidelium animos candalizent, predictos Potestatem, Antianos, Consiliarios et Comiune per alias nostras sub certa forma litteras monemus, rogaius et hortamur attente, per Apostolica eis scripta mandantes, ut dvertentes sollicite, quod per nephariam eorundem observaniam statutorum Potestatis, Antianorum, Consilariorum et Comiunis ac Civitatis predictorum fama laudabilis quamplurimum enigratur, et grave imo gravissimum salutis eorum profectius ingeritur detrimentum; statuta omnia Civitatis eiusdem ublica vel secreta, ordinationes, scripturas, quacunque forma erborum scripta sunt, seu quocunque nomine censeantur, sive pecialiter nominentur ab ipsis, sive cognominentur generali ocabulo statutorum, que in quantum contra libertatem Ecclesie et rerum ecclesiasticarum et personarum sunt, prout de acto procedunt, duximus irritanda, et declaramus nullius fore momenti, ac nullius prorsus existere firmitatis, sublato cuiusbet difficultatis obstaculo, de capitularibus seu statutariis suis ut quibusque libris vel cartis infra quindecim dies, a receppone predictarum litterarum nostrarum directarum eisdem computandos, ubicumque sunt scripta, curent penitus abolere, lla vel similia nullo umquam tempore restitutum coram te restent publice iuramentum; sic mandatis nostris in hoc fficaciter parituri, ut devotionis sue sinceritas digne commen-

dationis titulum mereatur. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus ad Civitatem predictam te personaliter conferens, Potestatem, Antianos, Consiliarios et Commune prefatos ex parte nostra moneas et inducas, ut infra predictum terminum huiusmodi monitis, precibus, exhortationibus et mandatis nostris humiliter et efficaciter obedire procurent. Alioquin extunc in Potestatem, Antianos et Consiliarios predictos, et officiales eorum, et alios quoslibet, per quos Civitas regitur supradicta, excommunicationis sententiam promulgare, dictumque Potestatem, ac eos etiam prorsus inhabiles reddere ad dignitates seculares et officia quelibet et honores, et insuper Potestatem, Antianos, Consiliarios et Commune predictos generaliter et specialiter feudis omnibus, que a quibuscunque Ecclesiis et Monasterijs ac personis ecclesiasticis secularibus vel religiosis tenent, cummuniter vel divisim, Civitatem quoque predictam Studii dignitate, privilegiis et indulgentiis omnibus, ipsis et eidem Civitati super Studio ipso ab Apostolica Sede concessis, necnon et Potestaria, Capitaneatu, honore ac dignitate qualibet seculari, ita quod nullus in ipsius Civitatis Potestatem, Capitaneum seu Rectorem, aut Consulem vel officialem possit eligi vel assumi, sive ad aliquod in ea officium exercendum, et si quis aliquod ex illis recipere fortasse presumpserit, eo ipso sententiam excommunicationis incurrat, nec possit ulterius ad alterius Civitatis vel loci regimen exequendum assumi, privare omnino auctoritate nostra procures. Universos quoque Magistros et scolares alienigenas de Civitate predicta prorsus expellere non postponas, ita quod ad eam absque speciail Sedis predicte licentia nullatenus revertantur, et si secus attemptare presumpserint, et obtentis beneficiis omnino priventur, et reddantur inhabiles ad alia obtinenda, et alias etiam tu contra predictos Potestatem, Antianos, Consiliarios et Commune Paduanum et Civitatem eandem spiritualiter et temporaliter, prout facti qualitas suggeret et videris expedire, procedas; contradictores per censuras ecclesiasticas, appellatione postpossitas compescendo. Datum Reate kalendis Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 106. l.)

343.

Omodé nádornak törvénykezési intézkedése Bek comes és annak fia Lörincz Ruichai nemesek ellen. 1288.

Omodeus Palatinus Comes Musuniensis vniuersis Christi idelibus presentes litteras inspecturis animum in Domino gralary. Ad vniuersorum tam presencium quam pos'erorum noiciam harum serie volumus peruenire, quod cum Martinus ilius Comitis B(eke et Laurenci)us filius eiusdem nobiles de Ruicha in multis iudicijs non comparendo, nec mittendo conra Heym filium Magistri Wydus legitime remansissent in ıostri presencia, sicut id (in diuer)sis nostris litteris, Capituli Agriensis et Conuentus de Jazow nobis exhibitis vidimus conineri; pro quibus terre seu possessiones ipsorum Fulbarcha, Pere et Tusa vocate nobis tanquam judicy in duabus partibus, t parti aduerse in tercia parte extitissent legitime deuolute; olentes itaque ipsi cause finem imponere legitimum, quia in redictas terras per nostrum hominem sub testimonio Capituli Agriensis mediante iusticia et de Regni consuetudine tribus icibus idem Heym fuerat introductus, ad estimandas easdem erras misimus Comitem Johannem de Gucche, Gabranum e Zokol et Demetrium filium Alexij de Kokso homines ostros sub testimonio iam dicti Capituli Agriensis, qui ɔnuocatis cognatis ipsorum Martini et Laurencij, commetaeis et vicinis estimarent, et estimatas, si placeret comparent. Qui quidem generaliter tam vicini, quam cognati, Elyas idelicet, Nicolaus et Henricus filij Johannis, Inok filius dicti Elye, Edus et Moyus filij Moycha nobiles de Barcha; item ohannes filius Kenez, Magister Aladarius filius Cheten, Maistri Stephanus et Ricolphus filij Pud, ac Magister Philipus t Mokyanus Palatinus filij Buken, coram nobis personaliter omparentes vno ore et corde renunciarunt omni empcioni. Nos autem vna cum nobilibus nobiscum in iudicio sedentibus, quia predicte terre tam ex parte ipsorum Martini et Laurencij,

qui easdem ordine iudiciario amiserant, quam ex parte commetaneorum predictorum, qui ipsas redimere noluerunt, nobis tanquam iudici, et actory fuerunt legitime deuolute; licet predictas terras Martinus et Laurencius memorati totaliter amiserant, tamen misericordia ducti, vnam earundem videlicet Tusa vocatam reliquimus Fabyano paruulo filio eiusdem Martini pro porcione sua tenendam et habendam, terram autem Pere vocatam ex permissione et beneplacito predictorum cognatorum et commetaneorum vendidimus pro viginti marcis Comiti Nycolao dicto Waguch cognato eorundem et per ipsum Myke et Petro fratribus suis plene habitis et receptis ab eisdem; terciam vero videlicet Fulbarcha vocatam ex permissione suorum cognatorum predictorum vendidimus Edus et Moyus supradictis similiter pro viginti marcis iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas, omnibus predictis suis cognatis et commetaneis super inpeticione predictorum emptorum silencium perpetuum imponentes. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini myllesimo ducentesimo octuagesimo octauo.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

344.

János kalocsai érsek bizonyságot tesz arról, hogy Ogus somogyi főispán és Aaz Mihálynak fia közt birtokcsere történt. 1288.

Nos J. Dei gracia Archiepiscopus Colocensis significam quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod Ogus Comite Symigiensi ex una parte, et Aaz filio Michaelis ex altera coram nobis personaliter constitutis, tale inter se concambium confessi sunt se fecisse: quod idem Comes Ogus quan-

dam possessionem suam Zanto vocatam in Comitatu Tholnensi existentem cum omnibus utilitatibus suis, dedit et contulit ipsi Aaz perpetuo et irreuocabiliter possidendam; et e conuerso idem Aaz Comiti Ogus dedit et contulit porcionem suam, quam habet in Royk cum omnibus utilitatibus suis similiter perpetuo possidendam. Ita quod si idem Comes Oguz occasione eiusdem concambij super ipsa possessione Royk vocata processu temporum per quempiam impeteretur, ipse Aaz eundem expedire tenebitur proprijs laboribus et expensis. Si uero expedire non posset, de alia possessione sua pro ipso concambio eidem Comiti Oguz dare tenebitur possessionem equiualentem similiter perpetuo possidendam. Si uero Comes Oguz eundem Aaz ab impeticione expedire non posset, reddet sibi predictam possessionem suam Royk, quam recepit ab eodem. Datum in villa Gyos Lapa in festo S — — — — — anno Domini M°CC° LXXX° octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul o·la nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

345.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Konstantia Chuu-i Sándor özvegye, és fia Fülöp bizonyos rétet Godynus comés esztergami polgárnak eladták, 1288.

A B C

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis saluten in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod mulier nomine Constancia filia Gregorij de partibus Vltradanubialibus, relicta videlicet Alexandri de villa Chuu de Comitatu Strigoniensi et de Dyocesi Wesprimiensi, ac Phylippus adolescens filius eiusdem, ad nostram presenciam accedentes,

terciam partem totalis feneti Rogerij et Lenduey in territorio de Chuu, quam ipsi habebant, cuius duas partes honestus vir Comes Godynus ciuis Strigoniensis a filijs eorundem Rogerij et Lenduey iam dudum empcionis titulo comparauit, prout in nostro priuilegio exinde confecto dicitur contineri, duabus marcis mercimonialis argenti plene habitis et receptis, se ipsos confessi sunt vendidisse et assignasse eidem Comiti Godyno et suis posteritatibus in perpetuum possidendam. Quod idem fenetum incipiens a terra ville Cholnuk iacet versus Ecclesiam ville de Chw predicte, sicut hec omnia et sigula premissorum ab eadem muliere et filio suo, et a Magistro Abraam familiari eiusdem Comitis Godyni, nomine et vice ipsius domini sui comparentes, recollegimus et didicimus eciam seriatim. In cuius rei firmitate in perpetuam et memoriam sempiternam presentes litteras ad peticionem et instanciam eorundem nostro sigillo dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris anno Domini M°CC°LXXX° VIII° tercio nonas Octobris.

(Eredetie bőrhártyán, vörös-sárga selyemzsinóron függő, pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

346.

Az esztergami káptalan Miklós vargától elveszi jobbágyi városi telkét és Mihály szabónak adományozza. 1288.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum edificia Nycolai filij Jacobi, sutoris, jobagionis nostri de contrata ecclesie Sancti Laurencij de Strigonio fuissent casualiter concremata, et sex annis retroactis in eodem fundo curie, videlicet super terra nostra, in qua domus sue antea consistebant

alia edificia sibi reficere recusasset, et nobis pensionem dimidie marce argenti in illis sex annis elapsis, preter collectas et alias exacciones, que nobis ex parte ipsius Nycolai ad ordinem et exemplum aliorum populorum nostrorum, sicut terre dominis competit, debebantur, per nos frequenter requisitus et monitus eciam soluere denegasset, se in diuersis locis et partibus continue absentando. Nos in facto eiusdem fundi curie respicientes nostre Ecclesie meliora, et lucro ac commodo terre nostre carere nolentes, nec ejusdem Nycolai absenciam et negligenciam ualentes ulterius sustinere; predictam aream curie, inter domos Dame et Johannis fabri constitutam, ad presens vacuam et edificijs destitutam, Michaeli sartori et suis posteritatibus concedendam irreuocabiliter, et perpetuo duximus statuendam; ita videlicet, quod preter collectas et alias exacciones, contribuciones et presentaciones, que pro tempore fuerant emergentes, idem Mychael sartor et sue posteritates annis singulis in perpetuum dabunt nobis et nostris successoribus circa festum Sancti Mychaelis Archangeli de Septembri sex pensas denariorum Vyennensium, minus decem denarijs, ad presens dimidiam marcam fini argenti et tria pondera facientes, uel soluent denarios vsuales pro tempore currentes tanti ualoris pro terragio siue censu, que nobis pretextu domorum suarum, quas in predicto fundo curie construent et facient suis laboribus et expensis, et Ecclesie nostre ex parte eorum annuatim et perpetuo, prout prediximus, debebuntur. Preterea eidem Mychaeli sartori fecimus hanc graciam specialem, ut hoc anno presenti predictam pensionem circa festum Sancti Martini propter nouitatem suam nobis soluere teneatur, in reliquis annis prenotatam pensitacionem, sicut premisimus, in festo Sancti Mychaelis Arcangeli soluturus. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes nostro sigillo dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris anno Domini M°CC°LXXX°VIII°. V° kalendas Maij

A B C

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III, k. 699. l.)

A csanádi káptalannak bizonyságlevele, hogy Borchuli nemzetségbeli Keyrannak fiai Popdi részbirtokukat Menai nemzetségbeli Péter, János fiának eladták. 1288.

Capitulum Ecclesie Chenadiensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris noticiam presencium habituris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Vchugan et Iuanchuch filij Keyran de genere Borchovl, simul cum commetaneo ipsorum Stephano filio Comitis Porobuch coram nobis personaliter constituti ab una parte; Johanne filio Petri de genere Mena ex altera; ijdem Vchugan et Iuanchuk partem terre Popd iure ipsos contingentem, que patri ipsorum a Bela felicis recordacionis Rege Hungarie fuerat collata et donata, dixerunt vendidisse Johanni memorato pro quindecim marcis, quas ab eodem professi sunt plenarie recepisse, commetaneo suo Stephano predicto in nullo contradicente. Vt igitur huius uendicionis series rata et firma perseueret; nec eciam per aliquem cognatorum vel consanguineorum ipsorum, vel per aliquos extrancos in irritum possit reuocari, ad instanciam parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo LXXX° octauo. Agustino Preposito Ecclesie Sancti Saluatoris, Petro Cantore, Gregorio Custode, Symone Archidiacono de Carasu, Paulo Archidiacono de Kewe, Sebastiano sacerdote, et alijs existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-kék selyemzsinóron függött pecsét elvesszett a budai kir. kamarai levéltárban.)

348.

yöri kaptalannak bizonyságlevele, hogy több Zurchuk-i okos Zurchukban lévő birtokrészeik határai iránt egyezkedett. 1288.

Nos Magister Carachinus Prepositus et Capitulum Jausis Ecclesie damus pro memoria, quod Erd, Wynabur, Hedo, Samsone nobilibus de Zurchuk pro se et pro vniuersis natis eorum de linea generacionis sue ab una parte, Bench Peturne de eadem similiter pro se et pro Pousa filio Checognato suo ex altera coram nobis constitutis, ijdem Erd, nabur, Herandus et Samson uice et nomine omnium cognam suorum prefatorum confessi sunt, quod porcionem colem Bench et Pouse in eadem terra Zurchuk, scilicet in arte, que ad ipsos a Zuda, Carachino et cognatis eorum nit in communi diuisione a porcionibus suis cum certis s separando eisdem Bench et Pouse propter bonum pan uno ordine a parte metarum terre Zuda, Charachini et atorum suorum pacifice possidendam reliquissent. Cuius em separate porcionis metas et circumstancias tales esse runt: quod inprimis ab oriente in Ogogteluk sunt tres ; inde uenit et intrat in magnam viam in eadem plaga ntem in Bogdan, et transit domum dicti Bench, et flectiersus aquilonem, et uenit ad duas metas iuxta eandem erectas; eundo inde parumper reuertitur uersus orienubi sunt due mete; item inde uenit ad aquilonem uersus y, ubi sunt due mete; inde uenit iterum ad orientem ad dam siluam Telukfeu uocatam ad erbosam viam, ubi due mete; inde transit illam siluam ad occidentem et iterum ad uiam procedentem de Vruzy, vbi sunt due mete; in eadem plaga super eandem uiam sunt due mete; item quilonem redeundo in longitudine unius iugeris sunt due ; inde uadit ad occidentem uersus paludem Zyktou, ubi due mete; abhinc flectitur iterum ad aquilonem uersus

terram Duba, et uenit ad duas salices, ubi sunt due mete; inde uenit ad meridiem ad rubum, ubi sunt due mete; inde peruenit ad priores tres metas capitales. Datum tercio die post festum Beate Lucie Virginis anno Domini millesimo ducentesimo octagesimo octauo.

(A győri káptalannak 1290-ki átiratából a nemzeti muzeum irattárában. Esen okmánynak gyüjteményünk IV. kötetében 328. l. ujabb másolat után közzétett szövegében lévő több hibánál fogva, azt ujból itt közöljük.)

349.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy László esztergami prépost káptalanjának Gyerki birtokot adományozta. 1288.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam testimonio presencium volumus peruenire; quod discretus vir Magister Ladizlaus Prepositus Sancte Strigoniensis Ecclesie ad nostram personaliter ueniens presenciam, uolens terrena celestijs (igy) commutare, retulit nobis ministerio uiue uocis, quod quia de bonis dicte Strigoniensis Ecclesie ad promocionem sui honoris tanta percepisse allegarat, vt eidem Ecclesie de eisdem inter humane fragilitatis euentus satisfacere minime potuisset; nolens suam conscienciam racione bonorum ipsius Ecclesie iam per eundem perceptorum spiritualiter honerare; sed pocius elemosinis alleuiare; quandam possessionem suam Gereky vocatam in Comitatu Huntensi iuxta fluuium Ipul existentem, empticiam et eciam pro meritorijs seruicijs suis a domino Rege Ladizlao optentam, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, sub eisdem metis et terminis, quibus per ipsum habita extitit et possessa, in perpetuam elemosinam dedit, donauit et contulit Capitulo eiusdem

rigoniensis Ecclesie perpetuo iure et irreuocabiliter possi-
ndam et habendam. In cuius donacionis testimonium no-
um priuilegium cum pendenti nostro sigillo eidem Strigo-
ensi Capitulo ad peticionem eiusdem domini Ladizlai Pre-
siti duximus concedendum. Datum per manus domini Far-
sij Lectoris Ecclesie nostre; anno ab Incarnacione Domini
°CC° octuagesimo octauo, septimo kalendas Maij.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 695. l.)

350.

*pozségai káptalannak bizonyságlevele, hogy Gergely comes
oydának fia Yelseuch-i birtokrészét Zoyda, Mátyás comes fiá-
nak eladta. 1288.*

A B C

Capitulum Ecclesie Beati Petri de Posoga omnibus Chri-
i fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in Domino
mpiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus
eruenire, quod Gregorio Comite filio Zoyda ab vna parte,
ayda filio Comitis Mathie coram nobis personaliter constitu-
s; idem Comes G. confessus est viua voce, quod quandam
rticulam terre sue Yelseuch vocatam, iuxta terram Comitis
icolai ab oriente adiacentem, pro debito octo marcarum,
iibus supradicto Zoyde tenebatur, eidem Zoyde vendidisset
rpetuo possidendam; assumpmendo eundem tenere in ipsa
rra, tam a se, quam a filijs suis; ita quod quicunque eundem
oydam racione ipsius terre impetere voluerit, ydem G. cum
ijs suis tenebitur expedire proprijs laboribus et expensis.
uero expedire non posset, de terra sua hereditaria in alio
co, vbi Zoyda voluerit, terram tanti valoris et tante vtilita-
s statuere debebit pro eadem. Cuius terre, sicut idem Comes

Gregorius dixit, prima meta incipit super Oryauicha potok[illegible] in arbore albi salicis, transiens versus orientem; et transit[illegible] quadam via ascendit ad Crysnaglaua; inde descendit ad me[illegible] tas et terminos terre Hursouch, et ibi per quoddam mege i[illegible]n latere byrch tendit versus meridiem ad arborem piri; ind[illegible]e peruenit ad metam terream; inde flectitur uersus occidente[illegible]n et per vallem, que diuidit a Nicolao filio Hrank eundo cadi[illegible]t in Oryauicha; et per ipsum Oryauicha tendendo superius uersu[illegible]s aquilonem peruenit ad quoddam molendinum; et per Ory[illegible]y-auicha potaka, que in fossato eiusdem molendini currit, tend[illegible]dit superius et cadit iterum in magnam Oryawycha; et per ipsa[illegible]m magnam Oryauicha peruenit ad metam antedictam, ibiqu[illegible]e terminatur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetua[illegible]m presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine robora[illegible]n-do. Datum anno Domini M°CC°LXXX° octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös-violaszinű selyemzsinóron függött [illegible]e-csét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

351.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Köbölkuti Ján[illegible]s Cheh nevü birtokát Miklós comes, Buda fiának eladta. 128[illegible].

A B C

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notificamus tenore presencium vniuersis, quod Johannes filius Enduru de Kubulkuth, Michael et Dionisius filij eiusdem, pro se et pro Valentino ac Paulo fratribus suis coram nobis constituti, de terris suis hereditarijs Cheh nuncupatis terram usui trium aratrorum sufficientem, in qua stat ecclesia in honore Beati Martini confessoris, sitam a parte aquilonis, ex consensu et voluntate Comitis Onch filij Comitis Thiburci per-

sonaliter astantis, vendiderunt Comiti Nicolao filio Buda pronouem marcis latorum denariorum iure perpetuo pacifice et quiete inreuocabiliter possidendam heredum in heredes. Cuius quidem terre mete sic incipiunt: quod prima meta incipit ab occidente a meta eiusdem Comitis Nicolai in uia cruce signata, et currit ad aquilonem in magna via, ubi peruenit ad metas angulares; de quibus uertit se ad orientem, et currit per virgulta in magno spacio; deinde subyt terram arabilem usque riuum Oziuag nuncupatum, ubi sunt due mete terree; que saliendo intrat iterum terram arabilem, et intrat siluam magnam, et sic cum latitudine viginti quinque iugerum uenit ad alias metas angulares; de quibus currendo per ueteres metas iuxta quandam uiam directe ad meridiem peruenit ad metas Comitis Nicolai antedicti, ibique terminatur. Hoc adiecto, quod Johannes et filij sui ac ipsorum heredes Comitem Nicolaum et ipsius heredes a molestantibus omnibus racione terre uendite tenentur expedire proprijs laboribus et expensis; qui si expedire nequirent, extunc terram eque ualentem in alijs terris ipsorum hereditarijs tenentur statuere Comiti Nicolao supradicto. Quod ut ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Michaele Preposito Ecclesie nostre, Jacobo Custode, Cozma Decano existentibus. Anno ab Incarnacione Domini M°CC° octuagesimo octauo.

(Eredetie börhárty'n, a sárga-vörös-violaszinű selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

352.

A kereszteseк esztergami konventjének jelentése IV. László királyhoz, hogy Zuard mester, Miklós comes fia Ggarmat nevű földbirtokába iktattatott. 1288.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia illustri Regi Hungarie Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephani oraciones in Domino continuas et deuotas aput Dominum pro eodem. Vestra nouerit Celsitudo, nos recepisse litteras uestre Maiestatis cum debita reuerencia, continentes, ut hominem nostrum mitteremus pro testimonio, coram quo Ladizlaus filius Lopret de Julafener homo vester accederet ad terram Chetre et Balisey ac Gregorij Gormoth vocatam, decedencium sine solacio liberorum, et sciret rei veritatem de predicta terra, vtrum esset vacua et habitatoribus destituta nec ne. Nos uero mandatis vestris assurgentes fideliter, vnum ex nobis fratrem nostrum curauimus destinare, qui postmodum ad nos rediens nobis dixit, quod prefatus Ladizlaus homo uester vna cum predicto fratre nostro ad faciem predicte terre accessisset, et eandem terram vacuam inuenisset, sine herede decedencium; et eandem reambulasset et statuisset coram eodem fratre nostro Magistro Zuard sine preiudicio iuris alieni, nullo obstante et contradicente. Cui terre terra Capituli Strigoniensis a parte occidentali, a parte uero orientali terra domini Archiepiscopi uicinantur, sicut a prefato fratre nostro dedicimus seriatim. Datum feria quarta post octauas Petri et Pauli Apostolorum.

(IV. László királynak 1288-ki adománylevelébül mint fentebb 335. sz. a.)

353.

IV. László király Gutkeled nemzetségbeli Endre, Dénes és Lothard, Lothard fiainak Valkó meggei népeit a nyestadó, hét denár és szulusma adózása alól felmenti. 1289.

(L)adizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Vt collaciones Regie perpetua firmitate solidentur litterarum solent testimonio communiri; inconcussum quippe permanet, quod Regio fuerit patrocinio communitum. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Endrec, Dyonisius et Lothardus filij Lothardi de genere Gutkeled ad nostram accendentes presenciam a nobis instantissime supplicando pecierunt, vt collectam populorum suorum in Comitatu Wlko existencium, marłuninarum videlicet, septem denariorum vt victualium, que wlgariter sulusma nuncupatur, eisdem relaxare de benignitate Regia dignaremus. Nos igitur consideratis seruicijs et fidelitatibus prefatorum Endree, Dyonisij et Lothardi, que in omnibus expedici onibus Regni nostri fideliter impenderunt, omnes populos seu iobagiones ipsorum, in prefato Comitatu commorantes, a predicta exaccione collecte marturinarum, septem denariorum et eciam victualium omnino duximus exhimendos; ita vt de cetero Bano pro tempore constituto exaccioni seu collecte huiusmodi in nullo dinoscantur adiacere, sed omnino expediti et exempti habeantur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome Episcopi Wachiensis aule nostre Cancellarij dilecti fidelis nostri anno Domini M°CC°LXXX° nono.

(Robort Károly királynak 1314. „XV. kalendas Marcij“ kelt megerősítő privilegiumából, melyet „Magister Mortunus filius Endre Bani“ kért; a fömélt. herczeg E-zterházy család levéltárában.)

354.

IV. László királynak Wos és Zelebyg helységeket tárgyazó adománya Sydói Mihály comes számára. 1289.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos attendentes fidelitates et seruicia meritoria Comitis Mychaelis filij Emirici de Sydou fidelis nostri, que nobis cum sumpma fidelitate exhibuit et inpendit, ac mortem Comitis Nycolai fratris sui dicti Fatra, qui in seruicio nobis et Regno nostro exhibendo extitit interemtus, in memoriam reuocantes, villas Wos et Zelebyg uocatas in Comitatu de Kamarun existentes ad collacionem Regiam pertinentes, ipsi Comiti Mychaeli et suis heredibus heredumque suorum successoribus cum vtilitatibus et pertinencijs earundem vniuersis eo iure et ea plenitudine, quemadmodum primitus ydem ex nostra collacione dinoscitur possedisse, reliquimus, dedimus et contulimus perpetuo possidendas et habendas. Datum iuxta uillam Toty in crastino octauarum Omnium Sanctorum, anno Domini M°CC°LXXX° nono.

(III. Endre királynak 1291-ki megerősitő okmányából a nemzeti museum kézirattárában.)

355.

IV. László királynak intézkedése, hogy a nyúlszigeti apácza-zárda összes birtokába visszahelyeztessék. 1289.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis; quod nos vniuersas possessiones Ecclesie Beate Virginis de Insula in Regno nostro ubique existentes, simul cum tributis in castro Budensi in foro, et in Pesth exigendis; item vineis, molendinis fenetis, siluis et piscinis, que uulgariter tana nuncupantur; item palacia in Calidis Aquis existencia, simul cum mansionibus pertinentibus ad ipsa; et specialiter Monasterium de Peluky, simul cum uilla, racione Patronatus pertinenti ad idem, auferendo a quolibet, reddidimus et restituimus eidem Ecclesie Beate Virginis; eo modo et ea plenitudine, quemadmodum per Belam karissimum auum nostrum, et Stephanum karissimum patrem nostrum, Reges illustrium recordacionum donate extiterant et collate, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas: omnia instrumenta si que per aliquem super facto collacionis dictarum possessionum a nobis optenta essent vel extitissent, cassa et uiribus irrita esse uolumus, et per omnia presentibus rouocamus. Datum in Rakus in octaua Ascencionis Domini, anno Domini M°CC° octuagisimo nono.

Eredetie börhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban. Ugyanott őriztetik ezen okmánynak Paóczi László országbiró által 1463. „Bude sabbato proximo post festum Visitacionis Gloriosissime Virginis Marie", papiron „Petrus litteratus de Kezthewlcz legittimus procurator religiosarum dominarum Anne Priorisse et Conuentus sororum sanctimonialium Claustri Beate Marie Virginis de Insula Leporum" kiadott törvénykezési átirata.)

356.

IV. László királynak Zomor és Udvarnokban lévő részbir[illegible] kokat tárgyazó iktatási parancsa az esztergami káptalanh[illegible] Pál mester esztergami prépost több serviense számáva. 128[illegible]

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie fidelibus s[illegible]is Capitulo Strigoniensi salutem et graciam. Cum nos ad peticionem discreti viri Magistri Pauli Prepositi Strigonien-sis Legum Doctoris et Aministratoris Quinqueecclesiarum, fidelis et familiaris Clerici Domus nostre, terras et pos-sessiones Mathey et Cosme filiorum Mutud in territorijs de Zumur et de Vduornuk constitutas sine herede decedencium, Damyano, Endre, et Georgio filijs Andree primogeniti eiusdem Mutud, seruientibus ipsius Prepositi, pariter cum vineis, siluis et fenilibus ac alijs vtilitatibus suis, dederimus et donauerimus pleno iure ad manus nostras Regias iuxta Regni nostri consuetudinem deuolutas; volumus, et fidelitati uestre precipientes mandamus, quatenus detis testimonium vestrum ydoneum, coram quo Stephanus filius Lentur, homo noster, predictas terras et possessiones filiorum Mutud filijs dicti An-dree sine juris preiudicio alieni cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs statuat et assignet, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint ad nostram citet Presenciam ad terminum competentem, et posthec diem citacionis et terminum assignatum, simul cum facti serie nobis fideliter rescribatis. Datum in Vgad feria sexta proxima ante festum Sancti Nicolai confessoris.

(Az esztergami káptalannak ugyanis 1289-ki jelentéséből, mint alább.) 361. sz. a.)

357.

V. László királynak parancsa, hogy Oguz comes Agy nevű föld birtokában védelmeztessék. 1289.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fideli suo Terepk o Johannis salutem et graciam. Fidelitati tue precipiendo ındamus, quatenus Comitem Oguz filium Buzad in quadam ra Agy vocata, quam nos eidem contulisse dicimur, ab ınibus indebite molestantibus debeas conseruare. Aliud non turus. Datum in Suk in festo Beate Margarete virginis.

Kivül: Terepk filio Johannis.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

358.

Nemagnich István szerb királynak Poglizza dalmatiai kerület nemesei, és népeik számára kiadott privilegiuma. 1289.

Stephanus Nemagnich Dei gracia Rex Rassiae, Dalmaıe et Bosinae etc. omnibus Banis, Vajvodis, Comitibus, Serıriis, Officialibus et omnibus aliis Indicentibus militiae et ;orum nostrorum, dilectionem et salutem auguramus. Spectales Nobiles loci Rogoznicae in Dalmatia parum distantis a ıri vocati Comites Diklicich Rubraich (igy!), Davidovich, axevich, Miculich, Vojnich et Radich, quiomnes hic (igy!) ;rvenerunt a Regno Hungariae cum eorum ımiliis, et possederunt ipsum locum cum omnibus suis per-

tinentiis, ex quibus Nobilibus multi postea nati sunt Nobiles, praesentaverunt se Majestati Nostrae unus pro familia missi a Sp. suo Comite Vajvoda, Judicibus et ab universo suo Consilio ad dedicandos se ipsos, filios et universum suum populum Majestati Nostrae cum conditione, quod ipsi in eorum Consilio debeant creare Comitem Vajvodam, Judices, provisores sanitatis et Justitierem (?), et judicare in criminali et civili causa, et facere judicia alterius naturae secundum eorum consuetudines et leges; et nunquam debeant solvere Nobis et subditis Nostris tributum nullum de eorum fructibus generis cujusvis, nec de negotiis in ulla civitate et locis Regni Nostri, nec quiddam solvere herbatica, sed sint liberi et immunes a quovis genere tributorum; cum ipsi accurrerint affectu magno in bello cum exercitu nostro contra inimicos Nostros, et saepe demonstrati sint fortes in armis, et juraverunt fore fideles pro semper Majestati Nostrae. Nos igitur pro operibus eorum dignis confirmanus ipsis leges omnes, consuetudines, facta indulta, et concedimus eis tenere navicula pro eorum indigentiis et piscatione; et Clementia Nostra concedit eis totum, quod supra petierunt, et ut continetur, cum perpetua confirmatione non solum, sed etiam concedimus Nobilibus praedictis, quod totum illud, (quod) decisum erit ab eorum Comite Vajvoda, Judicibus et Consilio Nobilium, debet esse firmum, quantum si a Nobis judicatum esset. Et confirmanus illis omnia privilegia concessa a Serenissimis Regibus Hungariae, et omnia alia habita temporibus transactis, et totum id pro semper, et munimus sigillo Nostro Regali argenteo pendente. Pristinae quarto Octobris 1289. Stephanus. Ninoslaus Grabglanovich Secretarius.

(Ezen kiváltság többször megerősittetett; névszerint megerősitették azt: 1) 1310. Millosseri 6-a Septembris, Stephanus Cotromanovich Banus Bosinae. A' megerősités határozottan „omnia privilegia Regum Hungariae"-ra vonatkozik. Említtettnek „loca et civitates universi Banatus Nostri." 2) 1360. Pristinae 21-a Maii, Stephanus Tvartko Rex Rassiae, Bosinae, Partium maris et Dalmatiae." Említtetnek „loca et civitates Regni nostri." 3) 1423. april 4-kén a velenczei köztársaság. 4) 1437. martius 30-kán „Xansa Frangipani, Vegliae, Segnae, Modrussi, Cetinae, Clissae, Almissae Comes, Dalmatiae et Croatiae Banus." Esen kiváltságok alapján hozták 1440. körül a poglizziak statutumaikat, de már ó-szláv nyelven és ciril betűkkel, közzétéve Mesics M. által a déli szláv történelmi társulat Archivumának V. kötetében 241, sk. ll.)

359.

Lodomér esztergami érsek káptalanjával az esztergami határban földeket cserél. 1289.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Strigoniensis Archiepiscopus et Comes Perpetuus loci eiusdem significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod nos terras nostras totales, pro areis sev fundis curiarum aptas, in districtu Ecclesie Sancti Dominici retro villam Ermen constitutas, quas Nycolaum aurifabrum ciuem Strigoniensem, ex priuilegio bone memorie domini Philippi proximi predecessoris nostri, quondam Archiepiscopi Strigoniensis, inuenimus et comperimus indebite et illicite occupasse, ab eodem Nycolao pure et simpliciter auferentes; discretis viris Preposito et Capitulo Ecclesie nostre Strigoniensis, karissimis in Christo fratribus nostris, dedimus, tradidimus et contulimus in perpetuum possidendas, in concambio et permutacione terrarum eorum in suburbio Castri Strigoniensis constitutarum, circa ripam Danubij a parte occidentis, quas ab ipsis fratribus nostris pro pistrino, orto, et alijs edificijs nostris ibi in nostra curia constitutis, pro nobis et eciam successoribus nostris recepimus ab eisdem, tenendas iure perpetuo et habendas, nostra et successorum nostrorum considerantes hijs fieri et emergere meliora, jobagiones eorundem fratrum nostrorum eiusdem terre de facie remonendo. Que quidem terra sessionalis totaliter eisdem fratribus nostris, ut prediximus, per nos perpetualiter assignata, olim ad clauigeratum Archiepiscopatus Strigoniensis spectabat, et eam a meridie alia terra eorundem fratrum nostrorum prope ecclesiam Sancti Dominici constituta, ab oriente autem vinea filiorum Comitis Elkyni (ex ori)entis latere constituta et quatuor arbores nucum existentes ibidem, a septemtrione vero fossatum vinearum Petri generi Luce sacerdotis, et ab occidente alium fossatum separant et distinguunt. In cuius concambij et permutacionis memoriam et

perpetuam firmitatem presentes litteras eisdem fratribus nostris, libenter et liberaliter nostre voluntati annuentibus in hoc facto, dari fecimus, sigilli nostri appensione munitas. Datum et actum Strigonij anno Domini M°CC° LXXX° nono in octauis Sancti Georgij martiris.

(Az eredeti után Knauz, Magyar Sion III. köt. 702. l.)

360.

Pál horvátországi bán békességet köt a velenczei köztársasággal. 1289.

In Christi nomine Amen; die dominico XIV. mensis Mad[illegible]i, presentibus Jacobo Donato Leonardi Gisi Sancti Eustachi[illegible], Pancracio Venerio Sancti Johannis decollati, et Marco Mar[illegible] petro Sancti Severij, Cauto Cauzellario, et Rustechino Beni[illegible] tendi Notario et scriba Ducatus Veneciarum testibus vocati[illegible], et rogatis, et aliis multis. Coram Illustri domino Petro Grad[illegible] nico Dei gracia Veneciarum, Dalmacie atque Chroacie Duc[illegible]e et Domino Quarte Partis et Dimidie tocius Imperii Romanie [illegible] astantibus sibi nobilibus viris Andrea de Molino, Leonard[illegible] Venerio, Marino Ruzino, Cratono Dandulo, Gabriele Delfin[illegible] et Johanne Superancio Sancti Angeli. Nobiles viri domin[illegible] Pasqua de Varicasso et Domaldus de Sadulino, cives Jadre[illegible] nuncii, procuratores, sindici et actores Egregii viri domi[illegible] Pauli Brebariensis Bani et ejus fratrum Comitis Georgii e[illegible] Comitis Mladini, ad infrascripta constituti, sicut apparet pe[illegible] instrumentum publicum inde scriptum et roboratum per manum Henrici Imperiali auctoritate Notarii et Jadrensis — — — — — — — — anno ab Incarnacione Christi millessimo ducentesimo octogesimo nono, indiccione tercia die sexto intrante mense Martij, procuratorio, sindicario et actorio nomine pro predictis dominis Paulo Bano, et Comitibus Georgio, et Mla-

dino fratribus, solemniter inierunt, fecerunt, et firmaverunt meram puram et firmam treugiam usque ad tres annos continuos et completos, cum predicto Magnifico domino Petro Gradonico Dei gracia Veneciarum, Dalmacie atque Chroacie Duce, et domino Quarte Partis et Dimidie totius Imperii Romanie, recipienti, et stipulanti pro se et Communi et hominibus Veneciarum, habitatoribus, subiectis, et districtualibus suis. Promittentes nomine quo dictum est supra dicto domino Duci recipienti pro se, pro Communi, et hominibus Veneciarum, quod predicti fratres, vel aliquis eorum per se seu per homines Almisii, seu per vllos eorum, vel alicuius eorum homines subditos, seu per homines qui se receptarent in Banatu vel Comitatibus predictorum dominorum fratrum, seu in aliis eorum terris, vel sub eorum, vel alicujus eorum dominio, non offendent, nec offendi facient, nec offendi permittent in personis vel rebus dictum dominum Ducem, Commune et homines Veneciarum, nec habitatores fideles, districtuales seu subditos dicti domini Ducis, nec aliquam terram seu locum habentem Rectorem pro dicto domino Duce — — — — — — — — — —

(A velenczei „Liber pactorum Forarie" czimű államkönyvből 97. l.; a. belgrádi tudományos társaság „Glasznikja" XV. köt. 207. l.)

361.

Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Pál mester esztergami prépostnak több serviense Zomor és Udvarnokban lévő részbirtokukban statuáltatott. 1289.

Excellentissimo domino suo domino Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Vngarie Capitulum Ecclesie Strigoniensis oraciones in Christo debitas et deuotas. Vestra nouerit Regia Celsitudo, nos recepisse uestras litteras cum debita reuerencia in hec uerba:

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik IV. László királynak iktató parancsa mint fentebb 356. sz. a.

Nos igitur Excellencie Uestre mandatis. ut teremur, fideliter et obedienter satisfacere cupientes, ad reambulandas et statuendas illas possessiones sev terras hominem nostrum ydoneum et fide dignum pro testimonio cum homine uestro curauimus destinare. Qui tandem ad nos reuersi nobis concorditer recitarunt; quod ipsi conuocatis commetaneis et vicinis, predictas terras siue possessiones Mathey et Cosme antedictorum, in territorijs de Zumur et de Vduornuk inter terras et alia iura aliorum hominum mixtim sitas, vna cum suis vtilitatibus, videlicet tribus vineis, fenetis, virgulto, siluis, et alijs omnibus appendicijs et pertinencijs suis in presencia commetaneorum et vicinorum suorum in nullo contradicencium, eisdem filijs Andree pacifice statuissent in perpetuum possidendas. Ex quibus commetaneis et vicinis Lucus et Blasius de Symeg, Tyba filius Magistri Bench, filius Bartholomei nomine Nicolaus de Germen, Michael filius Sixti de eadem, Blasius et Antol filij Barca de Zumur, Leonardus de Bisey, Ders et fratres sui filij Gregorij de Bersey, et populi nostri de Epel reambulacioni et assignacioni earundem terrarum siue possessionum interfuerunt, consensum et assensum prebentes— Prout hec omnia et singula premissorum ab homine vestro et nostro recollegimus et didicimus seriatim. Datum in vigillia Beati Thome Apostolica.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

362.

győri káptalan átirja saját 1241-ki Egyházasurkun nevü birtokot tárgyazó bizonyságlevelét. 1289.

Capitulum Jauriensis Ecclesie vniuersis Christi fidelibus esencium noticiam habituris salutem in Domino. Nouerit iuersitas vestra, quod Comes Valentinus filius Valentini de yourou coram nobis constitutus personaliter exhibuit nobis ioddam antiquum priuilegium suum sub nostre Communitis sigillo confectum ante aduentum Tartarorum, qui tempobus quondam Bele Illustris Regis Vngarie primo Regnum ngarie inuaserunt; et licet illud priuilegium pre nimia vetuate quasi consumi videbatur, et in quibusdam locis tinearum rrosionibus esset demolitum; tamen littere eiusdem coram bis seriatim perlegi potuerunt: et petiuit idem Comes Vatinus a nobis instanter, quod ipsum priuilegium renouamus, tenorem eiusdem nostris presentibus inseri faciendo. iius quidem priuilegij tenor talis est:

Capitulum Jauriensis Ecclesie stb. (következik a győri ıptalannak 1241-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk I. vagyis a második folyam II. kötetében 125. l.)

Nos igitur quia in dicto priuilegio nullam fraudem uimus apparere, et sigillum nostrum eidem priuilegio apsitum uerum recognouimus, idem priuilegium de uerbo verbum rescribi faciendo renouauimus et renouatum apsicione nostri presentis autentici sigilli duximus roboranm. Datum V° nonas Marcij anno Domini M°CC° octagesio IX°. Magistro Carachino Ecclesie nostre Preposito, ominico Cantore, Bors Lectore, Stephano Custode existenus.

A B C

redetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar academia irattárában.)

363.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Korchai László sógornéjával Aglonthhal, Korchai Sándor özvegyével, hitbére és jegyajándékaira nézve eggezkedett. 1289.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in salutis auctore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constituti coram nobis personaliter Tolueius filius Tecus, et filia eiusdem Aglonth nomine, relicta Alexandri filij Sauli de Corcha cum duabus paruiculis filiabus suis Elizabeth et Margareta vocatis ab una parte, et Ladizlaus filius Sauli frater predicti Alexandri pro se et pro filijs suis Chelleo et Johanne ab altera, sunt confessi uiua uoce, quod licet mota fuerit materia questionis inter ipsos super dote et rebus parafarnalibus predicte domine Aglonth, et quarta parte paternarum possessionum predictas filias eiusdem domine contingente, sicque diu ordine iudiciario altercati fuissent; tandem ad ultimum mediantibus probis viris taliter concordassent: quod idem Ladizlaus pro dote et dotalicijs ac rebus parafarnalibus predicte domine, et quarta parte filiarum eiusdem deberet soluere sex marcas; quas quidem sex marcas ijdem Tolueius, domina Aglonth filia sua, pro se et pro duabus filiabus suis supradictis confessi sunt ab ipso Ladizlao se recepisse plenarie et habere; et sic ipsum Ladizlaum et filios suos Chelleum et Johannem de dote et dotalicijs ac rebus parafarnalibus predicte domine, et quarta parte filiarum eiusdem ipse Tolueius et predicta domina Aglont reddiderunt in nostri presencia penitus expeditos; obligantes se quod quicunque processu temporum ipsum Ladizlaum aut filios suos predictos Chelleum et Johannem racione dotis et rerum parafarnalium predictarum ac quarta parte uoluerit inpetere uel uexare; extunc eadem domina et predictus Tolueius tenebuntur eos expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes

nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno Domini M°CC°LXXX° nono.

A B C D

(Az eredeti után; közli T. Dergi Somogyi Antal ur.)

364.

A nagyváradi káptalannak a Gutkeled nemzetség Szabolcsmegyei javait tárgyazó osztályára vonatkozó bizonyságlevele. 1289.

A B C

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod Comite Laurencio filio Pauli de genere Guthkeled ab vna parte, Mathya et Paulo filijs Comitis Detrici filij dicti Pauli, sicut dixerunt, ab altera coram nobis personaliter constitutis, dictum et propositum extitit per eosdem, quod in vniuersis possessionibus seu terris suis, hereditarijs scilicet, empticijs et acquisitis, communiter vsque modo possessis, talem inter se fecissent diuisionem; quod medietas quarundam terrarum in Comitatu de Zobouch existencium Guuth uocatarum, quarum vnam hereditariam, aliam uero empticiam esse asserebant, a parte meridionali existentes, medietasque cuiusdam terre empticie Wulkan uocate, que uberior seu maioris precij computabatur porcio ab alia, ab oriente nichilominus existens, prefato Comiti Laurencio, quia idem res dotales domine relicte Comitis Martini fratris ipsorum, que eos communiter tangebant, de suis proprijs omnino persoluit; item medietas sessionis in quadam terra eorum hereditaria sua Achas uocata a parte orientali, quam medietate ab alia quedam arbores nucum separare dicuntur,

metis certis distingendo, cum earum utilitatibus et pertinencijs cessissent iure perpetuo possidende; alijs vero medietatibus dictarum terrarum seu possessionum ac sessionis memorate, similiter cum earum utilitatibus et pertinencijs, plenoque dominio in porcionem remanentibus Mathye et Pauli predictorum. Vsum autem terre Achas habebunt in communi. Assumpmentes se partes super terris modo premisso diuisis, et super dote domine relicte Johannis fratris ipsorum, si per quospiam processu temporum ea occasione impeterentur, expedire laboribus proprijs et expensis communiter ad hoc adhibitis. Quandam eciam terram Zalka nominatam empticiam sepedicti Mathyas et Paulus ipsi Comiti Laurencio et suis heredibus pacifice reliquerunt. Obligarunt se nichilominus partes, quod si qua parcium diuisionem prehabitam vellet retractare, pene quinquaginta marcarum subiaceret eo facto. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria tercia proxima post dominicam Ramispalmarum anno Domini M°CC° octuagesimo nono. Domino Antonio Preposito, Stephano Lectore, Iwan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre Magistris existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

365.

A Churgoi konvèntnek jelentése IV. László királyhoz hogy bizonyos földbirtokban Ochuz statuáltatott. 1289.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Illustri Regi Hungarie Conuentus de Churgo inclinacionem et oraciones in Domino continuas et deuotas. Vestre Excellencie litteras recepimus humiliter et deuote; in quibus uidimus contineri, ut unum

ıobis mitteremus fidelem pro testimonio, coram quo homo
er Farcasius filius Decimys reambularet terram retifero-
uestrorum. Vnde misimus unum ex nobis, qui ad nos re-
ıs retulit nobis fideliter uina uoce, terram reambulatam
cum homine uestro, penitus in nullo contradicente, et
am memoratam eidem Comiti Ochuz statutam. Super quo
quid esse deceat, Uestra Maiestas discernat.

Kivül Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Il-
ri Regi Hungarie.

letie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

366.

agyváradi konventnek bizonyságlevele, hogy Szent Jánosi nan maradéka Thurna nevü birtokukat Raphayn bánnak eladták. 1289.

Johannes Diuina prouidencia Prepositus et Conuentus
asterij Sancti Stephani Prothomartiris de Promontorio
adiensi omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam
ris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largi-
Igitur ad vniuersorum noticiam tenore presencium volu-
peruenire: quod cum Ders filio Paznani de Sancto Jo-
ıe, et Paznano filio ipsius, ac Michaele pro se, Comite
ılch patre suo, et Alberto fratre suo (de) generacione di-
'aznani ab vna parte, Ruphayn Bano ab altera coram no-
ıersonaliter constitutis, dictum extitit per Ders et Pazna-
filium ipsius et relatum, quod cum quandam possessio-
suam hereditariam Thurna vocatam in Prouincia Nyr
tentem, in vicinatu commetaneitatis possessionis ipsius
hayn Bani Debrecen vocate, in qua Ecclesia in honore
le Virginis Gloriose est constructa, quam eidem Rophayn

Bano pro viginti sex marcis pignori obligauerat usque tercium termini sub pena dupli, si non redimerent; tandem ipsis terminis occurrentibus redimere non potuerunt: ideo Sthephano filio Nathk, qui pro se et fratribus suis personaliter constitutis nobilibus de Scepes vicini et commetanei predicte terre in nullo contradicentibus, sed magis uolentibus et consencientibus, vendidisse pro viginti sex marcis et duppli earum dixerunt eandem ipsi Ruphayni Bano, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus pro octuaginta marcis plene habitis et receptis ab eodem perpetuo possidendam, tenendam et pariter habendam cum suis vtilitatibus et ad eandem pertinencijs vniuersis. In cuius memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Cozme et Damiani Beatorum nostrorum anno Domini M°CC° octuagesimo nono

(Eredetie bőrhártyán, megyszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

367.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Chák bán fiai bizonyos Roykban lévő birtokrészt Ochuz comesnek, Buzad comes fiának eladtak. 1289.

Frater Andreas Diuina miseracione Abbas Zaladiensis totusque loci eiusdem Conuentus omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Quia per decursum temporum nonnunquam rerum gestarum ueritas obscuratur, quam non serenat lucida series litterarum; quapropter opus est sapientis, ut que agantur uel memorentur, testimonio litterarum debeant roborari. Proinde ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod accedentes ad nostram presenciam Magister Buzad et Feldricus filij

Chak Bani quandam possessionem ipsorum, porcionem Michaelis filij Tristiani in Royk existentem, sub eisdem metis et erminis, quibus idem Michael possedit, uendiderunt Comiti Ochuz filio Comitis Buzad fratri eorundem in triginta marcis, ut per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus ure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, pecunia persoluta receptaque coram nobis ex integro. Dicimus eciam, quod si processu temporum predicta uendicio per quempiam in discessionis materiam, vel quoquo modo reuocaretur in irritum; ijdem Magister Buzad et frater ipsius prenotati obligarunt se coram nobis, Comitem Ochuz, uel post eum suos posteros, ab omnibus exaccionibus causarum racione terre deuolutarum supradicte proprijs laboribus, sumptibus et expensis expedire. In cuius rei testimonium memoriamque firmiorem presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno gracie M°CC° octagesimo nono.

(Eredetie börhártyán hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

368.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Miklós comes, Chák bán fiának özvegye, és Herbord comes Lankretnek fia Kutfö nevü birtokukat ugyan Ochuz comesnek eladták. 1289.

Nos frater Andreas miseracione Diuina Abbas Zaladiensis et totus eiusdem loci Conuentus, ad uniuersorum tam presencium quam posterorum noticiam volumus peruenire presencium per tenorem: quod domina relicta Comitis Nicolai filij Chak Bani, et Comes Herbordus filius Lancrecij, cui eadem domina totam causam suam dedit et dimisit pro se quondam ab una parte, et Comes Ochuz filius Magistri Buzad ab altera coram nobis personaliter constituti; eadem domina si-

mul cum Comite Herbordo quandam possessionem suam Kwthfeu vocatam in Oltaruch existentem, per antiquas metas et terminos, et cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis receptis triginta marcis a Comite Ochuz ad plenum, eidem Comiti Ochuz, et per eum suis heredibus heredumue suorum successoribus, dixerunt uendidisse in perpetuum possidendam pleno iure. Cui terre Kuthfev uocate ab occidente commetanei sunt Magister Buza l c⁵ Fridericus filij Chak Bani, et ab oriente sunt mete terre Descych; item a meredie separat Gurges siue riuus Oltaruch; et ab aquilone in una particula tangit terra Bachita vocata. Eo pacto interposito, quod nulla temporum spacia futurorum nec ipsa domina nec Comes Herbordus, nec eciam aliquis cognatorum suorum super predicta possessione Kutfeu uocate (igy) Comitem Ochuz uel suos heredes poterunt aliqualiter molestare. Et si quispiam premisse uendicionis transgessor uel impeditor existeret, predicta domina et Comes Herbordus Comitem Ochuz et suos heredes assumpserunt expedire suis laboribus et expensis. In cuius rey memoriam firmitatemque perpetuam ad peticionem parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine communitas. Datum anno Domini M°CC° octagesimo nono.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét sárga-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

369.

IV. Miklós pápa a morinai püspökséget tárgyazó 341. sz. a. intézkedésének foganatositására vonatkozó iratok: 1) A pápa kiküldött birâinak idézési rendelete. 1289.

Venerabili in Christo patri domino fratri Gregorio Episcopo Traguriensi; ac reverendo viro domino Leonardo Faletro Plebano Sancti Angeli de Venecijs, Morinensi et Sibeni-

ensi Electo; ac Clericis Traguriensibus, Marcellus Dei gracia episcopus Nonensis, Johannes Abbas Monasterij Sancti Grigogoni Jadrensis, et Jacobus Archidiaconus Spalatensis, domini Pape delegati seu executores ad infrascripta, salutem in domino Jesu Christo. Noueritis, nos a Sanctissimo Patre domino Nicolao Papa Quarto recepisse litteras formam huiusmodi continentes:

Nicolaus Episcopus stb. Episcopo Nonensi stb. (követ. ezik IV. Miklós pápának 1288-ki rendelete mint fentebb 341. sz. a.)

Cum itaque mandatum tanti patris preterire nullatenus debeamus, sed velimus et intendimus ipsum mandatum, vt tenemur, cum effectu exequi reuerenter; auctoritate qua fungimur ex parte Sanctissimi Patris et domini Nicolai Summi Pontificis prelibati, vos citamus communiter et diuisim peremptorie; vos et quoslibet alios, qui sua crediderit interesse: vt infra sex mensium spacium post citacionem huiusmodi peremptorie per vos, vel per procuratores idoneos cum omnibus actis, iuribus et munimentis vestris dictam causam contingentibus, Apostolico vos conspectui presentetis, facturi et recepturi super premissis, quod ordo dictauerit racionis. In cuius rei testimonium presentibus nostra facimus appendi sigilla.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 124. l.)

370.

2) *A megtörtént idézésnek közjegyzői bizonyságlevél készitése végetti bejelentése, Ferencz mester spalatoi jegyzőnél. 1289.*

In Christi nomine Amen. Anno Domini M°CC°LXXX° nono die VII° intrante mensis Aprilis indiccione secunda; presentibus nobilibus et sapientibus viris dominis Tharobotto de

Tharabottis Spalatensi Potestate, Jurissa filio Radoy, Petro filio Nicolai, et Simone Siculi Sibenicensi, et alijs pluribus testibus vocatis ad hec specialiter et rogatis. Nobilis vir dominus Cepregna Judex Sibenicensis presentauit et dedit Magistro Francisco Notario Spalatensi ex parte venerabilis domini Marcelli Episcopi Nonensis, ac religiosi viri domini Johannis Abbatis Monasterii Sancti Chrisogoni Jadrensis, ac discreti viri domini Jacobi Archidiaconi Spalatensis, Domini Nicolai Pape Quarti Judicum delegatorum seu exequutorum in questione Traguriensi et Sibenicensi quoddam exemplum citacionum factarum venerabili patri domino . . . Episcopo Traguriensi et nobili viro domino . . . Sibenicensi Electo, per predictos executores clausum et sigillatum tribus sigillis ipsorum sanis et integris; semper dicendo et protestando, quod placeat eidem Magistro Francisco scribere, facere et complere totum illud, quod continetur in exemplo predicto. Cuius exempli tenor de verbo ad verbum talis est:

Istud est exemplum citacionum, quod nos Marcellus Episcopus Nonensis, Johannes Abbas Sancti Chrisogoni Jadrensis, et Jacobus Archidiaconus Spalatensis, domini Pape Judices delegati vobis Magistro Francisco Notario Spalatensi mittimus anno Domini, die, loco et testibus etc. ponatis secundum ordinem.

Reucrendus et nobilis vir dominus Jacobus Archidiaconus Spalatensis presentauit et dedit venerabili patri domino Gregorio Dei gracia Episcopo Traguriensi quasdam litteras sigillatas tribus sigillis cere viridis, sanis et integris, non viciatis, non cancellatas vel in aliqua sui parte abolitas; ipsorum sigillorum vnum erat domini Marcelli Episcopi Nonensis, aliud domini Johannis Abbatis Monasterij Sancti Grisogoni Jadrensis, tercium vero domini Jacobi Archidiaconi Spalatensis; quas dictus Archidiaconus eidem domino Episcopo presentauit et dedit ex parte domini Episcopi et Abbatis et sui ipsius, delegatorum seu exequutorum a domino Nicalao Papa Quarto deputatorum per ipsius domini Pape litteras. Quarum litterarum delegatorum tenor de verbo ad verbum talis est:

Venerabili stb. fratri Gregorio Episcopo Traguriensi stb. (következik a 369. sz. a. idézési rendelet.)

Ac precepit eidem domino Traguriensi Episcopo ex par-
domini Pape, vt per se, vel per procuratorem idoneum infra
x mensium spacium cum omnibus actis, iuribus ac munimentis
is contigentibus causam contentam in litteris antedictis
postolico se debeat conspectui presentare, facturus et recep-
rus super premissis, quod ordo dictauerit racionis. Quas
idem litteras domini Pape humiliter et benigne suscepit
iscopus memoratus. Actum in Traguris etc. presentibus ta-
us etc.

Ego Franciscus etc.

Et sciatis, quod vnum aliud instrumentum simile isto
mino Electo Sibenicensi mittendo diem, locum et testes, et
sum de verbo ad verbum adhuc conficere debetis, secundum
ndatum vobis factum per nos Archidiaconum Spalatensem.
secundum istorum exemplum volumus, vt tenemini, confi-
tis duo instrumenta citacionum, videlicet domini . . . Epis-
pi Traguriensis, et domini . . . Electi Sibenicensis, quod
emplum est clausum, et sigillatum nostris tribus sigillis.

Item eodem die, loco, hora et testibus supradictis;
em dominus Judex predicto Magistro Francisco Notario ex
rte predicti domini Archidiaconi Spalatensis presentauit et
dit quasdam litteras clausas sigillatas ipsius sigillo cere vi-
li, sano et integro. Quarum tenor de verbo ad verbum ta-
est:

Jacobus Archidiaconus Spalatensis stb. discreto viro
mino Magistro Francisco Notaris Ciuitatis Spalati stb. (kö-
tkezik a 371. sz. a. okirat.)

(Ugyanott.)

371.

3) *Jakab spalatoi esperest és egyik pápai kiküldött bírónak kifogása a Ferencz mester által készitett bizonyságlevél ellen. 1289.*

Jacobus Archidiaconus Spalatensis domini Nicolai Pape Quarti Judex delegatus siue executor in questione Sibenicensi et Traguriensi discreto viro domino Magistro Francisco Notario Ciuitatis Spalatensis salutem in Domino. Cum vos ad preces et mandatum nostrum confecissetis duo instrumenta in questione predicta Sibenicensi et Tragurinensi; que instrumenta non sunt nostra, imo Romane Ecclesie et Summi Pontificis prelibati; et illa sunt culpa vestri non modicum defectiua, et nullius valoris, nec confecta secundum nostrum exemplum; de quo possetis grauiter in personam puniri, et specialiter quando instrumenta papalia non conficitis, vt tenemini et debetis. Vobis auctoritate, qua fungimur a domino Papa predicto, precipimus et sub excommunicacionis pena mandamus; quam penam vos volumus incurrere ipso facto, si nostrum mandatum, quod non credimus, neglexeritis adimplere: quatenus predicta instrumenta secundum exemplum, quod vobis mittimus per latorem presencium, ponendo testes, diem locum et preceptum oretemus per nos factum Electo Sibenicensi et Episcopo Tragurienſi predictis; et ipsorum responsiones infra quatuor dies a presentacione presencium conficere et emendare curetis, et ea latori presencium detis. Quod exemplum est clausum, nostro et meorum coniudicum sigillatum sigillis. Et ne moremini, si ipsi vobis non scribunt; quia non possunt, nec debent; quia ab ipsis non habuistis aliquid in mandatis, nisi solummodo a nobis. Et si predictum nostrum mandatum neglexeritis totaliter adimplere, vos certos reddimus et securos, quod nos vna cum coniudicibus nostris vos intendimus arguere et accusare de falso, coram quo de iure debemus; et per confessionem vestram iam factam in judicio coram notario et testibus infinitis optime nostram intencionem

robabimus. Datum Jadre die VI. exeunte Marcij M°CC° octua-esimo nono, indiccione secunda.

(Ugyanott.)

372.

rau várôs hatóságának határozata, hogy a községi zavarok kalmával bebörtönzöttek mi módon a börtönből kibocsáthatók. 1289.

Anno M°CC°LXXX° nono die primo Augusti; in Dei noine Amen. Examinatum est per dominum Stefanum Vgerij nem Anconitanum Potestatem, et quatuor sapientes ad inascripta examinanda. Et est examinatum et approbatum r XV sapientes homines de Tragurio, communicato consi- inter eos super facto captiuorum, qui pro Communi Tragrij in carcere detinentur: Quod si dicti captiui volunt exire rcerem Communis, quod tam ipsi, quam Lucas et Daniel, i sunt extra forciam Communis, debeant parere et obedire andatis Potestatum, Judicum et Rectorum, et Communis Citatis Tragurij, tam presencium quam futurorum, et mame infrascipta forma pacis et condicionibus, videlicet: uod dicti carcerati statim, dum detracti fuerint de carre, cum dictis Daniele et Luca, promittere debeant et rent, stare et morari quatuor annis continuis Ancone; hoc ccepto, quod cum licencia Potestatis Ancone dictis quatuor nis ad quascunque partes ire possint ad lucrandum, preteram ad partes Dalmacie. Dictis autem quatuor annis completis bebunt habitare filij Jacobi Decij in Jadra, filij Petri Datij habitare debeant in Arbi, ressidui vero habitare debeant Fara, temporibus vite eorum cum omnibus de eorum filijs. Et quod nullo modo de cetero presumant realiter vel ersonaliter offendere, vel quomodolibet dampnificare aliem vel aliquos de Tragurio, nec eorum ciues et Com-

mune dicte Ciuitatis Tragurij aliquam prodiccionem, machinacionem vel conuenticolam, conspiracionem seu conuocacionem modo aliquo facient vel procurabunt, per se vel cum aliquibus alijs temporibus vite eorum; nec aliquod damnum facient vel fieri facient ipsi Cummuni vel Ciuitati. Et si contrafacerent in aliquibus predictorum, cadant pro qualibet vice, et incidant in pena infrascripta, tam ipsi quam eorum fideius sores; et de offensa facienda speciali concedatur ipsi speciali offenso prestito sacramento; de offensa autem Communi vel Ciuitati facienda concedatur persone legitime procuratoris, cum dicto quatuor testium. Et pro hijs attendendis et firmiter obseruandis dabunt infrascriptas securitates bonas et indoneas; videlicet de trecentis marchis argenti de Spaleto, de ducentis marchis argenti de Briberio de ducentis marchis argenti a domino Comite Zane de Vegla, de ducentis marchis argenti de Jadria, et de ducentis marchis argenti de Sibinico, et de ducentis marchis de Tragurio. Que pena, si contra factum fuerit modo aliquo, pro qualibet vice applicetur medietas denuncianti, et alia medietas Communi Tragurij; et dampnum pacienti emendetur.

(Lucius, Memorie storiche di Trau. 127. l.)

373.

Rikolf Lomnitzi biró bizonyos Ruda nevü erdöséget uj telepítvény végett Mühlbachból való Theodoriknak és Lajosnak adományoz. 1289.

In nomine Domini Amen. Quum omnia que aguntur in tempore, labuntur cum tempore, et que ab hominibus rite componuntur, uetustas delet, obliuio redit; ideo scripturarum memorie commendantur. Hinc est, quod notum esse uolumus omnibus fidelibus presentibus et futuris, ad quos presens scriptum peruenerit: quod nos Rycolphus Comes de Lumpnis,

nostrique heredes, habito nostrorum amicorum consilio, viris ydoneis ac honestis Theodorico de Mulbach, et Luduico fratri suo nec non successoribus eorum, siluam que Rvda uocatur, circa alpes sitam, quam a Regia Gracia obtinuimus, eisdem contulimus pro noua uilla locanda, cum omni iure Cypsensi, que wlgariter Lanthecce debet nuncupari. Insuper quotquod uillas in prefata silua potuerint construere, libere contulimus excolendam. Hec (igy) sunt mete: Prima incipit a uilla, que Birbury vocatur, et tendit ad fluuium, qui Bela dicitur; deinde ad montes niueos usque ad terminos Polonicales; ibinde ad montem orientalem; et sic redeunt ad uillam supralictam. Qui racione locacionis quatuor mansos liberos, sextum denarium censualem, tercium de iudicio, molendinum et bratorium iure hereditario possidebunt. Omnibus autem ad hanc locacionem uenientibus, quocunque anno uel tempore supereuenerint, XVI annorum contulimus libertatem; quibus expletis singulis annis de quolibet manso vnum fertonem vsualis argenti et terrestri (igy) ponderis in Resurreccione Domini soluere tenebuntur. Preterea in uenacionibus et piscacionibus liberam habeant facultatem. Item si aurum, uel argentum, aut eris metallum repertum fuerit, ipsos uolumus a porcione eorum non repelli. Soltetos uero cum Juratis uolumus omnia iudicia iudicare; ita tamen, ut nobis nichil depereat nostri iuris. Ecclesie libertatem uolumus procurare, cui eciam unum mansum liberum pro dote damus; secundum vero mansum pro pascuis animalium uille assignamus. Vt autem hec omnia rata et immutabilia a nobis et nostris posteris inuiolata permaneant, presentem paginam dedimus nostri sigilli munimine roboratam. In cuius eciam maioris firmitatis plenitudinem honorabilium uirorum, Magistri Jacobi Prepositi de Cypis, et domini Johannis Abbatis de Ordine Cysterciensi sigilla petimus appendenda. Acta sunt hec coram Juratis Terre, Tine uidelicet Antiquo Judice de Bela, et Cunrado filio Gysri de Meinhardi Uilla, et alijs quam pluribus. Datum in Sumpniz in festo Pasche, anno ab Incarnacione Domini °CC°LXXX°IX°.

(Eredetie börhártyán, melyen egykor három pecsét, s névszerint ezeknek középsője zöld-vörös-sárga selyemzsinóron függött, de már mindhárom elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

289.

IV. László király Besztercze (erdelyi) város adójának két részét engedi el. 1290.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vt ea, que in tempore geruntur, ne cum tempore defluant et labantur, litterarum solent testimonio communiri seu perhempnari; inconcussum quippe permanet, quod Regio fuit patrocinio communitum. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod accedentes ad nostram presenciam ciues de Byzturche exhibuerunt nobis patentes litteras nostras super relaxacione duarum parcium tributi de Byztwrche, et petiuerunt a nobis humiliter suplicando, vt ipsas ratas habere, et nostro innouare et confirmare priuilegio de benignitate Regia dignaremur. Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis: quod quia ciues nostri de Byztwrch per vastus et incendia Tartarorum plurimum sunt destructi et depauperati, eisdem huiusmodi graciam duximus faciendam, vt terciam partem tributi de Byztwrche, et non vltra, dare et persoluere teneantur; ita vt de duabus partibus tributi sint expediti et absoluti; nullus autem hominum vltra id eosdem molestare audeat vel presumat. Datum Waradini in festo Beate Marie Magdalene.

Nos itaque iustis et legittimis peticionibus predictorum ciuium nostrorum inclinati Regio cum fauore, ipsas patentes litteras nostras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, sed omnimodam continentes ueritatem, de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium duximus innouandas et eciam confirmandas. Vt autem huiusmodi gracia predictis ciuibus per nos edita et concessa

robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam possit seu valeat in irritum reuocari aut retractari, sed in perpetuum usque in filios filiorum perseueret, presentes concessimus litteras duplicis sigilli munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Gregorij Dei gracia Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC°XC°, sexto kalendas Junij Regni autem nostri anno decimo nono.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. 156. l.)

375.

IV. László király a nyúlszigeti apáczazárda jogait és szabadalmait megerősítvén, azoknak szoros megtartása iránt intézkedik. 1290.

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Sencencia Principis in recta debet statera iudicij ponderari, ut contra iusticiam nulli pareat, vnicuique possessa restituat, et restituta denue renouacionis stabiliat priuilegio firmitatis. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod viri Deo deuoti fratres Predicatores, nomine domine Margarete sororis nostre karissime, filia (igy) Anne Ducisse, ac nobilium dominarum seu sororum de Insula Sancte Marie Virginis prope Budam, ad nostram accelendo presenciam nostre Celsitudini dolorose conquerendo exponere curauerunt, quod Prepositus et Canonici Ecclesie Sancti Thome martiris de promontorio Strigoniensi easdem dominas seu sorores super medietate tributi fori Pestiensis

indebite molestarent; quod tributum dicebant eidem Monastrerio et sororibus per dominum Belam illustrem Regem Hungarie auum nostrum karissimum inclite recordacionis racione oblacionum et expensarum de sua camera propria ob reuerenciam Virginis Gloriose ad aram eiusdem Virginis deuote offerendarum fuisse datum et collatum; priuilegia, instrumenta seu litteras, videlicet tam eiusdem domini Bele Regis et Stephani patris nostri, quam nostra super collacione tam tributi Pestiensis quam tributi de Castro Budensi habita et confecta, nostre Celsitudine exhibentes. In litteris nostris patentibus sigillo nostro autentico et anuleo consignatis, nobis vltim exhibitis per eosdem comperimus, medietatem ipsius tribu Pestiensis eisdem dominabus restituisse pleno iure posside dam, quemadmodum in priuilegijs Bele videlicet et Stepha illustrium Regum Hungarie continetur; cum Magister Micha tunc Prepositus Sancti Thome martiris ad videnda priuileg dictarum dominarum, per fratrem Augustinum et Thoma nobis exhibuerant, nec venire nec mittere, nec sua et Eccles sue instrumenta in termino peremptorio et deciso curasset e hibere. Igitur nos ex officio suscepti regiminis a Deo, ipsorum (igy) pias elemosinas seu ordinaciones licitas et honestas ip Monasterio Beate Virginis de Insula ac sororibus deuote De in eodem famulantibus, erogatas et concessass inuiolabilite volentes facere semper obseruari; quemadmodum eorunde erogata nobis et nostris Baronibus visa fuerunt, de iusto racionabili veritatis tramite processisse, prout id ipsorum r bur priuilegij lucide declarabat. Vnde cum cuiuslibet s Principis iusticiam colére, et nemini de iure illi contraire, maxime Ecclesias, in qua pro Catholicorum Principum salut Celi Domino funduntur pie preces, specialiori fauoris graci amplecti debeamus, predicta priuilegia seu litteras grata, rat habentes et accepta approbamus, et Regio confirmamus cum fauore; ymo donacionem patris eisdem dominabus factam in premissis auctoritate presencium duximus innouandam; dictum nichilominus Monasterium Beate Virginis de Insula, et sorores in eodem, in salua, integra et inconcussa, ac pacifica possessione tributorum predictorum statuimus inuiolabiliter permanere; omnia priuilegia, munimenta seu litteras tam nostra optenta uel optinenda, quam eciam predecessorum no-

rorum, quibus ijdem Prepositus et Canonici Ecclesie Sancti home quouis iuris colore vterentur, cassamus, euacuamus et irritum reuocamus ; auctoritate Regia firmiter statuentes, ut cubi exhibita et in lucem producta fuerint, viribus careant et gore, et nullius sint penitus firmitatis ; Preposito et Canonis Ecclesie prefate silencium perpetuum super hoc de cetero ponentes. Vt igitur huiusmodi donacio seu collacio predicti ibuti tam per ipsum dominum B. auum nostrum, quam per dominum St. patrem nostrum karissimum, felicium recordacionum egum, et demum per nos Ecclesie predicte pie et salubriter cta perpetuo valeat stabiliri ; nec processu temporum aliquaer possit uel debeat in irritum reuocari, presentes concessius litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Dam per manus venerabilis patris Gregorij Dei gracia Epispi Chanadiensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fides nostri anno Domini M°CC° nonagesimo, Regni autem nori anno decimo nono.

(Eredetie bőrhártyán sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

376.

V. László király fenntartja a nyúlszigeti apáczazárda népeinek törvénykezési szabadságait. 1290.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniersis Judicibus in suo Regno pro tempore constitutis, quibus resentes ostenduntur, salutem et graciam. Cum Ecclesia eate Virginis de Insula a tempore sue fundacionis iuxta inituta domini Bele aui nostri, et domini Stephani patris nostri, licium recordacionum quondam illustrium Regum Hungarie, li gratularetur libertate, quod populos seu iobagiones eiusem, in quouis Comitatu existentes, super quolibet articulo nul-

lus Judicum Regni nostri ualeat, excepta persona nostra Regia, iudicare, nisi primitus coram suo judice ordinario conueniantur et euocentur; volumus et fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus receptis presentibus populos seu iobagiones Ecclesie eiusdem Beate Virginis de cetero nullus vestrum debeat vel presumpmat aliquatenus iudicare, vel suo iudicio astare compellat; sed si qui contra eosdem aliquid agere habuerint aut voluerint, prius super qnolibet articulo coram suo iudice ordinario experiantur iusticia mediante. Qui si in facienda iusticia negligens aut remissus extiterit; volumus, quod non ipsi populi, sed iudex ipsorum ad nostram Presenciam ordine indiciario debeant euocari; aliud nullatenus facere presumpmendo. Alioquin transgressores nostri Regij mandati, si qui extiterint, indignacionem Regiam se graniter sencient incurrisse. Datum in Zorvosholm in festo Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo.

(III. Endre királynak 1293-ki megerősitő okmányából.)

377.

IV. László királynak rendelete, hogy a budai várban a nyúlszigeti apáczazárda jogainak sértésével vásár ne tartassék. 1290.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod licet ciues nostri de Castro Budensi a nobis petiuissent annuatim nundinas celebrari; tamen quia considerauimus sororibus de Insula Virginis Gloriose dampnum per hoc in tributo suo non modicum generari, ad peticionem et instanciam domine Elyzabeth sororis nostre karissime concessimus, vt ipse nundine non debeant celebrari, prout eisdem ciuibus concessum

non extitit usque modo. Datum Bude die dominico ante festum Marie Magdalene anno Domini M°CC° nonogesimo.

(Eredetie börhártyán, melynek hátúl oda nyomott pecsétje elveszett ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

378.

IV. László királynak Chetneknek hozzá hütlen fiai és rokonai javait tárgyazó adománya, István és Pál mesterek, Mihály comes fiai számára. 1290.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis, quod ob merita fidelium seruicium Magistrorum Stephani videlicet et Pauli filiorum Comitis Micaelis filij Wbul, que nobis et Regno nostro in diuersis expedicionibus fideliter et incessanter impenderunt, vniuersas possessiones et terras Nicolai et fratrum suorum filiorum Chetnek, ac conatorum suorum, uidelicet Elie et Barnaba, propter nocuas et manifestas infidelitates eorundem, contra nostram Maiestatem erectis vexillis quampluries factas et irrogatas ; et speciater quia Comes Petrus, frater dictorum Stephani et Pauli delium nostrorum, in seruicio nobis exibendo, per dictos filios Chetnek est interemptus, eisdem Stephano et Paulo dedimus t contulimus perpetuo possidendas. Datum prope Chegled in DominicaOculi anno Domini M°CC° nonagesimo.

Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke még megvan ; a nemes Kállay család levéltárában.)

379.

IV. László király a nyúlszigeti apáczazárdának visszaadja Zoych nevü földet. 1290. körül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis presencium per tenorem, quod terram Zoych uocatam ville Toxun inmediate contiguam, sicut dicitur, ab Johanne canifero nostro auferendo, quam idem Johannes a nobis tacita ueritate petiuerat, domine Elyzabeth sorori nostre karissime duximus restituendam, eo iure et eo modo, quo antea eidem domine Elyzabeth karissime sorori nostre dinoscimur contulisse. Vnde uolumus, quod nullus judicum uel alij aliqui, officiales ipsius sororis nostre super facto ipsius terre audeant molestare. Datum in Egres tercio die octauarum Sancti Mychaelis.

(III. Endre királynak 1294-ki megerösitő okmányából a budai kir. kamarai levéltárban.)

380.

Erzsébet idösebb királynénak bizonyos egyházi adakozást tárgyazó okmánya. 1290.

Elisabeth Dei gracia maior Regina Hungarie vniuersis Christi fidelibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in omnium saluatore Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: Quod nos in signum retribucionis seu recompensacionis

lonorum nostri creatoris, quibus nos a gentilitatis errore ·euocatam, et ad agnicionem ueri luminis perductam, multi-)lici effectu gracie sue decorauit, et super cetera dona sua ilium nostrum karissimum ad Regni Hungarie, et filias nostras ıd diuersorum Regnorum coronas prefecit, aliqualibus operi-)us pietatis uolentes occurrere et respondere: eidem nostro ·edemptori; licet respectu sue dileccionis, qua nos dilexit sine nerito et amauit, respondere nequeamus; tamen cum vidua ;otum mittere precium desiderantes operis et amoris iuxta llud, quia manus nunquam uacua a munere reperitur, si ar-:ha cordis repleta est bona uoluntate; ordinauimus hanc ele-nosinam satis modicam tam pro salute domini Regis karis-ıimi filij nostri et nostra, quam Bele Regis, domine Marie tegine consortis eius, matris nostre karissime, Bele Ducis filij ui, et domini St. illustris Regis viri nostri karissimi felicium ecordacionum pro remedio animarum, quam eciam primo et)rincipaliter pro donis a Deo nobis largitis, paulo superius lenotatis ad — — — — — Sancti Saluatoris, in quo Fratres 'redicatores, quos omni fauorabilitate prosequi intendimus, ;idem omnium saluatori famulentur; videlicet ut collecta ui-;inti denariorum, qua nobis hospites nostri de Vereuche racio-.e terragii nostri iuxta nostram ordinacionem ex nouo factam .e singulis portis tenentur, eisdem Fratribus Predicatoribus ad pus supradictum annuatim persolui, et dare debeatur, donec)sum opus Domino concedente finaliter poterit consummari. Vn-e uolumus, quod quicunque istam premissam nostram ordina-ionem et elemosinam ausu temerario anichilare et in irritum euocare uoluerit, indignacionem Dei Omnipotentis et nostram enciat se merito incurisse. In cuius rei memoriam firmitatem-ue perpetuam, eisdem fratribus Predicatoribus presentes oncessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine robora-as. Datum in villa Oronas per manus discreti viri Magistri aurencii Prepositi Ecclesie Sancti Petri de Posoga aule no-tre Cancellarii fidelis nostri in festo Inuencionis Sancte Cru-is, anno Domini M°CC° nonagesimo.

Eredetie bőrhártyán, melyről egykor két pecsét függött a bécsi császári titkos levéltárban.)

381.

Erzsébet idősebb királynénak Veröcze megyei Szent Márton helység tisztségét tárgyazó adománya Aba nemzetségbeli Lőrincz mester számára. 1290.

Donationales Reginae Elisabethae super Vyznicatu Sancti Martini Szent Márton in Comitatu de Verőcze existente, Magistro Laurentio filio Comitis Laurentii de genere Aba cognato suo, eiusdemque haeredibus ac haeredum successoribus concessae, et primum anno 1318. pro Nicolao, Jacobo, Joanne et Petro filiis praefati Laurentii dicti de Sopronio attactae generationis Aba; anno vero 1324. pro iisdem Joanne, Jacobo et Petro, nec non altero Petro filio antelati Nicolai per Carolum Regem confirmatae. Sub authentica.

(A budai kir. kamarai levéltár lajstromkönyveiből; az eredeti Zágrábba vittetett.)

382.

Erzsébet ifjabb királgné Beelch, Rakus és Dada helységek birtokát visszaadja a budai szigeten levő apáczazárdának. 1290.

Nos E. Dei gracia Regina Hungarie significamus universis quibus expedit per presentes, quod licet quasdam villas Reginales Beelc, Rakusy et Dada uocatas in Comitatibus Symigiensi et Tholnensi existentes, olim per nos Ecclesie Beate Virginis, et deuotis ac nobilibus dominabus, Sororibus videli-

et de Insula Budensi in eadem Domino iugiter famulantibus ollatas, nuper cum in Symigio fuissemus constitute, abstussemus ab eisdem; tamen quia hoc in dispendium anime ostre fecisse uidebamur, habita plena et meliori deliberaione cordis nostri, uillas prenominatas ob remedium anime ostre ex munificencia Reginali, cum omnibus utilitatibus et ertinencijs earundem vniuersis, auctoritate presencium preate Ecclesie, et dominabus ac sororibus eisdem restituenas et reddendas duximus, nec non restituimus, reddidimus, t reddimus perpetuo iure possidendas, prout eisdem primitus inoscimur contulisse. Datum Strigonij quarto die Conuersiois Sancti Pauli Apostoli, anno Domini M°CC° nonagesimo.

Eredetie bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsét elveszett, a budai kir kamarai levéltárban.)

383.

Erzsébet ifjabb királynénak ezen visszaadást tárgyazó ünnepélyes kiadványa. 1290,

Elisabeth Dei gracia Regina Hungarie vniuersis Christi delibus presentem paginam intuentibus salutem in omnium aluatore. Pia uotorum subsidia gratuitis decorata muneribus abili firmitate debent esse subnixa, ut militans Dei Ecclesia, er quam Reges regnant, per Principum manus largifluas augentari ualeat, et munificencijs ex parte eorundem optentis posit merito decorari.Proinde vniuersorum presencium futurorumue noticie harum serie uolumus fieri manifestum,quod cum post eneralem Congregacionem tocius Regni nostri in Fuen anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono circa festum eati Johannis Baptiste celebratam, de consilio domini Ladizai illustris Regis Hungarie consortis nostri karissimi, Prela-

torum et Nobilium Regni nostri, ad partes Symigienses et Tolnenses accessimus, in eisdem partibus diucius peragrantes, reuocassemusque et reuocari fecissemus vniuersas terras Reginales per quoscunque occupatas, populos nostros condicionarios in eorum condicionibus ad seruicium nobis debitum aplicari faciendo; terras seu villas deuotarum dominarum de Insula Beate Virginis Kosuk, Belch, Rakusy et Dada uocatas, in Symigiensi et Tolnensi Comitatibus existentes, quas Magister Moyus bone memorie eisdem dominabus, cum ageret in extremis, ob anime sue remedium et salutem, cum puplicis et euidentibus instrumentis de conniuencia, beneplacito et permissione nostra contulerat, ad suggestionem quorumdam emulorum earumdem dominarum inbrigari fecissemus, officiales ipsarum spacio exigui temporis remoueri facientes ab eisdem: quia tamen eedem domine per procuratores suos legitimos cum studio sollertissimi laboris instrumenta et munimenta sua exhiberi fecerunt coram nobis, et eisdem inspectis donacionem per predictum Magistrum Moyus factam in ipsis quatuor terris seu villis Kosuk, Belch, Rakusy et Dada uocatis comperimus esse iustam, decentem, salubrem et honestam, remotis et reuocatis officialibus nostris ab eisdem villis, cum omni integritate et plenitudine suorum iurium reliquimus, reddidimus, restituimus et restitui fecimus Ecclesie Beate Virginis de Insula apud Budam, et deuotis dominabus in eadem Ecclesia degentibus et Deo iugiter famulantibus, iure perpetuo pacifice et irreuocabiliter possidendas; collacionem ipsarum possessionum per Magistrum Moyus bone memorie factam, ratam, gratam habentes et acceptum, renunciantes auctoritate presencium omni iuri Reginali, si quod nos quocunque modo in factis predictarum possessionum Kosuk, Belch, Rakusy et Dada uocatarum contingere posset ad presens, uel eciam in futurum, cum in donacionibus Ecclesijs Dei, presertim religiosam vitam ducentibus, factis, et temporaliter et spiritualiter non inmerito speremus gratulari. Vt igitur huius nostre donacionis seu collacionis series robur optineat perpetue firmitatis, nec processu temporum ualeat per quempiam in irritum retractari, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis fratris domini Benedicti Episcopi Wespri-

miensis, aule nostre Cancellarij fidelis nostri; anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a sárga- zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a kir. budai kanarai levéltárban.)

384.

IV. Miklós pápa Lambertet a minoriták szerzetéből, kinevezi veglai püspöknek. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Lamberto Episcopo Veglensi salutem et Apostolicam benedictionem. Vacante dudum Veglensi Ecclesia per obitum bone memorie Marini Veglensis Episcopi, due fuerunt electiones a Canonicis ipsius Ecclesie, una videlicet de fratre Johanne de Vegla Minorum, et altera de fratre Zacharia Predicatorum fratrum Ordinum, in discordia celebrate. Huiusmodi vero electionum negotio ad Sedem Apostolicam devoluto, cum dicti Electi infra tempus a iure statutum, et etiam post ad eandem Sedem accedere non curarent pro huiusmodi electionum suarum negotio prosequendo, nos ipsos in audientia publica citari fecimus, ut ad prosequendum ius, si quod eis in electionibus huiusmodi competebat, certo termino comparerent: et demum cum nullus illorum ad hec comparere curaret, pronuntiavimus ipsos a iure, si quod eis competebat ex eisdem electionibus, cecidisse. Deinde vero, ne dicta Ecclesia ulterius viduitatis incommoda deploraret, et de pastore ydoneo providere volentes, ad personam tuam, morum honestate decoram, litterarum scientia preditam, in spiritualibus providam, in temporalibus circumspectam, ac aliis virtutum donis multipliciter commendatam, direximus oculos nostre mentis; illam fore perutilem ad ipsius Ecclesie regimen ar-

bitrantes. Eapropter te Ordinem Fratrum Minorum professum, de fratrum nostrorum consilio, eidem Ecclesie in Episcopum prefecimus et pastorem, (tibi) curam et administrationem ipsius Veglensis Ecclesie spiritualiter et temporaliter committendo; firma de te concepta fiducia, quod dirigente Domino per actus tuos inibi cultus Divinus augebitur, et eadem Ecclesia per tue circumspectionis industriam in spiritualibus et temporalibus prospere dirigetur, et salubria, dante Domino, suscipiet incrementa. Reverenter igitur suscipe iugum Domini, et suavi eius oneri humiliter colla flecte, manumque mittens ad fortia ipsius Veglensis Ecclesie administrationem exequi studeas diligenter, et gregis tibi in ea commissi custodiam prosequaris sollicite ac prudenter, ut laudabili de ipso in die iudicii reddita ratione, una cum eis eterni patris regnum, ab origine mundi preparatum electis, merearis accipere, ac dilecta Domini tabernacula possidere. Datum Rome apud Sanctam Mariam Maiorem VIII. idus Martii, Pontificatus nostri anno tertio.

In e. m. Capitulo Ecclesie Veglensis, Clero et populo Civitatis et Diocesis Veglensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 107. l.)

385.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Hunthpazmas nemzetségbeli Lampert, Miklósnak fia, Beel-ben levő részbirtokát Miklós Armin fiának selmeczbányai polgárnak. eladta. 1290.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire,

quod nobilis vir Lampertus filius Nycolai de genere Hunth-
aznan ad presenciam nostram accedens, dimidiam partem
ossessionis siue terre sue Beel uocate sub monte Scycen in
omitatu Huntensi existentis, certis metis et antiquis termi-
is limitate, videlicet porcionem de eadem possessione ipsum
le iure hereditario contingentem, ex permissione et benepla-
ito ac consensu commetaneorum et consanguineorum suorum,
cilicet filij Ders de magno naso cum villa sua Princh uocata
idem possessioni proxime uicinantis; et Alexandri filij
Velk de generacione sua prefata in vicinitate cum villa sua
Kalesata uocata eciam adiacentis, pro trecentis marcis ar-
enti de Banya, ad plenum habitis et receptis, honesto viro
Nycolao filio Hermani de Selmeczbanya ciui, pro quo Vricus
ilius Sefrech seruiens suus super hoc facto comparuit coram
obis, et posteritatibus eiusdem Nycolai successiuis confessus
st se vendidisse et assignasse, vna cum dimidietate ville in
adem terra Beel existentis, et vtilitatum ac pertinenciarum
uarum, in perpetuum pacifice possidendam; ita ut ab omni-
us causis racione dimidie partis eiusdem possessionis et vti-
itatum suarum venditarum, scilicet eidem vt prescripsimus
Nycolao, per Stephanum fratrem ipsius Lamperti, uel quem-
ibet alium hominem vllo unquam tempore suscitatis, ipsum
Nycolaum et suos posteros ipse Lampertus et sui successores,
icut assumpsit et ad hoc se firmiter obligauit, expedient
ndempniter suis proprijs laboribus et expensis. Asserens
idem Lampertus prenotatam dimidiam partem possessionis
iue terre Beel in redempcionem et remutacionem eiusdem
Stephani fratris sui in captiuitate existentis se ex necessitate
ineuitabili vendidisse; condicione et obligacione huiusmodi me-
diante, vt si eidem Stephano fratri suo predictam dimidietatem
possessionis iam uenditam uidelicet Regni consuetudo remu-
tandam decerneret et pariter rehabendam, non posset ali-
quatenus remutari, nisi prius illis trecentis marcis argenti
prenotati eidem Nycolao ex parte ipsius Stephani restitutis;
salua tamen alia parte eiusdem possessionis sev terre Beel,
que eidem Stephano fratri suo debetur. In cuius rey firmitatem
et memoriam sempiternam presentes litteras ad peticionem et
instanciam ipsius Lamperti nostro sigillo dedimus communi-
tas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie

nostre Lectoris anno Domini M°CC° nonagesimo pridie nonas Julij.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

386.

Az esztergami káptalan Kér nevü földet cserébe adja Malosi Adorjánnak, ennek Gyerk nevü négg ekényi földjéért. 1290.

Vniuersis presentes litteras inspecturis, Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod cum vir bone memorie Magister Ladizlaus, quondam Ecclesie nostre Prepositus, de terra sua empticia de Greky Adriano filio Symonis de Malos, genero suo, in vltima voluntate et in ordinacione sui testamenti terram quatuor aratrorum legasset, residuum eiusdem terre, empticie scilicet et quocunque alio titulo habite et possesse, nobis et nostre Ecclesie relinquendo; preter terras condicionariorum nostrorum, qui datores circulorum erant pro nostris tunellis, quos ab antiquo tempore in territorio de Greky habuimus supradicto. Nos vnacum ipso Adriano in hijs considerantes nostrum commodum et profectum, et nichilominus eiusdem Adriani respicientes eciam meliora, per modum concambij et permutacionis, ipso Adriano tradente et concedente, ad nos et ad Ecclesiam nostram prefatam terram quatuor aratrorum recepimus in perpetuum possidendam, pariter cum vtilitatibus et suis pertinencijs vniuersis; e conuerso terram siue possessionem nostram Keer uocatam in Comitatu Huntensi constitutam iuxta possessiones filiorum Symonis filij Mortunus, ipsi Adriano et suis posteris pro eadem terra quatuor aratrorum dantes et assignantes, iure perpetuo habendam pacifice et tenendam, vnacum

suis attinencijs omnibus similiter, si quas habet. Condicione tamen huiusmodi mediante, vt ab omnibus questionibus racione predictarum terrarum vllo vmquam tempore susscitatis, tam nos, quam eciam idem Adrianus et sui posteri, tenemur mutuo et vicissitudinarie expensis proprijs et laboribus expedire, in plena possessione et quieta tenuta predictarum terrarum nos ad inuicem conseruantes. Et si idem Adrianus uel sui posteri predictam terram Keer nuncupatam processu temporis quandocunque vendicioni duxerint exponendam, non alijs extraneis hominibus; non („sed" helyett) nobis pro iusto et legitimo precio sev ualore uendere tenebuntur. Si vero prefatam terram Keer nos emere, uel ad nos remutare recusarenus; prefatus Adrianus et sui successores, de scitu venerabilis patris domini nostri Lodomerij, Divina miseracione Strigoniensis Archiepiscopi, qui nunc est, et successorum suorum, qui pro tempore fuerint, vendendi, cuicunque voluerint, habebunt liberam facultatem. In cuius rei firmitatem et memoriam empiternam presentes litteras sigillo nostro dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris, anno Domini M°CC° nonagesimo, in festo Pentecostes.

A keresztesek esztergami konventjének 1290-ki átiratából, mint alább 393. sz. a. Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 705. l.)

387.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Fekete Miklós comes bizonyos budai szőllőket a nyúlszigeti apáczazárdának végrendeletileg hagyományozott. 1290.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus, quibus presentes ostenduntur, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Nycolaus Niger filius Ereus de Calidis Aquis coram nobis personaliter constitutus dixit niua uoce, quod cum ipse heredum sit iam solacio destitutus, nec adhuc habeat spem de prole susscipienda propter inermem senectutem; quasdam possessiones suas, ad se solum, sicut dixit modis omnibus pertinentes, videlicet unam vineam in territorio Chusmal uocato sitam, adiacentem vinee Ecclesie de Monoroud a parte occidentali, a parte uero orientali vinee quondam Colomani, in quandam terram suam Bukenfelde uocatam contiguam, et uicinam ville Sciugata, ad sex aratra sufficientem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis; item fundum curie cum pallacio et alijs edificijs in eodem existentibus in predicta villa Calide Aque adiacentem, ob remedium anime sue et spem eterne beatitudinis, Ecclesie Beate Marie de Insula, et sororibus vniuersis in eadem Ecclesia Deo ingitur famulantibus, dedit et legauit perpetuo et inreuocabiliter possidendas; tali modo, quod vsusfructus et vtilitates dictarum possessionum idem Comes Nycolaus usque uitam suam percipiet et habebit, post mortem uero suam possessiones predicte in ius et proprietatem dicte Ecclesie et sororum deuoluentur. Dixit eciam idem Comes Nycolaus, uoluit et ordinauit, quod domina vxor sua ipso ab hac luce subtracto, usque uitam suam in eisdem domibus et fundo curie permaneret si uero maritum duceret, nullum ius seu auctoritatem deinceps haberet in ipso fundo curie et domibus existentibus in eodem.

In cuius rei memoriam ad instanciam et peticionem Nycolai Comitis sepedicti presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Ladizlai Lectoris Ecclesie nostre anno domini M°CC° nonagesimo; Magistro Paulo Cantore, Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, Elya et Stephano Magistris, Nycolao et Andrea sacerdotibus et ceteris Canonicis existentibus.

Eredetie börhártyán, sárga-violaszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt a budai kir. kamarai levéltárban.)

388.

A győri káptalannak bizonyságlevele, melylyel a Zurchuk-i nemesek közti birtokegyezkedését ujból átirja, s illetőleg hitelesiti. 1290.

A B C D

(C)apitulum Jauriensis Ecclesie vniuersis Christi fidebus presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Ad niuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Bench filius Peturna nobilis de Zurchuk coram nobis personaliter constitutus, astantibus sibi Erd filio Endus, Salomone filio Salomonis, Belud filio Benedicti et Bogizlao filio Wantini nobilibus de eadem Zurchuk, pro se et pro tota generacione sua, uolentibus et in nullo contradicentibus, exhibuit quasdam litteras nostras memoriales nobis hunc tenorem continentes:

Nos Magister Charachinus stb. (következik a győri káptalannak 1288 ki bizonyságlevele mint fentebb 348. sz. a.)

Preterea prefati Erd, Salomon et Belud pro se et pro tanea generacionis sue; item antedictus Bogizlaus similiter pro se et pro Zuda et Carachino, ac pro tota linea generacionis eorundem, in facto cuiusdam molendini dicti Bench exhibue-

runt nobis patentes litteras nostras pro partibus duplicatas super communi diuisione vniuersorum nobilium de Zurchuk confectas et concessas, in quibus quidem litteris coram nobis perlectis de uerbo ad uerbum pariter et collatis inter alios articulos diuisionis huiusmodi comperimus, quod sepedictus Bench molendinum antedictum in aqua Tornua situm cum tribus iugeribus terre ante ipsum molendinum a parte aquilonis in uno ordine existentibus et ad eandem plagam aquilonis in latitudine, et ad orientem ac ad occidentem in longitudine protendentibus et pertinentibus ad idem molendinum, quod in medietate longitudinis ipsius terre in dicta aqua dicitur esse situm, contra vniuersitatem nobilium de eadem Zurchuk secundum arbitrium proborum virorum extra omnem communitatis diuisionem prefatam optinuisset prestito corporali iuramento, et idem nobiles de Zurchuk prefatum molendinum cum dictis tribus iugeribus terre eidem Bench et heredibus suis pacifice et quiete possidendum reliquissent; sicut et Erd, Salomon, Belud et Bogizlaus uice omnium nobilium predictorum reliquerunt. Nos igitur ad iustam peticionem nobilium predictorum articulos prefatarum litterarum non rasarum, non cancellatarum, nec in aliqua sui parte uiciatarum, presentibus inseri fecimus, et ad perpetuam rei memoriam eisdem nostrum sigillum duximus apponendum. Datum in festo Apostolorum Philippi et Jacobi Beatorum anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo. Magistris Carachino Preposito, Dominico Cantore, Bors Lectore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a káptalan pecsétje lemállott, a nems. muzeum, kézirattárában.)

389.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy a Ják nemzetségbeli nemesek örökbirtokuk elidegenítésének esetére bizonyos egyességet kötöttek. 1290.

A B C D

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Nicolaus filius Sebe, Chepanus et Laurencius de Sytke, Sebe filius Zobolch, Beke et Paulus filij Pauli, nobiles de generacione Jaak, pro se et pro Nicolao, Paulo, Beke, Dionisio et Zoch filijs Zoch, item Martino et Paulo filijs Ladizlai et pro Ladizlao filio Dyonisij proximis suis ab una parte; Comes Jaak filius Ebed, pro se et pro Renoldo fratre suo, nec non pro Stephano filio suo; item Johannes filius Tristani, Kemen filius Kemen, Michael filius Thome, et Gregorius filius Sandur pro se et pro Johanne filio Martini ac Myke filio Benedicti, nobiles de eadem generacione Jaak ex altera, ad nostram presenciam personaliter accesserunt; et predictus Nicolaus filius Sebe astantibus eidem prefatis Chepano, Laurencio, et eorum propinquis memoratis, uolentibus, consencientibus et in nullo contradicentibus, assumpmendo promisit et promittendo se obligauit, quod si possessiones hereditarias, unam videlicet quam habet in Jaak apud ecclesiam Sancti Michaelis Archangeli, et aliam Keuruselu uocatam uendicioni exponere uoluerit, siue pignori obligare, non alijs nisi Renoldo et Jaak Comitibus ac eorum proximis antedictis uendere poterit seu pignori obligare; et quod plus est, si dictus Nicolaus in legandis et donandis eisdem possessionibus sue saluti uoluerit prouidere, remanentibus ipsis possessionibus apud dictos filios Ebed et proximos eorum, eis cuicunque uel quibuscunque eedem date fuerint et collate, ijdem filij Ebed et proximi sui soluent pecuniam, super qua per probos homines fuerint extimate. Pre-

terea partes pro bono pacis perpetuo durature ordinauerunt inter se, quod quia possessiones ipsarum parcium per aquam et siluam Baba distinguntur possessionibus videlicet Chepani et Laurencij ac proximorum suorum predictorum a meridie, et ab oriente, et possessionibus prefatorum filiorum Ebed et proximorum suorum a parte predicte aque uersus aquilonem remanentibus; de cetero neque Chepanus, Laurencius, et proximi eorum a parte possessionum filiorum Ebed et propinquorum suorum; et e conuerso neque filij Ebed et propinqui sui a parte possessionum Chepani et Laurencij et proximorum eorum aliqua racione uel aliquo titulo mediantibus poterunt aliqua iura porcionis uendicare. Addiderunt insuper, quod si sepedictus Nicolaus prefatas possessiones ex fauore dileccionis sepedictis filijs Ebed et proximis eorum siue in uita siue in morte liberaliter donauerit, erit sibi liberum facere. In quem eciam articulum Chepanus et Laurencius ac proximi eorum pure et simpliciter consenserunt. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras nostro sigillo roboratas. Datum feria quinta post festum Beati Georgij martiris anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo. Magistris Carachino Preposito, Dominico Cantore, Bors Lectore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

A B C D

(Eredetie börhártyán, melynek függő pecsétje már lehullott, a nems. muzeum kézirattárában.)

390.

A vasvári káptalannak ugyanazon egyezkedésre vonatkozó bizonyságlevele. 1290.

A B C

Nos Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli de Castro (Ferreo) notificamus tenore presencium vniuersis, quod

Nicholaus filius Sebe de genere Jak coram nobis constitutus obligauit se, quod si possessiones suas Jak sitas iuxta ecclesiam Beati Michaelis Archangeli, et Keuruselew uocatas a parte septemtrionali, vendicioni exponere uoluerit, non poterit alijs, nisi Comiti Jak et Renoldo filijs Ebed, ac Stephano filio Jak, Johanni filio Christiani, Kemyn filio Kemyn, Johanni filio Martini, Michaeli filio Thome, Gregorio filio Sandur, et Myke filio Benedicti generacionibus suis; si uero in extremis suis legare Ecclesie uoluerit prescriptas possessiones, non poterit nisi precium uel ualorem earundem. Cuius quidem Nicholay composicioni Chepanus et Laurencius de Sicke, Sebe, Paulus et Beke, Nicolaus filius Zooch pro se et pro Paulo, Beke, Dionisio et Zooch fratribus suis vterinis, Martino et Paulo filijs Ladizlai, Ladizlao filio Dionisi, propinquis prescripti Nicholay consensum prebuerunt et assensum, obligantes se, quod nullius temporis lapsu Nicholaus et prescripti viri ad illam partem silue Rabe, ubi Comes Jak et fratres sui commorantur, se possunt transferre; et e contra Jak et Renoldus ac eorum propinqui ad alteram partem silue Rabe, in qua Chepanus et Laurencius manent, resident et utuntur, nichilominus racione possessionum poterunt uendicare. Si uero prescriptus Nicholaus ipsas possessiones conferre seu donare Jak et Renoldo filijs Ebed ac socijs suis ex gracia uel fauore uoluerit, liberam conferendi habeat facultatem. Quod ut ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Michaele Preposito, Custodia vacante, Symeone Decano existentibus. Anno ab Incarnacione Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a káptalan pecsétje zöld selyemzsinóron függ; a nemz. muzeum kézirattárában. V. ö. Fejér Cod. Dipl. VII. k. 1. r. 236. l.)

391.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Tori Miklósnak fiai Verébben lévő birtokukat nővéreiknek átengedték. 1290.

Capitulum Ecclesie Wachiensis („Wacyensis") omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod quibusdam paruulis habentibus, sicut visu considerari poterat, et judicio plurimorum videbatur, annos quindecim, Samsone videlicet filio Jobag, et Petro filio Nicolay de villa Tor, pro se et pro dominabus matribus ipsorum ab una parte, Oliuerio filio Simonis genero dicti Jobag, et Paulo filio Chene genero Nicolai prefati, coram nobis personaliter constitutis ex altera; ijdem Samson et Petrus paruuli confessi sunt oraculo viue vocis, quod quandam particulam terre eorum hereditariam, ut dicebant, que ipsos contingit in terra Werebe („Vereb"), ad vsum duorum aratrorum sufficientem partim ob amorem et proximitatem cognacionis, partim vero pro summa pecunie octo marcarum plene per ipsos, ut dicebant, receptarum, tum eciam pro eo, quod predicti Oliuerius et Jacobus cognati ipsorum eis in suis necessitatibus, sicut asserebant, subsidium prestiterunt locis et temporibus oportunis, de beneplacita voluntate et consensu dominarum matrum suarum, cum dominabus sororibus eorum dedissent et donassent, et in nostri presencia dederunt et donauerunt, presente et astante in medio nostri discreto et honesto viro Magistro Ladizlao filio Comitis Dama Lectore Ecclesie Budensis, socio et concanonico nostro, vicino et commetaneo dicte terre, ac consenciente, permittente, et in nullo contradicente, prenotatis Oliuerio filio Symonis, et Jacobo filio Chene, quilibet ipsorum porcionem suam genero suo, et per ipsos eorum heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo, pacifice et irreuocabiliter possidendam, per quempiam cognatorum suo-

rum nullatenus repetendam. Obligantes se sepedicti Samson et Petrus, quod quicunque de cognatis ipsorum aut vicinis suis occasione terre prefate eosdem Oliuerium et Jacobum ac ipsorum heredes molestare attemptarent, ipsi eosdem expedire tenebuntur proprijs laboribus et expensis. Mete autem ipsius particule terre, prout in litteris Capituli Agriensis vidimus contineri, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit super Serholm, vbi sunt tres mete terree; deinde procedit ad meridiem in sinu eiusdem monticuli transiens viam venit ad fontem Wereb, et est commetanea terre filij Dama, iuxta quem sepedictus Jobag dixit eis, quod ibi in eodem loco due mete terree continebantur, quarum modo nec locus est visus; a quo quidem loco tendit sursum per eundem fontem, et transit villam, et declinat ad occidentem vltra ipsum fontem, vbi sunt due mete terree, de quibus vadit ad quandam pirum, sub qua sunt tres mete terree; et ibi descendit in eundem fontem super Hidegkut (aliud exemplar „Hidegkuth"), ubi eciam a parte occidentali conterminatur proprie terre eiusdem Jobag; inde per eundem fontem tendit sursum ad ortum eiusdem fontis, vbi valles geminantur, et in vna valle ipsa meta tendit ad septemtrionem, in qua commetatur cum Thoma filio Voysa („Woysa") et cognatis suis; deinde procedit ad ortum solis transiens in montem Mesces („Mezes") per metas et metas; de quo monte venit reuertens in eundem monticulum, per quem egressa est primo; et de eo descendit in fontem Churtus („Chwrtus") vocatum, et ibi inter vlmos sunt tres mete terree; de quibus per eundem fontem descendit ad quendam locum in longum vnius iugeris terre, vbi sunt tres antique terree mete, iuxta quas est inueteratus truncus pomi radicatus; de quibus tendit ad tres metas ad meridiem in sinu monticuli sitas; de quibus asscendit in primam metam capitalem; et sic talibus metis antiquis circuitur et continetur particula terre superius assignate. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Andree Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo. Magistro Dominico Ecclesie nostre Preposito, Dominico Cantore, Juliano Custode, Oliuerio Wachiensi („Wacyensi"), Nicolao Pestiensi, Chepano de Zolnuk, Chullano Chengradiensi Archidiaconis alijsque

Canonicis existentibus, ibidemque Deo famulantibus iugiter et deuote.

(A váczi káptalannak 1327. „secundo die Beate Elizabeth" Robert Károly király. 1327. „in Wyssegrad in festo Beati Martini confessoris" kelt kercstető parancsára „Magister Paulus Archidiaconus Diocesis Wachiensis; item Georgius, Bekus et Dominicus filij Johannis fratres eiusdem; item Thomas, Nicolaus, Paulus et Johannes filij Corrardi" kérésére; — s az egri káptalannak 1444. „secundo die festi Pentecostes" „Alexius filius Benedicti de Azywpatak" kérésére kiadott átirataiból; mindkettő a budai kir. kamarai levéltárban.)

392.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Nabradi János és testvérei Bek birtokukat Mihály comesnek Ubul fiának eladták. 1290.

A B C

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ne memorie iniurietur obliuio, et uetustate temporis res clara presentibus obscura reddatur futuris; dignum est, ut que aguntur in tempore, patrocinio litterarum fulciantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod Johannes filius Johannis filij Apsa de Nabrad pro se et fratribus suis, Nycolao scilicet et Petro, coram nobis personaliter comparendo viua voce spontaneaque uoluntate est confessus: quandam terram seu possessionem eorum vacuam Bek vocatam in Comitatu de Zothmar iuxta fluuium Zomus in vicinitate terrarum Comitis Michaelis filij Wbul et filiorum suorum et vna parte, et Azarie ab altera existentem, cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs, sub certis metis et antiquis, prefato Comiti Michaeli filio Wbul et filijs suis, Magistris scilicet Stephano, Paulo, Ladizlao et My-

chaeli commetaneis suis, et per ipsos ipsorum heredibus heredumque successoribus, pro decem et octo marcis, quas plene se dixit recepisse ab eisdem, uendidisse et distraxisse iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Obligans se dictus Johannes et fratres suos memoratos, ab omnibus ipsum Comitem Mychaelem et filios suos prescriptos occasione dicte terre uendite processu temporum molestare seu inpetere uolentibus, defensuros proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria quarta proxima ante octauas Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo. Domino Antonio Preposito, Stephano Lectore, Iwan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre existentibus

(Erédetie bőrhártyán, a vörös-sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett: a méltóságos báró Perényi család levéltárában.)

393.

A keresztesek esztergami konventje átirja és hitelesíti az esztergami káptalan és Malos Adorján közti, Gyerk földjét tárgyazó adásvevési szerződést. 1290.

Frater Dominicus Magister Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio, et totus Conuentus Cruciferorum loci eiusdem vniuersis presentes litteras inpecturis salutem in largitore salutis. Vniuersorum noticie tenore presencium innotescat; quod nobilis vir Adrianus, filius Symonis de Malos, et Magister Anyanus Notarius discretorum virorum Capituli Strigoniensis, nomine et vice eorumdem dominorum suorum ad nostram presenciam accedentes, priuilegium eiusdem Capituli nobis presentarunt, continens hunc tenorem.

Vniuersis stb. Capitulum Ecclesie Strigoniensis stb.

(következik az esztergami káptalannak okmánya mint fentebb. 386 sz. a.)

Pecierunt itaque ijdem Adrianus et Magister Anyanus a nobis instanter, dicentes, quod cum predictum concambium terrarum supradictarum ipsius Adriani et prefati Strigoniensis Capituli processerit de consona et beniuola uoluntate, prenotatum priuilegium Capituli Strigoniensis in publicam formam nostri priuilegij transcribi et inseri faceremus. Nos autem peticionem eorum considerantes esse congruam racioni, predictum priuilegium de uerbo ad uerbum redigentes in tenorem presencium, quemadmodum est premissum, sigilli nostri appensione duximus presentem paginam roborandam. Datum anno et die superius annotatis.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 706. l.)

394.

Trau város községi határozmányai több odavaló polgár számüzetése tárgyában. 1290.

Anno M°CC°XC° die septimo mensis Marcij. Actum in palacio Ciuitatis Traguriensis; presentibus domino Donato domini Nicole examinatore, dominis Dessa Amblasij, Luca Mathei, Valentino Casarizze, et alijs pluribus testibus, hijs vocatis et rogatis. Quia Petrus, Lucas, Zannes, Martinossius et Margaritus, filij quondam Jacobi Decij de Tragurio, in eorum libertate propria existentes coram me Notario, dictis examinatore et testibus vere confitentur, affirmant et asserunt, quod dominus Vitus Cerni de Jadria suo nomine pro D libris, et procuratorio nomine domini Miche Martinossi de Jadra pro M libris, Preuoslauus Dobralis pro C libris, Milcius Desse pro C libris, et dompnus Volcinna procuratorio nomine domine Jacobine sue matris pro C libris, Duymus Gaudij pro C libris,

Ciprianus Petri Leonardi pro C libris, Johannes Rambaldi pro C libris, et Creste Alberti pro C libris, Theodosius Alberti procuratorio nomine domini Agapis v. quondam Gregorij Grubi pro C libris, Domaldus Duymi Cuttbigne pro C libris, et dominus Theodosius procuratorio nomine sue matris, et domine Goisclaue relicte Alberti pro C libris; item domini Vitus, Creste, Teodosius pro dominis Zanne, Duymo et Leonardo Comitibus Vegle pro M libris; item Marcus Stefani Raghe procuratorio nomine Vuchese filij quondam Comitis Budi slaui de Birberio pro D libris, et Petrusius Cerniche pro C libris, Lucas Bastiani pro C libris, Gausinna Comitis Marini pro C libris, Theodosius Firmini pro C libris, et Marinus Andree pro C libris denariorum Venetorum paruorum, pro ipsis Petro, Luca, Zanne, Martinossio et Margarito in predictis quantitatibus, prout supra scriptum est, fideiusserunt, se obligauerunt et eorum mandato apud virum nobilem dominum Stephanum Vgerij de Ancona, Potestatem Ciuitatis Tragurij, et Commune dicte Ciuitatis, et apud Magistrum Philippum Notarium dicti domini Potestatis et dicte Ciuitatis recipientem pro dicto domino Potestate et in dicta Ciuitate in his videiicet: Quod ipsi Petrus, Lucas, Zannes, Martinossius et Margaritus cunctis temporibus eorum vite parebunt et obedient mandatis Potestatis, qui pro tempore fuerit, et Communis dicte Ciuitatis; et maxime de non offendendo, neque offendi faciendo in personis vel rebus Commune, seu speciales personas Ciuitatis pretacte; neque contrarium aliquid dicte Ciuitati facient vel specialibus personis, vel modo aliquo per — — — — — — —; et quod ad mandatum domini Potestatis et Communis Tragurij ibunt Anconam, et ibi stabunt iuxta mandatum ipsius domini Potestatis, secedentes per quatuor annos continuos stabunt in Dalmacia extra Districtum Tragurij a ciuitate Spalati usque Fluuium (Fiume) seu Tarsicum (Tersatto); et dictis quatuor annis completis cum omnibus suis familijs stabunt Jadre vsque ad tempus vite eorum. Et si contigerit eos per mare applicare per fortunam ad partes Tragurij, in terram non descendent, sed quam cicius poterunt inde omnino secedent. Et ad omnia et singula se pro eis obligasse in predictis quantitatibus, prout in instrumento promissionis scripte per dominum Philippum Notarium plenius continetur; renunciantes excepcioni

dictarum promissionum et obligacionum eorum precibus, et mandato in predictis quantitatibus, prout supra scriptum est, per predictos fideiussores, non iure, et omnibus legum et decretorum auxilijs quibus se tueri vel defendere modo aliquo possent. Idcirco dicti Petrus, Lucas, Zannes, Martinossius et Margaretus solempni stipulacione promiserunt domino Teodosio stipulanti et recipienti tam pro se, quam pro omnibus et singulis fideiussoribus supradictis, ipsos et quemlibet eorum omni tempore a dictis promissionibus, fideiussionibus et obligacionibus, et ab omnibus et singulis dampnis, expensis et interesse, et eorum et cuiuslibet eorum heredes conseruare indempnes; obligantes se personaliter et omnia bona sua presencia et futura, pro obseruacione omnium et singulorum predictorum domino Theodosio stipulanti nomine suo, et nomine omnium et singulorum predictorum fideiussorum. Que omnia singulariter singula et vniuersaliter vniuersa promiserunt dicti Petrus, Lucas, Zannes, Martinossius et Margaretus stipulacione solempni dicto Theodosio stipulanti et recipienti nomine suo, et nomine omnium et singulorum predictorum fideiussorum, rata et firma habere et tenere, attendere et obseruare, et non contrauenire, et damna et expensas reficere indebitas, et extra, sub pena et obligacione omnium suorum bonorum presencium et futurorum, et pro rata eorum et cuiuslibet eorum: dantes et concedentes eciam Theodosio stipulanti suo nomine et nomine predictorum fideiussorum, atque volentes, quod si per eos vel aliquem ipsorum fuerit in aliquo contrafactum, licentiam, libertatem, bayliam et potestatem auctoritate propria, capitulis, statutis, ordinamentis seu consuetudinibus alicuius Ciuitatis, Castri vel loci non obstantibus, ipsos personaliter capiendi, ducendi et detinendi; ac possessionem et tenutam dictorum bonorum intrandi, vendendi, vel apud se iusto precio detinendi, donec eis et cuilibet eorum fideiussorum et suorum heredum de pretactis quantitatibus et dampnis, expensis, et interesse, fuerit totaliter satisfactum; quibus capitulis, statutis, ordinamentis et consuetudinibus sponte et expresse renunciarunt; et pena soluta vel non, ratis manentibus omnibus et singulis supradictis.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 128. l.)

395.

IV. László király Epel helységet az esztergami káptalannak visszaadja. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod quamquam nos villam Epel, siue terram cum vineis reambulari et restitui datoribus vini ad nostrum clycium precepimus; tamen, quia constitit nobis euidenter, quod eandem terram, siue villam cum vineis super eadem existentibus, Serenissimus Rex Stephanus pater noster karissimus inclite recordacionis venerabili Capitulo Strigoniensi pro remedio amine domini Bele Regis, aui nostri felicis memorie, in perpetuam elemosinam contulit et donauit, prout tenor privilegij eiusdem patris nostri, per nos cum nostro priuilegio confirmati, manifestius declarabat; nos huiusmodi pie et salubri donacioni, prefate Ecclesie per ipsum karissimum patrem nostrum facte, prestare volentes (consensum), dictam villam seu terram Epel, cum vineis et alijs omnibus pertinencijs suis, ex certa sciencia, et mera liberalitate, reliquimus et restituimus eidem Capitulo possidendam, eatenus, quatenus in eodem priuilegio patris nostri continetur; volentes, vt decetero eandem terram, et vineas super ipsa existentes, possideant et habeant pacifice et quiete; cum iura Ecclesiarum, et specialiter Metropolis Ecclesie Strigoniensis, illesa conseruare ex animo intendamus. Datum in Zolum Dominica proxima post festum Sancti Egidij.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 704. l.)

396.

IV. László király megengedi, hogy a nyúlszigeti apáczazárda Cholnuk nevü jószágában vásár tartasséк. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus tenore presencium vniuersis, quod ad peticionem domine Elisabeth sororis nostre, et aliarum dominarum sororum de Insula Sancte Marie, de gracia speciali in quadam uilla sua Cholnuk vocata feria quarta forum liberum concessimus celebrari. Vnde volumus publice proclamari, quod quicunque ad ipsum forum venire voluerit causa mercacionis faciende, libere veniat et secure, nullusque ad ipsum forum venientes audeat impedire uel aliquatenus presumat molestare. Datum in uilla Labod in crastino Purificacionis Beate Virginis.

(Eredetie börhártyán, melynek hátán az odanyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

397.

IV. László király több buda-felhévvizi adózót a nyúlszigeti apáczazárdának adományoz. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus tenore presencium uniuersis, quod ad peticionem karissime sororis nostre domine Elisabeth, et aliarum sororum Beate Virginis de Insula, quosdam populos censuales de Calidis Aquis, qui nobis singulis annis singulas vncias soluere debuerunt; Hethem videlicet, Thomam, et Socropetrum, cum omni-

bus suis heredibus et terris, quas habent in Calidis Aquis; ut Ecclesie Beate Virginis facultas amplius protendatur, et Christo in eadem ecclesia famulantes Deo deuocius ualeant famulari, duximus perpetuo et inreuocabiliter conferendos. Datum in villa Labad in quindenis Epiphanie Domini.

(Eredetie bőrhártyán, a kivülről oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

398.

IV. László rendelete a leleszi népekhez, hogy a reák kivetett adót István és Pál mesternek, Mihály comes fiainak fizessék. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis populis de Lelez, ac universis ad Monasterium de Lelez pertinentibus salutem et graciam. Cum nos collectam unius fertonis de singulis mansionibus populorum ad Monasterium de Lelez pertinencium Stephano et Paulo Magistris filiis Comitis Mychaelis fidelibus nostris contulerimus: volumus et fidelitati uestre precipiendo mandamus, quatenus receptis presentibus dictam collectam unius fertonis de singulis mansionibus uestris eisdem Stephano et Paulo Magistris sine dilacione aliqua dare et persoluere debeatis. Aliud nullatenus facere presumentes; alioquin ijdem super vos ipsam collectam exigent nostra auctoritate mediante. Datum in Zekes sabbato ante octauas Pentecosten.

(Eredetie a pécsi püspöki könyvtár kézirati gyüjteményében.)

399.

IV László királynak bizonyos Rewche vármegyében lévő földet tárgyazó adománya Kachuna unokái számára. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod intuitis seruicijs filiorum Petri, nepotum scilicet Kuchuna, que nobis in omnibus Regni nostri negocijs fideliter impenderunt, volentes eisdem gratuita liberalitate occurrere, quandam tertam Nycolai filij Mycola sine herede decedentis in Comitatu de Rewche existentem contulimus eisdem sine preiudicio juris alieni; volentes quod cum nobis presentes reportant, eisdem priuilegium concedatur. Datum Bude tercio die Beatorum Wyti et Modesty.

(Eredetie börhártyán, melynek hátáról az oda nyomott pecsét lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.

400.

IV. László királynak Galach nevü földet tárgyazó adománya Mortunus Zochud fia számára. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie — — — — — — Conuentin de Lelez salutem et graciam. Mortunus filius Zochud pe — — — — am terram vacuam Castri de Zemlen Galach vocatam, terris suis vndique circumdatam, sibi dari. Verum cum nobis de ipsa terra veritas non constabat, fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus detis hominem

vestrum, coram quo Georgius filius Guge homo noster reambulet ipsam terram, et statuat prefato Mortunus sine iuris preiudicio alieni, et si non fuerit contradictum; contradictores autem, si qui fuerint, ad nostram citet presenciam ad terminum competentem, diem citacionis et terminum ac nomina contradictorum, cum qualitate et quantitate dicte terre rescribentes. Datum in villa Barand in festo Symonis et Jude Apostolorum.

(Eredetie börhártyán, melynek nátán a pecsét nyoma még látszik: a mélt. gr. Károlyi család levéltárában.)

401.

IV. László királynak parancsa Valter komárommegyei főispánhoz, hogy Kuldu nevü földet adja vissza a nyúlszigeti apáczazárdának. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie, dilecto et fideli suo Waltero Comiti de Komar, et Comiti Camere sue salutem et graciam. Cum terra Kuldu, que dicitur terra Pousa, et Moda et ceterorum cognatorum eorundem, quam auus noster Rex Bela, et Stephanus Rex karissimus pater noster felicium recordacionum Ecclesie de Insula Beate Virginis suis priuilegijs conciderint et confirmauerint; et nobis ignorantibus ipsam terram Symon de Kuldu a nobis sibi dari postulauerit, et consequenter ceteri nobiles; et ipsam terram secundum collacionem aui nostri et patris nostri Regum felicium recordacionum eidem Ecclesie uelimus conseruari; fidelitati tue firmiter precipiendo mandamus, quatenus assumpto tecum testimonio Capituli Budensis, ipsam terram Kuldu cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs vniuersis ac fructibus uiolenter ablatis, contradiccione qualibet non obstante, reddas et restituas eidem Ecclesie Beate Virginis, et officiales Ecclesie eiusdem super ipsa terra Kuldu residentes, in tuam recipia

proteccionem specialem; ipsos ab omnibus indebite molestare uolentibus auctoritate nostra defensando, et sicut de omnibus possessionibus Ecclesie predicte tibi conterminis curam assumas efficacem. Datum in Rakus in festo Beate Margarete virginis.

K i v ü l: Waltero Comiti Camere sue et Comiti de Komar.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

402.

IV. László király megerősíti Bertalan comesnek Chalad nevü két falut tárgyazó adomanyát, veje Osl számara. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis memorie commendantes, quod quia per ueridicas relaciones Baronum et Nobilium Regni nostri constitit nobis, quod Comes Bartholomeus Latinus, fidelis noster, duas uillas suas hereditarias Keeth Chalad uocatas in Comitatu Supruniensi iuxta fluuium Rebche sitas, cum omnibus molendinis, siluis, fenilibus et alijs suis pertinencijs, Osl filio Osli fideli nostro, genero suo, tunc contulit, cum eidem dominam filiam suam matrimonialiter copulauit; easdem nos de gracia nostra et Regio consensu reliquimus et concessimus ipsi Ósl perpetuo possidendas, collacionem predicti Comitis Bartholomei in hac parte inuiolabiliter roborando; promittentes, ut uisis presentibus eidem super hoc nostrum priuilegium libentissime conferemus. Datum Albe in festo Sancti Alexij.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán az odanyomott királyi pecsét maradéka megvan, a nemz. muzeum kézirattárában.)

403.

IV. László királynak bányászati engedélye a Bócza folyó mellékföldjére nézve Bogomér comes számára. Év nélkül.

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus tenore presencium vniuersis: quod nos ad instanciam et peticionem, ac propter meritoria facta Comitis Bogomerij fidelis nostri concessimus eidem, ut nullus in terra sua metis certis distincta, et specialiter in aqua et fluuio Bocha vocato, aurum querere vel lauare, vel aliud aliquod opus exercere audeat vel presumat, nisi ex licencia et voluntate Comitis Bogomerij antedicti. Transgressores huius mandati nostri, si qui fuerint, poterunt non inmerito per ipsum Comitem Bogomerium aggrauari. Datum Bude tercio die octauarum Jacobi Apostoli.

(A szepesi káptalannak 1792-ki átiratából, a Szent Iványi család levéltárában. V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. k. 3. r. 511. l.)

404.

IV. László királynak Dragul és Legen helységekct tárgyazó iktatási parancsa az esztergami káptalanhoz Demeter Dobaknak fia és testvérei számáva. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Strigoniensi salutem et graciam. Fidelitati vestre mandamus precipiendo, quod cum Comite Thoma de Scenthkeral, homine ad hoc per nos et per Gregorium Banum Judicem Cu-

rie nostre deputato, mittatis vnum ex vobis fidedignum, coram quo idem Comes Thomas, vnacum homine quatuor Judicum Nobilium de Comitatibus Hunth et Neogradiensi constitutorum, quem ijdem ad hoc deputauerint, associato eciam ad hoc homine venerabilis patris Archiepiscopi Strigoniensis, Demetrium filium Dobak, et Tybam fratrem eius, Chapk, et Elek fratrem eiusdem, Mikom, Phylippum et Benedictum cognatos eorum, in quasdam possessiones Deers et Demetrij filiorum Hunt, Dragul et Legen vocatas, in quas ijdem Demetrius et Thyba ac alij cognati sui iuxta continenciam ipsarum litterarum nostrarum introire debeant, introducant permansuros in eisdem, sine destruccione possessionum earumdem usque ad exitum presentis negocij, quod agitur inter eosdem Deers et Demetrium ab una parte, et Cepk ac alios cognatos eiusdem predictos ex altera coram nobis. Volumus tamen, quod medio tempore (iusti) proventus, videlicet vsusfructus dictarum possessionem per eosdem, qui in predictis possessionibus resident, percipientur sicut decet. Posthec nobis huius seriem, cum statu et qualitate dictarum possessionum, prout idem homo noster in introitu ad easdem possessiones inuenerit, nobis fideliter rescribatis. Datum prope Monasterium — — tercio die Beati Mathey Apostoli.

(Az esztergami káptalannak jelentéséből, mint alább a mélt. báró Perényi család levéltárában.)

405.

IV László királynak rendelete Hench kamaragrófjának és társainak, hogy Pétert Abraham fiát, a nagyatyjától V. István királytól adományozott oroszlánhidi vámnak szedésében ne akadályozzák. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Hench et socijs suis Comitibus Camere suc salutem et graciam. Cum tributum de Orochlonheda sit ab antiquo institutum, collatum olim a Serenissimo Rege domino Stephano karissimo patre nostro inclite recordacienis Abrac filio Ponych, patri videlicet Petri pupilli eiusdem Abrac, prout ex tenore litterarum eiusdem patris nostri confirmatarum cum nostro priuilegio nobis constitit euidenter: fidelitati uestre mandamus precipiendo, quatenus dictum tributum prohiberi seu aboleri non faciatis ullomodo, sed exigi seu recipi permittatis, prout per eundem Regem patrem nostrum institutum fuerat et concessum. Datum in Chuth in festo Sancti Jacobi Apostoli.

(Eredetie börhártyán, melynek hátára nyomott pecsétje már elvesszett, a nemz. muzeum irattárában.)

406.

IV. László királynak rendelete, hogy Márton és Bank, Somogy-megyei várjobbágyok árvai, Necech nevü birtokukban Opey comes ellen védelmeztessenek. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Endre filio Lothar, et Gregorio filio Pak salutem et graciam. Conqueruntur nobis Martinus filius Wyduzlou et Bank filius Pe-

truzlou de iobagionibus Castri nostri Simigiensis oriundi, quod Opey ipsos destruxisset, et terram ipsorum Necech uocatam indebite detineret occupatam; dicendo, ipsam terram sibi ex nostra collacione adiacere. Vnde cum terras iobagionum Castri nostri populosas nemini conferamus, et ipsi Opey conferre dictam terram Nechec non uelimus: fidelitati uestre precipiendo mandamus, quatenus Martinum et Bank orfanos memoratos in terris ipsorum et iuribus contra Opey conseruetis, ipsos in uestram proteccionem recipiendo specialem. Datum in Lypche secundo die festiuitatis Assumpcionis Virginis Gloriose.

Kivül: Endre filio Lothar et Gregorio filio Pak.

(Eredetie börhártyán; a zárpecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

407.

IV. László király Mihály comest és fiait, hogy Chák nemzetségbeli Pétert és Moyst Gyla fellázadt fiait megölték, minden büntetés alól felmenti. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex fidelibus suis vniuersis Judicibus in Regno suo constitutis salutem et graciam. Quia Cõmes Michael filius Wbul, Stephanus, Petrus et Paulus filij eiusdem, Petrum filium Jule contra nos procedentes et nocumenta inferentes occiderunt: precipimus fidelitati vestre, quatenus eundem Comitem Michaelem et filios suos, si de morte ipsorum Petri et Moys, et captiuitate Andree, et ablacione rerum suarum (questio fuerit), non debeatis nec presumatis judicare; cum eosdem Comitem Michaelem, Stephanum et Paulum super morte predictorum Petri et Moys, et super captiuitate eiusdem Andree et seruientum suorum, ac rerum

suarum inibi ablatarum, duxerimus absoluendos. Datum in Kewe feria tercia post festum Natiuitatis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét megvan; a nemes Kállay család levéltárában.)

408.

IV. László királynak parancsa Lorand erdélyi vajdához, hogy Chetneknek hozzá menekült fiait és rokonait elfogja. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fideli suo Rorando Woynode filio Thome salutem et graciam. Intelleximus, quod filij Chetnek et cognati corundem, qui Magistrum Petrum, filium Comitis Michaelis filij Wbul occiderunt, aufugissent et essent apud te. Quare precipimus fidelitati tue, quatenus filios eiusdem Chetnek, et cognatos eorum, dicti, qui ipsum Magistrum Petrum occidisse dicuntur, abire non permittas, et eosdem tencas pro nobis, et reserues; volentes, quod eidem Comiti Michaeli et filijs ipsius nullum nocumentum, seu aliquam lesionem inferre audeas uel presumus. Datum in Kewe feria tercia post festum Natiuitatis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a nemes Kálay család levéltárában.)

409.

IV. László bocsánatot hirdet azon ellene fellázadtak számara, kik hozzá hüséggel lesznek. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis nobilibus et aliis, quibus presentes ostenduntur, salutem et graciam. Assecuramus uniuersitatem uestram per presentes super eo, quod quicunque de uobis ab hys, qui contra nostram procedunt Maiestatém, se retraxerint, et nobis fidelitatem obseruauerint, et id nos per Magistros Stephanum et Paulum filios Comitis Michaelis filij Wbul constiterit, omnes excessus uestros indulgemus et remittimus, et uos prosequimur omni bono Regio cum fauore, inuigilantes ad uestram promocionem et honorem. Datum in Berechte feria VI. post festum Omnium Sanctorum.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a nemes Kállay család levéltárában.)

410.

IV. László király István és Pál mesternek Mihály comes fiainak, a leleszi monostor kegyuri jogát adományozza. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis... Preposito, Conuentui, jobagionibus et populis Monasterij de Leles salutem et graciam. Quia nos consideratis fidelitatibus et meritorijs seruicijs Magistrorum Stephani et Pauli filiorum

Comitis Michaelis, filij Vbul, Patronatum Monasterij de Leles, quem Boxa, Thomas, Dyonisius, Detricus, Georgius et Symon filij Symonis ex nostra collacione possedisse dicuntur, propter manifestos et notorios excessus filiorum eiusdem Symonis, et a Lachk et Donch filijs ipsius Thome auferendo, predictis Stephano et Paulo Magistris dedimus et contulimus ex nostra gracia speciali; fidelitati uestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus eosdem Stephanum et Paulum Magistros, aut hominem ipsorum, reuerenter tamquam nostram personam recipiatis, omnia iura, seruicia et debita consueta eidem plenarie ministrantes, et aluid nullatenus facere audeatis, nostra indignacione grauiter sencientes interesse. Datum in Karansebes sabbato proximo ante festum Apostolorum Philippi et Jacobi.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a nemes Kállay család levéltárában.)

411.

IV. László királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett, több tiszavidéki jószágot tárgyazó iktatási parancsa István és Pál mesterek, Mihály comes fiai számára. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Waradiensi salutem et graciam. Stephanus et Paulus Magistri filij Comitis Mychaelis fidelis nostri quasdam terras Jwne, filij Jwne, Abod iuxta Tyciam et Zokol in Comitatu de Zobolch existentem (igy); item Stephani filij Lewka Bwsal et Oyk vocatas; item terram Farcasij Kemeche nominatam; ac terram Fwdor Jeke appellatam, sine heredum solacio decedencium, ad nostras manus Regias de nostri Regni ab antiquo consuetudine iuste et legitime deuolutas, a nobis sibi dari postularunt. Sed quia de qualitate et quantitate dictarum ter-

rarum, et utrum homines supradicti sine heredum solacio fuerint destituti nec ne, nobis ad plenum ueritas non constat: volumus et fidelitati uestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis hominem vestrum pro testimonio fidedignum, coram quo Johannes filius Manthus homo noster accedat super faciem terrarum superius nominatarum, et easdem presentibus omnibus commetancis et vicinis per veteres metas et antiquas reambulando cum utilitatibus et pertinencijs earundem vniuersis predictis Stephano et Paulo Magistris statuat et assignet possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores uero, si qui fuerint, ad nostram citet Presenciam ad terminum competentem; et posthec diem citacionis, nomina citatorum, terminum assignatum, qualitatem et quantitatem dictarum terrarum, ac cursus metarum earundem nobis fideliter rescribatis. Datum in Zekas in octauis Pentecostes.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsétnek töredéke még megvan; a nemes Kállay család levéltárában.)

412.

IV. László királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett, Damarad, Dobos és Byztruch helységeket tárgyazó iktatási parancsa, Mihály comes s fiai, István és Pál mesternek számára. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Waradiensi salutem et graciam. Cum nos quasdam possessiones Pauli et fratrum suorum filiorum Cosme, Damarad, Dobos et Byztruch uocatas et ad eas pertinentes, iuxta Ticiam in Comitatu de Zobouch existentes, propter eorundem excessus manifestos, quos contra nostram Regiam Maiestatem commiserunt, Comiti Michaeli filio Vbul, Stephano et Paulo

Magistris filiis eiusdem contulimus: fidelitati vestre precipimus et mandamus, quatenus vestrum detis testimonium, coram quo Jurk filius Jule homo noster reambulet predictas possessiones vicinis et commetaneis presentibus, et statuat eidem Comiti Michaeli et filijs suis supradictis, si non fuerit contradictum; contradictores nihilominus ad nostram Presenciam ad terminum competentem euocetis, et post hec seriem tocius facti nobis rescribatis. Datum Bude feria quarta proxima post festum Beati Jacobi Apostoli.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a nemes Kállay család levéltárában.)

413.

IV. László király vámmentességet ád Mihály comes fiai István s Pál mestereknek azon hajóik számára, melyek várúk felépitésére a Szamoson épitési anyagot visznek. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis tributarijs per Zomus constitutis, ac hospitibus de Zothmar et de Nempty, nec non tributarijs in eisdem existentibus, ac eciam alijs tributarijs de Zothmar et de Nempti usque in Zomuszygh residentibus salutem et graciam. Cum nos vniuersas naues Comitis Mychaelis, Stephani et Pauli filiorum eiusdem fidelium nostrorum, lapides aut cementum per fluuium Zomus differentes pro construccione castri eorundem, ab omni tributo, que in Zomus exigi consueuerunt, reddiderimus expeditos: volumus, et fidelitati uestre firmiter precipimus et districte, quatenus receptis presentibus nullus uestrum tributum super ipsas naues exigere audeat uel presumat. Alioquin quicunque ex uobis nostrum mandatum trans-

gressi fueritis, indignacionem Regiam se grauiter sencient incurrisse. Datum in Zekas sabbato ante Pentecosten.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek nyoma még megvan; a nemes Kállay családnak levéltárában.)

414.

IV. László király a Szatmár és Szabolcs megyei nemeseknek meghagyja, hogy Mihály comest és fiait Szatmár megyében felépitendő váruknak épitésében segitsék. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis nobilibus in Comitatu de Zotmar et de Zobolch existentibus salutem et graciam. Cum Comes Mychael filius Wbul fidelis noster in terra sua propria pro tuicione uestra et sua castrum edificare intendat de nostra gracia speciali, fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus ad dictum opus eidem Michaeli, si necesse fuerit, uestrum auxilium inpendatis et juuamen, pro nostra gracia pariter et fauore. Datum in Zolum in festo Philippi et Jacobi Apostolorum.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek töredéke még meg van, a nemes Kállay család levéltárában.)

415.

IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer nevü földeket tárgyazó adománya Endre, Polyan comes fia számára. Év nélkül

Nos Ladislaus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem: quod nos consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Andree familiaris iuuenis nostri filij Comitis Polyan, que idem nobis fideliter exhibuit et impendit: quasdam villas et possessionus et siluas nostras Regales, hoc est Landok, Rokus et Nyrer nuncupatas, ex nostra collacione dedimus et contulimus eidem supranominato Andree perpetuo possidendas. Datum in Gilnychbana quarto die quindenarum Beati Georgij.

(III. Endre királynak 1290-ki megerősitő privilegiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

416.

IV. László király Istvánt és Pált, Mihály comes fiait, a szatmári főispán és más birák hatósága alól felmenti. Év nelkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Comiti . . . de Zotmar, ac vniuersis judicibus, quibus expedit et presentes ostendentur, salutem et graciam. Cum Stephano et Paulo filijs Michaelis hanc graciam specialem pro seruicijs et fidelitatibus eorundem duxerimus faciendam, quod ijdem et homines ad ipsos pertinentes a potestate seu jurisdiccione et

judicatu Comitis de Zotmar, nec non aliorum judicum exempti omnino habeantur: volumus et fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus prefatos filios Micaelis nullus vestrum audeat et presumpmat judicare; sed si qui aliquid accionis habent contra ipsos, coram nobis prosequantur iuris ordine obseruato; et nos de eisdem iusticie faciemus complementum. Datum prope Ceble in octauis Sancti Regis Stephani.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett ; a nemes Kállay család levéltárában. V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. köt. 3. r. 455. l.)

417.

IV. László király Mihály comest és fiait Ugocha megye főispán-állására nevezi ki. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis vniuersis nobilibus, iobagionibus Castri, castrensibus, et alijs omnibus, tam hospitibus liberarum villarum, quam alijs cuiuscun que condicionis hominibus in Comitatu de Vgacha constitutis, salutem et graciam. Quia in omnibus factis vestris nostre Maiestati fidele seruicium inpendistis, prout ex relacione Comitis Mikaelis, Magistri Stephani et Pauli filiorum eiusdem, dilectorum et fidelium nostrorum intelleximus, regraciari uobis Regio cum fauore volumus. Igitur et fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatinus eundem Comitem Mykaelem, et filios suos predictos, tanquam Parochialem Comitem vestrum, non obstantibus quibuslibet litteris nostris, reuerenter recipere debeatis et seruicia consueta eisdem ad plenum inpendentes; aliud obtentu nostre gracie plenioris non facturi. Datum in Chanad in dominica proxima post festum Beati Barnabe Apostoli.

(Eredetie börhártyán , a hátul oda nyomott pecsét elveszett ; a n. Kállay család levéltárában.)

418.

IV. László királynak parancsa a vasvári káptalanhoz, hogy Istvánt, Ják comes fiát visszahelyezze Ladun nevü földbirtokába. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Castri Ferrei salutem et graciam. Stephanus filius Jak Comitis quandam terram suam Ladun vocatam, que per Magistrum Johannem potencialiter fuisse dicitur detenta, sibi restitui postulauit; sed quia de facto ipsius terre, vtrum ipsius fuerit, nobis ueritas non constat, fidelitati uestre mandamus precipiendo, quatenus vnum ex uobis transmittatis, coram quo Johannes filius Steysk homo noster dictam terram reambulet et statuat eidem, si non fuerit contradictum, contradictores autem si qui fuerint, ad nostram citet presenciam ad terminum competentem, diem citacionis et terminum cum serie facti nobis rescribatis. Datum sub castro Perustian quarto die Epiphanie Domini.

Kivülről ugyanazon kéz: Capitulo Castri Ferrei.

(Eredetie börhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

419.

IV. László király helyben hagyja, hogy V. István király Beneuch földet, melyet Merze Benedek comes fiától előbb csereképen elvett, ennek ismét visszaadta. Év nélkül.

(N)os Nycolaus Palatinus et Judex Comanorum stb. quod in congregacione nostra generali vigore litterarum Regalium proclamata vniuersitati nobilium et aliorum cuiusuis condi-

cionis et status hominum in Nytriensi et Trinchyniensi Comitatibus existencium feria quinta proxima ante festum Omnium Sanctorum prope ciuitatem Thopolchan vocatam celebrata, Magister Merse filius Benedicti filij Merse de medio vniuersorum nobilium personaliter consurgendo proposuit eo modo, quod possessio Beneuch vocata in dicto Comitatu Trincyniensi existens sua esset, et predecessorum suorum fuisset hereditaria, ac titulo iuris hereditarij ad ipsum pertineret; et ibidem exhibuit quasdam litterras patentes domini Stephani condam incliti Regis Hungarie felicis recordacionis in anno Domini M°CC° septuagesimo primo tercia feria proxima ante festum Sancti Regis in Lypche emanatas stb. Demum exhibuit alias litteras atentes domini Ladizlai similiter quondam Regis Hungarie clare memorie, in quarum tenoribus vidimus continere; quod cum dominus Rex Bela auus ipsius domini Ladizlai Regis quandam terram Beneuch vocatam a Merse filio Benedicti auferendo Magistro Baaz, ut dixissent, contulisset, et dominus Rex St. pater eiusdem domini Ladizlai Regis ipsam terram eidem Merse restituisset, prout in litteris eiusdem patris sui dixissent contineri; factum ipsius patris sui ratum habens, ipsam terram eidem Merse reliquisset sine iuris preiudicio aliorum; si haberet litteras euidentes ipsius domini patris sui super terra memorata stb. Datum in Thapolchan predicta quarta die congregacionis nostre memorate anno Domino M°CCC°XL° secundo.

(A szepesi káptalannak 1346. „in crastino festi Sancti Stanyslai martiris" kelt „Magister Merse filius Benedicti filij Merse de Swyne" számára kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban. V. ö. gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetét 344. l.

420.

IV. László király Spalato várost eltiltja attól, hogy magának a külföldről elöljárót választhasson, s inti hogy polgári kötelességeit híven teljesitse. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Communitati Ciuitatis Spalati salutem et graciam. Quia nobis semper fidelitatis opera exhibuistis indefesse, uos prosequimur Regio cum fauore; sed quia propter variarum guerrarum discrimina ad uos accedere nequimus usque modo, Intelleximus, quod vos Judices extraneos de alijs Regnis recipere consueuistis; quod non est fidelitatis indicium. Ciues eciam nostros Tragurienses non modicum discrimini perturbare; quosdam eciam nobis fideles de vestra Communitate expulistis. Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, si nos, naturalem dominum, Regem Hungarie et Croacie cognoscitis, ex nunc Judices extraneos de Communitate vestra expellatis, et de Regno nostro nobis fideles pro Potestate vobis assumatis; ac ciues nostros Traguriensis non presumatis in aliquo pertubare. Si autem aliquam habetis accionem contra ipsos, experiamini coram nobis iusticia mediante. Illos eciam nobis fideles, quos de Regno nostro exclusistis, reducatis; et bona ac possessiones restituatis eorumdem. Preterea quatuor ex vobis meliores, si nobis fideles esse vultis, vsque festum Sancti Michaelis ad nos transmittatis, ut nos vna cum ipsis de bono statu Regni Croacie ordinemus. Datum Bude in festo Sancti Laurencij martiris.

(Lucius, Memorie storiche dī Trau. 93. l.)

421.

IV. László király rendelete Pál bánhoz, hogy Trau, Spalato és Sebenico városokat ne háborgassa, s azokban a törvényes kormányzati szabályokat fentartsa. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fideli suo Paulo Bano salutem et graciam. Conquesti sunt nobis Communitas ciuium de Ciuitate nostra Tragurij, quod tu ipsos non desistis molestare, petendo ab eis obsides,vt tibi teneantur deseruire,et faciendo descensus super terras eorundem, et alias quam plures iniurias irrogans. Verum cum nos hospites nostros nolimus per quempiam molestari, seu eciam grauari: tibi mandamus firmiter per presentes, quatenus a molestacionibus eorundem ciuium Traguriensium omnino retineas manus tuas; non permittendo eosdem nec per fratres tuos, seu alios quoslibet, aut per ciues Spalati et de Sibenigh agrauari. Et si obsides ipsos recepisses reddas et restituas; et si aliquos ijdem habent, ac Commune, contra ipsos experiantur coram nobis iure iusticia mediante. Aliud non facias, sicuti graciam nostram caram habes. Judices existentes in Ciuitatibus de Tragurio, de Sibenigh, et de Spalato, nisi de nostro Regno, vllatenus paciaris; populos eciam, qui de Spalato pro fidelitate nobis debita sunt expulsi, ad eamdem Ciuitatem auctoritate nostra introducas, restituendo omnia bona et possessiones eorundem. Datum Bude in die tercio Sancti Laurencij martiris.

(Lucius Memorie storiche di Trau 92. l.)

422.

IV. László király rendelete Sebenico városhoz, hogy Trau várost ne háborgassa. Év nelkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Comiti Georgio, Potestati Juratis et ciuibus de Sibenigh salutem et graciam. Intelleximus, quod vos ciues nostros de Tragurio incessanter molestaretis, plurima damna eisdem inferendo. Super quo vestre fidelitati precipiendo mandamus, quatenus nullam molestiam, nullum damnum predictis ciuibus de Tragurio vlterius inferre presumatis. Quia nos predictos ciues de Tragurio, et populos Ecclesie nostre Traguriensis in nostram recipimus graciam et proteccionem specialem; aliud non facturi. Volumus eciam, quod honeste persone ex vobis ad nos accedant nos visuri; quia nos ad illas partes accedemus in breui Domino concedente. Datum in Och in festo Sancti Georgij martiris.

(Lucius, Memorie storiche di Trau. 92. l.)

423.

IV. László király Trau várost törvényes szabadságaiban biztosítja. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Judici, Consiliarijs et toti Communitati Tragurij. Quia nobis semper fidelitatis opera exhibuistis indefesse, vos Regio cum fauore prosequimur. Sed quia propter guerrarum discrimina ad

partes illas accedere nequimus vsque modo: scire volumus fidelitatem vestram, quod in breui ad vos talem hominem destinamus, qui vos tam a Paulo, qui vicem gerit pro Bano Maritimo, quam a ciuibus Spalati et de Sibenigh, ac alijs omnibus vos molestantibus, defensabit. Misimus eciam eis litteras nostras, vt a molestacionibus et grauaminibus vobis inferendis desistant penitus, et eciam conquiescant. De damnis siquidem vestris iusticiam fieri faciemus pleniorem, prout exigit ordo iurium. Petimus namque, et fidelitati vestre firmiter mandamus precipientes, quatenus a fidelitate consueta non recedentes, nobis fidelitatem debitam obseruetis; vt nos fidelitatem vestram possimus non immerito commendare. Datum Bude tercio die Sancti Laurencij martiris.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 92. l.)

424.

IV. László királynak elismerö levele Trau város községéhez, hogy a clissai vár védelmében segitséget nyujtott. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Judici et Communitati Traguriensi salutem et graciam. Nunciauerunt nobis hospites nostri de Klissa, quod vos in conseruacione castri eorum magnum eis auxilium prebuistis. Quare vestre fidelitati mandamus, quatenus pro huiusmodi fidelitate vestra volumus vobis ad voluntatem vestram occurrere gracia Regia et fauore; et precipientes vobis, quod fidelitatem, quam hactenus nobis exhibuistis in conseruacione dicti castri, et adhuc impendere debeatis. Datum Bude in dominica Reminiscere.

(Lucius, Memorie storiche di Trau. 119. l.)

425.

IV. László király Trau városnak a hozzá tanusított hüségért köszönetét kijelentvén, biztosítja jogait és szabadságait. Év nélkül.

Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Potestati et Communi de Tragurio salutem et graciam. Significastis nobis per litteras vestras et Cosmam nuncium vestrum, quod debitam fidelitatem nobis perfecte seruaretis, et persistetis perpetuo in eadem. Super quo vobis et vestris multas referimus gracias; assecurantes et affidantes fidelitatem vestram per presentes, quod vos in uestris libertatibus et iuribus, que a sanctis progenitoribus nostris tenuistis, volumus per omnia obseruare. Datum in iusula Sanct — — — — — II. feria post octauas Sancti Martini.

(Lucius, Memorie storiche di Trau. 91. l.)

426.

Erzsébet ifjabb királynénak Ivancs nevü földet tárgyazó adománya Tivadar székesfehérvári nagyprépost számára. Év nélkül.

Nos E. Dei gracia Regina Hungarie memorie commendamus significantes vniuersis, quod inspectis fidelitatibus et seruiciorum meritis Magistri Theodori Electi Ecclesie Albensis aule Illustris Regis Hungurie, karissimi consortis nostri Vice Cancellarij nobis cum sumpma fidelitate impensis, nos

uolentes ipsius obsequijs occurrere gracia Reginali, quandam terram nostram Reginalem Iwanch uocatam iuxta Danobium existentem cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis uniuersis, prout ad nostram pertinebat Maiestatem, eidem Magistro Theodoro Electo Albensi, et Comiti Ladizlao ac Nicolao fratribus suis de plenitudine nostre gracie dedimus, contulimus et tradidimus iure perpetuo pacifice possidendam. Datum in Insula Virginis Gloriose in octauis Sancti Johannis Baptiste.

(Fennena királynénak 1291-ki megerősitő okmányából, a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akadémia kézirattárában.)

427.

Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Demeter Dobaknak fia Dragul és Legen helységekben statuáltatott. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo domino Ladizlao Dei gracia illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Strigoniensis oraciones in Domino tam debitas quam deuotas. Vestra nouerit Celsitudo, nos recepisse uestras litteras in hec uerba.

Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak iktatási parancsa mint fentebb 404. sz. a.)

Nos igitur mandato uestro satisfacere reuerenter et fideliter cupientes, cum homine uestro predicto, et homine domini nostri Archiepiscopi, ad exequendum factum predictarum villarum hominem nostrum ydoneum et fidedignum curauimus pro testimonio destinare; qui tandem ad nos reuersi nobis concorditer recitauerunt: quod ipsi iuxta mandatum uestrum Demetrium filium Dobak, Thybam fratrem eius, Cepk, et Elek, et cognatos eorum in crastino quindenarum Sancti Michaelis ad predictas villas pacifice introduxissent, et ipse De-

as filius Hunt, qui in ipsa villa Dragul tunc temporis fuit
tus, de eadem cum sua familia recedendo eos recepisset
ce, et intrare in ipsas villas quiete permisit. Adiecerunt
, ut eedem ville preter duas mansiones vacuas, que in
Dragul inuente fuerunt, habitatoribus plene essent et
is constitutis in eis cum eorum bonis et rebus; in villa
i Legen una domus est suis habitatoribus destituta. Ju-
uero de Hunt et de Neograd ad introduccionem predi-
n villarum requisiti, suum hominem eis dare negarunt;
hec omnia et singula premissorum ab ore hominis uestri
tri ac ab ore hominis domini nostri Archiepiscopi didi-
et recollegimus seriatim.

tio bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a mélt. b. Perényi család le-
véltárában.)

428.

ztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, a
i helységben történt határjárásról a nyúlszigeti apácza-
zárda számára. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Illustri Regi
arie Capitulum Ecclesie Strigoniensis oraciones in Do-
debitas et deuotas. Litteras Vestre Serenitatis recepimus
ientes, quod cum Magistro Benedicto aule vestre Notario
um hominum mittere deberemus,cuius testimonio idem Ma-
B. quandam possessionem nobilis viri Moys Magistri Tha-
corum domine Regine et Comitis Simigiensis Chaba voca-
quam ipse Magister Moys cum omnibus suis pertinencijs
ibus de Insula Beate Virginis dedit et donauit perpetuo
lendam consensu Vestre Maiestatis interueniente, sicut
oductis vestris litteris vidimus contineri, reambularet con-

uocatis commetaneis et vicinis, et eandem statueret et assignaret Monasterio Beate Virginis de dicta Insula perpetuo possidendam nouis metis vndique circumdando. Cum igitur nos precepto huiusmodi mandati — — — — — nostrum hominem cum prefato Magistro B. misissemus, postmodum ijdem Magister B. et homo noster ad nos simul reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipse Magister B. predictam possessionem Chaba reambula — — — — presentibus omnibus commetaneis et vicinis nullo contradictore apparente eandem cum omnibus vtilitatibus (et pertinencijs) suis sub certis metis statuit et assignauit (eidem) Monasterio et sororibus supra dictis — — — — — — — B. et homo noster nobis retulerunt. (Cuius quidem mete) hoc ordine distiguntur: Prima meta incipit a parte orientali in monte in magna silua per viam, que venit a parte sẽptemtrionali de Chen, per quam itur in K — — — — via vocata Kuest, ubi separat de — — — — plus vocata; deinde parum eundo ad partem meridionalem exit de via ad partem occidentalem parum diuertens per viam graminosam; abhinc modicum eundo progreditur ad partem meridionalem iterato ad montem in lapidẽ, vbi mete populorum de Kurth simul terminantur; exinde descendens per siccam et lapidosam vallem transit magnam viam, per quam itur de Strigonio in Budam et perueniet ad duas arbores piri *vrskurthuel* vocatas; abhinc ascendens ad occidentem per arabilem terram in Bercz, vadit diu per virgultum et ascendit ad montem excelsum Chababykthetew vocatum, vbi mete populorum de Weiretie finiuntur, et iunguntur metis populorum de Kowachy; deinde procedens per viam vadit ad occidentem per siluam; et abhinc diuertit per eandem viam ad partem septemtrionalem, et vadit diu, vbi prope ad castrum Eynardi exit de via, et separantur meto populorum de Kowachy finaliter, et iunguntur metis populorum Nicolai de villa Tynne, et peruenit ad quercum cruce signatum; abinde tendens ad orientem venit ad duas metas antiquas, vbi vna est noua; deinde pergens ad occidentem similiter ad duas metas antiquas, ubi vna est noua; exinde diuertens ad aquilonem peruenit ad duas metas terreas antiquas, ubi tercia est noua, et mete populorum de Tynne finiuntur metis Jacobi Ombus filiorum Appolinaris nobilis de Oberch, vbi tendit ad aquilo-

nem, et sunt due mete antique et tercia noua; abhinc procedens versus orientem inferius peruenit ad duas metas antiquas, et ibi tercia est noua; deinde progrediens similiter inferius ad orientem sunt due mete; post hec parum eundo sunt due mete (antique) et tercia noua; exinde post paruum spacium in feneto sunt due mete (antique) et tercia noua; hinc per magnum spacium progrediendo in latere montis est meta antiqua et noua; deinde similiter diu eundo cadit ad viam de Chenkeust vocatam, vbi mete ipsorum Jacobi et Ombus finiuntur; et si postmodum per viam redit ad metam priorem vbi terminatur. Datum feria quinta proxima ante festum Penthecosten.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

429.

Ez esztergomi káptalannak jelentése IV. László királyhoz a Szalonta, Szakálos és Szolgagyör nevü földben történt határjárásról a nyúlszigeti apáczazárda számára. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo L. Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Strigoniensis oraciones debitas et deuotas. Litteras Uestre Serenitatis recepimus continentes, quod nos cum Magistro Gregorio clerico uestro nostrum hominem mittere deberemus, cuius testimonio idem Magister G. accederet super faciem terrarum Zolontha, Zakalus et Zulgagewr uocatarum, quas sorores Ecclesie Sancte Marie de Insula Budensi ex collacione Bele Regis aui uestri, et domini Stephani Regis inclite recordacionis patris uestri, et uestra se dicunt possedisse, et quod idem Magister G. conuocatis commetaneis et vicinis ipsas terras reambulando per veteres et antiquas me-

tas, erigeret nouas metas iuxta antiquam limitacionem earundem, et easdem terras statuat dominabus sororibus Ecclesie Beate Virginis pacifice possidendas. Nouerit itaque Uestra Regia Celsitudo, quod cum nos receptis huiusmodi litteris Uestre Maiestatis hominem nostrum cum Magistro G. misissemus: postmodum ijdem Magister G. homo uester et homo noster ad nos reuersi nobis retulerunt; quod idem Magister G. predictas terras Zolontha, Zakalus et Zulgageur nominatas commetaneis suis et vicinis, jobagionibus scilicet Castri Kamariensis, et alijs conuocatis, et eisdem presentibus, ac preter Nicolaum filium Pynkusd non contradicentibus cum omnibus utilitatibus ac pertinencijs earum statuit et assignauit iuxta uestrum mandatum dominabus sororibus Ecclesie Beate Virginis possidendas. Sed predictus Nicolaus filius Pynkusd, qui se dixit esse jobagionem Castri Kamariensis, ibidem, et eciam postmodum coram nobis protestatus est et dixit, quod ipse et Ladizlaus frater suus in predicta terra Zakalus haberent particulam terre hereditariam, super qua, videlicet eorum porcione, contradixit coram nobis. Mete autem, liminitaciones et termini ville Zolonta Zakalus, quos quidem terminos siue metas Magister G. et homo noster in scriptis nobis exhibuerunt, hoc ordine distinguntur: Prima meta a parte septemtrionali est villa Beryn et Ecclesia Waciensis in Dudwag, terminus ibi uocatur Kakthu in aqua Dudwag; item secunda meta siue terminus est villa Staul tawarnicorum in paludibus; item ab oriente confinatur cum Ecclesia Jauriensi usque piscariam in Dudwag, que vocatur Chyug; item supra Chyugthu est quidam terminus qui uocatur Thou Dudwag et Kueskuth, qui eciam pertinet ad villam Zakalus supradictam; item ab eadem parte diuidit et distinguit quedam via N. a parte populorum Archiepiscopopalium; item ab oriente et ab eadem parte vie Scylos descendit ad terram ubi sunt due mete in ipsa terra, que meta a parte inferiori Archiepiscopo Strigoniensi, superior uero meta distinguit et diuidit ville Zakalus supradicte; item a parte meridionali sunt due piscature, que Weyzhel uocantur in Myler, que sunt ipsorum populorum de Zakalus; item in via, per quam itur ad ecclesiam, sunt duodecim piscaciones, que Wyzhel uocantur. Nec tamen hoc obmittimus, quod predictus Nicolaus a nobis requisitus nomen et quantitatem terre

sue non expressit. Datum feria quinta ante festum Beate Marie Magdalene.

Kivül: Domino suo Illustri Regi Hungarie.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

430.

Az esztergami káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Szöny helység Miklós, Wech unokájának statuáltalott. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Strigoniensis oraciones in Domino debitas et deuotas. Cum receptis litteris Uestre Serenitatis sub sigilo anuli uestri nobis directis hominem nostrum cum Magistro Renaldo Preposito Ecclesie Sancti Thome martiris de Strigonio homine uestro misissemus, cuius testimonio quandam terram Sceun uocatam in Comitatu Kamariniensi adiacentem, super quam quondam hospites Regales residebant, sicut dicitur, quam Nicolaus nepos Wech nomine terre vacue a uobis sibi dari pecijt, sicut in predictis uestris litteris nobis scripsistis, dictus Magister R. Prepositus reambularet et statueret prefato Nicolao, si non fieret contradictum; ijdem R. Prepositus homo uester et homo noster ad nos postmodum reuersi nobis concorditer retulerunt: Quod ipsam terram Sceun, quam penitus vacuam inuenerunt, nulla curia vel domo in ea existente, ipse R. Prepositus reambulauit presentibus commetaneis et vicinis, et sicut creditur, et uisu metiri potuit, sufficit ipsa terra ad quadraginta aratra uel circa. Sed quidam iuuenis, qui se Stephanum filium Petri esse dixit, super eadem terra comparendo, protestatus est et dixit, se habere in eadem terram vnius aratri hereditariam; patrem suum in eadem terra

domum habuisse, et ibidem mansisse asserendo; sed nunc nec ipsius Stephani, nec alicuius alterius domus est in eadem. Item quandam particulam eiusdem terre superiorem a parte Kamarun, que quidem particula creditur esse trium aratrorum, officialis Walterij Comitis de Kamarun dixit esse eiusdem W. Comitis domini sui; asserendo, quod ipsa particula fuerit piscatorum domini Regis, et quod eam dominus Rex Waltero Comiti contulisset; et idem officialis Waltery Comitis super eadem particula, que separata est metis, sed non multum antiquis, nomine domini sui W. Comitis contradixit. Sed excepta hac particula, que trium aratrorum esse creditur, ut predictum est, et terra vnius aratri, quam Stephanus suam esse dicit, super reliqua parte tocius predicte terre non extitit per aliquem contradictum; et sic eandem terram Sceun, habentem fenetum, et ab vna sui parte iuxta Danubium adiacentem, sed siluam uel alias utilitates non habentem, ut dixerunt, idem R. Prepositus statuit et assignauit Nicolao nepoti Wech memorato. Racione autem predicte particule, super qua nomine Waltery Comitis contradictum extitit, eundem W. Comitem citauit ad uestram presenciam, assignando sibi pro termino diem quintumdecimum computandum ab eo die, quo Barones uestri, et Comes Walterus inter eos, post reuersionem suam de Vienna, Uestram viderunt Maiestatem. Datum in vigilia Pentecostes.

Kivül: Domino suo Illustri Regi Hungarie pro Nicolao nepote Wech super terra Sceun.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.

431.

A budai káptalannak jelentése Péter országbiróhoz, hogy IV. László király parancsára V. István királynak Takson helységet tárgyazó adománylevele átiratott, a nyúlszigeti apácza-zárda számára. Év nélkül.

Viro nobili et honesto Petro Judici Curie domini Regis Capitulum Budensis Ecclesie paratum animum ad eius beneplacitum et honorem. Procuratores siue officiales sororum de Insula Sancte Marie exhibuerunt nobis priuilegium domini L. illustris Regis Hungarie, ubi insertum est tenor litterarum Serenissimi Regis domini St. clare memorie super donacione facta cuiusdam terre Taxun uocate domine Elisabeth et Ecclesie Sancte Marie de Insula; petentes rescribi quendam articulum sub nostro sigillo Uestre Nobilitati destinandum, cum periculosum erat eis ipsum priuilegium propter discrimina uiarum deportare. Cuius quidem articult tenor talis est:

Nos in concambium uillarum domine Elysabeth filie nostre karissime et sororibus de Insula Uirginis Gloriose, quas in Magna Insula auferentes de dominabus sororibus predictis et domina Elisabeth filia nostra Comitatui de predicta Magna Insula annexuimus, dedimus et contulimus ipsi domine Elysabeth et sororibus predictis terram Toxon uocatam in Comitatu de Peest existentem, ubi populi Zulgageur et populi Ducatus, quorum terra eciam alio nomine Zeych appellatur, residebant, cum feneto Brizo uocato et alijs utilitatibus perpetuo possidendam, eo iure quo apud Ducatum existerat (igy), sine iuris preiudicio alieni, et sicut eciam Rolandus filius Mark per donacionem Regiam saluo iure alieno dignoscitur — — possedisse, et cetera.

Kivül: Viro nobili Comiti Petro Judici Curie domini Regis super facto terre Zeych vocate.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

432.

A pécsi káptalannak jelentése IV. László királyhoz, hogy Kaplan helység a nyúlszigeti apáczazárdának statuáltatott. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Regi Vngarie Capitulum Quinqueecclesiense oraciones in Domino. Receptis litteris Celsitudinis Uestre, nomine ac uice venerabilis patris domini nostri J. Dei gracia Quinquecclesiensis Episcopi hominis uestri, officiali suo Swmchev Benedicto nostrum hominem concessimus, ut coram eo quandam terram Kaplan uocatam, quam dominabus sororibus Ecclesie Beate Virginis de Insula contulistis, peramburat (igy) et statueret eisdem; si uero fieret contradictum, contradictoribus in uestram presenciam euocatis. Idem homo noster, vna cum eodem Svmchev Benedicto ad nos rediens nobis retulit viua uoce: Quod ipse Benedictus accedendo super faciem ipsius terre Kaplan perambulauit eandem; sed Comes Morixan filius Morfan contradixit; quem Morixanum idem Benedictus citauit in presenciam uestram, terminum uidelicet quintumdecimum diem ante festum Beati Egedij computando assignauit. Et hoc Uestre duximus Excellencie rescribendum, quum sic receperimus in mandatis. Datum in tercia feria post festum Sancti Egidij.

Kivül: Domino Regi Vngarie.

(Eredetie börhártyán, a pecsét elveszet, a budai kir. kamarai levéltárban.)

433.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy az Aykai nemesek közti egyenetlenségek, barátságosan elintéztettek. Év nélkül.

Nos Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria: quod cum ad peticionem Andree, Chelley, et filiorum suorum, Ayka videlicet et Stephani, Nobilium de Ayka, hominem nostrum, Paulum scilicet sacerdotem de Berend ad audiendum arbitrium, quod fieri deberet inter ipsos, misissemus: idem postmodum homo noster, cum Magistro Pous pro dictis Comite Chelleo patre suo et fratribus suis, ac Lodomerio, sicut dixit, seruiente dicti Comitis Andree pro ipso domino suo comparentibus, ad nos venientes personaliter nobis dixerunt: quod super causa, que inter predictos nobiles coram domino J. Palatino uertebatur, mediantibus probis viris taliter concordassent; quod ijdem Stephanus et Ayka dicti filij Comitis Chelley, adiunctis sibi decem et octo consimilibus eis nobilibus super dampno ad valorem et quantitatem XX marcarum, quod per pridem Comitem Andream eisdem impingebatur, deberent sabbato proximo post festum Beate Katarine virginis uenturo, corporaliter prestito sacramento taliter coram nobis se purgare: quod idem Comes Andreas nec per ipsos, nec per seruientes eorum, Dominicum videlicet, Paulum Sclauum et Franch eidem suspectos, nec facto, nec consilio, nec scitu ipsorum premissum dampnum perpessum extitisset. Quod quidem sacramentum, sicut idem homo noster cum predictis procuratoribus parcium recitauit, idem Comes Andreas ob fauorem cognacionis predictorum de beneplacito suo, sibi ipso die faciendum coram nobis in personis saltim Stephani et Ayka predictorum, ac Karul cognati eorum de Chytuan relaxasset. Datum in festo Sancti Clementis Pape.

Kivül: Pro filijs Chelley super sacramento faciendo.

(Az eredeti után, melyet közölt tek. Thaly Kálmán úr.)

434.

A zalavári konventnek jelentése IV. László királyhoz, hogy parancsára bizonyos idézést végrehajtott. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo L. Dei gracia Regi Vngarie frater Symon miseracione Diuina Abbas Monasterij Beati Adriani de Zala totusque Conuentus eiusdem loci oraciones continuas debitas ac deuotas. Receptis litteris Vestre Serenitatis continentes, quod mitteremus vnum ex nobis cum homine uestro, qui citaret ad Vestram Presenciam Jacobum de Tolmach, Gallum, Cosman et Chemen filios eiusdem, Paulum filium Manas, Helya et Cham filios Hernek, Propicium de Perene, Thomoy et Ladizlaum de Thomoy, villasque eorundem Tholmach et Perene uocatas, contra Mychaelem filium Varo ad terminum competentem. Quod et fecimus, et homines predictos ad Presenciam Vestre Mayestatis citari fecimus, terminum eisdem assignantes quindenam Beate Margarete. Et quod Vestra Excellencia nobis precepit, vt de iniurijs, quas homines supradicti eidem Mychaeli intulissent, ueritatem sciremus, et uobis mandaremus; taliter ueritatem sciuimus per hominem nostrum: quod homines supra nominati manu armata supra domum eiusdem Mychaelis uenientes, fratrem eiusdem Dominicum nomine interfecerunt, ipsum uero et Achillem fratrem ipsius alterum grauiter uulnerarunt; ecclesiam ipsius fregerunt, auferentes inde quicquid ibidem repererunt; patrem ipsius captiuari fecerunt Thomoy et Ladizlaus, fratremque eiusdem, quos redemit; molendinum ipsius destruxerunt; siluam et fenile ipsius tenent; metas terre eiusdem in duobus locis drestrucserunt (igy), mortem eidem a meridie minantes, interficientes insuper quendam cognatum eiusdem nomine Johannem filium Heches. Datum secundo die post festum Beate Margarete.

Kivül: Excellentissimo domino L. Dei gracia. — — —

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszet; a budai kir. kamarai levéltárban.)

435.

Zoych helységet tárgyazó törvénykezési határozat Job és Pál, Ryug fiai, és a nyúlszigeti apáczazárda közt. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod Job filius Rywg pro se et pro Paulo fratre suo cum procuratorijs litteris Cruciferorum de Calidis Aquis comparendo; et Petrus filius Alberti personaliter astans, contra dictas sorores de Insula Beate Virginis de Buda, pro quibus Paulus et Nycolaus Comites officiales earundem cum sufficienti procuratorio comperuerunt, egerunt in forma judicij coram nobis; quod domine sorores terram eorundem hereditariam Zoych uocatam reambulatam mediantibus litteris Capituli Budensis per ueteres metas, indebite occupatam detinerent: e conuerso Paulus et Nycolaus Comites pro eisdem dominabus responderunt: quod dominus Rex St. clare memorie quandam possessionem Taxson vocatam, ubi populi Ducatus et Zulgageurienses residebant, in concambium quarundam possessionum eisdem dominabus contulisset, et ipsa terra Zoych esset populorum Zulgageuriensium, et intra metas terre Taxson iaceret, prout eciam ipsa terra per Magistrum Rolandum filium Mark ex collacione Regia antea dinoscebatur possedisse, instrumenta super hoc predictas dominas habere asserentes. Vnde nos vna cum Magistro Aladario, Farcasio Magistro et Comite Thoma nobis per dominum Regem in socios deputatos decreuimus, quod in octauis Epiphanie Domine predicte domine sorores contra eosdem Job, Paulum et Petrum instrumenta sua super facto eiusdem terre, quecunque habent, exhibere debeant coram nobis, quibus exhibitis cognosscemus inter partes iustitia mediante. Datum Bude in crastino quindenarum Omnium Sanctorum.

Kivül: Pro dominabus sororibus de Insula contra Job et alios ad octauas Epiphanie Domini.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

436.

Zamarfalva helységet tárgyazó törvénykezési határozat Oghuz comes, Buzad fia, és Mihály Mihálynak fia közt. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum nostrarum memorialium, inter comitem Oghuz filium Buzad ex una parte, et Michaelem filium Mychaelis ex altera confectarum, super facto terre Zamarfolua uocate eidem Comiti Oghuz iuramentum fuisset adiudicatum; et idem Comes Oghuz dominum Regem et suos Barrones requisiuit, ut ipsum iuramentum deberemus reuocare, pro eo quod ipsam terram Zamarfolua mediantibus litteris Capituli Wesprimiensis ab eodem Mychaele comparauit. Vnde ex precepto domini Regis et suorum Baronum, habita super hoc deliberacione, ipsum iuramentum Oghuz duximus reuocandum; continenciam litterarum nostrarum predictarum memorialium in aliis omnibus obseruando. Datum Albe in octauis Beati Jacobi Apostoli.

Kivül: Memoriales pro Comite Oghuz super reuocacione iuramenti.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

MONUMENTA

HUNGARIAE HISTORICA.

DIPLOMATARIA.

XVIII.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTMÁNYA.

ELSŐ OSZTALY.

TIZENNYOLCZADIK KÖTET.

BUDAPEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

CODEX DIPLOM. ARPADIANUS CONTINUATUS.

ÁRPÁDKORI
ÚJ OKMÁNYTÁR.

A M. TUD. AKADEMIA TÖRT. BIZOTTMÁNYA

MEGBIZÁSÁBÓL KÖZZÉ TESZI

WENZEL GUSZTÁV,

M. AKAD. RENDES TAG.

TIZEDIK KÖTET.

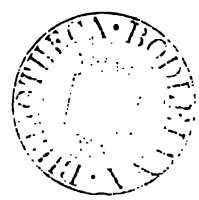

BUDAPEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

ELŐSZÓ.

Jelen kötettel az Árpádkori Uj Okmánytár második folyama van befejezve; úgy, hogy ha annak most teljesen közzé tett két folyamát Fejér György „Codex Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticus et Civilis"-sel hozzuk összeköttetésbe, általuk az árpádkori hazai okmányok gyüjteménye tíz kötettel gyarapodott.

Gyüjteményünknek első kötete 1860. tétetett közzé; oly időben, midőn azoknak száma még csekély volt, kik hazai történetünk kútfőinek, különösen pedig történelmi okmányainknak gyüjtésével, összeállításával és közzétételével tüzetesen foglalkodtak. Azóta a viszonyok jobbra fordultak. A régibb buvárok ugyan azóta nagy számmal szálltak sirba, s méltán siratja a tudományos hazai okmányügy egy Czech János, egy Jerney János, egy Waltherr László, egy Podhraczky József, egy Szalay László,

egy Ráth Károly, egy Érdy János és mások elvesztését. De az eltüntek helyébe mások léptek. S ha igazságosak akarunk lenni a fiatalabb generatio iránt, érdemeit is feltétlenül kell elismernünk. Én részemről ujból kijelentem, hogy 1856. csak azon tekintetnél fogva határoztam el magamat az Árpádkori Uj Okmánytár összeállítására és közzétételére, mert akkoriban nem volt más szakavatott tudósunk, ki ezen munkát magára vállalta volna. A dolog természetében fekszik, hogy most, midőn áldozatteljes fáradozásaimnak kedvező sikerét látom, azt mindvégig folytatni fogom.

Nem lehet feladatom munkásságomnak kritikáját írni. Tény az, hogy akkor, midőn reám szükség volt, én erőmet a munkától meg nem vontam; s hogy az egyszer elvállalt feladatot legtisztább szándékkal, és egész munkaerőmnek feláldozásával igyekeztem teljesíteni. Minderről az egyes kötetek előszavaiban adtam számot. S talán szabad az iránt örömömet kifejezni, hogy midőn a magyar tudományos akadémia történelmi bizottságának megbizásából saját költségemen a haza különféle részeiben az előttem nyitott köz- és magánlevéltárakat meglátogattam, czélomra vonatkozolag átkutattam, s a mi érdekest és nevezetest találtam, fel is használtam: leghivatottabb szakférfiaink egyhangú elismerése szerint, hazánk tudományos okmányügyét számos általam felfedezett és először közzétett nagyobb-kisebb mérvben fontos okmánynyal meggazdagítottam.

Ezen álláspontból felemlítendőnek tartom azt is, hogy az Árpádkori Új Okmánytár két folyama közt különbség van. Mert míg az első folyamban, t. i. az I—V. kötetekben igen sokat még másoktól vettem; a második folyamban, azaz a VI—X. kötetekben csaknem kizárólag olyast nyujtok, a mit magam hoztam napfényre.

Tudományos állapotaink úgy hozzák magukkal, hogy haladottabb koromnak folytán, az okmánykutatási főmunkát most már a fiatalabb erőknek engedem által. A mennyiben mindazáltal kutatásaim alatt sok olyat még sikerült felfedeznem, a mi mindeddig közzé téve nincsen; a m. t. akadémia történeti bizottságának köszönetet fejezek ki azon intézkedéseért, melynél fogva tanulmányaimnak ezen eredménye is még ki fog adatni. Ehhez képest az Árpádkori Uj Okmánytárnak még két kötete fog megjelenni, melyek az eddigi tiz kötetnek pótlásául szolgálandnak. Hogy pedig az igy összesen tizenkét kötet könnyebben használtathassék; tárgymutatóval is el fogom a gyüjteményt látni.

S ez alkalommal szabadjon még örömmel felemlítenem, hogy nemcsak nálunk, hol okmányokban fekszik a hazai történelem fősúlya; hanem más országokban is, az okmányi ügy az utóbbi években mindinkább tágabb tért foglal el. Mert minden európai nemzetek és államok fontosabb okmányaik közzétételére különös gondot szoktak fordítani; a mi-

nek folytán az ily tárgyú legbecsesebb gyüjteményes munkáknak ma már nagy számát birjuk.

Névszerint a német nemzet történelmi kútfőinek kiadása végett már egy fél századdal ezelőtt alakult társulat (Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde); miután eddig csak régi irókat és törvényeket adott ki [1]); legujabb időben okmányainak első kötetét is tette közzé.

Ezen társulattal hazai buváraink is egykor közelebbi érintkezésben voltak; a miről annak Wadassi Jankowics Miklóssal [2]), gróf Majláth Jánossal [3]), és Kovachich Márton Györgygyel [4]) folyt levelezése tanuskodik. Ez utóbbi már akkor figyelmeztetett arra, hogy történettudományilag Magyarországban az okmányok birnak főfontossággal [5]). S noha a társulat ilyeneknek közzétételét akkor nem tartotta feladatá-

---

[1]) A »Monumenta Germaniae historica«-nak, (Hannovera 1826. óta) addig 21 kötete jelent meg, melyek közül 17 irókat, és 4 törvényeket tartalmaznak.

[2]) Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde III. köt. Frankfurt 1821. 480. l.

[3]) U. o. 587. l.

[4]) Az emlitett Archiv IV. kötete 186. l.

[5]) »Ein auf Pergament geschriebener Codex, wenn er doch immer innerhalb der Gränzen Ungarns angetroffen wird, muss für eine grosse Seltenheit gelten. An diplomatischen Quellen, bei alle verheerenden Schicksalen, welche die grossen Archive erlitten haben, gebricht es uns nicht; weil doch selbst zu den alten Zeiten ein unkundiger Adel auf die Erhaltung seiner Urkunden, von welchen der Besitz der Güter abgehangen, bedacht war. Zudem war es immer leichter kleine Schriften, als Bücherbände zu verstecken. Urkunden könnte ich also genug auftreiben, weil ich auf einer siebenjährigen Reise durch das ganze Land die meisten Archive durchgesehen, vieles die Staatskunde betreffende mir angemerkt habe, und bei meinem Credit, als allgemein bekannt, erhalten kann stb.“ Kovachichnak levele Pertz Henrikhez, Budáról 1820. decemberhó 6. U. o. 186. l.

nak [6]); mégis különösen figyelmeztetett Kovachich „Repertorium expeditionis diplomatico literariae per archiva et bibliothecas Hungariae, Transylvaniae, Slavoniae et Croatiae annis 1810. usque 1816.“ fontosságára, melyből terjedelmes kivonatot is közölt [7]).

Azóta a fonalak, melyek által a magyar buvárok a tudományos külfölddel összeköttetésben álltak, mindinkább tágultak; s okmányi ügyeink kezelésében is magában álló gondot és munkásságot fejtünk ki. S valamint Fejér Györgynek nagy „Codex Diplomaticus“-a, úgy hazai okmánygyüjteményeinknek ujabb közzétételei is saját nemzeti felfogásunk szerint történtek.

De bármint legyen ez, szoros tudományos tekintetben ezen iránybani gondoskodásunk és működésünk nemcsak hazai történelmünk szükségleteinek, hanem az általános európai historiai kutatás és a kor kivánalmainak is tökéletesen felel meg. Mert helyesen mond ezekre nézve egy ujabb szakavatott külföldi buvár: „Unter den Geschichtsquellen nehmen die Urkunden unstreitig den ersten Rang ein. Sie gewähren historische Nachrichten am unverfänglichsten, weil sie nicht hiefür, sondern um Rechtsverhältnisse zu bestimmen geschrieben worden sind; also gewissermassen den Stempel der Objectivität an der Stirne tragen, insofern sie zur Feststellung von historischen Ereignissen und Kulturverhältnissen dienen. Darin

[6]) Az említett »Archiv« III. kötete 369. l.
[7]) Az említett »Archiv« VI. kötetében 132. sk. ll.

hat nun die heutige Zeit ein wesentliches Verdienst, dass sie den Werth der Urkunden weit mehr hervorhebt, ja sogar deren Studium zur unerlässlichen Aufgabe jedem Historiker stellt, der auf Gründlichkeit der historischen Darstellung Anspruch machen will. Nicht allein wächst dadurch die Sicherheit der Geschichtswissenschaft, sondern es werden auch, namentlich über Sprache, Rechts- und Kulturzustände eine Menge historische Kenntnisse gewonnen, die man in andern Geschichtsquellen vergeblich sucht.“ [8])

Buda-Pesten, martiushó 30-án 1873.

Wenzel Gusztáv.

[8]) Hidber B., Schweizerischer Urkunden-Register, herausgegeben von der allg. Geschichtforschenden Gesellschaft der Schweits, I. köt. Bern 1863. az elöszóban.

TARTALOM.

1290.

Lap.

1. III. Endre király megerősíti IV. Béla és IV. László királyoknak Cermule és Luhela liptómegyei földeket tárgyazó adományát Mátyás, Endre fia számára. 1
2. III. Endre király megerősiti IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer helységeket tárgyazó adományát Polyan, Endre fia számára. 2
3. III. Endre király megerősíti IV. László királynak, Oszl, Széchen és Kecheneg nevü, a soproni várhoz tartozott földeket tárgyazó adományozását Banai Mihály számára. 4
4. III. Endre király rendelete Buda város községéhez, hogy a váczi és a budai káptalanok, s a nyúlszigeti apáczazárdának a budai vásárokra vonatkozó jogosítványai foganatositassanak. . 5
5. III. Endre király a Buda város és a nyúlszigeti apáczazárda közt a budai vásárjövedelmek iránti egyenetlenségeket elintézetteknek nyilatkoztatja. 6
6. IV. Miklós pápa Lambert veglai püspöknek megengedi, hogy néhány ottan kiközösített papot fölmenthessen. 7
7. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Román mester barsi esperest és testvérei bizonyos Garam melletti birtokukat Arsani Bodow comesnek eladták. 8
8. A szepesi káptalannak Landok, Rokus és Nyrer helységeknek határjárását tárgyazó jelentése III. Endre királyhoz. . . . 9
9. A keresztesek budai konventjének bizonyos budai szőlő eladását tárgyazó bizonyságlevele. 11
10. A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Miklós comes, Chák bán fiának özvegye, Oltaruch helységet Ochus comesnek eladta 1290 körül. 12

1291.

11. III. Endre királynak Cheus nevü földet tárgyazó adománya Renold és Ják, Ebed fiai számára. 13

Lap.

12. III. Endre királynak bizonyságlevele azon peregyességről, mely Tamás mester esztergami sz. tamás egyházi prépost, és a nyúlszigeti apáczazárda közt a pesti vámjövedelem felerésze tárgyában köttetett. 15
13. III. Endre királynak, Gömör birtokára vonatkozó iktatási és határjárási parancsa Batyz comes számára. 17
14. III. Endre királynak Kuchna nevü földet tárgyazó adománya Depreth, Kunt pozsonyi biró fia számára. 18
15. III. Endre király megerősíti IV. László királynak Perczel helységet tárgyazó adományát Herbord comes számára. . . 19
16. III. Endre király megerősíti IV. László királynak Vas és Zelebygh helységeket tárgyazó adományát Mihály másképen Sidó testvérei, Imre fiai számára. 21
17. III. Endre király megerősíti IV. László kiralynak Sytke helységet tárgyazó adományát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 22
18. III. Endre klrály megerősiti IV. László királynak Chuefeld helységet tárgyazó adományát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 23
19. III. Endre király megerősiti a sátor-alja-ujhelyi vendégeknek, IV. László királytól nyert szabadalmait. 25
20. III. Endre király megerősíti IV. László királynak Tárnok nevü földet tárgyazó adományát a pozsonyi vár több jobbágya számára. 26
21. III. Endre királynak Rozsnyó bányavárost tárgyazó adománya Lodomér esztergomi érsek és az esztergomi egyház számára. . 27
22. III. Endre király megerősíti V. István királynak a szőlőmivelést tárgyazó intézkedését a nagyszombati vendégek számára. . 30
23. III. Eudre király megerősíti Apor mester pozsonyi főispánnak Apka nevü helység határáit szabályozó intézkedését. . . . 31
24. III. Endre királynak Femesfalva helységet tárgyazó adománya Rezneki Olivér comes fiai számára. 32
25. III. Endre kiráiy Puky Tamást megerősíti Mérges és Róty javak birtokában. 33
26. III. Endre király megerősíti Kompold comes fiait Jurk, Örs Detk és Domoszló helységek birtokában. 34
27. III. Endre királynak törvénykezési bizonysága, bogy Farkas mester több nógrádmegyei jószágot Pousától érdektársainak beleegyezésével szerezte. 35
28. Fennena királyné megerősiti Erzsébet királynénak Ivanch helységet tárgyazó adományát Tivadar székesfehérvári prépost és rokonai számára. 36
29. Fennena királyné Tivadar székesfehérvári prépostnak és testvérének Ivanch nevü földet adományozza Fehér vármegyében. . 37
30. Fennena királyné megerősíti Erzsébet ifjabb királynénak Be-

Lap.

rény helységet tárgyazó 1280-ki adományát a veszprémi egyház számára. 40

31. IV. Miklós pápa János ferenczrendi barátot kinevezi jadrai érseknek. 41

32. IV. Miklós pápának házassági akadályokra vonatkozó felmentvénye. 43

33. IV. Miklós pápának két absarói (ausarói vagy ansariai) lakos közti házasságot tárgyazó felmentvénye. 44

34. IV. Miklós pápa a szava-i püspökség betöltése iránt intézkedik. 45

35. IV. Miklós pápa a szent föld felsegítésére a keresztnek hirdetését elrendeli. 46

36. Lodomér esztergami érseknek beismervénye, hogy ő a szent-tamási esztergami prépostság nevében a nyúlszigeti apáczazárdával a pesti vámjövedelemre nézve egyezkedett 47

37. Az esztergami káptalannak ugyanazon egyezkedést tárgyazó bizonyságlevele. 41

38. Marczel nónai püspök átírja De Peymes Vilmos a templomrend magyarország-szlavonai mesterének bizonyos Zablatai bérbirtokot tárgyazó 1298-ki adományát. 51

39. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Batyz comes Gömör helység birtokába iktattatott, ennek határjárásával együtt. . 52

40. Az egri káptalan átirja az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztályról készült okmányt. 57

41. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Hernádi Kurchnak fiai és Bukchi Dénes, Balázs Dénes atyjának megöletése tárgyában barátságosan egyezkedtek. 58

42. A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Arnold mester Karatynch és Ivankatelki nevü jószágait, melyek Hahold comesnek voltak elzálogosítva, fiának István mesternek eladta. 59

43. A gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a székely eredetü Benczencz fiai Bottelek nevü földjüket Dániel és Salamon Kelnöki Csel fiainak eladták. 61

44. A györi káptalannak bizonyságlevele, hogy Zynki Lörincz és Demeter bizonyos földbirtokukat Barch, Barch fiának elzálogositottak. 63

45. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Kozma comes Falisztar nevü birtokot servienscnek Lászlónak adomanyozta. 64

46. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gergely és Pál, Byr nevü földnek fele iránt János ellen perlekedők, per közben egyességre léptek. 65

47. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hulug és Tótlak helységeket tárgyazó per alkalmával a perlekedő felek barátságosan egyezkedtek. 66

Lap.

48. A thuróczi konventnek bizonyságlevele, hogy László Lászlónak fia thuróczi birtokát Jakab, Latibor fiának eladta. 67
49. A váradi konventnek bizonyságlevele, hogy Durug comes fiai Eched nevű földjüket sógoruknak Gyulának átengedték. . . 69
50. Apor mester pozsonyi főispánnak Apka nevü helység határait szabályozó intézkedése. 70
51. Az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztály. 70
52. Spalato és Trau dalmatiai városok közti szövetség. 72

1292.

53. III. Endre királynak Bezeu helységet tárgyazó adománya Panki Jakab comes számára. 74
54. III. Endre király megerősiti Apold Arnold comes özvegyének intézkedését, melylyel Enyed nevü birtokát vejének átengedte. 76
55. III. Endre király a nyulszigeti apáczazárdát Woyzló helység birtokában megerősiti. 77
56. Lodomér esztergami érsek itéletileg érvényesnek határozza IV. László királynak a nyúlszigeti apáczazárda törvénykezési immunitását tárgyazó privilegiumát. 77
57. De Peymes Vilmos a templomrend magyarország-szlavoniai mestere Német Péternek elzálogositja Gragina nevü birtokát. 79
58. Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Bezeu helység Panki Jakabnak státaltatott. 81
59. A gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy János Marczel fia, szolnoki várjobbágy, Péntek helységében levő örökölt birtokát László erdélyi vajdának eladta. 83
60. A gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Endre Sike fia, Simon és fia Jakab, s János, Marczel fia, szolnoki várjobbágyok, Szolnok vármegyében fekvő Péntek nevezetü örökölt földjüket Borsa nemzetségbeli László erdélyi vajdának eladták. 85
61. A gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a Gerustelekei nemesek Gerusteleke nevü örök birtokukat János comes Wrkund fiának eladták. 86
62. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Buzad nemzetségbeli Arnold comes Purpah nevü birtokát Ihoanka, Gatal fiának eladta. 87
63. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Pál comes Faristar nevü földjét László, István fiának adományozta. 89
64. A szepesi káptalan uj pecsétje alatt kiadja 1279-ki, Felka szepesi város birtokviszonyait tárgyazó bizonyságlevelét. . . . 90
65. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Örsuri Jakab Demeter és Tamási nevü javait Péter comes, Durugh fiának eladta. 92
66. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comes Ite-

Lap.

merus fia, és Oskou-i Markyt comes, bizonyos peres ügyet barátságosan elintéztek. 93

67. A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Ajka-i Chelleus comes és Ajkai István Ajka nevü örökös földbirtokukban osztozkodtak. 94

68. Békekötés egy évre György brebiri gróf és a velenczei köztársaság közt. 96

69. Raguza és Ancona városok közti kereskedelmi szerződés. . . 100

70. Trau város községi jövedelmeinek haszonbérbe adása. . . 105

71. A pécsi káptalannak bizonyságlevele az esztergami polgárok által az esztergami káptalan számára teljesítendő fizetések tárgyában. 1292 körül. 106

1293.

72. III. Endre király több hivét, kik ellen a királyi erdei csőszök birtokkeresetet inditottak, Herberche folyó melletti birtokukban megerősiti. 109

73. III. Endre király Okolichnai Péternek a Chermona nevü birtokában tartott határjáráshoz képest, uj adománylevelet ád. . . 110

74. III. Endre király helybenhagyja Zólyomi Demeter mesternek Chemerne nevü földet tárgyazó adományát Miklós, Stepeknek fia számára. 113

75. III. Endre király megerősíti a nyúlszigeti apáczazárda népeinek törvénykezési szabadságait. 114

76. III. Endre király megengedi, hogy Moys mesternek özvegye Békásmegyeren és a dunai szigeten lévő birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának adományozhassa. 115

77. III. Endre király helybenhagyja a Zup Domokos, és Lőrincz mester Péter bán fia közti Gayul nevü földet tárgyazó peres egyességet. 115

78. III. Endre király rendelete az egri káptalanhoz, hogy Mera nevü földet tárgyazó határjárási bizonyságát Bugochi István számára kiadja. 116

79. János spalatói érsek Miklós scardonai püspöknek meghagyja, hogy egyházi hatóságát csak saját püspöki megyéjében gyakorolja. 117

80. Demeter mester zólyomi főispánnak jelentése III. Endre királyhoz az annak több híve számára adott Heberche folyó melletti birtokadománya tárgyában. 118

81. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kachug nemzetségbeli nemesek a köztük a váczi káptalan előtt történt birtokosztályt foganatosították. 121

82. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy György Egnek fia, pomászi lakos, bizonyos szőlejét a nyúlszigeti apáczazárdának eladta. 122

Lap.

83. A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apáczazárda számára a Woyzlovi birtokot tárgyazó adományokat. 123
84. Az egri káptalannak Mera nevü föld határjárását és statutióját tárgyazó bizonyságlevele Bugachi István mester számára. . . 124
85. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó fiai és érdektársaik Hecsen nevü földjük harmadrészét Kathának Pense özvegyének hitbére és jegyajándékai fejében átengedték. . . 126
86. A szepesi káptalan uj pecsétje alatt kiadja Vnd János comesnek Thorkw földet tárgyazó átengedését veje Simon számára. . 127
87. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Nádasdy Imre comes Wzkow-i birtokát Makuai Péter comesnek eladta. . . 128
88. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó comes Endrét és Mikout Beeli nemeseket örökbe fogadja. 129
89. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Baynai Péter Boztuhi Endre comest Bagua nevü föld elidegenítésétől eltiltotta. 130
90. A thúróczi konventnek bizonyságlevele, hogy Donk Vydasnak fia és gyermekei egy ekényi földet Gyge fiainak eladták. . . 131
91. A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Purgolti Peturke fiai és érdektársai Purgoltban lévő örök birtokukat István mester Hahold comes fiának eladták. 132

1294.

92. III. Endre királynak bizonyos Galgócz várához tartozó földre vonatkozó adománya Abraham comes Menold fia számára. . . 135
93. III. Endre király eltiltja az esztergami városhatóságot attól, hogy az esztergami egyháznak a városban levő jobbágyait megadóztassa és felettök biráskodhasson. 137
94. III. Endre királynak Dubos helységet tárgyazó itéletlevele Aba nemzetségbeli Guden mester és Kuke Jakab comes közt. . . 145
95. III. Endre király megerősíti V. István királynak Dumuszló helységet tárgyazó adományát Aba nemzetségbeli Péter mester számára. 149
96. III. Endre király intézkedik azon illeték iránt, melyet a nyúlszigeti apáczazárda vámszedői a királyi lovászoknak Budán fizetni tartoztak. 150
97. III. Endre király parancsa a nagyváradi káptalanhoz, hogy IV. László királynak a Berteni vámjogosítványát tárgyazó privilegiumát átirja Tamás comes, Pongrácz fia számára. 151
98. III. Endre király megerősiti IV. László királynak Zoych helységnek visszaadását elrendelő okmányát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 152
99. Roland vajda tizenöt napi fegyverszünetet fogad Jakab mesternek és társainak. 153
100. Az esztergami káptalan mint földtulajdonos az esztergami

Lap.

kis Duna körüli földet Miklós ötvöstől elveszi és az Aranyosról ide telepedett Miklósnak bérli el. 154

101. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy a nógrádi várnak több jobbágya Széchenben lévő birtokukat Farkas comes, Fulkus fiának eladta. 156

102. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Aszyani Péter és testvérei óvást tettek azon kényszer által eszközölt eladás ellen, melylyel Harmach és Lelesz nevű jószágaikat Loránd mesterre ruházták. 157

103. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péntek, Buda-Felhévizi lakosnak fiai bizonyos házukat a nyúlszigeti apáczazárdának átengedték. 158

104. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy László mester, budai olvasó kanonok, Békás-Megyer birtokát Tivadar mester székesfehérvári prépostnak eladta. 159

105. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bolugi Tumbold Batkában lévő birtokát több serviensének adományozta. . . 160

106. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, mikép Cholknak fiai mint szomszédok beleegyeztek, hogy Endre comes fiai bizonyos javaikat elad hassák. 161

107. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kemény mester, néhai Lőrincz nádornak fiai és érdektársai, s Gyula mester baranyai és tolnai főispán közti egyenetlenségek választott közbenjárók által elintéztettek. 162

108. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Simon Chegenek fia Kobóban lévő birtokrészét eladta Ougai Péter comesnek. . 166

109. A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy István comes Rubert comesnek fia Gnaynyk nevű birtokát eladta Stoyan Miklós comesnek. 167

110. A nagyváradi káptalan átírja IV. László királynak Berten, Sunkulus, Theleg és Zabolcs helységeknek birtokát megerősítő okmányát Chanad nemzetségbeli Tamás comes számára. . 168

111. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Libádi Venczel Hidegkút helységet Péter mesternek eladta. . 169

112. Jegyzői okmány, mely által Trau város mint azon békesség közvetítőjének kötelezettsége szabályoztatik, mely György brebiri gróf és Velencze közt megkötttetett. 171

113. Almissa város községének e tárgyban lekötelezése Trau város irányában. 172

1295.

114. III. Endre királynak Vota helységet tárgyazó adománya Ougyai Endre comes fiai számára. 175

115. III. Endre király helybenhagyja és megerősíti anyjának Szob földjét tárgyazó adományát László, Miklós comes fia számára. . 175

Lap.

116. III. Endre király Puky Tamást megerősíti Mérges és Réti javak birtokában. 176
117. III. Endre király megerősíti IV. László és V. István királyoknak a nyúlszigeti apáczazárda népeinek adómentességére vonatkozó szabadalmait. 177
118. III. Endre királynak adómentességi szabadalma a nyúlszigeti apáczazárdának ugyanazon szigeten lakó népei számára. . . 178
119. III. Endre király megerősíti IV. Béla királynak Mutha turóczmegyei helységet tárgyazó adománylevelét az ottani birtokosok számára. 179
120. Agnesz királyné megujítja és megerősíti azon királyi adományt, melylyel Felnempti, Középnempti és Alnempti helységek egykor Mennának, IV. László király és Mária siciliai királyné dajkájának adományoztattak. 180
121. Thomasina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy főtálnoka Lőrincz mester és testvérei Oroszi nevü birtokukat Valkó megyében Sándor viadornak átengedték. 183
122. Thomasina III. Endre király anyjának Szob nevü földet tárgyazó adománya László comes, Miklós fia számára. 184
123. Thomasina III. Endre király anyja Gueresd helységet törvénykezésileg odarendeli Óvári Korrald mesternek. 186
124. VIII. Bonifácz pápa János jadriai érseket felhatalmazza, hogy az osserói püspökségre püspököt kinevezhessen. 187
125. Anjoui Martell Károly, II. Károly siciliai király fia, Magyarország királyának czímjével él. 189
126. Miklós nádornak bizonyságlevele, hogy István és Miklós Apa bán fiai, Bratvey nevü birtokukat Ochus comesnek átengedték. 191
127. Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak odaitéli a Miklós esztergami polgár által az esztergami sz. Domokos egyházi kerületben elfoglalt földet. 191
128. Márton comes alországbirónak Pelchan helységre vonatkozó itélete. 194
129. Márton comes alországbirónak Voyzlow helységet tárgyazó itélete a nyúlszigeti apáczazárda számára. 196
130. János Sopron- és Vasmegyék főispánjának bizonyságlevele, hogy Herin nemzetségbeli Tivan comesnek fiai és Paris comesnek fiai Gely birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. . 198
131. Baranya vármegye birósága Óvári Korrard mesternek elengedi a reá kimondott birságot. 199
132. Az esztergami káptalannak a nyúlszigeti apáczazárda óvását tárgyazó bizonyságlevele az ellen, hogy a budai városi hatóság vámszedőit ottani vásári jövedelme beszedésében akadályoztatja. 199
133. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pous comes Marsának fia Batur nevü birtokát Endre egri püspöknek átengedte. 200

Lap.

134. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Endre mester, s Kuari-i Miklós comes és érdektársai a köztök Kuarszeg helységre nézve támadt egyenetlenségek elintézésére birákat választottak. 203

135. A vasvári káptalan átirja János, Sopron- és Vasmegyék főispánjának a Herin nemzetségbeliek közt vitás Gelyn földét tárgyazó bizonyságlevelét. 204

136. A keresztesek felhévvizi konventjének bizonyságlevele, hogy Zecheui Tamás ottani polgár bizonyos szőlejét Laczk ó-budai polgárnak eladta. 205

137. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy az esztergami káptalan és Turny-i Domokos comes visegrádi várnagy, Kovácsi köztök peres birtokra nézve egyezkedtek. . 206

138. A nagyváradi konventnek bizonyságlevele, hogy Syke és rokonai Moro nevü földet Benedek, Benedek fiának és érdektársainak eladták. 207

139. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Zebechkei Zobolch Alsó-Gyertyánagh földét Miklós comesnek eladta. . . 209

1296.

140. III. Endre királynak bányaszabadsága a domoszlói vasbányák mívelői számára. 210

141. III. Endre királynak parancsa a pécsváradi conventhez, hogy a Fülöp Filpus mesternek fia, és Kemen comes Lőrinczuek fia által, Óvári Korrard, javaiban elkövetett hatalmaskodásai tárgyában tegyen jelentést. 211

142. III. Endre királynak parancsa a pécsi káptalanhoz, ugyanazon tárgyban. 212

143. III. Endre királynak más parancsa a pécsi káptalanhoz ugyanazon tárgyban. 212

144. Thomasina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy Kuelgesi János és Filpus mester fiai, Zeneboog és Kuelgesben birtokukra nézve birtokcserét tettek. 213

145. VIII. Bonifácz pápa Lambertet veglai püspököt Rómában vicariusának kinevezi. 214

146. Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak visszaitéli a Miklós esztergami polgár által eddig haszonbérben birt földet. 215

147. Omodé nádornak itéletlevele, mely által Tibor comes Visnyó helységnek, Rénold nádornak fai által neki átengedett birtokában megerősíttetik. 217

148. Márton comes alországbiró Kulchen helységet tárgyazó itélete Aladár mester és Kuhe Jakab közt. 218

149. A csasztmai káptalan Gergely comes Román fiának javaiban határjárást tart. 210

Lap.

150. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Sándor bánnak fiai sz. Jakab helységet nővérűknek, Péter mester Kompold comes fia hitvesének átengedték. 221
151. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Keeri Tibor comes Zakula helységet néhai Rénold nádor fiainak átengedte. . . 222
152. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kozma fiai, Kozma és Pál, Dobos nevű helységöket a hozzá tartozó Pályi és Dég nevezetű földekkel együtt, két egyenlő részt rokonuknak, Péternek és fiának eladták. 224
153. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kakas és János Rikolfnak fiai, s Kechi Detriknek fiai közt birtokcsere történt. 226
154. A pécsi káptalannak bizonyságlevele a Saaghi Benedek mester és Beendi Tamás mester közti Hidvégh helységet tárgyazó egyenetlenségek elintézéséről. 228
155. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Kletus comes utódjai, Zelyz, köztök peres birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 232
156. A pécsi káptalan, a Kuelgesi János Fylpus mesternek fiai közti, Keulges a Zeveborgh helységeket tárgyazó birtokcserének folytán ezen jószágokban határjárást tart. 239
157. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Miklós s Kovári Miklós és Csalamiai Elek Kovárszeg birtokára nézve választott bíróság előtt egyezkedtek. 242
158. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gutkeled nemzetségbeli Péter, Lukácsnak fia, Romad helységet ugyanazon nemzetségbeli Péter comesnek, Drug comes fiának eladta. 247
159. A veszprémi káptalannak beismervénye, hogy a Buda melletti lelkészek tizedi joggal birnak, és zsinat-látogatási tekintetben az osztergami érsek hatósága alá tartoznak. 248

1297.

160. III. Endre királynak Belmura helységet tárgyazó adománya István mester, Kohold comes fia, számára. 250
161. III. Endre királynak Okolicsna helységet tárgyazó adománya Péter, Okolicsnai Pál mostohatestvére számára. 252
162. III. Endre királynak Foon helységet tárgyazó itélete a Chák nemzetség több tagjai közt. 254
163. III. Endre király megerősíti a hibei vendégek szabadalmait. . 257
164. III. Endre király Luchei Endrét testvéreivel és birtokával nemesi állásra emeli. 258
165. III. Endre királynak Somlyómonostor kegyuri jogát tárgyazó adománya Márton comes alországbiró számára. 260
166. III. Endre király tanúságot tesz arról, hogy Márton comes Bagarnak fia Vizkelet helységben statuáltatott. 263
167. III. Endre király bizonyságot tesz arról, hogy Erdő comes Seb-

Lap.

rechnek fia és Dénes mester Arnachnak fia, bizonyos Két Pechen nevü helységre vonatkozó perben barátságosan egyezkedtek. 264

168. III. Endre királynak helybenhagyása, hogy az ausztriai sz. kereszti monostor Tardoskedd helységet Prácsa helységért Lodomér esztergami érsekkel cserélhesse. 266

169. VIII. Bonifácz pápa Pétert ferenczrendi barátot kinevezi spalatoi érseknek. 267

170. VIII. Bonifácz pápa Péternek ujonnan kinevezett spalatoi érseknek megengedi, hogy a nápolyi vagy bármi más érsek által fölszenteltethessék. 269

171. VIII. Bonifácz pápa János jadrai érseket kinevezi trani érseknek. 269

172. VIII. Bonifácz pápa Tuderti Henriket kinevezi jadrai érseknek. 271

173. VIII. Bonifácz pápa az esztergami érseknek meghagyja, hogy több magyar főurat a pannonhalmi apátság megtámadásától és károsításától tartóztassa. 273

174. VIII. Bonifácz pápa Henriknek jadrai érseknek meghagyja, hogy az érseki palliumot kellő időben és módon viselje. . . 274

175. Lodomér esztergami érsek metropolitai jogánál fogva helybenhagyja III. Endre királynak a somlyói apáczazárda kegyuri jogát tárgyazó adományát Márton comes alországbiró számára. 275

176. Lodomér esztergami érsek a Marczel esztergami őrkanonok és három lelkész közti egyezkedésről az átadandó gyertyák ügyében tanúskodik. 276

177. Márton alországbirónak bizonyos Dorog helységben lévő birtokrészre vonatkozó törvénykezési rendelete az esztergami káptalan és a nyúlszigeti apáczazárda közt. 277

178. Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Marczel kanonok a három esztergami lelkészszel az átadandó gyertyák ügyében kiegyezkedett. 278

179. A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Nevegei Miklós comes Nyir nevü birtokát átengedte a nyúlszigeti apáczazárdának. 280

180. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Chakani Péter és rokonai Chakanban lévő birtokuknak részét Chakani Hythlen fiainak és testvéreinek átengedték. 281

181. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethunei Péter mester, s annak rokonai Mátyás és testvérei, bizonyos javaikban cserét kötöttek. 283

182. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó comes Detriknek fia Salabach és Halász helységeket Mihály comes fiainak átengedte. 284

183. A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Dorog helységben határjárás tartatott. . . . 285

Lap.

184. A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Erdő comes Szölyéni Sebrid fia Némethi helységről az esztergami káptalan javára lemondott. 287
185. A ságí konvent átírja IV. Béla királynak Ság földnek felét tárgyazó 1256-ki adományát. 289
186. A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy jegyzője Endre mester végrendeletet tett. 290
187. Az ausztriai sz. keresztí konvent az esztergami érseknek cserébe adja Tardoskedd helységet Prácsa helységért. . . . 291
188. Trau dalmatiai és Vesta alsó-olaszországi városok közti békekötés. 292

1293.

189. III. Endre király megerősíti több nógrádmegyei jószágnak megszerzését tárgyazó 1291-ki bizonyságlevelét Farkas mester Fulkus fia számára. 294
190. III. Endre király Guthkeled nemzetségbeli István mestert és népeit Valkó megye főispánja és comes curialisának birói hatósága alól fölmenti. 295
191. III. Endre király megerősíti azon 1293-ki engedélyét, melynél fogva Moys mesternek özvegye bizonyos Békásmegyeren és a dunai szigeten lévő birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának hagyományozta. 297
192. III. Endre királynak Ruszka nevű földet tárgyazó adománya Paynki Jakab számára. 298
193. III. Endre király Tywáut és Tivadart a liptói Medekes, IV. László királytól nyert birtokban megerősíti. 300
194. III. Endre királynak Pehchan helységet tárgyazó s Márton alországbirónak 1295-ki itéletére vonatkozó itéletlevele. . . 301
195. III. Endre királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett keresztető parancsa Tamás comes, Pongrác fia számára. 304
196. III. Endre király megerősíti a nyúlszigeti apáczazárdát a nekik még IV. László király korában Péter, Uzu fiától hagyományozott javakban. 304
197. VIII. Bonifácz pápa Péter spalatoi érseknek küldi az érseki palliumot. 305
198. VIII. Bonifácz pápa meghagyja a trau-i és a lesinai püspököknek, hogy az érseki palliumot adják át a spalatoi érseknek. 306
199. István comes alországbirónak törvénykezési bizonyságlevele, hogy Huntpaznan nemzetségbeli Miklós comes, és János kalocsai érsek, bizonyos peres földre nézve barátságosan egyezkedtek. . 307
200. István comes alországbirónak Korova helység határigazítására vonatkozó törvénykezési intézkedése az esztergami káptalanhoz, Benedek veszprémi püspök és Weeh unokái közt. . . . 309

Lap.

201. Az esztergami káptalannak ugyanazon ügyet tárgyazó jelentése. 311
202. Mikód bán a budai káptalan kiküldöttei előtt végrendeletet tesz. 312
203. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethune Péter mester Szölös örökbirtokában bizonyos birtokrészt adományozott Berkesz comesnek. 314
204. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bogadradvan nemzetségbeli Mihály, Lászlónak fia, leánynegyed fejében Synk helységben bizonyos birtokrészt engedett át nővérének. . . 315
205. Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz a Rimocha nevü földön tartott határjárásról. 317
206. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gumbai Kumpertnek fiai Ujvásár nevü birtokukat eladták Ongyai Péter comesnek. 319
207. A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jordán comes Nádast birtokának egy részét eladta Hench comesnek. . . 320
208. A nagyváradi káptalan átirja a nagyváradi konventnek Sunkulus, Berthen és Jofamező közti határok iránt az 1264-ki egyezkedést tárgyazó bizonyságlevelét. 321
209. A keresztesek felhévvizi konventjének bizonyságlevele, hogy Péter Tenkeleunak fia a nejének Ysalchnak járó leánynegyedre nézve Peréki Márton fiaitól kielégittetett. 322
210. A sági konventnek bizonyságlevele, hogy Szent-Valpurgai Benedek Dersynében lévő birtokrészét a Dersynei nemeseknek elzálogosította. 323
211. A somogyvári konventnek bizonyságlevele, hogy Darowi Salamon mester leánya Atrych kiházasitása alkalmával neki és jegyesének Deushyda helységet átengedte. 324
212. A keresztesek uj-udvari konventjének bizonyságlevele, hogy Damasa nemzetségbeli Adorján fiai Mura, Rednuk, Benczygy és Bélában lévő birtokukat István mester, Hohold comes fiának eladták. 326
213. Roland a királyi udvar birájának törvénykezési bizonysága a Széplak helység harmadrészéről Osl comes maradekai közt történt intézkedés tárgyában. 328

1299.

214. III. Endre királynak törvénykezési kiadványa az Aba nemzetség tagjai közt történt birtokosztályról. 329
215. III. Endre királynak Muslan birtokát tárgyazó adománya Simon comes, Simonnak fia számára. 333
216. VIII. Bonifáz pápa Jakabot ferenczrendi szerzetest kinevezi jadrai érseknek. 335
217. VIII. Bonifácz pápa az érseki palliumot küldi Jakab jadrai érseknek. 336

Lap.

217. VIII. Bonifác pápa felhatalmazza Jakab jadrai érseket, hogy több személyt az őket sajtó egyházbüntetés alól felmentheti . 338
218. VIII. Bonifác pápa Jakab jadrai érseknek engedélyt ad, hogy megyebeli papjaitól adakozásokat követelhesse az egyházát terhelő adósságok törlesztése végett 339
219. VIII. Bonifác pápa a nyúlszigeti apácazárda és Buda város közt. az ottani vámjövedelmek iránt fennforgó egyenetlenségek tárgyában Gergelyt esztergami érseket küldi ki birónak. . . . 339
220. Roland nádor előtt a Buskfölde és Korityán közti határoknak szabályozása. 340
221. Roland nádor előtt Jákófalva helység határainak szabályozása . 341
222. Endre egri püspöknek a Chenke helységre vonatkozó lelkészi jogositványt tárgyazó itélete. 342
223. Pál pécsi püspöknek bizonyságlevele, hogy Posegai Iván Gyletus mester ellen protestált, mivel ez őtet birtokából kiüzte . . 342
224. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Pál mester, Tamásnak fia, Dénes comes és Mortunus Endre bánnak fia ellenében Meze nevü földnek birtokáról és a csötörtökhelyi vásári jogról lemondott. 343
225. A budai káptalan átirja III. Endre királynak az Aba nemzetség birtokosztályát tárgyazó törvénykezési kiadványát . . . 344
226. A budai káptalannak a Simon és Tamás mesterek, Mihály comes fiai, s Zoluch fiai és azoknak érdektársai közt történt birtokosztályt tárgyazó bizonyságlevele. 345
227. A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apácák számára IV. László királynak Pomázra vonatkozó adományi okmányát 347
228. A budai káptalan átirja V. István királynak Jenőt és Zecheut tárgyazó 1299-ik adománylevelét a nyúlszigeti apácazárda számára 248
229. A csanádi káptalannak a Haraszti nemzetségbeli Leustach és Lothard, Roland fia közti Adrian helység felerészére vonatkozó peres egyességet tárgyazó bizonyságlevele. 349
230. Az egri káptalannak emlékirata, hogy György mester fia, Felnempti, Középnempti és Alnempti helységekben osztoszkodtak . 351
231. A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Szántói Karapa és testvérei Bugozló-i birtokrészöket eladták Morthuni Simon comes fiainak 353
232. A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy István comes alországbirónak Thalman helységre vonatkozó parancsát foganositotta. 354
233. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Lőrincz Lipótnak fiai és osztályrokonai Suur nevü örökbirtokukat eladták Endre comes és Chama, János fiainak. 355
234. A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Hunthpaznan nemzetségbeli Ders comes Tarna nevü birtokát eladta Rufain bánnak 357

Lap.

235. A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Keszi Dénes és Jakab az István alországbiró kiküldésében eljáró királyi és konventbeli embereken hatalmaskodást követtek el. 358

236. A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Heym Andronik-nak fiai és a Botyáni nemesek kölcsönös károsításaik tárgyában választott birák itéletének alá vetették magukat. . . . 35

237. A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy János Illésnek fia fehéregyházi és tikusi részbirtokát eladja Pál és Adorján nevü rokonainak. 360

238. A zalavári konventnek bizonyságlevele az Ochus comes és István mester, Hohold comes fia, közti birtokcsere tárgyában . 361

239. A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Bikach nemzetségbeli Egyed comesnek fiai, és Byllei comesnek fiai egyenetlenségeiket barátságosan kiegyenlitették 363

240. Esztergam város hatóságának bizonyságlevele, hogy Kövér Tamás kereskedő elzálogositott házait a zálogösszeg fejében tulajdonúl átengedte az esztergami káptalannak. 365

1290—1299.

241. Sur comes Kobolt-i várnagy M. mester Sopron stb. főispánjának azt jelenti, hegy Tóthtelek nevü helységben határjárást tartott. 367

1300.

242. III. Endre király ujból kiadja saját 1293-ki Chermona helységet tárgyazó adományát Miklós, Stepk fia számára. . . . 368

243. III. Endre király átirja saját 1290-ki vámprivilegiumát az esztergami káptalan számára. 370

244. III. Endre király megerősíti István alországbirónak Rofoyn bán és László Jánosnak fia közt bizonyos kárositások tárgyában hozott itéletét. 271

245. III. Endre király megerősíti István comes alországbirónak Tulmán és Lanka helységeket tárgyazó itéletlevelét János mester Zolonchnak fia számára. 372

246. III. Endre király meghagyja a pécsváradi konventnek, hogy a János mester Zolonchnak fia és Rozboyd Lampertnek fia közti Tulman nevü birtokot tárgyazó perben eljárjon. 373

247. III. Endre királynak bizonyos a Liptó-i várhoz tartozó földre vonatkozó adománya Pál Comes Demeter mester zólyomi főispán serviense számára. 374

248. Thomasina III. Endre király anyjának vizsgálati és idézési parancsa a posegai káptalanhoz a Demeter valkói főispán és Lampert comes fiai közt Tulman helységre vonatkozó egyenetlenségek tárgyában. 375

Lap

249. Gradonigo Péter velenczei doge Trau várost felszóllitja, hogy 300 velenczei fontnyi adósságát fizesse. 376
250. Omodé nádor beismeri, hogy Siklósi Péter mester néhai Klara sogornéjának hitbérét és jegyajándékait kifizette. 377
251. István mester országbiró leányának Anychnak, Beke mester hitvesének, át enged javakat Szatmár, Bihar és Szabolcs megyékben. 378
252. István comes alországbirónak azon kárositásokat tárgyazó itéletlevele, melyeket László Jánosnak fia Rofejn bán ellenében elkövetett. 379
253. István comes alországbirónak itéletlevele, melylyel az Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai és Chepán fiai közt Benna-Zurduka nevü földben történt osztályozást helybenhagyja. . . . 381
254. István comes alországbiró Tulmán és Lanka helységek birtokviszonyaira vonatkozó itéletlevele Mark Lampertnek fia és János mester Zodonchnak fia közt. 382
255. István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy Almagi Bacha comes, és Miklós comes Botyznak testvére, Bachka nevü, köztük peres birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 387
256. István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy János, László mesternek fia, anyjával a köztök Olmera birtokra nézve támadt egyenetlenségek tekintetében barátságosan egyezkedett 389
257. István comes alországbirónak itéletlevele, Baztehi Endre comes özvegye és fiai, s Zoard mester, Wech unokája közt. . . . 391
258. István comes alországbiró meghagyja a keresztesek esztergami konventjének, hogy az ezen ügyben hozott itéletet foganatosítsa 393
259. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hernádnempty-i nemesek Hernádnemptyben fekvő bizonyos birtokrészt Lőrincz, Bertalan és Miklós, László fiainak eladták. 394
260. Az egri káptalannak a Beretey helységben történt osztályt tárgyazó bizonyságlevele. 396
261. Az egri káptalannak törvénykezési bizonysága, hogy Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai és Chepánnak fiai közt Benna-Zurdoka nevü földben osztoszkodtak. 398
262. A hantai káptalannak bizonyságlevele, hogy Miklós, Lőrincz, Szomor, Mihály és Pál, Jakabnak fiai vagyonukban osztozkodtak 399
263. A pozségai káptalannak jelentése Thomasina III. Endre király anyjához a parancsára Demeter valkói főispán és Lampert comes fiai közti eljárásáról 400
264. A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Erdő comes és Dénes mester a köztök két Pechen nevü helységre nézve történt barátságos egyezkedést foganatosították. 402
265. A keresztesek esztergami konventje átirja Lodomér esztergami érseknek négy az ottani káptalan jogositványait tárgyazó okmányát 404

Lap

266. A szalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Pál Muthmernek fia Urustun nevü birtokát Ochuz comesnek elzálogositotta . . 405
267. A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz Wech unokái javainak pusztítása tárgyában. . . . 406
268. A keresztesek esztergami konventjének jelenté se III. Endre királyhoz a Bayna helységben történt birói végrehajtás tárgyában. 408
269. A jászói konventnek bizonyságlevele, hogy Bárczai Illés comes Thusa nevü helységet beirta Enoch özvegyének és fiainak . . 409
270. A pécsváradi konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Tulman birtokot tárgyazó törvényes lépéseket tenni nem volt képes. 410
271. A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Váraszlói Benedek és rokonai megengedték Athuz somogyi főispánnak, hogy Varaszlóban lévő birtokát bárkinek is eladhassa. 411
272. Vocco krakói és sandomiri kapitány magyarországi István comest szolgálatai jutalmazásaúl bizonyos kedvezményekben részesiti. 412

Év nélkül.

273. III. Endre király parancsa, hogy az eng-i és a francavillai kereskedők Budán a nyúlszigeti apácazárdának járó vámot pontosan fizessék 413
244. III. Endre király meghagyja a budavári és pesti polgároknak, s a pesti hajósoknak, hogy a nyúlszigeti apácazárda jogainak eleget tegyenek. 414
275. III. Endre király János mester baranyai főispánnak meghagyja, hogy Konrád mestert Kopach nevü birtokában Boken János mester ellen védelmezze. 415
276. III. Endre királynak parancsa szatmármegyei adószedőihez, hogy Péter, Abrahám mester fiának népeitől ne szedje az akkori adót. 416
277. III. Endre királynak parancsa a győri káptalanhoz, hogy Osuli nemzetségbeli Mark mester és testvérei javaiban határjárás tartassék. 417
278. III. Endre királynak parancsa a keresztesek budai felhévvizi konventjéhez, hogy Zayeh nevü helység fekvéséről tegyen jelentést. 418
279. III. Endre király Ochuz comesnek, ki hüséget fogad a királynak, javait biztositja. 418
280. III. Endre királynak parancsa a veröczemegyei főispánhoz, hogy Lusuna és Orihoch helységeket átadja Oguz comesnek. . . 419
281. III. Endre királynak parancsa, a zalamegyei főispánhoz, hogy Fernukas nevü földet átadja Olivier comesnek és testvérének Herbordnak. 420

Lap.

282. III. Endre király idézési parancsa Boko Miklós Lőrincznek fia ellen a czikadori konventhez. 421
283. Miklós nádor az Ajkai családbeliek közt a nemzetségi birtokukra nézve keletkezett perben a bizonyitási eljárást rendeli el. 421
284. Miklós nádornak törvénykezési elismervénye, hogy Ajkai Endre és érdektársai, s Ajkai Mogh és érdektársai Ajka nevü nemzetségi birtokukat tárgyazó perükben egyességre léptek. . . . 422
285. Miklós nádor meghagyja Baranya vármegye szolgabiráinak, hogy bizonyos hatalmaskodási esetben itéljenek. 424
286. Roland nádornak bizonyságlevele, hogy Konrád István comesnek fia azon adósságot kifizette, melylyel Péter Moys fiának tartozott. 425
287. Miklós országbiró meghagyja a veszprémi káptalannak, hogy Lőrinti Gabirian fiait intse, miszerint Ajkai Ajkának Karachin nevü szökevény szolgáját kiadják. 426
288. Pál bán testvérét Miklóst fiának fogadja. 427
289. V. váczi püspöknek bizonysága, hogy Konrád Istvánnak fia és Dezseu comes bizonyos peres ügyben a határnapot egyetértőleg elhalasztották. 428
290. Az osztergami káptalannak jelentése, hogy Teryani Moysnak hátra hagyott özvegye Roland ellenében hatalmaskodást követett el. 428
291. A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a kő-i káptalan és Fülöp, Pálnak fia közti perben tanuvallatás történt. . . . 429
292. A budai káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Miklós, Erös fiának birtokában Felhévvizen és Zyngatán határjárás történt. 430
293. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy az érd. kelt felek Bosol birtok határjárására nézve egyezkedtek. 432
294. A pécsi káptalannak bizonyságlevele hogy Kemény mester Baranyamegye föispánjának kézbesitette a királyi okmányokat, melyekkel Konrád mester és emberei annak törvényhatósága alól fölmentettek. 434
295. A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Balogh comes és érdektársai, s Konrád comes és fia Jakab bizonyos peres ügyben a határnapot elhalasztották. 434
296. A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Konrád mester Kopács birtokában statuáltatott. 435
297. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Gelei István comes Kaan helységben lévő birtokát Imre mesternek eladta. . . 436
298. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, az Ebed fiai és Keled közti pernek választott birák általi elitéléséről. 437
299. A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Ják nemzetségbeli Miklós az atyja által elzálogositott birtokát vissza váltotta. 438
300. Az almádi konventnek bizonyságlevele, hogy Örsi Mihály bizonyos perben Örsi Krizius és érdektársaival egyezkedett . . . 439

Lap.

301. A keresztesek buda-felhévvizi konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Zaych nevü föld iránt vizsgálatnak mi volt eredménye. 440
302. A czikadori konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy Boko Miklós a király elé ideztetett. 441
303. Törvénykezési elismervény, hogy Óvári Konrád a pécsváradi konvent ellen, a törvénynapról elmaradván, betegséggel elmaradását igazolta. 442
304. A czikadori konventnek bizonyságlevele a Konrád mester és a pécsváradi konvent közti választott bíróság eljárásának eredményéről. 443
305. A keresztesek székesfehérvári konventjének bizonyságlevele az Olup helységet tárgyazó perben, hogy Theeki Lőrincz tizenöt esküttársával a neki megitélt esküt le nem tette 444
306. Miklós Sopron és Mosonvármegyék főispánjának bizonyságlevele, hogy Heghe-i Kozma, és Miklós Chepannak fia és érdektársai Heghe-i Orbán megöletésére nézve egyezkedtek 444
307. Buda város hatósága III. Endre királynál ajánlja István és Pál Mihály comes fiainak hűségét. 446
308. A kiküldött birák István alországbiróhoz feljelentik azon itéletet, melyet Márton Arkanának fia és Sándor Gergelynek fia közt hoztak 446
309. Buzad bán családjának tagjai és érdektársai Mihály mesternek átengedik Szemena helységet, s egyezkednek a köztük sokáig lefolyt per tárgyában. 447
310. Ponet comesnek ugyanazon egyezkedésre vonatkozó helybenhagyó nyilatkozata. 448
311. Trisztán comes és több rokonai a Ják nemzetségből a Rebche és Körös közt fekvő földüknek hetedrészét átengedik Ebed fiainak. 449
312. Chepán mester végrendelete. 451
313. Fülöp comes szepesi várnagy rendelete, hogy a kassai plébános rokonának a töle jogtalanúl elvett bor visszaadassék. . . . 451
314. Konrád mester fiát Jakab comest a birtokában lévő javak iránt értesiti. 452
315. Törvénykezési bizonyság János comes Garabusnak fia részére Granch fiai és érdektársaik idéztetése tárgyában. 454
316. Törvénykezési okmány az Óvári Konrád mester és érdektársai s Miklós Gyulának fia közt Zechke birtok tárgyában történendő bíróválasztás iránt. 455
317. Törvénykezési okmány, mely szerint Óvári Konrád comes és Herbord mester peres ügyöket barátságosan elintézték . . . 456
318. Törvénykezési okmány azon egyességről, melyet bizonyos peres ügyben Óvári Konrad comes és Mihály Albert comesnek fia kötöttek 456
319. Törvénykezési okmány Óvári Konrád mester és János Nánának fia közt. 458

Lap.

320. Törvénykezési okmány, melylyel bizonyos Puchvására és Nosztre helységekre vonatkozó, Benedek veszprémi püspök és Óvári Konrád mester közti pernek tárgyalása elnapoltatik. . . . 459
321. Törvénykezési elnapolás az Ebed fiainak Keled elleni perben. . 460
322. Törvénykezési határozat, mely által az Ebed fiai és Keled közti pernek elintézése újból elhalasztatik. 461
323. Törvénykezési határozat, hogy az Ebed fiai és Keled közti per választott birák által elitéltessék 461
324. Törvénykezési intézkedés Keled fiai ellen, kik lopással vádoltattak. 462
325. Törvénykezési határozat, mely által az Ebednek fiai és Ponich közti pérben új határnap kijelöltetik. 463
326. Törvénykezési határozat az Ebednek fiai és Ponich comes közti perben. 464
327. Az Ebed fiai és Ponich közti pernek törvénykezési elintézése. . 465
328. Törvénykezési határozat, mely által Louchi Mike, Kemin ellenében makacsságban elmarasztaltatik. 466
329. Törvénykezési intézkedés a Sytkei nemeseknek Renold comes és társai elleni hatalmaskodási perében. 467
330. Törvénykezési intézkedés Jáki Keménnek Ják comes 'fiai elleni hatalmaskodási perében. 468

ÁRPÁDKORI
UJ
OKMÁNYTÁR.
X.

(MÁSODIK FOLYAM V. KÖTET.)

1.

III. Endre király megerősíti IV. Béla és IV. László királyoknak Cermule és Luhela, Liptó megyei földeket tárgyazó adományát Mátyás, Endre fia, számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Integritas reipublice vigore presidencium solidatur : dum enim manus nostras ab iniurijs abstinemus, dum subiectis iusticiam conseruamus; interim judicis sequimur arbitrium, et dignis meritis a Domino premiamur. Ad vniuersorum igitur tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod accedens ad nostram presenciam Mathias filius Andree nobis humiliter supplicauit; quod cum Andreas pater eiusdem quasdam particulas terre de Lyptow, Cermule et Luhela vocatas, a gloriosissimo Rege Bela auo nostro clare memorie fuisset suis meritorijs obsequijs assecutus, sicut in eiusdem Bele Regis priuilegio plenius continetur; demum tempore procedente, dominus inclytus Rex Ladizlaus succedens Regi Stephano inuicem predictam donacionem in eiusdem Mathie persona filij memorati Andree propter auri fodinam ibidem de nouo repertam per commutacionis titulum immutauit, quandam aliam terram Nedozer uocatam in de Turoch Comitatu existentem, eidem in concambium conferendo, suoque donacionis priuilegio roborando; supplicans humiliter et deuote, vt ipsam terram Nedozer superius nominatam, iusto ad ipsum titulo deuolutam, nostro dignaremur priuilegio confirmare, ipsa priuilegia nostro conspectui exhibendo. Quorum priuilegiorum tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1269-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 231. l.)

Priuilegium autem dicti domini Regis Ladizlai continet hunc tenorem:

Ladizlaus D. gr. Hungarie etc. Rex etc. (következik IV. László királynak 1278-ki okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 207. l.)

Nos igitur pia lenitate Regie Maiestatis secundum exigenciam et plenitudinem justicie eiusdem Mathie filij Andree iustis peticionibus inclinati, premisse commutacionis seriem siue formam ratam habentes, cuius causam et originem traxerit et habuerit inicialiter a Serenissimo Rege Bela auo nostro karissimo, cuius nomen in euum per gloriam uiuere censetur, auctoritate presencium duximus corfirmandam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri Magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, Regni autem nostri anno primo.

(Hiteles másolata Körmöczbánya sz. k. város levéltárában.)

2.

III. Endre király megerösíti IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer helységeket tárgyazó adományát Polyan, Endre fia számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Bulgarie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Regia pietas singulorum merita tenetur prospicere oculo pietatis, et ipsos inuitare ad fidelitatis opera muneribus donatiuis, ut alij eorum exemplo inuitati ardencius famulentur. Proinde ad vniuersorum noticiam volumus perue-

nire harum serie: quod Andreas filius Polyan fidelis noster de Scepus ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis patentes litteras domini Ladislai quondam Illustris Regis Hungarie felicis recordacionis karissimi fratris nostri patruelis super collacione quarundam villarum et possessionum et siluarum in Scepes existencium confectas, petens a nobis cum instancia, vt easdem acceptare, et nostro priuilegio confirmare dignaremur Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est.

Nos Ladislaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer földeket tárgyazó adománya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 415. sz. a. 563 l.)

Et quia mete prefatarum possessionum et siluarum a parte Theuthonicorum nostrorum de Byrbron et de Bela in prefatis patentibus litteris non continebantur, ad instantem peticionem prefati Andree fidelis nostri Capitulo de Scepes dederamus in mandatis, vt vnum ex ipsis mitterent pro testimonio, coram quo Pouka homo noster fidelis prefatas possessiones et siluas, conuocatis prefatis nostris Theutonicis commetaneis et vicinis earundem possessionum et siluarum, reambularet easdem et statueret Andree antedicto. Quod quidem Capitulum de Scepes nobis rescripsit in hec verba:

Excellentissimo domino suo Andree D. gr. Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus stb. (következik a szepesi káptalannak jelentése mint alább 8. szám alatt.)

Nos itaque iustis ac ligitimis suplicacionibus Andree sepedicti fauorabiliter inclinati; et quia multipliciter et fideliter studuit nobis complacere, predictas patentes litteras domini Ladislai fratris nostri, et litteras rescriptorias Capituli Ecclesie nostre de Scepus non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua parte sui viciatas, ratas habendo et acceptas, de verbo ad verbum presentibus insertas auctoritate presencium duximus confirmandas, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo, quarto kalendas Augusti, Indiccione secunda, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi

Archiepiscopis, Andrea Agriensi, Georgio Chanadiensi, Paulo Quinqueecclesiensi, Haab Vaciensi, Benedicto Vesprimiensi aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Benedicto Varadiensi, Poka Sermiensi, Andrea Jauriensi, et Petro Transiluano Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Matheo Palatino et Judice Comanorum, Henrico Bano tocius Sclauonie, Lorando Wayuoda Transiluano et Comite de Sounuk, Dominico Magistro Tauarnicorum nostrorum, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine, Andrea Judice Curie nostre et Comite Nitriensi, Johanne Magistro Agasonum nostrorum, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

Robert Károly királynak 1323. „decimo sexto kalendas Septembris" „Joannes filius Andree de Scepus" kérésére kelt megerősítő privilegiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

3.

III. Endre király megerösíti IV. László királynak Oszl, Széchen és Kecheneg nevü, a Soproni várhoz tartozott földek adományozását Banai Mihály számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presencium noticiam habituris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Mychael filius Emirici de Bana Comes Tauarnicorum nostrorum ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegium domini Ladizlai Illustris Regis Hungarie karissimi fratris nostri super terris Castri nostri Supruniensis Osl, Scechyn et Kecheneg uocatis confectum, petens a nobis cum instancia, vt nos ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

(L)adizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Lászlónak 1280-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 276. l.)

Nos itaque ipsius Comitis Mychaelis iustis peticionibus inclinati, quia uidimus ipsas terras Comiti Nicolao fratri eiusdem pro morte Sebastiani fratris sui sub castro Jauriensi interempti, et uulneribus ipsius Comitis Nicolai esse collatas; quia eciam inspeximus ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, tenorem eiusdem de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium confirmamus, relinquentes ipsas teras dicto Comiti Mychaeli et filijs Nicolai pacifice possidendas, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Electi, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, sexto kalendas Decembris Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, a függö pecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

4.

III. Endre király rendelete Buda város községéhez, hogy a váczi és budai káptalanok, s a nyúlszigeti apáczazárdának a budai vásárokra vonatkozó jogosítványai foganatosíttassanak. 1290.

A. Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis ciuibus de Castro Budensi et de Pesth salutem et graciam. Cum nos tributum Capituli Budensis et Waciensis, ac sororum de Insula Virginis Gloriose, quod tempore nundinarum circa festum Natiuitatis Virginis Gloriose celebrandarum, ciues Budenses non dicauerant, nacta quadam occasione relaxari, eisdem Capitulis et sororibus duxerimus restituendum;

fidelitati uestre firmiter precipimus et discrete, quatenus faciatis publice proclamari; vt omnes mercatores tam in Castro Budensi, quam sub Castro siue in Pesth, tributum de omnibus mercimonijs suis soluere debeant consuetum, nec racione nundinarum per dominum Regem Ladizlaum concessarum tributum ipsarum Ecclesiarum pro se debeant retinere, seu aliquatenus vendicare; et hoc uolumus fieri presente Magistro Elek aule nostre Notario ad hoc specialiter destinato; scituri quod quicunque secus fecerint, amissionem omnium bonorum suorum poterunt formidare. Datum Strigonij feria quinta — — — — Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a kivűlről oda nyomott pecsétnek töredéke még megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

5.

III. Endre király a Buda város és a nyúlszigeti apáczazárda közt a budai vásárjövedelmek iránti egyenetlenségeket elintézett teknek nyilatkoztatja. 1290.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie significamus omnibus quibus expedit et presentes ostendentur, quod licet Judex et Jurati, ac Vniuersitas ciuium de Monte Pestiensi in multis dampnificauerint sorores seu sanctimoniales de Insula Virginis Gloriose, prohibendo tributa earundem, quod in porta castri et in foro exigi consueuit tempore nundinarum suarum; ad ultimum tamen per nostre iussionis iustanciam remiserunt ipsa tributa pure et simpliciter per ipsas sanctimoniales pure et simpliciter sine impendimento percipienda quolibet, promittentes vera fide, quod officiales earundem non prohibebunt per se uel homines suos, quominus tempore predictarum nundinarum tributa sua, sicut inantea, sine impedimento quolibet

libere et pacifice consequantur; alioquin penam ducentarum marcarum incurrant ipso facto, si in aliquo presumpserint contraire. Et hoc eis sentencialiter duximus inponendum. Datum Strigonij die Sabbati post festum Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan, a a budai kir. kamarai levéltárban.)

6.

IV. Miklós pápa Lambert veglai püspöknek megengedi, hogy néhány ottan kiközösített papot felmenthessen. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Lamberto Episcopo Veglensi salutem et Apostolicam benedictionem. Ex parte tui fuit propositum coram nobis, quod nonnulli clerici tue ciuitatis et diocesis pro eo, quod ipsi arma portare, concubinas et filios in proprijs domibus publice retinere, in tabernis vel circa tabernas bibere, ad taxillos, vel tegulas, aut tabulas, vel ad hec similia, sive ad choreas mulierum ludere temere presumpserunt, latas in tales in Provincialibus Conciliis Gradensibus et Synodis per Patriachas Gradenses et Veglenses Episcopos propter hoc, et quia constitutiones alias in Conciliis et Synodis predictis non servarunt, excommunicationum sententias incurrerunt; quorum aliqui per simplicitatem et iuris ignorantiam receperunt ordines sic ligati, et ministrarunt etiam in eisdem: quare de talium salute sollicitus a nobis suppliciter postulasti eis per Sedem Apostolicam de absolutionis beneficio prouideri. Nos igitur, qui salutem querimus singulorum, absolvendi tales a predictis excommunicationum sententiis per te vel per alium, iuxta formam Ecclesie vice nostra, et dispensandi cum eis et eorum quolibet super irregularitate, si quam exinde contraxerunt,

iniuncto eis et ipsorum cuilibet, quod propter hoc ipsis de iure fuerit iniungendum, fraternitati tue auctoritate presentium concedimus facultatem; proviso ut iidem concubinarii prorsus a se abiiciant concubinas, et de hiis vel aliis minime resumendis prestent ydoneam cautionem. Nolumus tamen, ut tales concubinas ipsas abiurare compellas. Datum apud Urbemveterem II. nonas Septembris Pontificatus anno nostri tertio.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia, I. köt. Roma, 1863. 108. l.)

7.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Román mester barsi esperest és testvérei bizonyos Garam melletti birtokukat Arsani Bodow comesnek eladták. 1290.

A B C D

Capitulum Ecclesie Nitriensis vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est omnium salus. Ad vniuersitatis vestre noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod constitutis coram nobis Magistro Romano Archidyacono Borsiensi et fratribus suis Nicolao et Andrea ab vna; item Comes Bodow filius Alexandri de Arsan parte ab altera; predicti Magister Romanus et fratres sui retulerunt oraculo viue uocis: quod terram ipsorum sitam iuxta Gron inter terras villarum Archiepiscopalium, videlicet ex vna parte inter villam Bogdan, et ex altera inter villam Zodow vocatam, titulo empcionis ipsis deuolutam, Comiti Bodon filio Alexandri antedicto pro viginti marcis Viennensium denariorum, pro qualibet marca decem pensas computando, vendidisset in heredum successores perpetuo possidendam, tenendam et habendam; ac vendiderunt coram nobis pro dictis viginti marcis plene receptis; reddentes nichilhominis sepenotato Comiti

Bodow litteras priuilegiales venerabilis Capituli Strigoniensis, cum quibus eisdem predicta terra per Obusku filium Obus fuerat deuoluta. Assumpserunt preterea Romanus, Nicolaus et Andreas fratres sui superius nominati sepius fatum Comitem Bodow ipsorum proprijs sumptibus et expensis ab omnibus super ipsa terra inquietare volentibus expedire. In cuius rey testimonium et memoriam presentes nostras litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Natiuitatis Beate Marie anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a melyről a pecsét hártyazsinegon függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

8.

A szepesi káptalannak Landok, Rokus és Nyrer helységeknek határjárását tárgyazó jelentése III. Endre királyhoz. 1290.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus oraciones in Domino debitas et deuotas. Nouerit Vestra Celsitudo, quod litteris vestris reuerenter acceptis vna cum predicto Pouka homine vestro Magistrum Stephanum socium et concanonicum nostrum ad predicta mandata vestra duximus destinandum. Qui quidem vester et noster homines ad nos reuersi concorditer nobis retulerunt: quod predictas villas seu possessiones et siluas et earum metas conuocatis sepedictis commetaneis earundem reambulassent et statuissent sepe nominato Andree nullo penitus contradicente. Mete vero predictarum possessionum et siluarum, sicut idem homo noster et vester nobis dixerunt, hoc ordine distinguntur: Prima meta, que est inter Landok et Rokus, incipit in quadam valle Quyel vocata, que vallis descendit ex niueo monte vsque ad fluuium Bela;

inde vero, vbi cadit in prefatum fluuium vsque possessionem Rokus, hoc est versus plagam meridionalem directe procedendo vsque ad quendam riwlun siue ponticulum Nirer vocatum, qui ponticulus ideo Nirer est vocatus, quia incole possessionis Nirer habent libertatem secandi ligna, et hoc pro igne duntaxat, in siluis Rokus vsque ad prefatum pontem ; inde vero a prefato ponte continuantur mete vsque ad quendam montem rotundum appellatum; inde vero vsque ad quendam riwlum Vysfalw, Theuthonice vero Dorwsauff vocatum; inde vero ad quosdam fontes lutosos sine cognomine; inde vero vsque ad quandam arborem platani terra circumfusam; inde vero vsque ad fluuium siue riwlum Ydiswys alio nomine Libsayff; inde vero infra per dictum riwlum descendendo vsque ad viam que ducit ex possessione Rokus vsque ad possessionem Landok ; et ibi vbi cadit dicta via in riwlumYdiswys, ibi terminantur mete inter possessiones Rokus et Landok. Et ibi eciam incipiunt mete inter Theutonicos de Bela et Landok, transeundo predictam viam directe vsque ad fluuium Vysfalw; inde vero vsque ad quandam paruam vallem lutosam, in qua est pons; inde autem directe usque ad alium pontem, qui est in fluuio Bela ex opposito quorundam moncium Kaffen vocatorum, qui montes diuidunt possessionem Landok a Theutonicis de Byrbron; redeundo autem rursum per prefatam viam vsque ad fluuium Ydiswys, vbi videlicet terminate sunt mete inter Rokus et Landok, ibi incipiunt, vt prefertur, mete inter Thewthonicos de Bela et possessionem Rokus; inde vero descendendo penes prefatum fluuium Ydiswys vsque ad palludem quandam, vbi predictus fluuius perdit cognomen, et alio nomine incipit vocari Sworzbach; et inde semper dictum fluuium descendendo vsque ad quandam vallem siue riwlum Crvmpsayff, alio nomine Scarpataka, qui riwlus siue vallis diuidit possessiones Rokus et Nirer; et ibi vbi cadit in riwlum Sworzbach, ibi perdit nomen, et ibi incipiunt mete inter Thewthonicos de Bela et inter possessionem Nirer; et sic infra transeundo per fluuium Sworzbach vsque ad fluuium Poprad, vbi est finis et terminus metarum inter possessionem Nirer et Theutonicos de Bela.

(III. Endre királynak 1290-ki megerősítő okmánya, mint fentebb 2. sz. a.)

9.

A keresztesek budai konventjének bizonyos budai szöllö eladását tárgyazó bizonyságlevele. 1290.

Omnibus Christi fidelibus presentem paginam habituris, frater Nycolaus Prior et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis salutem in Domino sempiternam.Quum que geruntur et aguntur,ne lapsu temporum dilabantur, humana inuenit racio, vt ea tenore priuilegiorum in euum perdurentur. Ad vniuersorum igitur tam presencium quam futurorum noticiam harum serie declaramus, quod Georgius, Nycolaus et Mychael filij Johannis Gybosi de Wrsegh (vi)ri bone memorie, nomine suo et nomine Johannis fratris ipsorum ab vna parte, Magister Andreas gener Comitis Iwanka ciuis de suburbio Castri Budensis ex altera, coram nobis propria constituti in persona, predicti Georgius, Nycolaus et Mychael filij predicti Johannis viuo ore, mente sana et pari voto sunt confessi, dimidietatem vinee ipsorum, que iuste et legitime de Magistro Martino fratre ipsorum deuoluta extitit, sibi et suorum heredum possidenda et tenenda perpetuo, que eciam in promotorio Thusman vocato sita est, in vicinitatibus vinearum videlicet Ladizlay filij Abrae, Hermani de Kelhau de Castro supradicto, et Gerlah de Creynfeld et conterminata, de consensu et bona voluntate omnium cognatorum et proximorum suorum nullo penitus contradicente, assenciantibus omnibus commetaneis vinee supradicte, predicto Magistro Andree, et per eum desscentibus (igy) omnibus suorum successorum iure perpetuo et irrenocabiliter, quiete pacifice tenendam, possidendam et habendam, pro viginti marcis fini argenti, quas plene recepisse asseruerunt ab eodem, coram nobis vendidisse; assumpmentes nichylominus ijdem Georgius, Nycolaus et Mychael, filij iam dicti Johannis, ipsum Magistrum Andream, et suorum heredum successores ab omnibus molestantibus et inquietare volentibus occasione dimidie vinee suprascripte proprijs sum-

ptibus, laboribus et expensis emendare, liberare et expedire. (V)t igitur ne longi temporis obliuio seu decursio hanc tam sollempnem contractum, empcionem seu vendicionem possint uel valeant in irritum per quempiam retractari, nostras concessimus litteras pro peticione parcium vtrarumque sigillo nostri Conuentus munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo.

(Eredetie börhártyán, sárga-ibolyaszinü ép függö pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.

10.

A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Miklós comes, Chák bán fiának özvegye Oltaruch helységet Ochuz comesnek eladta. 1290. körül.

Nos Conuentus de Zala damus pro memoria, quod domina relicta Comitis Nicolay filij Chak Bani ab una parte, et Ladizlaus filius Borochey pro domino suo Comite Ochuz ab altera coram nobis personaliter astantibus; eadem domina porcionem suam in possessione Oltaruch uocata, totam dixit vendidisse Comiti Ochuz pro tanta pecunia, pro quanta viri probi et discreti ad hoc prouocandi ante proximum diem Sancti Martini confessoris iusticia mediante poterunt estimare. Predictus itaque Ladizlaus pro domino suo Comite Ochuz ipsi domine persoluit quinque marcas in racionem porcionis possessionis memorate. Attamen omnibus occasionibus postpositis in sequenti octaua Sancti Martini Comes Ochuz precium siue censum totum predicte possessionis, pro quanto estimabitur, tenetur persoluere coram nobis domine antedicte; et si sub aliqua fraude persolucre negligeret, amittet pecuniam prius persolutam, et postmodum predicta domina cuiquam voluerit, possessionem suam predictam liberam ha-

bebit vendendi facultatem Datum secunda feria proxima ante festum Natiuitatis Beate Virginis.

K i v ü l: Contra relictam Comitis Nicolai (quoad porcionem in) Oltaruch pro Comite Ochuz.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

11.

III. Endre királynak Cheuz nevü földet tárgyazó adománya Renold és Ják, Ibed fiai számára. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum Renoldus et Jaak filij Ibed quandam terram Cheuz vocatam a domino Ladizlao Rege fratre nostro patruele sibi dari petiuissent, et idem dominus Ladizlaus Rex, quia de qualitate et quantitate ipsius terre sibi ueritas non constabat, Capitulo Castri Ferrey suis litteris dedisset in mandatis, ut Mykou homo ipsius domini Ladizlai Regis coram testimonto ipsius Capituli reambularet eandem terram, et statueret ipsis Renoldo et Jaak, si non fieret contradictum, contradictores (vero) si qui fierent ad regiam presenciam euocaret; tandem eodem Ladizlao Rege viam vniuerse carnis ingresso, et nos Divino munere in Regni solium et gubernaculum successissemus jure et ordine geniture, idem Renoldus et Jaak ad nostram accedentes presenciam litteras dicti Capituli Ferrei Castri exhibuerunt nobis in hec verba:

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro

Ferreo oraciones in Domino cum perpetue fidelitatis obsequio. Litteras Vestre Excellencie recepimus reuerenter, in quibus vidimus contineri: quod vos quandam terram Cheuz vocatam Renoldo et Jaak filijs Ibed contulissetis, super quo precipiebatis nobis, ut unum ex nobis cum Mikou filio Georgij homine vestro mitteremus, coram quo idem Mikou homo vester reambularet ipsam terram presentibus commetaneis et vicinis, si non fieret contradictum, contradictoribus autem, si qui fierent, ad vestram presenciam euocatis. Verum cum vestris preceptis et mandatis fideliter in omnibus obedire debeamus, vnum ex nobis transmisimus ad negocium exequendum; qui demum ad nos rediens retulit requisitus, quod predictam terram Cheuz vocatam reambulasset presentibus commetaneis et vicinis; et quia (i)idem non contradicebant, statuerunt ipsam terram Renoldo et Jaak filiis Ibed memoratis, super qua due mansiones fuerant inuente. Datum in die Sanctorum Cosme et Damiani.

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis dictorum Renoldi et Jaak, primum Ladizlao Regi, et demum nobis in expedicionibus in confinio Regni nostri emergentibus contra Albertum Ducem Austrie, qui confinia Regni nostri deuastabat, et postmodum in exercitu nostro generali, quem contra eundem Ducem Austrie habebamus, exhibitis et impensis, predictam terram Cheuz cum omnibus vtilitatibus et pertinenciis suis vniuersis per dominum Ladizlaum Regem eisdem collatam relinquimus, et de nouo dedimus et contulimus sepe dictis Renoldo et Jaak, ac per eos heredibus eorundem, heredumque suorum posteritatibus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam sub eisdem metis et terminis antiquis, quibus eadem terra habita dinoscitur et possessa. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesiae Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC° nonagesimo primo, duodecimo kalendas Augusti, Regni autem nostri anno secundo.

(Paur Iván közleménye.)

12.

III. Endre király bizonyságlevele azon per-egyességről, mely Tamás mester esztergami sz. Tamás egyházi prépost és a nyúlszigeti apáczazárda közt a pesti vámjövedelem felerésze tárgyában köttetett. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire, quod cum venerabilis pater dominus Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis et Comes perpetuus loci eiusdem nomine et uice Magistri Thome Prepositi Ecclesie Sancti Thome martiris de promotorio Strigoniensi, scolaris Paduani ad presens, super dimidia parte tributi fori de uetere villa, Pest contra religiosas et Deo deuotas personas, sorores et sanctimoniales Ecclesie Beate Virginis de Insula eiusdem de Buda Ordinis Fratrum Predictorum mouisset materiam questionis, predictam dimidiam partem tributi Pestiensis ex donacione domini Emerici Regis Illustris quondam Hungarie progenitoris nostri ad ipsam Ecclesiam Sancti Thome asserens pertinere; tandem exhibitis, perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis hinc inde super predicto negocio parcium instrumentis, placuit partibus apposita certa pena, quam pars non acceptans deberet soluere parti nostrum arbitrium acceptanti, nostro se committere arbitrio seu laudo. Sed ante euentum nostri arbitrij idem venerabilis pater nomine dicti Thome Prepositi Santi Thome et Capituli sui, religiosis et sanctis fratribus, scilicet Wgrino filio Magistri Parazth de genere Chaak, Gregorio Lectore, Paulo et Briccio de Ordine Fratrum Predicatorum, prefatarum religiosarum sororum Monasterij Gloriose Virginis Marie de Insula Budensi, mediantibus et conponentibus nobis, quibusdam Ecclesiarum Prelatis et Baro-

ac pluribus nobilibus Regni nostri casualiter exis tentibus illa die, inter eundem venerabilem patrem Lodomerium Dei gracia Archiepiscopum Strigoniensem, et inter religiosos viros, fratres scilicet Vgrinum filium Magistri Parazth de genere Chaak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine eorundem, predictarum dominarum procuratores, syndicos, defensores per easdem religiosas sorores legaliter institutos, et ad tocius cause seriem sufficienter instructos, habentes in hoc facto de ratihabitione plenum mandatum de amicabili concordia taliter extitit ordinatum: Quod predictam partem tributi de Weteri Pest idem Archiepiscopus Strigoniensis eidem Ecclesie Beate Virginis et suis sororibus et sanctimonialibus reliquit et cessit in perpetuum possidendam; omnia instrumenta et priuilegia super facto predicte dimidie partis tributi Pestiensis confecta, que penes se habebant, eisdem dominabus de Insula Beate Virginis reddens plenarie et relinquens; ex quibus si qua reseruabuntur, erunt irrita et inania, omnibus omnino uiribus caritura. E conuerso autem predicte domine et earum procuratores totalem terram Isa circa Danubium in Comitatu de Camarun constitutam cum suis vtilitatibus et pertinencijs, specialiter piscaturis scilicet, insulis, pratis, fenetis, terris arabilibus cultis seu incultis, et alijs attinencijs vniuersis, quam ex donacione domini Regis Bele quarti pie memorie olim Illustris Regis Hungarie possidebant, in concambium seu permutacionem predicte dimidie partis tributi, dederunt, tradiderunt et assignauerunt iure proprietatis seu perpetui dominij eidem Ecclesie Sancti Thome et sue Ecclesie habendam perpetuo et tenendam; assignato in manus ipsius domini Episcopi priuilegio quondam incliti Regis Hungarie Bele quarti super donacione predicte ville Isa Conuentui prefatarum sororum confecto, sub eisdem metis et terminis plenitudinis suc, quibus eadem terra Isa ab antiquo tempore esse dinoscitur limitata, et per easdem dominas hactenus habita et possessa. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

tercio nonas Junij, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie bőrhártyán sárga-violaszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

13.

III. Endre királynak Gömör birtokára vonatkozó iktatási és határjárási parancsa Batyz comes számára- 1291.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Agriensis salutem et graciam. Dicit nobis Comes Batiz Magnus filius Markus, quod mediantibus litteris Capituli Vachyensis cum Nicolao et Symone filijs Symonis pari uoto et communi voluntate inter se tale fecissent concambium : quod idem Nicolaus et Symon filij Symonis quandam possessionem eorum Gumur vocatam, olim per dominum Stephanum Regem clare recordacionis pro morte dicti Symonis Comitis patris ipsorum traditam et donatam, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis per modum concambij, nec non cum tribus vinitoribus eorum, duobus videlicet filijs Bodow, et filio Petri filij Mychaelis, eidem Comiti Batiz et heredibus eorum (igy) heredumque suorum successoribus tradidissent perpetuo et irreuocabiliter possidendam. E conuerso idem Comes Batiz Castrum suum Zeules, a domino Ladizlao illustri Rege Hungarie pie memorie sibi traditum et donatum, cum omnibus terris et possessionibus seu vtilitatibus vniuersis ad ipsum Castrum pertinentibus, quemadmodum in litteris Capituli Ecclesie Vachyensis reperiebamus plenius contineri, petens nos cum instancia, vt mediante nostro et vestro hominibus eundem Comitem Batiz ad dictam possessionem Gumur statuere dignaremur. Igitur fidelitati Vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vnum

ex uobis mittatis pro testimonio fidedignum, quo presente Beke filius Paznan de Val alijs absentibus homo noster, accedat ad faciem dicte possessionis Gumur, et ibi vicinis et commetaneis suis vniuersis legitime conuocando, et coram eosdem vicinos et commetaneos (igy) eiusdem possessionis Gumur eundem Comitem Batyz ad dictam possessionem Gumur statuere et perpetuare debeant, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui dicte statucioni et reambulacioni metarum et ereccionibus earundem, si et ubi necesse fuerit, extiterint, extunc eundem vel eosdem ad octauas festi Beati Mychaelis Archangeli venturas nostram Regiam euocent in Presenciam; si uero contradictores non extiterint, extunc statucione facta per legitimos dies continuos in eadem possessione Gumur expectando, cum eisdem vicinis et commetaneis eiusdem possessionis vniuersis metas eiusdem per ueteres et antiquas metas perambulent, si et ubi oportunum extiterit, nouas metas erigere faciant, et omnia premissa et premissorum singula nobis in litteris vestris fideliter rescribatis. Datum Bude feria sexta proxima post festum Beati Jacobi Apostoli anno Domini M°CC°LXXXX° primo.

(Az egri káptalannak 1291-ki bizonyságlevelébŏl, mint alább 39. sz. a.)

14.

III. Endre királynak Kuhna nevü földet tárgyazó adománya Depreht, Kunt pozsonyi biró fia számára. 1391.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Depreht filij Kunt, Villici Posoniensis,

fidelis nostri, que nobis post adepta gubernacula nostri regiminis exhibuit et impendit, quandam terram Castri nostri Posoniensis Kuhna uocatam, uacuam et habitatoribus destitutam, in qua ecclesia in honore Sancti Nycolai est constructa, per dominum Belam Regem clare memorie, auum nostrum karissimum ei collatam, et per ipsum Depreht usque modo possessam, ipsi Depreht, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo pacifice possidendam, sine preiudicio iuris alieni, secundum quod per dominum Belam Regem auum nostrum karissimum ipsi Depreht donata dinoscitur et collata. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo quinto kalendas Nouembris Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről vörös-sárga selyemzsinóron a pecsét töredéke függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

15.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Perczel helységet tárgyazó adományát Herbord comes számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Congruit Regie Maiestati propensiori diligencia suorum fidelium utilitatibus et commodis uigilare, eorumque deuotis peticionibus inclinari, per quos Corone Regie commoda efficacius procurantur. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire,

quod accedens ad nostram presenciam Comes Herbordus filius Herbordi de genere Osl a nostra pecijt Maiestate, ut priuilegium Serenissimi Regis Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis, super collacione cuiusdam terre Castri Supruniensis Pertel uocate sibi traditum et concessum, ratum habere, nostroque dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László király 1279-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 239. l.)

Quia uero tantis idem Magister Herbordus in expedicione tocius Regni Hungarie generali contra dominum Albertum inclitum Ducem Austrie ad propulsandam Regni nostri iniuriam ex omnibus Regni nostri climatibus conuocata, claris milicie titulis tam in expugnacionibus castrorum, quam alias dimicando inter dubios rerum euentus claruit actibus gloriosis, ut merito laudum preconijs meruerit publice commendari, rebus prospere gestis in antea, presencia tam laudaliter (így) connectendo, ut ex nouis ministeriorum fastibus teneremur merito ex Regali munificencia ad antidota respondere: de Baronum nostrorum consilio eiusdem peticionibus fauorabiliter annuentes, dictum priuilegium domini Regis Ladizlai fratris nostri karissimi de uerbo ad uerbum insertum presentibus ratum et gratum habentes, sibi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus auctoritate presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo, Regni nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről vörös-sárga selyemzsinóron a régi pecsétnek csak töredéke függ; a nemzeti muzeum kézirattárában.)

16.

III. Endre király megerösíti IV. László királynak Vas és Zelebygh helységeket tárgyazó adományát Mihály máskép Sidó testvérei, Imre fiai számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie uolumus fieri manifestum, quod Michael dictus Sydo, Benedictus et Emiricus, filij Emirici, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegiales et patentes litteras domini Regis Ladizlai inclite recordacionis fratris nostri patruelis, super collacione quarundam villarum Vos et Zelebygh uocatarum confectas, petentes cum instancia, ut ipsas priuilegiales et patentes litteras ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László király 1284-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IX., vagyis a második folyam IV. kötetében 380. l.)

Patecium eciam litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik IV. László 1289-ki okmánya, mint u. o. 494. l.)

Nos igitur, cuius proprium est dignis peticionibus bene merencium occurrere Regio cum fauore, ut alij eo respectu, et personas suas casibus furtune submittere, et res suas pro tuicione Corone Regie ac conseruacione patrie exponere non formident, sed de promptis reddantur prompciores: peticionem ipsorum Comitum Mychaelis, Benedicti et Emirici, qui nobis in exercitu nostro, quem contra Ducem Austrie habuimus, fideliter seruiuerunt; videlicet tunc cum eosdem in societate quorundam Baronum nostrorum sub castrum Viennense transmisissemus, idem Comes Benedictus ante portam Vienne viriliter dimicando extitit wlneratus, et Paulus filius Pauli frater

ipsorum eodem die et loco extitit interemptus, admisimus, et priuilegiales ac patentes litteras fratris nostri karissimi non cassatas, non abolitas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte viciatas, ratas habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo auctoritate presencium confirmanus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Teodori (igy) Prepositi Ecclesie Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, Regni autem nostri anno secundo pridie Idus Decembris.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétjéből csak a zöld-sárga selyemszinor megvan már, a nemz. muzeum kézirattárában.)

17.

III. Endre király megerösíti IV. László királynak Sytke helységet tárgyazó adomángát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum contra Albertum Ducem Austrie filium Regis Romanorum pro iniuria nobis illata nostrum exercitum amouissemus, et ad venerabilem Ecclesiam nostram Albensem pro eleuando vexillo nostro accessissemus, Magister Theodorus Prepositus eiusdem Ecclesie nostre Albensis, aule nostre Vice-Cancellarius, Comes Ladizlaus frater eiusdem, et Nicolaus filius Comitis Nicolai filius fratris eorundem ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Regis Ladizlai clare memorie patruelis fratris nostri, super collacione — — m terre

Sytke uocate confectum, petentes cum instancia, vt nos ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stlb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1274-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 63 l.)

Nos itaque peticionibus dicti Prepositi et fratrum suorum assensum fauorabilem adhibentes, dictum priuilegium Ladizlai Regis patruelis fratris nostri non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum auctoritate presencium confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando; sigilla eciam venerabilium patrum dilectorum et fidelium nostrorum Lodomerij Dei gracia Strigoniensis, et Johannis Colocensis Archiepiscoporum apponi fecimus uberiorem ad cautelam. Datum per manus eiusdem Magistri Theodori Prepositi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinto Nonas Julij, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirat-tárában.)

18.

III. Endre király megerösiti IV. László királynak Chuefeld helységet tárgyazó adományát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum

contra Albertum Ducem Austrie, filium Regis Romarum, pro iniuria nobis illata nostrum exercitum mouissemus, et ad ve nerabilem Ecclesiam nostram Albensem pro eleuando vexillo nostro accessissemus; Magister Theodorus Prepositus eiusdem Ecclesie, aule nostre Vice Cancellarius, Comes Ladizlaus frater eiusdem Prepositi, et Nicolaus filius Nycolai, filius fratris eorundem, dilecti et fideles nostri exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai Regis, karissimi fratris nostri patruelis inclite recordacionis, super collacionem (így) terre Chuefeldy uocate, petentes cum instancia, ut ipsum priuilegium approbare, ratificare et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1274-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 66. l.)

Nos itaque peticionibus eorundem Prepositi, Comitis Ladizlai et Nycolai iustis et legitimis fauorabiliter inclinati, ipsum priuilegium domini Ladizlai Regis non cancellatum, non abrasum, non diminutum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus et nostro priuilegio comuniri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas, sigilla venerabilium patrum, dilectorum et fidelium nostrorum, Lodomerij Dei gracia Strigoniensis, et Johannis Colocensis Archiepiscoporum apponi fecimus vberiorem ad cautelam. Datum per manus predicti Magistri Theodori Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinto Nonas Julii, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akadémia irattárában.)

19.

III. Endre király megerösíti a sátoralja-ujhelyi vendégeknek IV. László királytól nyert szabadalmait. 1291.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod accedentes ad nostram presenciam hospites nostri de Saturalia Wyhel exhibuerunt nobis litteras patentes Ladizlai illustris Regis Vngarie, fratris nostri karissimi felicis recordacionis, super libertatibus ipsorum confectas, petentes cum instancia, ut easdem approbare, ratificare, nostroque dignaremur de benignitate Regia priuilegio confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. László király 1284-ki okmánya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 391. l.)

Nos uero predictorum hospitum nostrorum peticiones considerantes esse ueras atque iustas, predictas litteras Regis Ladizlai non suspectas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte uiciatas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, patrocinio scripti presentis duximus confirmandas. In cuius rei testimonium presentes eisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo nonis Januarij, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király pecsétjének töredéke vörös-fejérzöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

20.

III. Endre király megerösiti IV. László királynak Tárnok nevü földet tárgyazó adományát a pozsonyi vár több jobbágya számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Gallicie, Lodomerie, Cwmanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod cum nos Deo propicio solium et gubernaculum Regni Hungarie iure et ordine geniture adepti fuissemus, ac conuocata Regni nostri potencia exercitum generalem contra Ducem Austrie, nostrum ac tocius Regni nostri capitalem inimicum mouissemus, et ad propulsandam nostram et tocius Regni nostri iniuriam Regnum Austrie adijssemus, ibique Dei clemencia nobis et nostris omnia successissent prospere; demum cum ipso Duce Austrie iuxta nostrum propositum et ad uotum pace reformata ad ciuitatem Posoniensam uenissemus; Petrus et Farcasius filij Andree de Ougya, ac Andreas filius Andree, iobagiones Castri nostri Posoniensis ad nostram accedentes presenciam exibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai incliti Regis Hungarie, karissimi fratris nostri patruelis felicis recordacionis, petentes a nobis cum instancia, ut ipsum ratificare, approbare, et nostro dignaremur de benignitate Regia priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus Dei gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László király 1275-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 113. l.)

Nos itaque peticionibus Petri, Farcasij as Andree predictorum iustis, legitimis et modestys fauorabiliter inclinati, cognoscentesque peticiones ipsorum fore iustas et condignas, predictum priuilegium domini Ladizlai Regis karissimi fratris nostri patruelis, non abrasum, non cancellatum, non abo-

litum, nec aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptu m, de uerbo ad uerbum presentibus insertum a(u)ctoritate presencium duximus confirmandum dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, septimo kalendas Septembris, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

21.

III. Endre királynak Rozsnyó bányavárost tárgyazó adománya Lodomér esztergami érsek és az esztergami egyház számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus peruenire : quod cum inter nos et dominum Albertum Dei gracia Ducem Austrie grauissimarum et arduissimarum super occupaccione c astrorum territoriorum quam plurium juris nostri suscitata fuisset materia questionum, et congregata numerosa per Dei graciam, et valida exercitus nostri mole, ipsum Ducem et totam Austriam in extenso brachio, manuque robusta fuissemus aggressi, ac pro dampnis innumerabilibus et infinitis iniurijs irrogatis, castrisque nostris et nostrorum territoriis seu possessionibus ante nostram coronacionem, et post, per ipsius Ducis violenciam potencialiter occupatis, in non parua parte totius Ducatus Austrié necesse habuimus inuexisse non modicam vastitatem;

tandemque post multas et magnas turbacionum hinc inde tempestates universi humani generis conditor et redemptor, filius secundum carnem Gloriose Virginis Jesus Christus, Dominator vniuerse fabrice mundi, Rex Regum omnium, princeps pacis, inter nos et ipsum Ducem, nostrumque et ipsius Ducis Catholicos Principatus pacifici status pia Diuine miseracionis sue dispensacione tranquillitatem dignatus fuisset largiri serenam; et mediante in parte maxima dilecti et fidelis nostri venerabilis patris Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis sollicitudine et exactissima diligencia, prudentissimaque prouidencia ventum esset ad pacis et concordie vnionem, compensataque fuissent utrinque innumerabilia et inestimabilia damna damnis: conuenit inter nos, et dictum Ducem, amantissimum amicum et quasi fratrem nostrum, vt conquiescente ex vtraque parte judiciorum et litigiorum strepitu, omnibus his, qui nostro, vel prefati Ducis mandato, conniuencia vel consensu damna dederunt vel iniurias irrogarunt,remissio fieret debitorum simpliciter et de plano: Pernoldus Comes Calespruneer, pro occupacione jurium temporalium et spiritualium Archiepiscopatus Strigoniensis, inuasione possessionum, perpetracione cedium, horrendo villarum incendio, Diuino damnata judicio decimarum nihilominus uscurpacione ipsius venerabilis patris Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis, legitime et canonice latam in se et in suos, illiciti mandati sui executores, sentenciam excepisset; premissorum quidem facinorum reum se non negans, sed unde illicite ablata redderet, non habere se asserens, sicque absolucionis beneficium obtinere non valens, ordinacioni pacis hac occasione grandem admodum difficultatem ingerere videretur. Nos cum vniuersorum Regnicolarum nostrorum esset evidens nocioni, quod idem venerabilis pater inter nos et dictum Albertum Ducem Austrie, nostrumque et ipsius Principatus, pacificis semper operam ontinuam et indefessam dando studiis, nec aliquam causam vel occasionem directe vel indirecte damnorum vel iniuriarum nedum grauium, sed nec leuium quarumlibet offensarum ingerendo materiam temporalium, damna rerum, familie sue cedes, edificiorum incendia, decimarum et aliorum iurium suorum spiritualium damna seu dispendia, vsque adhuc et vltra viginti marcarum argenti millia, preter aliqualem de-

meritorum suorum exigenciam pertulisset, assidentibusque lateri nostro Prelatis, Baronibus, et quamplurimis nobilibus Regni nostri, prouida deliberacione pensantes, quod rem, que culpa caret, in damnum vocari non conuenit, et per consequens predictus venerabilis pater Lodomerius Dei gracia Archiepiscopus, et ipsius cure credita Sancta Strigoniensis Ecclesia, mater nostra, legi predicte compensacionis damnorum, inter nostras et prefati Ducis terras, dominia, seu principatus utriusque datorum, prelibate judicio racionis subiici non deberet; licet idem venerabilis pater Lodomerius Dei gracia Archiepiscopus Strigoniensis nimio zelo pacis inter nos et dictum Albertum Ducem indissolubiliter ordinande, vniuersa sua et Ecclesie sue damna, et iniurias equanimiter perferre paratus esset. Nos inquam, exigente jure, et naturalis juris equitate suadente, in consideracionem nihilominus deducentes, quot, quales, quantas, quantumque continuas persecuciones, quam immensa et vix estimabilia damna in possessionibus Ecclesie sue perpessus fuit, quot corporalis mortis euidentibus periculis pro defensione Diuine justicie et specialiter juris nostri se suorumque personas exposuerit; in aliqualem longe inferiorem meritorum suorum recompensacionem inter alia donatina nostra, que fecimus, et ad quc in posterum facienda exigente justicia, publice honestatis equitate suadente, et urgente nihilominus consciencia eorum et Ecclesie Strigoniensis recognoscimus nos teneri: quandam possessionem nostram pure Regalem Rosnyo Banya vocatam, ipsi Archiepiscopo et in ipsius persona Archiepiscopatui Strigoniensi, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, censu scilicet terragii, octaua quoque Regali tocius argenti fodine, que ibidem esse dignoscitur, nulla in eadem nobis, vel nostris posteris parte vel particula reseruata; tum collectis quoque Regalibus, iuxta priuilegia Ecclesie Strigoniensis a nostris progenitoribus eidem Ecclesie clementer indulta, et omnibus ac vniuersis iuribus, redditibus et prouentibus, quocumque nomine censeantur, contulimus et conferimus, donauimus et donamus, tradidimus et tradimus, dedimus atque damus pleno iure proprietatis et perpetui dominij possidendam irreuocabiliter et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras puplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum permanus

discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, pridie kalendas Januarii, indiccione quarta, Regni autem nostri anno secundo.

(Hitelesíttetett másolat után, mely az esztergami érsek és Rosnyóbánya közt 1778-tól 1786-ig lefolyt urbéri perhez csatoltatott.)

22.

III. Endre király megerösíti V. István királynak a szöllömívelést tárgyazó intézkedését a nagyszombati vendégek számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Jengul villicus de Tyrna, et hospites ad eandem ciuitatem pertinentes, scilicet de villis Wyhfolu, de Gyuruncher, et de Monorod, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani Regis Hungarie, felicis recordacionis predecessoris nostri karissimi, super solucione seu facto cybrionum confectum; petentes a nobis cum instancia ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro priuilegio de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik V. István királynak 1270-ki okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 305. l.)

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus prefatorum Jengul Villici et hospitum fauorabiliter inclinati, predictum priuilegium domini Stephani Regis non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et

acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus et auctoritate presencium communiri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo CC° nonagesimo primo, decimo octauo kalendas Octobris, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie börhártyán melynek vörös-sárga selyemzsinóron függött pecsétje elveszett; Nagyszombat sz. k. város levéltárában. Ugyanott őristetnek Mátyás királynak 1481-ki „datum Bude feria secunda proxima ante festum Omnium Sanctorum“ és II. Lajos királynak 1523-ki „datum Bude in festo Pentecostes“ ezen okmányt megerősítő privilegiumai is.)

23.

III. Endre király megerősíti Apor mester pozsonyi főispánnak Apa nevü helység határait szabályozó intézkedését. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus peruenire; quod accedentes ad nostram presenciam Nicolyn, Isaac, Ladizlaus, Andreas, Ileres et Jacobus, iobagiones Castri nostri Posoniensis de Jalka, exhibuerunt nobis patentes litteras Magistri Opowr Comitis nostri Posoniensis, super facto collacionis cuiusdam terre Castri nostri Posoniensis Apka vocate in eodem Comitatu Posoniensi existentis, per nos eisdem facte confectas; petentes a nobis cum instancia, vt ipsas patentes litteras ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est:

Nos Magister Opowr stb. (következik Apor mester pozsonyi főispánnak 1291-ki okmánya, mint alább 50. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus dictorum Nicolyn Isaac, Ladizlai et Andree, ac aliorum cognatorum eorundem, ut ijdem nobis et Castro nostro Posoniensi commodius et expedicius ualeant sua seruicia exhibere: dictas patentes litteras Comitis nostri Posoniensis ratas habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, patrocinio nostri priuilegij duximus confirmandas; ipsam terram predicti Castri nostri Apka vocatam ab ipso Castro nostro exceptam et exemptam, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis eisdem iobagionibus Castri nostri et ipsorum successoribus possidendam perpetuo et habendam relinquendo; sine tamen preiudicio iuris alieni. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quarto nonas Decembris, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-vörös-sárga selyemzsinóron függött pecsétnek töredeke megvan még; a budai kir. kamarai levéltárban.)

24.

III. Endre királynak Femesfalva helységet tárgyazó adománya Rezneki Olivér comes fiai számára. 1292.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes quibus expedit significamus vniuersis; quod considerantes fidelitates et seruiciorum merita Comitis Herbordi, Nicolai, Gregorij, Oliuerij, et fratrum suorum, filiorum Comitis Oliuerij, fidelium nostrorum, quandam terram speculatorum nostrorum Femesfolua uocatam in Comitatu Za-

ladiensi existentem, quam dominus Rex Ladizlaus frater noster patruelis dictis Oliuerio et Herbordo Comitibus, et eorum heredibus pro meritorijs seruicijs suis mediante suo priuilegio contulerat, prout in priuilegio eiusdem Ladizlai Regis nobis exhibito vidimus contineri, predictis Comiti Herbordo, Nicolao, Gregorio et Oliuerio, ac alijs fratribus eorum, filijs Oliuerij possidendam perpetuo reliquimus et habendam. Et cum presentes nobis fuerint reportate, eciam priuilegium ipsis super predicta terra Femesfolua dari faciemus. Datum iuxta pontem Abada in crastino Beate Virginis Margarete, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

25.

III. Endre Puky Tamást megerősíti Mérges és Réti javak birtokában. 1291.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem — — — — — — Agasonum nostrorum Merges uocatam sitam iuxta Rabam, item aliam terram Tawarnicorum nostrorum, Ryty uocatam sitam iuxta Rabcha, in Comitatu Jauriensi existentes, quas Magister Thomas de Puk per dominum Ladizlaum illustrem Regem Vngarie bone memorie, fratrem nostrum karissimum patruelem, sibi donatas et collatas esse dicit pro suis fidelitatibus et seruicijs meritorijs, reliquimus et nos eidem habendas, tenendas, et pariter possidendas sine iuris preiudicio alieni, pro fidelibus seruicijs suis nobis in exercitu nostro, quem contra Ducem Austrie et Styrie habebamus, et pro morte Nicolay fratris sui, qui in expugnacione castri Roro extitit interemptus. Et cum presentes ad nos fuerint re-

portate, nostrum eidem priuilegium concedemus. Datum sub castro Wolter in festo Beati Syxty Pape, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo.

(III. Endre királynak 1295-ki megerősítő okmányából a Szepesi káptalan levéltárában. Közli Horváth Mihály.)

26.

III. Endre király megerősíti Kompold comes fiait Gurk, Örs Detk és Domoszló helységek birtokában. 1291.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod nos quasdam terras seu uillas Pauli et Petri Comitum, filiorum Comitis Compoldi, Gurk, Wrs, Detk et Dumuslo uocatas, quas ex collacione Regis Stephani karist simi aui nostri se habuisse et possedisse dixerunt usque modo reliquimus eisdem sine preiudicio iuris alieni perpetuo possi, dendas de plenitudine nostre gracie pariter et habendas. Datum Bude feria tercia proxima ante Pentecosten anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán a király odanyomott pecsétjének töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

27.

III. Endre királynak törvénykezési bizonysága, hogy Farkas mester több nógrádmegyei jószágot Pousától érdektársainak beleegyezésével szerezte. 1291.

Damus pro memoria, quod Comes Mykael filius Fulcus pro se, pro Symone, pro Thoma et pro Petro filijs suis; item Nycolaus filius Leustachij pro se et pro filijs suis, coram nobis personaliter constituti retulerunt: quod Magister Farcasius filius Fulcus possessiones Zycheen, Rymouch, Almas et Geych uocatas in Comitatu Neugradiensi existentes, quas idem Magister Farcasius a Pousa filio Pouse conparauit, ex ipsorum permissione et uoluntate beneplacita conparasset. Obligantes nichylominus se prefati Mykael et Nycolaus filius Leustachij, ne occasione prescriptarum possessionum ipsum Magistrum Farcasium uel ad eum spectantes et pertinentes aliquo unquam tempore possint uel pr sumpmant molestare in futurum, nec aliquam contra eundem suscitare questionem; alioquin penitus et per omnia haberentur pro conuicto. Datum Bude tercio die octauarum Beati Regis Stephani anno Domini millesimo CC° nonagesimo primo.

(Ugyan III. Endre királynak 1298-ki megerősítő okmányából mint alább.)

28.

Fennena királyné megerösíti Erzsébet királynénak Ivanch helységet tárgyazó adományát Tivadar székesfehérvári prépost és rokonai számára. 1291.

F. Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Decet mansuetudinem Reginalem consideracionis oculis singulorum merita permetiri, eosque dignis attollere donatiuis, quos iuxta dignitatis sue gradum constat utilitatibus publicis insudasse. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod venerabilis vir Magister Theodorus Prepositus Albensis Ecclesie, aule domini Regis, karissimi consortis nostri, Vice-Cancellarius a nostra pecijt Maiestate, vt collacionem dudum sibi et Comiti Ladizlao ac Nicolao fratribus suis factam per dominam E. quondam Illustrem Reginam Hungarie super quadam terra Reginali Iwanch uocata iuxta Danobium (igy) existenti, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs, prout ad Reginalem pertinet Maiestatem, ratam habere, nostroque dignaremur priuilegio confirmare, ipsas donacionis litteras nostre Celsitudinis manibus offerendo. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos E. Dei gracia Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 571. l.)

Nos itaque interne consideracionis oculis recensentes eiusdem venerabilis uiri Magistri Theodori Prepositi Albensis sumpmam prerogatiuam et preroganciam meritorum, quibus nobis tota inicia celebrandi matrimonij Diuina dispensacione celitus ordinati, cum iuxta Salomonis sapienciam coniugium a Domino perpetuo astitit et affuit suis obsequijs reuerendys per multa terrarum spacia intra nostra incolatus dominia uersus Poloniam peragrando, suis laboribus, et suorum ac inpendijs proprijs non parcendo, gratumque nobis semper erga au-

lam Regiam et extrinsecus in nostris ministerialibus et officijs inpenderit famulatum, vt digne remuneracionis brauio merito debeat a nostra Celsitudine insigniri; multisque laudum preconijs in expedicione Regia contra dominum Albertum Illustrem Ducem Austrie Diuinitus informata, vbi secum protraxerat multitudinem nobilium armatorum, probabiliter commendetur; et generaliter omnia Regni negocia eius prouido et prouidenti consilio disponantur. In solacium et solamen venerabilium et excellencium meritorum, que nequeunt commode presentibus explicari, dictam collacionem domine E. quondam Regine, in persona eiusdem, et Ladizlai, ac Nicolai fratrum suorum, ratam et gratam habentes, auctoritate presencium duximus confirmandam. Vt igitur prefata collacio seu donacio nulla valeat inposterum inprobitate convelli, nullaque temporum uicissitudine perturbari, in eternam rei memoriam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris B. Dei gracia Episcopi Wesprimiensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo (primo.)

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirattárában.)

29.

Fennena királyné Tivadar székesfehérvári prépostnak és testvéreinek Iwanch nevü földet adományozza Fehér vármegyében. 1291.

Fennena Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Decet mansuetudinem Reginalem consideracionis oculis singulorum merita permetiri, eosque dignis attollere donatiuis, quos iuxta dignitatis sue gradum constat utilitati-

bus publicis insudasse. Proin ad uniuersorum noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire, quod discretus vir Magister Theodorus Albensis Ecclesie Prepositus, aule domini nostri Regis consortis nostri karissimi Vice-Cancellarius, ad nostram accedens presenciam a nobis humiliter suplicando postulauit, vt quandam terram nostram Reginalem Iwanch uocatam in Comitatu Albensi existentem, de munificencia Reginali eidem et fratribus suis dare et conferre dignaremur. Verum quia nobis de qualitate et quantitate dicte terre ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Budensi nostris litteris dedimus in mandatis, ut unum ex ipsis pro testimonio mitterent fidedignum, coram quo Magister Vgrinus homo noster reambulando dictam terram presentibus commetaneis et uicinis statueret ipsi Magistro Theodoro Preposito Albensi et fratribus eiusdem, si non fieret contradictum, contradictoribus autem ad nostram presenciam euocatis contra ipsum Magistrum Theodorum et fratres eiusdem ad terminum competentem. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripserunt in hec verba:

Excellentissime domine sue F. Dei gracia Illustrissime Regine Vngarie Capitulum Budensis Ecclesie oraciones in Domino debitas et deuotas. Recepimus litteras uestre Serenitatis hunc in modum continentes :

F. Dei gracia Regina Vngarie fidelibus suis Capitulo Budensi salutem et graciam. Cum nos terram nostram Reginalem Iwanch uocatam cum omnibus suis utilitatibus, pratis scilicet, siluis, fenetis, insulis, et omnibus alijs attinencijs suis de plenitudine nostre gracie Magistro Theodoro Albensis Ecclesie Preposito, aule Illustris Regis, karissimi consortis nostri Vicecancellario et fratribus suis duxerimus conferendam; fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis hominem vestrum ydoneum, sub cuius testimonio Magister Vgrinus homo noster reambulet predictam terram, erigendo iuxta ueteres metas nouas constituat, et post hec cursum metarum, nomina siluarum, insularum, pratorum, fenetorum et omnium aliarum utilitatem predicte terre nobis fideliter rescribatis. Datum Strigonij in crastino Omnium Sanctorum.

Nos igitiur mandatis uestre Serenitatis obedire cupientes, ut tenemur, cum dicto homine uestro Magistrum Luka-

chium socium et concanonicum nostrum misimus pro testimonio ; qui demum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod predictam terram Iuanch presentibus commetanneis suis et uicinis reambulassent, iuxta ueteres metas nouas erigendo, constituissent discreto viro Magistro Theodoro Preposito Ecclesie Albensis, aule Illustris Regis karissimi consortis nostri Uicecancellario et fratribus eiusdem, nemine contradictore existente. Cuius quidem terre metas taliter distinxerunt; quod a parte septemtrionali circa terram Georgij et Inata sunt due mete terree; deinde uadit uersus partem orientalem transiendo Danubium ad insulam Iuanchzygethe uocatam, ubi sunt due mete; deinde progreditur ad Geresfuen; inde uero uadit ad Danubium Regis; deinde uadit ad Fasfuen; inde uero procedit circa terram Mathey filij Parozth ad occidentem, et transit Danubium subtus quoddam fuk, et sunt ibi due mete ; deinde metatim procedendo uadit ad terram Chibok Michaelis ; inde uero procedit uersus septemtrionem circa magnam uiam ad predictam terram Georgij et Inatha, et ibi sunt due mete, et ibi terminantur mete terre supradicte. Datum in vigilia Sancte Katherine Virginis.

Nos itaque interne consideracionis oculis recensentes eiusdem venerabilis viri Magistri Theodori Prepositi Albensis supremam prerogatiuam et preroganciam meritorum, quibus nobis circa inicia celebrandi matrimonij Diuina dispensacione celitus ordinati, cum iuxta Salomonis sapienciam coniugium a Domino preparetur, astitit et affuit suis obsequijs reuerendis, per multa terrarum spacia inter nostra incolatus dominia uersus Poloniam peragrando suis laboribus, et suorum ac inpendijs proprijs non parcendo, gratumque nobis semper erga aulam Regiam et extrinseus in nostris ministerialibus et officijs inpenderit famulatum, ut digne remuneracionis brauio merito debeat a nostra Celsitudine insigniri, multisque laudum preconijs in expedicione Regia contra dominum Albertum Illustrem Ducem Austrie Diuinitus informata, ubi secum pertraxerat multitudinem nobilium armatorum, probabiliter commendetur, et generaliter omnia Regni negocia eius prouido et prudenti consilio disponantur. In solacium et solamen uenerabilium et excellencium meritorum, que nequeunt commode presentibus explicari, dictam terram Iwanch, cum omnibus vtilitatibus suis, siluis, sa-

licibus, pratis, fenetis, insulis, pisscinis et alijs attinencijs uni uersis dedimus,donauimus et contulimus ipsi venerabili viro Magistro Theodoro Preposito Albensi, et Comiti Ladislao et Nycolao fratribus suis, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Ut igitur prefata collacio seu donacio dicte terre nulla ualeat in posterum inprobitate conuelli, nullaque temporum uicissitudine perturbari, in eternam rei memoriam presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris B. Dei gracia Episcopi Vesprimiensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, octauo kalendas Decembris, Indiccione quarta.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akadémia irattárában.)

30.

Fennena királyné megerösíti Erzsébet ifjabb királynénak Berény helységet tárgyazó 1280-ki adományát a veszprémi egyház számára. 1291.

Fennena Dei gracia Regina Hungarie vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod discretus vir Magister Andronicus Prepositus Ecclesie Wesprimiensis, suo et eiusdem Wesprimiensis Ecclesie Capituli nomine, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegia domine Elisabeth quondam Regine Hungarie, consortis domini Ladizlai Regis inclyte recordacionis, socrus nostre karissime, super collacione cuiusdam terre Beren vocate confectum; petens cum instancia, vt ipsa priuilegia approbare,

ratificare, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quorum quidem priuilegiorum tenores tales sunt:

Elisabeth D. gr. Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak 1280-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IV. kötetében 219. l.)

Elisabeth D. gr. Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak 1289-ki megerősítő okmánya, mint u. o. 341. l.)

Nos igitur peticionibus eiusdem Magistri Andronici Prepositi Wesprimiensis iustis et legitimis fauorabiliter inclinate, predicta priuilegia domine Elisabeth Regine non suspecta, non cancellata, non abrasa et non abolita, approbantes ratificamus presentibus inseri facientes et presencium patrocinio communiri. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Andree Dei gracia Episcopi Agriensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét sárga-zöld-ibolyaszinü selyemzsinóron függött, a veszprémi káptalan levéltárában.)

31.

IV. Miklós pápa János ferenczrendi barátot kinevezi jadrai érseknek. 1291.

Nicolaus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Ad Universalis Ecclesie regimen Divina dispositione voçati circa statum cuiuslibet aciem sollicite considerationis extendimus, pastoralis partes officii vigilantius adhibentes, ut Ecclesie singule a pastoribus gubernentur ydoneis, et Rectoribus utilibus disponantur. Dudum siquidem Jadrensi Ecclesia per

obitum bone memorie L. Jadrensis Archiepiscopi pastoris solatio destituta, Capitulum ipsius Ecclesie pro futuri substitutione pastoris convenerunt in unum, et cum tandem nonnulli ex dictis Capitulo Magistrum Andream Capsoni Canonicum Ecclesie Paduane in Jadrensem Archiepiscopum elegissent, reliqui ad venerabilem fratrem nostrum . . . Gradensem Patriarcham, loci superiorem, ab electione huiusmodi appellarunt; coram quo aliquandiu negotio huiusmodi ventilato, nos in eo postmodum per appellationem ad Sedem Apostolicam legitime devoluto dilectum filium nostrum I. tituli Sancte Cecilie Presbiterum Cardinalem concessimus partibus Auditorem. Verum postea idem Magister Andreas, cupiens sue prouidere quieti, iuri, si quod sibi in electione huiusmodi extiterat acquisitum, in nostris manibus renuntiavit expresse. Nos itaque huiusmodi renuntiatione recepta, ad provisionem ipsius Ecclesie salutarem debita solercia consurgentes, ut ipsam avertamus a dispendiis, que solent Ecclesiis ex vacatione diutina provenire, in te professorem Ordinis Fratrum Minorum, quem, ut fidedignorum testimonio laudabili accepimus, virtuosum predicant fluenta virtutum ac titulo multe circumspectionis extollunt, oculos direximus nostre mentis. Quapropter sperantes in Domino, quod per ministerium tue virtutis in multis expertum et experientia comprobatum prefata Ecclesia in prosperitatem consurget optatam, et brachio tue consolationis subnixa in spiritualibus et temporalibus, auctore Domino, gratis proficiet incrementis; te ipsi Ecclesie de fratrum nostrorum consilio preficimus in Archiepiscopum et pastorem, tue prudentie curam et administrationem ipsius temporaliter et spiritualiter committendo, postmodum tibi de nostris manibas munere consecrationis impenso. Rogamus itaque fraternitatem tuam et hortamur in Domino, per Apostolica scripta mandantes, quatenus curam et administrationem ipsius Ecclesie tue fidelitati commissas devoteque susceptas sic prudenter studeas gerere, ipsarumque onus prudentius supportare, quod in grege tibi tradito fructus multiplices illi bono pastori acceptos, qui dat affluenter, et non inproperat, quique actus sibi placidos dirigit in viam salutis eterne, id sic efficaciter supernis adiutus auxiliis impleturus, quod proinde una cum tuis subditis merearis cum electis in districto exa-

mine in dexteram collocari sempiterne letitie dulcedine fruiturus. Datum apud Urbemveterem II. Idus Februarii, Ponti. ficatus nostri anno tercio.

In e. m. Capitulo Ecclesie Jadrensis, Clero Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, nobili uiro Comiti, Consiliariis et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, et universis Snffraganeis Ecclesie Jadrensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 109. l.)

32.

IV. Miklós pápának házassági akadályokra vonatkozó felmentvénye. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri . . . Episcopo Ausarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Petitio dilecti filii Drusingonis de Chersio laici, et dilecte filie Grube de Arbo tue Diocesis nobis exposita continebat, quod ipsi olim ignari, quod aliqua esset affinitas inter eos, que matrimonium impediret, publice in facie Ecclesie matrimonium insimul contraxerunt, ac tandem inter eos carnali copula subsecuta filios procrearunt. Quia vero postmodum ad eorum peruenit noticiam, quod quondam Silvester Johannis, loci eiusdem laicus, eiusdem Grube maritus, eidem Drusingoni tertio et quarto consanguinitatis gradu, dum viveret, attinebat, ipsi super hoc Apostolice Sedis misericordiam imploraruut, et asserentes, quod ex huiusmodi matrimonii separatione, si fieret, gravia possent in illis partibus scandala generari, aliaque pericula evenire, nobis humiliter supplicarunt, ut providere ipsis de oportuno dispensationis beneficio misericorditer dignaremur. Nos igitur, qui salutem querimus singulorum, et libenter Christi fidelibus quietis commoda procuramus, volentes predictis scandalis et periculis obviare, et predictorum Drusingonis et Grube animarum saluti paterna in hac

parte diligentia consulere intendentes, gerentes quoque de circumspectione tua fiduciam in Domino pleniorem: fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus si per diligentem inquisitionem super hoc a te faciendam tibi constiterit de premissis, super quibus tuam intendimus conscientiam onerare, cum prefatis Drusingoni et Grube, quod impedimento consaguinitatis huiusmodi non obsante passint in dicto matrimonio licite remanere, auctoritate nostra dispenses, prolem susceptam et suscipiendam ex eis ligitimam nuntiando. Datum apud Urbemveterem VII. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. 110. l.)

33.

IV. Miklós pápának két absarói (ausaroi vayy ansariai) lakos közti házasságot tárgyazó felmentvénye. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Episcopo Ausarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Petitio dilecti filii Mathei quondam Budi, et dilecte in Christo filie Drage nate quondam Andree, civium Ausarensium, nobis exposita continebat, quod ipsi olim ignari, quod aliqua esset consanguini as inter eos, quc matrimonium impediret, publice in facie Ecclesie matrimonium insimul contraxerunt, et carnali tandem inter eos copula subsecuta prolem etiam procrearunt. Verum quia postmodum ad eorum peruenit notitiam, quod quarto consanguinitatis gradu ad invicem se contingunt, ipsi super hoc Apostolice Sedis misericordiam implorarunt stb. (a többi mint 32. sz. a.). Datum apud Urbemveterem VII. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Momumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 110. l.)

34.

IV. Miklós pápa a szava-i püspökség betöltése iránt intézkedik. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Antibarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Per tuas et etiam carissime in Christo filie nostre Elene Regine Servie illustris litteras nuper nobis transmisas accepimus, quod in Albanie partibus iuxta Sclavos quedam habetur Civitas, Sava nomine, que iam longi temporis spatio distructioni succubuit, eius incolis per diversa loca dispersis; se de novo in Civitate predicta quamplures viri Catholici de incolarum ipsorum progenie, ut dicitur, existentes, et alii etiam diversarum partium convenerunt, moramque in illa continuam contrahunt, Episcopum cum instantia postulantes. Quapropter quod predicte Civitatis clerici ad electionem procedentes Episcopi, quendam presbiterum Petrum nomine, virum utique catholicum et fidelem, in suum et eiusdem Civitatis elegerunt Episcopum et pastorem, petendo, a te, utpote Metropolitano ipsorum humiliter et instanter, ut electionem huiusmodi auctoritate tibi tradita confirmares: sed petitioni eorum annuere noluisti, nisi prius super hoc a nobis licentiam obtineres. Quare tu et prefata Regina a nobis supplicastis humiliter, ut super hoc providere de benignitate solita dignaremur. Nos igitur ad augmentum Catholice fidei sollicitis studiis intendentes, et volentes, ut expedit, salubriter et mature procedere, ac tuis et ipsius Regine desideriis benigne annuere,inhac parte gerentes quoque de tue circumspectionis industria fiduciam in Domino specialem, fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus si, inquisita de modo electionis, elegentium studiis et electi meritis diligentius veritate, dictam electionem canonicam et de persona ydonea inveniris canonice enlecratam, ipsam de consilio dilectorum filiorum . . . Prioris Predicatorum et . . . Guardiani

Minorum Fratrum Ordinum de Ragusio, auctoritate nostra confirmare procures, ac eidem electo munus consecrationis impendas, faciens sibi a suis subditis obedientiam et reverentiam debitam exhiberi. Alioquin, electione predicta rite cassata, eisdem clericis de aliqua persona catholica ydonea et Apostolice Sedi devota, que tanto congruat oneri et honori, hac vice auctoritate predicta, de ipsorum tamen Prioris et Guardiani consilio, providere non differas in Episcopum et pastorem. Contradictores etc. Datum apud Urbemveterem. II. Idus Junii, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 111. l.)

35.

IV. Miklós pápa a szent föld felsegítésére a keresztnek hirdetését elrendeli. 1291.

Nicolai Papae IV. bulla cruciata pro Priori Generali Ordinis Sancti Augustini ad praedicandum ob terrae Sanctae miserabilem statum et liberationem per XXX fratres Crucis ministerium citra mare, praeter Siciliae, Ungariae, Boemiae et Poloniae Regna, pro inclito generali passagio festi Sancti Joannis Baptistae 1293. Datum apud Urbemveterem kalendis Augusti Pontificatus anno quarto.

(Cherubini Bullarium Magnum I. 167. után a Monumenta Boica IV. köt. 498. lap.)

36.

Lodomér esztergami érseknek beismervénye, hogy a sz. tamási esztergami prépostság nevében a nyúlszigeti apáczazárdával a pesti vámjövedelemre nézve egyezkedett. 1291.

Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis locique eiusdem Comes perpetuus vniuersis presencium noticiam habituris salutem in Domino. Nouerint uniuersi presencium noticiam habituri, quod cum inter nos nomine Magistri Thome Prepositi Sancti Thome martiris de Promontorio Strĩgoniensi, scolaris Paduani, et Capituli loci eiusdem ex una parte, et Conuentus religiosarum personarum sororum Monasterij Sancte Marie de Insula iuxta Budam ex altera, super medietate tributi fori de Ueteri Pest, quam ex collacione felicis recordacionis quondam Emerici Regis Hungarie competere sibi dicebat, predicte Ecclesie Sancti Thome, cuius Ecclesie ad nostram solicitudinem pertinentis, procuracionem nos gerimus quoad presens, primum coram Ladizlao Rege Hungarie, et nunc coram Andrea Dei gracia Regni Hungarie Rege illustri, mota fuisset materia questionis; et ipsa questio fuisset aliquamdiu ucntilata, et postmodum per nos, et fratres Vgrinum filium Parazth de genere Chaak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine Fratrum Predicatorum, ipsarum religiosarum sororum procuratores legaliter institutos, et de ratihabicione earundem sanctimonialium mandato sufficienti munitos, in personam domini nostri A. Regis sub apposicione certe pene pecuniarie, quàm pars non acceptans soluere deberet parti arbitrium acceptanti, ex utraque parte compromissum fuisset; tandem utriusque partis instrumentis coram deputatis a domino nostro Rege Prelatis et Baronibus iusticie zelantibus hinc inde exhibitis, plene perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis, ante euentum arbitrij siue laudi promulgandi per ipsum dominum nostrum Regem, in hanc pacifice composicionis seriem pari concordia et

communi consensu deuenimus nos et ipsi fratres superius nominati, tocius Conuentus predictarum religiosarum sororum procuratores, sindici seu defensores: quod nomine et uice nominatorum Prepositi et Capituli Sancti Thome ipsam dimidiam partem tributi fori de Ueteri Pest prefatis sororibus cum iure proprietatis et perpetui dominij reliquimus possidendam perpetualiter et habendam, assignatis in manus prefatorum Fratrum procuratorum sepedicti Conuentus omnibus instrumentis, que super iure percipiendi partem dimidiam eiusdem tributi habebat Ecclesia Sancti Thome, omnibus alijs instrumentis quocunque ingenio siue causa nunc non aparentibus omnibus omnino viribus carituris. In cuius tributi permutacionem siue concambium sepefati Fratres ipsius Conuentus expresso mediante consensu contulerunt, tradiderunt, assignauerunt et dederunt quandam uillam Isa uocatam, sitam iuxta Danobium in Comitatu de Comarun penominate Ecclesie Sancti Thome cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, uidelicet pisscaturis, insulis, siluis, fenctis, terris arabilibus cultis sev incultis, et vniuersis alijs communitatibus (igy „commoditatibus“ helyett) quocunque nomine censeantur, sub cisdem metis et terminis, quibus honorabilis et religiosus ipsarum dominarum Conuentus prefatam villam Isa titulo donacionis seu collacionis felicis recordacionis quondam Regis Hungarie Bele quarti possederat ad hec tempora, pure, quiete plene et pacifice, pleno iure assignato dicte Ecclesie Sancti Thome, prefati Bele Regis priuilegio collacionem seu donacionem eiusdem ville Isa plenius et expressius continente. In cuius rei memoriam presentes dari fecimus litteras cum apensione nostri sigilli autentici munimine roboratas. Datum apud Budam anno Domini M°CC° nonagesimo primo, dominica proxima post Ascensionem Domini.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét kék-sárga zsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

37.

Az esztergami káptalannak ugyanazon egyezkedést tárgyazó bizonyságlevele. 1291.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, significantes vniuersis presencium noticiam habituris, quod cum inter venerabilem patrem dominum nostrum dominum Lodomerium miseracione Diuina Archiepiscopum Strigoniensem nomine Magistri Thome Prepositi Sancti Thome Martiris de Promontorio Strigoniensi, scolaris Paduani, et Capituli loci eiusdem ex una parte, et Conuentum religiosarum personarum sororum Monasterij Sancte Marie de Insula iuxta Budam ex altera, super medietate tributi fori de Veteri Pest, quam ex collacione felicis recordacionis quondam Emerici Regis Hungarie competere sibi dicebat, predicte Ecclesie Sancti Thome, cuius Ecclesie ad ipsius domini nostri Archiepiscopi sollicitudinem pertinentis procuracionem ipse gerit quoad presens, primum coram Rege Ladizlao Vngarie, et nunc coram Andrea Dei gracia Regni Hungarie Rege illustri, mota fuisset materia questionis, et ipsa questio fuisset aliquamdiu uentilata, et postmodum per eundem dominum nostrum Archiepiscopum, et fratres Vgrinum filium Parasth de genere Chak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine Fratrum Predicatorum, ipsarum religiosarum sororum procuratores legaliter institutos, et de ratihabicione earundem sanctimonialium mandato sufficienti munitos, in personam eiusdem domini nostri Andree Regis, sub apposicione certe pene pecuniarie, quam pars non acceptans soluere deberet parti arbitrium acceptanti, ex utraque parte compromissum fuisset; tandem utriusque partis instrumentis coram deputatis a domino nostro Rege Prelatis et Baronibus, iusticie zelatoribus, hinc inde exhibitis plene perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis, ante euentum arbitrij siue laudi pro-

mulgandi per ipsum dominum nostrum Regem in hanc pacifice composicionis seriem pari concordia et communi consensu deuenerunt idem venerabilis pater dominus noster Archiepiscopus, et ipsi fratres superius nominati tocius Conuentus predictarum religiosarum sororum procuratores, sindici sev deffensores: Quod nomine et vice nominatorum Prepositi et Capituli Sancti Thome ipsam dimidiam partem tributi fori de Veteri Pest prefatis sororibus cum iure proprietatis et perpetui dominij memoratus dominus noster Archiepiscopus reliquit possidendam perpetualiter et habendam, assignatis in manus prefatorum fratrum procuratorum sepedicti Conuentus omnibus instrumentis, que super iure percipiendi partem dimidiam eiusdem tributi habebat Ecclesia Sancti Thome, omnibus alijs instrumentis, quocunque ingenio siue causa, nunc non apparentibus, omnibus omnino viribus carituris. In cuius tributi permutacionem siue concambium sepefati fratres ipsius Conuentus, expresso mediante consensu, contulerunt, tradiderunt, assignauerunt et dederunt quandam villam Ysa uocatam, sitam iuxta Danubium in Comitatu de Comarun prenotate Ecclesie Sancti Thome cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, videlicet piscaturis, insulis, siluis, fenetis terris arabilibus cultis sev incultis, et vniuersis alijs communitatibus (igy) quocunque nomine censeantur, sub eisdem metis et terminis, quibus honorabilis et religiosus ipsarum dominarum Conuentus prefatam villam Ysa titulo donacionis sev collacionis felicis recordacionis quondam Regis Hungarie Bele quarti possederat ad hec tempora, pure, quiete, plene et pacifice pleno iure, assignato dicte Ecclesie Sancti Thome prefati Bele Regis priuilegio, collacionem sev donacionem eiusdem ville Ysa plenius et expressius continente. In cuius rey memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras, ad peticionem parcium predictarum, et eiusdem domini nostri Andree de speciali mandato, sigilli nostri appensione dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris anno Domini M°CC° nonagesimo primo, tercio kalendas Junij.

A B C

(Eredetie börhártyán kék-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

38.

Marczel nónai püspök átirja De Peymes Vilmos, a templomrend magyarország-szlavoniai mesterének bizonyos Zablatai bérbirtokot tárgyazó 1284-ki adományát. 1291.

Nos Marcellus Diuina miseracione Episcopus Ecclesie Nonensis vniuersis quibus expedit presentes inspecturis salutem in Domino sempiternam. Nouerit Uniuersitas vestra, nos uidisse, legisse et diligenter inspexisse litteras fratris Guillemi de Peymes Domorum Milicie Templi per Hungariam et Sclauoniam Magistri cum uero suo sigillo pendenti, cuius tenor talis est:

Nos frater Guillemus de Peymes stb. (következik a gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 403. l. közölt 1284-ki okmány.)

In cuius inspeccionis astruendam ueritatem et perpetuam firmitatem sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Anno Domini M°CC°LXXXX°I° in festo Sancti Dyonisij. Et ego frater Salomon Prior Prouincialis Hungarie predictas litteras eadem die perlegi et diligenter inspexi, et ad peticionem memorati Luce pro maiori firmitate presentibus apposui sigillum meum.

(Eredetie börhártyán, melyről a két előbb hártyazsinegről függött pecsét már elveszett, a nemz. muzeum kézirattárában.)

39.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Batyz comes Gömör helység birtokába iktattatott, ennek határjárásával együtt. 1291.

(O)mnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Quum ea que aguntur in tempore, ne pariter elabantur cum tempore, litterarum solent patrocinio solidari; maxime cum id inconcussum perseueret, quod instrumentis publicis roboratum fuit. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Comes Batyz Magnus, filius Markus, personaliter in nostri accedens presenciam, exhibuit nobis litteras domini nostri Andree Illustrissimi Regis Hungarie; quarum quidem litterarum tenor talis es:

Andreas D. gr. Rex Hung. stb. (következik III. Endre királynak iktatási parancsa, mint fentebb 13. sz. a.)

Nos itaque preceptis Regie Excellencie obedire cupientes, vt tenemur, Magistrum Briccium socium et concanonicum nostrum ac Archydiaconum de Zabowchy, vna cum homine Regio videlieet Beke filio Paznan de Val ad statucionem predicte possessionis Gumur, et omnia premissa exequenda (destinauimus); qui demum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria secunda proxima ante festum Assumpcionis Beate Virginis Gloriose accessissent ad faciem prenotate possessionis Gumur, et vicinos et commetaneos suos vniuersos inibi legitime conuocando, eundem Comitem Batyz ad predictam possessionem Gumur statuissent, per ipsum et heredes suos, heredumque suorum successores jure perpetuo pacifice et irreuocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam; statucione autem facta per continuos dies legitimos in eadem possessione exspectantes, si per quempiam contradictum extitisset; contradictore uero nullo existente, vna cum eisdem vicinis et commetaneis eiusdem possessionis Gumur, ac alijs nobilibus quam plurimis, per ueteres et antiquas

metas eiusdem possessionis Gumur perambulassent, et ubi necesse extitisset, nouas metas erexissent; et vniuersi vicini et commetanei dicte possessionis Gumur prephate statucioni, et reambulacioni et ereccioni metarum eidem Comiti Batyz consensum prebuerunt et assensum. Cursus autem metarum eiusdem possessionis Gumur, cum quibus a vicinis et commetaneis suis separatur, qualiter nobis predicti noster et homo Regius nobis vnanimiter recitarunt, taliter incipitur: Prima enim meta incipit in vna via, que de eadem Gumur ducit ad Elswa ad partes septemtrionales, et in capite cuiusdam Zalathnapatoka nomine sunt quatuor mete terree, quarum vna separat a possessione eiusdem Gumur, secunda est meta terre Ecclesie Beati Johannis Baptiste de Jazow, tercia distingit a possessione Chokothow, quarta a possessione Berechke; et de illis quatuor metis in vna uia graditur ad orientem in quodam Zalathnaberche nomine per quoddam spacium, et descendit ad quendam fontem nomine Monoroskuth, iuxta quam viam a parte septemtrionali cessisset possessioni Berechke, et a parte meridionali possessioni Gumur; et de eodem fonte currendo ad orientem cadit ad fluuium Sayo, et in eodem fluuio Sayo supra directe currit per magnum spacium, et quoddam nemus nomine Gyrusberek transeundo, quod est ex parte orientis eiusdem fluuij, peruenit ad quandam incuruacionem eiusdem fiuuij Sayo, et circa quandam arborem salicis exyt de eodem fluuio et giratur ad orientem, iuxta quandam arborem salicis sunt signa metarum, vbi ex parte meridionali cessisset possessioni Gumur, ex parte septemtrionali possessioni Zeplak; et deinde adhuc ad orientem currendo, et quedam fluuia vltra transeundo peruenit ad arborem *zylfa*, sub qua sunt due mete terree; et ab eadem arbore adhuc ad orientem parum currendo cadit ad quendam meatum fluuij Kuuesheer dictum; et in eodem meatu fluuij reflectitur ad meridiem penes quandam villam nomine Inferior Panych; qui meatus fluuij penes ortos eiusdem ville fluceret; et in eodem meatu aque currit ad meridiem per magnum spacium penes quandam uiam magnam, et venit ad quendam locum salicis, vbi sunt due mete terree, cuius meatus riuuli a parte orientis cessisset possessioni Panych, a parte occidentis possessioni Gumur; et inde reflectitur directe ad orientem, et uadit ad duas arbores

nyarfa vocatas, que sunt signa metarum, vbi a parte septemtrionali cessisset possessioni Panych, a parte meridionali possessioni Gumur ; et deinde uadit ad duas arbores ilicis, que sunt signa metarum ; et deinde peruenit ad Nogysyzpataka, et ubi ad eandem (igy) patak cadit, ibi est vnus lapis pro meta commissus ; et in eodem patak adhuc vadit directe ad orientem per longum spacium, et peruenit ad quandam uiam, que uia iuxta quasdam arbores piri eandem patak transiens penes eandem uiam a parte orientis est vna meta terrea, et a parte occidentis secunda, cuius riuuli a parte septemtrionali cessisset possessioni Panych et a parte meridionali possessioni Gumur ; et in processione eiusdem uie reuertitur ad meridiem, et uadit ad quandam arborem ilicis, sub qua tres antiquas metas reperiendo, alias tres nouas metas erexissent, quarum vna separat possessionem Panych, secunda possessionem Orohwan, tercia possessionem Gumur ; et in eadem uia adhuc uadit ad meridiem, et a parte eiusdem uie orientis cessisset possessioni Orohuan, et a parte occidentis possessioni Gumur ; adhuc in eadem uia currit ad meridiem, et peruenit ad quasdam arbores, vbi sunt tres mete terree, quarum vna est meta Orohuan, secunda est meta possessioni Lapsa, tercia est possessioni Gumur ; adhuc in eadem uia currit ad meridiem, et penes quandam arborem piri nomine *kechagow kurthuely* cadit ad quendam patak Sygypataka nomine, et in eodem meatu fluuij reuertitur, et uadit ad occidentem per longum spacium, vbi a parte eiusdem fluuij meridici cessisset possessioni Lapsa, et a parte septemtrionali possessioni Gumur ; et deinde uenit ad quendam locum ubi quedam semita eandem patak transiret, exyt de eadem patak et uadit ad meridiem ad lapidem *jegyku* dictum, qui pro signo mete diuisisset, vbi a parte orientis cessisset possessioni Lapsa, et a parte occidentis possessioni Gumur ; et ab eodem lapide uadit adhuc ad meridiem, et quandam uiam nomine *qerchwta* transeundo descendit ad quandam vallem Kyskemene dictam ; ubi due valles iunguntur, peruenit ad quandam uiam in eadem ualle existentem, iuxta quam uiam ex utraque parte sunt due mete terree, et in eadem via giratur et uadit ad occidentem, et per quoddam spacium currendo peruenit ad quandam uiam, quam inibi transeundo sunt due mete terree, et in processione eiusdem uie a parte meridionali cessisset

possessioni Starnafalwa, et a parte septemtrionali possessioni Gumur; et in progressione eiusdem uie giratur ad occidentem, et peruenit ad quendam meatum riuuli de quodam stagno nomine Pykente meantem, et in eodem meatu riuuli bene currendo ad occidentem iterum cadit ad fluuium Sayo, ubi a parte meridionali eiusdem meatus riuuli cessisset possessioni Starna, a parte septemtrionali possessioni Gumur; et in eodem fluuio Sayo giratur, et directe currit ad meridiem, et per longum spacium currendo in eodem fluuio Sayo peruenit penes quoddam torn ad possessionem Tornalya alio nomine Kewy constructam, vbi a parte orientis cessisset possessioni Tornalya, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in eodem Sayo adhuc currit ad meridiem, et peruenit ad quendam angulum nemoris, et ubi de fluuio Sayo meat vnus riuulus fluuij, et in eodem meatu uadit et cadit a *feketesaar*, cuius meatu riuuli a parte orientis cessisset possessioni Tornalya, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in eodem *feketesaar* uadit adhuc ad meridiem per longum spacium, et peruenit ad talem locum, vbi aliud *feketesaar* a parte occidentis means insimul cadunt, vbi a parte orientis cessisset possessioni Kyraly, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in illo alio feketesaar giratur et uadit ad occidentem, et quasdam alias uias transeundo perueniret ad quandam uiam, que de possessione Gunya ducit ad possessionem Beye, penes quam uiam sunt tres mete terree, quarum vna separat possessionem Kyraly, secunda possessionem Beye, tercia uero possessionem Gumur; et in eadem uia reuertitur et uadit supra ad septemtrionem per magnum spacium, et in eadem uia peruenit prope ad ad eandem possessionem Beye, et ubi eandem possessionem Beye eadem uia transiret, penes aliquas terras arabiles sunt due mete terree, vbi a parte eiusdem uie orientis cessisset possessioni Gumur, et a parte occidentis possessioni Beye; et in eadem via adhuc uadit ad septemtrionem per aliquod spacium, et quandam uiam transeundo cadit ad Kukenespataka, et in eodem Kukenespataka uadit supra ad montem Akaztowhegy vocatum, et ibi cadit ad quandam uiam berchywta nominatam, in quadam *berchy* existente ad septemtrionem, penes quam uiam sunt signa metarum; et in eadem uia adhuc currit ad septemtrionem per

magnum spacium, et peruenit ad arborem ilicis, sub qua sunt signa metarum, et cuius uie a parte orientis cessisset possessioni Gumur et a parte occidentis possessioni Beye; et in eadem *berchwta* reflectitur, et uadit ad aliam arborem ilicis, sub qua sunt signa metarum; et deinde reflectitur, et in quodam berch uadit ad septemtrionem, et peruenit ad quasdam arbores tylie, iuxta quas sunt tres magne mete terree antique, quarum vna separat possessionem Ochiothok, secunda possessionem Baranchy, tercia remanebit possessioni Gumur; deinde adhuc uadit ad septemtrionem, et quasdam uias transeundo cadit ad Gyartyanospataka, et peruenit penes quandam siluam Bykes nomine, et eandem siluam transeundo cadit ad Jakatyastow, vbi a parte occidentis cessisset possessioni vel terre Baranchy, et a parte orientis possessioni Gumur; et in eodem stagno bene currendo exyt ad quoddam berchy ad arborem cherhatar vocatam, sub qua sunt signa metarum; et deinde uadit adhuc ad septemtrionem, et cadit ad unam semitam, et in eadem semita peruenict ad quoddam patak nomine patak Prepositi, et iuxta quasdam arbores salicis penes eandem patak sunt tres mete terree, quarum vna separat terram Ecclesie Beati Johannis Baptiste de Jazow, secunda possessionem Gumur, tercia possessionem Baranchy; et inde reflectitur in meatu eiusdem patak, directe uadit ad orientem, et peruenict ad easdem quatuor metas vbi inceperat, et ibi terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem eidem Comiti Batyz presentes concessimus litteras nostras priuilegiales sigilli nostri pendentis munimine roboratas. Datum Agrie per manus Magistri Johannis Ecclesie nostre Lectoris; presentibus eodem Magistro Johanne Lectore, Mathya Cantore, Mykow Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Benedicto de Borsod, Egidio de Hungh, Briccio de Zabochy, Magistro Johanne de Heues Archydiaconis, ac alijs multis uitam ducentibus et iugitur Deo famulantibus. Anno Domini M°CC°LXXXX° primo; supradicto regnante Andrea Illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archyepiscopis; domino nostro venerabile patre Andrea Episcopo existentibus.

(A kiadvány egykorú pária bőrhártyán és pecsét nélkül, a budai kir. kamarai levéltárban.)

40.

Az egri káptalan átirja az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztályról készült okmányt. 1291.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod accedens ad nostram presenciam Comes Petrus filius Georgij de Sumus de genere Aba exhibuit nobis patentes litteras Omodey Palatini filij Comitis Dauid de eodem genere, non rasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, petens instanter, vt eas nostro inseri priuilegio faceremus. Nos igitur iustis peticionibus ipsius inclinati ipsas litteras de verbo ad verbum rescribi facientes, nostro fecimus inseri priuilegio. Quarum quidem tenor talis est:

Nos Comes Omodeus stb. (következik az alább 51. sz. a. közölt 1291-ki osztálylevél.)

In cuius rey testimonium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro St. Prepósito, Saulo Lectore, Mykou Custode, Marco de Patha, Symone de Zemlyn, Nycolao de Borsua, Dominico de Hewes Archidiaconis et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo primo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kanarai levéltárban.)

41.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Hernádi Kurchnak fiai és Bukchi Dénes, Balázs Dénes atyjának megöletése tárgyában barátságosan egyezkedtek. 1291.

A B C

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Michael, Symoun et Nilaus filij Kurch de iuxta Hernad ex una parte, ab altera uero Dyonisius filius Blasij de Bukch coram nobis personaliter constituti dixerunt: quod in causis, que racione mortis dicti Blasij patris ipsius Dyonisij per ipsos filios Kurch casualiter interempti vertebatur (igy) inter partes; mediantibus viris ydoneis taliter concordassent: Quod ijdem filij Kurch racione dicte mortis, quandam terram eorum Petury nominatam iuxta terram eiusdem Dyonisij, et terram Peteuch filij Petri Meger uocatam in Comitatu de Zemlyn circa fluuium Hernad existentem, cun omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis dedissent et tradidissent, et coram nobis tradiderunt eidem Dyonisio, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam et habendam; e conuerso autem idem Dyonisyus eosdem filios Kurch ac heredes eorundem racione prephate mortis dimisisset et coram nobis dimisit per omnia expeditos. Et prephatus Peteuch coram nobis personaliter constitutus huic tradicioni plenum consensum prebuit et assensum. Insuper obligauerunt se dicte partes et heredes suos racione omnium premissorum sese mutuo et heredes eorum vniuersos ab omnibus impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Stephanos Preposito, Saulo Lectore, Mykou Custode, Martino Magistro

de Pacha, Symone de Zemlyn, Nicolao de Borsua, Egidyo de Wng, Dominico de Hewes Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo primo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis, et domino nostro venerabili prtre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

Eredetie börhártyán, melyről ibolyaszinű selyemzsinóron a pecsét függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

42.

A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Arnold mester Naratynch és Ivánkatelki nevü jószágait, melyek Hahold comesnek voltak elzálogosítva, fiának István mesternek eladja. 1291.

Capitulum Ecclesie Albensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Solent scriptis redigy facta mortalium, ne diuturnitate temporis in dubium reuocentur; vel ut ea que in tempore aguntur, ne cum tempore defluant et labantur, ad cauthelam scripti solent patrocinio communiri. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod constitutis coram nobis Magistro Arnoldo filio Comitis Arnoldy ab una parte, Magistro Stephano filio Comitis Haholdy ex altera: idem Magister Arnoldus duas terras seu possessiones suas Naratynch et Ivankatheluky nuncupatas, quibus ab aquilone, ab oriente, et a meridie predictus Magister Stephanus commetatur, cum omnibus utilitatibus suis, cum dimidietate fluuij Mure et tributi, indignacione Stephani Regis ad eosdem existente, per Nycolaum filium Comitis Arnoldy fratrem eiusdem pro sexaginta marcis plene a Comite Haholdo habitis et receptis, ipsi Comiti Haholdo patri eiusdem Magistri Stephani pignori obli-

gatas, quas eciam idem Magister Arnoldus, cum filiam Comitis Ladizlay fratris Theodori Prepositi in vxorem habere uoluisset, ad id negocium suum pro viginti marcis denariorum ab ipso Magistro Stephano plene receptis a festo Sancti Nycolay confessoris infra octauas medij kadragesime proximo venturas redimendas pignori obligasset Magistro Stephano supradicto, tali condicione mediante; quod si ipsam octauam crastinauerit in redimendo, incurret penam dupli. Quas in prefixo termino scilicet possessiones redimere nequiuit, et insuper viginti marcas in denarijs idem Magister Arnoldus ab ipso Magistro Stephano recepisset iterato; confessus est pro dictis rebus et pecunijs eidem Magistro Stephano finaliter perpetuasse et vendidisse iure perpetuo in heredum heredes, heredumque successoribus, et inreuocabiliter pacifice possidendas. Vt ijdem Magister Arnoldus et Magister Stephanus retulerunt, cursus distinccionum prefatarum terrarum seu possessionum hoc hordine distinguntur: Prima siquidem meta incipit ab occidentali parte super fluuium Mura, ubi fluuius Lhubulha incidit in fluuium Mura; inde tendens uersus orientem peruenit ad Capcha; abhinc adhuc ad plagam orientem iuxta eandem Capcham, et iuxta finem Iwankatheluky peruenit ad vimina; abinde uadit adhuc iuxta finem unius terre arabilis ad partem orientis, et peruenit ad arborem platani, que dicitur *akaztofa*, que eciam separat a terra Lyndva; exinde flectitur ad partem meridionalem, et quandam magnam viam saliendo peruenit ad metam terream; inde uero uersus meridiem tendendo iuxta finem Iwankatheluky peruenit ad plurima vimina; deinde ad partem meridionalem eundo est meta terrea; inde tendendo ad partem meridionalem peruenit ad finem quorundam viminorum, in eadem uero viminosa valle uadit et circuit de parte orientis ad partem meridionalem, peruenit ad monticulos, iuxta quos in parte orientali in valle Slufa circuit uersus orientem, et peruenit ad duas arbores ilicum, in quarum medietate est arbor vlmes; exinde reflectitur ad partem meridionalem, et peruenit ad arborem ilycis quatuor ramos habentem; adhuc eciam uersus meridiem tendendo peruenit ad dumum Pauly; abhinc adhuc ad plagam meridionalem pergendo peruenit ad Zabemalaca, de qua incidit in fluuium Mura; et ibi terminatur. In cuius vendicionis robur et memoriam plenio-

rem ad eorundem (így) parcium instanciam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine confirmatas. Anno Dominice Incarnacionis M°CC° nonagesimo primo, ydus Decembris; Reuerendo viro Magistro Theodoro Ecclesie nostre Preposito, aule Regie Vice Cancellario, Esau Cantore, Gregorio Custode, Johanne (Ihoe) Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

43.

A Gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a székely eredetü Benczencz fiai Bottelek nevü földjüket Dániel és Salamon Kelnöki Csel fiainak eladták. 1291.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transsiluane uniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus; quod Stephanus et Dominicus filij Benchenhe de genere Siculorum pro se et Mikone fratre ipsorum personaliter coram nobis comparendo, terram suam Bothteluk vocatam, ex collacione felicis recordacionis Regis Stephani, ut ex priuilegio eiusdem domini Regis exinde confecto intelleximus, sibi donatam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs sub ijsdem antiquis metis, signis et terminis, quibus eam ijdem filij Bechenhe habuerunt et possederunt, dederunt, tam ex parte sua quam ex parte Mikonis predicti fratris sui, Danieli et Salomoni Comitibus, filijs Chel de Kelnuk, et per eos eorundem successoribus jure perpetuo possidendam et habendam, pro viginti marcis fini argenti per eosdem filios Becenhe, ut ijdem dixerunt, a dictis filijs Chel plene habitis et perceptis. Cuius quidem terre mete seu termini, sicut ex tenore memorati

priuilegij domini Stephani Regis didicimus, tali ordine distinguntur: Incipit enim prima meta a parte orientali a meta terre Iuanche iobagionis Castri Albensis Transsiluani, ubi habet metam terream iuxta metam ipsius Iuanche iuxta Morisium; inde venit ad metam terre Saxonum de Romoz, vbi habet metam iuxta metam terre de Romoz; inde vadit ad metam terre Saxonum de Waras,ubi habet metam; deinde protenditur ad metam terre Golmar, que est Egidij filij Leustachi; exinde iuxta terram Golmar, que pertinet ad Egidium, vadit superius supra Morisium ad terram Iuanche supradicti ad priores metas, aqua Morisij a parte meridionali a meta terre Golmar, que est Egidij, usque terram Iuanche antedicti, ipsi terre Bothteluk remamente, a parte vero septemtrionali villam Gyog contingente, ibique terminatur. Item Stephanus et Dominicus predicti tam se quam ipsum Mikonem fratrem suum obligauerunt expedituros proprijs laboribus et expensis pretactos filios Chel ab omni, quam contra eosdem racione prenotate terre Bohtteluk processu temporis per quempiam oriri contingeret accione, uel de alijs possessionibus suis equiualentem terram conferre filijs Chel prenotatis. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem ad peticionem et instanciam parcium presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Petro Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno Domini M°CC° nonagesimc primo.

(A gyulafehérvári káptalan 1379-ki átiratából a mélt. gróf Teleky család marosvásárhelyi közös levéltárában. Közli Szabó károly.)

44.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Zynki Lőrincz és Demeter bizonyos földbirtokukat Barch, Barch fiának elzálogosították. 1291.

Nos Capitulum Jauriensis Ecclesie memorie commendandantes significamus quibus expedit presencium per tenorem, quod Laurencio et Demetrio filijs Zynk nobilibus de Zynk pro se ab una parte, Barch filio Barch similiter pro se de eadem ex altera, coram nobis personaliter constitutis, ijdem Laurencius et Demetrius porcionem suam quam habent in terra Clementis ac Egidij proximorum suorum sine herede decedencium, quam quidem porcionem Comes Gregorius filius Petri mediantibus nostris priuilegialibus litteris eisdem pro quinque marcis et fertone latorum denariorum Viennensium antiquorum uendidit coram nobis, eidem Barch filio Barch pro tribus marcis consimilium denariorum Viennensium pignori obligarunt; tali modo, quod quandocunque uoluerint et facultas eis suppeterit, pro sumpma superius expressa redimendi habeant liberam facultatem. Datum tercia feria proxima post festum Beate Katerine uirginis, anno Domini M° ducentesimo nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét hátúl volt oda nyomva, de már lemállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

45.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Kozma comes Falisztar nevü birtokot serviensének Lászlónak adományozta. 1291.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis nobili viro Cozma Comite filio Comitis Cozme de Bozyn, et quodam iuuene Gon nomine officiali Comitis Pauli fratris predicti Cozme pro eodem Paulo domino suo ab una parte, et Ladizlao filio Stephani seruiente eiusdem Comitis Cozme ab altera; idem Cozmas est confessus viua uoce, quod prefatus Ladizlaus seruiens suus sibi a multis temporibus anteactis fidelia seruicia et meritoria obséquia, diuersis casibus fortune exponendo se, temporibus et locis oportunis semper et indefesse inpendisset; et maxime ipsum Cozmam Comitem dominum suum a periculo et pena mortis prompta et ordinata per Eberhardum tunc Comitem Posoniensem, suo auxilio et fidei consilio libarasset. Pro quo facto idem Ladizlaus ablatis omnibus bonis suis proprijs et populorum suorum in uilla sua circa Humoro existencium, maximum dampnum et proscripcionem, ac graues inuirias subportasset. Pro quibus tot et tantis seruicijs fidelibus et admodum oportunis eidem Ladizlao recompensacionem facere cupiens aliqualem, licet exiguam et modicam; tamen ad presens quandam possessionem suam hereditariam ad suam propriam porcionem pertinentem, videlicet dimidietatem possessionis Phalistą uocate in Chollocuz existentis, cum omnibus utilitatibus suis, scilicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, pascuis pecorum, aquis et piscinis, ac suis pertinencijs vniuersis, cum bona voluntate Comitis Pauli karissimi fratris sui consencientis et permittentis, liberaliter et libenter, sicut eciam hoc nobis predictus Gon ex parte do-

mini sui predicti Pauli Comitis retulit personaliter coram nobis comparendo, donasset, dedisset et tradidisset eidem Ladizlao, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irreuocabiliter possidendam: obligando se, quod quicunque processu temporum ipsum Ladizlaum aut suam posteritatem pro prenotata possessione attemptauerit inpetere vel vexare; extunc idem Comes Cozmas tenebitur expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam ad peticionem utriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinta feria proxima ante dominicam Esto Michi.

A B C D

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét megyszinű-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

46.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gergely és Pál, Byr nevü földnek fele iránt János ellen perlekedők, perközben egyességre léptek. 1291.

Nos Capitulum Ecclesie Waradiensis damus pro memoria, quod Gregorio filio Petri, et Paulo filio Pauli de Zomogu ab una parte, item Johanne filio Gregori de Byr, astante sibi Comite Laurencio filio Pauli cognato suo, ab altera coram nobis personaliter constitutis, propositum extitit per eosdem; quod in causa, quam ijdem Gregorius et Paulus super facto dimidietatis terre Byr nominate contra eundem Johannem vicesimo secundo die Beati Michaelis Arcangeli coram domino Rege habebant, propter bonum pacis per arbitrium proborum virorum ad talem formam composicionis deuenis

sent: quod dictus Johannes pro redempcione dimidietatis memorate terre Byr, quam ipsi Gregorius et Paulus nomine sui iuris ab eodem repetebant, ut prediximus, decem et octo marcas, partim in denarijs pro tempore currentibus, partim uero in extimacione condigna, prefatis Gregorio et Paulo in octauis Beati Nicolai confessoris nunc uenturis coram nobis soluere teneretur et deberet, cum duplo, si terminum obmitteret in soluendo; facta autem totali solucione sepedicti Gregorius et Paulus litteras nostras stabiles super facto predicte medietatis terre Byr ipsi Johanni filio Gregori dari facere assumserunt et conferri. Datum quarto die quindenarum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Bőrhártyán kelt zárt levél, melynek hátára szintazon kéz ezeket irta „super decem et octo marcis persoluendis ad octauas Beati Nicholai confessoris pro Johanne filio Gregori." Másolta Horvát István a Kállay nemzetség levéltárából.)

47.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hulug és Tótlak helységeket tárgyazó per alkalmával a perlekedő felek barátságosan egyezkedtek. 1291.

Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Petrus Comes filius Vytemeri, Michael filius Johannis, pro se et pro Ladizlao fratre suo coram nobis constituti recitarunt: quod cum Comitem Ladizlaum, Laurencium et Vencezlaum filios Razlay, Stephanum filium Ladizlai, Emericum filium Vitemeri, et Dominicum filium eius ad presenciam domini N. Palatini prouocassent super facto terre Hulug et Touthlak vocatarum; tandem propter bonum pacis (ad talem ar)ticulum composicionis deuenerunt: quod Comes Petrus et Mychael cesserunt liti et accioni prescriptarum possessionum, easdem

filijs Razlay et St. predictis perpetue donacionis titulo relinquendo; tercia parte Hulug et Touthlak salua remanente, que Emerico et Dominico est devoluta. E conuerso autem filij Razlay et St. filius Ladizlai de possessione eorum hereditaria Ozkou vocata, iuxta terram Comitis Petri hereditariam, reliquerunt quandam particulam terre, que talium metarum cursu terris Comitis Petri copulatur : quod prima meta incipit in salice supra vnam paludem ab oriente, de qua venit ad duas metas, in quarum vna est salix; de quibus ibit ad tres metas angulares; abinde diuertit ad occidentem, et sunt due mete terree iuxta vnam viam cumulate; quam saliendo currit ad duas metas; a quibus descendit ad metas angulares, quarum vna separat ipsam terram de terris Chama; ibique terminatur. Hoc adiecto, quod Petrus Comes filios Razlay a suis propinquioribus; et e conuerso filij Razlay Comitem Petrum a suis consanguineis super diuisione facta tenentur expedire laboribus proprijs et expensis. Gregorius filius Vencezlay, prout pro se et pro Nicolao fratre suo aderat, consensum prebuit, et assensum; prout ratum sic presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Mychaele Preposito Ecclesie nostre, Blasio Custode, Symone Decano existentibus; anno ab Incarnacione Domini M°CC° nonagesimo primo.

(A vasvári káptalannak 1360. „secundo die festi Beati Andree Apostoli" alatt „Magister Laurencius filius St. et Benedictus filius Johannis de Nadasd" kivánatára kiadott átiratából; mely I. Lajos király parancsára „nobilis domine Claro vocate consortis Nicolai filij Michaelis de Eguruar, filie videlicet Peteu filij Petri de Makra" kéréséből 1378. „tercio die festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum" ujból átirva kiadatott; a budai kir kamarai levéltárban.)

48.

A turóczi konventnek bizonyságlevele, hogy László Lászlónak fia Turóczi birtokát Jakab Latibor fiának eladta. 1291.

Nos Iuanka miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turch memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit per presentes: quod Ladizlaus cum filio suo Ladizlao ad nostram accedentes presenciam confessi sunt, quandam particulam terre de terra ipsorum hereditaria in Turch existenti, uendidisse nouem marcis et vno fertone Jocobo filio Latybor, et heredibus suis heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam. Cuius quidem terre prima meta incipit in fluuio Turuch in vno profundo *evrem* (így „verem“ helyett); deinde procedit ad viam magnam, et transiens ipsam uenit ad *chypkebokor*; inde uenit infra circa pratum, et circa idem pratum uadit super arborem *bakatyafa*; et ibi idem pratum prosilyt super fossatum molendini, et sic terminatur. Vnde nos ad peticionem parcium litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini millessimo CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét hártyazsinegen függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

49.

A váradi konventnek bizonyságlevele, hogy Durug comes fiai Eched nevü földüket sógoruknak Gyulának átengedték. 1291

I. misericordia Diuina Prepositus et Conuentus Sancti Stephani Prothomatiris de Promontorio Waradiensi omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est omnium uera salus. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum Ladizlao et Marcho filijs Comitis Durug, pro se nec non Alberto et Dominico fratribus suis ab una parte, Gyvla filio Gyvla eorum sponso ab altera coram nobis personaliter constitutis, ijdem Ladizlaus et Marchus quandam terram seu possessionem ipsorum Eched nuncupatam, in heredibus eorum, ut dixerunt, per femineas proles donandam, dandam et uoluendam, sub una meta et distinccione inclusam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, eidem Gyvle sponso ipsorum, et per eum uxori eiusdem, eorum sorori, causa mutue dileccionis, utpote Durug ipsorum pater predictus tempore contractus matrimonij sue filie Gyule suo spon so, ut ijdem dixerunt, tradiderat, iure perpetuo possidendam modo cum simili ijdem Ladizlaus et Marchus suarum uoce, et fratrum suorum predictorum, eidem Gyule dederunt, tradiderunt, donauerunt inreuocabiliter et pacifice possidendam. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem litteras priuilegiales nostri sigilli munimine presentes duximus munieudas. Datum ab Incarnacione Domini anno M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie börhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

50.

Apor mester pozsonyi főispánnak Apka nevü helység határait szabályozó intézkedése. 1291.

Nos Magister Opowr Comes Posoniensis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos visis litteris domini nostri Regis super facto cuiusdam terre Castri Posoniensis Apka vocate, per Nicolin, Isaac, Ladizlaum, Andream, Ileres et Jacobum iobagiones Castri Posoniensis nobis exhibitis, ipsam terram Apkam, que a parte septemtrionali terre Iwanch contiguatur, a parte vero orientali ville Abbatis Oloch vocate vicinatur; item a parte meridionali terre Comitis Petri filij Tyburchij Adasioanusfelde vocate, et villis Reche et Pekchen vocatis similiter vicinatur, reambulatam presentibus conmetaneis et vicinis statuimus ipsis Nicolyn, Isaac, Ladizlao, Andrea, Ileres et Jacobo predictis sub antiquis metis et terminis nullo contradictore existente possidendam et habendam. Datum in Werekenee dominica proxima ante festum Beati Galli confessoris, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(III. Endre királynak 1291. megerősítő okmányából, mint fentebb 23. sz. alatt.)

51.

Az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztály 1291.

Nos Comes Omodeus filius Comitis Dauid, Magister Dyonisius filius Bodun, Comes Bodun filius Georgij, ceterique nobiles de genere Aba, memorie commendantes tenore presen-

cium significamus quibus expedit vniuersis: quod cum super possessionibus Comitis Georgij filij Petri de Sumus, Comitis Nicolay, Magistri Thome, Comitis Johannis et Magistri Michaelis fratrum suorum de generacione nostra, uolentibus ipsis et assumpmentibus, diuisionem equalem fecissemus tali modo, quod a parte occidentali ultra fluuium Harnad possessiones ipsorum cum omnibus suis utilitatibus et villa Lemes cessissent Comiti Georgio fratri ipsorum possidende; item villa Obus et Scine Comiti Nicolao similiter cum omnibus utilitatibus suis; item Magistro Thome villa Balar et Puch vocate ad suam porcionem; item eidem Johanni uilla Bodomer Maior et Minor Bodomer uocate ad suam porcionem; item Michaeli Magistro minori fratri ipsorum uilla Beretey et Terebey uocate similiter cum suis pertinencijs cessissent possidende; in uilla autem Sumus ipsis quinque fratribus cuilibet decem mansiones equaliter diuidende cessissent. Tandem post mortem predicti Magistri Thome super porcionem suam fratres ipsius contencionem habuerunt. Nos autem procurantes, ut ne magna zizania inter ipsos ualeat generari seu oriri, partibus uolentibus et assumpmentibus ordinauimus: vt ipse Comes Johannes pro porcione sua, quam habuit in Sumus, et pro tota porcione predicti Magistri Thome, habeat et possideat, sicut a nobis bona uoluntate fieri postulabat, uillam Puch, que erat in porcione Magistri Th., alia autem porcio ipsius Magistri Thome cessit alijs fratribus suis perpetuo et irreuocabiliter possidenda. Datum in Zokola in festo Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M° ducentesimo octuagesimo.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

52.

Spalato és Trau dalmatiai városok közti szövetség. 1291.

In Dei nomine Amen. Annó Natiuitatis eiusdem M°CC° nonagesimo primo, indiccione quarta die XXII. Januarij. Quum aperte sacra testetur Scriptura, necesse esse vt eueniant scandala, et per loca ac ciuitates orbis terrarum guerre ac pestilencie sepissime oriantur — — — — — scripta communia de persecucionibus et guerris inuicem volentes conculcare, sed pocius ad honorem ac fidem debitam gloriosi Regis Hungarie conseruare: propterea his diebus in presencia infrascriptorum testium, nobilis viri domini Micha Petri de Spalato, Sindici et procuratoris Communis ac singularium personarum Ciuitatis Spalati, prout de eius Sindicatu patet per instrumentum publicum — — — — — — — Notarij confectum ex parte una; et nobilis viri domini Dessa Mursize de Tragurio, Sindici et procuratoris Communis et singularium personarum Ciuitatis Tragurij, vt de eius Sindicatu constat per instrumentum publicum in manu sua confectum, per me Nicolaum Palmerij Notarium visum et lectum ex parte altera; vnanimiter et concorditer Sindici earum Ciuitatem nomine, et de consensu, voluntate et licencia ipsorum Communium fecerunt inter se etc. societatem, amiciciam et generalem vnitatem, habituram et duraturam inter dicta Communia per quinque annos proxime venturos, complendos et continuos, quam quidem societatem et amiciam et vnitatem promiserunt dicti Sindici ad inuicem vnus alteri nomine ipsorum Communium vsque ad predictum tempus tenere et obseruare — — — — et illibatam, non obstantibus aliquibus casibus, factis seu condicionibus, qui interuenerunt et contigerunt inter Communia, vel personas suprascriptas, seu alicuius ipsorum. Promittentes ad inuicem ipsi Sindici vnus alteri, nomine vt supra, amicari et inimicari quibuscumque Communibus et personis, que et qualia amicarent seu inimicarent alteri Communium predictorum, ac

eciam vna alteri ipsorum dare omne consilium, auxilium et defensionem contra omnia illa Communia et personas singulares, que vel qualia guerras, lesiones et dampna facerent seu inferrent alteri horum Communium predictorum per aquas seu terras; salua semper reuerencia, honore et fidelitate debita pro Serenissimo et Illustrissimo nostro Rege Hungarie, ac eciam domini Bani, qui pro tempore fuerit pro ipso domino Rege. Et promiserunt predicti Sindici ad inuicem vnus alteri Sindico, nomine vt supra, eligere Comitem et Potestatem siue Rectorem de vna et eadem terra prout de terra fuerint inuicem concordes, ad prefinitum dictum tempus. Que omnia et singula supradicta dicti Sindici obligarunt se sindicario nomine ipsorum Communium ad inuicem vnus alteri attendere et obseruare, et jn nullo contra facere vel venire, sub pena MM marcharum argenti, obligacione bonorum ipsorum Communium, medietas cuius pene deueniat in Serenissimum Regem Hungarie, et alia medietas deueniat Ciuitati seruanti predicta. Que pena tocies conueniatur et exigi possit cum effectu a parte non obseruante, quocies per aliquam vel aliqua ipsorum in predictis aut aliqua predictorum fuerit contrauentum. Qua pena soluta vel non, saluum sit presens contractum. Insuper predicti Sindici nomine ipsorum Communium ad conseruacionem et obseruacionem omnium predictorum iurauerunt ad Sancta Dei Euangelia corporaliter libro tacto, predicta omnia et singula firma et rata habere et tenere, et in nullo contrafacere vel venire de iure vel de facto, sub pena et obligacione bonorum dictorum Communium. Actum apud Tragurium in ecclesia Sancti Johannis. Presentibus domino Stephano domini Rugerij de Ancona Potestate Ciuitatis Spalati, et domino Alberguccio domini Jacobi Potestate Tragurij; domino Benuenuto eius socio, domino Valentino de Casarizzo, domino Josepho Petri, domino Lucio Matthei, domino Nicolao Casiocti, domino Theodosio Alberti, domino Petro Leonardi, domino Priuoslauo Dobrolij, domino Duymo Domiche, Maio Dobre, Siluestro Mengazi, et alijs testibus rogatis.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 130. l.)

53.

III. Endre királynak Bezeu helységet tárgyazó adománya Panki Jakab comes számára. 1292.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia liberalitas singulorum sibi fideliter obsequencium merita graciose debeat intueri; illos tamen, quorum experta probitas et laudata est in prosperis et aduersis, debet prosequi munificencia largiori. Eapropter ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nobilis vir Comes Jacobus filius Gregori de Pank dilectus et fidelis noster ad Maiestatis nostre accedens presenciam, et sue fidelitatis seruicia nobis proponens et declarans, quandam terram seu possessionem Bezeu voctam ad castrum nostrum Hungwar nuncupatum pertinentem, et ex eo nostre collacioni de iure attinere asserens, pro fidelibus seruicijs suis meritorijs a nobis sibi dari et conferri perpetuo postulauit. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius terre, et utrum sit terra seu possessio Castri nostri predicti, et pertineat de iure ad nostram collacionem nec ne, nobis veritas non constabat: fidelibus nostris Capitulo Ecclesie Agriensis per nostras litteras dedimus in mandatis, vt vnum ex ipsis mitterent fidedignum pro testimonio coram quo Felicianus de Matheuth iobagio Castri nostri de Hung homo noster eandem terram seu possessionem Bezeu in Comitatu de Hung existentem presentibus commetaneis et vicinis vniuersis reambularet, et predicto Comiti Jacobo statueret, si non fieret contradictum, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis. Quinobis postmodum rescripserunt in hec verba:

Excellentissimo domino suo domino Andree stb. (követ-

kezik az egri káptalannak ugyan 1292-ki jelentése, mint alább 58. sz. a.)

Nos siquidem ex huiusmodi relacione legitima predicti Capituli Agriensis fidelium nostrorum super eo, vt dicta terra ad nostram Regiam collacionem licite dignoscatur pertinere, certo cercius informati; predictam possessionem seu terram Bezew vocatam, consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis eiusdem Comitis Jacobi filij Gregorij memorati, que idem nobis in cunctis nostris negocijs prosperis et aduersis, dubijs fortune casibus se submittentes et sua exponentes, que suo modo per singula longum esset enarrare, cum constancia supreme fidelitatis exhibuit et inpendit, volentes suis fidelitatibus Regio occurrere cum fauore, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, sub metis et limitacionibus prescriptis, quibus eadem possessio per priores et antiquos possessores suos habita extitit et possessa, eidem Comiti Jacobo, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus in filios filiorum dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam, tenendam pacifice et irreuocabiliter quiete et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus viri discreti Magistri Theodori Prepositi Ecclesie Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo secundo, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, privilegialis formában, melyről a sárga-zöld selyemssinóron függő királyi pecsét már lemállott, a nemzeti muzeum kézirattárában.)

54.

III. Endre király megerösíti Apoldi Arnold comes özvegyének intézkedését, melylyel Enyed nevü birtokát vejének átengedte. 1292.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod vniuersi Saxones de Cibinio ad nostram accedentes presenciam, nobis significare curauerunt, quod domina relicta Comitis Arnoldi sine herede decedentis de villa Apold, quandam terram siue possessionem suam Enyed vocatam, quam ex collacione Regis Stephani prefatus Arnoldus maritus eiusdem dinoscitur possedisse, secundum libertatem Saxonum more debito et consueto, Christiano filio Ludveg genero suo et filie sue, videlicet consorti eiusdem Christiani, reliquisset donasset et legasset iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, eo iure et ea plenitudine, quemadmodum prefatus Comes Arnoldus ipsam possessionem tenuit et possedit; petentes a nobis cum instancia, ut nos collacionem dicte relicte Comitis Arnoldi iuxta eorundem libertatem factam ratificare et approbare dignaremur, ac nostro priuilegio confirmare. Quorum nos iustis peticionibus inclinati, ipsam collacionem relicte Comitis Arnoldi dicte possessionis ville Enyed vocate factam approbantes ratificamus, et nostro presenti priuilegio confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Albensis Ecclesie, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri. Anno millessimo ducentesimo nonagesimo secundo, undecimo calendas Julii, Regni autem nostri anno secundo.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. Bécs 1857. 180. l.

55.

III. Endre király a nyúlszigeti apáczazárdát Woyzló helység birtokában megerösíti. 1292.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos quasdam terras Petre et Paulus jobagionum Castri de Kuazth Woyzlo uocatas in Comitatu Barana existentes, reliquimus, nobilibus et religiosis dominabus, sororibus scilicet de Insula Beate Virginis possidendas et habendas, eo modo et ea plenitudine, quemadmodum mediantibus patentibus litteris Bele et Stephani Regum, illustrum recordacionum, karissimorum auorum nostrorum, nec non et Regis Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis, ipsas terras habuisse et possedisse dignoscuntur vsque modo. Datum Bude feria sexta proxima ante Dominicam Ramispalmarum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Márton alországbirónak 1295-ki itéletéből.)

56.

Lodomér esztergami érsek itéletileg érvényesnek határozza IV. László királynak a nyúlszigeti apáczazárda törvénykezési immunitását tárgyazó priuilegiumát. 1292.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis, locique eiusdem Comes perpetuus memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis: quod cum

sorores de Insula Virginis Gloriose super libertate populorum et iobagionum suorum contra ciues Budenses graues iniurias et necessitates suas nobis exposuissent, nosque ex officij nostri debito Comitem Wernerium, Judicem eiusdem Castri, et Juratos de eodem, ad nostram presenciam euocari fecissemus; predicte sorores Beate Virginis de Insula litteras priuilegiales Regis Ladizlai super libertate populorum suorum concessas exhibuerunt, quas nos presentibus eisdem, videlicet Judice et Juratis, de uerbo ad uerbum fecimus relegi, prout opportebat. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1278-ki privilegiuma, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 203. l.)

Nos itaque ex officio nostro debito iusticiam earundem religiosarum dominarum sororum de Insula Beate Virginis cognoscentes, quarum eciam de speciali mandato domini Pape sumus protectores, et pariter prouisores de negocio premisso duximus moderandum: Vt deinceps idem Judex et Jurati ac vniuersi ciues de Castro Budensi populos predictarum sororum Virginis Gloriose contra libertatem eis concessam non possent, nec deberent in aliquo iudicare, nec alios ad easdem spectantes aliquatenus molestare, uel iurisdiccionem aliquam eisdem exercere. Quod et eciam Judex et predicti Jurati prefate Ciuitatis presencialiter se promiserunt obseruare; assumpmentes, quod populos earundem dominarum in nullo casu iudicarent, nec eciam agrauarent; sed in omni suo iure permitterent pacifice et quiete permanere secundum quod libertas eorundem populorum in litteris eiusdem Regis Ladizlai continetur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem nostras concessimus litteras sigilli nostri autentici appensione communitas. Datum anno Domini M°CC°LXXXX° secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről zöld-vörös selyemzsinóron függ az érsek pecsétje; a budai kir. kamarai levéltárban.)

57.

De Peimis Vilmos a Templomi rend magyarország-szlavoniai mestere Német Péternek elzálogosítja Gragina nevü birtokát. 1292.

Nos frater Guyllermus de Peimis Magister Domorum Milicie Templi per Hungariam et Sclauoniam significamus quibus presentes ostenduntur vniuersis: quod cum nos dominum illustrissimum Andream Dei gracia Regem Hungarie pro diuersis et uarijs negocijs Domorum nostrarum uniuersarum in Hungaria et Sclauonia existencium usque Zagrabiam secuti fuissemus, et nos penes eundem dominum Regem pro negocijs Domorum nostrarum multam pecuniam expendissemus, et Zagrabiam perueniendo tota expensa caruissemus: nos enim necessitate compulsi, vt Domos nostras apud dominum Regem ad pristinum ius possemus reuocare, quandam terram nostram seu predium, quod Gragina nuncupatur, quod quidem predium Butko nomine ab antiquo optinuerat et possederat, aduingendo ad eandem terram quandam terram desertam infra ipsam terram Butko, que iacet usque magnam uiam que tendit uersus Crisiensem uillam, cum omnibus vtilitatibus, pertinencijs ac vincis in hijsdem terris existentibus, ex consensu, consilio et uoluntate fratrum nostrorum, uidelicet fratris Franconis de Valegio socij nostri, fratris Willami de Brabancia Preceptoris Domus nostre de Sancto Martino, fratris Rogerij Preceptoris nostri de Glogonicha, fratris Gregorij de Wrana, et fratris Samsonis, dedimus seu contulimus in pignore Petro Theotonico cuidem probo uiro et honesto pro uiginti septem marcis plenarie ab eodem receptis; tali condicione et ordinacione interiecta, quod quocunque tempore nos vel alter Magister ipsarum Domorum nos post sequens, vel aliquis Preceptor noster de Glogonicha, predictam terram impignoratam redimere poterimus ab eodem Petro Theotonico, liberam habebimus et habebunt pro hijsdem vi-

ginti septem marcis redimendi facultatem. Hoc eciam addicimus, quod usque tempus redempcionis omnes decime et marturine omnium suorum populorum in terra predicta residencium, seu alia debita et seruicia, ad ius predicti Petri integraliter debeant pertinere. Quarum terrarum in pignore obligatarum, sicut per fratrem Rogerium Preceptorem nostrum de Glogonicha fuimus certificati, quem ad ipsam terram statuendum eidem Petro et per metas signandam miseramus: Prima meta incipit a capite fluuij Gragina, et infra magnam vineam Domus nostre ad occidentem eundo uenit ad semitam; per quam semitam per montem, quod berch dicitur, ad meridiem tendendo peruenit ad arborem *byk* cruce signatam; et per eandem semitam iuxta terram nostram Zelnicha uocatam uenit ad cerasum; exinde per eandem semitam per ipsum berch peruenit ad arborem *harazth* cruce signatam, ubi a terra Zelnicha separatur; abhinc iuxta aliam terram Domus nostre adhuc per eandem semitam tendit, et per aliquod spacium tendendo separatur a terra Butk prenotati; exinde peruenit ad uiam, per quam uiam adhuc per eundem berch eundo satis per magnum spacium uenit ad magnam uiam, que tendit uersus uillam Crisiensem; per quam uiam diuertit ad orientem, et cadit in fluuium Gragena memoratum, ubi terre iobagionum Castri Crisiensis commetatur; per quem fluuium superius ad septemtrionem iuxta terram eorundem iobagionum Castri peruenit ad arborem piri, ubi terre empticie eiusdem Petri uicinatur, quam a Petro filio Zulga, et Nicolao filio Jone et suis proximis empcione comparauit; et iuxta eandem terram per eundem fluuium Gragena peruenit ad caput ipsius fluuij, ubi est meta egressa seu incepta. In cuius rei certitudinem presentes litteras munimine nostri sigilli fecimus insigniri. Datum in quindenis Apostolorum Petri et Pauli in ciuitate Zagrabiensi anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a csaknem egészen ép pecsét kenderfonalokon függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

58.

Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Bezeu helység Panki Jakabnak statuáltatott. 1292.

Excellentissimo domino suo, domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Agriensis oraciones in Domino cum perpetua fidelitate. Litteras vestre Magnitudinis recepimus continentes, quod vnum ex nobis mitteremus pro testimonio, coram quo Felicianus de Matheuth iobagio Castri de Hung homo vester terram seu possessionem Bezeu vocatam, ad Castrum Hungwar pertinentem et in Comitatu de Hung existentem, conuocatis commetaneis et vicinis vniuersis Comiti Jacobo filio Comitis Gregorij de Pank statueret, si non fieret contradictum, contradictores vero si qui fierent, ad vestram presenciam legitime citarentur. Nos itaque vestris preceptis obedientes reuerenter, ut tenemur, misimus vnum ex nobis cum predicto Feliciano homine vestro ad premissa mandata vestra exsequenda; qui demum ad nos reuersus cum eodem recitauit, quod predictus homo vester ipso presente, conuocatis omnibus commetaneis et vicinis predictam possessionem Bezeu, seu terram in predicto Comitatu de Vng existentem, per ueteres metas reambulassent, et nullo contradictore existente Comiti Jacobo filio Gregori de Pank prenominati statuissent perpetuo possidendam. Metee vero et termini, quibus eadem possessio seu terra Bezew vocata ab alijs terris circumiacentibus distingitur et separatur, hoc ordine procedunt et distinguntur: quod prima meta incipit in quodam loco, vbi quidam fluuius Chaprad vocatus cadit in fluuium Zethna nominatum; et inde in eodem fluuio Chaprad vlterius currendo tendit superius versus orientem, et ulterius procedendo satis in bono spacio in eodem exit ab ipso, et vlterius currit ad partem meridionalem de eodem, vbi sunt due mete terree; et abhinc vlterius discurrendo magis ad plagam meridionalem, extendit se ad vnam planiciem *ligheth* vo-

catam, vbi vlterius currendo coniungitur cuidam fluuio Jezeneu nuncupato, vbi sunt due mete terree, et inde vlterius suum cursum faciendo reflectitur ad partem orientalem in eodem fluuio, et satis in bono spacio eundo, exit ab eodem ad partem meridionalem, vbi sunt due mete terree; deinde vlterius iter suum faciendo et discurrendo adhuc magis ad plagam meridionalem pertransit quandam siluam, de qua silua vlterius procedendo peruenit et iungit unum campum Niresmezey nominatum, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius cursum suum faciendo reflectitur ad partem occidentalem, et discurrendo et transuendo vlterius perueniet ad quendam meatum riuuli Rakatias, qui coniungit quendam riuulum Zathka dictum, ad quem sunt due mete terree; et inde vlterius currendo in eodem riuulo extendit se ad partem meridionalem, et vlterius procedendo in eodem dictus riuulus Zathka cadit in fluuium Zueciche nominatum, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius in eodem fluuio Zueciche eundo parumper descendit ad partem meridionalem ab eodem, vbi est vna meta terrea; et abhinc vlterius currendo cadit in quendam meatum riuuli parui ad eandem plagam vergendo, de quo meatu exit versus partem occidentalem, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius currendo ad eandem partem iungit unum paruum campum, et pertranseundo eundem tangit vnam siluam Kemenyk dictam, iuxta quam sunt due mete terree; et inde vlterius procedendo uersus partem occidentalem iuxta eandem siluam tangit finem cuiusdam campi, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius currendo pertransit quandam siluam paruam, vbi iungit vnum campum paruum, in quo sunt due mete terree; et inde vlterius eundo ad occidentem pertransit vnam siluam, et cadit in vnum riuulum Zachka vocatum, vbi sunt due mete terree, in quo quidem fluuio vlterius descendit et cadit in fluuium Zethna vocatum, in quo descendendo ad partem aquilonis perueniet ad locum priorem, vbi dictus Chaprad cadit in fluuium Zethna vocatum, et ibi terminatur.

(III. Endre királynak 1292-ki adományleveléből, mint fentebb 53. sz. a.)

59.

A gyula-fehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy szolnoki várjobbágy János Marczel fia Péntek helységében lévő örökölt birtokát László erdélyi vajdának eladta. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Micahelis Arcangeli Transsiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus: Quod Johannes filius Marcelli, nepos Martini filij Vasa, iobagio Castri de Zonuk, personaliter coram nobis comparendo, terram suam hereditariam, ut idem dixit, ad porcionem eius in quadam terra Pentek nominata cedentem, Bahc et Ood, iobagionibus dicti Castri, pro se, et alijs iobagionibus eiusdem Castri similiter personaliter astantibus et consensum exhibentibus, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, siluis scilicet, pratis, fenetis, et ryuulo, sub eisdem antiquis metis, signis, seu terminis, quibus eam idem Johannes habuit et possedit, dedit tradidit et irreuocabiliter vendidit Ladizlao Woyuode, et per eum suis successoribus iure perpetuo possidendam et habendam, pro viginti marcis argenti, ab eodem Ladizlao Woyuoda, sicut idem Johannes dixit, per eundem plene habitis et perceptis; condicione nichilominus huiusmodi mediante, quod ab omnibus litibus et questionibus ullo vmquam tempore racione dicte terre per quempiam emergentibus, pretactum Ladizlaum Woyuodam idem Johannes proprijs laboribus et expensis tenebitur expedire. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem, ad peticionem et instanciam predictorum, presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli robotatas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Saulo Decano Ecclesie nostre existentibus, anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán, pecsét nélkül, a gróf Bánfi család levéltárában Kolozsvárt. Szabó Károly)

60.

A gyula-fehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Endre, Sike fia, Simon és fia Jakab, s János, Marczel fia, szolnoki várjobbágyok, Szolnok vármegyében fekvő Péntek nevezetü örökölt földjöket Borsa nemzetségbeli László erdélyi vajdának eladták. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transsiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod accedentes ad nostram presenciam Andreas filius Syke, item Symon jobagio Castri de Zounuk filius Raak, et cum legitimis procuratorijs pro filio suo Jacobo, et Johannes filius Marcelli fili Vsa, concorditer coram nobis comparentibus sana mente spontaneaque et bona voluntate dixerunt et sunt confessi oraculo viue vocis, quandam terram ipsorum hereditariam, Pinthuc vocatam in Comitatu de Zonuk existentem cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, iuxta veteres et antiquas metas certas ac de nouo per jobagiones Castri de Zonuc (separ)atas et erectas; videlicet processus metarum distinguntur sic, prima meta incipit super unum byrche Kabalas vocatum, et ibi separat de metis Nyma; deinde progreditur ad plagam meridionalem, et super eum byrche procedendo usque superiorem partem vallis Gurgus, et ibi separat de metis Vrman; deinde tendit et progreditur ad terram Chec nominatam, et transit ad vnum byrche, et in eadem plaga progreditur ad unum montem; et abhinc tendit ad unum byrche, et ibi flectitur ad aquilonem; in bono spacio procedendo veniet ad unam siluam super Sylkereke; abhinc autem progreditur ad Donchemezey, et ibi descendendo separat de Gykynus, et super eundem rywlum descendendo progreditur iuxta Kudur, et ibi separat de metis Kudur; deinde vero procedit ad unum byrche uersus

Dyaky, et ibi separat de Dyaky, et ibi directe illam vallem transeundo perueniet ad Almahata; et abhinc autem transit Kuesdfw, et ibi processus metarum difiniuntur et determinantur de voluntate et consensu omnium iobagionum Castri de Zonuc, videlicet Ade, Marci fili Belus; Pauli et Abrahe fratrumeiusdem et Scenke, Tobias; et aliorum commethaneorum, scilicet Johannis fili Marcelli, ac aliorum, nullo penitus contradictore existente, Ladizlao filio Ladizlay de genere Borsa quondam Wayouode Transiluanie, et per eum heredibus heredumque suorum successoribus vendiderunt et tradiderunt pro octuaginta marcys fini argenti, coram nobis plene habitis et receptis. Condicione nichilominus huiusmodi mediante, quod ab omnibus litibus et questionibus ullo unquam tempore per quempiam emergentibus, prephatum Ladizlaum Vayouodam aut suos heredes Andreas filius Syke, Symon filius Raac, Jacobus filius eiusdem, et Johannes filius Marcelli supradicti, aut ipsorum heredes, tenebuntur expedire proprijs laboribus et expensis, et in pacifica possessione conseruare. Nos igitur huiusmodi uendicioni calliditate malignancium processu temporis non possit retractari, ad instanciam et peticionem vtriusque partis presentes concessimus litteras, sigilli nostri impressione communitas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Saulo Decano Ecclesie nostre existentibus, anno Domini M°CC° nonagesimo. secundo.

(Eredetie bőrhártyán, pecsét nélkül, a gróf Bánfi család levéltárában Kolozsvártt. Szabó Károly.)

61.

A gyula fehérvari káptalannak bizonyságlevele, hogy a Gerustelekei nemesek Gerusteleke nevü örökbirtokukat János comes Wrkund fiának eladták. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Transiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus, quod Paulus et Petrus filii Gerus nobiles de Gerusteleke vocate pro se ipsis et pro domina Eebe sorore suarum, cum veris et litteris legitimis procuratorialibus personaliter coram nobis fuerunt constituti, cuiusdam terram ipsorum hereditariam Gerusteleke uocatam in Comitatu de Thorda circa vndam fiuii Aranias existentis pari uoluntate et communi consensu cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenciis vniuersis, siluis, pratis, terris arabilibus et fenetis, sub antiquis metis et terminis, quibus ipsam terram habuerunt et possederunt, dederunt, tradiderunt et irreuocabiliter uendiderunt, Comiti Johanni filio Vrkund nobili de Thordalaka, similiter personaliter astanti, pro triginta marcis bone pecunie plene solutis et receptis, in filios filiorum, heredumque su orum successoribus tenendam possidendam pariter et habendam. Item predictas res pro Comite Johanne, super predictam possessionen, persoluit Magister Demetrius filius Herbarth nobilis de Revd, socius suus, ipsis nobilibus prenotatis. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem ad peticionem et instanciam predictorum presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum Magistro Mychaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, And — — existentibus, anno Domini M°C°C° nonagesimo secundo.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. 182. lap.)

62.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Buzad nemzetségbeli Arnold comes Purpah nevü birtokát Ihoanka, Gatal fiának eladta. 1292.

Capitulum Jauriensis Ecclesie vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod nobili uiro Magistro Arnoldo filio Comitis Arnoldi de genere Buzad ab una parte; Ihoanka filio Gatal de Comitatu Supruniensi, pro se et pro Ladizlao fratre suo uterino ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Magister Arnoldus retulit uiua uoce, quod cum per multas perplexitates rerum mundanarum, et maxime propter seuiciam temporis inpacati, qua malignorum uersucia oppressum multipliciter se, et quoddam Castrum suum Pyliske uocatum dicebat extitisse indebite occupatum, quandam possessionem suam hereditariam Purpah uocatam, in confinio Regni Austrie in Comitatu Supriniensi existentem, quam possessionem ipse Magister Arnoldus Alberto dicto Stus de Trothman ministeriali Regni Austrie pignori obligarat, et eandem dicti Ihoanka et Ladizlaus pro sexaginta tribus marcis finiti argenti cum pondere Theothonicali redemerant ab eodem, inter alias necessitates suas predictas pro redempcione Castri sui supradicti compulsus fuisset uendicioni exponere, cum ei alias dicti Castri redimendi facultas non suppeteret; requisitis uniuersis cognatis, proximis et vicinis, qui ipsam possessionem, ut dicebatur, emere et comparare noluerunt, de permissione, voluntate et beneplacito eorundem, sicut sepedictus Magister Arnoldus retulit, dedit vendidit et tradidit supradictis Ihoanka et Ladizlao affinibus et cognatis suis, ne ipsa possessio in manus exteras elongetur, et per eos heredibus eorundum heredumque suorum in posterum successoribus, pro quadringentis marcis finiti argenti ad pondus Theothonicale cum omnibus utilitatibus

sepedicte possessionis et pertinencijs vniuersis, secundum quod ipse Magister Arnoldus et progenitores sui pacifice possederunt usque modo, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Quas quidem quadringentas marcas finiti argenti idem Magister Arnoldus cum supradicto pondere plenarie confessus est se habere; recipiendo nichilominus antedictas sexaginta tres marcas ab eisdem filijs Gatal in sumpnam quadringentarum marcarum predictarum. Tali inter partes paccione et obligacione habitis et adiectis: quod quicunque processu temporum ipsam possessionem ab eisdem Ihoanka et Ladizlao et heredibus eorum repetere attemptauerit, dictus Magister Arnoldus et heredes sui contra quemlibet eosdem proprijs laboribus et expensis tenebuntur expedire; proprietate sepedicte possessionis apud eosdem Ihoankam et Ladizlaum et heredes ipsorum inmutabiliter permanente. Nec pretermittimus, quod Vencezlaus, filius Gyanur dicti, sua et Jacobi fratris sui, ac aliorum proximorum suorum nomine; item Jacobus, filius Myrkur dicti, similiter suo et fratrum ac consanguineorum suorum nomine personaliter comparendo, uendicioni huiusmodi purum et plenum consensum prebuerunt pariter et assensum. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine consignatas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo, tercio kalendas Decembris; Magistris Carachino Preposito, Dominico Cantore, Boors Lectore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, zöld-sárga selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárbon.)

63.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Pál comes Faristar nevü földét László, István fiának adományozta. 1292.

Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Comite Paulo filio Comitis Cosme de Bozin ab una parte, Ladizlao filio Stephani parui de Chollokuz ab altera constitutis personaliter coram nobis; idem Comes Paulus est confessus, quod quia prefatus Ladizlaus seruiens Comitis Cosme fratris sui eidem Cosme a multis temporibus retroactis fidelia et meritoria seruicia diuersis casibus fortune se exponendo temporibus et locis oportunis indefesse exhibuit et impendit; et maxime quia ipsum Comitem Cosmam ab articulo mortis prompto et ordinato per Eberhardum tunc Comitem Posoniensem, auxilio et fideli seruicio liberauit; pro cuius liberacione idem Ladizlaus ablatis omnibus bonis suis proprijs et populorum suorum in villa sua iuxta Humoro existente, maximum dampnum, et proscripcionem, ac graues iniurias subportauit. Volens idem Comes Paulus pro hijs omnibus tot et tantis seruicijs fidelibus et admodum oportunis, partim pro sua propria pecunia, partim uero pro obsequijs predicto Comiti Cosme fratri suo per ipsum Ladizlaum exhibitis et impensis, recompensacionem facere meritoriam et condignam, quandam possessionem suam hereditariam ipsum inmediate contingentem, videlicet dimidietatem possessionis Pharistar vocate in Chollokuz existentis, cum omnibus utilitatibus suis, scilicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, pascuis pecorum, siluis, aquis et piscinis ac suis pertinencijs uniuersis, recipiens eciam ab eodem coram nobis unum bonum equum pro viginti marcis estimatum et insuper quinque marcas in denarijs ad manum persolutas, sepedictus Paulus dedit, donauit et

tradidit eidem Ladizlao et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irrenocabiliter possidendam. Cuius quidem aliam dimidietatem prefatus Comes Cosmas eidem Ladizlao eodem Paulo presente et consenciente dedit et donauit perpetuo possidendam, prout in alijs litteris nostris priuilegialibus plenius continetur. Obligando se, quod quicunque processu temporum eundem Ladizlaum aut suos heredes racione predicte terre vel possessionis attemptaret forsitan molestare, ipse Comes Paulus tenebitur eos expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine raboratas. Datum annoDomini millessimo ducentessimo nonagesimo secundo.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, zöld-vörös függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

64.

A szepesi káptalan, uj pecsétje alatt, kiadja 1279-ki, Felka szepesi város birtokviszonyait tárgyazó bizonyságlevelét. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in salutis auctore. Vniuersis quibus expedit notum volumus fieri per presentes, quod cum in spoliacione Ecclesie nostre per Regem Ladizlaum et suos Newgarios, inter dampna quam plurima, vna cum rebus alijs sigillum nostrum fuisset perditum et ablatum; nos iniquorum fallacias equitatis tramite rescindere cupientes, omnigenarum condicionum litteras sub antiquo sigillo nostro emanatas et confectas, que noui sigilli nostri testimonio renouate non fuerint, publica protestacione premissa, irritas, cassandas et refutandas decreuimus. Hinc

est, quod Gotchalcus Villicus de Villa Matthei, et Frolingus de Filka, ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis litteras sub antiquo sigillo nostro emanatas et confectas, cum instancia rogantes, vt easdem sub noui sigilli nostri testimonio rescribere dignaremur: Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus stb. (következik a szepesi káptalannak 1279-ki bizonyságlevele, mint Fejérnél Cod. Dipl. V. k. 2. r. 598. l.)

Frolingus vero vna cum filijs suis Nicolao et Henselmano personaliter est confessus coram nobis, quod totam suam porcionem sibi iure hereditario contingentem, in censu, in judicijs, in molendinis, et in brassiatorijs, in curijs, et in agris, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs, vendidisset Gotscalco sepius dicto, sibi et suis heredibus iure perpetuo possidendam, pro quinquaginta scilicet marcis habitis plene ab eodem et perceptis. Nos itaque predictorum Gotscalci et Forlingi, Menhardi de Monte Sancti Georgij, et Helbrandi de Stoianis super eisdem, qui huius cemposicionis mediatores et testes extiterunt, iustis peticionibus salubriter inclinati, exhibitas nobis litteras sub noui nostri sigilli testimonio duximus rescribendas Datum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Eredetie börhártyán, Felka szepesi város levéltárában. V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. k. 3. r. 306. l.).

65.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Örsuri Jakab Demeter és Tamási nevü javait Péter comes, Durug fiának eladta. 1292.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod Jacobus filius Laurencij de genere Vrswr pro se et Jacobo filio suo ab una parte, Comes Petrus filius Durug similiter pro se, Laurencio et Nicolao fratribus suis ab altera, coram nobis personaliter constituti proposuerunt in hunc modum: quod quasdam possessiones suas hereditarias, vt dicebant, ad inuicem cambiuissent tali modo, quod prefatus Jacobus possessionem Demetur vocatam, in qua ecclesia in honore Beati Demetrij martiris dicitur esse constructa, et aliam possessionem Tamasy appellatam, in qua ecclesia in honore Sancti Martini dicitur fore fundata, in Comitatu de Zobouch existentes, cum omnibus vtilitatibus earundem et pertinencijs Laurencio filio Nicolai, Jacobo filio Pauli et fratre suo, Ladizlauo de Gesty, Dominico filio Markys, Johanne filio Chepani, Cristophoro filio Cyboulch et fratre eiusdem, generacionis suc cognatis, iuxta continenciam litterarum Capituli Agriensis, prout in eisdem litteris per ipsum Jacobum nobis presentatis contineri vidimus, consencientibus et permittentibus, in concambium quarundam possessionum dicti Comitis Petri et fratrum suorum, Ihaaz et Baranus vocatarum in eodem Comitatu existencium, dedissent et assignassent eisdem filijs Durug et per ipsos ipsorum heredibus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam; quemadmodum e conuerso ipse Comes Petrus prescriptas possessiones suas Ihaaz et Baranus nominatas prefato Jacobo et suis heredibus irreuocabiliter assignauit; memoratus nichilominus Comes Petrus racione dicti concambij prefato Jacobo

sexaginta marcas superaddidit et persoluit coram nobis. Obligantes se partes mutuo inuicem super terris prenotatis ab omnibus inpetere volentibus defensuros proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Beatorum Petri et Pauli Apostolorum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo. Domino Anthonio Preposito, Stephano Lectore, Iwan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre Magistris existentibus.

(Eredetie, bőrhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

66.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comes Itemerus fia, és Ozkou-i Markys comes, bizonyos peres ügyet barátságosan elintéztek. 1292.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Mychaelis Archangeli de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Comes Petrus filius Itemerij ab vna parte, Comes Markys de Ozkou ab altera coram nobis personaliter constituti recitarunt, quod cum idem Comes Petrus ipsum Comitem Markys ad presenciam domini Nicolai Palatini ordine judiciario euocasset in facto cuiusdam terre, que a Herena et Guge de propinquiori linea consanguinitatis Comitis Itemerij descendentibus ipsi Comiti Markys prouenerat, et ipsa causa inter partes aliquamdiu fuisset ventilata: tandem partes propter bonum pacis iuxta sentenciam et arbitrium proborum virorum in talem pacis et concordie titulum deuenerunt; quod prescriptus Comes Markys receptis septem marcis a Comite Petro reliquit ipsam terram, racione cuius agebatur contra ipsum, Comiti Petro supradicto, tam per ipsum quam per suos

successores pacifice et quiete irreuocabiliter possidendam. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur: quod videlicet prima meta incipit ab aquilone, vbi sunt due vie venientes a villa Perezteg et a villa Kaan coniunguntur; de qua per vndecim metas directe ad meridiem descendit ad pratum Sedfeu nuncupatum, vbi ipse mete iunguntur alijs metis Comitis Petri supradicti, et eedem per Comitem Petrum eleuate sunt et erecte, que ab occidente separat terram Ozkou, ab oriente vero Markys Comiti supradicto. Quod vt ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Mychaele Preposito, Cosma Cantore, Blasio Custode, Petro Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno ab Incarnacione Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Ugyan a vasvári káptalannak 1328-ki átiratából, mely Lajos király 1378 „Datum in Vysegrad quinto die festi Ascensionis Domini" kelt parancsára. 1378 „in festo Beatorum Petri et Pauli Apostolorum" újból kiadatott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

395.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Eykai Chelleus comes és Eykai nevü örökös főbirtokukban osztozkodtak. 1292.

Nos Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria, quod Comite Chelleo de Eyka pro se et pro Pows, Eyka, Stephano, et pro Olup filijs suis ex una parte, Stephano filio Stephani de eadem, filio videlicet fratris eiusdem Comitis Chelley ex altera, coram nobis personaliter constitutis, concorditer propositum extitit per eosdem; quod terram ipsorum hereditariam in Eyka habitam, a terris cognatorum suorum de generacione eorum separatam et distinctam per modum pacis et concordie inter se equaliter diuisissent, certis terminis atque metis distinguendo. Cuius quidem terre et diuisionis mete, sic-

ut eedem partes retulerunt, taliter distinguntur: quod prima meta incipit a fluuio Thornua, ubi prope ipsum fluuium a parte maridionali sunt due mete; et inde progreditur directe uersus eandem partem meridionalem, et peruenit ad quandam viam magnam, per quam de villa Lueld itur in villam Eyka, et transilit ipsam viam, ubi prope eandem viam mediante latitudine dimidij iugeris sunt due mete; et inde per medium eiusdem iugeris terre sub quodam colle in arabili tendit uersus orientem ad quendam riuulum prope unam siluam, et interiacente latitudine duorum iugerum inter ipsam siluam per quendam fluuium, qui cadit ad fluuium Thornua, ubi sunt due mete ex utraque parte ipsius fluuij, et in eodem fluuio uadit uersus meridiem ad fontem siue originem ipsius fluuij, et super ipsum fluuium sunt due mete; et abhinc uergens uersus eandem partem currit per longitudinem unius iugeris, ubi sunt eciam due mete; et inde inflectitur parumper uersus orientem, et currens per spacium iactus lapidis uel paulo plus peruenit ad quandam uiam, per quam itur in siluam Bokon, et ibi ex utraque parte eiusdem vie sunt due mete; et per eandnm viam uersus meridiem progrediens uenit usque ad terminos silue Bokon, et ibi in capite cuiusdam vallis supra quendam fontem in loco wlgariter Kuachbike uocato sunt due mete, que separant a silua Bocon prenotata; cursus eciam fluuij incipientis in predicta valle Kuachbike uocata, et cadentis in fluuium Thornua ab eadem silua Bokon, silua uidelicet Regali terram ipsorum separat et distingit, ut dixerunt. Et sic terminis siue metis ipsius terre terminatis seu distinctis partem eiusdem terre a parte terre generacionis ipsorum existentem, cum molendino intra eandem porcionem existenti, Comes Chelleus et filij sui prenotati habebunt; reliquam uero partem a parte Kuachbike habitam cum molendino eorum, quod apud domum Geliani existit, Stephanus filius Stephani tanquam diuidens seu diuisor ipsius terre pacifice possidebit. Dixit eciam idem Comes Chelleus pro se et pro filijs suis prenotatis, quod Stephanus sepius iteratus super omni debito ac solucione, in quibus tam racione terrarum empticiarum quam occasione expensarum ipsius Comitis Chelley mediantibus litteris nostris memorialibus tenebatur, sibi et suis filijs omnimodam et plenariam satisfaccionem inpendis-

set. Assumpsit itaque idem Comes Chelleus, quod litte re ipsius super debito seu solucione huiusmodi confecte, pro friuolis et uanis habeantur, dum contra Stephanum sepedictum fuerint presentate . Adiecerunt eciam eedem partes, et ad hoc se coram nobis obligarunt, quod in omni lite, que racione terre ipsorum hereditarie per quospiam orta fuerit successu temporum, communi expensa seu sumptu se inuicem adiuuare teneantur. Datum in dominica Judica anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

Kivül: Pro Stephano filio Stephani contra Comitem Chelleum et filijs suis.

(Eredetie börhártyán, a pecsét kivül oldalvast volt oda nyomva.)

(Másik példányon, mely szintúgy expediáltatott.)

Kivül: Pro Comite Chelleo et filijs suis contra Stephanum super diuisione terre ipsouum.

(Eredetie börhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már. Mindkét példányt; s az okmánynak a veszprémi káptalan által 1356. „sabbate proximo ante festum Purificacionis Virginis Glori se" „Andree filij Ayka de Ayka" kérésére kiadott átiratát közölte Thaly Kálmán.)

68.

Békekötés egy évre György brebiri gróf és a velenczei köztársaság közt. 1293.

In Christi nomine. Anno Incarnacionis M°CC° nonagesimo secundo, mensis Februarij die VI. intrante, indiccione quinta Jadre; temporibus domini Petri Gradonici Incliti Ducis Veneciarum et domini fratris Johannis de Anania venerabilis Jadrensis Archiepiscopi, ac domini Johannis Contareni Egregii Comitis; presentibus Nobilibus Viris dominis

MarcoVitur,et Martino Bembo Consiliariis Jadre; domino Marco de Marsilio socio domini Johannis Contareni Comitis Jadrensis, et aliis pluribus testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis. Actum in Curia Sancti Jacobi ultra portum Jadre. Dominus Georgius Comes Breberiensis solemniter inivit, fecit, et firmavit pro se ipso, et gente sua, ac suis subditis, et nomine Communis et hominum Almisii, meram, puram, et firmam treguam usque ad vnum annum completum cum Egregio viro domino Johanne Contareno, bone memorie domini Jacobi Contareni Ducis Veneciarum filio, Jadrensi Comite recipiente et stipulante nomine et vice Illustris domini Ducis Veneciarum, Communis, et hominum Civitatis ejusdem, nec non habitatorum, subiectorum et districtualium suorum. Promittens predictus dominus Comes Georgius predicto domino Johanni Contareno Jadrensi Comiti, recipienti et stipulanti nomine predicti domini Ducis, Communis et hominum Veneciarum, ut predictum est, quod ipse per se, et suos, ac homines Almisii non offendet, nec offendi faciet, vel permittet in rebus, vel personis Commune et homines Venecciarum, habitatores, fideles, districtuales, seu subditos dicti domini Ducis; sed eos omnes, et singulos eorum, habebunt salvos et securos ubique. Item eodem modo promisit, quod si ipse tam per se, et suos, quam per homines Almisii attemptassent aliquid contra honorem dicti domini Ducis et Communis Veneciarum de terra Phare et Braze, vel aliqua alia terra, vel loco habente Rectorem pro dicto domino Duce in terris suis, vel sibi subjectis, removebit se de hujusmodi attemptamento, et de cetero contra honorem ejus non attemptabit amplius de terris et locis predictis. Item quod predicti homines de Almisio, seu per ullos eorum vel alicujus eorum, seu per homines qui se receptarent pro eis, vel essent sub eorum dominio, non accostabunt se cum eorum lignis alicui, vel aliquibus ligno vel lignis Venetorum vel habitatorum Veneciarum, fidelium, vel subditorum, ac districtualium dicti domini Ducis; nec inferent eis, vel alicui eorum, nec alii, vel alijs, qui foret vel forent in dicto ligno vel lignis, injuriam, molestiam, damnum, offensionem, vel gravamen, in personis vel rebus eorum, qui essent in dicto ligno, vel lignis; et eciam predictos Venetos, habitatores Veneciarum, fideles, subditos, et districtuales dicti do-

mini Ducis existentes in ligno, vel lignis forinsecorum; cum personis vel rebus non offendent, nec eis inferent nec facient injuriam, molestiam, damnum, offensionem, vel gravamen in personis vel rebus eorum; sed eos omnes, et singulos eorum, cum personis, bonis omnibus, et rebus eorum tam in suis, quam in forinsecorum ligno, vel lignis, habebunt salvos et securos, nec venient ab Ancona ultra versus Venecias, nec a Hya versus Venecias, nisi esset propter fortunam seu austeritatem temporis, in quo quidem neminem offendent, tam Venetum quam forensem, sed redibunt infra dictos confines quam cicius poterunt. Ceterum si contingeret aliquo casu, quod per dictum dominum Comitem Georgium, vel per aliquem hominem Almisii, seu subiectorum suorum, daretur damnum alicui Veneto, subjecto, fideli seu districtuali dicti domini Ducis et Communis Veneciarum; quod ipse dominus Comes Georgius teneatur totum damnum emendare, vel dare illos, qui damnum dederunt, in manibus dicti domini Ducis Veneciarum, infra XXX dies proximos, postquam et sicut per dominum Ducem Veneciarum predictum fuerit requisitus; redeunte ligno quod dederit damnum, in Almisium, vel hominibus ipsius, aut discaricatis, vel missis rebus acceptis in Almisium, vel in terris fidejussorum vel Communium infra scriptorum, vel in terris aliis subjectis predicto Comiti Georgio quocumque modo; alioquin ab ultimo die ipsorum XXX dierum in antea cadat ad penam infrascriptam, et nichilominus teneatur damnum integre emendare et restituere; et si accideret quod illi, qui commiserint vel dederint damnum non possent solvere vel restituere, quod acceperunt, datis ipsis hominibus in manus dicti domini Ducis, liberetur predictus dominus Comes Georgius a damno dato et pena. Insuper predictus dominus Georgius Comes per se, et suos, et nomine hominum et Comunis Almisij, ut predictum est, juravit ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro in animam suam et suorum, et hominum predictorum Almisij, attendere, observare et adimplere, ac attendi et observari et adimpleri facere omnia et singula suprascripta, et non contrafacere, vel venire per se, vel per alios, aliqua racione, ingenio, sive causa sub pena lib. XV millium denariorum Venetorum parvorum, qua soluta fidejussores infrascripti sint absoluti. Et hoc dum terra pre-

dicta Almisij esset in manibus dicti domini Comitis Georgii et fratrum suorum, vel alterius pro eo, usque ad terminum supradictum. Et in horum fidem, et evidenciam pleniorem dictus dominus Comes Georgius presens publicum instrumentum sua bulla ac sigillo cereo communiri mandavit.

Versa vice predictus dominus Johannes Contareno Jadrensis Comes nomine et vice predicti domini Ducis et hominum Veneciarum, habitatorum, subiectorum, fidelium, districtualium suorum inivit, fecit, et firmavit meram, puram et firmam treguam usque ad predictum annum continuum et completum cum supradicto domino Comite Georgio recipiente et stipulante, tam suo et suorum nomine, quam hominum, et Communis Almisij; promittens, quod predictus dominus Dux pro se, seu pro Comite, et homines Veneciarum, habitatores, fideles, districtuales, seu subditi, non offendent, nec offendi facient, nec offendi permittent in personis vel rebus predictum dominum Comitem Georgium, nec Comitem et homines Almisij, nec alicujus corum homines, vel subditos ubicumque existentes; sed eos omnes et singulos in personis et rebus, tam in mari quam in terra Almisij, et sui dominii, habebunt salvos et securos. Ceterum si dictus dominus Comes Georgius veniret Venecias occasione eundi ad Curiam domini Pape, vel alia occasione; dictus dominus Dux per se, et per dictos omnes suos, habebit et haberi faciet eum cum sua comitiva in personis et rebus salvum et securum Veneciis, veniendo, stando, eundo, et redeundo.

(Lucius, De Regno Dalmatiae et Croatiae libri sex, IV. könyv 9. fejezet.

69.

Raguza és Ancona városok közti kereskedelmi szerződés. 1292.

In nomine Domini et Gloriose Virginis Marie Amen. Cum hoc esset, quod quedam pacta et convenciones essent inter Commune Ragusii eiusque Sindicum ex una parte, et Commune Ancone eiusque Sindicum ex altera, super daciis et immunitatibus seu libertatibus, condicionibus habendis ab vtroque dictorum Communium, in territorio et jurisdiccione ipsorum Communium ab altero ipsorum vicissim; ex quibus pactis et conuencionibus alique obscuritates sine dubio procedebant, ac eciam multa deerant seu deficiebant, que ad vtilitatem ipsorum Communium spectabant, nec non et singularum personarum: idcirco pro euidentissima vtilitate cuiuslibet Communium prefatorum, ne aliqua scintilla scandali ex obscuritate aliqua dictorum pactorum inter prefata Communia oriretur, et vt de nouo adueniatur via vtilis Communibus predictis et singularibus eorumdem; propterea nobilis vir dominus Grubessa Badigne ciuis Ragusimus, Sindicus et procurarator nobilis viri domini Andree Dandalo, nati quondam clare memorie domini Johannis Dandali Illustris Ducis Venetorum, Comitis Ciuitatis Ragusii, et Judicum et Consiliariorum Ciuitatis eiusdem, et ipsius Ciuitatis, ad tractandum et componendum et firmandum pacta et conuenciones cum Communi Ancone specialiter constitutus ex vna parte; et nobilis vir dominus Dominicus Prandi Sindicus et procurator nobilis militis domini Thomasij de Henzola Potestatis Ancone et Communis ipsius Ciuitatis, ad dicta pacta tractanda componenda et firmanda constitutus, ex altera, ad infrascripta pacta et condiciones et modos, inuicem et sponte et scienter peruenerunt; videlicet.

(Az anconaiak részéről.)

Primo, quod omnes et singuli Ragusini, sani et naufragy, quod Deus auertat, possint et valeant venire, stare, mo-

rari in portu Ancone, et in ciuitate Ancone eiusque Districtu, libere et absolute, cum omnibus rebus et mercacionibus, que oriuntur in Sciauonia, et ipsas vendere hominibus de Ancona; tum et ab ipsis de Ancona eciam emere, et redire valeant sine aliquo dacio, quod non tollatur ab eis, neque ab illis de Ancona, qui emerent ab ipsis Ragusinis modo aliquo vel ingenio, excepto serico tracto, et exceptis fonicellis, de quo et de quibus, quod vel quos predicti Ragusini deferrent seu deferri et portari facerent in Anconam vel eius portum, soluant et soluere debeant Communi Ancone daciam et duanam, sicut alii forenses soluunt, scilicet XL solidos Anconitanos pro centenario libr. den. Granam autem, que oritur in Sciauonia, quam predicti Ragusini deferent seu deferri facient in portum Ancone, ipsi non possint eam discarcare in Ancona, donec non denunciauerint et demonstrauerint granam duanariis Communis Ancone, vel officialibus, qui fuerint deputati per Commune Ancone ad videndum, cernendum et cognoscendum ipsam granam, vtrum sit vel esset de Sciauonia vel de Romania; et si quidem ipsa grana reperiatur de Sciauonia, predicti Ragusini sint de ipsa grana liberi et absoluti sine aliquo dacio, vt de alijs rebus Sciauonie; si vero ipsa grana reperiatur de Romania, soluant et soluere debeant de ipsa grana duanam et daciam Communi Ancone sicut alij forenses qui sunt reddabiles, scilicet XL solidos Anconitanos pro centenario libr. den. Et quod si predicti Ragusini ipsam granam non assignauerint et demonstrauerint, vt dictum est, soluant et soluere teneantur de ipsa grana de Sciauonia dacium et duanam Communi Ancone duplum eius quod soluere debent de grana de Romania, scilicet IV libras Anconitanas pro centenario libr. den. Item quod predicti Ragusini possint et valeant venire et stare in portum et in ciuitatem Ancone libere et absolute cum singulis infrascriptis rebus et mercacionibus Romanie, scilicet coramine, coriis domesticis et siluestribus, cera et pillizariis domesticis et siluestribus, ac eciam degamine, et ipsas res vendere hominibus de Ancona; tamen, vt dictum est, sine aliquo dacio quod non tollatur ab eis, neque ab ipsis de Ancona, qui emerent a dictis Ragusinis. Quod si accideret, quod Ragusini nollent vendere res supradictas, et vellent ipsas extrahere de Ancona, tam per mare quam per

terram, licitum sit eis extrahere; ita tamen, quod soluant et soluere teneantur Communi Ancone duanam, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. valoris ipsarum rerum et mercacionum, quas extraxerint. Item quod Ragusini, qui venirent cum eorum nauibus et lignis in portum Ancone, si disscarcauerint suas mercaciones in Ancona, et deinde carcauerint, ad arboraticum aliquod soluendum minime teneantur; si vero disscarcauerint, et non carcauerint Ancone, soluant arboraticum. Item quod Ragusini, qui portabunt et portari facient res et mercaciones in Anconam eiusque portum de Tuscia, de Lombardia, de Romandiola, et de tota Riueria dictorum locorum, tam per mare, quam per terram, soluant et soluere debeant Communi Ancone duanam, scilicet XX solidos pro centenario libr. den. de dictis mercacionibus et rebus dictorum locorum; de auere autem et mercacionibus Apulee tractentur predicti Ragusini Ancone, ut hactenus est consuetum; semper tamen saluis capitulis et ordinamentis Communis Ancone, que loquuntur de frumento, blaua, vino, sale et lignamine, que vehuntur et portantur Anconam. Item quod Ragusini, qui de partibus ultramarinis et barbarinis cum rebus ipsarum parcium, seu Levantis et Barbarie, venient cum nauibus de Ancona causa applicandi et disscarcandi Ragusij, siquidem non applicabunt seu disscarcabunt apud Ragusium, sed venerint Anconam, et voluerint dicti Ragusini vendere dictas mercaciones Ancone, soluant et soluere teneantur duanam Communi Ancone, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. Sin autem vendere nolucrint Ancone, et ipsas res extrahere voluerint de Ancona causa portandi Ragusium, liceat eisdem Ragusinis eas extrahere libere sine aliquo dacio, dummodo dent Communi Ancone ydoneam securitatem de portando ipsas res Ragusium tantum. Item quod si dicti Ragusini, qui cum eorum nauibus et lignis carcabunt Ragusii vel in aliquo alio loco tocius Riuerie Sciauonie, euntes per dictam Riueriam vsque Venecias, et a Venecijs redeuntes per dictam riuam versus Ragusium, et casu fortuito mali temporis vel corsariorum timore, vel quod nauis immitteret aquam, venerit ad portum Ancone; liceat eisdem disscarcare in terram, et carcare dictas res, et inde exire sine aliqua dacia soluenda, dummodo portent res ipsas in illam riuam Sciauonic vel Veneciarum. Sin autem ipsas res portane-

rint in hanc riuam, scilicet in Romandiolam, Marchiam Ancone, Regnum Apostolicum, seu per totam Apuleam, quod dicti Ragusini soluant duanam Communi Ancone, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. Item quod si Anconitani generaliter prohiberent et ordinarent, quod nullus forensis debeat nauigare cum mercacionibus ab Ancona ad partes Romanie et Levantis, et extra Gulfum; nec quod de ipsis partibus nullus forensis nauigare et venire Anconam debeat cum mercacionibus ipsorum ad certam peciam vel cum certo dacio; quod tunc Ragusini tractabuntur Ancone sicut illi forenses, qui meliore condicione tractabuntur, et quod tempore dicte prohibicionis et ordinacionis per Commune Ancone significabitur de dicta ordinacione et prohibicione Communi Ragusii per litteras Communis Ancone.

(A raguzaiak részéről.)

Quod omnes et singuli Anconitani sani et naufragi, quod Deus auertat, possint et valeant ire, stare in quemlibet portum Ragusii, et apud Ragusium, totum Districtum, tam per mare, quam per terram, libere et absolute, cum omnibus rebus et mercacionibus, de quibuscunque locis deferent seu portari facient; et ipsas mercaciones Ragusii et eius Districtus vendere, Ragusinis tamen, vel inde extrahere et redire, ac eciam emere sine aliquo dacio soluendo a dictis Anconitanis, neque ab illis de Ragusio, qui emerent ab ipsis de Ancona. Sin autem predicti Anconitani prefatas mercaciones discaricarent Ragusii, extrahere vellent extra Ragusij terram, soluant duanam Communi Ragusii XL solidos pro centenario libr. den. Si uero per mare extrahere voluerint, liceat predictis de Ancona cum Ragus — — — — — — alijs forensibus cum suis mercacionibus redire et eas extrahere extra Ragusium, et portare quocunque voluerint libere et absolute sine aliquo dacio, excepto quod si Anconitani predictas mercaciones portauerint in Sciauoniam, seu portari fecerint, soluant et soluere teneantur duanam — — — XL solidos pro centenario libr. den. Et dicta Sciauonia intelligatur a loco, qui dicitur Orenta usque ad flumen Lessi. Et siquidem Anconitani aliquas mercaciones emerent in partibus Sciauonie, et conducerent Ragusium per terram, soluant et soluere teneantur Communi Ragusij duanam scilicet XX solidos pro centenario denario-

rum: exceptis rebus et mercacionibus ultramarinis, quas si Anconitani portauerint seu portari fecerint apud Ragusium propter necessitatem temporis, vel quod nauis aquam immitteret, vel propter timorem cursariorum, vel propter aliquam aliam necessitaten; quod liceat dictis Anconitanis dictas res discarcare et carcare, et inde redire libere et absolute sine aliqua dacia. Sin autem Anconitani vendiderint de dictis rebus et mercacionibus ultramarinis, quod ab iis, quas vendiderint Ragusii, soluant quintum valoris dictarum mercanciarum venditarum Ragusij Communi Ragusij. Item quod Anconitani, qui cum eorum nauibus et lignis applicuerint seu inerint Ragusium et eius Districtum, ad arboraticum aliquod soluendum nullo modo tencantur. Item quod si contingeret, quod Anconitani portent seu portari facient apud Ragusium vel suum Districtum vinum vel salem, quod liceat ipsis Anconitanis sine aliquo dacio et pena dictum salem et vinum extrahere extra Ragusium et Districtum eius sine aliquo dacio et pena dicta; tamen dictum salem et vinum non discarchent, nec vendant, nec donent Ragusii eiusque Districtu. Item quod si Ragusini aliquo tempore generaliter prohiberent vel ordinarent, quod nullus forensis possit nauigare cum mercacionibus a Ragusio ad partes Romanie et Levantis et extra Gulphum, nec de ipsis partibus nauigare et venire Ragusium cum mercacionibus ipsorum locorum ad certam penam vel cum certo dacio; quod tunc Anconitani tractabuntur Ragusii sicut illi forenses, qui meliori condicione tractabuntur; et quod quando predicta prohibicio et ordinacio fiet per Commune Ragusii denunciabiter per ipsum Commune Ragusii per litteras Communi Ancone.

Que omnia et singula stb. Actum in ancto seu prufello palacij Communis Ancone anno M°CC° nonagnsimo secuudo, die IV. mensis Junij. (A jegyző aláírása és jegye.)

(XIII. századi másolat, a bécsi cs. k. titkos birodalmi levéltárban.)

70.

Trau város községi jövedelmeinek haszonbérbe adása. 1292.

Anno M°CC° nonagesimo secundo die X. intrante Madij. Domini Symon et Gausigna Comitis Marini, Marinus eorum nepos pro eorum parte, et nomine domini Comitis Georgij; et Salomon pro parte sua; et Gregorius domini Episcopi pro ipsius parte, eorum bona et propria voluntate vendiderunt et dederunt predicto domino Symoni Potestati nomine et vice Communis Tragurij recipienti, Generali et Maiori Consilio dicte Ciuitatis ibidem congregato, presente et volente, a crastina die inantea ad tres annos proximos venturos totam intratam et prouentus, quam et quos habent et habere debent ipsi et ipsorum quilibet, vel aliqui alij pro eis, de porta et pro porta Ciuitatis prope pontem ad habendum, tenendum, possidendum, recipiendum, et recipi faciendum; et quicquid de ipsa intrata seu prouentibus per totum dictum tempus trium annorum dicto Communi placuerit faciendum. Promittentes predicti domini Simon, Gauzigna et Marinus pro eorum parte tantum, et dictus dominus Gregorius pro parte domini Episcopi. Pro quo eciam promisit, quod firmum habebit per eos et suos heredes dicto domino Potestati pro dicto Communi recipienti de predictis litem aliquam vel questionem per totum dictum tempus trium annorum non facere vel mouere, immo predicta omnia pro parte eis contingenti firma et rata habere et tenere. Et hoc fecerunt pro XL libris Venet. paru. pro quolibet anno prò tota intrata dicte porte; quas XL libras Communi Tragurij soluere debeant pro quolibet anno in festo Sancti Michaelis de Septembri. Hoc tatum addito, quod si predicti vel aliquis ipsorum emerint de introitibus Communis, excepto de beccaria seu cresta, debeant partem sibi contingentem de ipsis XL libris in ipsa empcione comprensabunt et computabunt. Predicta omnia inter eos facere et obseruare promiserunt; et contra non facere vel venire, sub pena centum

librarum, et obligacioue bonorum dicti Communis, et bonorum ipsorum dominorum Simonis, Gausigna, Marini et Georgij; de quibus facte sunt duc similes littere, vna Communi, et alia predictis dominis Simoni, Gausigna et Marino.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 98. l. Töredékét közölte már Fejér Cod. Dipl. VII. k. 4. r. 222. l.)

7.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, az esztergami polgárok által az esztergami káptalan számára teljesitendö fizetések tárgyában. 1292 körül.

Religiosis viris et discretis amicis suis fratri Dominico Magistro et Cruciferis Sancti Regis Stephani de Strigonio Capitulum Quinqueecclesiense sinceram in Domino caritatem. Vgrinus et Stephanus filij Stephani; Comes Mark filius Magistri Marci, Comes Opsa filius Comitis Yurk, Ladizlaus, Kulche, Thomas et Petrus, nobiles de genere Scenchemagygh; item Comes Petrus filius Benchench, et Petrus filius Gugh, nobiles de Kukly; item Benedictus et Lorandus et Paulus nobiles de Manky; item Nycolaus filius Valentini; Magister Petrus; Comes Thyburcius et Alexander de Turmas; item Johannes filius Mycaelis de Mortun; item Compolth filis Anye de Zelczyo; item Zumbur, Chepanus, Ladizlaus de Sceuleuol; item Stephanus filius Pousa; Kemche, Dyonisius, Gregorius et Cosmas; item Luchac de Gezthe; item Ector filius Enoh nobiles de Bogdan; item Lypolt filius Martini nobilis de Mysle; item Comes Blasius filius Laurencij, alter Blasius filius Cheche de Mezes; item Comes Myko; Comes Cornelius; Andreas et Dyonisius de Zobolch; Paulus Niger de villa Yzud; item Johannes et Juan de uilla Pagan; item Comes Petrus Wassyam; item Comes Dees et Comes Stephanus de uilla Nyuigh

item Nycolaus et Blasius de villa Bysse; item Comes Elek filius Alexij, Comes Albertus, Comes Paulus, Yurk et Johannes filij Farkasij de villa Meger; item Magister Kuhe et Bedus senex de uilla Malun; item Comes Pere et Comes Blasius filius Gurgh, Barabas et Petrus de uilla Kezu; item Syke, Jacobus magnus de uilla Bulchev; item Johannes et Emericus filij Chepani, Magister Dominicus filius Comitis Cosme de India; item Comes Panguracius filius Comitis Gregorij, Comes Nycolaus et Petrus filij Pethe, Petrus filius Gyrorth nobiles de Enuzd; item Comes Cheley et Matheus de uilla Pothoch; item Paulus filius Botha, Magister Symtin, Benedictus filius Stephani, et Leunardus de uilla Yrugh; item Budo, Duka, Petrus dictus Gumbus, Stephanus filius Magistri Cheme de uilla Ozold; item Nycolaus et Thomas nobiles de Sumon; item Comes Boch, Comes Paulus filius Tyua, Bulchu filius Buch, Bedus, Pethe, Petrus filius Gobus, Franciscus filius Jacobi, Vyda filius Comitis Albertj, Comes Nycolaus, Omundus, Sampsun, Stephanus filius Bock, Olyuerius filius Abel, Mycolen filius Myko, Nycolaus filius Comitis Pauli, Leustachius filius Heem de Sceuleus; item Comes Vycench, Mortuu filius Comitis Mycaelis, Deme, Elekus filius Alberti Comitis, Comes Kolym, Stephanus filius Vethev, Bulchv filius Botha, et Andreas filius Fynta, Comes Myko de villa Cherkuth, Jucobus filius Pauli de Bokvna; item Cosmas filius Laurencij, Mathe filius Magistri Petre de uilla Ersek; item Comes Blasius et Bolose filij Borla, et Karachymus de uilla Beel; Item Comes Dyonisius, et Gregorius filius Chege de Kachscenaja; item Ladislaus filius Paska Comitis de villa Malun; item Dominicus filius Comitis Fylyus de Geudy; item Comes Walter, et Micael filius Eze de uilla Turul; item Comes Johannes plagatus de Lurcu; item comes Budur rufus de Busca; item Laurencius et Petrus de Keykug; item Comes Alexander nobilis de Elyay, et Leustachynus de eadem; item Comes Andreas, Comes Nycolaus niger, Comes Saulus, Comes Punch, Petrus Lumbardus, Magister Petrus filius Benche de Partibus Peechyensibus; item Gregorius, et Dominicus filius Stephani de Elyay, Johannes filius Johannis de Egedey; item Andreas filius Mogh de Chege, Petrus filius Nycolaj, Ladizlaus filius Benedicti, et Luka de Lynka; item Nycolaus filius Leucardi, Dominicus, Dyonisius

filij Compolth, Gugh, Dyonisius filius Mathey de genere Scenchemagych ; item Thomas filius Laurencij de Agary, Nane filius Nicolai, et Farkasius de Zobory, Mauricius filius Blasi de Sarasy, Mycael filius Cholon et Mark de eadem, Petrus Kaba de Kazar, Johannes filius Georgij de Manky, Comes Jacobus de Egensaraz ; item Yurk filius Rufin de Durugd, Nycolaus filius Forkasij de Kesu ; Item magnus Nycolaus, Lengel filius Chepani, et Marcellus de Torcha ; item Comes Martynus filius Barrabe, Jakou filius Pauli, et Martinus filius Georgij nobilis de Kurchmen ; item Andreas filius Petri de eadem ; item Lampertus et Mortunus de eadem ; item Matheus et Dominicus de Zobody ; item Nicolaus de eadem ; item Andreas filius Jocobi de Warang ; item Johannes filius eius ; item Anyas de Zymany, nobiles, ad nostram presenciam accedentes ; noueritis eos taliter proposuisse hec omnia infrascripta oraculo uiue uocis : quod cum tercio die quindenarum Sancti Georgij nunc instante, per discretos viros Magistrum P. Legum Doctorem Prepositum et Capitulum Ecclesie Strigoniensis requisiti et rogati, ac petiti, intuitu communis iusticie declarande, coram uobis debeant testimonium perhibere, et ad uos accedere non possint propter uiarum discrimina et quedam legitima alia impedimenta, suis in propriis personis ; ideo a nobis istantissime pecierunt. vt eorum testimonium vobis in nostris litteris mitteremus. Qui taliter testimonium perhibuerunt veritati ; quod eis omnibus et singulis constat omnis certitudo et veritas super eo, vt post obitum domini Regis Bele quarti quondam illustris Regis Hungarie pie memorie, in vsurpacione tributi, quod ex parte ciuium Strigoniensium et omnium mercatorum de eadem ciuitate, conciuium suorum, eisdem Preposito et Capitulo Ecclesie Strigoniensis debetur, predicti ciues Strigonienses dampnum mille marcarum usque ad hec tempora intulerunt Preposito et Capitulo supradictis ; et super domum Prepositalem loci ciusdem, et Valentini olim Cantoris, ac Emeryci Archidiaconi Gumuriensis, tribus vicibus successiue venerunt manu valida et armata in euersionem et dedecus ecclesiastice libertatis.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 844. l.)

72.

III. Endre király több hivét, kik ellen a királyi erdei cseszkk birtokkeresetet indítottak, Heberche folyó melletti birtokukban megerősíti. 1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod cum Myke filius Radun, Benedictus et fratres sui filij Modach, Phylipus filius Thome et fratres eiusdem, Nycolaus filius Wolkan, et Bytou ac fratres ipsius filij Tobie, per custodes siluarum nostrarum de Badun super quadam particula terre ipsorum iuxta fluuium Heberche existentis inpeterentur coram nobis: tamen quia ipsos Mykam, Benedictum, Phylipum, et alios fratres predictos fideles, utiles et necessarios nostre Maiestati, racione suorum seruiciorum nobis fideliter inpensorum et inpendendorum in futurum, fore considerantes, ipsam particulam terre eisdem duximus relinquendam. Sed quia nobis de qualitate et quantitate dicte terre veritas non constabat, fideli nostro Magistro Demetrio Comiti de Zolum dedimus in mandatis, ut cum Magistro Petro fideli clerico nostro unum hominem suum pro testimonio mitteret fidedignum, coram quo idem homo noster reambulando ipsam particulam terre, et nouas metas iuxta veteres erigendo, innouando eciam metas terre ipsorum hereditarie inter fluuios Waranista et Lococha uocatas adiacentis, presentibus omnibus commetaneis et vicinis statueret eisdem Myke et fratribus suis predictis, si non fieret contradictum, contradictoribus uero ad nostram presenciam contra Mykam et fratres suos euocatis. Qui quidem Magister Demetrius nobis rescripsit in hec verba:

Excellentissimo domino suo Andree stb. Magister Demetrius Comes de Zolum stb. (következik Demeter zólyomi főispánnak jelentése mint alább 79. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Myke filij Radum, Benedicti filij Modach, Phylipy filij Thome, Nycolay filij Wolkan, et Bytou filij Tobye, ac fratrum eorundem, que nobis a tempore coronacionis nostre in omni expedicione Regni nostri non parcendo rebus ipsorum nec personis fideliter inpenderunt et indefesse, ipsam particulam terre iuxta predictum fluuium Heburche existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, ipsi Myke et fratribus suis predictis reliquimus perpetuo et pacifice possidendam; dictis custodibus siluarum nostrarum de Badum ulterius super ipsa terra perpetuum silencium inponendo; metas eciam predicte terre ipsorum hereditarie inter fluuios Waranista et Lococha uocatos adiacentis de benignitate Regia iuxta consuetudinem Regni nostri innouari faciendo. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio VI. kalendas Aprilis Regni autem nostri anno tercio.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét töredéke sárga-ibolyaszinű selyemzsinóron függ; általam másoltatott a kir. kuria levéltárában 1864. március hó 8-án.)

73.

III. Endre király Okolichnai Péternek, Chermona nevü birtokában tartott határjárásához képest, arról uj adománylevelet ád. 1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cummanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in

Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus filius Seraphini de Okolichna de Lypto ad nostram personaliter accedens presenciam peciit nos cum instancia, vt nostrum mitteremus hominem, coram quo metas terre sue, ville scilicet Chermona vocate in Lypto existentis, quam ex collacione domini Ladizlai Illustris Regis Hungarie fratris nostri karissimi patruelis bone memorie dignoscitur possidere, vellet renouare. Nos igitur iustis et legittimis peticionibus eiusdem fauorabiliter inclinati fidelibus nostris Preposito et Conuentui de Thuruch dedimus nostris litteris in mandatis, vt mitterent ex ipsis vnum virum idoneum pro testimonio fidedignum, coram quo Comes Johannes filius Mossouza officialis de Lipto Magistri Demetrij Comitis de Zolum dilecti et fidelis nostri homo noster, presentibus omnibus commetaneis et vicinis dicte terre Chermona vocate, eandem reambulet, et iuxta veteres metas et antiquas nouas erigendo statueret Petro antedicto, si non fieret contradictum, contradictoribus nichilominus ad nostram presencniam euocatis. Qui quidem Prepositus et Conuentus demum nobis rescripserunt in hec verba: Quod misissent ex ipsis fratrem Illarium pro testimonio fidedignum, qui postea cum eodem Comite Johanne homine nostro ad eosdem reuersi concorditer retulissent, quod accessissent ad faciem terre siue ville memorate, et conuocatis omnibus commetaneis et vicinis eandem reambulassent, iuxta veteres metas et antiquas nouas erigendo, statuissentque ipsi Petro iure perpetuo possidendam, nullo penitus contradictore existente. Mete autem eiusdem terre seu ville, prout nos in litteris eorundem Prepositi et Conuentus plenius vidimus contineri, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit in fluuio Lubella vocato in loco, vbi quidam riuulus cadit in ipsum fluuium, per quem fluuium ascendit ad partem orientalem usque ad fontem seu caput eiusdem riuuli, de quo capite tendit usque au arborem *smrk*, de qua arbore uadit vsque ad aliam arborem *tulfa*, supra quam affixa est crux in cacumine montis; dehinc currit et transit modicam siluam, peruenit ad vnum fontem, de quo flectit se ad meridiem vsque ad vnam arborem *smerek*, que super se continet crucem, ascendendo post hec adhuc vsque ad — — — meridiem versus descendit in quoddam *mochar*; abhinc

progreditur et transit quandam siluulam, descendit in vallem, quam pertransit adhuc ad meridiem, et vadit usque ad vnam arborem *bykfa*, in qua est crux posita; ascendendo in berch currit vsque ad pratum Tomaluka vocatum ad fontem, supra quem est arbor pomi posita; dehinc ascendit in quodam potok, per quem potok tendit superius vsque ad caput eiusdem; de cuius capite semper ad meridiem tendit vsque ad alpes magnas, de quibus alpibus reflectit se ad occidentem, et descendit in caput fluuij Lubelle, per quem fluuium descendit inferius vsque ad primum locum, et ibi terminatur. Nos igitur considerantes obsequia fidelia eiusdem Petri, in quibus coram oculis nostre Maiestatis multipliciter meruit complacere, dictam terram seu villam Chermona vocatam in prefixis metis et limitacionibus dedimus, donauimus et reliquimus ac contulimus eidem Petro, et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et habendam. Incuius rei memoriam firmitatemque perpetuam ad instanciam eiusdem Petri presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri et discreti Magistri Theodori Prepositi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij fidelis et dilecti nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio, Regni autem nostri anno tercio.

(Eredetie az Okolcsányi család levéltárában. Néhai Szontagh Dániel közleménye.)

74.

III. Endre király helybenhagyja Zólyomi Demeter mesternek Chemerne nevü földet tárgyazó adományát Miklós Stepeknek fia számára. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod Magister Demetrius filius Nicolai de Zolom dilectus et fidelis noster coram nobis personaliter comparendo quandam terram Chemerna vocatam, vicinantem terre Nicolai filij Stepek seruientis sui similiter Chemerne nominate, in Lypto existentem, que a Stephano filio — — — et — — filio Benne racione mortis Petrie de Chouanka per eosdem interfecti extiterat ad eundem Magistrum Demetrium deuoluta, dedit et contulit ex nostra permissione seu voluntate eidem Nicolao pro seruicijs et famulatibus eiusdem sibi impensis perpetualiter possidendam. Et cum presentes nobis reportate fuerint, nostrum super hoc priuilegium eidem conferemus. Datum in Scepes in festo decollacionis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Ugyan III. Endre királynak 1300-ki megerősitö privilégiumából mint alább ; az Okolcsányi család levéltárában.)

75.

III. Endre király megerösíti a nyúlszigeti apáczazárda népeinek törvénykezési szabadságait. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod Fratres Predicatores Ecclesie Beate Virginis Gloriose de Insula ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis litteras domini Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis patentes, confectas super libertate populorum seu iobagionum Ecclesie memorate; petentes, ut nos easdem ratas habere, et nostris dignaremur litteris patentibus confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak 1290-ki okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 521. l.)

Nos igitur peticionibus ipsorum Fratrum Predicatorum fauorabiliter inclinati, ipsas litteras patentes ratas habuimus et acceptas, et easdem de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo, auctoritate presencium duximus confirmandas. Datum Bude feria sexta proxima ante Pentecosten, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

76.

III. Endre király megengedi, hogy Moys mesternek özvegye Békásmegyeren és a dunai szigeten lévő birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának hagyományozhassa. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis: quod nos omnes possessiones, quas nobilis domina relicta Magistri Moys in Magna Insula et eciam supra Ueterem Budam Meger uocatam ex gracia illustrium Regum Hungarie progenitorum nostrorum habuit et possedit in uita sua, dominabus sanctimonialibus videlicet pro salute anime sue in domo sua manentibus et commorantibus, reliquimus et permisimus perpetuo et pacifice possidendas. Datum Bude feria tercia proxima post octauas Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(III. Endre királynak 1298-körüli megerősítő okmányából, mint alább néhai dr. Ötvös Ágoston közleménye.)

77.

III. Endre király helybenhagyja a Zup Domokos, és Lőrincz mester, Péter bán fia, közti, Gayul nevű földet tárgyazó peregyességet. 1293.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit per presentes, quod Dominicus dictus Zup ex vna parte, ex altera vero Magister Laurencius filius Petri Bani personaliter coram nobis constituti, idem Dominicus dixit et confessus est oraculo uiue uocis, quandam possessionem ipsius Magistri Laurencij Gayul

vocatam, vt in litteris Excellentissimi Principis domini Ladizlai Serenissimi Regis Hungarie, predecessoris nostri, per eundem Magistrum Laurencium super ipsa possessione nobis exibitis contineri vidimus, quam idem Dominicus potencialiter tenebat et possidebat, super qua inter ipsos litis materia diucius extiterat diuulgata; tamen per ordinacionem proborum uirorum et Regni nostri nobilium inter ipsos talis concordia coram nobis fuit facta et ordinata: Vt idem Dominicus predictam possessionem Gayul secundum continenciam litterarum priuilegialium domini Ladizlai Regis Hungarie prescriptarum Magistro Laurencio prenotato, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus reliquit, restituit jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Datum Bude secundo die Beati Regis St(ephani) anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo.

(Zsigmond királynak 1420-ki megerősítő privilégiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

78.

III. Endre király rendelete az egri káptalanhoz, hogy Mera nevü földet tárgyazó határjárási bizonyságát Bugochi István számára kiadja. 1293.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus eius Capitulo Agriensi salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus Magistro Stephanó de Bugach super facto terre Mera vocate, prout vobis constat, et eciam sicut in vestris litteris reambulacio dicte terre patuerit, eidem super hoc vestrum priuilegium concedatis, prout expostulat ordo iuris. Datum Bude in festo Beati Jacobi Apostoli.

(Az egri káptalannak 1293-ki bizonyságleveléből mint alább 84. sz. a.)

79.

János spalatói érsek Miklós scardonai püspöknek meghagyja, hogy egyházi hatóságát csak saját püspöki megyéjében gyakorolja. 1293.

Johannes Diuina miseracione Spalatensis Archiepiscopus, tocius Dalmacie, Croacie Sclauonieque Primas venerabili fratri domino N(icolao) per eandem Episcopo Scardonensi salutem in Domino. Testante Sacro Concilio anno preterito in Spaleto celebrato, ordinasse ac firmiter precepisse recolimus, quod nullus suffraganeorum nostrorum in preiudicium alterius Diocesis ad sacros ordines promouere, aut alia ecclesiastica et episcopalia sacramenta ministrare presumat, sub pena D librarum; sed sue Dioccsis finibus sit contentus. Quod preceptum et tam salubre statutum venerabilis frater noster G(regorius) Dei gracia Traguriensis Episcopus in festo Beati Dompnij presentibus nostris suffraganeis, in vniuerso Clero vos infregisse grauiter nobis est conquestus; dicens, vos Sibenicenses clericos ad sacros ordines promouisse, ac eis crisma contulisse, nec non baptisma paruulorum, ac alia sacramenta ecclesiastica et episcopalia celebrasse in sui preiudicium et grauamen; cum dicti clerici Sibenicenses et totum Sibenicum subiecti sint de iure Episcopo et Episcopatui Traguriensi; excusantes vos omnia supradicta nostro mandato et auctoritate fecisse. Hanc totam suam querimoniam nobis inpingendo et contra nos conuertendo, plurimum nobis, quin pocius supra modum debitum extitit infestus et molestus, tanquam grauiter sauciatus et afflictus. Et si bene recolitis, cum nuper in societate Pauli Bani ad nos accessistis, super eodem facto non solum a Traguriensibus, sed eciam a Spalatensibus grauissimas lamentaciones, et terribiles conquestiones, in presencia domini Potestatis Spalatensis, et omnium nobilium Spalati, non absque magno nostri cordis dolore, et multi certaminis agone, opprobria eciam contra nos rigida et dura, aspera et molesta appella-

cione audiuimus. Super quibus omnibus grauiter afflicti et perturbati, ad instanciam et preces multas omnium suffraganeorum nostrorum, qui presentes in festo Sancti Domnij extiterunt; taliter vestre fraternitati scribimus, et per hoc presens scriptum nostrum firmiter et destricte precipimus et precipiendo mandamus, quatenus in antea, (si) graciam Beati Domnij et nostram caram habetis, et dicti Concilij penam vultis effugere, supradicta nullatenus attemptetis, et in predictis nullatenus excedatis. Alioquin indignacionem Beati Domnij et nostram, ac supradicti Concilij penam, si contra feceritis, procul dubio incurretis. Data Spaleti in palacio Archiepiscopali die Martis XII. Madij infra octauas Beati Dompnij, indiccione sexta.

(Lucius, Memorie storiche die Trau 134. l.)

80.

Demeter mester zólyomi főispánnak jeléntése III. Endre királyhoz az annak több hive számára adott Heberche folyó melletti birtok adománya tárgyában. 1293.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustrissimo Regi Hungarie Magister Demetrius Comes de Zolum debite fidelitatis obsequium cum timore. Recepto mandato et precepto Uestre Celsitudinis, cum Magistro Petro aule uestre clerico hominem nostrum nomine Prencylum pro testimonio nostro misimus fidedignum ad reambulandam terram Myka filij Radun, Benedicti et fratrum suorum filiorum Modach, item Phylipi filij Thome, et fratris eiusdem Nycolay filij Wolkan, et Bytou ac fratrum suorum filiorum Tobye, hereditariam scilicet ipsorum inter fluuios Waranysta et Lococha uocatos adiacentem, et quandam particulam terre ipsorum iuxta riuulum Heburche existentis, super qua per custodes siluarum nostrarum de Badun ijdem impetebantur coram uo-

bis. Qui demum ad nos reuersi communiter et concorditer retulerunt, ut terram ipsorum Myka et fratrum suorum predictorum inter fluuios Waranista et Lococha existentem, et ipsam particulam terre iuxta ryuulum Heberche existentem, predicte terre ipsorum contiguam, et in metis eiusdem conclusam, presentibus omnibus commetaneis et vicinis circueundo et reambulando, ac nouas metas iuxta ueteres erigendo, statuisset idem Magister Petrus, presente eodem homine nostro ipsi Comiti Myka, Benedicto, Phylipo, Nycolao, Bytou et fratribus eorum predictis, nullo penitus contradictore existente. Cuius quidem terre mete, prout per eosdem hominem uestrum et nostrum comprehense extiterunt atque vise, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a fluuio Goron, ubi quidam ryuulus, qui Heburche nominatur, cadit in ipsum fluuium Goron, et ibi sunt due mete terree ueteres, et due noue, in quarum una est arbor *zylfa*, que vltra ipsum riuulum Heburche est, que quidem separat a terra filiornm Sauli; inde ascendit directe per eundem riuulum Heburche, et peruenit ad duas metas terreas veteres, in quarum una est arbor *gyartyanfa*, et duas metas nouas ex utraque parte ipsius riuuli erectas, in quarum una est *zylfa*, que separant a silua Regali a parte septemtrionali; deinde per ipsum ryuulum Heburche directe asscendendo peruenit ad caput ipsius ryuuli Heburche, et ibi est una arbor *bykfa* terra signata pro meta inter duas metas terreas, que iterum separant a parte septemtritonali a silua Regali; deinde asscendit ad unum montem siue unum berch, et tendit uersus orientem, et peruenit ad quandam wallem que Egurfeu nuncupatur, ubi sunt due mete, in quarum una est *egurfa*, et in alia est *teulfa*, que similiter separant a silua Regali; inde directe asscendendo peruenit ad duas metas, in quibus duabus sunt due arbores *teulfa*; deinde per eundem berch gyrat, et protenditur uersus partem meridionalem, et peruenit ad tres metas ueteres, in quarum duabus sunt due arbores *teulfa*, et ad duas nouas metas terreas; de inde descendit ad unam vallem, que Weresferteffeu nuncupater; et inde descendit uersus partem meridionalem ad caput cuiusdam riuuli Jezenicha uocati, qui separat adhuc a silua Regali, ubi sunt due mete, in quarum una est *gyartanfa* et in alia est *bykfa*; et sic per ipsum riuulum descendendo

peruenit ad tres metas ueteres, in quarum una est arbor *gyartanfa*, et in alia est *tulfa*, et tercia meta terrea, et ad duas nouas metas terreas, et ibi cadit in riuulum Lokocha, qui eisdem est pro meta a parte meridionali, qui separat directe desscendendo a terris Ladizlai, Zerechun et Dama, custodum siluarum uestrarum; et inde ab ipso ryuulo Lokocha transeundo uenit ad tres ueteres metas terreas et duas nouas, que separant a parte occidentali a terris Paznani, Nysik et Radizlaj piscatorum uestrorum de Halaz; abhinc declinat uersus fluuium Goron ad quemdam locum Mogosmorth uocatum, et ibi transit fluuium Goron ad partem occidentalem, et per ipsum fluuium Goron siue per quandam uenam eiusdem asscendit uersus septemtrionem, et peruenit ad quendam ryuulum Welchena uocatum, ubi sunt tres ueteres mete terree et due noue; et ibi exit et asscendit per ipsum ryuulum Welchena ad partem occidentalem, qui separat a terris populorum de Zelnicha, et peruenit ad duas metas ueteres et duas nouas; et ibi exit ab ipso ryuulo Welchena, et uadit uersus septemtrionem, et peruenit ad duas metas ueteres et duas nouas, que separant a custodibus siluarum uestrarum de Badun; abhinc uadit iterum ad duas metas ueteres et duas nouas angulares; de inde uadit ad duas metas ueteres et duas nouas, et ibi cadit in quendam ryuulum Moholnicha uocatum; et per eundem riuulum uadit directe, et cadit iterum in fluuium Goron, ubi sunt due mete; et per eundem fluuium Goron, seu venam eiusdem fluuij a parte occidentali existentem directe asscendit, et cadit iterum ad quemdam ryuulum Heberche uocatum, et ibi terminatur. Datum in Zolum feria tercia proxima post dominicam. Letare.

(III. Endre király 1293-ki adománylevelébŏl mint fentebb 71. sz. a.)

81

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kachug nemzetségbeli nemesek a köztük a váczi káptalan előtt történt birtokosztályt foganatositották. 1293.

Nos Capitulum Ecclesie Budensis damus pro memoria, quod Magister Simon et Thomas filij Michaelis filij Folcus de genere Kachuk pro se et pro fratribus suis carnalibus ac cognatis de generacione eorum propinquis ab una parte; item Magister Farkasius filius Folkus frater eorundem ab altera, coram nobis personaliter constituti; ijdem Magister Simon et Thomas dixerunt, quod cum ipsi et fratres ipsorum ac cognati de generacione eorum super diuisionibus ab olym in possessionibus eorum hereditarijs, empticijs et acquisitis, scilicet Scechen, Rymoth et Almas nuncupatis inter ipsos iuxta priuilegium honorabilis Capituli Wachyensis factis seu habitis essicassent (?); idem Magister Farkasius in stabilitatem pacis perpetue et mutue dileccionis fraternalis ipsum priuilegium Capituli Wachyensis ad eorum peticionem exhibuisset eisdem, quo viso et perlecto diuisiones factas iuxta continenciam eiusdem priuilegij Capituli Vachyensis ratas habuissent, et eciam nomine suo et nomine fratrum et cognatorum suorum ratas et firmas habuerunt coram nobis, possessiones habitas in ipsa communi diuisione iuxta formam priuilegij antedicti eidem Magistro Farkasio et filijs eiusdem perpetualiter pacifice relinquendo. Assumpserunt nichilominus propter perpetuam pacem obseruandam, et obligauerunt se idem Magister Simon et Thomas ac fratres eorum absentes, vt si processu temporum ipsi vel fratres eorum ac cognati predictam diuisionem retractare, vel ipsum Magistrum Farkasium aut filios ipsius pretextu dictarum possessionum in diuisione habitarum coram quolibet judice conuenire seu in causam trahere attemptarent, omnino pro conuictis haberentur eo facto. Et cum presentes nobis fuerint reportate, super premissis ipsi Magistro

Farkasio et filijs eiusdem nostrum priuilegium non obstante absencia partis aduerse conferemus. Datum in quindenis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Szepesi Jakab országbirónak 1379-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

82

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy György Egnek fia, Pomázi lakos, bizonyos szőllejét a nyúlszigeti apáczazárdának eladta. 1293.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presencium noticiam habituris salutem in eo, qui dat salutem omnibus et conseruat. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod Georgius filius Eg de villa Pomaz ab una parte, et frater Moys de Ordine Fratrum Predicatorum procurator sororum de Insula Beate Virginis una cum Dominico fratre sui Ordinis uice et nomine earundem sororum ex altera, coram nobis personaliter constituti, predictus Georgius confessus est, quod vineam suam in territorio dicte ville Pomaz porcionem predictarum sororum contingentem, inter vineas ipsarum sororum et filiorum Peturke existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, dictis sororibus pro tribus marcis plene receptis ab eisdem, de uoluntate et consensu omnium cognatorum suorum et uicinorum, nullo penitus contradictore existente, uendidisset peremniter et irreuocabiliter possidendam; assumendo et obligando se, ut si prefate sorores processu temporum racione vinee memorate per quempiam molestarentur, teneretur easdem defendere et liberare proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem Geor-

gij annotati sororibus sepedictis presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Ladizlai Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Magistro Paulo Cantore, Magistro Gregorio Custode, Lucachio Decano, Stephano et Jacobo Magistris, Nycolao, Andrea et Johanne sacerdotibus, et ceteris Canonicys existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Kivonatát közli Fejér Cod. Dipl VI. köt. 1. r. 279. lap.

83.

A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apáczazárda számára a Woyzlowi birtokot tárgyazó okmányokat. 1293.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie memorie commendantes significamus vniuersis presencium per tenorem, quod frater Dominicus et frater Jhoannes de Ordine Fratrum Predicatorum, procuratores Monasterij Beate Virginis de Insula, exibuerunt nobis litteras patentes domini Bele Regis inclite recordacionis, cum confirmatorijs litteris Stephani et Ladizlai illustrium Regum clare memorie, et alias litteras domini Andree Dei gracia Excellentissimi Regis Vngarie Domini nostri, petentes a nobis humiliter, vt ipsas litteras Bele et Andree Regum, quia propter discrimina viarum secum ferre non audebant, vt dixerunt, de uerbo ad uerbum rescribi faceremus et nostro sigillo sigillari. Tenor autem litterarum Bele Regis talis est:

Nos B. D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. Béla király nak 1267-ki beismerő okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 169. l.)

Litteras uero domini Andree Regis recepimus in hec verba:

Nos Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre királynak 1292-ki megerősitő okmánya, mint fentebb 55. szám alatt.)

Nos igitur peticiones fratrum memoratorum considerantes fore iustas, predictas litteras de verbo ad uerbum rescribi fecimus et nostro sigillo roborari. Datum sabbato proximo post festum Beati Barnabe Apostoli anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

84.

Az egri káptalannak Mera nevü föld határjárását és statutióját tárgyazó bizonyságlevele Bugachi István mester számára. 1293.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibue quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Stephanus de Bugach ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras domini nostri Andree Dei gracia Illustris Regis Hungarie, continentes, quod mitteremus hominem nostrum pro testimonio fidedignum, coram quo Olyuerius de Fulnempthy homo ipsius domini Regis reambularet quandam terram prefati Magistri Stephani Mera vocatam, a Magistro Ladizlao filio Comitis Thekus titulo empcionis ad se deuolutam, presentibus Lazk, Desev, Rolando, Leukus, et Stephano, filijs Magistri Stephani, Thekus filio Comitis Bach, ac Johanne filio Comitis Dyonisij, nec non alijs vicinis et commetaneis eiusdem terre; et statueret eidem Magistro Stephano, si non fieret contradictum, contradictoribus si qui fierent ad Presenciam ipsius domini Regis euocatis. Nos igitur mandato ipsius

domini Regis obtemperantes, vt tenemur, cum predicto Olyuerio homine eiusdem domini Regis misimus hominem nostrum fidedignum; qui ad nos reuersus dixit, quod coram eo predictus Olyuerius terram antedictam presentibus prefatis filijs Magistri Stephani filij Comitis Thekus, item Thekus filio Comitis Bach, Johanne filio Comitis Dyonisij, et alijs vicinis et commetaneis predicte terre Mera, eandem reambulasset in certis metis et terminis, et statuisset Magistro Stephano prenotato; et nullus extitisset contradictor. Cum autem omnia premissa ipsi domino Regi rescripsissemus; idem dominus Rex nobis rescripsit in hunc modum:

Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre király rendelete mint fentebb 78. sz. a.)

Nos igitur mandatis ipsius domini Regis obtemperantes, vt tenemur, iuxta formam predictarum nostrarum super reambulacione et statucione predicte terre Mera dicto Magistro Stephano facta ipsi domino Regi transmissarum, eidem Magistro Stephano nostrum concessimus priuilegium. In cuius rey testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Saulo Lectore, Mathya Cantore, Mikov Custode, Martino de Pacha, Simone de Zemlyn, Nycolao de Borsua, Renaldo de Sumkun, Petro de Kemey, Dominico de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; et domino nostro Reuerendo patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus-

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

85.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó fiai és érdektársaik Hecsen nevü földjük harmadrészét Kathának Bense özvegyének hitbére és jegyajándékai fejében átengedték.
1293.

A B C

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus ad quos presentes littere peruenerint salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Marcellus et Dominicus filij Mico pro se et pro Wgernech, ac pro Iwano filio (Michaelis) personaliter astantibus; Farcas filius Mathie, et Alexander filius Macrabeus, Gude filius Tonk pro se et pro Nicolao ac pro Petro fratribus suis, nobiles de — — — ad nostram presenciam accedentes, proposuerunt publice per hunc modum: quod de terra Hecchen, quam olim Bense filius Benedicti cognatus eorundem mediantibus litteris priuilegialibus Ladizlai pie recordacionis quondam Regis Vngarie possedisset, de eadem terciam partem ipsius terre Hecchen, in eisdem metis et terminis, vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, sicut in predicto priuilegio Regali plenius continetur, a parte meridionali, ubi terra Mathie filij Manchyk uicinatur domine Katha relicte Bense, sepedicti in solucionem et satisfaccionem dotis sue et rerum parafarnalium, quamdiu uixerit, et pro quarta duarum filiarum ipsius Bense — — Margareta et Kucha uocatarum, et heredibus earundem statuerunt et reliquerunt possidendam. Assumpmentes sepedicti nobiles firmiter se obligando: quod si processu temporis racione predicte partis Hecchen eedem domine per consanguineos aut propinquos eorundem nobilium molestarentur, easdem deffendere et protegere tenerentur proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium, et ad maiorem stabilitatem presentes litteras concessimus sigilli

nostri munimine roboratas. Datum quarto nonas Nouembris anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Magistro Farkasio Lectore Ecclesie nostre existente.

(Eredetie bőrhártyán, sárga-violaszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

86.

A szepesi káptalan uj pecsétje alatt kiadja Vnd János comes nek Thorkw földet tárgyazó átengedését veje Simon számára. 1293.

A B C

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presencium noticiam habituris salutem in omnium saluatore. Quoniam memorie nouercatur obliuio, dignum est, ut dicta temporaliter scripturarum patrocinio fulciantur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod cum in spoliacione ecclesie nostre memorate per Serenissimum Regem Hungarie Ladizlaum et suos Neugares illata inter dampna quamplurima sigillum nostrum deperditum fuisset et ablatum, et nos iniquorum fraudulentas calumpniositates equitatis tramite retundere cupientes, omnium generum litteras sub ipso sigillo nostro deperdito conscriptas, que noui nostri sigilli testimonio renouate non fuissent, premissa proclamacione publica viribus uacuatas reuocandas decreuissemus ad cautelam; nobilis vir Symon gener Comitis Jan ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras priuilegiales sub antiquo et deperdito nostro sigillo memorato prius emanantas, humiliter nobis supplicando et deuote, ut easdem sub noui nostri sigilli testimonio rescribere faceremus, eodemque reno-

uare ad cautelam. Quarum tenor de uerbo ad uerbum talis est:

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Sypus stb (következik a szepesi káptalannak 1283-ki bizonyságlevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 318. lap.)

Nos igitur iustis et legittimis peticionibus eiusdem Symon annuentes predictas nostras litteras priuilegiales non rasas, non cancellatas, nec abolitas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, nostroque sigillo nouo et mediocri renouando roborari ad cautelam. Datum in festo Beati Georgij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, zöld-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

87.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Nádasdi Imre comes Wzkou-i birtokát Makuai Péter comesnek eladta. 1293.

A B C

Nos Capitulum Ecclesie Beati Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis: quod Comes Emiricus filius Itemeri de Nadasd, Dominicus et Emiricus filij eiusdem, coram nobis personaliter constituti porcionem eorum totalem cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, quam habere se dicebant in terra Wzkou nuncupata, vendiderunt Comiti Petro filio Itemeri de Makua pro octo marcis plenarie receptis ab eodem coram nobis, in perpetuum pacifice et quiete possidendam; Martino et Bors filijs Chame cognatis eorundem presentibus, et vendicioni ac empcioni prescriptis non contradicentibus, ymo permittentibus et consensum pre-

bentibus de eisdem per omnia liberalem; ita plene, uti nec ijdem Comes Emiricus et filij Chame antedicti, uel heredes eorundem, prescriptam porcionem modo premisso venditam retractandi ab ipso Comite Petro aut filijs eiusdem vnquam vllo tempore habeant potestatem. In cuius rei memoriam pleniorem presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum; anno Domini M°CC° nonagesimo tercio; Magistro Michaele Preposite, Cosma Cantore, Blasio Custode, Symone Decano Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

88.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Miko comes Endrét és Mikout Beeli nemeseket örökbe fogadta. 1293.

Capitulum Ecclesie Agriensis significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis; quod Comes Mico filius Nicolai ex vna, et Andreas dictus Bok, ac Mykou filius Thome nobiles de Beel ex altera, coram nobis personaliter constituti, per eundem Comitem Mico propositum nobis extitit ministerio viuenocis et assertum, quod quia Dei prouidencia et sui disposicione heredum solacio masculinorum esset destitutus, et suis viribus omnino sopitus: ideo considerans et prouida circumspeccione deliberans, quod ijdem Andreas et Micou sibi in linea consanguineitatis attinerent pre ceteris, et eidem in suis necessitatibus complacere studuissent, et in futurum studerent; volens igitur in successores constituere et filios adoptiuos assumpmere, vniuersas possessiones suas empticias, scilicet Nempti et Wysnyo vocatas in Comitatu Borsodiensi existentes habitas, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs quibuslibet, ac cum instrumentis, quibus ipse huc usque possedisset et tenuisset, predictis Andree dicto Bock, et Mykou

filio Thome, et suis heredibus ac successoribus dedisset, donasset et contulisset, et coram nobis dedit, donauit et contulit iure perpetuo et irreuocabiliter tenendas, possidendas et habendas; nullum jus seu dominium a modo et deinceps in eis dem pro se reseruando, sed omnino ad manus eorundem collocando coram nobis. Datum in octauis festi Beati Martini confessoris anno Domini M° ducentesimo nonagesimo tercio.

(Az egri káptalannak 1364-ken „in die festi Beati Francisci confessoris" „Andreas filius Georgij filij Andree de Beel" kérésére kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárbau.)

89.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Baynai Péter Boztuhi Endre comest Bayna nevü föld elidegenitésétől eltiltotta. 1293.

Nos Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio damus pro memoria; quod Petrus filius Andree filij Yexe de Bayna personaliter ad nostram accedens presenciam dixit protestando: quod prefatus Andreas pater suus, et idem Petrus antea iam dudum Comitem Andream filium Renoldy,et Beke filium eiusdem de Boztuh,ab empcione et occupacione terre Bayna uocate, que terra fuit domini Regis, et Nycolaum filium Phylypus a uendicione et alienacione publice prohibuisset. Et cum super ipsa prohibicione nostras litteras eo tempore fecissent emanari; postmodum predictus Comes Andreas, et Beke filius eiusdem de Boztuh, ipsas litteras nostras protestatorias in destruccione et spoliacione eorundem Andree et Petri filij sui inter alias res mobiles et inmobiles ipsorum constitutas recepissent; et nunc predictus Petrus pro se et pro Andrea patre suo renouando ipsam protestacionem denuo exstitit protestatus contradicendo predictis videlicet Comiti Andree, et Beke filio suo, ac alijs filijs suis

ab occupacione predicte terre Bayna, et Nycolao filio Phylipus, ab alienacione publice prohibendo, et super ipsas destrucciones et spoliaciones iterato suam faciens protestacionem. Datum in festo Pasce anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

Kivül: Pro Petro filio Andree de Bayna contra Comitem Andream et Beke filium suum super protestacione sua et prohibicione terre Bayna.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

90

A túróczi konventnek bizonyságlevele, hogy Donk Vydasnak fia és gyermekei egy ekényi földet Gyge fiainak eladták. 1293.

Vniuersis presentes litteras inspecturis J. miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turch Ordiuis Premonstratensis salutem in largitore salutis. Ne gestarum rerum memoriam humane inperfeccionis tollat obliuio, peritorum virorum repperit industria, ut eam testimonio perennet litterali. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Donk fiius Vydas et duo filij sui, Blasius et Benech, pro se et pro tercio fratre ipsorum Paulo, ad nostram venientes presenciam oraculo viue vocis confessi sunt de terra, que nomine hereditario eos contingit, consensu omnium cognatorum et commetaneorum suorum terram ad vnum aratrum sufficientem, iuxta terram filiorum Basyne adiacentem, cum omnibus vtilitatibus suis, Paulo et Boda filijs Gyge, et ipsorum heredibus heredumque successoribus pro decem marcis minus vno fertone vendidisse et dedisse iure perpetuo pacifice possidendam. Cuius terre mete hoc ordine distinguntur: Prima meta progreditur in fluuio Serneunice dicto, vbi est terrea meta; et sic semper ad ori-

entem tendendo sub quodam *nogerezteuen* dicto deuenit ad terream metam; abinde progrediens intrat in unum *kuserezteuen* bene in tercia parte, et ibi est terrea meta; post hec de ipso *kuserezteuen* exiens per bonum spacium ad orientem progrediendo deuenit ad metam terream; deinde ad quoddam rubetum *somberek* vocatum, in spacio cuius est terrea meta; hinc deuenit ad metas ville Moys, et ibidem in quodam rubeto est *gemelchen*, in circuitu cuius est terrea meta; abhinc declinat ad occidentem iuxta metas filiorum Basyne, et venit ad quandam antiquam terream metam; hinc transiens per pratum venit rursus in terream metam; post hec ascendit in vnum berch, et ibi est terrea meta satis magna; et abinde directe percurrens deuenit ad fluuium Sernevnice, et ibidem in prato est terrea meta, et distingit a terra filiorum Basyne; tandem per fluuium descendit vsque ad priorem metam, et ibi terminatur. Vt igitur series huius empcionis pretacte robur perpetue firmitatis optineat, ad peticionem parcium litteras nostras concessimus nostri sigilli munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös sárga-ibolyaszinü selyemzsinóron függ; a Boniczky család pribóczi levéltárábant)

91.

A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Purgolthi Peturkè fiai és érdektársai Purgolthban lévö örök birtokukat István mester Hahold comes fiának eladták. 1293.

Conuentus Monasterij Beati Adriani de Zala omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Solent scriptis redigy facta mortalium, ne diuturnitate temporis in dubium reuocentur; vel ut ea, quc in tempore aguntur, ne cum tempore defluant et labantur, ad

cautelam scripti solent patrocinio communiri. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod Lucach et Mycael filij Peturke, Leunardus filius Vrbani pro se et fratribus suis; Adrianus et Andreas, item Petrus pro se et filijs suis, Zecunhe similiter pro se et filijs suis a parte una; Magister Stephanus filius Comitis Haholdy ab altera coram nobis personaliter constituti; ijdem Lucach et Mycael filij Peturke, Leunardus filius Vrbani, Adrianus, Andreas, Petrus et Zekunche supradicti, scilicet nobiles de Purgolth, terram eorundem hereditariam Purgolth nuncupatam cum omnibus utilitatibus, item prouentibus et pertinencijs suis, et vineis eorundem super predictam terram existentibus, confessi sunt uendidisse Magistro Stephano supradicto pro quadraginta marcis minus duabus ab eodem Magistro Stephano plene habitis et receptis ex consensu et permissione commetaneorum suorum, scilicet Magistri Arnoldi et Mycaelis filiorum Comitis Keled, Magistri Band, Languey, Waro, Symonis, et filiorum Zemenus de Humuktamar, ac Jone de Vrbanuk, qui personaliter astantes omnes consensum adibuerunt liberum et assensum, contradiccione qualibet non adiecta, iure perpetuo in heredum heredes, heredumque successoribus irreuocabiliter tranquilliter possidendam; tali uero obligacione, quod si quocunque processu temporum idem Magister Stephanus uel sui heredes pro dicta terra et vineis per quempiam contrai adtentarentur, extunc pro manifesto calumniatore penitus habeatur contra Magistrum Stephanum vel suos heredes antedictos. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur; Prima siquidem meta, prout partes retulerunt, incipit iuxta domum Lucach fili Peturke a parte occidentali, in valle uersus aquilonem gradiendo peruenit ad arbores pomy siluestris; exinde flectitur uersus orientem et peruenit ad arborem ilicis, sub cuius est meta terrea; versus partem eandem orientis pergendo peruenit ad arborem vlmi cum meta terrea cumulata; abhinc adhuc uersus orientem meat, et peruenit ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; adhuc (igy) eciam ad partem orientis eundo sunt due metee, una in arbore kerci, et alia in arbore pyri; item uersus orientem sunt due arbores ilicum cruce consignate; inde uero descendit uersus orientem ad viam magnam; in via uero predicta flectitur uersus partem

meridionalem, peruenitque ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; inde uero uersus partem meridionalem eundo peruenit ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata iuxta magnam viam ab occidente; in via autem predicta uadit uersus meridiem, et peruenit ad arborem pyri cruce signatam: abhinc adhuc uersus partem meridionalem in eadem via pergendo sunt due mete, una in arbore ilicis a parte scilicet occidentali, et alia terrea a parte orientali; item in eadem uero via uersus meridiem eundo sunt due mete, una scilicet a parte occidentali in arbore ilicis, et alia a parte orientali est meta terrea; adhuc eciam in eadem via tendit versus meridiem; et iuxta eandem viam a parte occidentali est meta terrea, in qua sunt due arbores pyri; item similiter in eadem via et uersus meridiem pergit, et peruenit ad duas metas, una videlicet a parte occidentali in arbore ilicis, a parte uero orientali est meta terrea; exinde reflectitur uersus occidentem, peruenitque ad metam terream, in qua est arbor pyri tres grandes ramos abens; item in eadem via uersus occidentem tendendo, ubi ipsa via iungitur ad vias uenientes de terra Kamar et de terra Vrbanuk, sunt due mete, una in arbore ilicis, et alia terrea; exinde uersus occidentem eundo est meta terrea, in qua est arbor cherasy; exinde reflectitur uersus aquilonem, peruenitque ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; adhuc eciam ad plagam aquilonem pergendo peruenit ad metam terream, in qua sunt due arbores ilicum; exinde reflectitur uersus occidentem, et peruenit ad duas metas, una scilicet in arbore kerky, et alia in arbore pyry cruce consignate; inde uero reflectitur uersus aquilonem, et in una valle eundo peruenit ad primam metam iuxta domum Lucach existentem, et ibi finaliter terminatur. In cuius uendicionis robur et memoriam pleniorem ad earundem parcium instanciam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine confirmantas, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban. Ugyanott találtatik annak a székesfehérvári káptalannak 1336. quinto kalendas Aprilis „nobilis vir Magister Nicolaus filius Stephani filij Hahold Comes Zaladiensis" számára készült átirata bőrhártyán vörös-barna selyemzsinóron függő pecsét alatt.)

92.

III. Endre királynak bizonyos, Galgócz várához tartozó földre vonatkozó adománya Abraham comes Menold fia számára. 1294.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Inperante florenteque negocia (igy), virtus non solum premijs caret sed eciam subiecta sceleratorum pedibus conculcatur; Regalis uero Sublimitatis clemencia, que ad laudem bonorum et malorum vindictam gladij recepit potestatem, suscepti regiminis constrigitur aculeis; actus et merita prospicere subditorum, ut illis in suis crescat beneficijs, qui munificenciam Regiam uere fidelitatis precio promerentur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod licet fidelitates actusque strenui Comitis Abraam filii Menoldi notorij sint, nec aliqua possint tergiuersacione celari; tamen ut ipsius fame preconium apud posteros celebre habeatur, et posteri uestigijs eius inherentes ad similia prouocentur; aliquos ex suis actibus uoluimus in presentibus explicare. Ipse siquidem Comes Abraam, ut inde exordiamur, tempore Ducatus nostri fideles et sedulos nobis exhibuit famulatus. Demum eciam cum confinia Regni nostri per Teotonicos capta essent, omnibus nobilibus illius partis Teotonicorum subiectis dicioni; idem Comes Abraam rebellauit predictis Teotonicis in fide Corone Regie debita perseuerans. Item cum post mortem domini Ladizlai quondam incliti Regis Hungarie, fratris nostri patruelis eidem successisemus in Regni solium et Coronam: ipse Comes Abraam cum exercitu domini Alberti Ducis Austrie et Stirie, tunc inimici nostri capitalis, iuxta ciuitatem Tyrnensem uiriliter dimicauit; vbi postratis (igy) hostibus plures ex ipsis Teotonicis captiuauit, et in signum victorie vexilla hostium nobis trans-

misit; castrum eciam Saswar uocatum, quod contra nostram per Teotonicos detinebatur Maiestatem, ipse Comes Abraam expugnauit nobisque reddidit expugnatum. Cum eciam ad expugnandum castrum Posoniense Matheum Magistrum Agasonum nostrorum misissemus, ipse Comes Abraam in expugnacione dicti castri viriliter dimicauit mortis periculum non formidans: ubi idem Comes Abraam letaliter extitit wlneratus, quidam seruiens suus diem clausit extremum, alijs uero seruientibus suis fere numero quinquaginta crudeliter sauciatis; prout hec omnia per predictum Magistrum Matheum, aliosque nobiles illius partis cognouimus euidenter. Et licet idem Comes Abraam pro suis fidelibus seruicijs, pro accionibus strenius, pro suarum documentis probitatum, munificencie Regie decerpere fructus mereretur amplioris: tamen ut aliquantisper uotis eius annuamus, quandam terram Castri nostri Golgoch iuxta fluuium Wag existentem, in qua quondem castrum constructum fuerat, et castrenses nostri residebant, Golgoch uocatam, simul cum tributo, quod ibidem exigi consueuit, alijsque suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, sub eisdem metis et terminis, quibus per priores possessores habita fuerat et possessa, dedimus, donauimus et contulimus ipsi Comiti Abraam, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Vt igitur huius nostre donacionis series robur optineat perpetuo firmitatis, nec processu temporum in irritum ualeat reuocari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo IIII° quindecimo kalendas Februarij, Regni autem nostri anno quarto.

(Eredetie börhártyán, molyről a pecsétnek töredéke sárga-vörös-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

93.

III. Endre király eltiltja az esztergami városhatóságot attól, hogy az esztergami egyháznak a városban lakó jobbágyait megadóztassa, és felettök bíráskodjon. 1294.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Sopitas diffinitiue sentencie calculo peruerse et impudice calumpniancium questiones, ne in recidiue dissensionis relabantur scrupulum, viuaci litterarum testimonio commendare non solum Canonicalium Ciuiliumque decreuere cognitores Jurium; sed et ipse Regalibus et Principalibus ratificatus fastigijs, cuius non leuis esse debet auctoritas, ne immortales esse ualeant lites hominum calumpniosorum, obviando malicijs, inrefragabili sanccione statuit mos antiquus. Cuius rei gracia vniuersorum noticie presencium pariter et futurorum duximus presentibus declarundum; quod cum venerabilis pater dominus Lodomerius, Dei gracia Archiepiscopus Strigoniensis et Comes Perpetuus loci eiusdem, dilectus et fidelis noster, et discreti viri Capitulum Ecclesie Strigoniensis, super grauaminibus et oppressionibus populorum seu iobagionum suorum, intra fossatum Strigoniense constitutorum, contra Stephanum Judicem, Juratos et vniuersos Ciues de Strigonio materiam questionis mouissent in figura Judicij coram nobis, et in ipsa lite inter partes extitisset diucius altercatum; et licet de parcium consona uoluntate ipsam causam primo ad Congregacionem Regni nostri futuram, ac deinde ad quindenas Sancti Georgij martiris prorogassemus, nostris litteris mediantibus, certis penis positis inter partes, que in prioribus litteris nostris memorialibus exinde confectis plenius continentur; demum tamen idem venerabilis pater Archiepiscopus et suum Capitulum, nec non Magister Franciscus Prepositus Ecclesie Sancti Thome de Promonthorio Strigoniensi, frequen-

tatis uicibus prius nobis per suos nuncios et procuratores speciales significare curarunt, quod ijdem Uillicus et ciues contra judiciariam ordinacionem diffinicionemque nostram, litterarum nostrarum tenori luculentius intersertam, presumcione et auctoritate propria temere venientes, super populos siue iobagiones eiusdem domini Archyepiscopi, et Capituli sui, ac eiusdem Ecclesie Sancti Thome exaccionem et collectam fecissent, fractis hostijs domorum et captis pignoribus eorundem, qui collectam, per ipsos Uillicum et Ciues per solam facti potenciam temeraria et fastuosa presumpcione uiolenter indictam, sicut de iure debebant, soluere renuebant; lite pendente inter partes superius memoratas, predictos jobagiones ipsorum, videlicet intra fossatum Strigoniense constitutos, astare suo iudicio compellentes, et macella carnificum ut ipsam Strigoniensem Ecclesiam iure suo, ex ipsis macellis proveniente, defraudare et dampnificare valeant, a loco debito alias transferendo, et quod Uillicum de Keztelch, jobagionem eiusdem Capituli, contra libertatem Ecclesie Strigoniensis et ordinacionis nostre seriem, in nostris coutentam litteris, captiuassent et in suo detinerent carcere captiuis uinculis mancipatum. Verum cum nos Strigonium casualiter uenissemus, et predictis Uillico, Juratis et vniuersis Ciuibus Strigoniensibus, ad nostram presenciam iudicialiter euocatis, asserciones utrarumque parcium prout debuimus, seruato iuris ordine, secundum formam iudicij audientes, examinassemus; quia licet predictis ciuibus in suis responsionibus, imprimis non sine notabili falsitate plurimum uariantibus, ad ultimum tamen, cum ad ueritatem negocij uentum fuit, prelibata iura Ecclesie Strigoniensis ex propria confessione astruere et affirmare necesse habentibus; ipsum dominum Archyepiscopum et suum Capitulum, necnon Ecclesiam Sancti Thome predictam, ante tempora coronacionis nostre, et postea tempore mote litis, nobis constitit euidenter, iobagiones, seu populos et quosdam censuales habuisse intra fossatum Strigoniense, et predictos iobagiones seu populos in iudicando, ac aliam quamlibet iurisdiccionem in ipsos exercendo, pacifice et absque inquietacione aliqua possedisse, et a suis censualibus sine contradiccione censum annuum percepisse, ac a macellis tributum accepisse et pariter exegisse; quia eciam discreti viri Magister Cyprianus Lector Ec-

clesie Strigoniensis, Magister Seraphynus Prepositus Ecclesie Posoniensis, Magister Wrkundynus Cantore Ecclesie Strigoniensis, Magister Jacobus Archydiaconus de Kamarun, Magister Emericus Prepositus Ecclesie Sancti Georgij de Strigonio, Magister Gregorius frater Comitis Ceeney de genere Katupan, Laurencius et Anyanus Magistri, Petrus Decanus, et Magister Dominicus Prepositus Waciensis, Magister Nicolaus, et Magister Franciscus Prepositus eiusdem Ecclesie Sancti Thome, Canonici Ecclesie Strigoniensis, suo et tocius Capituli Strigoniensis, Ecclesieque Sancti Thome de Promontorio Strigoniensi nomine, iuxta examen nostri Judicij, presente discreto viro Magistro Theodoro Preposito Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellario, ad hoc a nobis specialiter deputato, coram religiosis viris Wytkone fratre Domus Hospitalis, fratre Nycolao Magistro Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio, et Bankone fratre eiusdem, in capella Sancti Blasij, in Curia Hospitalis aput Strigonium existente, quamuis ex superhabundati indictuum per nos iudicialiter, vocatis quidem ex eisdem Ciuibus ex mandato nostro, sed se contumaciter absentantibus, nec tamen predictam, de prefato iuramento ipsis presentibus in figura Judicij per nostram Maiestatem factam ordinacionem ignorantibus, prestiterunt corporaliter iuramentum, quod idem venerabilis pater dominus Archyepiscopus et Capitulum Strigoniense, ac Ecclesia Sancti Thome a temporibus retroactis, quorum memoria non existit, fuerunt in possessione omnium premissorum cum pleno iure proprietatis et perpetui dominij, prout multorum progenitorum nostrorum, illustrium Regum Regni Hungarie, antiqua et noua per succedentes Reges, tritauos, atauos, proauos, anosque nostros omni excepcione maiora et luce meridiana clariora luculentius indicant instrumenta. Ad quorum eciam maliciam ex uiuis racionibus et causis perspicuis conuincendam, satis sufficere potuerunt perpetrate per eos nostrarum diffinicionum transgressiones et obligaciones, consencientibus tam ipso venerabili patre et Capitulo suo, quam Ciuibus, per nos interposite, inter partes. Cum enim per nostram Serenitatem impositum, et per utramque partem sponte, ydonee et simpliciter, sine quauis refragacione fuerit assumptum, vt lite pendente nichil omnino in alterutrius partis preiudicium de-

beat attemptari, alioquin contrarium faciens et amissione tocius cause mote, et penis grauibus, tamquam ordinacionis et diffinicionis Regalis temerarius, fastuosus et presumptuosus transgressor, pro suorum qualitate facinorum penis debeat legitimis subiacere; ijdem ciues expressa in premissis ordinamenta nostra temere contempnentes, et in auctoritatis Regie pondere non ponentes, iobagiones, populos, mansos et mansionarios venerabilis patris domini Archiepiscopi, Capitulique sui, et Ecclesie Sancti Thome de Promontorio Strigoniensi, intra fossatum adhuc et extra, sicut quendam Abraam vocatum, Uillicum uille Capituli Strigoniensis de Keztelch, incarcerantes et captiuis uinculis mancipantes, coram homine nostro Johanne fratre Botyz ad speciale mandatum nostrum de suis demum relaxauere vinculis et carcere, quo tenebant; et cum sub districto eis imposuissemus mandato, vt collectas a populis venerabilis patris, Capitulique sui et Ecclesie Sancti Thome uiolenter receptas, et effractis capta foribus dictorum populorum pignora restituere deberent integraliter et ad plenum, ipsi Ciues assumpto rebellionis spiritu, non solum collectas perceptas, et capta per iniuriosam uiolenciam restituere detractarunt pignora; sed eciam ipsum Strigoniensem, et Sancti Thome Prepositum et Capitulum a suis populis consuetam exigere collectam manu armata, uerbis contumeliosis et ignominiosis, nostro, Albensis et Budensis Capitulorum hominibus presentibus, non sunt ueriti prohibere, procuratores dictorum Capitulorum ad dicandam et exigendam deputatos collectam, Fulkmarium presbiterum, et Magistrum Andream, Canonicos Ecclesie Strigoniensis, opprobriosis afficientes conuicijs, et orrendis comminacionibus deterrentes, et penitus repellentes; quandam eciam mulierem uxorem Stephani de Peygen, iobagionis eiusdem Capituli Strigoniensis, quam ijdem Judex et Ciues contra iusticiam captiuarunt, ad mandatum karissime matris nostre remiserunt, prout per litteras eiusdem genitricis nostre collegimus euidenter. Item quodam die fori in eodem foro quendam iobagionem eiusdem Capituli nomine Petrum carnificem, qui habet domum extra fossatum, uterque Mathyas et Lwdwykus macellarij Strigonienses publice uerberarunt, et ad Stephanum Uillicum Strigoniensem adduxerunt captiuatum. Ceterum in die Pentecosten quendam

molendynarium eiusdem venerabilis patris domini Archyepiscopi, inter macella de Strigonio macellarij seu carnifices Strigonienses in naso orribiliter uulnerarunt, et ipsum Capitulum Strigoniense de subponendis sustentaculis deambulatorij palacij domine Zenye, quod est ipsius Capituli, ijdem Judex et Ciues lite pendente prohibuerunt procuratores Capituli potencialiter insurgentes. Preterea Comes Kunklynus Ciuis Strigoniensis Lampertum iobagionum Ecclesie Sancti Thome martiris de Promontorio Strigoniensi contra libertatem predicte Ecclesie Sancti Thome captiuauit, eundem nouem diebus et totidem noctibus in sua captiuitate detinendo; prout hec omnia et alia quam plurima grauamina, que presentibus propter dispendium non inseruimus, fidelium nostrorum ad hoc specialiter deputatorum; videlicet discreti viri Magistri Demetrij, Albensis Ecclesie Canonici, nostri familiaris et specialis clerici, et Comitis Petri Syculi, nec non Stephani presbiteri Capellani nostri ueridica relacio patefecit, ac etiam speciales nobis misse Albensis et Budensis Capitulorum, et Magistri ac Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio de mandato nostro speciali inquisitorie littere manifestissime plenam fidem facientes, declararunt. Nos igitur venerabilibus patribus et dominis Andree Agriensis, Benedicto Wesprimiensis, Paulo Quinque ecclesiensis, Benedicto Albe Bulgarice, et Haab Waciensis Diuina disponente clementia Ecclesiarum Episcopis; Dominico Magistro Tawarnicorum nostrorum, Ladizlao Magistro Dapiferorum nostrorum, Stephano filio Erney Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre, Ladyzlao filio Lucach Magistro Tauarnicorum domine Th. Dei gracia Regine senioris matris nostre, et aliis quam pluribus Baronibus et nobilibus Regni nostri, et specialiter assistente nobis eadem domina Th(omasina) Regina seniori, karissima matre nostra, eisdemque semel, secundo et tercio, pluribusque consultis uicibus, ex ipsorum omnium consilio, conniuencia et consensu, ex euidenter falsa et iniqua prefatorum ciuium turbatiua inquietacione, dictos venerabilem patrem Capitulumque suum, Prepositum et Ecclesiam Sancti Thome, pure et simpliciter duximus absoluendos; ipsis ciuibus super premissis eorum inquietatiua turbacione, tam in possessorio, quam in

petitorio perpetuum silencium inponentes. Per diffinitiuam sentenciam decernentes: vt Archyepiscopales, Capituli Strigoniensis, et Ecclesie Sancti Thome populos, intra fossatum Ciuitatis Strigoniensis et extra constitutos, nec in ius uocare, Judicis, Juratorum assistere iudicio, nec ullam nacta occasione aliqua exigere. collectam debeant uel audeant, nec in eos iurisdiccionem seu cohercionem aliquam exercere; quod si contrarium attemptare presumserint, omnem penam pecuniariam et personalem, in quibus ad nostram, karissime matris nostre, venerabilium patrum, Baronum et plurimorum nobilium Regni nostri instanciam idem venerabilis Pater et Capitulum suum liberaliter condescendentes, remissionis eis facere graciam promiserunt; et si uel appellacionis, seu prouocationis, siue sub aliquo alio fucate sue malicie uelamento circa omnes premissos articulos, uel singulos premissorum sopitam litem refricare, et in recidiue dissensionis presumpserint resuscitare scrupulum; penas pecuniarias et personales, quarum remissionem nostra, karissime matris nostre, venerabilium patrum, Baronum et nobilium Regni nostri obtinuit interuencio, et excommunicacionis sentencie, de qua eos absolui nostra et premissarum omnium personarum nobis assistencium frequens et assidua, non sine multa difficultate, potuit instancia, ipso facto subici merebuntur. Nec liceat eis aliquo priuilegio, aurea uel cerea bulla presso, super premissis omnibus uti in figura Judicij uel extra, contra Archyepiscopum, Capitulumque suum, Prepositum et Ecclesiam Sancti Thome, quantum ad venerabilem patrem et Ecclesiam suam Strigoniensem circa omnia premissa et singula premissorum, reuocatis in irritum eorundem ciuium aureis uel cereis omnibus instrumentis; subituris nichilominus ciuibus penam, quam refricatoribus et recidiatoribus sopitarum per diffinitiuam sentenciam questionum imponunt utrorumque Jurium legitime sacciones, et non leuis auctoritatis tocius Regni nostri, ut premisimus, mos uulgatus. Vt autem de fundis, curijs, areis, seu edificijs predictarum Strigoniensis et Sancti Thome Ecclesiarum mansis, mansionarijs, seu inkylinis intra fossatum Strigoniensis Ciuitatis existentibus, super quibus nobis sentencialiter indicentibus prouidi et discreti viri, Magister Cyprianus Lector Strigoniensis, Magister Seraphynus Prepositus Posoniensis, Magister Wr-

kundinus Cantor Strigoniensis, Magister Jacobus Archidiaconus de Kamarun, Magister Dominicus Prepositus Waciensis venerabilis patris domini Lodomerij Dei gracia Archyepiscopi Strigoniensis Cancellarius, Magister Franciscus Prepositus Sancti Thome, et ceteri superius nominati ipsarum Strigoniensis et Sancti Thome Ecclesiarum procuratores earundem, procuratorio nomine iurauerunt, premissa, scilicet domus, inkylinos, mansos et mansionarios, quocunque nomine censeantur, ipsius venerabilis patris Archyepiscopi, Capituli sui, et Ecclesie Sancti Thome iuris esse, nulla inposterum malignis Judicis, Juratorum et Ciuium machynacionibus ambiguitas et calumpniosa concertacio ualeat suboriri; predictos fundos, areas, domos, curias, mansionarios censuales, que omnia per Magistrum Demetrinm Canonicum Albensem, familiarem Clericum Domus nostre, et Johannem fratrem Botyz, hominem Dominici Magistri Tauarnicorum nostrorum reambulari fecimus, et in nostris litteris annotari; omnium inquam premissorum iurium nomina ad uberiorem futurorum cautelam interserenda presentibus censuimus seriatim; et hec quidem de prenotatis Sancte Strigoniensis Ecclesie iuribus, ne scilicet per ciues ad Judicis et Juratorum suorum (Judicium) valeant cuocari, vel collectam, ipsi Ciuitati Strigoniensi indictam, occasione aliqua exigere ualeant ab eisdem; de antiquis, que premissa sunt, non de nouiter acquisitis, sicut est palacium domine Zenye, vel ulterius iustis quibuslibet titulis acquirendis sano sentiri volumus intellectu. Nam ipsum palacium, et alia quelibet ulterius acquirenda, quantum ad coltectas communes et causas iudicialiter examinandas, communi ciuium Strigoniensium lege merito censebuntur. Jura autem intra fossatum singillatim nominata sunt hec: uidelicet palacium Jacobi institoris, et domus Choka sartoris in una curia iobagionum eiusdem domini Archyepiscopi ad eius cellarium pertinentes; item curia et domus Ladizlai filij Donkus, et duorum seldenariorum suorum; item ibidem domus Jacobi, que fuit quondam Isak de Koachy; et domus filiorum Fulkus in una curia constitute; item domus Damei; et domus Mychaelis sartoris, in una curia constitute; domus Hench pelliparij, que quondam fuit domus Wttyl, circa portam pontis Sancti Laurencij a septemtrione; item ibidem domus Kunch

fullonis; domus Pauli pulsatoris; domus Petri pelliparij, domus Bank filij Beney; domus Andree; domus Stephani calificis; domus Pangraci, in qua Kyussed moratur; domus Johannis filij Ygram, et domus Ipoliti in loco ejusdem Ygram, cum curijs et suis seldenarijs; et domus Magistri Martini cum edificijs seldenariorum suorum; curia Comitis Johannis cum suis domibus, in quibus filius Kunch moratur; domus relicte Samsonis, et domus Pauli uenditoris lineorum pannorum, et domus Marci aurifabri, cum suis curijs in contrata et Parochia Ecclesie eiusdem Sancti Laurencij constitute; item domus Benedicti et Kunch a parte orientis iuxta uiam domus Sedylini; domus Lwdwyg; domus Sebreth; domus Mathei et Ladizlai a parte occidentis prope dictum palacium constitute; et domus Johannis fratris Ladyzlai; et domus Stephani in uicinitate domorum eiusdem Johannis constitute; item domus Johannis generi olim Bankonis, et Magni Petri in una curia existentes, in contrata Judeorum; et ibidem in uicino domus plurium iobagionum in una curia permanencium; item domus Jacobi, quondam Magistri Fulkonis; domus Mychaelis institoris; domus Bolosey et Ladizlai fabri, in una curia circa semitam, per quam itur de ponte fossati in Koachy jobagionum Capituli memorati, uidelicet in iudicatu et in alijs pertinencium ad eosdem; item domus Myke sartoris cum dimidia curia ante curiam Syrgodyni; curia Rubini filij Rubyni, censualis cum suis seldenarijs; domus Myla ibidem in uicino circa quandam semitam censualis; domus Balduyni, cum curia et camera censualis in ordine camerarum; item ibidem tres camere et domus Syrgodyni, et filij Rubini, fratris sui, similiter censuales, que debent quatuor marcas argenti de pagamento Capitulo memorato annuatim; item domus Sedylini circa pontem Sancti Pauli a parte meridionali, eciam censualis; item domus Heynel circa Templarios in parochia Ecclesie Sancti Petri, et ibidem in uicino domus Jacobi dicti Kezlar, ac domus Michaelis similiter censuales; item in contrata Ecclesie Sancte Crucis domus Johannis filij Dulch cum sua curia, censualis, ad dictum Capitulum pertinentes; item circa pontem ecclesie Sancti Laurencij a parte meridionali in introitu domus Lamperti cum suis; domus Ipoliti, et domus Petri jobagionum Ecclesie Sancti Thome; et circa puteum macellorum similiter in una curia

domus plurium iobagionum eiusdem circa semitam, per quam de ponte fossati Strigoniensis quondam tendebatur in Koachy: prout ab eiusdem Magistri ore et ipsius Johannis didicimus et recollegimus omnia et singula premissorum. Vt igitur hec nostra diffinitiua sentencia robur optineat perpetue firmitatis, presentes concessimus nostri duplicis sigilli nostri (igy), consortis nostre karissime, domine Th. matris nostre, ac Prelatorum predictorum munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quarto, quarto kalendas Augusti; Regni autem nostri anno quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 850. l. Sok hibával kiadva Fejér által Cod. Dipl. VI. köt. I. r. 306. l.)

94.

III. Endre királynak Dubos helységet tárgyazó ítéletlevele Aba nemzetségbeli Guden mester és Kuke Jakab comes közt. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus vniuersis; quod cum contencio super quadam possessione Dubos uocata inter nobiles virum Magistrum Gudem filium Comitis Petri de genere Aba ex vna parte, et Comitem Jacobum dictum Kuke ex altera mota fuisset coram nobis; ita quod eandem possessionem dictus Comes Jacobus, Pauli et Cosme filiorum Cosme fratrum vxoris sue fore asserebat, et eorum nomine eundem Magistrem Gudem prohibuisset coram nobis; e conuerso autem idem Magister Gude eandem possessionem Dubos, et ad ipsam spectantes, ordine iudiciario ad se deuolutam asserebat, et super hoc instrumenta habere se dicebat. Nos itaque partibus sic altercantibus assignauimus terminum competentem sua instrumenta exhibendi coram nobis. Adueniente itaque termino per nos assignato

idem Comes Jacobus non comparuit, neque misit, et nulla prorsus voluit exhibere instrumenta; et sic in sua defecit accione. Comes uero Petrus pater ipsius Magistri Gude, et idem Magister Gude coram nobis personaliter comparentes, exhibuerunt nobis litteras quam plures et diuersas diuersorum Judicum super processu negocij in requisicione quarte domine matris ipsius Magistri Gude sororis Thome Bani sine herede decedentis de possessione sua Dubos vocata et pertinencium earundem, ab Alexandro et alijs fratribus suis emanatas; et inter cetera litteras Comitis Dominici quondam Viceiudicis Curie domini Ladizlai Regis, in quibus vidimus contineri: quod cum super faciem possessionis Dubos vocate, porcionem videlicet Thome Bani pro quadringentis marcis estimate estimatores accessissent ad hoc, vt ijdem estimatores presente homine domini Regis et testimonio Capituli Agriensis ad ualorem centum marcarum pro quarta domine matris eiusdem Magistri Gude, que in eiusdem cedit porcionem, estimando statuere debuissent contradiccione qualibet non obstante, et duo iudicia, in quibus racione dicte quarte idem Alexander dinosscitur remansisse, de dicta possessione Dubos iuxta formam litterarum Judicis memorati exigere: idem Alexander manu armata cum suis veniens de eadem possessione, uerba obprobriosa eisdem inferendo expulisset, et in exaccione ipsorum iudiciorum cum omnibus seruientibus ac populis suis manu armata iterato irruisset in eosdem, et dictum hominem domini Regis de equo suo turpiter deiecisset; hominem uero Capituli memorati, ac alios, qui inibi accesserant, scilicet estimatores et partem aduersam, iactu sagitarum et baculorum ac percussionibus fustium in equis eorundem, vituperia quam plurima imponentes, turpiter effugassent. Et quia predictus Alexander nec estimacionem, nec eciam statucionem dicte pessessionis fieri permisit, ymo potencialiter insurgendo hominem domini Regis, et testimonium Capituli Agriensis modo prehabito uerberauit: pro hys omnibus possessionem suam Dubos vocatam, de qua exeundo premissa omnia perpetrauit amiserat contra Magistrum Gudem memoratum; et sic in eandem possessionem idem Magister Gude sentencialiter fuerat introductus. Et quia super premissa introduccione omnino contradixerat, et iterato citatus in presencia ipsius Judicis

comparuisset, omnia premissa se fecisse denegauit; dicendo quod littere Capituli dicto Judici trnnsmisse, in quibus uerberacio hominis domini Regis et sui testimonij continebatur, omnino false essent falso modo emanate, non ex consciencia et uoluntate Capituli memorati. Quibus auditis idem Judex suspendendo totale negocium dictas litteras Capituli memorati in panniculo inclusas sub capite sigilli sui ipsi Capitulo remiserat, vt uiderent et diligenter inspicerent, et ad fidem eorum Deo debitam et Corone domini Regi per suas litteras remandarent: vtrum eedem littere false essent uel uere, et iusto modo uel de pura consciencia eorum emanate; prout in litteris dicti Judicis ipsi Capitulo transmissis vidimus contineri. Quod quidem Capitulum dictas litteras suas, per ipsum Alexandrum falsificatas, sibi modo prehabito in panniculo transmissas, veras esse et iusto ac legitimo modo emanatas et de pura consciencia sua intimarunt; prout in litteris ipsorum super premissa serie domino Regi destinatis comperimus euidenter. Hys itaque peractis, cum idem Judex iterato ad porcionem dicti Thome Bani pro quadringentis marcis estimatam eosdem estimatores accedere decreuisset, ipso Alexandro personaliter comparente et assumpmente, ad hoc ut porcionem ad ualorem centum marcarum estimando de eadem possessione statuerent Magistro Gude memorato; et ijdem estimatores termino ad hoc deputato super faciem ipsius possessionis ad estimandum eandem accessissent: idem Alexander presentialiter ibi comparendo, totalem porcionem Th. Bani de predicta possessione Dubos et ad ipsam pertinentibus, Pauli et Deegh vocatis, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis vniuersis dimisisset, dedisset et statuisset Comiti Petro et Magistro Gude antedictis, racione quarte domine sororis eiusdem Thome Bani matris ipsius Magistri Gude de totali possessione eiusdem Th. Bani cedenti, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, estimacione quidem super ipsa nulla facta. Super quibus memoriales litteras dicti Capituli Agriensis per dominum Ladizlaum Regem fratrem nostrum karissimum patruelem patentibus suis litteris confirmatas exhibuerunt coram nobis; preterea ipsos Alexandrum, Paulum et Cosmam filios Cosme in litteris diuersorum Judicum exinde confectis non comparendo, nec mittendo, comperimus in processu negocij predicti contra ip-

sos Comitem Petrum et Magistrum Gudem in viginti judicijs remansisse. Nos itaque uisis et perlectis omnibus instrumentis seu litteris per ipsos Comitem Petrum et Magistrum Gudem exhibitis diuersorum Judicum et Capituli Agriensis, una cum Baronibus nostris sentencialiter duximus decernendum; vt eadem possessio Dubos totalis, cum suis pertinencijs Pauli et Dcegh vocatis; porcio videlicet Thome Bani, pro quarta domine sororis sue de totali possessione sua cedenti, et porcio Alexandri predicti, tum pro uerberacione hominis domini Regis et Capituli Agriensis testimonij, cum pro dehonestacione estimatorum per memoratum Judicem destinatorum; cum eciam pro falsificacione litterarum Capituli Agriensis prenotati; porcio uero Pauli et Cosme filiorum Cosme in ipsa possessione Dubos ipsos contingens, pro prenotatis viginti judicijs, que in toto sexaginta marcas faciunt, eisdem Comiti Petro et Magistro Gude tanquam veris possessoribus statuantur. Hoc tamen expresso, quod si ijdem Paulus et Cosmas filij Cosme, aut aliqui alij commetanei uel vicini ipsuis possessionis Dubos eandem redimere voluerint, aut contra ipsos Magistrum Gudem et Comitem Petrum aliquid accionis habuerint, eosdem de eadem possessione ad nostram debeant Presenciam euocare; ipsis Comite Petro et Magistro Gude in ipsa possessione Dubos et ad ipsam pertinentibus tanquam ueris possessoribus permanentibus: et sic coram nobis experiantur cum eisdem, uel suas acciones contra eosdem ordine iudiciario exequantur. Datum sub castro Adryan feria secunda proxima ante festum Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét nagyobbrészét már szét mállott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

95.

III. Endre király megerösíti V. István királynak Dumuszló helységet tárgyazó adományát Aba nemzetségbeli Páter mester szdmára. 1294.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie wolumus peruenire, quod Magister Petrus filius Compoldi de genere Aba nostram adiens presenciam exhibuit nobis priuilegium Stephani clare memorie quondam illustris Regis Hungarie karissimi fratris nostri patruelis super collacione cuiusdam terre Dumuslou uocate confectum, petens a nobis humiliter et deuote, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. junior Rex Hungarie stb. (következik István akkor ifjabb királynak 1263-ki adománya mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 69. lap.)

Nos itaque peticionem ipsius Magistri Petri attendentes fore iustam, consideratisque fidelitatibus et seruiciorum meritis eiusdem, que nobis sepius, et specialiter in expedicione nostra contra dominum Albertum Ducem Austrie et Styrie, Regni nostri tunc capitalem inimicum habita, vbi idem diuersis fortune casibus se submittere non formidauit; et eciam cum nos contra filios Thome moto exercitu nostro iuissemus, et castra ipsorum expugnari et demoliri fecissemus, in expugnacione castri Adryan, idem Magister Petrus grauiter extiterat sauciatus, fideliter exhibuit et impendit; quia eciam dictam terram per dominum Belam Regem mediantibus suis patentibus litteris dicto Comiti Compolth iuxta collacionem ipsius domini Stephani Regis fore collatam comperimus, dictum pri-

uilegium domini Stephani Regis non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte viciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, sine iuris alieni preiudicio auctoritate presencium confirmanus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quarto sexto kalendas Decembris Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke sárgavörös selyemzsinóron függ, a kir. kamarai levéltárban).

96.

III. Endre király intézkedik azon illeték iránt, melyet a nyúlszigeti apáczazárda vámszedôi a királyi lovászoknak Budán fizetni tartoztak. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis: quod licet inter Magistrum Stephanum stabularium nostrum fungentem vice Mathei Magistri Agasonum nostrorum et Comitis Posoniensis ex una parte; et fratrem Johannem procuratorem sororum de Insula Virginis Gloriose ex altera, contencio exorta fuisset super solucione vnius marce, que a tributarijs stabulario nostro debetur iuxta Regni nostri consuetudinem, ita ut idem Magister Stephanus a tributarijs dictarum sororum de Castro Budensi et de Pest, ac pertinentibus ad eosdem, tres marcas sibi dari postulasset: tamen quia constitit nobis per priuilegia et litteras dictarum sororum ab illustribus Regibus progenitoribus nostris optentas, nonnisi vnam marcam per eosdem tributarios Castri Budensis et de Pest solui debere: statuimus decernentes, quod nonnisi vnam marcam per anni circulum tributarij dictarum sororum in castro Budensi et in Pest exis-

tentes, ac pertinentes ad eosdem, soluere teneantur stabularijs nostris pro tempore constitutis. Volentes, vt de cetero ijdem stabularij nostri tributarios dictarum sororum racione trium marcarum, pro quibus dictus Magister Stephanus ipsos tributarios inpetebat, molestare nullatenus audeant uel presummant. Datum Bude feria tercia ante octauas Ephifanie Domini anno eiusdem millessimo ducentesimo nonagesimo quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

97.

III. Endre királynak parancsa a nagyváradi káptalanhoz, hogy IV. László királynak a Berteni vámjogosítványát tárgyazó privilegiumát átirja Tamás comes, Pongrácz fia számára. 1294.

Andreas Doi gracia Rex Hungarie etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Waradiensis, salutem et graciam. Dicit nobis Comes Thomas filius Pangracij fidelis noster, quod ipse super medietate tributi, quod in portu Berthen in fluuio Crysij exigi consueuit, priuilegium domini Ladizlai condam Regis Hungarie felicis recordacionis karissimi fratris nostri patruelis haberet confectum, et eciam priuilegium venerabilis patris Bartholomei quondam Episcopi Waradiensis clare memorie, et Rolandi Wayuode ordine judicario habitum et optentum. Vnde cum idem Comes Thomas propter tempus impocatum ipsa priuilegia dicit se timere amitti; fidelitati Vestre precipiendo mandamus, quatenus predicta priuilegia, videlicet domini Ladizlai Regis et Bartholomei Episcopi ac Rolandi Woyuode super facto premisse medietatitis tributi Berthen confecta de uerbo ad uerbum rescribi vestris priuilegijs faciatis; quorum vnum par in camera Ecclesie vestre reseruetis

aliud vero ipsi Comiti Thome concedatis; cauendo tamen, ne fraus siue dolus commit ti possit in hac parte. Datum Waradini in festo Beati Stephani Prothomartiris.

(A nagyváradi káptalannak 1294-ki átiratából mint alább 109. sz. a.)

98.

III. Endre király megerősiti IV. László királynak Zoych hlységnek visszaadását elrendelő okmányát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1291.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis: quod sorores de Insula Beate Virginis exhibuerunt nobis patentes litteras Ladizlai condam IllustrisRegis Hungarie super facto cuiusdam possessionis Zoych uocate confectas; petentes nos humiliter et deuote, ut ipsas patentes litteras ratas habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 524. l.)

Nos igitur iustis et legitimis peticionibus predictarum sororum fauorabiliter inclinati prefatas patentes litteras Regis Ladizlai non cancellatas,non abrasas presentibus inseri fecimus dictis sororibus auctoritate presencium sine preindicio iuris alieni confirmantes. Datum Bude in die Cyncrum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

99.

Roland vajda tizenötnapi fegyverszünetet fogad Jakab mesternek és társainak. 1294.

Nos Rolandvs Voynoda significamus quibus expedit per presentes, quod nos Jacobo fratri domini Episcopi Waradiensis, Ladizlao filio Benedicti, Paulo de Chatar et alijs in castro Fenes commorantibus treugam et pacem ac securitatem omnimodam quindecim dierum, a die quo descenderint de predicto castro, promittimus et concedimus; ita quod homo noster, quem a nobis Capitulum Waradiensi pecierit, conducere eos Varadinum, saluis rebus et personis, et de Waradino ad ultra Tyciam, uel ultra Marisium, uel eciam usque in Galou in Partes Transiluanas, cum omnibus eorum liberis et populys proprijs ac rebus quibuscunque, sanos et incolumes; et nos ipsis recedentibus Waradino eciam ultra terminos prenotatos eandem treugam et pacem infra spacium predictorum quindecim dierum ex parte nostra et nostrorum promittimus firmitur seruaturum. Et hoc nomine nostro, et nomine Comitis Thome patris nostri, ac omnium fratrum nostrorum, et specialitor nomine relicte Magistri Stephani fratris nostri, et omnium ad nos et ad ipsos spectancium, tactis Sacrosancto Ewangelio et reliquijs Sanctorum plurium coram Conuentu Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi iurauimus firmiter obseruare. Si autem eosdem Magistrum Jacobum, (Ladislaum et Paulum) in ueniendo Waradinum, in existendo ibi, uel in recedendo, infra terminos supradictos et infra spacium dierum predictorum, per quoscunque ledi contingeret uel offendi in rebus aut personis: extunc Capitulum castrum Fenes restituet Episcopo memorato, causa et occasione ac mora quibuslibet relegatis. Obligamus insuper, quod eosdem Jacobum, Ladizlaum et Paulum, cum liberis eorum ac familia propria, socijs eorum supradictis, ab omnibus siue Vngarys siue Olachys, siue nostris siue Ecclesie, siue infra indagines Solumus siue extra

constitutis, qui se ab obediencia Ecclesie hoc dissensionis tempore retraxissent siue non, sicut pro alijs nostris superius assumpsimus, infra ipsos quidecim dies et terminos prenotatos, fouere tenemur et tueri cum effectu. Datum in dominica proxima ante Ascensionem Domini anno eiusdem M°CC° nonagesimo quarto.

(Eredetie börhártyán, a leleszi konventnek levéltárában.)

100.

Az esztergami káptalan mint földtulajdonos az esztergami Kis Duna körüli földet Miklós ötvöstől elveszi, és az Aranyosról ide telepedett Miklósnak bérli ki. 1294.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod nos respicientes nostre Ecclesie meliora, totalem terram nostram sitam inter minorem Danubium, et inter clausuram molendinorum nostrorum de Taplycha de Strigonio, a stagno, quod Nycolaus aurifaber Strigoniensis fecit ibidem, nobis contradicentibus et inuitis, usque ad locum molendini eiusdem Nicolai, et fossatum seu meatum aque de loco eiusdem molendini in minorem Danubium decurrentis, ab eodem Nycolao propter ipsius insolencias et importunitates multimodas iure dominij reuocantes; vnacum alia terra nostra, que incipit ab angulo orti Heremitarum de Claustro Sancte Anne, et ueniendo circa sepem orti Kunch pelliparij iobagionis nostri usque meatum fluuij, de clausuris eorumdem molendinorum nostrorum exeuntis, et usque ad fossatum Strigoniense existit, Nycolao filio Martini aduenticio in Strigonium de uilla Aranyas, de partibus montis Matra et ob hoc Aranyas uulgariter appellatur, ac per eum suis heredibus, Myconi videlicet, Mychaeli et alijs nascituris, locauimus

et dedimus in perpetuum plenarie possidendam. Condicione tamen huiusmodi mediante; vt per spacium quatuor annorum proxime futurorum, a data presencium scilicet continue computando, idem Nycolaus et sui heredes ac posteri racione terragij annualis nobis nichil dare debebunt; quinto autem anno et sic deinceps perpetuo, annuatim soluent nobis fertonem vsualium Regalium monetarum, tunc temporis ad valorem mercimonialis argenti in ciuitate Strigoniensi currentis; et eiusdem Nycolai et suorum heredum (igy) ad edificacionem domorum, edium et murorum eiusdem terre nostre in facie construendorum, de monte nostro de Taplycha lapides usque ad sufficienciam concedemus; balneorum et molendinorum nostrorum via, et loco molendini eiusdem Nycolai, ibi nichilominus libere remanente. Insuper eidem Nycolao et suis heredibus ac posteritatibus promisimus liberaliter et libenter, vt melioraciones suas, si quas super facie eiusdem terre nostre fecerint suis laboribus et expensis, et ullo umquam tempore uendicioni duxerint exponendas, nobis prius requisitis, ut expedit terre dominis, si nos eas ad nos non decreuerimus redimendas, alijs hominibus vendendi, sub premisso honore et debito condicionis, habebunt liberam facultatem. In cuius rey firmitatem et memoriam sempiternam presentes litteras eidem Nycolao, et suis heredibus, sigilli nostri appensione dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani, Ecclesie nostre Lectoris; anno Domini millesimo ducentesimo quarto, in capite kalendarum mensis Aprilis.

A B C

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 848. l. Kivonatá lásd Fejérnél Cod. Dipl. VI. k. I. r. 340. l.)

101.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy a Négrádi várnak több jobbágya Szécsenben lévő birtokukat Farkas comes, Fulkus fiának eladta. 1294.

A B C

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Wytalus et Petk filij Gregorij, et Paulus filius eiusdem Wytalus, pro se et pro Benedicto fratre suo de Fulcus, jobagiones Castri de Neugrad ad nostram personaliter accedentes presenciam confessi sunt, duas partes cuiusdam terre sue hereditarie Zechen vocate ipsos contingentes, site videlicet intra possessionem Farkasij Comitis filij Fulkus similiter Zechen vocate, vendidisse cum omnibus vtilitatibus suis eidem Farkasio Comiti filij (igy) Fulkus, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus pro viginti quinque marcis partim in argento et partim in estimacione condigna, per ipsum Comitem Farkasium plenarie solutis, et per eosdem Wytalus et filios suos, nec non Petk fratrem eius, integraliter receptis, perpetuo et pacifice possidendas; sub eisdem metis et terminis, quibus ijdem habuerunt, tenuerunt, et pacifice possederunt. Ita videlicet, vt quandocunque et per quoscunque pretextu prefatarum duarum parcium terre memorate idem Comes Farkasius uel sui posteritates inpeterentur, Wytalus et sui predicti, nec non Petk supradictus expedire tenebuntur; prout se ad hoc firmiter obligarunt, proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto, pridie kalendas Aprilis.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ: a budai kir. kamarai levéltárban.)

102.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Aszyani Péter és testvérei óvást tettek azon kényszer által eszközölt eladás ellen, melylyel Harmach és Lelesz nevü jószágaikat Loránd mesterre átruházták. 1294.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie damus pro memoria, quod Martinus filius Petri de Asyan pro se, ac Karul et Alexandro fratribus suis ad nostram personaliter accedendo presenciam, dixit nobis protestando: quod Magister Lorandus filius Leustachij ipsos multociens diuersis et nefarijs grauaminibus oppressisset, et potencialiter ad hoc compulisset, ut possessiones eorum Harmach et Lelez uocatas, ac dimidietatem cuiusdam possessionis ipsorum Selez nuncupate, per eundem Magistrum Lorandum captiui ducti ad Capitulum Agriense confessi fuissent eidem Magistro Lorando uendidisse, et littere eiusdem Capituli super ipsa uendicione modo premisso facta eidem Magistro Lorando emanassent. Ne igitur dicte littere ipsis inuitis sic emanate sibi preiudicent in futurum, presentes protestacionis litteras a nobis sibi dari postulauit. Datum in crastino festiuitatis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quarto

Kivül: Protestacio facta per Martinum.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levélrárban.)

103.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péntek, Buda-Felhévvizi lakosnak fiai bizonyos házukat a nyúlszigeti apácazárdának átengedték. 1294.

Nos Capitulum Ecclesie Budensis significamus vniuersis, quos scire expedierit, quod Dominicus et Vincencius filij Pentuk de Calidis Aquis coram nobis personaliter constituti confessi sunt; quod domum siue palacium Comitis Nicolai filij Ereus aunnculi ipsorum reliquerunt sororibus de Insula Beate Virginis libere ac perpetuo possidendum, secundum quod predictus Comes Nicolaus prefatis dominabus sororibus legauerat adhuc uiuens, non obstante quocunque testamento uel quacunque ordinacione facta a Comite Nicolao supradicto; renunciantes omni iuri, si quod in dicto palacio aut in fundo curie eidem palacio adherentis siue adiacentis habuerunt tempore succedente. In cuius rei memoriam et firmitatem presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Ladizlai Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini M°CC° nonagesimo quarto. Magistro Paulo Cantore, Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, ceterisque Canonicis presentibus, existentibus.

(Eredetie börhártyán, melyről a káptalan pecsétje hártyaszinegen függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

104.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy László mester, budai olvasó kanonok, Békás-Megyer birtokát Tivadar mester székesfehérvári prépostnak eladta. 1294.

A B C

(C)apitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostendentur, salutem in eo qui est fons uenie pariter et salutis. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod Magister Ladizlaus Lector Ecclesie nostre, uir nobilis, filius Comitis Dama de Bolug, in medio nostri personaliter astando, confessus est uiua uoce, quandam possessionem suam Meger uocatam, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, pratis uidelicet, fenetis, terris cultis et incultis, sub eisdem metis et terminis, quibus ab antiquo limitata extitit et possessa, iuxta Danubium in Comitatu Pestiensi prope Budam existentem, que ad ipsum permutacionis titulo ex parte domini Ladizlai miseracione Diuina Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis Perpetui, de conniuencia et assensu Capituli eiusdem Ecclesie Strigoniensis, sicut in litteris priuilegialibus ipsius domini Archiepiscopi uidimus contineri, in concambium ville sue Keysyg uocate prope siluam Bersen in archiepiscopalis iuris dominium applicate, fuerat deuoluta, uendidisse discreto uiro Magistro Theodoro Preposito Albensis Ecclesie aule domini Regis Uicecancellario, et Comiti Ladizlao fratri eiusdem uterino, ac Nycolao filio Nycolay nobilibus de Tengurd presencialiter astantibus, pro centum et uiginti marcis argenti plene receptis ab eisdem perempniter possidendam. Hoc adiecto, quod si quis in posterum super ipsa villa Meger uel quauis particula eiusdem processu temporum aliquam mouerit questionem, ipse Magister Ladizlaus defendere et expedire eundem Prepositum et fratres suos ac

heredes eorundem tenebitur suis proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem eiusdem domini Lectoris memoratis domino Preposito et fratribus eiusdem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus eiusdem domini Lectoris anno Domini M°CC° nonagesimo quarto. Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, Stephano et Jacobo Magistris; Nycolao, Lucasio et Andrea sacerdotibus et ceteris Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, rózsa szinü selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir kamarai levéltárban. Gyanus)

105.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bolugi Tumbold Batkábnn lévö birtokát több servicns-ének adomănyozta. 1294.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Cap — in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Tumboldo filio Tumboldi de Bolug ex vna parte; ab — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

bendam. Insuper obligauit se idem Tomboldus et heredes suos predictos Crispyn, et filios suos, ac here — — — — — — — — — — — — ab omnibus racione ipsius terre impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium ad instantem eiusdem Comitis — sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Saulo Lectore, Myke Custode, Martino de Patha, Simone de Zemlyn, Egidio — — — — — — — — Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo quarto. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi A — — — pis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1431-ki átíratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

106.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, mikép Cholknak fiai mint szomszédok beleegyeztek, hogy Endre comes fiai bizonyos javaikat eladhassák. 1294.

Capitulum Nitriensis Ecclesie oraciones in Domino tam debitas quam deuotas. Humana pereunt negocia, si litterarum non fuerint testimonio roborata. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Alexander, Andreas et Nicholaus filij Cholk coram nobis personaliter constituti super possessionibus Busuch, Hyzer, Patkanteleke et Selk nuncupatis, tanquam commetanei et uicini earundem possessionum Magistro Andree et Nicholao fratri eiusdem, filijs Comitis Andree, consensum prebuerunt beniuolum ad emendum sine contradiccione eisdem relinquentes. Ne igitur

nlla materia contradiccionis seu questionis deinceps super predictis possessionibus a parte eorundem filiorum Cholk prescriptorum antefatis Magistro Andree et Nicolao possit euenire, nostris litteris priuilegialibus fecerunt confirmari. In cuius rei memoriam pleniorem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum VIII. idus mensis Marcij anno Domini millesimo CC° nonagesimo quarto. Ecclesie nostre Lectore Magistro Farcasio existente.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

107.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kemyn mester, néhai Lőrincz nádornak fia, és érdektársai, s Gyula mester baranyai és tolnai főispán közti egyenetlenségek választott közbenjárók által elintéztettek. 1294.

Nos Capitulum Quinquecclesiensis Ecclesie memorie commendamus, quod secundum formam litterarum Nicolai Palatini in quindenis Sancti Martini inter Magistrum Kemyn filium Comitis Laurencij quondam Palatini, seruientes suos, jobagiones suos, et quoslibet spectantes ad ipsum ab vna parte; inter Magistrum Julam Comitem de Borona et de Tholna, seruientes suos, jobagiones suos, et quoslibet spectantes ad ipsum ab altera ; discretus vir Magister Nicolaus Prepositus, Magister Nicolaus Custos Ecclesie nostre, et Damyanus Notarius noster ; item ab aduersa parte Mykud Banus, et Rennolch filius Comitis Dionisij, ceterique uiri nobiles comprouinciales super causis parcium utrarumque inferius articulatim expressis fuerunt coram nobis taliter arbitrati, utrisque partibus, uidelicet Magistro Jula et Magistro Kemino in nostri presencia com-

parentibus et assumpmentibus in persona; scilicet in octauis Sancti Nicolai confessoris coram nobis Comes Koppan officialis et castellanus Castri eiusdem Magistri Kemyn iurabit super eo, quod in composicione facta inter ipsum, et inter Abbatem de Sancta Trinitate unam pecudem de villa Wgh a filio Comitis Andree non ascripserit recepturum. Item eodem die et loco Gurgh iobagio Magistri Kemyn secundo se sibi pari iurabit super eo, quod Comes Omoin res suas ad ualorem vnius fertonis receperit indebite; extunc ipse Comes Omoin dabit eidem Gurgh unum fertonem in termino per nos assignato. Item eodem die et loco Comes Omoin iurabit super eo, quod ipse res Petri et Ladyzlai iobagionum Ladizlai filij Welk ad ualorem vnius marcé et fertonis non receperit. Item eodem die et loco frater Johannes Prior de Boych iurabit super eo, quod centum quinquaginta sales, clamis et tunica iobagionis Magistri Kemyn aput fratrem Blasium Abbatem de Sancta Trinitate composicione facta inter Abbatem et Koppan non remanserint reddendi. Item eodem die et loco Comes Michael filius Michaelis et Ladyzlaus filius Welk iurabunt super eo, quod ipse Ladyzlaus sales, pisces, ceteras res iobagionum Magistri Jule non receperit ad ualorem duarum marcarum. Item eodem die et loco Comes Botyn, Benedictus de Kassad, et Johannes filius Mortunus iurabunt super eo, quod ipse Comes Botyn Nicolaum de Chergy seruientem Ladyzlai filij Welk non destruxerit, et in hoc uel in hys expers sit et immunis. Item eodem die et loco Stephanus de Thokma iurabit super facto quinque pecudum iobagionum Magistri Kemyn, sicut sibi constat. Item Comes Omoin ad fidem suam soluet precium equi Comitis Koppan impediti in foro Soklous cum homine Comitis Omoin. Item Comes Omoin debet reddere unum bouem, unam naccam, unum iumentum in termino tunc per nos assignato Magistro Kemyno antedicto. Preterea ex aduerso, scilicet pro parte Magistri Jula, in eisdem octauis Sancti Nicolai Comes Omoin castellanus Castri eiusdem iurabit super eo coram nobis, quod Lampertus Symigiensis seruiens Magistri Kemyn equos vel equas tres numero, et CCC sales iobagionum Magistri Jule receperit indebite, non reddendo requisitus; et extunc hos equos et hos sales Magister Kemyn reddet in termino tunc per nos assignato. Item eodem die et loco Comes Kop-

pan predictus iurabit super eo, quod ipse non receperit equam Heydrich de Soklous. Item iurabit Comes Koppan super eo, quod in recepcione rerum Dees expers sit et immunis. Item eodem die et loco Comes Omoin iurabit super eo, quod ipse Comes Koppan CCCC cubitos telarum et unam marcam ab Andornico de Soklous receperit sine causa, extunc Comes Koppan reddet ablata. Item eodem die et loco Comes Koppan iurabit super eo, quod ipse a Paulo filio Gurgus de Soklous CCCC sales non receperit. Item ipse Koppan iurabit super eo, quod ipse quendam iobagionem Magistri Jula insequentem vel requirentem quatuor oues suas subtractas captiuauerit repertum tanquam furari uolentem. Item eodem die et loco Magister Kemyn iurabit super eo, quod ipse uel homines sui in equis, in pecudibus, in salibus a Gregorio et Salomone iobagionibus Magistri Jula recipiendo res dampnum ad ualorem duodecim marcarum non intulerit, in hoc ipse et homines sui sint expertes et immunes. Item Comes Omoin iurabit super eo, quod Matey iobagio Magistri Jula ex illo uulnere eidem per homines Magistri Kemyn illato mortuus fuerit; extunc Magister Kemyn soluet homicidium eiusdem, sicut consuetudinis est in Regno. Item Magister Kemyn pro uulnere Nicolai fratris eiusdem Matey dabit decem pondera denariorum Budensium. Item ipse Magister Kemyn pro pecude quadam dabit unum fertonem. Item pro altera pecude sciet ueritatem ipse Magister Kemyn; et si sciuerit homines suos recepisse, eciam dabit fertonem pro ea. Item in eisdem octauis Sancti Nicolai Thomas de Rend iurabit super eo, quod Moys duos boues Vasard iobagionis Magistri Jula non receperit. Item Johannes de Touthfolu si iurauerit, quod Koppan tria paria ocrearum iobagionis Magistri Jula receperit; extunc pro eis Comes Koppan dabit nouem pondera. Item Magister Kemyn super abcisione trium digitorum relicte iobagionis Magistri Jule satisfacturum se ascripsit. Item super facto vndecim boum Comitis Botyn et fratris sui Andree interrogabitur Magister Johannes filius Ladyzlai, si predicti boues recepti in uilla sua sint Comitis Botyn et fratris sui; et si eorundem fuerint, extunc Magister Kemyn reddet eisdem uel faciet reddi per Comitem Koppan, Johannem Cumanicum, Cyko, Lampertum et Ladyzlaum, uel refun-

det precium eorundem. Item Comes Kemyn dabit Paulo filio Obulina sex marcas, et reddet eidem unum equum ualentem pro una marca. Item super confraccione clausure piscine ipsius Pauli Magister Kemyn ab Petro et Paulo seruientibus suis faciet iusticiam obseruato ordine iuris. Item Magister Jula super eo iurabit, quod res et pecudes siue bona Stephani filij Sydrak hominum sui non receperint, et in hoc et ipse et spectantes ad ipsum sint immunes. Item eodem die et loco Magister Jula per se iurabit super decem marcis, item XX nobiles homines adducti per eundem iurabunt super XX marcis: scilicet quod Magister Kemyn dampnum XXX marcarum Christoforo filio Christofori paruulo eiusdem Magistri Jula irrogauerit; extunc Magister Kemyn has XXX marcas dabit eidem Christoforo tunc in termino per nos assignato. Item ipse Magister Kemyn forum eiusdem paruuli remittet eidem secundum formam litterarum nostrarum priuilegialium. Item eodem die et loc Magister Jula si iurabit super eo, quod Magister Kemyn a Johanne filio Pauli vndecim pecudes et XXX duo pecora receperit indebite; extunc Magister Kemyn reddet eidem in termino tunc per nos assignato. Dicimus, sicut eciam partes noluerunt, quod si aliqua de preterito negocia parcium essent omissa; nichilominus ad recordacionem arbitrorum predictorum assumpserunt se facturas in die sacramentorum suorum. Siquidem predictis omnibus sacramentis et solucionibus peractis conficientur litterre nostre inter partes obligatorie; inter cetera continentes, quod si qua parcium in futurum iniuriarum incitatrix quarumlibet, dampnorum datrix quorumlibet extiterit quandocunque, primo citatus cum tergiuersacione absque strepitu judicij alicuius, centum marcas soluere debeat parti aduerse pacem obseruanti, ad scitum et ad inquisicionem nostram faciendam Regio de mandato. Datum in festo Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo ducentessimo nonagesimo quarto.

Kivül: Pro Magistro Jula contra Magistrum Kemyn.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

108.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Simon Chegenek fia Kotóban lévő birtokrészét eladta Ougai Péter comesnek. 1194.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus vniuersis quibus expedit per presentes, quod constitutis coram nobis personaliter Magistro Petro fratre Comitis Farkasij de Ovga ab una parte, Symone filio Chege cum filio suo Cozma confessus est oraculo uiue uocis, quod ipse de terra sua hereditaria minus vno triginta iugera terrarum arabilium, sita in inferiori parte terre Koto uersus orientem, uendiderit eidem Magistro Petro, et per eum heredibus suis, heredumque suorum successoribus pro tribus marcis denariorum Wiennensium iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Quam summam pecunie prefatus Symon cum filio suo Cozma ab eodem Magistro Petro plenarie se recepisse in nostri presencia est confessus. Obligauit eciam se Symon predictus cum filio suo Cozma in hunc modum; quod quicunque processu temporum sepedictum Magistrum Petrum racione terre prefate impetere forsitan attemptaret, ipse Symon sepe nominatus cum filio suo Cozma tenebuntur eundem Magistrum Petrum expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto..

(Eredetie börhártyán, melyről a káptalannak pecsétje hártyazsineges függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

109.

A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy István comes Rubert comesnek fia Gnaynyk nevü birtokát eladta Stoyan Miklós comesnek. 1294.

Nos Capitulum Ecclesie Beati Martini in Scepus memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Comes Stephanus filius Comitis Ruberti vna cum filio suo Tyburcio, nec non cum generibus suis videlicet Hermanno et Radizlao, et cum Comite Helbrando in nostra presencia parte ex una comparentes, nec non Comes Nicolaus Stoyanus parte ex altera constitutus; idem Comes Stephanus filius Comitis Ruberti cum filio suo Tyborcio antedicto, et cum generis suis Hermanno et Radizlao antedictis in nostra presencia sunt confessi: quod totam hereditatem ipsorum Gnaynge uocatam sub Lapide Comiti Nicolao Stoyano pro sexaginta marcis argenti uendidissent, cum omni libertate ac vtilitate et metis, sicut in priuilegio Regis Bele continetur, sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo ac quiete possidendam. Eciam Comes Helbrandus coram nobis viua uoce affirmauit: quod quartam partem eiusdem hereditauit (igy) mutauit a Radizlao sepedicto pro quodam nemore Lizmiza nuncupato, que eidem Radizlao ex parte sue vxoris cedebat, Comiti Nicolao Stoyano pro uiginti marcis argenti uendidisset cum litteris Capituli, quas Comes Stephanus antedictus eidem Radizlao et sue vxori super eandem hereditatem erogauit cum omni libertate ac vtilitate, sicut priuilegium Regis Bele continet et exprimit, sibi ac suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetue possidendam. Quod pluris est, vxor ipsius Radizlay in nostra astitit presencia, et empcionem inter Nicolaum Stoyanum et Comitem Helbrandum uiua uoce concesserunt vna cum patre ipsius Comite, Stephano, nec non genero eiusdem Stephani; et omnes vicini eiusdem hereditatis, videlicet Comes Nycolaus filius Mathie,

et duo sui filij Herricus et Mika, et filij fratris sui Matheus et Iwanka, et filij Mikan, Bode, et Vrbanus filius Bode, Jan et filij Vrbani, Stephanus, et Nicolaus filius Tyban, et Edus, et Radizlaus, oraculo uiue uocis coram nobis retulerunt, quod empcionem supradictam beniuole concessissent, et Nicolaum Stoyanum in vicinum eligerent et amicum, eandem hereditatem sibi ac suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetue possideudam. Item Comes Nycolaus Stoyanus petiuit litteras Magistri Abe super eandem hereditatem editas et erogatas a Comite Stephano antedicto, et idem Stephanus in nostra presencia fatebatur, easdem litteras se temere per uiolenciam perdidisse. In cuius rey testimonium presentes litteteras nostri sigilli munimine duximus roborandas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto.

(A szepesi káptalannak 1315-ki átiratából, melyet „Comes Nicolaus de Stoyan" kért, s melyet ugyanannak kérésére Robert Károly király 1324 secundo kalendas Februarij privilegiális alakban megerősített; a budai kir. kamarai levéltárban.)

110.

A nagyváradi káptalan átirja IV. László királynak Berten Sunkulus, Thelegd és Zabolcs helységeknek birtokát megerősítő okmányát Chanad nemzetségbeli Tamás comes számára. 1294.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus, quibus presentes patuerint, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Comes Thomas filius Pangracij de genere Chanad ad nostram personaliter accedendo presenciam litteras domini nostri Andree Illustris Regis Hungarie exhibuit, in quibus nobis dabatur in mandatis, vt formam priuilegij domini Ladizlai Regis super facto tributi de Berthén et aliorum articulorum confecti nostris

litteris priuilegialibus inseramus. Quarum quidem litteuarum Regiarum tenor talis est:

Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. következik III. Endre király kerestető parancsa mint fentebb 97 sz. a.)

Forma autem priuilegij domini Ludizlai Regis hec est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. (következik IV. László királynak 1284-ki priuilegiuma mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 383. l. 273. sz. a.)

Nos itaque mandato Regio obtemperantes, vt debemus et tenemur, seriem predicti priuilegij domini Regis Ladizlai per nos diligenter inspecti et perlecti, non abrasi, non cancellati, nec in aliqua sui parte viciati, quod quidem nostri priuilegij et litterarum ac priuilegiorum domini Bartholomei Episcopi et Rorandi Wajuode formam in se redactam continebat, de uerbo ad verbum presentibus transscribi fecimus modo superius annotato. Datum quarto die festiuitatis Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo ducentesimn nonagesimo quarto, tercio nonas Decembris, Indiccione septima. Demetrio Preposito. Iwanka Lectore, Iwan Cantore Ecclesie nostre existentibus.

(Báthory István erdélyi vajda 1572-ki oktávás átiratából; a budai kir kamarai levéltárban.)

111.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Libádi, Venczel Hidegkút helységet Péter mesternek eladta. 1294.

Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Ecclesie Sanctj Regis Stephanj de Strigonio vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in filio Virginis Gloriose. Quomodo ea, que temporaliter aguntur, ne cum tempore dilabantur, solent et debent scipti patrocinio communiri. Hinc est, quod ad vniuersorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie uolumus peruenire; quod Wenche filius Christophori de

Libad nomine suo, et vice ac nomine Michaelis, Pongrac; et Christophori filiorum suorum ad nostram accedens presenciam, quandam possessionem seu terram suam hereditariam Hydegkut uocatam, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, uidelicet feneto et sylua; nec non terram discretorum virorum Capituli Ecclesie Strigoniensis Giarmat vocatam, per Magistrum Petri Nepotem, videlicet Bella nuncupatum, iacentem et existentem, confessns est uendidisse nouem marcis, plene habitis et receptis, eidem Magistro Petro Nepoti videlicet, et per eum suis posteritatibus iure perpetuo et irreuocabilitér possidendam, tenendam et habendam. Meta huius terre Hydegkut uocate incipit a parte meridionali a terra Mnsla, et uadit iuxta terram eiusdem Magistri Petri, Bella nuncupatam, et extenditur usque ad quandam vallem Nyarods uulgariter nominatam uersus partem septemtrionalem; et ibi separatur seu distinguitur a predicta terra Libad Wenceslai supradicta, illic determinandus (így); a parte uero orientali terra superius dicta Giarmat eiusdem Capituli Ecclesie Strigoniensis vicinatur. Preterea insuper idem Wenceslaus tam pro se, quam pro suis, firmiter et solemniter assumpsit, ipsum Magistrum Petrum et suos posteros racione predicte terre Hydegkut vocate expedire suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem, ad peticionem et instanciam parcium predictarum, presentes concessimus, sigilli nostri munimine consignatas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, septimo idue Novembris.

(XVII. századi másolatból Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 860. l.)

112.

Jegyzői okmány, mely által Trau város mint azon békeség közvetitőjének kötelezettsége szabályoztatik, mely György Bribiri gróf és Velencze közt megköttetett. 1294.

In nomine Indiuidue Trinitatis Amen. Anno a Natiuitate Domini M°CC° nonagesimo quarto, indiccione septima, regnante domino Andrea Serenissimo Rege Hungarie, et tempore Magnifici et potentis viri domini Georgei de Birberio Ciuitatum Maritimarum Illustris Comitis, die Mercurij VII. Aprilis. Cum dominus Matheus domini Lucij, Sindicus et procurator Communis et hominum Tragurij, vt de ipsius sindicatu constat publico instrumento scripto manu mea subscripti Notarij, procuratorio et sindicario nomine dicti Communis et hominum Tragurij, predicto domino Georgeo Comiti, et pro Communi et hominibus Almissi, nec non pro gente sua, ac subditis fidelibus et districtualibus, se et dictum Commune et homines Tragurij obligauerit; et promiserit Egregio Rogerio Mauroceno Comiti Jadre recipienti et stipulanti nomine et vice domini Ducis Veneciarum, Communis et hominum Ciuitatis eiusdem, nec non habitatorum, fidelium, subditorum et districtualium suorum, de MMM librarum denariorum Venetorum paruorum, occasione treugue facte et firmate inter predictum Georgeum Comitem et dictum dominum Rogerium super quolibet recipienti nomine quo supra. Idcirco predictus dominus Comes Georgeus tam nomine suo, quam nomine omnium subditorum, fidelium et districtualium suorum, et eciam nomine dicti Communis et hominum Almissi, promisit solemniter sine aliqua excepcione juris vel facti, se obligando domino Desse Amblasij Ciuitatis Tragurij Sindico et procuratori Communis et hominum Tragurij recipienti et stipulanti, se facturum et curaturum taliter cum effectu; quod si dictum Commune Tragurij inciderit in dictam penam MMM librarum, et ipsa pena ab ipso Communi exacta fuerit, faciet et compellet illos, qui con-

trauenerint, ad dandum et soluendum dicto Communi Ttagurij dictam quantitatem MMM librarum: quod dictum Commune Tragurij conseruabitur a predictis MMM libris penitus et totaliter sine damno, alioquin ipse dominus Georgeus Comes de suo proprio promisit dicto sindico et procuratori Communis et hominum Tragurij soluere dicto Communi Tragurij predipredictam quantitatem MMM librarum sub pena et obligacione suorum bonorum; et pena soluta vel non, rato manente contractu. Quod instrumentum predictum Georgeus Comes voluit et iussit sigilli sui pendentis munimine roborari.

Actum in castro Clissi in domo domini Georgei Comitis, presentibus Radoslauo olim Domogne de Policia Comite, Slauano et Stanislauo de Birberio seruientibus eiusdem Comitis, et Magistro Benuenuto medico eiusdem domini Comitis, testitibus de hys uocatis et rogatis.

Et Ego Siroctus Petri de Ancona Imperiali auctoritate Notarius, hys omnibus interfui, et rogatus scibere scripsi sic rogatus a dicto domino Comite.

(Lucius, memorie storiche di Trau, 132. l.)

113.

Almissa város községének e tárgyban leköteleze Trau város irányában. 1294.

Anno Domini M°CC° nonagesimo quarto indiccione septima. Regnante domino Andrea Serenissimo Rege Hungarie; et tempore Magnifici et potentis viri domini Georgij de Birberio Comitis Almissi, die Veneris IX. Aprilis. Cum dominus Mattheus domini Lucij Sindicus (et procurator Communis et hominum) Tragurij — — — — — — pro domino Georgeo Comite, et pro Communi et hominibus Almissi, ac alijs fidelibus dicti domini Comitis, se et Commune Tragurij obligauerit

etc. Idcirco prudentes viri dominus Nicola Comes Radigosti Priuoslauus et Budie Judices dicti Communis et hominum Almissi, cum consensu et voluntate Consilij seu pocius Parlamenti dicti Communis Almissi, in platea dicti Communis ad vocem̃ preconis de mandato eiusdem domini Nicole Comitis et dictorum Judicum more solito congregato promiserunt etc. se liberaturos Commune et homines Tragurij ab ipsa fideiussione MMM librarum, si occasione hominum Almissi inciderint in penam dictarum MMM librarum; et reficere damna, expensas, interesse ab obligacione, dantes authoritatem realiter et corporaliter retinendi homines de Almisso, donec fuerit integre satisfactum, renunciantes priuilegio etc.

Actum in platea dicti Communis Almissi; presentibus Zulla filio Zupani Budislaui, Stoislauo filio Barbani, Petre Cuitane Conaci, et pluribus alijs de dicto Parlamento, omnibus hys vocatis et rogatis.

Et Ego Siroctus Petri etc.

(Lucius, Memorie storichs di Trau 133. l.)

114.

III. Endre királynak Vota helységet tárgyazó adománya Ougyai Endre comes fiai számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in uero salutari. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus et Farkasius Comites filij Comitis Andree de Ougya nobiles de confinio Posoniensi nobis humiliter supplicarunt, quod dignaremur eis prouidere de quadam terra Castri Posoniensis Vota uocata in Chylloukuz existente, quam dicunt esse sufficientem vsui trium aratrorum,

et habitatoribus destitutam; et licet nos consideratis eorum seruicijs in tanto et amplioribus eos prouidere de benignitate Regia teneamur: tamen quia nobis de qualitate et statu terre illius veritas non constabat, a Magistro Matheo Comite Posoniensi dilecto et fideli nostro requirentes, sciuimus eam esse vacuam et predicte quantitatis, et ad nostram collacionem pure et simpliciter pertinere, quemadmodum per eosdem Petrum et Farkasium Comites nobis fuerat recitatum. Nos itaque, qui metiri debemus merita singulorum, et vnicuique pro meritis respondere, gratam fidelitatem et meritoria obsequia eorundem Petri et Farçasij Comitum, que nobis in diuersis Regni expedicionibus, et specialiter in gerendis confiniorum impenderunt, attendentes, predictam terram Castri Posoniensis, sub antiquis metis et prioribus distinccionum terminis ab eodem Posoniensi Castro et eius jurisdiccione excipientes penitus et eximentes, dedimus, donauimus et contulimus iam dictis Petro et Farcasio Comitibus iure perpetui dominij irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodori Dei gracia Jaurlensis Ecclesie Episcopi: aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, octauo idus Julij Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszet, a budai kir. kamarai levéltárban.)

115.

III. Endre király helybenhagyja és megerösiti anyjának Szobföldjét tárgyazó adományát László, Miklós comes fia számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod nobilis vir Comes Ladizlaus, filius Comitis Nicolai, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quoddam priuilegium domine Thomasine karissime matris nostre super collacione cuiusdam terre seu possessionis Zub uocate confectum; petens a nobis, ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Thomasina D. gr. mater domini Andree illustris Regis Hungarie stb. (következik Thomasina a király anyjának 1295-ki okmánya mint alább 122 sz. a.)

Nos igitur consideratis et eciam circumspectis meritorijs obsequijs predicti Comitis Ladizlai, que nobis exhibuit locis et temporibus oportunis, et specialiter in hoc articulo; predictum priuilegium domine matris nostre, non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, auctoritate nostri priuilegij duximus confirmandum, predictam terram Zub ipsi Comiti Ladizlao nichilominus auctoritate presencium denuo damus, conferimus et donamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 935. l.)

116.

III. Endre király Puky Tamást megerősíti a Mérges és Réti javak birtokában. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Magister Thomas nobilis de Puk ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras patentes super collacione terrarum Merges et Rety uocatarum confectas, petens a nobis cum instancia, vt nos ipsas litteras nostras ratas habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum tenor talis est:

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik III. Endre királynak 1291-ki adománylevele, mint fentebb 25. sz. a.)

Nos igitur peticionibus predicti Magistri Thome de Puk fauorabiliter inclinati, quia inspeximus ipsas litteras nostras patentes non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas, de verbo ad verbum presentibus insertas approbando confirmamus, dupplicis sigilli nostri munimine roborantes. Datum per manus venerabilis patris Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millessimo ducentessimo nonagesimo quinto XVII. kalendas Septembris, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, a király függő pecsétje alatt; a szepesi káptalan levéltárában. Közli Horváth Mihály.)

117.

III. Endre király megerösíti IV. László és V. István királyoknak a nyúlszigeti apáczazárda népeinek adómentességére vonatkozó szabadalmait. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod viri religiosi frater Dominicus Prior de Ordine Fratrum Predicatorum, et frater Johannes Conuersus de eodem Ordine procurator Monasterij de Insula Virginis Gloriose ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai illustris Regis Vngarie fratris nostri karissimi patruelis, priuilegium confirmatorium domini Stephani Dei gracia Regis Hungarie patris sui karissimi felicis recordacionis, super relaxacione collectarum vniuersorum populorum Monasterij eiusdem Virginis Gloriose de Insula Sancte Marie confectum, petentes a nobis cum instancia, vt nos ipsum priuilegium domini Regis Ladizlai ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1278-ki privilegiuma, mint Fejér Cod. Dipl. V. köt. 2. r. 443. l.)

Nos igitur precibus dictarum sororum de Insula nobis per dictum fratrem Dominicum Priorem et fratrem Johannem conuersum porrectis, iustis, legitimis et modestis condescendentes Regio cum fauore, dictum priuilegium domini Ladizlai Regis ratum habentes et acceptum, non rasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, de uerbo ad uerbum presentibus fecimus annotari, et per apposicionem dupplicis sigilli nostri duximus innouandum. Datum per manus venerabilis pa-

tris (domini Theodori) Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; XVII. kalendas Septembris anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo quinto, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

118.

III. Endre királynak adómentességi szabadalma a nyúlszigeti apáczazárdának ugyanazon szigeten lakó népei számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in eo qui Regibus dat salutem. Altitudo Diuini consilij, que in sua disposicione non fallitur, ad hoc nos gubernatorem super gentes et Regna disposuit, ac esse Principem plurimorum, vt oppressionibus remediaremur singulorum, et maxime oculo pietatis respicere deberemus personas Diuino cultui insistentes, ac illis in temporalibus tam pie prouidere, ut pro nobis et Regni tutamine preces ualeant fundere saluatori; cum non solum arma, sed eciam preces iuste viuencium tueantur Regnum et Regium dyadema. Proinde cum nos gloriosam et intemeratam virginem Mariam, que Regni nostri specialis existit Domina et Patrona, intendamus totis sincere mentis affectibus honorare, et ut reuerencie, quam erga ipsam Dominam nostram Virginem gerimus Gloriosam, exhibeamus expressius argumentum; populos siue hospites dudum congregatos seu congregandos, Monasterij eiusdem Gloriose Virginis, in Insula Sancte Marie existentes, in quo domine sorores sub religiosi habitus honestate Domini nostri, et Genetricis eiusdem Regine Celestis obsequijs sunt locate,

de omni collecta et qualicunque exaccione, que in Regno nostro fieri consueuerunt, de nostra gracia pleniori duximus perpetualiter eximendos. Adeo plene, quod racione nullius collecte vel exaccionis tam denariorum quam victualium debeant molestari, nec aliquis vel aliqui huiusmodi collectarum uel victualium exactores in predictam Insulam ad hec dicanda uel exigenda admittantur. Volumns eciam et ordinamus, quod Prior, aut fratres, quibus cura Monasterij prefatarum sororum fuerit commissa, ab inhabitantibus ipsam insulam expensas aliquas moderatas uel collectas possint in subsidium sepedictarum dominarum exigere, quando eisdem fratribus ac sororibus videbuntur racionabiliter ac misericorditer exigenda. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, XVII. kalendas Septembris, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös sárga selyemzsinóron függő pecsétnek töredéke megvan; a budai k. kamarai levéltárban.)

119.

III. Endre király megerősíti IV. Béla királynak Mutha Turocz megyei helységet tárgyazó adománylevelét az ottani birtokosok számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Hock filius Jank, Bada, Isov et

Nicolaus nobiles die Turch, cum ceteris cognatis ipsorum de Muthna, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Bele Regis Hungarie felicis recordacionis aui nostri karissimi super possessione ipsorum Muthna confectum; petentes cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Bela Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1263-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetének 56. l. 36. sz. a.)

Nos itaque iustis et legittimis peticionibus Hock, Buda, Isow et Nicolai predictorum inclinati, ipsum priuilegium Bele Regis felicis recordacionis aui nostri karissimi non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum auctoritate presencium confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodory Prepositi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, Körmöcz sz. k. bányaváros levéltárban.)

120.

Agnesz királyné. megujítja és megerösíti azon királyi adományt, melylyel Felnempti, Középnempti és Alnempti helységek egykor Mennának, IV. László király és Mária sziciliai királyné dajkájának adományoztattak. 1295.

Agnes Dei gracia Regina Vngarie omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in Domino sempiternam. Vt ea, que aguntur in tempore, ne irritentur post ipsa, nec a memoria dilabantur, sed pocius redeant in eternam

memoriam, solent patrocinio litterarum communiri; quia insurgerent lites, et regnaret materia jurgiorum, nisi ea, que a nobis condonantur, per eternam scripti memoriam reciperent firmitatem. Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Magister Georgius, Petrus et Stephanus, filij domine Menne, nutricis condam Ladizlai incliti Regis Vngarie, patruelis scilicet karissimi consortis nostri, ad nostram accedentes presenciam, nobis insinuare curarunt, quod dum dominus Bela et Stephanus, Illustres Reges Vngarie, et consortes eorundem piarum recordacionum, pro fidelibus obsequijs eiusdem domine nutricis, que dominam Mariam filiam eiusdem Regis Stephani, consortem nunc Karoli illustris Regis Sicilie, et per consequens Ladizlaum Inclitum Regem Vngarie, proprio lactauit vbere, non sine sui magni laboris detrimento, quasdam villas Felnempty, Kozepnempty et Olnempty vocatas Reginales, in Comitatu de Aba Wyuar existentes, ad Comitatum de Wysol pertinentes, commetaneas predicto castro de Aba Wyuar, eidem domine Menne nutrici ipsius Regis Ladizlai contulissent, et super eisdem villis et possessionibus valida instrumenta Bele, Stephani et Ladizlai, Serenissimorum Regum Vngarie, ac priuilegia domine Marie consortis Regis Bele, et domine Elyzabeth relicte Regis Stephani, et domine Isabelle consortis similiter Regis Ladizlai, habuissent; et eadem priuilegia seu instrumenta in ecclesia Fratrum Predicatorum de Patok per Tartaros fuissent concremata, et bona eorum ad valorem quingentarum marcarum ablata extitissent, et Jacobum Plebanum de Patok fratrem ipsorum, filium dicte domine nutricis, conseruatorem dictorum instrumentorum ijdem Tartari in eorum captiuitate abduxissent; petendo a nobis cum instancia, vt nos collaciones dictorum Regum et Reginarum illustrium ratificare, innouare, et nostro dignaremur priuilergio Reginali pietate et magnificencia confirmare. Vnde quia constitit nobis certo cercius per veridicam relacionem venerabilium patrum Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis, Andree per eandem Episcopi Agriensis Dioecesani, Magistri Theodori Prepositi Albensis, karissimi consortis nostri Vice Cancellarij, ac Fratrum Predicatorum et Minorum de Patok, in nostri presencia existencium, ipsa priuilegia seu instru-

menta Regum predictorum ac Reginarum inclitarum igne consumpta, et eosdem Magistrum Georgium, Petrum et Stephanum fratres suos, inuenimus in pacifica possessione villarum predictarum: easdem villas Felnempty, Kozepnempty et Olnempti uocatas, commetaneas villis Suzta, Gwnch, Ruzka ultra fluuium Harnad, et Weyche, Petry, Perwen ac Zyna circumadiacentibus simul cum fenetis inter terras Ida et Perwen existentibus, nec non omnibus vtilitatibus, pertinencijs, circumstancijs, attinencijs et appendicijs vniuersis, syluis videlieet, nemoribus et molendinis, piscacionibus in fluuio Harnad, fenetis ac pratis, prout per eosdem pacifice possesse fuerunt usque modo, eisdem Magistro Gregorio, Petro et Stephano fratribus suis, eorumque heredibus heredumque successoribus reliquimus, contulimus et tradidimus jure perpetuo possidendas et habendas; ymo collaciones predictorum Regum Vngarie Illustrium et Reginarum inclitarum, maxime karissimí consortis nostri, auctoritate presencium confirmanus, duplicis sigilli nostri munimine roborando et approbando. Datum per manus discreti viri Magistri Andronici Prepositi Wesprimiensis aule nostre Vice-Cancellarij fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto, kalendis Maij.

(Az egri káptalannak 1346. „in festo Beatorum Cosme et Damiani martirum" „nobilis domine Margarethe relicte Philippi Palatini" kérésére kiadott átiratából; mely ugyanaz egri káptalan által Zsigmond királynak „Magnificus vir Magister Petrus filius Symonis Banus, noster Machouiensis ac Comes Siculorum nostrorum" kérésének folytán, 1401. „Bude feria sexta proxima post festum Pasce Domini" kelt parancsára, 1401. „in octauis festi Pasce" ujból átiratott; a mélt. báró Perényi család nagyszöllősi levéltárában.

121.

Thomasina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy főtálnoka Lörincz mester és testvérei Oroszi nevü birtokukat Valkó megyében Sándor viadornak áténgedték. 1295.

Nos Nicolaus Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum stb. quod in Congregacione nostra Generali Vniuersitatis Nobilium Comitatus de Walkow feria secunda proxima ante octauas festi Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste in Zabadi celebrata, Johannes filius Alexandri de medio vniuersorum nobilium consurgendo contra Magistrum Phylpus filium Laurencij de Korongh exhibuit nobis quasdam duas litteras priuilegiales, vnam videlicet domine Thomasine matris Regis Dei gracia tunc Ducisse tocius Sclauonie a Danobio usque mare, secundam Conuentus Waradiensis, in anno Domini M°CC° nonagesimo quinto emanatas; in quarum tenoribus in ter cetera reperimus, quod Laurencius Magister Dapiferorum dicte domine, et Magister Phylipus ac Ladizlaus, filij Magistri Phylipi, primo coram eadem domina, demum in eodem anno in presencia dicti Conuentus comparendo, quandam possessionem ipsorum hereditariam Wruzy vocatam, in Comitatu de Walkow existentem, per modum diuisionis a Magistro Johanne, Phylippo, Demetrio et Ladizlao filijs Comitis Ladizlai distinctam et separatam, et in jus ac proprietatem eorundem deuolutam, ex pura et sincera permissione eorundem filiorum Ladizlai, pro fidelitatibus et seruiciorum meritis Comitis Alexandri pugilis, que idem tempore Magistri Phylippi patris ipsorum bone memorie, et demum eisdem in diuersis expedicionibus suis laudabiliter inpendisset et deuote, ac effusione sanguinis eiusdem, confessi fuissent dedisse eidem Comiti Alexandro, et per eum suis heredibus jure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam sub hijs metis et terminis, quibus eadem possessio Orozy per priores possessores suos limitata fuerat et possessa; tali modo, vt racione ipsius possessionis

Wruzy ijdem filij Magistri Phylippi quinquaginta marcas in denarijs ab eodem Comite Alexandro dixissent se recepisse, et alias quinquaginta marcas pro stipendio et effusione sanguinis eiusdem Alexandri ab eisdem ad racionem ipsius possessionis per eundem assumpsisse in hunc modum; quod quandocunque vel per quemcunque tam per ipsos filios Magistri Phylippi, quam per filios Comitis Ladizlai, vel suorum successores contra ipsum ComitemAlexandrum vel suos successores alicuius questionis materia mota seu susscitata fieret, antequam in litem prodirent, ipsas centum marcas ipsi Comiti Alexandro vel suis posteritatibus ijdem filij Magistri Phylippi et Ladizlai, vel sui successores, proximi et cognati refundere tenerentur, et eundem Comitem Alexandrum a quolibet impediente super ipsa possessione expedire proprijs laboribus et expensis stb. Datum quinto die Congregacionis nostre predicte et loco nominatis anno Domini 1343.

(Eredetie bőrhártyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

122.

Thomasina III. Endre király anyjának Soob nevü földet tárgyazó adománya László comes, Miklós fia számára. 1295.

Thomasina Dei gracia mater domini Andree Illustris Regis Hungarie, omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Dignum est et omni consentaneum racioni, vt uiri strenui, qui se fortune casibus pro nobis subiicere non formidant, a nostra clemencia recipiant antidota premiorum. Eapropter ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod licet fidelitates actusque meritorij Comitis Ladizlai filij Nycolai notorij sint, nec aliquo quovis possint exquisito colore effuscicari; tamen quia modernis temporibus

sic homines per exempla informantur, quemadmodum cera impressionem imaginis recipit ex sigillo; ut fidelitatis ipsius Comitis Ladizlai uestigia ad posteros, qui futuris nascentur temporibus, transmittamus, aliquos ex suis actibus, etsi non omnes, uolumus in presentibus explicari. Cum enim, ut inde exordiamur, dominus Ladizlaus quondam illustris Rex Hungarie ingressus fuisset uniuerse uiam carnis, et dominus Andreas, karissimus noster filius, non armis bellicis, non insultibus uiolentis, nec aliquo quouis humano ingenio, sed solummodo Diuina fauente gracia, ipsi domino Ladizlao successisset in Regni solium, sibi debitum iure ac ordine geniture, predictus Comes Ladizlaus eidem filio nostro fidelissimos exhibuit famulatus. Preterea cum Johannes filius Herrici Bani praue cogitacionis desideria in secreto sui cordis concepta foras in opus perducere non formidans, sed atrocitate orrendi criminis tam se quam suos poste ros maculando, in quibus paris sceleris exempla metuuntur, ipsum Regem Andream, dominum suum naturalem, captata opportunitate temporis, fidem seu fidelitatem uiolando pollicitam captiuasset; memoratus Comes Ladizlaus, ut Regia Sublimitas pos set a laqueis eripi tam improbi detentoris; suam operam et sollicitudinem non destitit exhibere, et cum fraudulenta huius uiolenti astucia a suis laqueis Celsitudinem pauesceret remittere Regiam, nisi securitate datorum obsidum muniretur, sepefatus comes Ladizlaus predicto Johanni liber et spontaneus se dedit in obsidem, ut iugum detentoris orrendi Regia possit euadere Celsitudo; nec aliter a predicto Magistro Johanne idem Comes Ladizlaus se liberare potuit, nisi ducentis marcis pro sua liberacione primitus persolutis, quemdam nichilominus filium suum loco sui pro obside relinquendo; vbi dictus puer propter maliciam aieris in egritudinem incidens, extremum diem clausit. Ad hec cum Mize, quondam Palatinus, castrum Zeckchu contra nostram detineret Maiestatem, sepefatus Comes Ladizlaus in obsessione seu expugnacione dicti castri unacum Nicolao Palatino laudabiliter perstitit, donec huiusmodi negocium, bono inchoatum principio, fine fuit feliciori consummatum. Et licet memoratus Comes Ladizlaus pro fidelibus obsequijs, pro strenuis actibus, pro suarum documentis probitatum longe maioribus munificencijs esset dignus; tamen ut uotis eius aliquantis-

per annuamus, quamuis pro magnis minima, pro arduis exhigua facere uideamur, quandam terram nostram Zub uocatam,ad Segusd predium nostrum pertinentem, cum omnibus suis utilitatibus et attinencijs uniuersis dedimus, donauimus et contulimus sepefato Comiti Ladizlao, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, iure perpetuo pacifice possidendam et habendam. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Pauli Dei gracia Episcopi Quinqueecclesiensis, aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 936. l.)

123.

Thomasina III. Endre király anyja Gueresd helységet törvénykezésileg odarendeli Óvári Korrald mesternek. 1295.

Nos domina Th. mater domini Andree Dei gracia Illustris Regis Hungarie, per eandem Ducissa tocius Sclauonie et Gubernatrix Citra-Danubialium Parcium usque mare, significamus vniuersis quibus expedit memorie commendantes; quod cum Magister Corradus filius Stephani de Owar in quindenis residencie exercitus nostri, secundum continenciam litterarum nostrarum memorialium, contra dominum B. Episcopum Albe Bulgarice, pro quo Magister Petrus frater eius vice et nomine eiusdem in ipso termino comparuit cum litteris nostris, super facto possessionis Gueresd vocate sua instrumenta et litteras, quibus mediantibus ipsam terram tenuit et possedit, exhybere debuisset coram nobis, ipso termino aduenciente idem Magister Corraldus personaliter coram nobis comparendo instrumenta sua et litteras exhybuit coram nobis; in quibus uidi-

mus contineri: quod Comes de Barana pro tempore constitutus, simul cum iobagionibus Castri eiusdem predictam terram Gueresd impediuissent ab eodem, et ordine iudiciario contra predictum Magistrum Corraldum processissent; ipsam itaque terram Gueresd Magister Corradus suam esse heredi tariam a suis progenitoribus est confessus; et cum iam per certam inquisicionem Baronum et aliorum nobilium sciri potuit, (quod) ipsa terra Guerest esset et fuisset Magistri Corraldi antedicti, et cum ijdem Comes de Barana et iobagiones Castri predicti secundum viam iusticie procedere non ualuissent contra ipsum, eandem terram Gueresth ut jus suum hereditarium reliquerunt eidem Magistro Corraldo pacifice possidendam. Vnde nos ipsam terram Gueresth, ipso Magistro Petro nomine et vice ipsius B. Episcopi,cui dominus Andreas Rex Hungarie ipsam terram contulerat, visis eciam litteris domini Regis filij nostri karissimi protestacionalibus cum sigillo anuleo impressis, reliquimus, ymo restitui fecimus, perpetuo et inreuocabiliter pacifice possidendam, tenendam et habendam, nullo penitus contradictore existente. Datum in Posega in octauis Omnium Sanctorum anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elvesset; a mélt. báró Révay család levéltárában.)

124.

VIII. Bonifácz pápa János jadrai érseket felhatalmazza, hogy az osseroi püspökségre püspököt kinevezhessen. 1295.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Debitum officii nostri requirit, ut inter sollicitudines alias, quibus assidue premimur, specialiter circa Ecclesias sollertiam adhibentes ipsarum utilitatibus intendimus, in eo maxime, ut viduatis, ne longe vacationis dispendia patiantur, celeriter nostre diligentie studio de illorum providea-

tur substitutione pastorum, per quos spiritualiter et temporaliter, actore Domino, continuum suscipere valeant incrementum. In nostra siquidem presentia retulisti, quod olim Cathedrali Ecclesia Absarensi, metropolitico tibi iure subiecta, per obitum bone memorie Jacobi Episcopi Absarensis pastoris regimine destituta, Capitulum eiusdem Ecclesie personam indignam, videlicet Thomam Archipresbiterum ipsius Ecclesie, defectum litterarum evidentem et intollerabilem patientem, scienter in Absarensem Episcopum elegerunt, tibique decreto electionis huiusmodi presentato a te petierunt instanter, ut eandem electionem auctoritate Metropolitica confirmares. Tu vero tam processu ipsius electionis, quam persona dicti Archipresbiteri examinatis, iuxta officii tui debitum diligenter, quia plene constitit predictos Capitulum prefatum Archipresbiterum ob memoratum defectum omnino indignum scienter ad Ecclesie memorate regimen elegisse, quod etiam in judicio coram te confessus extitit, se nunquam audivisse Donatum; prefatam electionem, utpote contra formam Canonum attentatam, sententialiter reprobans, pronuntiasti dictos Capitulum eligendi hac vice potestate ipso iure fore privatos, provisionem ipsius Ecclesie ad Sedem Apostolicam remittendo. Nos igitur, quod super hoc a te factum est, ratum et gratum habentes, ac gerentes de tue circumspectionis industria in Domino fiduciam pleniorem, fraternitati tue preficiendi auctoritate nostra eidem Ecclesie aliquem virum ydoneum de Ordine Fratrum Minorum, qui tanto congruat oneri et honori, super quo tuam intendimus conscientiam onerare, ac faciendi ei, postquam ipsum Ecclesie predicte prefeceris, a prefato Capitulo et Clero ac populo Civitatis et Diocesis Absarensis tanquam patri et pastori animarum suarum hobediri humiliter ac intendi, sibique consecrationis munus, ascitis tibi duobus vel tribus Episcopis, impendendi, necnon et contradictores super hoc per censuras ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendi plenam et liberam concedimus tenore presentium potestatam. Datum Anagnie VI. nonas Octobris Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia 112. l.)

125.

Anjoui Martell Károly, II. Károly szicziliai király fia Magyarország királyának czímjével él. 1295.

Karolus Illustris Regis Jerusalem et Sicilie primogenitus, Dei gracia Rex Vngarie, Princeps Salernitanus, et Honoris Montis Sancti Angeli Dominus, vniuersis presentes litteras inspecturis salutem. Cum in tractatu matrimonij contracti inter virum Magnificum dominum Karolum clare memorie domini Philippi Regis Francie filium, Alanzonis et Valesij Comitem, et dominam Margaritam carissimam sororem nostram, certe sint habite et firmate conuencionns inter Serenissimos Principes, dominum Karolum Illustrem Regem Jerusalem et Sicilie patrem nostrum ex vna parte, ac dominum Philippum Francie Regem Excellentissimum suo ac ipsius domini Karoli germani sui nomine ex altera; prout conuenciones huiusmodi continentur expresse in litteris ipsius genitoris nostri sigillo sigillatis, que sic incipiunt in sui narracione: „Tenore presencium notum facimus vniuersis, quod cum nos obtentis super hoc licencia et assensu Sacrosancte Romane Ecclesie etcetera," et sic terminantur ante datum: „Presentes litteras sigillo nostro fecimus communiri": Nos, qui ex filialis deuocionis instinctu concurrere cum paternis beneplacitis affectamus, notum facimus vniuersis tam presentibus quam futuris; quod conuenciones predictas, nec non alienacionem, quietacionem et tradiccionem in dicto tractatu matrimonij factas per ipsum dominum patrem nostrum dicto domino Karolo filio Regis Francie, ac predicto domino Regi Philippo, cuius ipse germanus existit, de Comitatibus Andegauie et Cenomanie, cum hominibus, vasallis, jurisdictionibus, juribus et pertinencijs omnibus Comitatuum eorundem, prout hec omnia in predictis litteris continentur, volumus, laudamus, ratas et gratas habemus, et tenore presencium approbamus, nostrum in predictis omnibus, nobis ex integro perlectis et plenius intelligentes, pre-

stantes assensum. Et ad maiorem firmitatem predictorum Nos omne jus, quod in dictis Comitatibus seu terris Andegauie et Cenomanie, ac eorum pertinencijs et adiacencijs habere uel petere possemus in futurum quacunque racione seu causa, titulo vel modo, expresse et per pactum, ex certa sciencia remictimus et quitamus, ac eisdem juribus renuntiamus omnino. Promictentes bona fide et ex pacto, nos contra predictas quitationem et renunciationem per nos vel alium in perpetuum non uenire, nosque in predictis Comitatibus et eorum pertinentijs nichil juris de cetero reclamare, seu facere per alium reclamari, nos et nostra, heredesque nostros ad predictorum obseruationem efficaciter obligantes. Reseruamus tamen expresse nobis et nostris heredibus, quod per huiusmodi nostrum assensum, remissionem, quitationem et renuntis Cotiationem, in iure competenti nobis aut competituro in prefamitatibus ex pactis siue conuentionibus supradictis, nullum nobis aut eisdem nostris heredibus preiudicium generetur. In quorum omnium testimonium presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum. Datum Neapoli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto die vicesimo octauo Junij, octaue indictionis, Regni nostri anno quarto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a kettős pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a franczia köztársaság párisi államleváltárában. A pecsétnek egyik oldalán Martell Károlynak tróron ülő alakja körül a felirásból „— — — HUNGARIE DALMATIE CROATIE RAME SERVIE GALLICIE LOD — — — "a másik oldalán a kettős kereszt körül" — — — EGIS IERLH ET — — — QVINTI STEPHANI REGIS — — —" még olvasható.)

126.

Miklós nádornak bizonyságlevele, hogy István és Miklós Apa bán fiai, Bratvey nevü birtokukat Ochuz cemesnek átengedték. 1295.

Nos N. Palatinus, Comes Symigiensis, Albensis, et Judex Cumanorum tenore presencium protestamur singnificantes vniuersis: quod Stephanus filius Apa Bani pro se et Nicholao fratre suo coram nobis personaliter constitutus confessus est, quandam possessionem ipsorum Bratuey uocatam, ob amorem dileccionis proximitatis et racione expensarum ac dampnorum, quas et que Comes Ochuz cognatus eorum pro ipsis est perpessus, eidem Comiti Ochuz et suis heredibus perpetuo et inreuocabiliter possidendam contulisse. Datum in Segusd secundo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

127.

Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak oda itéli a Miklós esztergami polgár által az esztergami sz. Domokos egyházi kerületben elfoglalt földet. 1295.

Damus pro memoria, quod cum discreti viri, karissimi in Domino fratres nostri, Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie nostre Strigoniensis, super facto uerberum et uulnerum iobagionum suorum, Malyna scilicet villici, Chy

tho, Thome et Kunch et uxorum eorundem, Chotho et Thome de Noua Villa de districtu Ecclesie Sancti Dominici de Strigonio, necnon super iniurijs uerbalibus, per Nicolaum aurifabrum ciuem Strigoniensem quibusdam ex eodem Capitulo, et iobagionibus eorum illatis, ipsum Nicolaum ad presenciam nostram citari fecissent, et noluissent eum iudicialiter agere coram nobis; idem Nicolaus per modum excepcionis contra eosdem fratres nostros proposuit et egit taliter e conuerso, ut illi homines de Noua Villa essent iobagiones ipsius, et super terra eius residerent per ipsum locati, et super hoc priuilegia domini Philippi bone memorie quondam Archiepiscopi Strigoniensis, proximi predecessoris nostri, et nostrum haberet confecta. E contrario autem ijdem fratres nostri replicantes dixerunt, ut illa terra, super qua predicti homines residerent, esset eis, et fuisset in concambio et permutacione terre eorum in suburbio Castri Strigoniensis in parte occidentis constitute, super qua pro nobis ortum fieri fecimus et pistrinum, per nos assignata in perpetuum et statuta, nostri priuilegij testimonio similiter mediante; quod se habere eciam sunt confessi. Vnde auditis parcium proposicionibus huiusmodi decreuimus, eisdem uolentibus et assumpmentibus liberaliter et libenter; ut in termino ad hoc a nobis specialiter et libenter assignato, ambe partes priuilegia et instrumenta sua, si que habent, coram nobis, super hoc confecta negocio, ad inuicem in figura nostri iudicij exhiberent. Verum cum per eosdem coram nobis fuissent eadem privilegia presentata; nos predictam terram recollegimus et comperimus nostri priuilegij ex tenore eisdem fratribus nostris esse datam et collatam in modo concambij et permutacionis, quemadmodum est premissum, et a loco eiusdem vinee Archiepiscopalis, quam idem Nicolaus habet ad presens et tenet, per magnum spacium terre distare, et locus aree, seu torcularis, in quo est reclinatorium siue tugurium, racione cuius predictas terras sessionales idem Nicolaus uendicare sibi contendebat, sit intra terminos eiusdem vinee constitutus; prout eciam ad ipsam terram inspiciendam homines nostros fideles de domo nostra duximus destinandos, qui nobis retulerunt nichilominus illud idem. Ideo nos predictam terram sessionalem, pretextu cuius lis fuerat suscitata, eisdem fratribus nostris, Preposito et Capitulo Ecclesie nostre

Strigoniensis per Arnoldum de Ech, filium Comitis Abrahe, familiarem iuuenem Domus nostre decreuimus perpetuo, plenarie et pacifice statuendam, prout in nostro priuilegio continetur; super eo eidem Nicolao et suis posteris perpetuum silencium imponentes; cum idem Nicolaus racione unius terre aliam terram maliciose nisus fuerit occupare, et eius priuilegia non contineant commetaneos et vicinos; priuilegia uero eorundem fratrum suos conterminales contineant et nominent manifeste. Preterea tercio die octauarum Epiphanie Domini apud Strigonium in nostra capella, iuxta examen nostri iudicij, Petrus Decanus, uel Johannes Comes, aut unus trium procuratorum eiusdem Capituli, contra eundem Nicolaum si iurauerit super eo, ut idem Nicolaus pensionem terre eorundem fratrum nostrorum, inter minorem Danobium, et inter clausuram aque Taplucha constitute, eisdem fratribus nostris et eorum procuratoribus a quadriennio negligenter et contumaciter non dedisset, uidelicet unciam regalium et vsualium monetarum; et quod eisdem fratribus nostris contradicentibus, reclamantibus et inuitis, in eadem terra eorum inter minorem Danobium et clausuram aque Toplycha quoddam magnum stagnum, et duo fossata magna et inutilia fecisset, per que uias balneorum et molendinorum suorum impediuisset, clausuram molendinorum per ea nichilominus infirmando, ubi idem Nicolaus quoddam minus bonum et inutile fecisse dignoscitur molendinum; non considerans seu attendens, quod iuxta tenorem priuilegij Capituli memorati eedem vie molendinorum et balneorum ex conuencione esse absque impedimento aliquo libere debuissent, nec idem Nicolaus super eadem terra ortum, uel domos aliquas construxisset, prout in priuilegio eiusdem Capituli tenebatur: quo iuramento prestito et legaliter expedito, ipsum Nicolaum et eius posteros super iure locationis eiusdem terre per huiusmodi insolencias, negligencias et illicitas facciones decernemus merito cecidisse, et ius, si quod habebat, eciam amisisse. Super facto autem uerberum et uulnerum tam uirorum quam mulierum, et uerbalium iniuriarum, et super facto occupacionis terre eorundem fratrum nostrorum, inter vineam Pentek et inter ecclesiam Sancti Dominici situate, et per plantacionem vinee per ipsum Nicolaum, ut dicitur, occupate; prout in nostro priuilegio exinde conces-

so viderimus contineri, faciemus iudicium inter partes, sicut de iusticia videbitur expedire. Datum Strigonij feria sexta proxima post festum Sancti' Nicolai Episcopi et Confessoris anno Domini M°CC° nonagesimo V.°

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 933. l.)

128.

Márton comes alországbirónak Pelchan helységre vonatkozó itélete. 1205.

Nos Comes Martinus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod cum Comes Thomas de Draa pro se et pro omnibus filijs ac cognacionibus suis cum litteris procuratorijs Capituli Waciensis, Comes Stephanus filius Aba pro se et pro filijs suis; item Stephanus filius Mycow pro se et pro Buzow fratre suo cum procuratorijs litteris Capituli Budensis; as Petrus filius Dedach pro se et pro filijs suis cum litteris procuratorijs Conuentus de Saagh conparentes contra Comitem Michaelem filium Folkus, Magistrum Symonem Cancellarium domine Regine, Thomam et Pethew filios eiusdem Comitis Michaelis, ex quibus et pro quibus ijdem Magister Symon et Thomas cum procuratorijs litteris domini Regis aderant, agere voluissent; ijdem Magister Symon et Thomas accionem eiusdem Comitis Thome non audiuerunt dicentes, quod dictus Comes Thomas et filij sui ex consensu et uoluntate predictarum generacionum eorundem pendente lite citacionem fecissent super ipsos; ad hoc litteras Cruciferorum de Calidis Aquis se habere asserentes; statu et ordine aliarum litterarum nostrarum ipsi Comiti Michaeli et filijs suis statuere commisimus in termino in eisdem litteris nostris memorialibus comprehenso. Verum cum hoc modo in

ter partes contenderetur, ijdem Magister Symon et Thomas pro se, patre et fratre eorum, ipsum Comitem Thomam, filios et cognatos suos predictos requisiuerunt, si ad illam possessionem Pehchan, quam scilicet possessionem Comes Mykow auus ipsorum a Dedach, Mycow, Aba, Paulo et Hunth ex permissione ipsius Comitis Thome mediante priuilegio Capituli Budensis conparauerat, a parte meridionali existentem, haberent accionem nec ne? Qui pariter et concorditer retulerunt viua uoce, quod ad illam possessionem Pehchan nullam haberent penitus questionem, ymo eandem statu et ordine ipsius priuilegij Budensis Capituli, cum omnibus suis vtilitatibus, uidelicet cum omni dimidietate siluarum, dimidietate nemorum, et cum omnibus locis molendinorum, et specialiter cum loco illius molendini, quod in meta illius terre in fluuio Ipul esse dicitur, reliquerunt ipsi Comiti Michaeli et filijs suis supradictis perpetuo possidendam et habendam, silencium super hoc perpetuum assumpmentes. Insuper idem Comes Thoma et filij sui spontanea voluntate assumpserunt; quod si de cetero in facto dicte possessionis Pehchan processu temporis ipse uel filij sui, aut aliqui ex cognacione sua procedere niterentur, extunc contra eundem Comitem Michaelem et filios eiusdem haberentur pro conuicto, ac si in duello succubuissent contra ipsos, quod duellum ad mortem fieri debuisset. Placuit eciam ipsa resignacio possessionis Pehchan ipsi Comiti Thome, filijs et cognatis suis predictis, eo modo, ut cum eidem Comiti Michaeli et filijs suis placuerit, ipsam resignacionem litteris Regalibus confirmabunt. Preterea partes predicte se contra inuicem super facto alterius possessionis Pehchan, quam Comes Thomas predictus Nicolao Archidiacono vendidisse dicebatur, prohibuerunt coram nobis. Datum Bude septimo die vigesimi secundi diey sabbati proximi, que fuit ante festum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(III. Endre királynak 1298. itéletéből; a budai kir. kamarai levéltárban.)

129.

Márton comes alországbirónak Voyzlow helységet tárgyazó ítélete a nyúlszigeti apáczazárda részére. 1295.

Nos Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod cum domine sorores de Insula Beate Virginis de Buda Comitem Jacobum filium Ambrosij de Nemty super facto possessionus Voyzlow vocate in Comitatu de Barana existentis traxissent in causam coram nobis, et ipsa causa in nostri presencia diucius fuisset uentilata, Nicolao et Paulo Comitibus officialibus ipsarum dominarum pro eisdem dominabus cum euidentibus procuratorijs litteris ab vna parte, et Fabyano filio Petri officiali predicti Comitis Jacobi cum procuratorijs litteris Capituli Quinqueecclesiensis pro eodem Comite Jacobo ex altera comparentibus personaliter, vtrisque partibus in figura iudicij assumpmentibus per nos decretum fuerat, vt predicte domine sorores instrumenta seu litteras coram nobis debeant exhibere, continentes, vt eadem possessio Voyzlow sit et fuerit ipsarum et Monasterij Virginis Gloriose ab antiquo; et e conuerso idem Comes Jacobus similiter litteras seu instrumenta, quecunque habere dinoscitur, confecta super eo, quod ipsa possessio ipsius sit et fuerit, exhibere teneatur. Terminis itaque secundum continenciam priorum litterarum nostrarum exinde confectarum, quamquam officiales ipsarum dominarum sororum instrumenta seu litteras earundem ad exhibendum parati fuissent per partes assumptis; tamen idem Comes in terminis diuersis instrumenta seu litteras suas in facto possessionis memorate exhibere non curauit; ymo in termino ultimo ad nostram presenciam non uenit neque misit; officiales vero dominarum sororum predictarum exhibuerunt patentes litteras domini Andree illustris Regis Vugarie domini nostri super facto dicte possessionis confectas hunc tenorem continentes.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik III. Endre királynak 1292-ki okmánya, mint fentebb 55. szám alatt.

Nos enim nemini in suo iure deesse uolentes, quia predictus Comes Jacobus in terminis sepius assumptis instrumenta sua non exhibuit, ut debebat; maxime quia ad terminum finalem, in quo decisio huius negocij fieri debuit, ad nostram presenciam, ut premissum est, non uenit, neque misit, pocius iura et leges penitus contempnendo; vna cum Baronibus et Nobilibus Regni quam pluribus nobiscum in iudicio assidentibus, visis et perlectis eisdem patentibus litteris domini Regis, ipsum Comitem Jacobum contra easdem dominas sorores in facto predicte possessionis Voyzlow sentencialiter decreuimus fore conuictum; et eandem possessionem eisdem dominabus sororibus seu Monasterio Virginis Gloriose de Insula reliquimus et statuimus perpetuo pacifice tenendam et habendam, eidem Comiti Jacobo perpetuum silencium imponentes. Hoc eciam necessario presentibus duximus inserendum; quod cum Magister Michael de Castro Ferreo, Notarius Magistri Opor Judicis Curie domini Regis domini nostri, ex commissione eiusdem domini nostri ad exhigendum iura sua in societate vna nobiscum maneret, et nos in omnibus factis seu negocijs nostris, et specialiter in facto sigilli nostri eidem tamquam socio nostro confideremus; idem Magister Michael priuilegium sub sigillo nostro super facto predicte possessionis contra easdem dominas sorores absque nostro scitu et consensu eidem Comiti Jacobo dedisse dicitur falso modo et penitus contra iura; vnde si ita est sicut dicitur, priuilegium sub sigillo nostro contra easdem dominas sorores super facto eiusdem possessionis Vyzlow per eundem Comitem Jacobum per huiusmodi fraudem, dolositatem et maliciam optentum, cassamus et per omnia irritamus; ita videlicet, vt quandocumque, ubicumque et per quemcunque ipsum priuilegium in lucem deductum fuerit, uiribus careat firmitatis. Datum Bude septimo die post octauas Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán a zöld-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

130.

János Sopron és Vas megyék főispányának bizonyságlevele, hogy Herin nemzetségbeli Tivan comesnek fiai és Paris comesnek fiai Gely birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 1295.

Nos Magister Johannes Comes Supruniensis et Castri Ferrei memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod cum Johannes Comes, Thiuan et Luka, filij Comitis Thiuan de genere Herin, Magistrum Emiricum et Egidium filios Comitis Paridis genere de eodem super facto possessionum suarum Gely vocatarum ad nostram presenciam euocassent, ordine judiciario agere cupientes, cuius eiusdem partes ante suam responsionem ex nostra permissione propter bonum pacis in talem vnionis, federis et concordie titulum deuenerunt; quod ijdem Johannes Comes, Thiuan et Luka de terris suis acquisitis, exceptis terris eorum hereditarijs, exclusa porcione Magistri Emirici et Egidi predictorum, et exempta porcione Stephani filij Magistri Jacobi, terciam partem illius porcionis, quam ipsi possidebant, vicinam et continuam, ymo adiacentem terris Magistri Emirici et Egidi prescriptorum, dederunt, contulerunt et donauerunt Magistro Emirico et Egidio jure perpetuo pacifice et quiete ac irreuocabiliter possidendam heredum per heredes; hoc adiecto, quod si parcium aliqua super factis preteritis, et specialiter super facto et destruccione predicte possessionis lites seu questiones excitare uoluerint, pars uolens hostiliter agere contra partem alteram in quinquaginta marcis conuinceretur tacentem, et nullam questionis materiam generantem, nec non presentis composicionis ac ordinacionis materiam inuiolabiliter obseruantem. Voluerunt eciam partes, ut personaliter accederent ad Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo, et nostrum priuilegium cum priuilegio eiusdem Capituli confirmarent.

(A vasvári káptalannak ugyan 1295-ki átiratából, mint alább 135. sz. a.)

131.

Baranya vármegye bírósága Óvári Korrard mesternek elengedik a reá kimondott bírságot. 1295.

Nos Bunyn Curialis Comes de Barana; Andreas, Arnoldus et Demetrius Comites Judices Nobilium de Barana, damus pro memoria; quod cum duobus iudicijs, in quibus Magister Corrardus de Ouar super captiuacione seu comprehensione Emiricy filij Chetre, et Alexi seruientis sui, aduersus Comitem Belug remanserat coram nobis, eidem relaxauimus. Datum in dominica Oculi Domini anno Domini M°CC° nonagesimo V°.

Kivül: Super relaxacione duorum iudiciorum pro Magistro Corrardo.

(Eredetie bőrhártyán, melyen három zárpecsétnek nyoma kivül látszik; a mélt. b. Révay család levéltárában.)

132.

Az esztergami káptalannak a nyúlszigeti apáczazárda óvását tárgyazó bizonyságlevele az ellen, hogy a budai városi hatóság vámszedőit ottani vásári jövedelme beszedésében akadályoztatja. 1295.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod religiosus vir frater Dominicus de Ordine Fratrum Predicatorum, procurator sororum de Insula Beate Virginis de Buda nomine et vice earundem dominarum siue sororum ad nostram acce-

dens presenciam, dixit nobis publice protestando, quod ciues Castri Budensis de tributo per dominum Belam Regem quondam inclitum Regni Hungarie felicis recordacionis eidem Ecclesie Beate Virginis et ipsis sororibus suis dato et concesso, et per dominum Andream nunc illustrem Regem Hungarie dominum nostrum per suum priuilegium confirmato, de foro nundinarum, quod in octauis Natiuitatis Beate Virginis Bude annuatim celebrari consueuit, isto anno quindecim diebus continuis; et de castro ac toto suburbio eiusdem Castri Budensis tributarios et officiales earundem sororum auctoritate propria expulissent; non permittendo tributum in eodem foro, castro et suburbio ipsis sororibus et earum hominibus percipere, ut deberetur, eisdem dampnum quingaginta marcarum in facto eiusdem tributi eisdem sororibus irrogando, in preiudicium ipsius Ecclesie et dominarum. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo V°, in crastino quindenarum Natiuitatis Beate Virginis.

(Eredetie börhártyán, melynek hátul oda nyomott pecsétje elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

133.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pous comes Marsának fia Batur nevü birtokát Endre egri püspöknek átengedte. 1295.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Pous filius Marsa ad nostram personaliter accedens presenciam suo et omnium filiorum suorum nomine proposuit uiua uoce, quod terram suam Batur uocatam empticiam, in Comitatu de Heues-

vywar existentem, contulisset et coram nobis contulit venerabili patri domino nostro A. Dei gracia Episcopo, et per eum Epyscopatui Agriensi perpetuo et irreuocabiliter possidendam, habendam et tenendam in hys metis: Incipit enim prima meta dicte terre Batur circa lapideam metam ville Bagcha; et descendendo uersus occidentem peruenit uallem et riuulum Bathurpataka uocatum; et in eadem valle et eadem parte aque ascendendo circa eundem riuulum peruenit villam Batur, terra filiorum Chech et Ysip ultra fluuium remanente, vbi supra domum filiorum Symonis sub arbore pyri introducitur terris Farcasij similiter Batur dictis; et uersus occidentem circa eandem ueniens coniungitur cuidam berch, vbi sub quadam arbore ylicis est una meta antiqua innouata; et asscendendo per eundem berch iungit iuxta eandem terram Farcasij montem Dolnaberchy uocatum, ubi sunt tres mete, una terre nostre Anaras, alia Farkasij, tercia Comitis Pous; et circueundo caput uallis Medijuozou uocate, iuxta eandem terram nostram Anaras ad aquilonem descendendo, iuxta publicam stratam peruenit ad arborem salicis antiquam meghefyuz dictam, sub qua meta est antiqua, ubi contignatur terre Buchey; et iuxta eandem per continuas metas antiquas uersus aquilonem procedendo peruenit ad quoddam berch, ubi coniungitur metis terre Both et filiorum Dyonisij; et iuxta terram filiorum Dyonisij descendendo uersus Batur multis mediantibus metis peruenit quandam uiam Anarozou dictam, vbi a parte orientali supra quoddam berch sunt tres mete, et contignatur tere St. filij Gregorij de Beel; et abhinc procedendo iuxta eandem terram filiorum Gregorij uersus castrum eiusdem domini nostri multis metis mediantibus iungit tres metas angulares, quarum una St. predicti, alia Castri, tercia Batwr supradicti; et abinde uersus plagam meridionalem directe iuxta terras eiusdem Castri domini nostri per continuas metas reuertitur ad inicialem metam terre Bagcha supradictam. In cuius terre concambium propter vicinitatem idem venerabilis pater dominus noster Episcopus Comiti Pous et filijs suis terram Ecclesie Bathan uocatam in eodem Comitatu existentem sub eisdem metis et terminis, quibus Ecclesia a tempore, cuius non extat memoria, obtinuit et possedit, contulit similiter perpetuo possidendam, simul cum quadam par-

ticula de terra Fedemus excisa, a parte terre sue hys metis designata: Incipit enim in quodam berch Seleumal dicto iuxta metas terre Bala a parte aquilonis; et per metas continuas descendendo, transeundo uallem Fedemus, iungit aquam Machalaspataka communiter habendam, ubi sunt due mete; et in eadem ualle Machalaspataka distenditur uersus orientem, peruenit ortum aque Machalaspataka dicte, vbi sunt mete; et inde exit ad quandam stratam, qua communiter remanente, iungit vallem Kerekezoutu uocatam, vbi sunt due strate coniuncte, et sunt due mete; et pertranseundo ipsam stratam ad partem orientalem per binas metas procedendo in terris arabilibus, peruenit in quoddam berch Watulozoutu uocatum, vbi sub quadam arbore ilicis sunt due mete terre de nouo erecte; abhinc ascendendo sub eodem berch mediantibus metis iungit quemdam montem Warhygi uocatum, vbi sunt due mete; et inde metatim procedendo iungit stratam publicam, que ducit in Agriam de Fedemus, et transiendo ipsam stratam ueniet ad quoddam berch Ysaaclasa uocatum, in cuius uertice sunt due mete; et inde uersus orientem per berch supradictum peruenit ad metas terre Anaras et Buthe, et sic terminatur. Obligans se Comes Pous et heredes suos, heredumque suorum successores, ab omnibus racione terre Batur Ecclesiam inpetere nitentibus, expedire proprijs laboribus et expensis; et venerabilis pater dominus noster Episcopus ex aduerso. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem de nostro beneplacito et assensu presentes contulimus litteras, eiusdem domini nostri Episcopi et nostri sigillorum munimine roboratas. Presentibus tamen Stephano Preposito, Johanne Lectore, Mycou Custode, Mathya de Nouo Castro, Symone de Zemlyn, Martino de Pacha Archidiaconis, et alijs multis. Datum in octauis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Fredetie bőrhártyán, a két vörös-sárga selyemzsinóron függő pecsétnek egyike, t. i. Endre püspök-é mégvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

184.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Endre mester, s Kuari-i Miklós comes és érdektársai, a köztük Kuarszeg helységre nézve támadt egyenetlenségek elintézésére birákat választottak. 1295.

Nos Capitulum Ecclesie Vaciensis damus pro memoria quod Magister Andreas filius Nycolay de Sciud ab vna parte; Comes Njcolaus de Kuari, et Alexius filius Feliciani de Chalamia ex altera; coram nobis personaliter constituti sunt confessi, quod in causa, quam predictus Magister Andreas super quadam terra Kuarzeg uocata Castri scilicet Regij, nomine sui iuris super ipsos requirebat, per composicionem proborum virorum taliter concordassent: quod in quindenis Cinerum, diem non crastinando, in villa Gormoth presentibus Magistro Farcasio filio Fulkus, Comite Nycolao filio Jacou, Magistro Laurencio de Scyud, et Comite Stephano filio Aba, ac vno uiro ydoneo ex nobis, quos partes communiter adducent ambe partes, omnia priuilegia et instrumenta ipsorum super ipsa terra confecta isdem nobilibus exhibebunt, et ijdem nobiles uisis priuilegijs et instrumentis parcium, arbitrium facient inter ipsos, et cuius partis meliora uel ualidiora fuerint instrumenta, eidem remittent per modum arbitrij, sicut in priuilegijs continetur, ipsam terram possidendam; instrumenta uero seu priuilegia debiliora partis aduerse cassari facient ipso die et confringi. Si qua uero parcium arbitrium predictorum nobilium non acceptaret; extunc pars de ipso arbitrio resiliens sine porcione judicis ante litis ingressum parti aduersé arbitrium tolleranti quinquaginta marcas soluere teneretur. Ita tamen, quod si predicti arbitratores ipsi arbitrio omnes interesse non possent; extunc duo ex eisdem uel tres sufficient arbitrari. Voluerunt eciam, quod si qua parcium ipsum arbitrium cum litteris domini Regis et Regine, uel aliquibus occasionibus et racione exercitus prorogare niteretur; extunc in predicta pena

quinquaginta marcarum ipsa pars subyaceret. Datum septimo die octauarum Sancti Martini anno Momini M°CC° nonagesimo quinto.

(A váczi káptalannak 1296-ki átiratából, melyet közölt tek. Szentkirályi László úr.)

135.

A vasvári káptalan átirja János, Sopron és Vas megyék főispánjának a Herin nemzetségbeliek közt vitás Gelyn földét tárgyazó bizonyságlevelét. 1295.

A . B C

Nos Magister N. Prepositus et Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo, notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Johannes Comes, Thiuan et Luka, filij Comitis Thiuan de genere Herin, Magister Emericus et Egidius filij Comitis Paridis genere de eodem ad nostram accesserunt presenciam, et exibuerunt nobis priuilegium Magistri Johannis (Comitis Supruniensis et Castri Ferrei), petentes a nobis diligenter, ut ipsum priuilegium cum nostro priuilegio confirmare dignaremur. Nos enim ipsorum peticionibus legittimis acquiescentes ipsum priuilegium de uerbo ad uerbum nostro fecimus priuilegio inseri et rescribi. Cuius tenor talis est:

Nos Magister Johannes Comes Supruniensis et Castri Ferrei stb. (következik János főispánnak bizonyságlevele, mint fentebb 130. sz. a.)

Quod ut ratum sit, ad instanciam et peticionem parcium presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Datum in die Beate Katarine virginis anno Domini M°CC° nonagesimo quinto. Magistro N. Preposito, Cosma Custode, Nicolao Decano existentibus.

(Régi másolat bőrhártyán a nemz. muzeum kézirattárában.)

136.

A keresztesek felhévvizi konventjének bizonyságlevele, hogy Zecheui Tamás ottani polgár bizonyos szőlejét Laczk, ó-budai polgárnak eladta. 1295.

Omnibus Christi fidelibus presentem paginam habituris frater Georgius Prior et Conuentus Cruciferorum Sancte Trinitatis de Calidis Aquis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurornm noticiam harum serie volumus peruenire: quod Thomas filius Thome dicti Kabas de Zecheu conciuis noster de eisdem videlicet Calidis Aquis, coram nobis personaliter comparendo, quandam particulam de vinea sua, existentem in promontorio ville Sancti Jacobi in Wymal vocato, continentem tria iugera terre, vicinam et conterminalem vinee eiusdem Thome ab vno latere, et vinee Gerung pistoris ciuis Castri Budensis ex alio, cum terra inculta pertinenti ad eandem particulam vinee per iam dictum Thomam vendite, de consensu et bona voluntate domine consortis sue, cognatorum suorum et omnium generacionum suarum, ymo penitus nullo contradictore comparente, pro quatuor marcis plene habitis et receptis, Lazk de Veteri Buda, similiter et presencialiter conparenti, et per eum suorum heredum successoribus iure perpetuo et inreuocabiliter tenendam et habendam vendidisse est confessus. Assumendo idem Thomas filius Thome ipsum Lazk et suos heredes ab omnibus racione dicte particule vinee et terre inculte molestare seu inquietare volentibus proprijs laboribus et expensis, secundum vsum et consuetudinem ab antiquo approbatam, expedire et liberare. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem parcium nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről fehér selyemzsinóron az ép pecsét függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

137.

A kereszteseк esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy az esztergami káptalan és Turny-i Domokos comes vissegrádi várnagy, Kovácsi köztök peres birtokára nézve egyezkedtek, 1295.

Nos Frater Nicolaos Magister et Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod cum discreti viri Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis super occupacione et vsufructuacione terre eorum Koachy uocate, existentis in Comitatu Nogradiensi, coram Comite Martino Viceiudice Curie domini nostri Regis contra Comitem Dominicum de Turny, quondam Castellanum de Wyssegrad, mouissent materiam questionis, et fuisset inter ipsas partes diucins altercatum, et demum ipsa terra in alijs suis partibus eidem Capitulo Strigoniensis Ecclesie exstitisset sub antiquis metis suis et terminis restituta, et tantummodo ex eadem super terra duorum aratrorum et dimidij, uel paulo maioris,aut minoris quantitatis,ipsa questio remansisset; tandem mediantibus Bela Curiali Comite Strigoniensi, homine domini Regis, et nostro testimonio ad hoc negocium deputatis, super facto eiusdem terre contenciose, in duas partes equales diuise, predicta contencio per metas et terminos infrascriptos inter easdem partes sedata extitit taliter et sopita; quod prima meta incipit ab antiquo tempore eleuata et ultra fluuium Charpotaka uocatum a parte Danubij; et exinde transiens ipsum fluuium directe itur sub quemdam lapidosum monticulum *Kuesheg* uulgariter nuncupatum, ad quandam arborem ilicis, que est in alia meta, et in modum crucis est signata; abinde uenitur versus septemtrionem ad terciam metam, in terra arabili constitutam; a qua descenditur uersus orientem ad quartam metam ad quandam magnam arborem ilicis siccam, sub qua sunt due mete angulares, quarum una est Ecclesie Strigoniensis, alia eiusdem Comitis Dominici, terras eorum ab

inuicem diuidentes; a quibus protenditur versus orientem ad duas arbores de quercu, sub quibus est quinta meta; deinde progreditur versus orientem ad sextam metam, que est in ingressu cuiusdam fluuij Potak uocati, ueniens de medio uille eiusdem Comitis Dominici; exinde inter duos montes in quadam ualle uersus orientem uenitur ad quandam publicam viam Hatlounoguta uocatam, ad tres arbores de piris, quarum sub una, que est prope ad ipsam viam, sunt due mete angulares; et exiude declinatur aliquantulum ad septemtrionem ad metam, in qua est quercus; et eundo per magnum spacium terre, exhinc uersus meridiem retroitur et reflectitur ad fluuium Alamaspotaka uocatum, ubi eadem terra Koachy a terra Monasterij de Zeẖeguen separatur; prout a partibus recollegimus et didicimus seriatim premisso modo et ordine omnia et singula premissorum. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo V° in vigilia Sancti Michaelis Archangeli de Septembri.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 861. l.)

138.

A nagyváradi konventnek bizonyságlevele, hogy Syke és rokonai Moro nevü földet Benedek, Benedek fiának, és érdektársainak eladták. 1295.

Jacobus Divina miseracione Prepositus Ecclesie Sancti Stephani Protomartiris de Promontorio Varadiensi, totusque Conuentus loci eiusdem omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium, quam futurorum harum serie litterarum volumus peruenire, quod Syke, Dionisio ac Nicolao filijs suis, et Johanne fratre suo ab vna parte; Benedicto filio Benedicti, Lamberto, Stephano, et Ladizlao filiis suis, Nicolao filio Buzach, Andrea filio Vida, Laurencio, Thoma, Stephano

ac Lorando, Andrea et Dionisio filijs Adriani ab altera coram nobis personaliter constitutis, declaratum extitit per eosdem; quod sextam partem terre Moro vocate vendidissent et distraxissent pro decem et quatuor marcis plene ab eisdem habitis et receptis, Syke et Johanni filijs Nicolai; et per ipsos eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, perpetuo, pacifice, et irrevocabiliter possidendam pleno iure; assumentes et obligantes ijdem Benedictus, Lambertus, Stephanus, Andreas ac alij cognati ipsorum supradicti, vt quicunque predictos Syke, et Johannem filios Nicolai, super bono terre premisse molestare niterentur, ijdem Benedictus, cognati et fratres sui memorati proprijs laboribus, et expensis teneantur expedire. Cuius quidem terre cursus mete incipiunt: Prima meta eiusdem terre iuxta domum Botha, et Mili et Komlos; et inde tendit ad insulam Moro, et saltat ad fenetum; deinde tendit ad Kysluko versus Bozd iuxta magnam viam; et inde transit nemus paruulum, et ascendit versus Kylether, et ibi sunt due mete terree; et inde tendit ad metam terream Qualepod, et Kulether. Et sepe nominatus Syke et Johannes obligauerunt se super eo, ut quicunque cognati ipsorum litem mouere conarentur contra Benedictum et fratres suos, ijdem Syke et Johannes supradictam terram Moro expedire tenebuntur. Hoc non obmittendo, vt si fieri contingeret, quod Comes Vatha, aut filij sui litem mouere attemptarent contra Benedictum heredesque suos, extunc Syke et frater suus Johannes pariter cum Benedicto heredibusque suis debent resistere Comiti Vatha et filijs suis memoratis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum sabbatho proximo, — — — — anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, 1848. előtt a zalathnabányai bányatörvényszék levéltárában őriztetett. Közli tek. Keméndi Várady Ádám úr.)

139.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Zebechkei Zobolch Alsó Gyertyánagh földet Miklós comesnak eladta. 1295

Nos frater Vysunc miseracione Diuina Abbas Zaladiensis lociqne eiusdem Conuentus memorie commendantes significamus quibus expedit tam presentibus quam futuris vniuersis presencium per tenorem: quod constitutus coram nobis Zobolch filius Mortunus de Zebechke, ut dixit, personaliter quandam terram suam seu possessionem Inferiorem Girtianagh uocatam oraculo uiue uocis est confessus, omnibus uicinis et commetaneis suis, ut asseruit, fauentibus et permittentibus, pro nouem marcis Comiti Nicolao perpetuo et irreuocabiliter in filios filiorum uendidisse possidendam, cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs ad eandem. Cuius quidem terre mete prime et angulares incipientur a parte occidentali in uicinitate possessionis Ecclesie de Copornuk, ubi sunt tres mete, una super arbore *cher*, due terree super magna uia, que arbor *zalauchfaia* uocatur; in eadem strata pupplica (igy) tendendo uersus septemtrionalem sunt due mete terree; aduc in eadem plaga meando perueniet ad duas metas super arbores silicis, et ibi separatur a uicinitate possessionis Ecclesie predicte; in eadem uero plaga per uiam eandem perueniet ad tres metas angulares, que sunt super arbores silicum cruce signatarum, que separant a terris et metis Zigar; uersus autem meridionalem abhinc uoluendo, in eadem magna uia procedendo peruenit ad duas metas, una super arbore *cher*, alia terrea, ubi uicinatur terris filiorum Matye; aduc in eadem strata pupplica in eadem plaga tendendo descendit inter duas ualles, ubi sunt due mete terree, et ibi cadit in riuulum unum, et per riuulum in eadem plaga currendo ad fontem *hydegkut* uocatum perueniet, ubi uicinatur et contiguatur terris et metis Nicolay Comitis predicti; et perueniet abhinc ad metas prius scriptas; et ibi mete eiusdem terminantur. In cuius rei

memoriam, quod ut ratum sit, ad instanciam et peticionem parcium nostras concessimus litteras impressione (igy) nostri sigilli roboratas. Datum feria secunda ante Ascensionem (igy) anno gracie M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld-sárga-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

140.

III. Endre királynak bányaszabadsága a domoszlói vasbányák művelői számára. 1296.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod cum super possessione Magistri Petri filij Comitis Copolch fidelis nostri Domozlaw nuncupata ferri fodyna inuenta esse dicatur: volumus, ut quicunque hospites ad eandem ferri fodinam causa hospitandi commoraturi, aut alij quilibet ad exercicionem operis ferri fodine venire seu congregari voluerint, ex nostra licencia Regali veniant libere et secure, absque ullo timore sub nostra proteccione Principali congregentur, congregati commorentur, et exerceant opera ipsius ferri fodyne efficaciter et cura diligenti; ea tamen libertas, qua ceteri hospites seu operarij in possessionibus huiusmodi nobilium Regni nostri consueuerunt gratulari. Datum Bude feria sexta ante festum Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pécs töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

141.

III. Endre királynak parancsa a pécsváradi konventhez, hogy a Fülöp Filpus mesternek fia, és Kemen comes Lőrincznek fia által, Óvári Korard javaiban elkövetett hatalmaskadásai tárgyában tegyjen jelentést 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Conuentui Waradyensi salutem et graciam. Intimauit nobis Magister Corrardus de Owar, quod Phylippus filius Magistri Ph. duas villas suas Kemund et Lok uocatas destruxisset; item Kemen Comes filius Comitis Laurencij villam suam Jula nomine destruxisset; et facta ipsa destruccione eosdem ad nostram Presenciam fecisset euocari. Ijdem vero Magister Ph. et Comes Kemen non contenti, Magister Ph. villam suam Hassag vocatam lite pendente destruxisset; Kemen vero Comes, villas suas Polkuna, Grech et duas villas Cher similiter officiales sui destruxissent bonis omnibus spoliando. Quare fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo Alexander de Hozugd homo noster sciat et inquirat super premissis omnimodam veritatem; et sicut uobis veritas constiterit, de predictis nobis fideliter rescribatis. Datum in Kedhel in vigilia Mathey Apostoli.

(A pécsváradi konventnek **1296**-ki ugyanazt tartalmazó jelentéséből a mélt. b. **Révay** család levéltárában.)

142.

III. Endre királynak parancsa a pécsi káptalanhoz ugyanazon tárgyban. 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Quinqueecclesiensi salutem et graciam. Intimauit nobis Comes Corrardus de Owar; quod Magister Kemen filius Comitis Laurencij, et Phylippus filius Philpus, villas suas Kemund et Katlh, ac Hassagh, item Polkona, Yula et duas uillas Theer uocatas destruxisset, bonis omnibus spoliando; et facta citatione per eundem Magistrum Corraldum, secundario easdem uillas lite pendente destruxisset. Quare fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo Alexander de Ozugd homo noster sciat et inquirat de predictis destruccionibus omnimodam ueritatem; et sicut uobis de premissis ueritas constiterit, nobis fideliter rescribatis. Datum prope Kuzegh quarta die octauarum Natiuitatis Beate Virginis Gloriose.

(A pécsi káptalannak ugyanazt tartalmazó jelentéséből a mélt. b. Révay család levéltárában.)

143.

III. Endre királynak más parancsa a pécsi káptalanhoz ugyanazon tárgyban. 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Quinqueecclesiensi salutem et graciam. Intelleximus, quod Philippus filius Philpus destruxerit feria tercia proxima

post festum Sancti Michaelis populos Comitis Conradi sub castro suo existentes, boues aratrorum, et alia bona eorundem auferendo pendente lite inter ipsos; item in sexta feria sequenti spoliauerit octo (így) uillas eiusdem Comitis Corrardi, scilicet Petre, Guerech, Polkona, Cheer, Balugd, Gunchel et Topoz nominatas, bonis omnibus spoliando, et insuper quemdam iobagionem suum interfici, et quosdam fecisset letaliter wlnerari. Quare fidelitati uestre precipimus, quatenus detis vnum ex vobis, coram quo Alexander de Hozugd homo noster super premissis omnibus sciat omnimodam veritatem; et postmodum facti seriem reseribatis. Datum Bude feria quinta proxima post octauas Sancti Galli.

(A pécsi káptalannak ugyanazt tartalmazó 1296-ki jelentéséből; a mélt. báró Révay család levéltárában.)

144.

Thomassina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy Kuelgesi János, és Filpus mester fiai, Zeneboog és Kuelgesben birtokukra nézve birtokcserét tettek. 1296.

Nos domina Th. Dei gracia mater Illustris Regis Hungarie, Ducissa tocius Sclauonie, et Gubernatix Parcium Citradanubialium vsque maritima damus pro memeria; quod Comes Petrus filius Deniponj, et Gregorius filius Kohodyy pro Johanne filio Becha de Kuelges cognato suo, sicut dixerunt, coram nobis constituti ab vna parte, et Magister Laurencius, Philipus, Ladizlaus filij Magistri Philpus ab altera, super quibusdam possessionibus hereditarijs tale concambium inter se ordinauerunt: quod dicti filij Magistri Philpus quandam possessionem suam Zeneboogh uel Francheusfeldy vocatam, porcionem tamen suam iuxta fluuium Karaso existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis dederunt et con-

tulerunt Johanni filio Becha et suis heredibus heredumque suorum successoribus perhempniter possidendam; e conuerso autem prefatus Johannes porcionem suam in Keuelges habitam cum duabus villis dedit et contulit dictis filijs Magistri Philpus tenendam iugiter et habendam. Assumpserunt eciam filij Magistri Philpus, quod in pacifica possessione ipsum Johannem et suos successores inmutabiliter conseruabunt, et eorum successores illud idem; si autem ab imputatoribus (igy) superuenientibus expedire non possent, cum omni eo ipse Johannes et sui in pacifica possessione dicte terre permanebunt; impetitoribus vero siue in pecunia, seu de alia possessione sua satisfacient, sicut fuerit oportunum. Et ad hec omnia facienda partes se spontanea obligauerunt voluntate. Datum in Posegawar in octauis medij XL-me anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto.

(A pécsi káptalannak ugyan 1296-ki határjárásából, mint alább 154. sz. a.; a budai kir. kamarai levélttárban.)

145.

VIII. Bonifácz pápa Lambertet veglai püspököt Rómában vicariusának kinevezi. 1296.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Lamberto Episcopo Veglensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Ecclesiarum omnium cura (et) uniuersalis populi Christiani regimen ad vigilantiam nos inducunt, Romana tamen Urbs inclita, quam caput Orbis Divina clementia stabilivit, ut ubi Petri sedem celestis dispositio statuit et firmavit, et eiusdem Urbis noster peculiaris populus suis dignis prerogativis nos sollicitant et inducunt, de ipsorum statu prospero et salubri attentius et diligentius cogitare; ut spiritualiter et temporaliter de bono in melius recipiant incrementum. Igitur de tua vita laudabili, religione probata, scientia et circumspectione confisi, te in Urbe prefata auctoritate Apostolica

Vicarium nostrum duximus statuendum, tibi in spiritualibus casibus visitandi, corrigendi et reformandi Ecclesias, et eas ac cimiteria reconciliandi, consecrandi altaria, nec non benedicendi et crismandi, ac etiam conferendi ordines personis ydoneis de Urbe, quas tibi contigerit canonice presentari, audiendi quoque confessiones, et imponendi salutarem penitentiam pro commissis, potestatem plenariam concedentes. Tu itaque, sicut filius benedictionis et gratie,huiusmodi officium humiliter et devote suscipias, et illud secundum prudentiam, quam tibi Dominu ministrabit,studeas exercere,ita quod a Deo exinde premium, nostram et Apostolice Sedis gratiam, et ab hominibus bonam famam merito consequaris. Datum Anagnie XII. kalendas Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 112. l.)

146.

Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak visszaitéli a Miklós esztergami polgár által eddig haszonbérben birt földet. 1296.

Damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum memorialium, tercio die octauarum Epiphaniarum Domini Petrus Decanus, uel Johannes Curialis Comes, aut unus trium Procuratorum Ecclesie nostre Strigoniensis, contra Nicolaum aurifabrum, Ciuem Strigoniensem, Strigonij in Capella nostra debuisset iuramentum deponere super eo, ut idem Nicolaus aurifaber pensionem terre eorundem fratrum nostrorum inter clausuram aque Toplicha constitute, eisdem fratribus nostris a quadriennio negligenter et contumaciter non dedisset, videlicet unciam regalium et usualium monetarum; ipso die iuramenti adueniente, que incidit in die Dominica, licet idem Comes Johannes, presentibus Ma-

gistro Cypriano Lectore Strigoniensi, et Folkomario Sacerdote, ipso Nicolao aurifabro astante, presencialiter in loco eiusdem iuramenti paratus esset iurare: Nos tamen propter diei dominice sollempnitatem ipsum iuramentum ad crastinum diem duximus ex nostro officio prorogandum; quo die postmodum coram Dominico Sacerdote Capellano nostro et homine ad hoc specialiter deputato, in nostra Capella iurauit modo et ordine supradictis. Propter quod ipsum a iure conduccionis et locacionis dicte terre decreuimus merito cecidisse, et si quid iuris in hoc habebat, eciam amisisse, iuxta tenorem premissarum memorialium litterarum, continencium indicij nostri formam. Item Magister Thomas Prepositus Strigoniensis et Magister Anyanus Notarius, nomine suo et vice omnium eorundem fratrum nostrorum Capituli Strigoniensis a crastino die deposicionis eiusdem iuramenti sex diebus continuis astiterunt in termino coram nobis contra eundem Nicolaum aurifabrum, qui non venit ad nostram presenciam, neque misit; quamquam nos post expedicionem eiusdem iuramenti super facto uerberum et uulnerum, tam uirorum, quam mulierum, iobagionum eiusdem Capituli de Villa Noua circa ecclesiam Sancti Dominici constituta, et uerbalium iniuriarum, nec non super facto occupacionis terre eorundem fratrum nostrorum, inter vineam Pentek et inter eandem ecclesiam Sancti Dominici existentis et per plantacionem vinee occupate, inter easdem partes iudicium facere debuissemus; prout hoc in prioribus nostris litteris plenius et expressius continetur. Datum Strigonij septimo die termini prenotati.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt 938. l.)

147.

Omodé nádornak itéletlevele, mely által Tibor comes Visnyó helységnek, Rénold nádornak fiai által neki átengedett birtokában megerösíttetik. 1296.

Datum pro memoria, quod cum iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum Comes Tyburcius de Keer pro Johanne dicto Kochwr filio Nicolai fratre suo primo contra Reynoldum Palatinum, et postmodum contra Petrum et Jula filios eiusdem Palatini mortuo patre eorum super quadam terra Visnio vocata, quam predictus Palatinus memorato Johanni titulo concambij mediante priuilegio domini Ladizlai Regis incliti contulerat, coram nobis tamen dyucius ventilasset, ad vltimum per formam judiciariam, sicut in litteris nostris memorialibus, Capituli Agriensis et Conuentus de Jazow super hoc confectis nobis presentatis vidimus contineri, eandem terram Visnyo cum plenitudine sui juris dederunt et contulerunt iuxta continenciam priuilegij predicti domini Regis iam dicto Comiti Tyburcio predicti filij Reynoldi iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Et quia per Petrum filium Magistri Petenye, ne predicto Comiti Tyburcio eadem terra statueretur, contradicebatur, primo per officiales suos, quorum nomina et asserciones in litteris memorialibus Capituli continentur, et postmodum per se ipsum coram nobis personaliter comparentem, relatum extitit et sentencialiter diffinitum, quod predictam terram Visnyo per filios iam dicti Palatini sepedicto Comiti Tyburcio iure perpetuo pacifice totaliter possidere permisit conseruandam. Datum in Gwnch in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto.

(Garai Miklós nádornak 1406-ki itéletleveléböl; a budai kir. kamarai levéltárban.)

148.

Márton comes alországbirónak Kulchen helységet tárgyazó ítélete Aladár mester és Kuhe Jakab közt. 1296.

Nos Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis, quod Magister Aladarius filius Cheta ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras memoriales continentes hunc tenorem:

Datum pro memoria, quod causam, quam Magister Aladarius personaliter astans contra Jacobum dictum Kuhe, pro quo Clemens de Bary seruiens suus cum procuratorijs litteris Omodey Palatini comparuit, in octauis diey Cinerum habebat coram nobis, de voluntate parcium prorogauimus ad quindenas Sancti Georgij ad plenam responsionem in s — — priori si feria sexta ante octauas Passce apud ecclesiam de Mysle per arbitrium Comitis Petri filij Georgij, et Petri filij (Benedicti) de parte Magistri Aladarij; item Magistri Andronici de Terebes, et Petri filij Keleed de parte aduersa, non poterunt concordare. Et quia ipsa causa diucius fuit uentilata, idem Jacobus, si ad locum arbitrij non accesserit, uel arbitrium non assumpserit, Magistro Aladario soluere tenebitur tres marcas ante litem, sicut predictus Clemens seruiens suus ipsum Magistrum Jacobum ad hoc sponte obligauit; nullum tamen grauamen ipse Jacobus habendo racione nostri judicij in hoc facto; prout id nos inter partes duximus ordinandum. Et series facti in litteris Prepositi de Mysle nobis debet reportari. Datum Bude septimo die termini prenotati.

Aduenientibus itaque ipsis quindenis Beati Georgij martiris idem Magister Aladarius exhibuit litteras dicti Prepositi in hec uerba:

Viro nobili Judici Curie domini Regis Michael Prepositus de Misle inclinacionem cum honore. Vobis tenore presencium declaramus, quod accedentes ad nostram presenciam

Comes Petrus filius Georgij, Petrus filius Benedicti ex parte Magistri Aladarij, et Magister Andronicus de Terebus ac Petrus filius Keled ex parte Jacobi dicti Kuke; dixerunt, quod uisis litteris uestris, quas predicte partes exhibuerunt, inter eos super terra Kulchun uocata sunt arbitrati: Vt quia priuilegium ipsius Magistri Aladarij anno Domini M°CC° sexagesimo tercio fuit emanatum, priuilegium uero Jacobi predicti non pro Jacobo, sed pro paruo Michaele anno Domini M°CC° septuagesimo confectum fuerat, prefata possessio Kulchen Magistro Aladario cedat perpetuo possidenda. Datum feria sexta proxima ante octauas Passce.

Predictus vero Magister Jacobus ad ipsas quindenas Beati Georgij martiris non uenit, neque misit; propter quod eundem in iudicio decreuimus agrauari.

Nos igitur memini (így „nemini" helyett) in suo iure deesse uolentes, vna cum Baronibus et nobilibus Regni, visis et perlectis predictis litteris predictam possessionem Kulchen iuxta formam earundem litterarum eidem Magistro Aladario reliquimus et statuimus perpetuo possidendam, tenendam et habendam. Datum Bude septimo die predictarum quindenarum Sancti Georgij martiris anno Domini M° ducentesimo nonagesimo sexto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

149.

A csaszmai káptalan Gergely comes Román fiának javaiban határjárást tart. 1296.

Nos Capitulum Chasmensis Ecclesie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium pertenorem; quod nobilis vir Comes Gregorius filius Romani personaliter ad nostram accedens praesenciam, a nobis humiliter

et denote postulauit,ut aliquem ex nobis ad reambulandas terras eiusdem tam hereditarias, (quam) aquisitas et empticias in Districtu Zaladiensi existentes transmitteremus. Cuius peticiones nos videntes esse laudabiles, et honestas ac nobilitati eiusdem admittendas, vnum ex nobis Magistrum Johannem Cantorem Ecclesie nostre, socium et concanonicum nostrum, virum vtique prouidum et honestum, ad reambulandas dictas terras ipsius Gregorij Comitis duximus trasmittendum; qui socius noster demum ad nos rediens nobis retulit, quod memoratas terras dicti Comitis Gregorij secundum continentiam litterarum nostrarum priuilegialium prius exinde confectarum, conuocatis omnibus commetaneis et vicinis earundem, nullo penitus contradicente, per antiquas metas, terminos, et signa quiete, et pacifice reambulasset, quas quidem terras, et metas Endus et Adrianus filij Vitalis, et Wlkh filius Isyp, ac Martinus filius Ladizlai omnes terras, seu possessiones eorum in prescriptis litteris nostris priuilegialibus habitas et expressas, in Zeguna et Ebys existentes, cum attinencijs et adiacencijs earundem vniuersis, pro quadraginta sex marcis ipsi Comiti Gregorio (et suis) heredibus perpetuo dignoscuntur vendidisse, et eciam reliquisse. Quarum quidem mete, termini, et signa, prout idem Magister Johannes Cantor socius noster nobis dixit, et metas in scriptis exhibuit, hoc ordine distinguntur; videlicet prima meta incipit a parte septemtrionali in fluuio Churnech in vicinitate terre Cruciferorum, in quo fluuio exit ad partem meridionalem, et per siluam in bono spacio peruenit in riuulo vno ad fluvium Zeguna per arbores *tal* cruce signatas, ubi vicinatur terre Opoy; inde in eodem fluuio Zeguna asscendit, et cadit in quoddam potok Berzench vocatum, et ibi est fons vnus, de quo per riuulum ad arborem *tal* cruce signatam; inde transit campum uersus meridiem ad arborem piri cruce signatam; inde ad magnam viam, in qua tendit uersus orientem ad arborem piri cruce signatam; deinde uersus meridiem transit riuulum ad arborem cerasi cruce signatam, que est iuxta magnam vallem;inde salit paruam vallem ad montem iuxta vineam, et iuxta siluam uenit ad viam, qua itur ad ecclesiam Sancte Crucis; et in eadem via procedendo in bono spacio versus occidentem ad arborem piri, ubi iungitur terre Benedicti, filij Rodyn; inde in eadem via eundo declinat in

magnam vallem, in cuius capite est arbor *byk* cruce signata; in qua paruum procedendo exit ad terram arabilem, de qua ad montem iuxta vineam, et descendit uersus septemtrionem in vallem ad magnam viam; abhinc declinat uersus occidentem ad arborem piri; deinde ad viam, qua itur uersus predictum fluuium Zeguna, et iuxta ipsum fluuium transit quandam terram phymatam seu sessionem, et cadit in ipsum fluuium, et venit ad arborem *fyz*; et exit uersus septemtrionem, et cadit in dumos spinarum, de quibus ad arborem *tul* cruce signatam, deinde iuxta fenilia ad arborem *tul* cruce signatam; inde ad viam, ubi est lakus (így), et per eandem viam procedendo declinat per arbores cruce signatas in nemus, de quibus ad arborem *hyhor*; inde per quendam riuulum tendit, et cadit in predictum fluuium Chernek, vbi vicinatur et commetatur terris filiorum Comitis Gregorij; inde in eodem fluvio Chernech descendit ad priorem metam, ibique terminatur. In cuius rei memoriam et robur perpetuum presentes ad instanciam et peticionem memorati Comitis Gregorij concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum in festo Beati Gregorij Pape, anno Domini myllesimo ducentesimo nonagesimô sexto.

(A csaszmai káptalannak 1328 „in festo Beati Galli confessoris" „Dionisius filius Gregorij" kérésére kelt átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

150.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Sándor bánnak fiai sz. Jakab helységet nővérüknek, Péter mester Kompold comes fia hitvesének átengedték. 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore

presencium volumus peruenire: quod Alexander et Johannes filij Alexandry Bani ad nostram personaliter accedentes presenciam proposuerunt, quod quandam terram ipsorum aquisitam Scent Jacob vocatam in Comitatu Noui Castri existentem, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem certis metis et antiquis, quibus dictus pater ipsorum et ijdem possederunt et tenuerunt, dedissent, donassent et contulissent domine sorori ipsorum, consorti Magistri Petri filij Comitis Compoldy, et per eam ipsi Magistro Petro, et suis heredibus tam procreatis quam procreandis, iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice habendam et possidendam. In cuius rey testimonium ad instanciam eorundem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbun, Egidio de Wng, Magistro Johanne de Hcues Archidiaconis, et alijs multis, anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét kék-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

151.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Keeri Tibor comes Zakula helységet néhai Rénáld nádor fiainak átengedte. 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Co-

mite Tyburcio, et Alexandro filio Johannis fratre eiusdem de Keer ex vna parte; Nycolao officiale Petri et Jule filiorum Reynoldy quondam Palatini pro ipsis dominis suis ex altera, coram nobis personaliter constitutis, prefati Comes Tyburcius et Alexander proposuerunt viua voce; quod totam porcionem eiusdem Alexandri in terra Zakula vocata existentem, quam ordine judiciario ab ipsis filijs Reynoldi requirebant, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, receptis quatuordecim marcis ab eisdem filijs Reynoldy pro eadem, ipsis filijs Reynoldy et suis heredibus reliquissent perpetuo possidendam et habendam. Insuper obligarunt se ijdem Comes Tyburcius et Alexander, ac heredes suos, dictos filios Reynoldy et heredes eorundem ab omnibus racione prefate porcionis impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Petro de Kemey, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét sárga-vörös selyemzsinóron függ a budai kir. kamarai levéltárban.)

152.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kozma fiai, Kozma és Pál, Dobos nevü helységöket a hozzá tartozó Pályi és Dég nevezetü földekkel együtt két egyenlö részt rokonuknak, Péternek és fiának átadták- 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis saluten in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod cum nos iuxta mandatum domini nostri Andree Dei gracia illustris Regis Hungarie, misissemus hominem nostrum pro testimonio fidedignum, cum Comite Thoma filio Pauli homine eiusdem domini Regis, coram quibus Cosmas et Paulus, filij Comitis Cosme, quandam possessionem ipsorum Dobos vocatam cum viuersis vtilitatibus et terris Pauli et Deeg vocatis, in duas partes equales diuidi facerent, quarum vnam facta diuisione metis circumquaque ab alia separando, cum omnibus vtilitatibus suis pro quarta domine Comitis Petri filij Menhardy, videlicet matris Magistri Gude, et eciam racione dotis et rerum parafernalium domine matris Thome Bani, ac racione grauaminum seu judiciorum, in quibus ordine judiciario ijdem filij Comitis Cosme contra ipsos Comitem Petrum et filium suum agrauati fuerant, statuerent et assignarent eisdem Comiti Petro et Magistro Gude perpetuo possidendam et habendam: idem homo noster cum homine eiusdem Comitis Thome hominis domini Regis ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsam possessionem Dobos cum attinencijs suis memoratis ijdem filij Comitis Cosme, et Magister Gude in duas partes equales, certis metis infrascriptis ab invicem separando, diuisissent, ex quibus vnam partem superiorem eligendo cum vniuersis vtilitatibus suis recepissent pro se filij Comitis Cosme supradicti, sibi et suis heredibus perpetuo possidendam et habendam; reliquam vero partem inferiorem pro omnibus premis-

sis reliquissent et assignassent, cum suis vtilitatibus omnibus, dictis Comiti Petro et filio suo, ac successoribus eorundem similiter perpetuo iure possidendam et tenendam; et prefatus Cosmas pro se et predicto fratre suo ex vna parte, Magister Gude predictus pro se et pro eodem patre suo ex altera, coram nobis personaliter constituti, omnia premissa affirmarunt consequenter. Insuper idem Cosmas obligauit se et ipsum fratrem suum ac heredes eorundem coram nobis, ipsos Comitem Petrum et Magistrum Gudem, ac heredes eorundem vniuersos, ab omnibus cognatis suis de generacione ipsorum, racione dicte terre impetere nitentibus, defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Metas autem, quibus eedem partes terre abinuicem separantur, idem homo noster et partes taliter coram nobis expresserunt: quod prima meta incipit ab oriente inter duo molendina; inde egreditur ad occidentem, et iungit quandam stratam, et per ipsam eundo peruenit ad quendam locum Nekechfoka vocatum, vbi sunt due metee; et directe eundo in silua, in exitu ipsius iungit similiter duas metas, et transit quendam campum; iterato intrat in quandam siluam, et eundo directe in eadem peruenit ad quendam locum Kuchurdfoka nominatum, vbi sunt due metee; et adhuc directe eundo ad occidentem, in silua iungit quoddam flumen Eyeg vocatum, vbi sunt due metee supra molendinum Thome Bani; et eundo directe peruenit ad quendam locum Zolumkereky vocatum, vbi sunt due metee; deinde ad villam Dobos predictam, vbi sunt due metee; et pertranseundo ipsam villam iungit quoddam pomerium, vbi sub quadam arbore cerasy sunt due metee; deinde ad ecclesiam in eadem villa Dobos fundatam, et adhuc directe eundo, per campum iuxta quoddam berch iungit duas metas; deinde ad furcacionem quarundam viarum, vbi similiter sunt due metee, et ibi egreditur super quandam viam que procedit versus quendam locum Turstheluk vocatum, et eundo per magnum spacium in eodem loco Turstheluk, iungit quandam arborem perplexam, vbi sunt due metee; et adhuc ad eandam plagam eundo, inter castrum Kokoth et Hegusholm peruenit ad duas metas, vbi reflectitur inter occidentem et aquilonem; et eundo directe, peruenit ad locum Warosdobos nominatum, vbi in quodam berch paruo iungit duas metas; et transeundo ipsum locum in medio peruenit ad metas

terre filiorum Alexandri Bani Mada nominate, et ibi terminatur. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbur, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis, domino nostro venerabili patre (Andrea) Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, vörös és zöld selyemzsinóron függő ép pecséttel, gróf Gyulai Lajos kolozsvári levéltárában. Közli Szabó Károly.)

153.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kakas és János Rikolfnak fiai, s Kechi Detriknek fiai közt birtokcsere történt. 1296.

A B C

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Kokos et Johannes filij Rykolphy de Scepus ex una parte: Dethbor, Symon, Herborch et Langeus filij Detricy de Kech ex altera, coram nobis personaliter constituti dixerunt: quod in quibusdam possessionibus ipsorum de beneplacito parcium tale inter se fecissent concambium, quod ijdem filij Rykolph quandam possessionem ipsorum Gybarth vocatam in Comitatu Noui Castri existentem, titulo empcionis ad ipsos deuolutam, alijs fratribus ipsorum in nullo attinentem, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem certis metis et antiquis, quibus dictus Rycolph pater eorum et ipsi possederunt, per comcambium

dedissent et tradidissent predictis filijs Detricy et heredibus eorundem perpetuo possidendam et habendam. In cuius concambium ijdem filij Detricy duas possessiones ipsorum empticiam et hereditariam, Torkow et Weres alma vocatas, vltra indagines in Comitatu de Sarus existentes, saluis iuribus et porcionibus aliorum fratrum in eisdem possessionibus habitis, similiter cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs earundem, metis infrascriptis ab alijs terris separatas, dedissent et tradidissent dictis filijs Rykolph et suis heredibus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas et habendas. Et quia possessiones ipsorum filiorum Detricy antedicte meliores et vtiliores extiterunt dicta possessione Gybarth, ijdem filij Rykolph ipsis filijs Detricy superaddidissent sexaginta marcas fini argenti, quas predicti filij Detricy confessi sunt se ad plenum recepisse ab eisdem. Et Dethk frater ipsorum filiorum Detricy pro se, et pro Stephano filio Dethmar fratris sui; item Stephk filius Mohol, et Andreas filius Bodun, consanguinei et commetanei similiter ipsorum filiorum Detricy coram nobis personaliter constituti, huic concambio plenum consensum prebuerunt et assensum. Insuper obligarunt se partes et heredes suos ab omnibus racione dictarum possessionum per concambium sibi traditarum molestare nitentibus, se vicissim defendere et expedire proprijs laboribus et expensis, et in eisdem sese pacifice conseruare. Metas autem ipsius possessionis Weresalma partes taliter coram nobis expresserunt; quod prima meta incipit a parte aquilonali in capite fluuij Weresalma vocati; inde egreditur ad orientem, et eundo iungit quendam locum Myhalhazatetey vocatum; et ibi reflectitur versus meridiem iterato, et eundo directe descendendo de ipso loco iungit quandam publicam stratam, et in ipsa strata reflectitur iterato versus orientem; et parum eundo per ipsam exit de ipsa, et reflectitur versus meridiem iterato; et eundo directe cadit in fluuium Lythyne vocatum, et per meatum eiusdem eundo cadit in fluuium Taarcha, in quo contra meatum eiusdem eundo perueniet iterato ad fluuium Weresalma antedictum; et eundo in ipso contra meatum eiusdem perueniet iterato ad caput ipsius, vnde inceperat, et ibi terminatur. Metas vero dicte possessionis Torkow similiter eedem partes taliter recitarunt: quod prima meta incipit a parte meridionali super quod-

dam flumen Kukenegurpothok nominatum; inde egreditur ad aquilonem, et eundo directe iungit caput eiusdem fluminis; deinde transeundo montes, eundo directe cadit in fluuium Polona vocatum, et per meatum eiusdem eundo perueniet ad quendam locum, vbi riuulus Wlwespothok vocatus cadit in ipsum flumen Polona; et ibi exit de eodem, et reflectitur contra meatum ipsius fluuij Wlwespothok ad orientem; et eundo peruenit ad caput eiusdem; deinde directe eundo iungit caput cuiusdam fluminis Nenefew vocati, et ibi reflectitur versus meridiem; et eundo directe iungit metas terre Andree filij Bodun supradicti, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Petro de Kemey, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesime sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét kék-vörös selyemzsinóron függ; a mélt. báró Perényi család nagyszőllősi levéltárában.)

154.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele a Saaghi Benedek mester és Beendi Tamás mester közti, Hidvégh helységet tárgyazó egyenetlenségeknek elintézéséről. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam volumus peruenire, quod cum Magister Benedictus, filius Comitis Nicolai de Saag, quandam possessionem suam vacuam habitatoribusque destitutam ab antiquo in uno loco ultra Drawam iuxta Karasu si-

tuatam certis metis et terminis vndique circumdatam et uallatam Gueredystha uel Hydwygh uocatam aut uocatas, cum omnibus suis utilitatibus, Comiti Thome filio Benedicti de Beend, et domine vxori eiusdem, sorori videlicet sue carnali, eorumque heredibus contulisset, tradidisset in perpetuum, et dedisset, prout in altero priuilegio nostro uidimus contineri: itaque ipso Comite Thoma populos supra hanc terram suam congregante, ecce idem Magister Benedictus eundem Thomam et omnes iobagiones suos, quos habuit super hac terra, consequencius sepius destruendo aufugauit, eandemque possessionem Gueredystha uel Hydwygh uocatam potencialiter occupauit, percipiendo redditus siue fructus huius possessionis totales quinque annis uel supra iam elapsis. Igitur ipse Comes Thomas eundem Magistrum Benedictum et quosdam seruientes suos pro suis dampnis ad quadraginta marcas judiciarie computatis ad Presenciam Regiam auocasset, siquidem tam super dampnis suis, quamque super facto huius possessionis ab utrisque partibus fuisset longius disceptatum Regio in conspectu. Nichilominus ipso Magistro Benedicto cum suis seruientibus contra Comitem Thomam in pluribus judicijs legitime conuicto, sicut in diuersis paribus litterarum Judicum Curie domini Regis et nostrarum uidimus contineri, namque partibus diucius alterquantibus, et tandem de uoluntate et permissione Regia se compromittentibus in arbitros, secundum quorum arbitrium, videlicet Comitis Kemyn Comitis de Borona filij Comitis Laurencij quondam Palatini; item Comitis Andre filij Petri, Bencench filij Martini, nobilium de genere Budmyr; item Comitis Ornolth filij Ylarij de genere Nempthy; item Mykaelis filij Mykaelis de iuxta Karasu; item Beeka filij Marcelli Comitis de Chythou; item Comitis Petri filij Buchk de Bermen, et Comitis Buryn filij Buryn de Horosthy, Morooth Nigri de Peray, Jacobi filij Poruzlou, nobilium Comitatus de Barana, aliorumque virorum nobilium comprouincialium, partes concordarunt in hunc modum coram nobis: Scilicet ipse Comes Thomas propter pium cognacionis affectum et amorem benigne condescendens, suum totum dampnum memoratum ad quadraginta marcas per eosdem arbitratores numerando computatum; item totam porcionem suam in supradictis judicijs sibi debitam et debentem ad

circa XX marcas similiter per eosdem arbitratores numeratam computatamue, eidem Benedicto cognato suo dimisit plenarie et per omnia relaxauit in perpetuum; ita videlicet, quod si ipse Magister Benedictus nocumentum siue dampnum destruccionemue eidem Comiti Thome uel suis iobagionibus quibuslibet ubicunque de gentibus uel residentibus, et specialiter super possessione memorata intulerit irrogando, uel inferri fecerit quandocunque, extunc idem Benedictus predictas quadraginta marcas racione dampnorum suorum Comiti Thome debitas, et insuper XX marcas racione judiciorum eidem Comiti Thome debitas, ut est dictum, primo citatus per eundem Comitem Thomam in prioryque termino absque strepitu Judicij alicuius, predicto Comiti Thome dare et persoluere teneatur. E contra idem Magister Benedictus filius Comitis Nicolai ibidem in presenciarum astando, sepedictam totam terram, totalemve possessionem nominatam Gueredyscha uel Hydwygh uocatam uel uocatas, cum suis omnibus utilitatibus, et pertinencijs quibuslibet, ac circumstansijs vniuersis, certis metis et terminis vndique circumdatas et uallatas, sicut exprimetur, cum sessionibus, terrys arabilibus, pratis et siluis ad usum octo aratrorum, sicut ex uisu considerari datur, sufficientes, in uno ambitu seu loco ultra Drauam iuxta fluuios Karasw et Welchycha uocatos situatas et adiacentes, per ipsum occupatas, sicut premittitur seriose, remisit et restituit eidem Comiti Thome de Beend cognato suo, et domine uxori eiusdem sorori suc carnali, suisque heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus, irrefragabiliter, irretractabiliter, inuiolabiliter et irreuocabiliter iure perpetuo possidendas, tenendas pariter et habendas, nichilque iurys nichilue proprietatis in hys terris et in hac possessione Gueredyscha uel Hydwygh uocatis ipso Magistro Benedicto pro se et pro suis heredibus in futurum reseruante. Idemque Magister Benedictus cessit et renunciauit omni liti sue et accioni, quam forte nunc uel in posterum racione huius possessionis aduersus eundem Thomam mouere potuisset; ymo ipse Magister Benedictus ab omni impetitore racione huius possessionis eundem Comitem Thomam suosque heredes tenebitur expedire et per omnia defensare proprijs laboribus et expensis. Cursus autem metarum huius possessionis seu harum terrarum Gueredyscha

et Hydwyg uocatarum, prout homo noster Jacobus sacerdos Ecclesie de villa Poruzlou ad peticionem utrarumque parcium supra faciem ipsius possessionis transmissus per nos, et ad nos reuersus, partibusque presentibus nobis dixit, talis est: Incipiendo scilicet in tribus metis terreis iuxta aquam Malaka dictam erectis, quarum una separat Mykaely filio Symonis, altera Mathye filio Endre, nobilibus de genere Zabou, tercia Comiti Thome sepedicto in commetaneitate terrarum eiusdem Mathye uel filiorum suorum, tendit ad partem meridionalem ad duas metas terreas, in quarum una est arbor ilicea ferro consignata vice mete; inde proceditur ad duas metas terreas, in quibus sunt arbores ilicis atque pomi; abinde ad duas metas terreas, in quarum una sunt arbores; exinde uaditur ad duas metas terreas; deinde eciam ad duas metas terreas, in quarum una est arbor populea; abhinc uadis ad duas metas terreas; exhinc eciam ad duas metas terreas, in quarum altera sunt arbores, ubi commetaneitas terrarum Mathye terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terrys Petri Bani Ozyagh uocatis; inde ad duas metas terreas angulares, ubi sunt sex arbores uirgultinorum, quare is uel iste locus uocatur Hotharasth, ubi diuertit ad partem occidentalem ad duas metas terreas erectas iuxta aquam Welchyza uocatam, in quarum altera est arbor pirii; in medio huius aque per magnum spacium eundo cum eodem fluuio defluenti in fluuium Karasu caditur in eundem fluuium, ubi commetaneitas terrarum Petri Bani filiorumque suorum terminatur; et incipit tenere commetaneitatem cum terrys Benedicti filij Comitis Nicolai sepedicti de Saagh; itaque per medium huius fluuij Karasu, per cursumque eiusdem in maximo spacio uadendo uenitur ad supradictam aquam Malaka dictam, per quam quidem Malakam eundo uenitur ad priores tres metas principales uel capitales, ibique terminatur. Hoc non pretermisso, quod omnes prenotati conterminales, commetanei et uicini harum terrarum Gueredyscha et Hydwygh uocatarum coram homine nostro predicto huiusmodi collacioni et donacioni ipsius Magistri Benedicti filij Comitis Nicolai de Saagh assensum liberalem et consensum beniuolum attribuentes publice dederunt, eundemque Comitem Thomam et heredes suos in conterminales, in commetaneos et vicinos suos suscipientes receperunt libe-

raliter et libenter, gratanter et ioconde in perpetuum. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas. Actum anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quam pluribus ibidem existentibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinqueecclesiensis.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

155.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Kletus comes utódjai, Zelyz köztök peres birtokra nézve, barátságosan egyeskedtek. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam uolumus peruenire; quod nobiles iuuenes fratres patrueles, videlicet Magistri Laurencius et Phylipus, ac Ladizlaus filius Magistri Phylipus filij Comitis Clety ab una parte, Magister Johannes, Phylpus, Demetrius, Ladizlaus filij Comitis Ladizlai filij eiusdem Comitis Clety ab altera, personaliter in nostri presencia constituti, proponentes sunt confessi oraculo viuenocis; quod cum ipsi super terris et possessionibus eorum de Zelyzyo in Comitatu Tholnensi situatis et existentibus, terminis siue metis interpositis limitando et ab inuicem separando, prout in priuilegio nostro exinde confecto nobisque exhibito plenius uidimus contineri; item super possessionibus eorum ultra fluuium Drawe situatis et existentibus similiter terminis siue metis interpositis limitando et ab inuicem separando, prout in altero priuilegio nostro exinde confecto nobisque exhibito plenius uidimus contineri, diuisionem inter se fecissent et habuissent

ab antiquo; quam quidem diuisionem uoluerunt in perpetuum obseruare et inuiolabiter permanere; igitur super alijs et ceteris terrys seu possessionibus eorundem extra hec duo priuilegia existentibus, quorum nomina iam exprimentur; item super dampnis centum et quinquaginta marcarum in possessionibus predicti Magistri Johannis fratrumque suorum, filiorum Comitis Ladizlai in Zelyz, quas habent; item super dampnis aliarum centum et quinquaginta marcarum, quas in possessionibus, in rebus et in bonis Magistri Gregorij fratris eorum patruelis, post decessum eiusdem in porcionem ipsius Magistri Johannis fratrumque suorum debentibus et cedentibus, per eosdem filios Magistri Phylipus vsque modo irrogatis et illatis, ut dicebant, in presencia domini Andree Regis Judicumque Curie sue, item coram domina Ducissa tocius Sclauonie, Judiceque Curie sue, partibus contra inuicem disceptantibus et diucius alterguantibus, uerteretur materia questionis: tandem de uoluntate et ex permissione domine Ducisse, secundum arbitrium Comitis Ochuz de genere Buzad Judicis Curie domine Ducisse, Lorandi Woyuode filij Thome, item Comitis Benedicti filij Iuanka, Magistri Geyleth filij Magistri Geylethy, nobilium de Posoga; item Comitis Detricy et fratris sui carualis Magistri Bolug Comitis et Castellani de Posoga; item Magistri Stephani filij Johannis de Garay, et Magistri Dominicy quondam Palatini filij Petri de genere Chaak, aliorumque virorum nobilium comprouincialium, amicabili composicione, pacificaue ordinacione mediante partes concordassent in hunc modum: quod prenominati Magistri Johannes, Phylipus Demetrius et Ladizlaus filij Comitis Ladizlai in presenciarum astantes dimidietatem seu medietatem possessionis et castri Nadasth uocatorum, in Comitatu de Tholna situatorum et existencium, quam medietatem nomine sui juris ab eisdem filijs Magistri Phylipus requirebant; item istas duas terras seu possessiones Beersen (et) Zeklech uocatas in eodem Comitatu Tholnensi situatas et existentes, cum omnibus suis utilitatibus; item medietatem istarum terrarum seu possessionum Zauwa, Zerna et Borra vocatarum in Comitatu de Barana ex ista parte fluuij Drawe situatarum et existencium, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs; item totalem medietatem Castri Koorong vocati ultra fluuium Drau-

we situati et fundati, que ista iure geniture hereditariaue successione ipsis Magistro Johanni et fratribus suis, filijs Comitis Ladizlai per modum diuisionis cedere debebant, eodem pleno iure dimiserunt relinquentes, in concambium alterius possessionis, aliarumue possessionum, sicut exprimetur, et dederunt ac tradiderunt eisdem Magistris Laurencio, Phylipus et Ladizlao filijs Magistri Phylipus, sibi et per eos suis heredibus heredumque suorum successoribus et posteritatibus irrefragabiliter et irretractabiliter irreuocabiliterue iure perpetuo possidendas, tenendas pariter et habendas. Insuper ipse Magister Johannes et fratres sui, Phylipus, Demetrius et Ladizlaus vniuersa et singula dampna eorum, que ad trecentas marcas computabant, sicut premittitur seriose, propter bonum pacis, rationeue prefati concambij, eisdem fratribus suis filijs Magistri Phylipus plenarie relinquentes dimiserunt, et irretractabiliter per omnia relaxarunt. E contra ipsi Magistri Laurencius, Phylipus et Ladizlaus filij Magistri Phylipus ibidem in presenciarum astantes integralem dimidietatem seu medietatem Castri et possessionis Orrywa vocatorum in Posoga situatorum et existencium, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet ac circumstancijs vniuersis; item istas duas terras seu possessiones Hothyas et Bethen uocatas seorsum et diuisim, iuxta fluuium Drauwe inmediate et vicinanter adiacentes; que ista omnia iure geniture hereditariaue successione per modum diuisionis eiusdem (igy) filijs Magistri Phylipus cedere debebant, dimiserunt reinquentes in concambium omnium premissorum, sicut premittitur seriose, et dederunt et tradiderunt sepedictis Magistro Johanni, Phylipus, Demetrio et Ladizlao, filijs Comitis Ladizlai, fratribus suis irretractabiliter et irreuocabiliter iure perpetuo possidenda, tenenda pariter et habenda. Item utraque pars super omnibus mancipijs eorum seruis et ancillis suis quibuslibet, illam eandem diuisionem, quam ab olim inter se habuerunt, confessi sunt uiua uoce irrefragabiliter et nunc se habendo ratificandove se retinere, et in perpetuum conseruare. Item quia in supradictis duobus paribus priuil giorum nostrorum super facto diuisionis inter partes prius habite siue facte confectorum, ambe partes ad conseruandam diuisionem judicio siue pena singularum centum marcarum utroque priuilegio nostro contentarum se-

obligarunt: tamen ne hec diuisio iam nunc et ab olim habita siue facta, sicut premittitur, inter partes secundum contineuciam huius presentis priuilegij nostri et horum duorum priuilegiorum nostrorum priorum hoc iudicio centum marcarum mediante, ne forte aliqualiter retractari uel dissolui possit temporis in processu, ex eo utraque pars de mera uoluntate sua hoc iudicium siue penam singularum centum marcarum ab utroque priuilegio nostro eximentes exceperunt exthraentes (igy) abolendo, uoluerunt et pronunciarunt non teneri; isto modo, scilicet si qua parcium uel singularis pars de partibus retractare uolens hanc diuisionem in toto vel in parte, absque strepitu Judicij alicuius calumpniatrix habeatur; nichilominus hec totalis diuisio in hys tribus paribus priuilegiorum nostrorum, et in patentibus litteris domine Ducisse contenta seriose et expressa, in suo robore inuiolabiliter et irrefragabiliter permaneat in perpetuum duratura. Hoc non pretermisso, quod quia prefata possessio Orrywa vocata cum castro suo nunc est extra manus parcium utrarumque: pro eo partes hanc possessionem cum castro suo recuperare et rehabere, sicut expedierit, eciam redimere, modis omnibus absque intermissione ad hoc laborantes, debeant et teneantur communibus suis laboribus et expensis. Cursus autem metarum per modum diuisionis separancium vniuersalem possessionem utrarumque parcium ultra Drauam existentem, sicut in priuilegio nostro priori exinde confecto uidimus contineri, talis est: Incipiendo scilicet in medio duorum stagnorum Ordan uocatorum in una meta terrea, in qua est arbor ylicis decorticata in aliqua sui parte pro signo, tendit directe semper ad partem orientalem, primo ad unam arborem pirus decorticatam in aliqua parte pro signo; deinde vadit ad alias tres arbores fraxsiny, wlmy et ylicis stantes coniunctim, quarum rami inter se mixtim creuerunt, ubi est una meta terrea, ibique intrat in quandam magnam siluam Bodzygos uocatam; procedendo per medium huius silue venitur ad duas arbores *gerthyam* et *thul* alicubi decorticatas pro signo; abinde itur ad quoddam stagnum Yezercha uocatum; quo quidem stagno transito per medium venitur inter duas vias ab binas arbores ylicum, sub quibus est meta terrea, vbi exitur ab eadem silua Bodygus, et iuxta aquam Woyna vocatam itur ad arbores pomi-

et ylicis in aliqua parte decorticatas pro signo; dehinc proceditur ad aliam aquam Bodyna uocatam, iuxta quam est meta terrea inter duas dumos viminum et ylicum terra cumulata; vbi intrat ipsam aquam Bodyna, et uadit ad duas arbores populeas in eadem aqua existentes; itaque directe transeundo ipsam aquam exit ab eadem, et itur ad duas arbores orni et pirus, vbi est meta terrea; abhinc proceditur ad aquam Ywahunmalachya dictam, in qua est arbor populi; et per medium huius aque decurrendo exitur ab eadem ad biuium quoddam, vbi est meta terrea prope villam Kucha uocatam; iuxta quam villam eundo venitur ad arborem pirus decorticatam pro signo; abhinc ad arborem ylicis in cortice signatam; eciam ad duas arbores ylicis et wlmy in aliqua parte consignatas, vbi est meta terrea; dehinc ad duas arbores wlmy et pirus consignatas; adhuc ad unam arborem wlmy similiter consignatam; exhinc ad unam arborem yliceam ramis truncatam; deinde ad quoddam stagnum, quo transito venit ad duas arbores ylicum; iterum ad duas arbores ylicum habencium ramos excisos prope villam Chapa existentes; abhinc uenitur in medium duarum viarum, ubi est meta terre; et procedendo per alteram harum viarum itur ad quendam lucum modicum uel uirgultum, scilicet ad quasdam arbores in uno loco existentes iuxta villam Chapa, que quidem arbores pre paucitate possunt a quolibet numerari; exhinc vadis ad domum Magistri Gregorij ad quasdam arbores nucum, quarum una et media inter eas stat pro meta, sicut oculis consignatur; abinde ibis ad ecclesiam de villa Chapa, quam quidem ecclesiam visu sequas directe per medium, et venis ad sessionem Vernilyleusy dictam; dehinc vaditur ad quasdam arbores pirorum, quarum vna propinquior uersus ecclesiam stat pro meta terrys cumulata; abhinc proceditur ad uirgultum Zechunharastha dictam, in fine cuius sunt tres arbores ylicum extancium in una radice, quarum una est pro meta et in cortice consignata; preterea ascenditur ad quendam truncum yliceum; protenditur ad quandam arborem wlmi terra cumulatam prope villam Lodomyrfalwa dictam, ubi intrat quandam siluam, et uenit ad nidum cyconye; abhinc eundo exit ab eadem silua, vbi est arbor pirus extans iuxta uiam consignata in cortice cum ferro vice mete; deinde ascenditur ad

tres dumos pomorum siluestrium, ubi est meta terrea; et hic cursus metarum coniungitur, et uenit supra terras nobilium de Gamanyas, vbi est una meta angularis; itaque transit terram nobilium predictorum, et uenitur ad duas arbores *gerthan* dictas, quarum altera est cumulata terris, et est meta angularis uel conterminalis inter nobiles iam dictos; ascenditur itaque ad unam magnam arborem ylicis, et consignatam pro meta; preterea ad quandam aquam Pychkachou uocatam, in quam intrans et uadens ad partem orientalem, et proceditur ad quendam angulum, vbi exis ab eadem aqua, et vaditur ad unam magnam arborem ylicis terra cumulatam, ibique terminatur. Cursus autem metarum per modum diuisionis separancium porcionem parcium utrarumque hereditariam Zelyz uocatam in Comitatu Tolnensi in uno ambitu situatam et existentem, sicut in altero priuilegio nostro priori vidimus contineri, talis est: Incipiendo scilicet a commetaneytate terrarum Cruciferorum de Zeplok in duabus metis terreis in uertice cuiusdam montis erectis, in quibus sunt arbores ylicis et thylie cruce signate; descendendo in quandam vallem Demeturveilgy uocatam ad duas arbores fagy consignatas pro meta tendit ad partem occidentalem, ascendendo in uerticem alterius monticuli ad duas metas terreas, in quarum altera est arbor quercus; deinde ad arborem pomi in fine ville Zamarus, vbi sunt due mete terree; abhinc ascendit in montem ad arborem cerasy terra cumulatam; abinde uadit ad arborem piri consignatam pro meta; inde descenditur per latus cuiusdam montis ad duas metas terreas; dehinc ascenditur ad duas arbores thyliarum, intratque in quandam siluam Oyuos uocatam; abinde uadit ad unam magnam arborem ylicis iuxta viam extantem; postea ad unam arborem ulmy consignatam pro meta; iterum ad unam arborem ylicis; itaque ascendit ad aliam arborem ylicis, vbi exit de eadem silua et uadit super villam Nadasth; in quandam planiciem, ubi sunt due mete terree, transit et intrat in quandam vallem prope villam Nadasth, per quam vallem descenditur ad unam arborem piri, vbi sunt due mete terree; postea uenitur ad villam Nadasth ad arbores nucis et cerasy, sub quibus arbor piri est pro meta; postea vadis ad ecclesiam Sancti Regis, quam visu uel respectu sequas uel scindis per medium; itaque descenditur

in quandam semitam ad magnam viam per medium ville decurrentem, descenditur per eandem viam ad arborem cerasi, vbi exit de ipsa via, et uadit inter duas sessiones, ascenditurque ad quandam arborem piri, que est iuxta uiam, per quam viam eundo uenitur ad aliam arborem piri extantem iuxta vineam iuuenum predictorum, ascenditurque ad sepes vinearum earundem, et circuis ipsas vineas; ascenditur supra easdem uersus septemtrionem, et in uertice montis sunt due mete; abhinc itur ad quandam arborem quercus iuxta vineam extantem; circa quam vineam descenditur ad quandam semitam in medium vallis decurrentem, et vadis ad unam arborem piri in quadam vinea existentem; ascendis ad uerticem ad duas metas terreas; itaque descenditur uersus septemtrionem et intrat in quandam vallem, prope villam Vrh sunt due mete terree; dehinc ad arborem piri terra cumulatam, descendit in quandam vallem retro villam Wrh; et currendo usque ad finem ipsius vallis ascendit ad unam arborem ylicis consignatam pro meta, vbi intrat in quandam siluam Fvnesth uocatam; in qua silua procedendo descendit usque ad aquam decurrentem de valle ad duas arbores fagy cruce signatas pro meta, ibique terminatur. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas Actum anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto, mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quampluribus ibidem extantibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinquecclesiensis.

(Eredetie börhártyán, a pecsét sár a-ibolyaszinű selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

156.

A pécsi káptalan, a Keulgesi János és Phylpus mesternek fiai közti, Keulges és Zeveboogh helységeket tárgyazó birtokcserének folytán, ezen jószágokban határjárást tart. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem iu Domino. Ad vniuersorum noticiam volumus peruenire: quod Johannes filius Becha de Keulges personaliter in nostri presencia constitutus totam porcionem terre sue hereditarie, siue totalem terram suam Keulges vocatam vltra fluuium Drauue, cum duabus villis, et cum terris omnibus suis, vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, ac circumstancijs vniuersis, certis metis et terminis vndique circumdatam et vallatam, in concambium alterius terre, sicut exprimitur, dedit et contulit et tradidit Magistris Laurensio, Philipus et Ladizlao filijs Magistri Philpus irreuocabiliter jure perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam; e contra ipsi nobiles iuuenes Laurencius, Philipus et Ladizlaus filij Magistri Philpus filij Comitis Cleti in presenciarum personaliter comparentes quandam porcionem terre sue, seu quandam terram vel possessionem suam Francheusfeldy vel Zeueboog dictam in ambitu vno seu loco vltra Drauuam iuxta fluuium Karaso adiacentem et situatam, certis metis et terminis vndique circumdatam et vallatam, cum suis omnibus vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, ac circumstancijs vniuersis, in concambium prefate terre seu possessionis Keulges dederunt, contulerunt et tradiderunt predicto Johanui filio Becha, sibi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus et posteritatibus irretractabiliier et irreuocabiliter jure perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam; ad hec prenominatis Magistris Laurencio, Philipo et Ladizlao filijs. Magistri Philpus assumpmentibus bona fide sine fraude eundem Johannem filium Becha in prefata possessione Zeuoboogh vocata inuiolabiliter et immutabiliter perpetuo conseruare, et

ab omnibus impetitoribus racione huius terre expedire et per omnia defensare proprijs laboribus et expensis; nichilominus cauentes super ereccione, et eciam si predicti filij Magistri Philipus et eorum heredes predictum Johannem filium Becha uel suos heredes nequirent defensare, extunc filij Magistri Philpus ex alijs terris suis vel ex aliis possessionibus suis quibuslibet impetitoribus et molestatoribus ipsius Johannis suorumque heredum satisfacient expediendo eosdem; ita uidelicet quod prefata possessio Zeuoboogh vocata cum omnibus suis vtilitatibus, et sub eisdem metis, quarum cursus exprimetur, apud eundem Johannem et suos heredes pacifice perpetuo remanebit in perpetuum possidenda; prout eciam hec premissa in patentibus litteris domine Ducisse continentur. Quarum quidem tenor talis est:

Nos domina Th. Dei gracia mater illustris Regis Hungarie stb. (következik Thomassinának 1296-ki bizonyságlevele, mint fentebb 144. sz. a.)

Cursus autem metarum huius terre Zeuoboogh vocate, prout homo noster Andreas sacerdos Ecclesie Sancte Crucis de villa filiorum Comitis Ladizlai filij Cleti Kereztur vocata ad peticionem utrarumque parcium illuc transmissus, et ad nos reuersus, partibusque presentbus ibidem nobis dixit, talis est: Incipiendo scilicet in vna meta terrea in littore fluuij Karaso erecta commetaneitate terrarum Magistri Benedicti de Saagh, tendit ad partem septemtrionalem, et cadit ad aquam viminosam Kathaplesa vocatam; per cuius aque medium eundo exit ab eadem ad vnam metam terream; deinde proceditur ad arborem magnam *berekunya* vocatam terra cumulatam cruceue consignatam vice mete, vbi cadit in aquam Neulenya vocatam, et per medium eundo huius aque circuit versus villam Saagh vocatam; exeundo ab eadem aqua Neulenya dicta venitur ad tres arbores ilicum vicinanter extantes, ab vno trunko vel radice procedentes, terraue cumulatas, ferroque consignatas vice mete; abhinc ad vnam metam terream angularem, in qua est arbor ilicea; vbi cadit in magnam viam de Saagh decurrentem ad ecclesiam Beate Marie de Luka, per quam diuertit ad partem orientalem ad duas arbores ilicis et quercus terra cumulatas, vbi est fouea seu fossatum Kalista dictum, aquosum ex inundacione pluuiarum, aliquando

autem arridum siue siccum, vbi commetaneitas terrarum predicti Magistri Benedicti terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris filiorum Dauid et Samsonis de genere Harazth, adhuc per eandem magnam viam procedendo venitur ad aliam foueam vel fossatum simile predicto fossato; deinde vadit ad duas metas terreas angulares, in quarum altera est arbor ramis denotata iuxta biuium erectas, per quarum viarum alteram diuertit ad partem meridionalem ad duas metas terreas, in quarum vna est arbor populea, in alia vero dumus spineti; iterum ad duas metas terreas erectas iuxta viam supradictam; per quam eundo venitur ad tres metas terreas angulares, vbi declinat ad partem orientalem; per dumos spinetorum venitur ad quoddam nemus, vbi est magna arbor ilicea terra cumulata ferro consignata, vbi cadit in aquam Keresua vocatam, per cuius medium eundo exit ab eadem ad vnam metam terream, in qua est magna arbor *berekunye* dicta ferroue consignata; vbi commetaneitas terrarum filiorum Danidis et Samsonis terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Magistri Johannis et fratrum suorum, filiorum Comitis Ladizlay; vbi diuertitur ad partem occidentalem, et venitur ad vnam metam terream, in qua est arbor piri; adhuc eundo venitur ad predictam aquam Keresua; quam saliendo ad vnam metam terream; et parum eundo salit eandem aquam Keresua, et intrat in siluam vbi est meta terrea, in qua est arbor ilicis; in qua silua procedendo venitur ad aquam Begyamalaka dictam, in quam intrans ad vnam arborem iliceam magnam consignatam ferro vice mete; exinde eundo venitur prope sessionem Scynork, vbi est meta terrea sub arbore populea; inde ad vnam metam terream, in qua est arbor pomi *lubachym* vocata; iterum ad vnam metam terream, in qua est arbor populea; adhuc eundo peruenitur ad aquam Zugousuk dictam, et vadit alte contra cursum aquarum, venitur ad vnam metam terream, in qua est arbor magna ilex curua extans iuxta fluuium Karaso vocatum, sicque terminatur, peragratisque metis prioribus concluditur meta prima uel principale. Hoc non pretermisso; quod omnes prenarrati conterminales seu commetanei et vicini huius terre seu possessionis Zeuoboogh vocate cum fratribus suis et cognatis in perambulacione predictarum metarum coram homine nostro An-

drea sacerdote supradicto, et postmodum ex eisdem isti, videlicet Magister Johannes et fratres sui Philipus, Demetrius et Ladizlaus clericus filij Comitis Ladizlay; item Benedictus filius Comitis Nicolai de Saagh, Luca filius Dauidis in presenciarum astantes huiusmodi permutacioni et concambio assensum liberalem et consensum beniuolum attribuentes dederunt, eundemque Johannem filium Becha in conterminalem et vicinum recipientes susceperunt gratanter et ioconde, liberaliter et libenter. In cnius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas. Actum anno Domini M°CC° nonagesimo sexto mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quampluribus ibidem existentibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinqueecclesiensis.

(A pécsi káptalannak 1346. „tercio die festi Assumpcionis Virginis Gloriose" „Demetrius filius Johannis filij Boche de Zeweybok" kérésére kiadott átiratából; mely Zsigmond királynak „Quinqueecclesijs feria quinta proxima post festum Beati Briccij Episcopi et Confessoris" 1408. „Magister Bakow filius Petri de Gnoynicha" kérésének folytán kelt parancsára, melyet „Stephanus filius Galli de Posega" felmutatott, a pécsi káptalan által 1408. 1-decima kalendas mensis Decembris ujból átiratott; a budai királyi kamarai levéltárban.)

157.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Miklós, s Kovári Miklós és Csalamiai Elek Kovárszeg birtokára nézve választott bíróság előtt egyezkedtek. 1296.

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod nobilis vir Magister Andreas filius Nicolai de Scyud exhibuit nobis litteras nostras hunc tenorem continentes:

Nos Capitulum Ecclesie Waciensis etc. (következik a váczi káptalannak 1295-ki bizonyságlevele, mint fentebb 133. sz. a.)

Cum igitur nos iuxta tenorem earundem litterarum nostrarum ad prefixum diem ipsius arbitrii in villa Gormoth ad predictos arbitratores ad uidendum vel audiendum formam ipsius arbitrii Magistrum Paulum Notarium nostrum misissemus, demum idem Magister Paulus ad nos reuersus nobis retulit uiua uoce, quod memorati arbitratores in predicto die, scilicet Magister Farkasius filius Fulkus, Comes Nicolaus filius Jacou, Magister Laurencius de Zyud, et Comes Stephanus filius Aba, in ipso arbitrio presencialiter et personaliter affuissent; in quorum presencia eodem Magistro Paulo presente existente memorati Magister Andreas filius Nicolai de Scyud omnia instrumenta sua priuilegialia, scilicet priuilegium domini Bele felicis recordacionis Regis Vngarie, confirmacionem ipsius priuilegii domini Andree Regis Vngarie, litteras nostras super amissione priuilegiorum in confirmacionem confectorum domini Stephani et Ladizlai Regum Vngarie, priuilegium fractum Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis, ac litteras Prepositi et Conuentus de Saag exhibuissent super ipsa terra Kuarzeg vocata, seu metis et terminis eiusdem ab una parte; et eciam predicti Nicolaus de Kuari, et Alexius filius Feliciani, super eadem terra Kuarzeg uocata priuilegium eiusdem domini Bele Regis exhibuissent ex altera. Qui quidem arbitratores uisis, inspectis et perlectis omnibus instrumentis parcium predictarum, priuilegium domini Bele Regis predicto Nicolao filio Obyck de Scyud datum et concessum inuenissent et uidissent prius confectum priuilegio alio, videlicet quod fuit exhibitum per Nicolaum de Kuari, et Alexium filium Feliciani prenotatos; ac eciam ipsum priuilegium Nicolai filii Obick cum meliori et validiori stilo roboratum inuenissent, alia eciam instrumenta eiusdem subsequencia fuissent ualde bona. Quibus omnibus uisis, inspectis et perlectis, quia meliora et forciora, seu acceptabiliora fuerunt instrumenta: dictam terram Kuarzeg uocatam sub eisdem metis et terminis seu limitacionibus, sub quibus iuxta tenorem priuilegii eiusdem domini Bele Regis eadem terra comprehenditur, cum omnibus vtilitatibus et pertinenciis suis predicti arbitratores per formam arbitrij in fidem ipsorum Deo debitam inter partes factam et habitam per eosdem, reliquissent et commisissent uolentibus, permittentibus et consencientibus Nicolao de Kuari

et Alexio filio Feliciani predicto, sepedicto Magistro Andree filio Nicolai de Scyud, ac uniuersis heredibus eiusdem iure perpetuo et irreuocabili possidendam, tenendam et habendam; instrumenta uero partis aduerse, scilicet Nicolai de Kuari et Alexii filij Feliciani predictorum, tam priuilegium eiusdem domini Bele Regis, quam alia uniuersa, uolentes cassa esse et uiribus carencia, tam ipsis instrumentis, quam aliis, si que fraudulenter conseruarent, perpetuum silencium imponendo. Tenor vero priuilegii predictorum Cruciferorum nobis exhibiti talis est:

Frater Marcus Prior et Conuentus Cruciferorum Ecclesia Sancte Trinitatis de Calidis Aquis stb. (következik a felhévvizi konventnek 1281-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 322. l.)

Tenor vero literarum nostrarum talis est:

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia illustri Regi Vngarie Capitulum Ecclesie Vaciensis oraciones in Domino debitas et deuotas. Receptis litteris Vestre Maiestatis iuxta continenciam earundem cum Blasio de Suran homine vestro Bene sacerdotem de eadem villa Suran misimus vice nostra pro testimonio fide dignum; qui demum ad nos redeuntes, nobis concorditer retulerunt: quod idem homo vester presente nostro testimonio, a quibus decuit et licuit, et ut euidenter scire potuit, fideli ac diligenti inquisicione facta talem sciuissent ueritatem; quod priuilegia Regum Stephani et Ladizlai piarum memoriarum confirmatoria priuilegiorum domini Bele Regis felicissime recordacionis, super possessione Comitis Andree Kuarzeg uocata confectorum, per confraccionem turris ipsius Comitis Andree supradicti inter dampna cetera destructa fuissent et confracta, ipso vestro homine profectum inquisicionis affirmante.

Tenor vero litterarum Prepositi et Conuentus de Saag talis est:

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia illustri Regi Vngarie Prepositus ot Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis de Saag oracionum suffragia deuotarum. Nouerit Vestra Regia Celsitudo, quod litteras Vestre Excellencie nobis transmissas receperimus hunc tenorem continentes:

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Prepo-

sito et Conuentui de Saag salutem et graciam. Andreas filius Nicolai de Scyud — — — ad nostram accedens presenciam significauit nobis, quod mete terre sue Kuarzeg per dominum B. Regem collate, per quosdam destructe essent. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius terre nobis veritas non constaret, fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio, coram quo Comes Stephanus de Dolmod iobagio eiusdem Castri nostri, quem principaliter ad reambulandam terram transmisimus, presentibus commetaneis et uicinis reambulet et statuat eidem Magistro Andree, nouas metas iuxta veteres erigendo, si non fuerit contradictum; contradictores, si qui fuerint, eosdem in nostram citet Presenciam ad terminum conpetentem, et post hoc diem citationis, nomina contradictorum, terminum assignatum, qualitatem et quantitatem dicte terre, ac cursus metarum nobis fideliter rescribatis. Datum Bude (in dominica) Esto Mihi.

Nos itaque Regio mandato cupientes, ut tenemur (obedire), cum predicto homine vestro nostrum hominem pro testimonio ad statuendam memoratam terram curauimus destinare; qui demum pariter ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt: quod cum ad faciem dicte terre accessissent, et eandem Magistro Andree statuere uoluissent, venientes Stephanus filius Nicolai, et Comes Paznanus de Chalamia, vicini eiusdem, (consen)sum huic negocio prebuissent; item Comes Nicolaus de Kuar, Alexius filius Feliciani, et Johannes filius Laurencii de Chalamia, esse terram Castri affirmassent; sed a statucione eiusdem terre penitus eosdem prohibentes, et eosdem, videlicet Nicolaum, Alexium et Johannem predictos in octauis Cinerum ad presenciam Vestre Excellencie citassent, octauas medii XL me nunc venturas eisdem pro termino assignando. Datum quarta feria proxima post diem citacionis.

Tenor vero priuilegij domini Bele Regis talis est:

Bela dei gracia Rex primogenitus stb. (következik IV. Béla királynak 1244-ki adománya, mint gyüjteményünk VII. vagyis a második folyam II. kötetében 163. l.)

Idem eciam Magister Andreas exhibuit nobis litteras domini Regis hunc tenorem continentes:

Datum pro memoria, quod Magister Demetrius Comes

de Zolum coram nobis constitutus terra mKuarzeg nuncupatam, super qua contencio inter ipsum ex una parte, et Magistrum Andream filium Nicolai ex altera parte uerti dignoscebatur, reliquit eidem Magistro Andree possidendam; prout prius possessa dicitur per eundem, renunciando eciam citacioni sue, quam super facto ipsius terre Kuarzeg contra eundem Magistrum Andream mouere attenptabat; propterea idem Magister Andreas in contrarium terram Ryba vocatam, que Magistro Demetrio predicto per modum inpignoracionis a Stephano filo Nicolai deuoluta esse dicitur, eodem modo similiter eidem Magistro Demetrio dimisit possidendam. Datum Bude in dominica Oculi mei.

Preterea predicti Nicolaus de Kuari et Alexius filius Feliciani de Chalamia coram nobis personaliter constituti, priuilegium ipsorum domini Bele Regis propriis ipsorum manibus confregere, volentes idem Nicolaus et Alexius,quod (eciam) alia instrumenta ipsorum vniuersa super ipsa terra Kuarzeg uocata confecta, cassa sint et viribus caritura, perpetuum eisdem silencium inponendo. Ita scilicet, quod processu temporis instrumentis seu priuilegiis dicti Magistri Andree nullum ualeant uel possint preiudicium generare, et ipsam terram Kuarzeg uocatam cum omnibus vtilitatibus et pertineucijs suis sub omnibus metis et limitacionibus predictis reliquerunt ipsi Magistro Andree et vuiuersis suis heredibus iure perpetuo et irreuocabili possidendam; assumpmendo et consiliando modo prehabito arbitrium nobilium predictorum. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Henrici Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Venerabili Prelato domino H(aab) Dei gracia Episcopo Waciensi existente; domino Dominico Preposito, Dominico Cantore, Julyano Custode, Olyuerio Archidiacono Waciensi, Nicolao Pestiensi, Augustino de Zigetfeu, Nicolao de Changarad, et Goblino de Zonuk Archidiaconis existentibus, ac aliis multis in Ecclesia Beate Virginis Deo pie famulantibus humiliter et deuote.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melynek egykor sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett. Közölte tek. Szentkirályi László ur.)

158.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gutkeled nemzetségbeli Péter, Lukácsnak fia, Romad helységet ugyanazon nemzetségbeli Peter comesnek, Drug comes fiának, eladta 1196.

A B C

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fideli_ bus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempi_ ternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam fu_ turorum harum serie volumus peruenire, quod Petro filio Luka de genere Guthkelad ab una parte, et Comite Petro filio Comitis Drug de eadem generacione pro se et pro Laurencio ac Nicolao fratribus suis ab altera parte coram nobis personaliter constitutis; idem Petrus filius Luka quandam terram seu possessionem suam hereditariam Romad uocatam in Comitatu de Zothmar iuxta fluuium Zomus existentem, cuius quidem possessionis dimidietatem ipsis filijs Comitis Drug pro decem et octo marcis, aliam uero dimidietatem eiusdem Nicolao Voyauode filio Magistri Mauricij pro triginta marcis argenti dictus Petrus prius se pignori obligasse dicebat, tum pro ipsa pecunia videlicet decem et octo marcis ex parte filiorum Comitis Drug, et pro triginta marcis argenti ex parte dicti Nicolai Woyauode receptis, ut prediximus, tum eciam in concambium cuiusdam terre seu possessionis dictorum filiorum Comitis Drug Thulugd uocate in Comitatu Byhoriensi existentis, dedit et assignauit, quin pocius uendidit sub metis certis et antiquis cum suis vtilitatibus, scilicet tributo, et ecclesia in honore Omnium Sanctorum in ipsa terra fundata, piscina in fluuio Zomus, ac alijs pertinencijs vniuersis, sepedictis filijs Comitis Drug, et per ipsos ipsorum heredibus, heredumque successoribus, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam; quemadmodum ipsi filij Comitis Drug memoratam possessionem eorum Thulugd nominatam similiter cum suis utilitatibus, ec-

clesia scilicet in honore Beati Jacobi in eadem possessione constructa, et piscina, ac pertinencijs quibuslibet, sub hijsdem metis et terminis, quibus eadem terra ab antiquo limitata fuit et possessa, predicto Petro filio Luka, et suis heredibus dederunt et assignauerunt perpetuo et irreuocabiliter possidendam; predictas nichilominus triginta marcas argenti idem Comes Petrus, ut assumpsit, et fratres sui predicti memorato Nicolao Vayuode reddere et refundere tenebuntur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Dominica Esto Mihi anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Demetrio Preposito, Iwanka Lectore, Juan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét töredéke vörös selyemzsinóron függ; a mélt. báró Perényi család nagy-szőllősi levéltárában.)

159.

A veszprémi káptalannak beismervénye, hogy a Buda melletti lelkészek tizedi joggal birnak, és zsinat-látogatási tekintetben az esztergami érsek hatósága alá tartoznak. 1296.

Nos Capitulum Ecclesie Wesprimiensis memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis; quod cum iam dudum retroactis temporibus lis et controuersia inter Reverendum in Christro patrem et dominum nostrum B. Episcopum et nos Capitulum Ecclesie Wesprimiensis ex una; et discretos uiros, uidelicet Paulum de Vrs, Mykounem de Sasad, Nicolaum de Chek, Johannem de Kezu, Dominicum de Sancto Jacobo et Petrum de Alba Ecclesia, Ecclesiarum plebanos, eiusdem Dyocesis Wesprimiensis, parte ex altera, fuisset exorta et demum de nouo suscitata super iure percipiendi decimas integras et uisitacione Concilij Ar-

chiepiscopi Strigoniensis, eodem domino et Reverendo patre B. Episcopo, procuratore nostro ad hoc specialiter a nobis constituto, nomine suo et nostro fuisset propositum: quod predicte decime et uisitacio synodalis id (igy „ad" helyett) ipsum et nos de iure et lege dyocesana et iure Capituli pertineret; per predictos autem plebanos in contrarium extitisset relatum, quod predicte decime et uisitacio Concilij ad Ecclesiam Strigoniensem pertineret, cum Ecclesia Strigoniensis hanc prerogatiuam ex priuilegio et antiqua consuetudine prescripta habere dignoscatur, quod omnes Ecclesie et Capelle Regales seu Reginales, earumdem plebani et rectores plenas decimas in omnibus debeant percipere et habere, et Concilium Archiepiscopi visitare; super quo eciam priuilegium venerabilis patris domini Lodomeri Archiepiscopi Sancte Strigoniensis Ecclesie in medium produxerunt. Quo quidem priuilegio viso et perlecto, et auditis et intellectis, que hinc inde dicere et allegare uolebant; idem Reuerendus in Christo pater et dominus B. Episcopus et procurator noster premissus, iure compromissi inibi coram Reuerendo Capitulo Ecclesie Strigoniensis, ac quibusdam Prelatis ibidem presentibus, nomine suo et nostro et Ecclesie Wesprimiensis cessit voluntarie, et libere eciam renunciauit omni accioni et iuri, seu liti quam mouerat, seu mouere intendebat; promittens suo et nostro nomine, tactis, interposito ligno Sancte Crucis, sacrosanctis ewangelijs, affirmans firmiter et assumpmens, quod de cetero per ipsum et per nos et successores nostros, eisdem plebanis super predictis decimis et uisitacione Concilij nulla contencio inchoari, seu lis aliqua de iure vel de facto debeat suscitari; et si, quod absit, ausu temerario per eundem dominum Reuerendum Episcopum, seu per nos et successores nostros, processu temporis eisdem plebanis, aut eorum successoribus, super predictis decimis et uisitacione Concilij lis aliqua mouēretur; extunc ante litis ingressum, absque omni excepcione eisdem plebanis, seu eorum successoribus, ducentas marcas puri argenti soluere teneremur, et eo ipso facto nichilominus reatu periurij et pondere premeremur. Nos autem fuimus per ipsos plebanos, et per litteras ipsius Capituli Strigoniensis premissi, ac quorumdam Prelatorum super dicta renunciacione et cessione, seu permissione, per ipsum Reuerendum patrem B. Episcopum et

procuratorem nostrum nomine suo et nostro, ut premittitur, facta, cum instancia requisiti. Cui quidem renunciacioni, permissioni et cessioni, sicut nec possumus, ita eciam nolumus in aliquo contraire; sed quicquid per eundem dominum B. Episcopum et procuratorem nostrum, suo et nostro nomine factum est, laudamus, approbamus et promittimus sub penis predictis firmiter et in perpetuum obseruare. In cuius rei signum et memoriam, ac firmitatem perpetuam, sigillum nostrum presentibus est appositum. Actum et datum in octauis festiuitatis Beati Jacobi Apostoli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 940. l.)

160.

III. Endre királynak Belmura helységet tárgyazó adománya István mester, Hohold comes fia számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in omnium saluatore. Regiam decet Maiestatem precibus condescendere subditorum optatis; horum maxime, qui sibi tempore oportuno commendabilem famulatum in feruore fidelitatis inpendisse dinoscuntur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Magister Stephanus filius Comitis Hoholdi Comes Borosdiensis (igy) dilectus et fidelis noster ad nostram accedens presenciam,quandam terram seu possessionem Belmura uocatam in Comitatu Castri Ferrey existentem,super quae eclesia in honore Sancti Nicolay constructa esse dicitur,tanquam suam esse hereditariam,et ab ipso indebite alienatam, a nobis sibi dari et restitui postulauit. Verum quia de qualitate et quantitate dicte terre seu possessionis nobis ueritas non constabat, vtrum, nostre collacioni pertineat nec

ne; fidelibus nostris Magistro Cruciferorum et Cruciferis de Noua Curia dedimus in mandatis, ut cum Luca juvene nostro vnum ex ipsis mitterent pro testimonio, coram quo idem homo noster predictam terram uel possessionem, conuocatis commetaneis et vicinis iuxta Regni consuetudinem reambularet, et si ad nostram collacionem pertinentem esse inueniret, extunc Magistro Stephano eandem assignaret, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis. Qui quidem Magister Cruciferorum et Cruciferi nobis rescripserunt in hunc modum: quod predictus homo noster coram ipsorum testimonio prenominatam terram seu possessionem Belmura nuncupatam coram commetaneis et uicinis reambulasset per ueteres metas et antiquas, et nullo contradictore existente, sciendo ab omnibus, tanquam ius ipsius esse hereditarium, ipsi Magistro Stephano assignasset. Uerum cum idem Magister Stephanus illustribus Regibus, predecessoribus nostris fideliter seruiuerit, sicut nobis per Barones nostros recitatum extitit, ac eciam a tempore coronacionis nostre semper et ubique locorum in diuersis expedicionibus Regni nostri, et specialiter contra infideles nostros, non parcendo rebus suis, et possessiones suas spoliari, cum effusione sanguynum multorum seruiencium suorum, seruicia fidelia pro Corona Regia exibuerat graciosa. Nos pro huiusmodi meritorijs seruicijs suis, et in recompensacionem omnium dampnorum suorum, ac pro morte seruientum eiusdem, prefatam terram et possessionem Belmura uocatam, cum utilitatibus suis vniuersis et circumstancijs eiusdem, sub eisdem metis et terminis, in quibus per priores possessores limitata fuerat et possessa, sepedicto Magistro Stephano, et suis heredibus, heredumque suorum successoribus sine preiudicio iuris aliorum dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Electi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, pridie kalendas Nouembris, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, a függö pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

161.

III. Endre királynak Okolicsna helységet tárgyazó adománya Péter, Okolicsnai Pál mostoha testvére számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Pro bene meritis et suis obsequijs studiosis pie mansuetudinis animos conuenit inclinari; vt sue fidelitatis et laborum laudem recipiant et mercedem. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod nos considerantes et attendentes meritoria seruicia et obsequiosa merita Petri filij Seraphin de Okolichna de Lipto, cum supremo fidelitatis ardore a primeuis suis temporibus in diuersis expedicionibus Regni nostr nobis incessanter exhibita indefesse et impensa, quibus idem coram oculis nostre Maiestatis multipliciter et laudabiliter meruit complacere, pro quibus omni remuneracione a nobis dignus fore censeri debet; que singula longum esset enarrare suo modo, specialiter tamen pro morte Pauli filij Mika, filij matris sue de eadem Okolichna, qui in expugnacione castri Johannis filij Henrici Bani Kozik vocati in nostro seruicio occubuit, omnibus Baronibus cernenti[illegible]s nostris tum, cum idem Johannes stans in infidelitate ipsum castrum nitebatur detinere contra nostram Regiam Maiestatem; tum eciam pro eo, quia idem Paulus adhuc se viuente medietatem eiusdem possessionis suc ob amorem fraternitatis dicto Petro dignoscitur perpetuo contulisse, prout in litteris priuilegialibus Prepositi et Conuentus de Thuruch plenius vidimus contineri. In recompensam eorundem fidelium meritorum iam dicti Petri aliqualem, licet ille a nobis plura et pociora mererctur, eandem possessionem dicti Pauli supradictam Okolichna vocatam in Lypto existentem, ad nostras Regias manus deuolutam, sub eiusdem antiquis metis, terminis et limitacionibus, in quibus

per dictum Paulum habita dignoscitur fuisse et possessa, cum vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis, eidem Petro, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam, tenendam, pariter et habendam ipsumque Petrum in possessionem plenam et integram eiusdem ville Okolichna nominate per Magistrum Demetrium Comitem de Zolom dilectum et fidelum nostrum sub testimonio venerabilis Capituli Strigoniensis et eciam Conuentus de Thuruch fidelium nostrorum, ad vberiorem cautelan, mediantibus nostris homiuibus, videlicet Comite Mikus et Bartholomeo de Lypto per nos ad hoc specialiter deputatis, fecimus introduci, nullo penitus contradictore existente, prout in litteris eorundem Magistri Demetrij, Capituli et Conuentus vidimus contineri. Mete autem ipsius possessionis seu ville Okolichna, sicut in litteris predictorum Magistri Demetrij, Capituli et Conuentus plenius continetur, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit de alpibus a parte Dunajech existentibus ab aquilone, et incipiens inibi per vnum potok Reuenchnizi vocatum, descendit per longum spacium circa et vsque ad instrucciones metarum filiorum Detrici, et deinde currit ad illum vsque locum, vbi cadit aliud potok in ipsum riuulum Reuenize vocatum ; et posthac per ipsum aliud potok ascendit superius adhuc versus aquilonem non nimis, de quo potok exiendo cadit in aliud quoddam potok fontis versus occidentem, in quo quidem potok ascendit superius vsque dum peruenit sub vnum wrch, sub quo exit de eodem potok et currit vltra versus meridiem ; et postea ascendit in ipsum wrch, in quo tendit vsque ad arborem smrk, super qua est crux posita ; et adhuc in vertice ipsius wrch currit semper ad meridiem, donec iungitur et peruenit ad aliam arborem smrk, super qua crux est posita, et ibi separat et distinguit a filijs Stojiza ; et abhinc reflectit se iterum ad aquilonem parumper, in condescendendo peruenit et cadit in vnum potok, in quo scilicet potok currit ad occidentem: et posthec descendit per ipsum vsque ad fluuium Okolichna, in quem cadendo satis per bonum spacium tendit ad meridiem ; et deinde peruenit ad publicam viam, quam pertransit versus orientem, et per modicum spacium currit vsque ad fluuium Vagh, vbi intrat et cadit in ipsum in illo loco, vbi sunt distinc-

ciones metarum Mortingh et Laad; postmodum in ipso fluuio descendit non modicum, et posthac exit de eodem super vnam arborem salicis versus aquilonem; dehinc currit vsque ad fluuium Verbiche; quem perueniendo intrat et cadit in ipsum similiter sub alia arbore salicis; per quem fluuium ascendit vsque ad arborem *fenw fa* ad distincciones metarum filiorum Bosin; deinde adhuc in eodem progreditur satis multum superius; de quo posthac exit supra aliam arborem *fenw fa*, super metas et distincciones metarum populorum de Verbiche; deinde tendit adhuc ad orientem vsque ad arborem *smrek* super qua est crux posita, de qua currit et vadit iterum vsque ad fluuium Okolichna, in quem cadendo et intrando ascendit in eodem versus aquilonem vsque ad caput seu inicium eiusdem; de cuius capite tendit et vadit semper ad aquilonem in metis et distinccionibus metarum filiorum Comitis Boghomeri, vsque dum peruenit ad alpes superius nominatas, ibique terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, Regni autem nostri septimo.

(Eredetie bőrhártyán, az Okolicsányi család levéltárában. Néhai Szontagh Dániel közleménye.)

162.

III. Endre királynak Foon helységet tárgyazó itélete a Chák nemzetség több tagjai közt. 1297.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum domina Katherina filia Thome filij Zlauch de genere Chaak Paulum, Petrum et Andream filios Johannis ad presenciam venerabilis patris Andree Dei gracia Episcopi Agriensis super facto terre Foon vocate euocasset, et eadem causa coram ipso venerabili patre diucius fuisset uentilata, ita ut ambe partes super facto terre Foon uocate sua instrumenta, quibus mediantibus ipsa possessio Foon eis est collata, exhibere assumpsissent; aduenientibus terminis ad hoc deputatis eadem domina per sufficientes procuratores sua exhibuisset instrumenta, Paulus, Petrus, Stephanus et Andreas conparentes, suis non muniti instrumentis in judicio sunt conuicti; ita ut altero termino per eundem venerabilem patrem assignato conparerent, et sua instrumenta exhiberent; eodemque alio termino non conparentibus, et sua instumenta non exhibentibus, in alio judicio conuicti extitissent, prout in litteris eiusdem venerabilis patris uidimus contineri. Et lite non decisa, ymmo pedente, et fine debito non terminata, ijdem Paulus, Petrus, Stephanus et Andreas ipsam dominam et Nycolaum filium suum ad presenciam Omodey Palatini, judicis per nos deputati, fecissent euocari, proponentes contra ipsos, vt eadem domina, et Nycolaus filius suus, priuilegium eorum super facto terre Foon communiter per Regem Stephanum collate confectum recepissent, et seruarent contra ipsorum uoluntatem, et cum necesse habuissent ad exhibendum, non dedissent. Contra quos Magister Aladarius, et Benedictus Ruthenus, procuratores eiusdem domine legitimi

respondissent, quod nobili domine, relicte videlicet Comitis Thome filij Zlauch de genere Chaak Agnes nuncupate eadem terra Foon per Stephanum tunc juniorem Regem Hungarie, Ducem Transiluanum Dominum Cumanorum collata extitisset, et non alteri alicui, sicut Paulus et fratres sui filij Johannis asserebant. Et dum in termino per ipsum Omodeum Palatinum assignato, ijdem Magister Aladarius et Benedictus Ruthemus priuilegium eiusdem Regis Stephani, ut assumpse rant, exhibuissent, continens, ut per eundem Regem Stephanum ipsa possessio Foon eidem damine Agneti collata extitisset: ijdem Paulus et fratres sui filij Johannis respondissent ex aduerso, quod priuilegium eorum, quod commune super facto terre Foon dicebant, per eandem dominam matrem Nycolai ablatum, reinuenissent: quibus alium terminum idem Omodeus Palatinus assignasset ipsum priuilegium exhibendi. Termino itaque per ipsum Omodeum Palatinum assignato non adueniente idem Magister Aladarius ad presenciam nostram tanquam judicis superioris, ut decuit, iuxta Regni nostri consuetudinem eandem causam deduxit decidendam. Quo termino adueniente, licet prorogaciones fuerint inter partes, Magister Aladarius memoratus presentibus Paulo et Petro filijs Johannis memoratis, cum procuratorio sufficienti Stephani et Andree fratrum suorum, exhibuit nobis priuilegium Regis Stephani tempore Ducatus sui confectum, continens hunc tenorem.

Stephanus D. gr. junior Rex Hungarie stb. (következik V. István akkor ifjabb királynak 1269-ki adománylevele mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 239. l.)

Nos itaque viso priuilegio Regis Stephani prescripto, et tenore eiusdem perlecto, Paulum et Petrum filios Johannis supradictos duximus ordine iudiciario requirendos, si contra priuilegium eiusdem Regis Stephani haberent occasionem ali quam opponendi, uel aliqua instrumenta contra ipsum priuilegium exhibendi; qui priuilegio eiusdem Regis Stephani nullam uocem contradiccionis emiserunt. Vnde nos ipsam terram Foon una cum Barronibus nostris, quia ijdem filij Johannis nullam dare potuerunt racionem, quibus mediantibus in ipsa terra Foon habuerunt porcionem, ipsi domine matri Nicolay sentencialiter decreuimus et reliquimus perpetuo et pacifice

possidendam iuxta continenciam priuilegij Regis Stephani super ipsa terra confecti; perpetuum silencium Paulo, Petro, Stephano et Andree filijs Johannis memoratis super dicta terra Foon inponentes. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Gregorij Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, terciodecimo kalendas Januarij, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke sárga-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

163.

III. Endre király megerősíti a hibei vendégek szabadalmait. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgaricque Rex omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris presens scriptum inspecturis, salutem in omnium saluatore. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod Helbrandus Judex, simul cum alijs ciuibus seu hospitibus nostris de Hybe de Lyptov ad nostram personaliter accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai Dei gracia Regis Hungarie fratris nostri karissimi patruelis felicis recordacionis, super liberalitate sua confectum; petentes instantissime, quod ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio de benignitate Regia confirmare. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1285-ki okmánya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 422. l.)

Nos itaque visis peticionibus atque prece Helbrandi, et suorum conciuium predictorum de Hybe benigno Regio cum fauore, dictum priuilegium fratris nostri karissimi non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte minime viciatum, de verbo ad verbum presentibus insertum, authoritate presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus discreti viriMagistri Theodory Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, Regni autem nostri anno septimo.

(Zsigmond királynak 1397. „Lyptouia in villa Zenth Miklós feria secunda proxima post festum Beate Margarethe virginis“ kelt megerösítő okmányából, melylyel egyszersmind „vniuersis Comitibus et Castellanis eorumque vices gerentibus Novi Castri nostri, qui sunt vel pro tempore fuerint“ meghagyja, hogy „prefatos judices et jobagiones de villa Hybe de Lyytou“ III. Endre király privilegiumában gyakorlásában ne akadályoztassák. Néhai Rajcsányi Ádám kézirati gyüjteményéből.)

164.

III. Endre király Luchei Endrét testvéreivel és birtokával nemesi állásra emeli. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Officij nostri debitum remedijs inuigilat subiectorum, quia dum eorum excutimus honera, dum scandala remouemus, dum concedimus quod merentur; nos in eorum quiete quiescimus, et pacis commodo gratulamur, ad instar misericordie altissimi conditoris, qui dum sublimia prospicit; infima non contempnit, dum colligit nobiles ad se

uenire, degeneres non recusat. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Andreas filius Chugud de Luche vduornicus noster ad nostram accedens presenciam, a nobis humiliter supplicando postulauit, ut ipsum et fratres suos simul cum terra eorum hereditaria et empticia ipsos contingenti, pro seruicijs suis meritorijs nobis impensis, de Regali munificencia a primaria condicione eorundem eximendo, in cetum et numerum seruiencium regalium nostrorum transferre dignaremur. Nos igitur, quibus ex officio suscepti regiminis incumbit metiri et pensare merita singulorum, et unicuique iuxta meritorum suorum exigenciam dignis remuneracionibus respondere, commendabilem fidelitatem|et grata absequia ipsius Andree, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri fideliter, non sine ipsius lesione impendit, et specialiter tunc cum nos exercitum nostrum generalem contra Ducem Austrie tunc capitalem inimicum nostrum mouissemus, idem Andreas in expugnacionibus castrorum Australium pro fidelitate nobis et Corone Regie debita inter ceteros Regni nostri nobiles laudabiles exhibuit famulatus; demum cum nos exercitum nostrum contra filios Herrici Bani ad contumaciam et infidelitatem eorum conterendam mouissemus, dictus Andreas tam in expugnacionibus castrorum filiorum Herrici, quam in alijs in signum fidelitatis personam ipsius casibus fortune exponere non expauit, attendentes, volentesque pro seruicijs Andree, nobis, ut premissum est, fideliter inpensis occurrere Regio cum fauore, quamquam maioribus remuneracionibus dignus haberetur, ipsum Andream et fratres suos Chemeu et Endreus filios Chugud, Teber filium Chyk, Samuelem filium Salomonis, Johannem filium Georgij, Benedictum filium Laurencij, et Karachinum filium Bech, et per ipsos eorum heredes heredumque suorum successores, simul cum terra eorum hereditaria Luche vocata ipsos contingenti et empticia, de numero populorum vduornicorum nostrorum eximentes, vt augeatur numerus bellatorum, in cetum, numerum et consorcium Regni nostri nobilium ex certa sciencia et mera liberalitate duximus transferendos; volentes ut tam ipsi, quam ipsorum heredes heredumque suorum inposterum successores, ea gaudeant libertate, eoque pociantur honore, qua veri et primi Regni nostri nobiles

sub vexillo Regio militantes gratulantur, nulla prorsus de cetero pristine condicionis macula in eis remanente. Vt igitur huius nostre exemptionis series robur optineat perpetue firmitatis, presentis (igy) concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri domini Theodori Dei gratia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice Cancelarij dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M°CC° nonagesimo septimo Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán, melynek a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a mélt. gr. Forgách család ghymesi levéltárában.)

164.

III. Endre királynak Somlyómonostor-kegyuri jogát tárgyazó adománya Márton comes alországbiró számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia Pietas manum munificam porrigere debeat vniuersis: illos tamen, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, principaliter debet prosequi munere et fauore; vt alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera accendantur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod cum Comes Martinus filius Emech de Dewecher Viceiudex Curie nostre omnibus temporibus, postquam Regium conscendimus solium, iure geniture nobis debitum, nullis suasionibus, nullisque rerum seu possessionum suarum parcens dispendijs, nostris obsequijs et fidelibus seruicijs immobiliter et incommutabiliter adhesisset et se firmiter mancipasset; per quosdam eciam non nominandos, sed tamen satis notos, suis temporibus contra nostram Regiam procedentes Maiestatem,

multa pro nobis in rebus et desolacione hereditarij soli excepit incommoda, Corone Regie et nobis ut fideliter sic feruenter adherendo; ita ut quasi cuiusdam exilij cum domo et familia sua uisus per nostros et suos emulos, propter nobis exhibita et exhibenda seruicia, sit proscribi. In Viceiudicatu eciam Curie nostre, quem de nostro beneplacito et gracia speciali uice Magistri Opor Judicis Curie nostre habuit, sic laudabiliter, sic iuste, misericordiam temperando iusticia, et iusticiam equitati equanimiter adequando se gessit, vt ab omnibus Regni nostri incolis, et eciam extere nacionis hominibus meruit et meretur mirabiliter commendari. Dum enim quidam secundum carnem nobilis, Petrus videlicet filius Tiburcij, per Dominicum de Turri seu eciam de Wysegrad cognominatum in ipsius Comitis Martini presencia, uicem nostram gestantis Regiam, conuentus fuisset et conuictus in tantum, ut frons vel facies eiusdem ferro candenti in notabilem notam calumpnie inprimi debuisset; faciem nobilem, ad ymaginem conditam conditoris, celestis pulcritudinis speciem representantem, licet ex transgressione proprij facinoris assacionem prehabitam meruisse, et ex hoc eius reatus omnem honorem exclusisset, tamen idem Comes Martinus misericorditer deturpare noluit seu eciam maculare; quam misericordiam prenotatus Petrus filius Tyburcij benigne et beniuole recognoscens sibi per eundem Comitem Martinum fore factam, non compulsus, non cohactus, sed spontaneus et prudens et ydoneus, velud in recompensacionem pietatis et misericordie sibi facte, quandam possessionem suam Wdol uocatam, in Comitatu Borsiensi iuxta fluuium Goron existentem, eidem Comiti Martino dedisset pleno iure, dominij, et suis manibus tradidisset perpetuo possidendam prout in priuilegio Capituli Budensis exinde confecto continetur: nos de eadem possessione Wdol nobili uiro Dominico Magistro Tauarnicorum nostrorum dilecto et fideli nostro prouidere uolentes, eandem possessionem Vdol sub specie gracie et benignitatis nostre Regie ab eodem Comite Martino recepimus, ipsam eidem Magistro Dominico perpetuo conferentes. In cuius possessionis recompensacionem prefatus Comes Martinus a nobis Patronatum seu jus Patronatus Monasterij nostri Sumlow iu honore Beati Lamperti constituti, contigui seu vicini hereditarie possessioni eiusdem Comitis Martini Dewe-

cher antedicte in Comitatu Vesprimiensi existentis, in quo scilicet Monasterio religiose domine Abbatissa et moniales iugiter Deo famulantes commorantur, presentibus venerabili patre Lodomerio Archiepiscopo Strigoniensi et alijs Baronibus et nobilibus Regni nostri pecijt sibi dari. Nos igitur deuotam fidem et sinceram deuocionem, Corone Regie et nobis in feruore fidelitatis per ipsum Comitem Martinum semper impensam et iugiter exhibitam attendentes, cum omnibus iuribus ipsius Patronatus, prout apud Maiestatem nostram Regiam, et predecessorum nostrorum Illustrium Regum Hungarie dinoscitur fuisse ab antiquo, dedimus et tradidimus eidem Comiti Martino ut uero et legitimo patrono, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, deffendendum, protegendum et pariter conseruandum; omne et plenum jus Patronatus ipsius Monasterij, sicut apud nos et predecessores nostros fuit, in eundem Comitem Martinum et suos heredes, attendente et interueniente eiusdem venerabilis patris domini Lodomerij Archiepiseopi Strigoniensis consensu, cuius interest Monasteria et Ecclesias Regales in suis eleccionibus, seu in translacione dominij huiusmodi juris Patronatus auctoritate metropolitica confirmare, pure, solide et solempniter transferentes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus dupplicis stgilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Gregorij Electi in Albensis Ecclesie nostre Prepositum aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie bőrhártyán két példányban, a zöld-sárga és vörös-zöld selyemszinóron függött pecsétek elvesztek; a fömélt. hg. Eszterházy család levéltárában.)

165.

III. Endre király tanuságot tesz arról, hogy Márton comes Bagárnak fia Vizkelet helységben statuáltatott. 1297.

Nos Sigismundus stb. quod cum ob contradictoriam inhibicionem statucionis possessionum Wyzkeleth, Taxond et Porloch vocatarum in Comitatu Posoniensi existencium Magister Stephanus filius Gregorij de Berench Johannem filium Beke de Kwrth, et Jacobum filium Michaelis de Kys Kwrth modum et formam legitime euocacionis obseruando per notrum et Capituli Posoniensis homines contra se ad certum terminum nostram specialem in Presenciam in causam attraxisset stb. (a határnap előbb „ad octauas festi B. Michaelis Archangeli" 1408. tétetett; s később ismételve és ismételve kiterjesztetett; végre pedig ad presentes octauas festi Beati Georgij martiris kihuzatván stb; ezen alkalommal) Stephanus de Berench personaliter in nostram personalem specialem veniendo Presenciam, volens predictas possessiones Taxond, Vyzkeleth et Perloch vocatas sibi de iure pertinere debere declarare, quasdam sex litteras, vnam olim dominorum Andree patentem ac duas Karoli Regum stb. nostro judiciario culmini curauit demonstrare; quarum prima dicti Andree Regis patens littera Strigonij in festo Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo ducentessimo nonagesimo septimo emanata continebat, quod ipsius domini Andree Regis ac Capituli Posoniensis homines litteris in eisdem nominati ad faciem possessionis Vyzkeleth Losod uocate in Comitatu Posoniensi existentis, vicinis et commetaneis eiusdem conuocatis, iuxta donacionem eiusdem domini Andree Regis reambulando, nullo contradictore existente statuissent eandem Comiti Martino filio Bagar, auo scilicet dicti Stephani actoris, sub metis in eisdem litteris declaratis perpetuo possidendam sine preiudicio iuris alieni

sth. Datum Bude quadragesimo die octauarum festi Beati Georgij martiris anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

(Eredetie börhártyán, a királynak hátul ráfanyomott pecsétje alatt; a budai kir. kamarai levéltárbau.)

166.

III. Endre király bizonyságot tesz arról, hogy Erdö comes Sebrechnek fia, és Dénes mester Arnachnak fia, bizonyos két Pechen nevü helységre vonatkozó per'en barátságosan egyezkedtek. 1297.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie damus pro memoria, quod Comes Erdeu filius Sebrech ab vna parte, item Magister Dyonisius filius Arnach ex altera comparentes personaliter coram nobis proposuerunt; quod in causa, quam idem Comes Erdeu in octauis Beati Johannis Baptiste super facto requisicionis possessionum Ketpechen vocatarum habebat coram nobis contra Magistrum Dyonisium nominatum, per arbitrium Dominici Magistri Thauarnicorum nostrorum, Ladizlay Bani, Magistri Kokos, fratrum dicti Magistri Dominici; item Johannis filij Chaak Magistri Agasonum nostrorum; Magistri Demetrij Comitis de Zolum; et aliorum Baronum seu nobilium, in talem formam pacis seu concordie deuenissent vnionem: quod idem Comes Erdeu totalem requisicionem suam super facto earundem possessionum Kethpechen relinquit et resignauit contra eundem Magistrum Dyonisium, dando et permittendo easdem possessiones Kethpechen cum suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, in quantum ipsum contigit, eidem Magistro Dyonisio et suis heredibus perpetuo possidendas, tenendas et habeudas; ita tamen, quod idem Magister Dyonisius in redempcionem earundem possessionum Kethpechen assumpsit dare et soluere ducentas et viginti quinque

marcas puri et fini argenti coram Capitulo Waciensi in terminis infrascriptis Comiti Erdeu supradicto; videlicet in quindenis Sancti Michaelis nunc venturis soluet sexaginta marcas; item in quindenis Epiphanie Domini soluet quadraginta marcas; item in octauis Penthecostes soluet quadraginta marcas; item in quindenis Sancti Michaelis alterius videlicet festiuitatis soluet quadraginta marcas; item in quindenis Epiphanie Domini similiter alterius festiuitatis, vltimo scilicet termino totalis debiti, soluere tenetur quadraginta quinque marcas. Tali pena seu obligacione interposita, quod si idem Magister Dyonisius prius debitum sexaginta marcarum non persoluerit, incurret judicium Regale; si secundum obmitteret in soluendo, intret penam dupli; item si tercium debitum dare non curaret, similiter pene dupli subiacebit; item si in quarto termino negligens fieret in soluendo, pena dupli agrauatur; item si quintum et ultimum debitum non persoluerit plenarie, amittet idem Magister Dyonisius omnem totalem pecuniam suam in prioribus quatuor terminis modo prehabito persolutam. Preterea prefatus Comes Erdeu spontanea voluntate omnia priuilegia, et omnes litteras seu instrumenta, quecunque seu qualescunque haberet in hoc facto, statuere assumpsit in manus Magistri Nicolay filij Simonis, Castellani nostri in Zekchu, quem partes ad hoc communiter elegerunt,persoluto tamen priori debito prefato per eundem Magistrum Dyonisium Comiti Erdeu supradicto; que videlicet omnia priuilegia, instrumenta seu litteras, postquam Magister Dyonisius plenarie et finaliter iuxta suam premissam obligacionem prefatum totale debitum persoluerit Comiti Erdeu iam dicto, prefatus Magister Nicolaus filius Simonis dabit et assignabit, sicuti partes ordinarunt inter se, in manus Magistri Dyonisij memorati. Ceterum si predictus Comes Erdeu aliquas litteras seu instrumenta pro vtilitate dictarum possessionum Kethpeken habita pro se rescruaret, et Magistro Nicolao, aut postea Magistro Dyonisio non assignaret, quandocunque et vbicunque in litem producta fierent, pro cassis et irritis haberentur. Datum Bude octauo dye Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(A váczi káptalannak 1300-ki végrehajtási bizonyitványából, mint alább 266. sz. a.)

176.

III. Endre királynak helybenhagyása, hogy az ausztriai sz. kereszti monostor Tardoskedd helységet Prácsa helységért Lodomér esztergami érsekkel cserélhesse. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam intuentibus salutem in omnium saluatore. Equitas suadet, ius requirit, ut quodcunque ex legitimis racionibus traditur, id solidum perpetuo debeat permanere. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium, harum serie (igy) uolumus peruenire; quod religiosi viri Herricus et Conradus, fratres Ordinis Cysterciensis Ecclesie Sancte Crucis de Austria, vice et nomine fratris B. Abbatis et tocius Conuentus eiusdem Ecclesie, cum litteris procuratorijs corundem sufficienter instructi, coram nobis comparentes confessi sunt, quandam possessionem Monasterij Sancte Crucis, Turdaskeddi uocatam, in Comitatu Nitriensi existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs vniuersis se dedisse, tradidisse et contulisse venerabili patri Lodomerio Dei gracia Archiepiscopo Strigoniensi, eiusdemque loci Comiti perpetuo, dilecto et fideli nostro, et per eum Archiepiscopatui Srigoniensi, in concambium seu permutacionis contractum cuiusdem possessionis ipsius venerabilis patris, Parachan uocate in Comitatu Posoniensi existentis, que eisdem fratribus magis utilis uidebatur, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Cui contractui siue concambio, tamquam Regni Dominus et Patronus Ecclesie, nostrum Regium prebuimus consensum et assensum. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem ad peticionem parcium presentes concessimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodorij Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vicecancellarij dilecti et fide-

lis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, tercio idus Junij, Regni autem nostri anno septimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 944. l. Lásd alább 186. sz. a.)

168.

VIII. Bonifácz pápa Pétert ferenczrendi barátot, kinevezi spalatói érseknek 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Cum Ecclesiarum omnium Romana, Domino disponente, sit Mater: sic eam preesse oportet in sollicitudine universis, presertim illis, que possent ex diutinis vacationibus gravia incurrere detrimenta; quod distributis affectibus pro varietate cusarum specialiter intendat per credite dispensationis officium commodis singularum, ne per aliquos Diuine Domus inobseratos aditus in gregis perniciem lupi pro pastoribus, aut in pestem domesticam hostes pro hospitibus inducantur. Sane Spalatensi Eeclesia dudum viduata pastore; licet in ea de dilecto filio Jacobo Archidiacono ipsius Ecclesie fuerit electio celebrata, quia tamen infra tempus a iure statutum idem Archidiaconus non fuit negotium electionis huiusmodi prosecutus; dicta electio iuribus, si que habuit, extitit vacuata, et nichilominus postmodum idem Archidiaconus ius, si quod sibi, ex electione huiusmodi competebat, in manibus venerabilis fratris nostri G. Episcopi Sabiensis, de mandato nostro resignationem suam recipientis, libere resignavit. Nos igitur, qui circa viduatas Ecclesias continue attentionis oculis vigilamus, volentes eidem Ecclesie, ne dampna ex longa vacatione subiret salubriter providere, te fratrum Ordinis Minorum professorem, Capellanum carissime in Cristo filie nostre Marie Regine Siciliae Illustris, cui de vite mundicia, religionis zelo, disciplina

morum, circumspectione provida, et providentia circumspecta laudabile testimonium perhibetur, de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudine potestatis eidem Ecclesie Spalatensi in Archiepiscopum preficimus et pastorem; sperantes firmiter ex laudabilibus testimoniis, que de te commendabiliter predicantur, quod eadem Ecclesia sub tuo regimine grata suscipiet, Deo propitio, in spiritualibus et temporalibus incrementa. Reverenter itaque suscipe iugum Domini, et suavi eius oneri humiliter colla submitte, manumque mittens ad fortia, ipsius administrationem Spalatensis Ecclesie prudenter exequi, et gregis tibi commissi custodiam prosequi diligenter studeas, et constanter oppositurus te murum pro domo Domini ascendentibus ex adverso, ut laudabili de ipso reddita in die districti examinis ratione, regnum patris eterni ab origine mundi paratum electis accipias, in dilecta Domini tabernacula letabundus introeas, et eundem tibi commissum gregem ad uberioris retributionis cumulum introducas. Datum Rome apud Sanctum Petrum VI. idus Maii, Pontificatus nostri anno tertio.

In. e. m. Archipresbitero et Capitulo Ecclesie Spalatensis, Clero Civitatis et Diocesis Spalatensis, venerabilibus fratribus vniuersis Suffraganeis Ecclesie Spalatensis, Potestati, Consilio et Comuni Spalatensibus et universis filijs ecclesie Spalatensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 113. l.)

169.

VIII. Bonifácz pápa Péternek ujonan kinevezett spalatói érseknek megengedi, hogy a nápolyi, vagy bármi más érsek által felszenteltethessék. 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Cum nuper Spalatensi Ecclesie tunc vacanti propter tuorum exhigentiam meritorum de persona tua duxerimus providendum: Nos volentes tuis et Ecclesie tue parcere laboribus et expensis, quas te oportet subire veniendo, morando et redeundo, ad Sedem Apostolicam pro consecrationis tue munere obtinendo, recipiendi a venerabili fratre nostro... Archiepiscopo Neapolitano, vel a quocunque malueris alio Archiepiscopo vel Episcopo Catholico, gratiam et communionem Apostolice Sedis habente, consecrationis munus huiusmodi iuxta formam, que in Episcoporum consecrationibus observatur, liberam tibi concedimus auctoritate presentium facultatem. Datum Rome apud Sanctum Petrum XII. kalendas Junii, Ponficatus nostri anno tercie.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam ilsustrantia I. köt. 113. l.)

170.

VIII. Bonifácz pápa Jánost jadrai érseket kinevezi trani érseknek. 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo quondam Jadrensi, in Archiepiscopum Tranensem Electo, salutem et Apostolicam benedi-

ctionem. Romani Pontificis etc. Sane dudum Tranensi Ecclesia per obitum bone memorie Philippi Archiepiscopi Tranensis pastoris regimine destituta, nos provisionem faciendam ipsi Ecclesie de Prelato Sedi Apostolice duximus reseruandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter vel ignoranter contingeret attemptari. De ipsius igitur Ecclesie ordinatione sollicite cogitantes, ne prolixioris vacati onis exposita incommodis remaneret, post diligentiam, quam ad preficiendum eidem Ecclesie ydoneam et approbatam personam abhibuimus vigilanter, in te tunc Archiepiscopum Jadrensem, quem scientia litterali (litterarum) preditum, virum quoque vite laudabilis, conuersationis placide, morum honestate decorum, discretionis et consilii maturitate conspicuum novimus, noster animus requievit. Intendentes itaque tam gregi dominico, quam Ecclesie predicte salubriter providere, de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudine potestatis, te a vinculo, quo tenebaris Jadrensi Ecclesie, absolventes, ad predictam Ecclesiam te transferimus, et concedimus te ipsi Tranensi Ecclesie in Archiepiscopum et pastorem; liberam tibi dantes licentiam, ad eandem Tranensem Ecclesiam transeundi. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino suscipiens reverenter, curam et administrationem eiusdem Tranensis Ecclesie sic diligenter geras et sollicite prosequaris, quod ipsa gubernatori circumspecto ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, ac bone fame tue odor ex laudabilibus tuis actibus latius defundatur, et preter benedictionis eterne premium benivolentie nostre gratiam exinde plenius consequaris, Datum apud Urbemveterem XV. kalendas Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

In. e. m. uniuersis Suffraganeis Ecclesie Tranensis,... Archidiacono et Capitulo Ecclesie Tranensis, Clero et populo Ciuitatis et Diocesis Tranensis, et uniuersis Vasallis Ecclesie Tranensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 114. l.)

171.

VIII. Bonifácz pápa Tudertói Henriket kinevezi jadrai érseknek, 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Henrico de Tuderto Ordinis fratrum Minorum professori, Electo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Romani Pontificis, quem celestis pastor et episcopus animarum, potestatis sibi plenitudine tradita Ecclesiis pretulit uniuersis, plena curis et onusta vigiliis sollicitudo requirit, ut circa cuiuslibet statum Ecclesie sic ipse solerter invigilet, prudenter excogitet ac prospiciat diligenter, ut per eius circumspectionem providam et providentiam circumspectam Ecclesiis singulis pastor accedat ydoneus et rector providus deputetur; quatenus ipse superni fauoris opitulante clementia letis foveantur eventibus, et votive prosperitatis successibus gratulentur. Sane Jadrensi Ecclesia per translationem venerabilis fratris nostri Johannis Tranensis, tunc Jadrensis Archiepiscopi, ad Tranensem Ecclesiam per nos factam nuper solatio destituta pastoris, Nos ad eiusdem Jadrensis Ecclesie quietum statum et prosperum paterne sollicitudinis studio intendentes, ordinationem et dispositionem ipsins hac vice provisioni Sedis Apostolice duximus reservandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter vel ignoranter per quemcumque seu quoscumque contingeret attemptari. Volentes igitur, prout ad nostrum spectat officium, obviare dispendiis, que possent ex prolixe vacationis instantia eidem Jadrensi Ecclesie imminere, considerantes etiam probitatis merita graudia et virtutum dotes multiplices, quibus dono Superni Numinis nosceris insignitus, et propterea spem gerentes indubiam, firmamque fiduciam obtinentes, quod per tue laudabilis circumspectionis industriam, cum te celebris fame preconium referat, quod multorum relatio fidedigna confirmat, in spiritualibus et temporalibus circumspectum, prefata Jadrensis Ec-

clesia, Deo favente, proficiet in utrisque: deliberatione cum fratribus nostris super hoc habita diligenti, te Ordinis fratrum Minorum professorem iam dicte Jadrensi Ecclesie de fratrum predictorum consilio, et Apostolice plenitudine potestatis preficimus in Archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committentes, firma concepta fiducia, quod dirigente Domino actus tuos eidem Jadrensi Ecclesie per tuam curiosam solertiam, tuumque ministerium studiosum honoris et prosperitatis multiplicis, Deo propitio, desiderata provenient incrementa. Ideoque discretioni tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus nostris et Apostolice Sedis beneplacitis sub prompte humilitatis officio te coaptans, et reverenter suscipiens inpositum a Domino tibi onus, eiusdem Jadrensis Ecclesie curam sollicitam gerere studeas, eiusque vacare profectibus non omittas, gregem dominicum tue in illa discretioni commissum doctrina verbi et operis informando; ita quod Ecclesia per tue diligentie studium laudabilibus in spiritualibus et temporalibus ad Diuini Nominis gloriam proficiat incrementis. Datum Apud Urbemveterem XIV. kalendas Julij, Pontificatus nostri anno tertio.

In. c. m. Patriache Gradensi, uniuersis Jadrensis Ecclesie Suffrageneis, Capitulo Ecclesie Jadrensis, clero et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis; nobili viro Duci Venetorum, et vniuersis Jadrensis Ecclesie Vassalis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 114. l.)

172.

VIII. Bonifácz pápa az esztergami érseknek meghagyja, hogy több magyar főurat a pannonhalmi apátság megtámadásától és károsításától tartóztassa. 1297.

Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Strigoniensi salutem et Apostolicam benedictionem. Dilectorum filiorum . . . Abbatis et Conuentus Monasterij Sancti Martini de Sacro Monte Pannonie ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis Ordinis Sancti Benedicti Jauriensis Diocesis presentata nobis petitio onusta querelis grauibus continebat, quod nobiles viri Johannes, Nicolaus et Henricus filij quondam Henrici Bani, Erricus cognatus eorundem nobilium, Saul Sauli, Laurenta natus Sauli, Mattheus Petri Palatini, Paulus de Comaran, Johannes Zat et nonnulli alij nobiles, Comites, Barones, milites Strigoniensis, Jauriensis et Vesprimiensis Ciuitatum et Diocesum in ipsos et dictum Monasterium hostili seuicia consurgentes, eos varijs lacessitos iniurijs et iacturis oppressos ab ipsis decimis, grangijs, castris, villis, terris, possessionibus, quibusdam tributis et rebus alijs ipsius Monasterij spoliare nequiter, ipsaque bona occupare et occupata detinere nequius presumpserunt et adhuc detinere presumunt, in eiusdem Abbatis et Monasterij non modicum preiudicium et grauamen. Quare dicti Abbas et Conuentus super hoc ad remedium Sedis Apostolice recurrentes, nobis humiliter supplicarunt, vt cum ipsi propter potentiam et malitiam ipsorum nobiliumet aliorum non sperent coram eorum ordinarijs super his posse assequi iusticie complementum, prouidere eis super hoc de oportune prouisionis remedio dignaremur. Nos qui occurrere grauaminibus subditorum et ipsorum quieti consulere delectamur, eisdem Abbati et Conuentui adesse in hac parte fauorabiliter cupientes, de tua circumspectione confisi fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus,quatenus euocatis qui fuerint euocandi, post

quam de plano sine strepitu et figura judicij legitime constiterit de premissis, predictos nobiles et alios ex parte nostra moneas efficaciter et inducas, vt infra certum terminum peremptorium, quem eis prefixeris, premissa bona sic occupata restituant plenarie Abbati et Conuentui memoratis, et de iniurijs eis illatis satisfaciant competenter. Si vero ijdem nobiles et alij infra eundem terminum contempserint huiusmodi monitioni parere, tu extunc eos ad id per censuram ecclesiasticam appellacione remota compellas; testes autem, qui fuerint nominati, si se gracia, odio vel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere, non obstante constitutione per nos edita, qua cauetur, quod nullus per nostras litteras extra suam Ciuitatem et Diocesim ad iudicium euocetur, nec procedatur in aliquo contra eum. Datum apud Urbemueterem V. kalendas Julij Pontificatus nostri anno tertio.

(Eredetie börhártyán, a pannonhalmi főapátság levéltárában.)

173.

VIII. Bonifácz pápa Henriknek jadrai érseknek meghagyja, hogy az érseki palliumot kellő időben és módon viselje. 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Henrico Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Nuper te fratrum Minorum Ordinis professorem de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudine potestatis Ecclesie Jadrensi prefecimus in Archiepiscopum et pastorem, et postmodum per venerabilem fratrem nostrum M. Portuensem Episcopum tibi munus consecrationis impendi, ac deinde pallcum, quod est insigne Pontificalis officii, cum ea, qua decet instantia postulatum, de corpore Beati Petri sump-

tum, ad nomen et usum eiusdem Jadrensis Ecclesie per dilectum filium nostrum M. Sancte Marie in Portica Diaconum Cardinalem fecimus assignari; et a te per eum recipi nostro et Ecclesie Romane nomine fidelitatis solite iuramentum. Tu vero palleo infra eandem Jadrensem Ecclesiam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, illud serves in mente; fraternitatem tuam monemus et hortamur attente, per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus humilitatem et iustituam, dante Domino, qui dat munera, et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et predictam Jadrensem Ecclesiam, sponsam tuam, cures sollicite, Divina favente clementia, in spiritualibus et temporalibus augmentare. Datum apud Urbemveterem XV. kalendas Novembris, Pontificatus nostri anno tertio.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 115. l.)

174.

Lodomér esztergami érsek metropolitai jogánál fogva helyben hagyja III. Endre királynak a somlyói apáczazárda kegyuri jogát tárgyazó adományát, Márton comes alországbiró számára. 1297.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis, locique eiusdem Comes Perpetuus, significamus quibus expedit presencium per tenorem; quod cum Serenissimus dominus noster Andreas Dei gracia Rex Illustris Patronatum seu jus Patronatus Monasterij Beati Lamperti de Sumlow, in quo religiose domine Abbatisse et moniales resident Deo celi iugiter famulantes, nobili viro Comiti Martino filio Emich Vi-

ceiudici Curie sue pleno iure dedisset, et in suam personam mediante suo priuilegio, nostro interueniente consensu et assensu, prout apud ipsum dominum Regem et predecessores suos fuit, plene transtulisset: idem Comes Martinus super nostro sibi adibito consensu et assensu presentes ad perpetuam rei memoriam pecijt sibi dari, et priuilegium domini Regis inseri et transscribi. Cuius quidem priuilegij Regalis tenor talis est:

Audreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1297-ki adománylevele, mint fentebb 164. szám alatt.)

Nos igitur ipsam donacionem, ymo verius translacionem juris Patronatus, sicut iure et legitime facta dinoscitur, auctoritate Metropolitana approbamus, ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmanus. Datum in Buda in Calidis Aquis apud Sanctam Trinitatem anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, quinto kalendas Januarij.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét töredéke zöld-sárga selyemzsinóron függ; a fömélt. hg. Eszterházy család levéltárában.)

175.

Lodomér esztergami érsek a Marczell esztergami örkanonok és három lelkész közti egyezkedésről az átadandó gyertyák ügyében tanuskodik. 1297.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis et Comes perpetuus loci eiusdem memorie commendantes significames quibus expedit vniuersis, presencium per tenorem; quod cum discretus vir Magister Marcellus, Custos Ecclesie nostre Strigoniensis, contra Ladizlaum Beatorum Cosme et Damyani, Gregorium Beati Johannis Apostoli et Ewangeliste, et Dominicum Sancte Michaelis de Koachy Ecclesiarum presbiteros coram nobis mouisset materiam questionis, dicens eosdem quibusdam quantitatibus siue marcis candelarum ex antiqua consuetudine sibi

sue racione Custodie teneri, et diucius inter eos fuisset altercatum; tandem partes de amicabili composicione proborum virorum, specialiter Jacobi Cantoris, et quorundam aliorum ex fratribus nostris, dixerunt taliter inter se extitisse ordinatum; ut Ladizlaus, Gregorius et Dominicus, predictarum Ecclesiarum presbiteri, uel eorum successores in ipsis Ecclesiis pro tempore constituti, amodo in posterum singuli ipsorum annis singulis eidem Marcello Custodi, uel successori suo in Ecclesia nostra Strigoniensi, pro tempore similiter constituto, quantitates, siue singulas quinque marcarum candelas, sine refragacione qualibet perpetuo, pacifice et plenarie dare et soluere tenerentur. Datum Strigonij in crastino Beati Wincencij martiris, anno Domini M° ducentesimo nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 942. l.)

176.

Márton alországbirónak bizonyos, Dorog helységben lévő, birtokrészre vonatkozó törvénykezési rendelete az esztergami káptalan és a nyúlszigeti apáczazárda közt. 1297

Datum pro memoria, quod cum domine sorores Monasterij Beate Virginis de Insula, pro quibus Comes Stephanus filius Chorgo officialis ipsarum cum sufficienti procuratorio astitit, contra Capitulum Strigoniense, ex quibus et pro quibus Petrus Decanus similiter cum sufficienti procuratorio astitit, litteras patentes domiue E. quondam Regine Hungarie super facto particule terre quoquorum (igy) intra Dorog existentis in figura judicij exibuisset coram nobis; et quia in eisdam litteris comperimus, ipsam particulam terre intra Dorog esse mixtim, quod uulgariter *fyu* dicitur; statuimus partibus assumpmentieus, quod in quindena Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste, Andrea de

Cheu homine domini Regis, et ydoneo testimonio Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio presentibus debeant accedere super faciem predicte possessionis Dorog, et conuocatis uicinis et commetaneis reambulent ipsam possessionem; et Officialis earundem dominarum inpediat de eadem, que fuerit porcio terre earundem dominarum in eadem cum suis utilitatibus; et posthec partes octauo die reambulacionis dicte terre comparebunt coram nobis quantitatem terre inpedite cum suis utilitatibus in litteris dictorum Cruciferorum reportantes. Datum Bude septimo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(A keresztesek esztergam konventjének 1297-ki jelentéséből mint alább 182. sz. a.)

177.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Marczell őrkanonok a három esztergami lelkészszel az átadandó gyertyák ügyében kiegyezkedett. 1297.

Nos Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Marcellus Custos Ecclesie nostre Ladizlaum Sanctorum Cosme et Damyani, Gregorium Beati Johannis Apostoli et Ewangeliste, et Dominicum Sancti Michaelis de Koachy Ecclesiarum sacerdotes coram Magistro Emyrico Preposito Ecclesie Sancti Georgij de Strigonio, Archidiacono videlicet Cathedrali, in figuram iudicij euocando, egit contra eosdem taliter proponendo; ut ijdem Ladizlaus presbiter a quatuor annis elapsis, et Gregorius ac Dominicus sacerdotes a trium annorum spacio retrolapso, illas quantitates seu marcas candelarum, quas iuxta tenorem patencium litterarum nostrarum Custodie Strigoniensi dare debebant, a tempore Mathey quondam Custodis Strigoniensis, prehabita

conuencione, eidem Marcello Custodi contumaciter non dedissent, eiusdem Custodie in preiudicium detinentes. Super quo facto cum ad fundandam et probandam intencionem suam in hac parte idem Marcellus Custos easdem nostras patentes litteras presentasset; ijdem sacerdotes, vna cum plurihus ex suis parochyanis, e contrario non valentes aliquid racionabiliter respondere, causam presentem ad examen venerabilis patris domini nostri, domini Lodomerij Strigoniensis Archiepiscopi perduxerunt; de qua re idem dominus Archiepiscopus sentenciam eiusdem Magistri Emyrici Prepositi prius latam, uisis eisdem nostris patentibus litteris, approbauit, et eidem Marcello Custodi secundum suam assercionem et proposicionem in premissis adiudicauit sentencialiter iuramentum de non datis marcis earundem candelarum, in stallo suo in Ecclesia nostra more solito et canonice deponendum, die ad hoc specialiter assignata. Ubi postmodum Magistro Jacobo Cantore Strigoniensi,et multis alijs ex socijs et concanonicis nostris presentibus, mediantibus, et amicabiliter componentibus; inter easdem partes taliter extitit ordinatum, iuramento huiusmodi propter bonum concordie relaxato: ut ijdem Ladizlaus presbiter candelas ponderis decem marcarum, et Gregorius, ac Dominicus sacerdotes candelas octo marcarum, partim in festo Purificacionis Beate Virginis nunc uenturo, partim autem in Carnispriuio, eidem Marcello Custodi soluere tenebuntur; incursuri nomine pene, si eosdem terminos preterirent, solucionem omnium candelarum illarum, quas de annis preteritis inuenti fuerint non dedisse, iuxta tenorem uidelicet predictarum nostrarum patencium litterarum; solutis uero illis decem et octo marcarum candelis, de cetero annis singulis in perpetuum ijdem sacerdotes, et eorum successores in eisdem Ecclesijs pro tempore constituti, quantitates siue marcas candelarum, in eisdem patentibus litteris contentarum, Custodie Strigoniensi sine refragacione, perpetuo pacifice et plenarie soluere tenebuntur. Datum in crastino Santi Wyncencij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt, 943. l.)

178.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Nevegei Miklós comes Nyir nevü birtokát átengedte a nyúlszigeti apáczazár dának. 1297.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostendenter salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum harum insinuacione litterarum uolumus fieri manifestum ; quod Comes Nycolaus filius Nycolay de Neuege ab una parte, et Comes Paulus officialis dominarum sororum de Insula Beate Virginis nomine. earundem ex altera, coram nobis personaliter constituti, idem Comes Nycolaus terram suam in Comitatu Pestiensi secus Danubium existentem Nyr uocatam, conterminalem undique possessionibus ipsarum sororum Toxum et Wosyan uocatis, ad vsum vndecim aratrorum sufficientem, ad se solum modis omnibus, ut dixit, pertinentem, quam pignori obligasse iam dudum ipsis dominabus pro uiginti et sex marcis plene receptis se asserebat, pro eadem duntaxat summa pecunie cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, sub eisdem metis, signis et terminis, sub quibus per ipsum et predecessores suos habita fuisse dinoscitur pariter et possessa, nullo iure seu dominio sibi in eadem reseruato, dedit, tradidit et assignauit, utpote rem uenditam et emptam, ipsi Ecclesie Beate Virginis et eisdem dominabus sororibus in eadem Deo iugiter famulantibus iure perpetuo pacifice possidendam; assumpmendo nichilominus et obligando se idem Comes Nycolaus ab omnibus, et specialiter a generacionibus suis seu cognatis, ipsam Ecclesiam Beate Virginis et sorores iam dictas occasione dicte terre in parte uel in toto molestare nitentibus, defensare suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem ipsius Comitis Ny-

colay Ecclesie Beate Virginis et sororibus memoratis presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo septimo; Magistro Johanne Cantore, Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano; Nycolao, Lukachio et Andrea sacerdotibus; Thoma, Jacobo et Petro Magistris; ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

179.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Chakani Péter és rokonai Chakanban lévő birtokuknak részét Chakani Hythlenfiainak és testvéreinek átengedték. 1297.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petro filio Herchek de Chakan, item Johanne et Stephano ac Jacobo filijs Dethmar fratris eiusdem Petri de eadem ex vna parte; ab altera vero Mikus et Thoma filijs Hythlen de eadem pro se, et pro Zadur ac Bethlen fratribus suis, coram nobis personaliter constitutis; per ipsum Petrum et filios Dethmar propositum extitit: quod quandam particulam de porcione ipsorum, quam habent in dicta terra Chakan, iuxta terram ipsorum filiorum Hythlen sitam, ab alijs vero partibus terris eorundem inclusam, certis metis infrascriptis separatam, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, dedissent et tradidissent dictis filijs Hythlen et suis heredibus perpetuo possidendam et habendam; ob hoc, quia ijdem filij Hythlen super empcione terre Noak Lukachio et alijs fratribus eiusdem, filijs Pauli de eadem Noak plenum

consensum prebuissent et assensum. Et Comes Heym filius Johannis de Zcha pro se et pro Comite Demetrio fratre suo; item Emericus filius Nicolai de Cholto, nec non Olyb filius Iwanka de eadem pro se, et pro Stephano ac alijs filijs suis, commetanei et vicini eiusdem particule terre coram nobis personaliter constituti huic facto plenum consensum prebuerunt et assensum. Insuper obligarunt se ijdem Petrus et filij Dethmar, ac heredes suos; dictos filios Hythlen et heredes ipsorum vniuersos contra quoslibet in pacifica possessione ipsius particule terre indempniter conseruare. Metas autem eiusdem particule terre coram nobis partes taliter expresserunt: quod prima meta incipit a parte occidentali super fluuio Chakanpathoka; inde egreditur ad orientem, et eundo directe iungit quoddam pratum; et ibi exit de ipso fluuio ad partem meridionalem; et eundo directe in quodam berch iungit quandam arborem ilicis; deinde directe descendendo de ipso berch peruenit ad quandam vallem Doborchew vocatam, et ibi in fine cuiusdam terre arabilis iungit vnam metam, et ibi terminatur. In cuius rei testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mathia Cantore, Miko Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Semban, Nicolao de Borswa, Petro de Kemey, Egidio de Vng, Briccio de Zabolch, Magistro Johanne de Heues Archydiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo septimo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1400. „in festo Circumcisionis Domini", Zsigmond király 1399: „in Wyssegrad in festo Beati Emerici Ducis", „Magister Georgius filius Nicolai de Chythnek" kérésére kiadott parancsára kelt átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

180.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethunei Péter mester, s annak rokonai Mátyás és testvérei, bizonyos javaikban cseret kötöttek. 1297.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Magister Petrus filius Petri de Pethune ex vna parte, ab altera vero Mathias filius Corrardi consangeineus eiusdem pro se, et pro Buda ac Thoma fratribus suis coram nobis personaliter constituti dixerunt, quod in quibusdam possessionibus ipsorum hereditarijs Rozwad et Zebegunew vocatis tale inter se ex beneplacito partis vtriusque fecissent concambium; quod idem Magister Petrus dictam possessionem suam Rozwad cum omnibus vtilitutibus suis sub eisdem certis metis — — — — — pater suus et ipse possederat, dedisset et tradidisset ipsis filiis Corrardi et heredibus — — — — — dendam et habendam; in cuius concambium ijdem filij Corrardy duas particulas cuiusdam — — — — — de dicta terra Zebegunen a parte orientali inter fluuium Werboleh dictum et inter — — — — — Petri Zeech nominatam iacentis, simul cum attinencijs suis vniuersis dedissent et tradidissent— — — — — —et suis heredibus similiter perpetuo iure et irreuocabiliter habendam et tenendam. — — — — heredes coram nobis ad hoc obligarunt: quod quicunque processu temporis ipsos super — — — — — — niteretur, sese inuicem defendere et expedire proprijs laboribus et expensis — — — — — — terris indempniter conseruare. In cuius rey testimonium ad instanciam — — — — — — sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Mathya Cantore — — — — — — Pacha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbun, Nycolao de Borsua, P — — — — — altero — — — — — Heues Archidiaconis et alijs multis.

Anno Domini M°CC° nonagesimo — — — — — — — Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis — — — — — — — o Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, része ki van szakitva; a budai kir. kamarai levéltárban)

181.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó comes Detriknek fia Salabach és Halász helységeket Mihály comes fiainak átengedte. 1297.

Capitulum Ecclesie Wacyensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Comes Myko filius Detrici coram nobis personaliter comparendo confessus est viuauoce, quod quasdam possessiones suas, scilicet vnam Salabach, quam iuxta tenorem priuilegij nostri a Comite Byther in concambium terre Olchar recepit, et aliam Halaz vocatam, dedisset, donasset et contulisset cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis eodem modo, sicut ipse habuit et possedit, Magistro Symoni et Thome filijs Comitis Michaelis filij Falkos, ac vniuersis ipsorum heredibus, tam racione propinquitatis, quam racione quarte, sicut eis de jure deuenire in ipsorum porcionem debebant, jure perpetuo et irreuocabiliter possidendas et habendas, per quempiam nullatenus repetendas. Obligans se idem Comes Myko: quod si qui processu temporibus (igy) memoratos Symonem et Thomam, vel ipsorum heredes, racione predictarum possessionum molestare niterentur; ipse et sui heredes expedire tenerentur proprijs laboribus et expensis. Ita tamen, quod

si dictam possessionem Salabach vocatam idem Comes Mykow ipsis filijs Mychaelis conseruare nequiret, extunc de alijs possessionibus suis in Comitatu Neugradiensi existentibus talem et tantam in qualitate et quantitate pro eadem ipsis filijs Mychaelis dare teneretur. Dicimus tamen, quod Johannes filius Comitis Byter, et Hermanus seruiens eiusdem Comitis Byter cum litteris nostris procuratorijs pro eodem Comite Byter coram nobis comparendo dixerunt, quod idem Comes Byter huic donacioni voluntarie permittendo consensum prebuisset et assensum. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Herrici Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo. Venerabili patre domino H. Dei gracia Episcopo Wacyensi existente, domino Dominico Cantore, Juliano Custode, Olyuerio Archydiacono Vacyensi, Nicolao Pestiensi, Augustino de Zygethfew, Nicolao Chongradiensi, et Sublino de Zolnok Archydiaconis existentibus; ac alijs fratribus in Ecclesia Beate Virginis Deo pie famulantibus humiliter et deuote.

(A váczi káptalannak 1366. „in festo Natiuitatis Beati Johannis Baptiste", Lajos király ugyan 1366 „in Vissegrad secundo die festi Beati Vincencij" „Falkos filius Thome de Liberche" kérésének folytán kelt parancsára kiadott átiratából; mely a váczi káptalannak egy 1418. „torcio die festi Beati Mychaelis Archangeli" kelt okmányában foglaltatik; a budai kir. kamarai levéltárban.)

182.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Dorog helységben határjárás tartatott. 1297.

Excellentissimo domino suo domino Andree Dei gracia Illustri (Regi) Hungarie Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino debitas et deuotas pro eodem. Uestra nouerit Regia Celsitudo,

nos recepisse litteras Comitis Martini Vice-Judicis Curie Uestre Serenitatis in hec uerba :

Datum pro memoria stb. (következik Márton comes alországbirónak 1297-ki törvénykezési intézkedése mint fentebb 176 sz. a.)

Nos uero peticioni eiusdem Comitis Martini satisfacere uolentes mediante iusticia, cum prefato Andrea homine uestro de Cheu, hominem nostrum fidedignum nomine Martinum Clericum Cori nastri ad premissa exsequenda pro testimonio curauimus destinari; qui demum ad nos reuersi nobis dixerunt, quod predicte partes aduerse in ipsis quindenis Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste super faciem predicte possessionis Dorog uocate accessissent, et conuocatis uicinis reambulassent ipsam possessionem; et prefatus Comes Stephanus Officialis earundem dominarum primo et principaliter de eadem possessione inpediuisset quoddam nemus, quod cum terra arabili comprehendit in se uiginti iugera terrarum iuxta semitam, per quam itur in Cholnok; et iuxta eandem semitam recapuisset fundos quarundam curiarum, cum sex vineis in monticulo existentibus; et sub eodem monticulo decem iugera terrarum inter publicas vias scilicet Strigoniensem et Kamariensem existencia; et dehinc sub uia gregum, que exyt de villa Dorog per portam uersus fenetum reinpediuit centum iugera terrarum arabilium cum medietate ipsius feneti; et dehinc inter uias, uidelicet per quas itur Budam et in Wolmoth uiginti iugera terrarum existencia; et dehinc sub orto olerum triginta iugera terrarum; et deinde super uiam, per quam itur in Cholnok asscendendo de quodam uirgulto incipiendo reinpediuit sex uineas, de quibus quidem tres dixerunt esse vineas Capituli Ecclesie Strigoniensis; et sub eisdem vineis ex utraque parte ipsius vie euntis in Cholnok reinpediuit quadraginta iugera terrarum; et sub eadem uia a parte terre Wolmoth iuxta eandem uiam inpediuit terciam partem cuiusdam montis cum uirgulto existente in eodem, prout metiri et circumspici potuit per uestrum hominem et nostrum supradictos. Datum in crastino ipsarum quindenarum Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

183.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Erdö comes Szölyéni Sebrid fia Némethi helységröl az esztergami káptalan javára lemondott. 1297.

Vniuersis, quibus presentes hostendentur, frater Nicolaus Magister Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio et Conuentus Cruciferorum loci eiusdem, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod nobilis vir Comes Erdev filius Sebridi de Zeuden de Dyocesi Waciensi, de genere Gyulazumbur, ad presenciam nostram accedens, presentibus discretis viris Magistris Jacobo Cantore Ecclesie Strigoniensis et Anyano Canonico loci eiusdem, taliter est confessus: vt ipse Comes Erdev pretextu cuiusdam terre, ville, siue possessionis Nempty vocate, existentis in Comitatu Huntensi, contra honorabiles viros Prepositum et Capitulum eiusdem Ecclesie Strigoniensis coram Illustri Principe domino Andrea tercio, Dei gracia iuclito Rege Hungarie nunc regnante, mouerat materiam questionis, predictam possessionem Nempty nuncupatam quam aput predictos Prepositum et Capitulum Strigoniensis Ecclesie comperit et innenit, et quam pro debito seu quantitate ducentarum marcarum per dominum Ladizlaum tercium, olim Illustrem Regem Hungarie sibi obligatam fuisse dicebat nomine pignoris et non proprie possessionis, intendens repetere et requirere ordine iudicij ab eisdem racione ipsarum ducentarum marcarum, super quo facto intencionem suam cum priuilegio eiusdem domini Regis Ladizlai paratus fuerat eciam comprobare. Verum cum in hac causa inter ipsas partes processum fuisset et diutissime altercatum; tandem idem Comes Erdev, uisis priuilegijs Regalibus, eidem Strigoniensi Ecclesie super collacione predicte possessionis olim traditis et confectis, per modum composicionis et pacis, predictarum ducentarum marcarum satisfaccione rehabita et recepta ad plenum

a Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie sepedicte, huiusmodi liti cedens, et questioni sue renuncians, de sua spontanea et libera uoluntate prenotatam possessionem Nempti appellatam, una cum suis utilitatibus et pertinencijs vniuersis eidem Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie, ab hac impeticione sua liberatam et legaliter absolutam, permisit et reliquit iure perpetuo pacifice et plenarie, necnon inreuocabiliter et inretractabiliter habendam, tenendam et inmobiliter possidendam, tam sibi, quam suis heredibus et posteris amputans de cetero super facto eiusdem possessionis materiam amplius procedendi, uel aliquod ius, aut occasionem in ipsa possessione, uel suis utilitatibus ullo unquam tempore uendicandi. Ita, ut in huiusmodi permissionis, cessionis et satisfaccionis fidem credulam, et in maioris certitudinis argumentum priuilegium eiusdem domini Regis Ladizlay prefatis Magistris Jacobo Cantori et Anyano, nomine et uice dominorum et sociorum suorum Prepositi et Capituli sepedicte Strigoniensis Ecclesie recipientibus, restituit, reddidit et coram nobis manualiter assignauit, ipsam Strigoniensem Ecclesiam, sacrosanctam martem suam, contra suam consciencíam nolens in hac sua iusticia ulterius impetere uel turbare. In cujus rey firmitatem et memoriam sempiternam presentes litteras, ad peticionem et instanciam eiusdem Comitis Erdev, Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie memorate sigilli nostri apprensione dedimus communitas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, tercio idus Julij.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 946. l.)

184.

A sági konvent átirja IV. Béla királynak Ság földnek felét tárgyazó 1256-ki adományát. 1297.

Nos Ladizlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis, de Saag vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras nostras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod nobilis domina relicta Bensa filij Petri, nunc consors Comitis Pauli Cazari, nomine Clara vna cum infantulo suo nomine Petro, Sebe filio Fabiani et Mykws filio Myxe, cognatis suis, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Bele Regis, felicis recordacionis, petentes cum debita instancia, vt tenorem eiusdem ad exemplar de uerbo ad uerbum rescribi faceremus. Nos itaque iustis et legitimis peticionibus prefate domine et cognatorum suorum predictorum inclinati, et quia ipsum priuilegium vidimus et recepimus non abrasum non abolitum, non cancellatum, neque in aliqua sui parte uiciatum, tenorem eiusdem seriatim de uerbo ad uerbum inseri facientes (így). Cuius quidem tenor talis est:

Béla D. gr. Hung. stb. Rex stb. (Következik IV. Béla királynak 1256-ki okmánya mint gyüjteményünk VII. vagyis a második folyam II. kötetében 418. l.)

Preterea totam continenciam tenoris et formam memorati priuilegij in hoc rescriptum et exemplar notari fecimus, sicut superius expressum est, et eisdem presentes concessimus sigilli nostri munimine consignantes. Datum in festo Sancti Regis Stephani anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo septimo.

(Gróf Ujlaki Lőrincz országbirónak 1520 ki átiratából Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 948. l.)

185.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy jegyzője Endre mester végrendeletet tett. 1297.

(F)rater Paulus miseracione Diuina Abbas et Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis amatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod cum Magister Andreas Notarius noster esset laborans graui infirmitate, nosque erga eundem Magistrum Andream per uocacionem suam in medio monasterij nostri, ubi ipse iacebat, personaliter fuissemus, et irter alios viros et nobiles Magister Andronicus Custos Ecclesie Albensis, et Magister Michael filius Petri de Koyzou personaliter fuissent; tandem ipse Magister Andreas, cum adhuc esset compos sue mentis, et uniuersas possessiones suas, seu bona sua disponere, seu facere testamentum se ordinasset, inter alias possessiones suas quandam vineam suam per predecessores suos olim empticiam in territorio ville Gyog filiorum Comitis Petri in loco Serpast uulgariter appellato adiacentem in quatuor iugeribus terre plantatam, in cuius quidem vinee commetaneitate seu vicinitate a parte septemtrionali vineam Thome filij Husveth, vinitoris predicti Magistri Michaelis et fratrum suorum; a partibus vero orientali, meridionali et occidentali terram arabilem seu campestrem ipse Magister Andreas dixit adiacere, de bona sua uoluntate, de consensu et beneplacito nostro ac Magistri Michaelis supradicti, qui tam pro se quam pro fratribus suis huic negocio consensum prebuit et assensum, dedit et contulit Magistro Gregorio et Walentino filijs Comitis Pauli pro debito duodecim marcarum, quibus ipsi Comiti Paulo teneri se asseruit, sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irrenocabiliter possidere. In cuius rey memoriam et perpetuam firmitatem presentes ad peticionem eiusdem Magistri Andree dedimus

litteras nostras sigillorum nostrorum munimine communitas. Datum feria secunda in quindenis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Eredetie börhártyán hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai k. kamarai levéltárban.)

186.

Az ausztriai sz.-kereszti konvent Lodomér esztergami érseknek cserébe adja Tordoskedd helységet a Pozsonmegyei Prácsa helységért. 1297.

Vniuersis, quibus presentes patuerint, frater Bertoldus Abbas, totusque Conuentus Monasterij Sancte Crucis Cysterciensis Ordinis in Austria Pathauiensis Diocesis, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersitatis uestre noticiam peruenire uolumus presencium testimonio litterarum, quod nos habito tractatu sollempny, ac deliberacione diligenti, possessionem Ecclesie nostre Tordoskeddi wlgariter uocatam, sitam in Strigoniensi Dyocesi, cum omnibus utilitatibus, prouentibus, redditibus et pertinencijs suis, fenetis, pascuis, pratis, terris arabilibus cultis et incultis, et vniuersis iuribus temporalibus, quocunque nomine censeantur, sub eisdem metis et terminis, quibus eandem possessionem predecessores nostri et nos possedimus ad hos dies, contulimus, dedimus et tradidimus venerabili in Christo patri domino Lodomerio Dei gracia Archiepiscopo Strigoniensi et Comiti Perpetuo loci eiusdem et successoribus suis, in concambium seu permutacionem cuiusdam possessionis eiusdem Ecclesie Strigoniensis, Parachan wlgariter nuncupatam, sitam in Districtu Posoniensi prope Posonium; inducentibus nos quibusdam consideracionibus et racionibus, urgentibus nichilominus quibusdam necessitatibus et euidentibus utilitatibus; prospicientes insuper id Monaste-

rio nostro in posterum profuturum. In cuiusrei memoriam et perpetuam firmitatem presentes eidem venerabili patri dedimus litteras ad maiorem huius rei certitudinem et euidencio rem cautelam sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum apud monasterium nostrum Sancte Crucis in festo Beati Johannis Baptiste, anno Domini millesimo CC° nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knaus Nándor, Magyar Sion III. köt. 945. l. Lásd fentebb 176. sz. a.)

187.

Trau dalmatiai és Vesta alsó olaszországi városok közti békekötés. 1297.

Anno Dominice Incarnacionis M°CC° nonagesimo septimo. Regnante domino nostro Karulo secundo Dei gracia Illustrissimo Rege Jerusalem, Sicilie, Duce Apulie, et Principe Capue, Prouincie et Forcalquirie Comite, Regnorum autem feliciter anno XIII., mensis Aprilis die secundo eiusdem actum Ital. apud Vestas. Nos Scarrus de Sancto Andrea Vestarum Judex, Felicius dicte terre Notarius, et subscripti testes de eadem habitatores ad hec vocati specialiter et rogati in vnum more et loco solito Vniuersitatis Vestarum. Et nobis presentibus, cum eadem affuerunt ad eius presenciam, prouidi viri Angelus de Vincencio, et Johannes de Rugio, conciues nostri, olim statuti et ordinati Sindici per Vniuersitatem eandem ad tractandum et ordinandum pacem et concordiam inter homines ipsius Ciuitatis Vestarum, et Commune et homines Ciuitatis Tragurij, inter quas videbatur et espectabatur discordia, ac eciam guerra pro eo, quod homines eiusdem terre nostre Vestarum offensiones et damna plurima receperunt in personis et rebus a piratis seu cursarijs Dalmacie, inter quos ex certis presumpcionibus presumebantur fuisse homines de

dicta terra Tragurij. Et ijdem Sindici exposuerunt Vniuersitati eidem, pro parte Vniuersitatis eiusdem cum Commune et hominibus dicte terre Tragurij concordium antedictam et pacem finalem assignasse eidem Vniuersitati, per publicum instrumentum de ipsa concordia in predicta Ciuitate Tragurij factum manu Sirocti Petri de Ancona, auctoritate Imperiali, et auctoritate dicte Ciuitatis Tragurij Jurati Notarij, actum et confirmatum in Consilio Generali Ciuitatis eiusdem in palacio Communis. Per quod instrumentum constitit, quod dominus Nicolaus Sindicus et procurator Communis dicte terre Tragurij ad hec specialiter constitutus et ordinatus in Consilio Generali et Speciali dicte Ciuitatis, nomine et vice Ciuitatis predicte, fecit et promisit ipsis Angelo et Johanni Sindicis Ciuitatis Vestarum, recipientibus nomine ac vice Communis seu Vniuersitatis Vestarum, pacem perpetuam et veram concordiam, sicut ab antiquo fuit inter vtrumque Commune, perpetuo habere, tenere et obseruare cum Communi et hominibus ipsius Ciuitatis Vestarum, et eius districtualibus existentibus ad eorum mandata; et non offendere, neque offendi facere in personis, nec rebus, dictum Commune, singulares personas ac districtuales dicte terre Vestarum; nec eciam prestare auxilium et fauorem aliquibus volentibus offendere vel nocere hominibus de Vestis, ac districtualibus ipsius per mare, nec per terram. Per quod instrumentum eciam constitit, quod ipsi Angelus et Johannes Sindici eiusdem terre Vestarum, pro parte et nomine Vniuersitatis eiusdem simili modo promiserunt predicto domino Nicolao Sindico et procuratori Communis Tragurij, recipienti nomine et vice dicti Communis, et fecerunt pacem et veram concordiam, sicuti supra scriptum est; et qualiter vtraque pars promittit vna alteri ad inuicem per stipulacionem solemnem predicta omnia et singula etc. iur. etc. sub oblig. etc.

Que omnia petita per homines Ciuitatis Tragurij, quod ista Vniuersitas Vestarum confirmare, ratificare et acceptare deberet, eadem Vniuersitas in presencia nostra per soll — — — — — — — — — — maliuolencia, scrupulo et suspicione maligna confirmauit et acceptauit, quod prescripto modo ordinatum, tractatum et promissum est per dictos Sindicos pro bono pacis et concordio antedicto; man-

dans, quod per nos ad cautelam hominum dicte Ciuitatis Tragurij presens deberemus conficere publicum instrumentum. Verum ad futuram rei memoriam et perpetuam firmitatem presens publicum scriptum exinde factum est per manus mei prelibati Felicij Publici Vestarum Notarij signo meo solito, interque Judicis et nostrum infrascriptorum testium subscripcionibus roboratum.

Ego Scarrus filius Andree militis Judex Veste.

Ego Thomas filius quondam Vgolotti testis sum stb.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 135. l.)

188.

III. Endre király megerösíti több nógrádmegyei jószágnak megszerzését tárgyazó 1291-ki bizonyságlevelét Farkas mester Fulkus fia számára. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore, Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Magister Farcasius filius Fulcus, Magister Pincernarum domine Regine karissime consortis nostre, dilectus et fidelis noster, exhibuit nobis litteras nostras super facto omnium possessionum ipsius idem Magister Farcasius (így) confectas in Comitatu Neugradiensi existencium, petens a nobis cum instancia, vt easdem ratas habere, et nostro priuilegio dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Damus pro memoria stb. (következik ugyan III. Endre királynak 1291-ki törvénykezési bizonyságlevele, mint fentebb 27. sz. a.)

Nos igitur iustis peticionibus ipsius Magistri Farkasij fauorabiliter inclinati; quia inspeximus, ipsas litteras non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte uiciatas, tenorem earundem de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, a(u)ctoritate presencium confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine r›borando. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini myllesimo CC° nonagesimo octauo, quinto idus Januarij, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, melyről a király kettős pecsétje vörös-zöld selyemzsinóron függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

189.

III. Endre király Guthkeled nemzetségbeli István mestert és népeit Valkó megye főispánja és comes curialisának birói hatósága alól felmenti. 1298.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo qui est vera salus omnium. Regalis Sublimitatis inmensitas fideliter sibi famulantes suo munere prosequitur gracia ampliori, vt ceteri eorum exemplo inuitati ad fidelitatis opera vehemencius accendantur. Proind: ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire quod attendentes fidelitates et seruiciorum merita Magistri Stephani filij Comitis Michaelis de genere Guthkeled fidelis et familiaris juuenis nostri, que idem nobis a tempore coronacionis nostre ex conspicuis suis actibus multipliciter diuersis clarens meritorum uirtutibus in omnibus et singulis expedicionibus Regni nostri fideliter exhibere curauit et deuote,

tunc specialiter cum exercitum mouissemus contra dominum Albertum eo tempore Ducem Austrie et Styrye, inimicum nostrum specialem, nunc autem Regem Romanorum Semper Augustum, patrem nostrum karissimum, idem Magister Stephanus se diuersis fortune casibus submittendo nobis cernentibus opus consueuit (igy) uirtutis non deserens, dimicando laudabiliter obsequium exercuit graciosum; vtpote miles strenuus subtus castrum Vyenne, aduerse partis videlicet acie Theutonicorum inpetum non formidans, nec multitudinem hostium expauesscens, letaliter extitit wlneratus. Item cum Rolandus Woywada et fratres sui filij Thome contra nos processissent ausu themerario, et eorum castrum Adrian nuncupatum faceremus expugnari, idem Magister Stephanus consueta fidelitate sub eodem castro Adrian wlnera letalia recepit super se. Nolentes ipsius Magistri Stephani meritoria obsequia sine beneficio remuneracionis pertransire; de benignitate Regia, licet amplioribus et pocioribus dignus remuneracionibus fuisset; tamen ad memoriam futurorum et in reformacionem ceterorum hanc graciam specialem eidem Magistro Stephano, et per eum suis heredibus duximus faciendam: quod quia idem Magister Stephanus assiduis suis querimonijs nobis recitabat, quod populi seu yobagiones ipsius in suis vniuersis possessionibus residentes, dampna, destrucciones et grauamina quamplurima per judicia et feritates sentenciarum Comitum Parochialium et Curiales Comites eorundem, maxime per Comitem de Wolkow et Curialem Comitem eiusdem sunt perpessi; eundem Magistrum Stephanum, et populos seu yobagiones ipsius vniuersos, congregatos super possessiones eiusdem vniuersas in Comitatu de Wolkow, quam in alijs Comitatibus in Regno nostro Hungarie constitutis, a judicio et jurisdiccione seu potestate Comitis de Walkow et Curialis Comitis eiusdem, ac aliorum Comitum Parrochialium, et in quouis Comitibus Parrochialibus et Curialibus Comitatu existencium pro tempore constitutorum, duximus in perpetuum eximendos. Dantes firmiter in mandatis eisdem Comitibus eorundem, et specialiter Comiti de Wolkou, ut nullus ipsorum predictum Magistrum Stephanum, heredes eiusdem, ac vniuersos populos seu jobagiones ipsius contra graciam eidem per nos factam in hac parte de cetero audeat aut presumpmat

judicare; sed si aliquis aliquam accionem habet contra ipsum et suos populos seu yobagiones, experiantur in nostri presencia iuris ordine cum eisdem, et per nos iusticiam poterit consequi pleniorem. In cuius rei memoriam perpetuamque firmi tatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri domini Anthonij Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° octuagesimo (helyesebben nonagesimo) VIII. Regni autem nostri anno octauo.

(I. Károly királynak 1319. XIII. kalendas Julij „Magister Michael filius Stephani de Morouth aule nostre juuenis" kérésére kiadott megerősitő okmányából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

190.

III. Endre király megerösiti azon 1293-ki engedélyét, melynélfogva Moys mesternek özvegye bizonyos Békásmegyeren és a dunai szigeten lévö birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának hagyományozta. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, cui flectitur omne genu. Altitudo Diuini consilii, que in sua disposicione non fallitur, ad hoc Deus nos gubernatorem super gentes et Regna disposuit, ac esse uoluit principem plurimorum, ut oppressionibus remediaremur singulorum et — — — oculo pietatis respicere debemus personas Diuino cultui insistentes, ac illis in temporalibus tam pie prouidere — — — nobis et Regni tutamine preces valeant fundere saluatori, cum non solum arma, sed et preces iuste uiuencium tueantur Regnum et Regum dyademata. Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod religiose do-

mine sanctimoniales de ordine Fratrum Minorum in domo nobilis domine quondam relicte Magistri Moysi in castro Budensi ante claustrum Fratrum Minorum commorantes, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis patentes litteras nostras super facto quarundam possessionum confectas, petentes cum instancia, ut easdem litteras aprobare, ratificare et nostro dignaremur benignitate Regia priuilegio confirmare. Cuius quidem tenor talis est:

Nos Andreas D. gr. Rex Hung. stb. (következik III. Endre királynak 1293-ki okmánya, mint fentebb 76. sz. a.)

Nos igitur peticionibus dictarum sanctimonialium Regio inclinati cum fauore, predictas patentes litteras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo auctoritate presencium duximus confirmandas. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes (concessimus) dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris fratris Anthonii (Episcopi Chanadiensis) de ordine Fratrum Minorum aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° — — — — — — —

(Eredetie bőrhártyán, melynek függő pecsétje elveszett, és alsó részéből darab kiszakíttatott; közölve néhai Dr. Ötvös Ágoston által.)

191.

III. Endre királynak Ruszka nevü földet tárgyazó adománya Paynki Jakab számára. 1289.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Jacobus de Paynk ad nostram accedens presenciam, quandam terram Edeuch et Jacobi filiorum

Petri, iobagionum Castri de Vng sine herede decedencium Ruzka uocatam, in Comitatu de Vng existentem, a nobis pecijt sibi dari. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius nobis ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Agriensi nostris dedimus litteris in mandatis, vt hominem suum mitterent fidelem pro testimonio, coram quo Comes Johannes de Takta homo noster reambularet ipsam terram presentibus commetaneis et vicinis, et statueret ipsi Comiti Jacobo, si non fieret contradictum, contradictores uero, si qui fierent, ad nostram citaret presenciam ad terminum competentem. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripsit, ut hominem suum misisset fidelem pro testimonio cum Comite Johanne supradicto; qui presentibus Johanne filio Jacobi de Palag, Marcello de Zelementh; item officiali Comitis Detrici filii Symonis, Zoltan officiale Sinka, Stephano filio Buda, Samsone filio Nicolay, et Petro Magno; item Beze filio Pauli, qui pro se et pro alijs fratribus suis comparuit, commetaneis dicte terre personaliter comparentibus et non contradicentibus, sicut in litteris dicti Capituli contineri uidimus, ipsam terram Ruzka reambulasset et statuisset Comiti Jacobo supradicto. Nos itaque qui ex officio suscepti regiminis unicuique respondere tenemur pro seruicijs et fidelitatibus eiusdem, considerantesque obsequia graciosa ipsius Comitis Jacobi, que sub castro Viennensi non sine cruoris effusione exhibuit ut fideliter sic deuote, dictam terram Ruzka eidem Comiti Jacobo cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs uniuersis sub metis et terminis antiquis, in quibus per priores seruitores limitata fuerat et possessa, dedimus, contulimus et tradidimus iure perpetuo pacifice possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Anthonij Dei gracia Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo octauo, quinto ydus Aprilis Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, melyről a királyi pecsét töredéke vörös-sárga selyem zsinóron függ; a nems. museum kézirattárában.)

192.

III. Endre király Tywánt és Tivadart a liptói Medekes, IV. László királytól nyert birtokban megerösiti. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod Jan filius Tywan, et Blasius filius Theodori de Lypto, ad nostram personaliter accedentes presenciam, exhibuerunt nobis quoddam priuilegium domini Ladizlai illustris Regis Hungarie fratris nostri patruelis karissimi felicis recordacionis super collacione cuiusdam particule terre Medekes pothoka in Lypto existentis confectum; petentes cum instancia, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1273-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 29. l.)

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus ipsorum Jan et Blasij fauorabiliter inclinati, ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, de benignitate Regia attoritate (így) presencium duximus confirmandum, attendentesque et considerantes obsequiosa merita eorundem Jan et Blasij, que nobis in diuersis Regni nostri expedicionibus fideliter exhibere studuerunt, in quibus coram oculis nostre Maiestatis multipliciter et laudabiliter meruerunt complacere, et specialiter idem Blasius, tunc cum Magistrum Demetrium Comitem Posoniensem, de Zolum et de Saros dilectum et fidelem nostrum in subsidium domini Alberti Ducis Austrie karissimi soceris nostri, uersus partes Reni misissemus, ipsum insequendo, inibi nobis notorios dinoscitur inpendisse famulatus,

dictam particulam terre, cum vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis sub premissis limitacionibus metarum et terminorum, dedimus, reliquimus, et contulimus, eisdem Jan et Blasio, ac per eosdem suis heredibus iure perpetuo pacifice et inrenocabiliter possidendam et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo CC° nonagesimo octauo, Regni autem nostri anno decimo.

(Eredetie nedves helyen sokat szenvedett, vékony bőrhártya, melynek alul felhajtott hasadékaiból fehér és ibolyaszinü selyemről függő kettős pecsétének csak töredéke maradt fenn, ez különböző attól, mely Pray (De Sigillis. Tab. X. fig. 1.) munkájában látható, Robert Károly gyürüpecsétével sincs megerősítve, mint amaz. A Hunt-Páznántól eredett Kubinyi nemzetség levéltárából. Közölte néhai Érdy János.)

193.

III. Endre királynak, Pehchan helységet tárgyazó, s Márton alországbírónak 1295-diki itéletére vonatkozó itéletlevele. 1298.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, ad quos presentes peruenerint, tam presentibus quam futuris, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Comes Thomas de Draa coram nobis comparendo contra Michaelem filium Folkus, Magistros Symonem et Thomam ac Pethew filios eiusdem personaliter astantes, egit in figura Judicij coram nobis; quod ijdem Comes Michael et filij sui aut redderent et relinqueret possessionem ipsius hereditariam Pehchan uocatam, quam quondam Nycolao Archidiacono Neugradiensi

et Botond fratri eiusdem vendiderat, aut darent sibi pro eadem simile concambium. Ad quod Comes Michael et filij sui prefati obicientes similiter per formam Judicij, habito consilio cognatorum et amicorum suorum, dictam possessionem Pehchan ipsius Comitis Thome, eidem et filijs suis, tanquam jus eorum hereditarium reliquerunt coram nobis pacifice et quiete; in contrarium prefatus Michael et filij sui dictum Comitem Thomam, qui tam pro se, quam pro omnibus filijs et cognacionibus suis cum euidentibus procuratorijs litteris Capituli Waciensis astabat, Stephanum filium Aba, qui similiter tam pro se quam pro filijs suis, Stephanum filium Mycov, qui pro se et pro Buzow fratre suo similiter coram nobis cum procuratorijs litteris Capituli Budensis iuxta eundem Comitem Thomam cognatum ipsorum astiterant, licet non inuiti nec citati, similiter per formam jndiciariam requisiuerunt, si ipsi contra eosdem Comitem Michaelem et filios suos super alia terra Pehchan, quam quondam Comiti Mycow filio Detricy, Dedach, Mycow frater ipsius, Paulus et Hunth de Strogea mediante priuilegie Capituli Budensis, ex permissione et bona voluntate eiusdem Comitis Thome vendiderant, haberent aliquam accionem contra ipsos, nec ne? Qui scilicet Comes Thomas et omnes alij prenominati cognati sui, tam pro se quam pro filijs eorundem dixerunt: quod super ipsa alia possessione Pehchau nullam accionem haberent contra eosdem Comitem Michaelem et filios suos, sed eandem aliam possessionem Pehchan cum vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, specialiter cum locis molendinorum, nominatim cum loco illius molendini, quod in meta illius terre in fluuio Ipul esse dicitur, cum omni dimidietate siluarum, que dimidietas est a parte seu uicinitate terre Halaz, et dimidietate nemorum, sine aliqua causa pure et simpliciter reliquerunt Comiti Michaeli et filijs suis prefatis perpetuo possidendam, prout eciam secundum formam patencium litterarum Comitis Martini quondam Vicejudicis Curie nostre dimiserant et reliquerant. Quarum patencium litterarum ipsius Comitis Martini Vicejudicis tenor talis est:

Nos Comes Martinus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus stb. (következik Márton alországbirónak 1295-ki itéletlevele, mint fentebb 128. sz. a.)

Preterea Comes Thomas prefatus similiter pro se et pro filijs suis, Stephanus filius Aba pro se et filijs suis, Stephanus filius Micow pro se et pro Buzow fratre suo ad interrogacionem prefatorum Comitis Michaelis et filiorum suorum eodem modo judiciario ordine terram septuaginta jugerum, quam idem Comes Thomas eidem Comiti Michaeli et filijs suis a Nicolao Archidiacono et Bothond fratre suo mediantibus litteris Capituli Strigoniensis conparauerat de terra eorum Pehchan nominata, reliquerunt Comiti Michaeli et filijs suis perpetuo possidendam, secundum formam litterarum Capituli Strigoniensis iam dictarum. Quarum litterarum Capituli Strigoniensis tenor hic est:

Nos Capitulum Strigoniensis Ecclesie stb. (következik az esztergami káptalannak 1281-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 306. lap.)

Ceterum idem Comes Thomas se et suos filios, nec non prenominat cognati sui singulariter similiter pro filijs et fratribus eorum, obligauerunt se, quod de cetero nunquam aliqualem mouere possent litis questionem super hoc, nec aliquas litteras in hac causa processas maliciose reseruare; si quas autem reseruarent, casse essent et inanes, in hoc negocio ulterius perpetuum silencium super se assumpmentes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Anthonij Dei gracia Episcopi Chanadiensis aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

194.

III. Endre királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett keresetlő parancsa Tamás comes, Pongrácz fia számára. 1298.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Ecclesie Waradiensis salutem et graciam. Comes Thomas filius Pangracij nobis est conquestus, quod ipse haberet priuilegium nostrum et alia instrumenta super factis possessionum suarum confecta, que propter discrimina temporis secum deferre formidaret, nec apud se posset reseruare. Vnde fidelitati Vestre precipiendo mandamus, quatenus ipsa priuilegia, tam nostra quam Conuentus Sancti Stephani, ad cameram Ecclesie vestre seruanda recipiatis, rescribendo tenorem eorundem de verbo ad verbum cum pendenti sigillo vestro eidem conferatis vberiorem ad cautelam. Datum sub castro Kwzegh feria quarta ante festum Matthei Apostoli.

(Báthory István erdélyi vajda 1575-ki oktávás átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban. V. ö. 207. sz.)

195.

III. Endre király megerösíti a nyúlszigeti apáczazárdát a nekik még IV. László király korában Péter, Uza fiától hagyományozott javakban. 1298.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus significantes vniuersis, quod frater Dominicus de Ordine Fratrum Predicatorum, procurator sororum de Insula Virginis Gloriose, ad nostram accedens presenciam, exhibuit

nobis litteras patentes domini Ladizlai Regis Hungarie karissimi fratris nostri patruelis super collacione possessionum Petri filij Wza pro ipsis sororibus confectas; petens a nobis cum instancia, ut nos ipsas litteras ratas habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik IV. László király helybenhagyó okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 194. l.)

Nos itaque ipsius fratris Dominici iustis peticionibus inclinati, easdem litteras Regis Ladizlai considerantes non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas, ratas habentes et acceptas, auctoritate presencium confirmamus. Datum Bude quarto die Conuersionis Sancti Pauli Apostoli anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

196.

VIII. Bonifácz pápa Péter spalatói érseknek küldi az érseki palliumot. 1298.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum, insigne videlicet Pontificalis officii, ex parte tua fuisset a nobis per dilectum filium Gregorium Canonicum Spalatensem, nuntium tuum, cum ea qua decet instantia postulatum, vestris supplicationibus annuentes, ipsum de corpore Beati Petri sumptum per venerabiles fratres nostros . . . Tragurіensem et . . . Pharensem Episcopos, Suffraganeos tuos assignandum tibi, per eundem nuntium duximus transmittendum; ut illud tibi assignent sub forma, quam

eis sub bulla nostra mittimus interclusam, et a te nostro et Ecclesie Romane nomine, sub forma, quam sub eadem bulla dirigimus, fidelitatis recipiant iuramentum. Tu autem illo infra Ecclesiam tuam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, illud serves in mente; fraternitatem tuam monemus et hortamur attente, per Apostolica tibi scripta mandantes; quatenus humilitatem et iustitiam dante Domino, qui dat munera, et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et Spalatensem Ecclesiam, sponsam tuam, cures sollicite, auctore Domino, spiritualiter et temporaliter augmentare. Datum Rome apud Sanctum Petrum XV. kalendas Junij, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 115. l.

197.

VIII. Bonifácz pápa meghagyja a trau-i és a lesinai püspököknek, hogy az érseki palliumot adják át a spalatói érseknek. 1298.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus . . . Traguriensi et . . . Pharensi Episcopis salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum etc. transmittendum. Quocirca fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel alter vestrum palleum ipsum iuxta premissam formam sibi assignare curetis, et ab ipso nomine nostro et Ecclesie Romane sub forma, quam vobis sub eadem bulla dirigimus, fidelitatis recipere iuramentum. Formam autem iuramenti, quod ipse prestabit, de verbo ad verbum nobis per eiusdem Electi patentes litteras suo sigillo signatas per

proprium nuntium studeatis quantocius destinare. Datum ut supra.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia, I. köt. 115. l.)

198.

István comes alországbirónak törvénykezési bizonyságlevele, hogy Huntpaznan nemzetségbeli Miklós comes és János kalocsai érsek bizonyos peres földre nézve barátságosan egyezkedtek. 1298.

Nos Comes Stephanus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Comes Nycolaus filius Nycolai de genere Hunthpaznan venerabilem patrem dominum Johannem Archiepiscopum Colocensem super quadam particula terre vsui quatuor aratrorum in terris arabilibus, siluis et pratis sufficientis in causam traxisset, et ipsa causa coram domino Rege et in presencia Viceiudicum Curie sue diu processa seu ventilata fuisset: tandem per arbitrium proborum virorum de permissione Comitis Benedicti quondam Viceiudicis Curie Regie super eadem particula terre idem Comes Nycolaus personaliter ab una parte, et ipse dominus Archiepiscopus similiter personaliter ex altera, coram eodem Comite Benedicto comparendo in talem pacis formam se dixissent deuenisse: quod eedem partes personaliter, ut premisimus, comparentes factum eiusdem terre contenciose Comiti Paulo filio Rack, officiali eiusdem domini Archiepiscopi de Ryma commisissent decidendam eo modo, quod octauo die residencie presentis exercitus predictus Comes Nycolaus pars actrix, et Comes Paulus filius Rack predictus pro eodem domino suo domino Archiepiscopo, presentibus Comite Paulo filio Irizlay homine domini Regis, et testimonio Capituli Agriensis, quos partes communiter adducerent, accederent super faciem

dicte terre contenciose, et ipse Comes Paulus filius Rack inter possessionem domini Archiepiscopi Rymocha vocatam, et inter possessionem ipsius Comitis Nycolai Kechegee vocatam, inter quas ipsa contencio orta fuerat, erigeret metas iuxta scitum suum; et secundum quod eedem possessiones ipsarum parcium per ipsum Comitem Paulum filium Rack distincte fuerint, et metis separate, idem dominus Archiepiscopus et Comes Nycolaus debent esse contenti, nec unquam processu temporum litem poterunt super hoc suscitare; et quod idem Comes Nycolaus dixisset, ut super illa particula terre, quam dominus Archiepiscopus a Nagpatok incipiendo usque Belapathoka uersus Rymocham cum metis separauerat, quam quidem particulam terre Comes Stephanus filius Jako, et Martinus filius Petri de genere Hunthpaznan ab eodem domino Archiepiscopo reinpediuisse dicebantur, et super aurifodinis, que in ipsa particula terre esse dicitur (így), nullam haberet accionem seu questionem. Post hec in quindenis residencie exercitus predictus Comes Nycolaus personaliter ab una parte, et predictus Comes Paulus filius Rack cum sufficientibus procuratorijs litteris pro eodem domino Archiepiscopo ab altera comparuerunt coram nobis, concorditer exhibuerunt nobis litteras eiusdem Capituli Agriensis continentes hunc tenorem:

Excellentissimo domino suo Andree stb. (következik az egri káptalannak jelentése, mint alább 204. sz. a.)

Quibus litteris Capituli Agriensis domino Regi transmissis, ut prediximus, ad plenum visis et perlectis, presentibus partibus supradictis, et in nullo continencie earundem litterarum contradicentibus, predictam terram contenciosam per ipsum Comitem Paulum filium Rack, Comite Paulo filio Irizlay homine domini Regis, et testimonio dicti Capituli separatam a terra domini Archiepiscopi Colocensis sub metis et limitacionibvs predictis per ipsum Comitem Paulum filium Rack factis se erectis reliquimus et dimisimus ipsi Comiti Nycolao, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus possidendam et habendam. Datum Bude septimo die quindenarum residencie exercitus, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

199.

István comes alországbirónak Korova helység határigazítására vonatkozó törvénykezési intézkedése az esztergami káptalanhoz, Benedek veszprémi püspök és Wech unokái közt. 1298.

Viris venerabilibus et discretis, dominis et amicis suis. Reuerendis Capitulo Strigoniensi Comes Stephanus Viceiudex Curie domini Regis se totum cum honore. Noueritis, quod cum iuxta formam litterarum Comitis Benedicti quondam Viceiudicis Curie Regie, in quibus tota series iudiciorum eiusdem continetur, venerabilis pater dominus B. Episcopus Wesprimiensis pars actor ex una parte, et Zuard, (et) Chaak Magistri, nepotes Weech, ac Petrus quondam frater eorundum, qui iam decessit, pars aduersa ex altera, super factis terre Koroa uocate, racione cuius contenditur inter partes, in quindenis residencie exercitus domini Regis presentibus duobus testimonijs uestris cum duobus hominibus domini Regis, uidelicet Laurencio magno de Jenew et Cosma de Kubulkuth accedere, et per illas metas, que in priuilegio Bele Regis continentur, ipso priuilegio Bele Regis, item alijs duobus priuilegijs vestris, et tercio priuilegio Conuentus Pilisiensis, per eosdem nepotes Weech inibi exhibitis, reambulare, et de ipsa terra contenciosa cognoscere, si sit intra metas in ipsis priuilegijs per eosdem Zuard et Chak Magistros exhibitis comprehensas ipsa terra contenciosa inclusa nec ne, debuissent; demum ipsis Zuard et Chaak Magistris personaliter pro se et Petro fratre eorum defuncto ab una parte, et Magistro Petro Cantore Vesprimiensi, et eciam Petro filio Ethey officiali ipsius domini Episcopi pro eodem domino Episcopo cum sufficientibus procuratorijs litteris ut actor ex altera comparuissent iterato coram nobis, exhibuerunt nobis litteras uestras, in quibus comperimus, quod licet ijdem nepotes Weech in ipsis quindenis residencie exercitus super facto ipsius terre contenciose cum ipsis duobus testimonijs vestris coram eisdem duobus ho-

minibus domini Regis accesserint, et omnia et singula, que in eisdem litteris Comitis Benedicti continentur, fecerint ut debuerunt: tamen quia ipse Comes Petrus officialis domini Episcopi pro eodem domino suo non potuit infirmitate prepedictus inibi comparere, et quidam qui loco sui inibi comparuit, exequi factum domini Episcopi suo modo non potuit, prout in uestris litteris per partes nobis exibitis contineri uidimus; statuimus partibus assumpmentibus, vt ambe partes in crastino festiuitatis Omnium Sanctorum proxime uenturo secundum continenciam ipsarum litterarum Comitis Benedicti presentibus duobus testimonijs vestris coram ipsis duobus hominibus domini Regis accedere debeant secundario super facto ipsius terre Koroa contenciose, et omnia illa, que in ipsis litteris Comitis Benedicti continentur et uidimus contineri, exequentur ad plenum, nichil penitus de continencia earundem diminuentes uel augentes. Post hec partes in octauis Omnium Sanctorum compareant coram nobis seriem tocius facti in litteris uestris exhibentes, et in ipsis octauis Omnium Sanctorum idem dominus Episcopus ante omnia soluet iudicium pro eo, quia in ipsis quindenis residencie exercitus ad ipsius terre contenciose factum personaliter non accessit, nec legitimus procurator suus inibi comparuit pro eodem. Datum Bude septimo die vicesimi secundi diei residencie exercitus anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

Kívül: Amicis suis Capitulo Strigoniensi pro Zuard et Chaak Magistris contra Episcopum Wesprimiensem ad factum terre Koroa ad crastinum festiuitatis Omnium Sanctorum et ad octauas Omnium Sanctorum ad Judicem.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

200.

Az esztergami káptalannak ugyanazon ügyet tárgyazó jelentése. 1298.

Viro nobili et honesto amico suo reuerendo Comiti Stephano Viceindici Curie domini Regis Magister Th. Prepositis et Capitulum Ecclesie Strigoniensis promptam amiciciam et paratam. Noueritis uestras litteras nos recepisse, inter cetera continentes, quod quia factum terre Korowa uocate, super qua inter venerabilem patrem dominum B. Episcopum Wesprimiensem ut actorem ex una parte, et Zuard ac Chaak Magistros nec non et Petrum fratrem eorum iam defunctum, nepotes videlicet Wech, ut defendentem ex altera, iuxta continenciam litterarum Comitis B(enedicti) Viceiudicis Curie Regie, per duos homines Regis, videlicet Laurencium Magistrum de Jeneu pro eodem domino Episcopo deputatum, et Cosmam de Kubulkuth pro ipsis nepotibus Wech ordinatum et transmissum sub duobus nostris testimonijs pro utraque parte assignatis; pro eo quod Comes Petrus officialis dicti Episcopi, per eundem dominum suum ad hoc destinatus, in quindenis scilicet residencie exercitus domini Regis super factis ipsius terre contenciose infirmitate accedere nequiuit inpeditus, et quidam qui loco ipsius comparuit dictum negocium exequi non potuit suo modo, parte aduersa, uidelicet nepotibus Wech supradictis, attendentibus, per omnia premissa et singula (igy) premissorum non extitit, ut debuit, plenarie exequutum; prout hec omnia ex tenore priorum litterarum nostrarum dicitis uos recollegisse. Tandem partibus assumentibus statuistis, vt ambe partes in crastino festiuitatis Omnium Sanctorum proxime nunc preterito,secundum continenciam ipsarum litterarum Comitis Benedicti, presentibus duobus testimonijs nostris coram eisdem duobus hominibus domini Regis partes accedere debeant secundario super faciem ipsius terre Korowa conten-

ciose, et omnia que in litteris eiusdem Comitis Benedicti continentur, exequi deberent cum effectu; petentes ad ipsum negocium nostra dari pro utraque parte testimonia exequendum. Nos autem uisis litteris uestris predictis per eosdem nepotes Wech nobis presentatis, vnum ex nobis virum ydoneum et fidedignum duximus destinandum una cum Cosma homine domini Regis supradicto; qui demum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi una cum eisdem nepotibus Wech super facíem diste terre Korowa contenciose in crastino festiuitatis Omuium Sanctorum iuxta tenorem uestrarum litterarum accessissent, et ijdem nepotes Wech parati erant ad omnia ea facienda, que in ipsis uestris litteris, nec non in litteris dicti Comitis Benedicti dinoscuntur contineri; idem uero dominus Episcopus Wesprimiensis nec per se nec per procuratorem suum super faciem eiusdem terre in ipso crastino Omnium Sanctorum venit (vel) accessit. Datum tercio die post festum Omnium Sanctorum anno Domini M°CC° nonagesimo octàuo.

Kívül: Comiti Stephano Vieeiudici Curie domini Regis pro nepotibus Wech contia B. Episcopum Wesprimiensem ad octauas Omnium Sanctorum.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

201.

Mikod bán a budai káptalan kiküldöttei elött végrendeletet tesz. 1298.

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum harum insinuacione litterarum volumus fieri manifestum; quod vir

nobilis Mykod Banus, iacens in lecto egritudinis, misso nuncio suo nos rogauit, vt aliquem uel aliquos ex nobis mitteremus, coram quibus suum conderet testamentum. Nos igitur iustis peticionibus eius inclinati, discretum virum Magistrum Stephanum Decanum, socium et concanonicum nostrum, et Magistrum Dominicum, Notarium Ecclesie nostre, curauimus ad ipsum destinare, qui postmodum ad nos reuersi, nobis dixerunt: quod idem Mykod Banus, eger corpore, sed mente sanus, coram ipsis, et coram alijs probis viris, inter ceteras ordinacioues suas, tale condidisset et ordinasset testamentum. Quod quasdam possessiones suas, Jenew et Chobolou vocatas, in partibus Transsiluanis, in Comitatu Doboka existentes, cum omnibus vtilitatibus earundem et pertinencijs, legasset et reliquisset domine Elyzabeth filie sue, consorti Johannis dicti Chente, et per eam suorum heredum successoribus, perhempniter possidendas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, suadente iusticia, prefate domine Elyzabeth, filie ipsius Mykud Bani, presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini M°CC° nonagesimo octauo. Magistro Johanne Cantore, Magistro Gregorio Custode, Stephano Decano, Nicolao, Lukachyo, et Andrea sacerdotibus, Jacobo et Benedicto Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Az egri káptalannak 1326-ki átiratából, melynek eredetije Pápai Lajosnészül. Tartoly Eszter birtokában van. Közli Szabó Károly.)

202.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethune Péter mester Szöllös örökbirtokában bizonyos birtokrészt adományozott Berkeez comesnek. 1298.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Petrus filius Petri dictus Pethune ad nostram accedens presenciam proposuit viua uoce, quod quandam particulam terre de terra sua hereditaria Zeleus nominata a parte aquilonali sitam, certis metis infrascriptis ab aliis terris suis separatam, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, ob merita seruiciorum Comitis Berkez seruientis sui, que tam dicti patris sui, quam ipsius temporibus, non formidans se exponere diuersis casibus fortune fideliter et laudabiliter inpendit, dedisset, donasset et contulisset eidem Comiti Berkez, et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam, et a nemine processu temporis per quempiam repetendam. Insuper obligauit se idem Magister Petrus et heredes suos, predictum Comitem Berkez, et heredes eiusdem vniuersos, ab omnibus racione ipsius terre inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus suis et expensis. Metas vero ipsius particule terre idem Magister Petrus taliter expressit coram nobis: quod prima meta incipit iuxta quandam terram suam Kasow vocatam a parte aquilonali; inde egreditur ad plagam meridionalem, et eundo iungit quendam locum, vbi due vie in modum crucis coniunguntur; et adhuc directe eundo pertransit quandam viam, que venit de Ladamach, et iungit quendam montem lapidosum, in quo reflectitur versus occidentem; et eundo ad ipsam plagam directe descendit super quendam ryuulum; et transeundo ipsum riuulum venit ad quandam vineam Taybazeley vocatam, et ibi reflectitur ite-

rato versus aquilonem; et iuxta metas terre Bary eundo iungit metas terre Chenohou vocate; abhinc eundo directe iungit iterato metas predicte terre Kasou, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam eiusdem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Mykou Custode, Egidio de Wng, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et aliis multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo octauo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Gregorio Electo Strigoniensi, Johanne Archiepiscopo Colocensi et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga-zöld selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

203.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bogadradvan nemzetségbeli Mihály, Lászlónak fia, leánynegyed fejében Synk helységben bizonyos birtokrészt engedett át nővéréuek. 1298.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Mychaele filio Ladizlay filij Chyz de genere Bogadraduan, vna cum Symone Bano filio Gregorij cognato suo ex vna parte, ab altera vero Blasio filio Chuch genero eiusdem Mychaelis coram nobis personaliter constitutis, per prefatum Mychaelem propositum extitit: quod quandam particulam de terra sua hereditaria Synk vocata abcisam, certis metis infrascriptis limitatam a parte meridionali, in Comitatu de Zemlynh existentem, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, dedisset et contulisset, et coram nobis dedit ac tradidit domine sorori sue vxori eiusdem Blasij racione quarte eiusdem domine, et per eam ipsi

Blasio et suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo pacifice possidendam et habendam. Mete autem, que ipsam particulam terre ab alia terra separant, prout ipse partes coram nobis recitarunt, hoc ordine exprimuntur: Primo incipit iuxta quendam fluuium Lykova vocatum, vbi sub vna arbore piri sunt due mete terree; deinde tendit ad unam arborem pomi, sub qua similiter sunt due mete terree; abhinc vadit ad quendam riuulum Synkpatacha nominatum, vbi intrat in ipsum riuulum; et eundo in eodem peruenit ad caput eiusdem; hinc procedendo a capite eiusdem riuuli versus orientem per quoddam *lygeth* eundo per continuas metas iungit quendam fluuium Bolckpataka vocatum, vbi sunt tres mete terree; exinde reflectitur versus meridiem, et iuxta ipsum fluuium eundo iungit magnam stratam, vbi iuxta ipsam stratam sunt due mete; et per eandem reflectitur uersus occidentem, et eundo iungit quandam arborem populeam; deinde descendit ad quoddam fossatum; de quo exeundo per metas iungit quandam arborem nucis, sub qua est meta; et abhinc evndo cadit in predictum fluuium Lykova; et eundo in eodem iungit metas capitales superius nominatas, et ibi terminatur. Insuper obligauit se idem Mychael et heredes suos, Blasium ac dominam antedictos, ac heredes eorum vniuersos racione predicte terre particule inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis, et in pacifica possessione ipsius particule terre indempniter conseruare. In cuius rei testimonium ad instanciam eiusdem Mykaelis presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mathya Cantore, Myko Custode, Martino de Pacha, Nycholao de Borsua, Johanne de Heves, Petro de Kemee Archydiachonis, et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo VIII°. Regnante Andrea Illustri Rege Vngarie, Gregorio Archielecto Strigoniensi, Johanne Cholocensi Archiepiscopo; et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

204.

Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz a Rimocha nevü földön tartott határjárásról. 1298.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Agriensis oraciones in Domino cum perpetua fidelitate. Receptis litteris memorialibus Comitis Benedicti Viceiudicts Curie uestre per Comitem Nycolaum filium Nycolay de genere Hunthpaznan nobis exhibitis, misimus hominem nostrum, coram quo Comes Paulus filius Irizlay homo uester accederet super faciem cuiusdam particule terre contenciose inter ipsum Comitem Nycolaum et venerabilem patrem dominum Johannem Archiepiscopum Colocensem Rymocha vocate, vsui quatuor aratrorum sufficientis, videlicet in terris arabilibus, pratis et siluis ; et Comes Paulus officialis eiusdem domini Archiepiscopi, cui ambe partes factum ipsius particule terre commiserunt decidendum, inter possessionem antedictam prefati domini Archiepiscopi Rymocha vocatam, et inter possessionem Comitis Nycolay memoati Kechege vocatam, inter quas ipsa contencio orta fuerat, presentibus eodem homine uestro et testimonio nostro, octauo die residencie presentis exercitus uestri erigeret metas iuxta scitum suum, et secundum quod eedem partes possessionis ipsarum parcium per ipsum Comitem Paulum distincte fierent et metis separate, idem dominus Archiepiscopus et ipse Comes Nycolaus deberent esse contenti, nec ullo unquam temporum processu litem possent super hoc susscitare. Demum idem homo noster cum ipsis Comite Nycolao et Comite Paulo officiali eiusdem domini Archiepiscopi ad nos reuersus nobis recitauit; quod in predictis octauis idem Comes Paulus presente eodem et homine uestro super faciem ipsius particule terre contenciose comparendo, cum eodem Comite Nycolao erexissent metas super eadem, quarum metarum cursus procedit in hunc modum: Primo incipit iuxta fluuium Ryma in

quodam loco Hulusukapathaka vocatum (így), vbi a parte occidentali sunt due mete terree de nouo erecte; inde egreditur uersus occidentem, iungit unam metam terream in prato existentem; de inde procedendo iuxta quendam kyspotok sub quadam arbore pomi est vna meta; abhinc eundo iungit duas metas sub quadam arbore pyry erectas; exinde parum reflectitur uersus aquilontm, et procedit ad unam metam, in qua est arbor kerci; inde reflectitur iterato uersus occidentem, iungit in uertice cuiusdam montis vnam arborem ilicis, sub qua est vna meta; abhinc adhuc uersus occidentem eundo descendit de ipso monte, iungit quendam locum Nogpotokzada vocatum, vbi sub duabus arboribus *bykfa* vocatis sunt due mete; de inde iungit metas per dominum Archiepiscopum antedictum erectas, et ascendit ad quoddam berch, et descendit de ipso similiter uersus occidentem iuxta quendam ryuulum Lamiztha nominatum; abhinc procedit per quandam terram nemorosam, iungit alium riuulum Lezneche pothoka uocatum, ubi sub quadam arbore *feneufa* nominata est meta vna; inde iungit Belapathakazada, et ibi terminatur. Et prefatus homo uester coram nobis comparendo omnia premissa et singula premissorum affirmauit consequenter. Dicimus eciam, quod idem Comes Nycolaus coram nobis comparendo, super illa particula terre, quam Comes Stephanus filius Jakou, et Martinus filius Petri de genere Hunthpaznan ab eodem domino Archiepiscopo reinpediuerant, a Nagpotokzada usque Belapothok incipiente uersus Rymocham, super qua eciam particula terre aurifodina esset, nullam contra ipsum dominum Archiepiscopum haberet accionem seu questionem. Datum in octauis Beati Galli Abbatis anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(István comes alországbirónak 1298-ki itéletleveléből, mint fentebb 198-ik szám alatt.)

205.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gumbai Kumpertnek fiai Ujvásár nevü birtokukat eladták Ongyai Péter comesnek. 1298.

Vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in salutis actore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod constituti personaliter coram nobis Kumperth, Mychael et Booch filij Kumperth de Gumba ab vna parte, Comes Petrus filius Andree de Ongya pro se, et fratre suo Comite Farkasio ab altera; ijdem Kumperth, Mychael et Booch viue uocis ministerio profitebantur, quod ipsi quandam possessionem ipsorum Wyuasar vocatam in Districtu Chollokuz habitam totam cum vniuersis vtilitatibus eiusdem et pertinencijs quocunque nomine censeantur, sub certis metis, quibus antiquitus possessa fuit, eidem Comiti Petro et fratri suo Farkasio, et per eos suis heredibus heredumque suorum successoribus pro triginta septem marcis denariorum Viennensium, marcam quamlibet decem pensis computando, ex integro habitis et receptis, dedisset, tradidisset et vendidisset, jure perpetuo irreuocabiliter tenendam semper et habendam; totum proprietatis et dominij, quod ad predictam possessionem Wyuasar quouis iure habere noscebantur, in iam dictos Comites Petrum et Farkasium et eorum posteritatem vniuersam conferentes transtulissent. Obligando se, quod quocunque processu temporum eosdem Petrum et Farkasium Comites, vel eorum posteritatem racione supradicte possessionis vellent forsitam molestare, extunc ijdem Kumperth, Mychael et Booch, aut sui successores seu heredos tenerentur expedire suis laboribus et expensis. In cuius vendicionis et empcionis memoriam presentes appensione sigilli nostri autentici roboratas duximus concedendas. Datum feria quinta

proxima post festum Beati Georgij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(A pozsonyi káptalannak 1347-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

206.

A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jordán comes Nádast birtokának egy részét eladta Hench comesnek. 1198.

Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Quoniam memorie nouercatur obliuio; dignum est, ut acta temporaliter gesta scripture testimonio fulciantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutus coram nobis Yordanus Comes, frater Arnoldi Comitis, cum filio suo Nycholao, pro se et filio suo Arnoldo ex parte vna, Hench Comes gener venerabilis patris domini nostri J. miseracione Diuina Episcopi Scepusiensis ex altera; idem Yordanus Comes personaliter est confessus: quod de terra sua de terra sua de villa Nadost quandam particulam vsui vnius aratri sufficientem cum mensura Regia prememorato Hench Comiti pro triginta quinque marcis finiti argenti, filijs suis consencientibus, ceteris cognatis et amicis suis permittentibus, vendidisset, predictam terre particulam eidem Hench Comiti cum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure hereditario perpetuo, quiete, pacifice possidendem pariter et habendam; sub eiusdem libertatis condicionibus, quibus predictam terram sepius memoratus Yordanus Comes primitus dinoscitur possedisse. Asseruit preterea antedictus Yordanus Comes, quod totam triginta quinque marcarum summam ab eodem Hench Comite plenariter et integre recepisset. Cuius terre mete hoc ordine distin-

guntur: Prima meta incipit in veteri meta terrea, que diuidit ab inuicem terras ville Vlenbach a terris Nadosti, tendens quasi sub modica obliquacione uersus orientem usque ad magnam viam uenientem de villa Vlenbach uersus Laucham; deinde ex directo ultra uie transitum in uertice protenditur ad locum, ubi est terminus terrarum ville Vlenbach et Comitis Yordani, et ibi est meta terrea; deinde in descensu montis ad partem meridionalem uergit directe per pratum usque ad riuulum, et in transitu riuuli inter viam et riuulum similiter est meta terrea; de eadem uero meta directe in ascensu montis procedit ad uerticem montis ad separacionem terrarum Yordani Comitis et ville Kurtuelis, ubi similiter meta terrea est erecta; deinde uersus occidentem ex directo flectitur ad antiquas metas terre Nadost, ubi terre Kurtuelis et Nadost ab inuicem separantur; de eadem autem meta directe ad aquilonem descendendo ad pratum, per transitum prati in ascensu montis reuertitur ad priorem metam; et sicdicte terre mete terminantur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessi simus litteras sigilli nostri testimonio roboratas. Datum sabbato proximo ante quindenas Pentecostes, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ a budai kir. kamarai levéltárban.)

207.

A nagyváradi káptalan átirja a nagyváradi konventnek Sunkulus, Berthen és Jofamező közti határok iránt 1264-ki egyezkedést tárgyazó bizonyáglevelét. 1298.

Capitulum Ecclesie Varadiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum

tenore presencium volumus fieri manifestum, quod Comes Thomas filius Pongracij de genere Chanad feria quarta proxima ante diem medij quadragesime anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo coram nobis personaliter constitutus litteras domini nostri Andree Dei gracia inclyti Regis Hungarie nobis presentauit tenorem huiusmedi confinentem:

Andreas, D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 194. sz. a.)

Nos igitur mandato Regio obedientes exemplar priuilegij predicti Conuentus Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi super quibusdam possessionibus ipsius Comitis Thome, Sunkulus, Berthen et Jofamezew nominatis confectum, et in nostro registro reconditum, non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum de verbo ad verbum rescribi fecimus nostro sigillo pendente confirmando. Cuius tenor talis est:

Johannes Prepositus stb. (következik a váradi konventnek 1264-ki bizonyságlevele mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 120. l.)

(Báthory István erdélyi vajda 1575.ki oktávás átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

208.

A keresztesek felhévvizi konventnek bizonyságlevele, hogy Péter Tenkeleunek fia a nejének Ysalchnak járó leánynegyedre nézve Pereki Márton fiaitól kielégittetett. 1298.

Nos frater Jacobus Prior, et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis memorie commendamus significantes vniuersis; quod Petrus filius Tenkelea

vna cum domina vxore sua Ysalch uocata filia Job ex una parte, Nicolaus et Johannes ac Balenth filij Martini de Perek ex altera, in nostri presencia constituti personaliter; in causa quam idem Petrus racione quarte dominam vxorem suam Ysalch antedictam de ipsa terra Perek contingentis contra eosdem filios Martini in linea consanguinitatis eiusdem domine propinquiores cognatos suos, scilicet contra filios fratris patris Ysalch, mouere intendebat, arbitrio Gregorij sacerdotis de Sancto Nicolao, Comitis Petri filij Inok, et Comitis Benedicti fratris Kuch persolutis tribus fertonibus ipsi Petro et domine Ysalch prefate per eosdem filios Martini, racione predicte quarte et rerum de rebus patris sui Job debitarum dictus Petrus et eadem domina confessi sunt habuisse satisfaccionem. Super quo facto predictos filios Martini ac heredes eorundem eadem domina racione quarte sue ipsam contingentis, et rerum sibi reuoluendarum, reddidit expeditos, in omnino absolutos; ita quod nullus heredum eiusdem domine de cetero audeat racione sue quarte ipsos filios Martini uel heredes eorundem attemptare. Datum in crastino festiuitatis Sancti Laurencij anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

209.

A sághi konventnek bizonyságlevele, hogy Szent-Valpurgai Benedek Dersynében lévő birtokrészét a Dersynei nemeseknek elzálogositotta. 1298.

Nos Ladizlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis de Saag damus pro memoria, quod Benedictus filius Iuan de Sancta Walpurga, sicut dicebat, ex vna parte; Herke filius Kalmani de Dersyne pro se (et pro) Georgio et Luca fratribus suis, ac Adam filius Mathie de eadem ab altera, ad nostram accedentes presenciam dixerunt: quod

predictus Benedictus ipsam particulam terre sue empticie in Dersyne existentem, ad vsum quatuor aratrorum sufficientem, quam memoratis (Herke) filio Kalmani et Adam filio Mathie mediantibus prioribus litteris nostris pro tribus marcis Banalibus a se plene habitis et receptis vsque ad terciam reuolucionem festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste pignori obligauerat, eandem particulam terre ex arbitrio proprie sue voluntatis a festo Assumpcionis Beate Virginis proxime venturo vsque ad terciam reuolucionem eiusdem festi Assumpcionis reliquit et permisit tenendam, habendam et possidendam iuxta formam et statum priorum nostrarum litterarum ad hoc emanatarum eisdem filio Kalmani et Adam, qui similiter sic esse voluerunt, medio tempore tamen nullam incurrentes grauitatem. Adiecerunt eciam partes, quod adueniente termino solucionis prenotate Comes Jacobus filius Haholdi, vel filij eiusdem, exhibitores harum litterarum super ipsa solucione confectarum, persoluendo pecuniam superius nominatam sint ad negocium presentem accepturi; cetera sicut in prioribus litteris nostris continetur, excepta prorogacione, permanendo. Datum sexta feria proxima post octauas Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie 'Sembery Béla úr levéltárában; néhai Rath Károly közleménye.)

210.

A somogyvári konventnek bizonyságlevele, hogy Darowi Salamon mester leánya Atrych kiházasitása alkalmával, neki és jegyesének Deushyda helységet átengedte. 1298.

(C)onuentus Monasterij Sancti Egidii de Simigyo omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis auctore. Ad vniuersorum

noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Salomon filius Nicolai de Darow, Stephanus et Thomas filij eiusdem, nec non vir religiosus frater Paulus Abbas et Prelatus noster, compater eiusdem Magistri Salomonis ab vna parte; Magister Stephanus filius Symonis de Gywad ex altera, coram nobis personaliter constituti; idem Magister Salomon confessus est viua uoce, quod ex consensu et uoluntate predictorum filiorum suorum quandam possessionem suam Deushyda vocatam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, in die subarracionis domine filie sue nomine Anych, consortis videlicet eiusdem Magistri Stephani, dedisset, tradidisset et condonasset predicto domino Stephano sponso suo, ac domine vxori eiusdem sibi, et eorum heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam. Quam quidem condonacionem Prelatus noster prescriptus, presentibus ambabus partibus, affirmauit et assecurauit fuisse et fecisse eundem Magistrum Salomonem in presencia ipsius et aliorum nobilium, qui in ipsa subarracione et in contractu nupciarum presentes fuerant modo superius annotato. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem partis vtriusque presentes dedimus litteras nostras sigilli nostri munimine communitas. Datum in quindenis Penthecostes anno Domini millesimo CC° nonagesimo octauo. Viro religioso Prelato nostro prenotato, Alexandre Decano, Petro Custode, Nicolao Cantore, Johanne celerario, ceterisque fratribus ibidem existentibus.

(A székesfehérvári káptalannak „Bartholomeus de Twl famulus nobilis domine filie Johannis filij Dominici de Oztupan, neptis videlicet Salomonis de Darow, consortisque Magistri Petri de Gerek, vice et nomine eiusdem domine“ kérésére 1365. „secundo die festi Natiuitatis Beate Virginis“ kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

211.

A keresztesek uj-udvari konventjének bizonyságlevele, hogy Damasa nemzetségbeli Adorjan fiai Mura, Rednuk, Benezygy és Béldban lévö birtokukat István mest-r, Hohold comes fiának eladták 1298.

Nos Conuentus fratrum Cruciferorum Domus Hospitalis de Noua Curia significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem; quod Stephanus et Petrus filij Adriani de genere Damasa, pro se et pro Mychaele ac Paulo fratribus suis, filijs eiusdem Adriani, personaliter coram nobis comparendo, terram ipsorum hereditariam Mura uocatam, cum duabus sessionibus in eadem Mura et Rednuk existentibus; item duas particulas terre eorum empticias Benezygy et Bela nuncupatas, et porcionem eorundem in quadam silua Nogyobod dicta existentem, inter Drauam et Muram adiacentem, et contiguam fluuio predicto Mura, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs earundem, aquis scilicet, siluis et fenetis ac locis molendinorum, iuxta estimacionem nobilium virorum cognatorum suorum et uicinorum, Damasa scilicet et Ladizlai de genere Damasa, Nycolai filij Akus, Nycolai filij Pauli, Bartholomei generi Alexandri, Gregori filij Olyueri, Lorandi claudi, ac Hertinyg, quos idem Stephanus et Petrus adduxerant ad estimandam terram antedictam; licet tamen predicta terra, si populosa fuisset, maioris ualoris esset et precij; sed quia desolata uidebatur et habitatoribus inquieta, omnique carens comodo, pro uiginti marcis denariorum confessi sunt uendidisse Magistro Stephano filio Comitis Hoholdi iure perpetuo, et suorum heredum successoribus possidendam et habendam, sumpnam pecunie ad plenum recepisse affirmantes ab eodem. Quam scilicet terram, secundum formam priorum litterarum nostrarum memorialium, a festo Beati Georgij martiris usque octauas Pentecostes pro quinque marcis pignori zbligauerant Magistro Stephano prenotato, et pro omissione

termini solucionis et redempcionis alias quinque marcas racione dupli incurrerant, ad quod se ultronea obligauerant uoluntate. Taliter eciam se obligarunt, quod ijdem Stephanus et Petrus, ac ipsorum posteritates, ab omnibus impetitoribus predicte terre prefatum Magistrum Stephanum et suos successores tenerentur expedire; et si expedire non possent, extunc tantam et tante utilitatis, qualem de predicto Magistro auferent, pro ipsis dare tenebuntur de ipsorum hereditaria possessione in alio loco existenti Magistro Stephano et eiusdem heredibus supradictis. Cuius quidem terrarum mete sic distinguntur: Incipit enim prima meta in fluuioMura a parte terre Andre filij Dominici, quam similiter uendidit prefatus Andreas Magistro Stephano antedicto; et idem uadit uersus meridiem ad unum lacum, et per unam uallem directe uadit ad unam malakam Valizka uocatam; deinde uadit ad aliam malakam Crazna uocatam; et per eandem tendit usque fluuium Rednuk, ibique diuertit ad orientem et peruenit ad fluuium Zygnyk; ibi iam diuertit ad aquilonem, iuxta unum riuulum eundo incidit iterum in fluuium Mura, ubi separat a terris filiorum Alexandri et Paridis, ibique terminatur. Discursiones predictarum metarum coram Notario nostro per nos expedicione parcium predictarum ad hoc transmisso sunt designata (igy), nullo penitus contradictore existente. In cuius uendicionis memoriam et perpetuam firmitatem concessimus litteras nostro sigillo roboratas. Datum in quindenis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie börhártyán, sárga-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

212.

Roland a királyi udvar birájának törvénykezési bizonysága a Széplak helység harmadrészeiről Osl comes maradékai közt történt intézkedése tárgyában. 1298. körül.

Nos Rolandus Judex Aule Regie significamus omnibus, quod Thoma filio Osl Comitis ab una parte, et Benedicto filio Osl iunioris ex altera constitutis coram nobis, presentibus eciam quibusdam cognatis eorum; Benedictus nominatus confessus est, terciam partem terre de Zeploc cum suis pertinencijs et utilitatibus, que sui iuris erant dicto Thome pro quinquaginta marcis argenti vendidisse perpetuo iure possidendam; et cum idem Benedictus Balduino Comiti filio Jule Comitis, in debito quinquaginta marcarum fuisset obligatus, dictas quinquaginta marcas, quas a Thoma erat recepturus pro tercia supradicte terre, Balduino Comiti pro debito suo assignauit coram nobis ab eodem Thoma recepiendas. Et huic facto Balduinus Comes personaliter astans consensit, habens Benedictum supradictum a debito quinquaginta marcarum, quo sibi tenebatur, penitus expeditum. Partes autem huius vendicionis et empcionis seriem processu temporis violare precauentes, presentes litteras a nobis sibi concedi postularunt propter memoriam rei in nostra geste presencia. Datum Budude (így) in festo Apostolorum Sy(monis) et Jude.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

213.

III. Endre királynak törvénykezési kiadványa az Aba nemzetség tagjai közt történt birtokosztályról. 1299.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod cum Lukach, Petrus, Demetrius, Stephanus et Ladizlaus, filij Comitis Petri de genere Aba, discretum uirum Magistrum Ladizlaum Prepositum Ecclesie Tytuliensis aule nostre Vice-Cancellarium, dilectum et fidelem nostrum, Demetrium, Nicocolaum et Alexandrum Magistros, filios Comitis Alexandri, patrueles fratres eorundem super quibusdam possessionibus Nekche, Pagraach, Radauan et Scentmihal vocatis ultra Drawam existentibus traxissent in causam coram nobis, et tanden eisdem Lukach, Petro ac Demetrio pro se, Stephano et Ladizlao fratribus suis memoratis cum procuratorijs litteris nostris ex una parte; et prefatis Magistro Ladizlao Preposito, Demetrio et Alexandro, similiter pro se et pro predicto Nicolao fratre ipsorum eciam cum procuratorijs litteris nostris coram nobis personaliter comparentibus ex altera, in Congregacione Regni nostri Generali ijdem filij Comitis Petri contra memoratos Ladizlaum Prepositum et fratres suos, sedentibus nobis pro tribunali, et assidentibus venerabilibus patribus Petro Transiluane et Haab Wacyensis Dei gracia Ecclesiarum Episcopis, Dominico Magistro Tawarnicorum nostrorum, Magistro St. Judice Curie nostre, Magistro Demetrio Posoniensi et de Zolum, Thoma Comite Nytriensi et Borsyensi, ac aliis quam pluribus Baronibus et Nobilibus Regni nostri, proposuissent in figura Judicij in hunc modum: quod ijdem Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui medietatem possessionum predictarum, quam ad ipsos dicebant de iure perti-

nere, detinerent uiolenter in ipsorum preiudicium et grauamen. E conuerso autem dicti Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui respondentes dixissent, quod in memoratis possessionibus ijdem filij Comitis Petri nullam penitus haberent porcionem, sed eedem possessiones totaliter de iure ad ipsos pertinerent; et asscrcionem suam iam factam in instanti cum priuilegijs dominorum Bele et Stephani illustrium Regum Hungarie felicium recordacionum euidentissime comprobassent. Quibus uisis non abilitis, non cancellatis, nec in aliqua sui parte uiciatis; sed ab omni suspicionis scrupulo puris, easdem possessiones, vna cum prefatis venerabilibus patribus, Baronibus ac Nobilibus Regni nostri sentencialiter decreuimus: Vt dimidietas possessionum supradictarum dictis filijs Comitis Petri non conueniret. Tamen postmodum huiusmodi sentencijs iam perlatis, petentibus partibus et assumentibus, commisimus ipsam causam arbitrio Magistri Petri fili Compouldy, Magistri Deseu Comitis Gumuriensis et de Borsoth, Magistri Farkasij filij Folkus, Magistri Aladari filij Chete, Detrici et Georgij filiorum Symonis, Michaelis filij Merhardi, Feldrici fratris Belus, et Petri filij Michaelis. Qui cum eisdem partibus ad nos personaliter accedentes nobis retulerunt concorditer oraculo uiue uocis: quod propter bonum pacis ijdem Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui prefatas possessiones Rodoan et Scenthmyhal uocatas reliquissent ipsis filijs Comitis Petri et eorum heredibus possidendas in perpetuum pacifice et quiete; memoratis uero possessionibus Nekche et Pagraach nuncupatis remanentibus filijs Comitis Alexandri et eorum heredibus heredumque suorum successoribus similiter perpetuo possidendis. Preterea partes nobis retulerunt super diuisione in alijs possessionibus eorum inter ipsos habita: quod quandam possessionem suam empticiam Lypould nuncupatam cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis certis metis separando in duas partes diuisissent, ex quibus una pars a parte meridionali sita, cum vniuersis utilitatibus suis, videlicet vna cum Castro Elusku nuncupato, et specialiter cum terris de iuxta fluuium Toph adiacentibus, cessisset filijs Comitis Alexandri antedictis, et suis heredibus perpetuo possidenda et habenda; reliqua parte eiusdem terre a parte aquilonali existente cum omnibus utilitatibus et pertinencijs

suis filijs Comitis Petri et heredibus eorundem similiter possidenda perpetuo remanente. Mete autem, que separant porcionem utriusque partis ab inuicem, hoc ordine distinguntur: Prima siquidem meta incipit super duas arbores ilicis a parte occidentali iuxta terram Regnouldi quondam Palatini Zakula vocatam; deinde per quandam semitam tendit versus partem orientalem, et descendit ad quendam riuulum Triztynyk nominatum; abhinc transeundo ipsum riuulum per eandem semitam ascendit ad quendam montem, et eundo paululum in planicie uenit ad quandam viam, que uenit de villa Chizete; posthec eundo per eandem viam uenit ad quendam riuulum Lypoulchpotoka apellatum, et ibi transeundo per ipsum fluuium tendit per quendam monticulum Beerch uocatum, et in cacumine eiusdem monticuli progreditur versus partem aquilonem; et deinde descendendo de eodem monticulo per eandem viam diuertit iterum ad partem orientalem, et uenit ad quendam riuulum; et deinde diuertendo iterum ad partem aquilonem, per eundem riuulum ascendendo uenit ad quendam fontem, qui est iuxta curtem seu possessionem eorundem; et deinde transeundo uenit ad ecclesiam Sancti Regis Ladizlai; et abeadem ecclesia descendendo per villam uersus orientem uenit ad quasdam arbores nucum, que sunt iuxta fluuium Ilsua; et iuxta eundem fluuium ascendendo uenit usque ad alium fluuium Nogpotok nominatum, ubi ijdem fluuij in unum coniunguntur; deinde ascendendo per ipsum fluuium Nogpotok uadit usque ad Scaraspotok; deinde uadit usque ad siluam, et ibi cadit ad quandam viam, que uenit de Soukuuth; et transeundo per eandem viam venit ad siluam; et eundo per eandem siluam uenit ad quandam magnam vallem Lobou nuncupatam; deinde transeundo ipsam vallem vadit per eandem viam ad quendam magnum montem; et descendendo de eodem monte uenit ad quendam fluuium Lamnicha uocatum; et descendendo iuxta eundem fluuium per ipsam viam uenit ad quendam locum uenacionis Bykachlesy nominatum; et ibi relinquendo ipsam viam diuertit uersus plagas aquilonis; et eundo iuxta alpes uenit ad quendam lapidem qui uocatur Solunku; deinde eundo uenit ad quendam montem Oblik uocatum, ubi continuatur terris Regalibus pertinentibus ad Sarus, et ibi terminatur. Hoc adiecto, quod *si*

minera auri et argenti, uel cuiusuis generis metallorum, aut salifodina seu puteus salis reperta sunt uel reperiri poterint in futurum in possessione memorata, videlicet in porcione utriusque, prouentus huiusmodi partes communiter percipient et habebunt, *cultores autem seu operarij metallorum eorundem et salifodine seu putey salis ad* illam partem pertinebunt, in cuius porcione reperta fuerint metalla, sales et puteus salis memorata; et pecuniam ad opus incoandum ipsis operarijs partes dare communiter tenebuntur. Item possessiones Chabamezey, Zurdukybene, Werustou, Kompoulth, Fonchol et Pata, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis cesserunt in ius et proprietatem filiorum Alexandri et eorum heredibus (igy) perpetuo possidende; item possessionibus Zeekwdwor, Wasyan, Arkychalan et alijs, quas habent inter fluuios Feyrkyrus et Morus cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis cedentibus filijs Comitis Petri, et heredibus eorundem similiter perpetuo possidendis. Ita quod ad recuperacionem possessionum alienatarum, que in diuisione utrisque partibus cessisse dignoscuntur; partes adinuicem se iuuare tenebuntur proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes eisdem partibus concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Et quia sigillum nostrum idem Magister Ladizlaus Prepositus Tytuliensis tenet siue portat: ad maiorem huius facti certitudinem et uberiorem cautelam, ac suspicionem euitandam, presentibus eciam sigilla venerabilis patris domini Johannis Dei gracia Archiepiscopi Colocensis aule nostre Cancellarij, ac Omodei Palatini, dilectorum et fidelium nostrorum apponi fecimus et appendi. Datum per manus eiusdem Magistri Ladizlai Prepositi anno Domini M°CC° nonagesimo nono, quinto kalendas Augusti, Regni autem nostri anno nono.

(A budai káptalannak ugyan 1299-ki átiratából; a budai kír. kamarai levéltárban.)

214.

III. Endre királynak Muslan birtokát tárgyazó adománya Simon comes, Simonnak fia számára. 1299.

Nos Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgaricque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium s(aluatore. Regie Maiest)atis munificencia debet non inmerito fidelitates — — — — — — cuique iuxta suorum exigenciam meritorum respondere in muneribus donatiuis, ut alij ipsorum exemplo — — — — — — facilius inuitentur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod (Symon Comes filius Symonis) ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras patentes super collacione cuiusdam terre (Muslan vocate, petens) a nobis cum instancia (humiliter supplicando, ut easdem) acceptare, et nostris litteris priuilegia(libus) dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum nostrarum patencium tenor talis est:

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis; quod Comes Symon filius Symonis fidelis noster ad nostram accedens presenciam quamdam terram Mathey uidelicet sine herede decedentis Muslan nuncupatam quondam Castri, nostre collacioni pertinentem, pro suis fidelitatibus et seruicijs a nobis sibi dari postulauit. Verum quia nostre Excellencie non constabat, utrum predicta terra pertineat nostre collacioni nec ne, fidelibus nostris Capitulo Jauriensi dedimus in mandatis, ut ipsorum mitterent ydoneum testimonium, coram quo Perlym homo noster reambularet predictam terram, presentibu commetancis et uicinis, et statueret eidem Comiti Symon possidendam, si non fieret contradictum; contradictores contra eundem Symonem ad nostram Presenciam euocando; et post hec seriem ipsius negocij, et specialiter nomina contra-

dictorum, qualitatem et quantitatem ipsius terre, maxime si eadem terra nostre collacioni Regie pertineat nec ne, nobis fideliter rescriberent in eorum litteris seriatim. Quod quidem Capitulum nostre Maiestati rescripsit in hunc modum: quod predictus Perlym homo noster presente testimonio ipsorum accessisset super predicte terre faciem Mathey antedicti, et ipsam sciuisset et inuenisset nostre collacioni pertinentem, eo quod dictus Matheus decesserit filiorum solacio destitutus; et conuocatis commetaneis et uicinis ipsius terre, uidelicet Perluph, Nicolao filio Philipi, Bartholomeo, Nicolao, et prefato Perlim de Muslan, ac alijs cognatis eorum, eandem terram ad usum trium aratrorum, sicut uisu considerare potuerunt, sufficientem, in antiquis metis et terminis, antedicto Comiti Symoni statuisset, nullo penitus contradictore existente. Hoc tamen declarato, quod de dote uxoris dicti Mathey, et de quarta trium filiarum eiusdem, ipse Comes Symon assumpsisset satisfaccre, sicut requireret ordo juris. Nos itaque considerantes fidelitates eiusdem Comitis Symonis, que nostre Celsitudini cum omni fidelitate exhibuit et inpendit vt fideliter sic deuote, prefatam terram Mathey sine herede decedentis, Muslan uocatam, vsui trium aratrorum sufficientem, cum suis utilitalibus et pertinencijs vniuersis, dicto Comiti Symoni, et per eum filijs suis dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam, tenendam et habendam; et cum presentes reportate fuerint, super hoc nostrum priuilegium concedemus Comiti Symoni memorato. Datum Bude in crastino festiuitatis diey Omnium Sanctorum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono (? octavo).

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus (prefati Comi)tis Symonis fauorabiliter inclinati, predictas litteras (nostras patentes) non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas de uerbo ad uerbum (presen)tibus insertas, ratas habentes et acceptas auctoritate presencium duximus confirmandas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris fratris Anthonij de Ordine Minorum (Dei gracia) Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis no-

stri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono, decimo et octauo kalendas Maij, Regni autem nostri anno nono.

(Eredetie bőrhártyáu, melyről sárga-zöld selyemzsinóron a pecsét töredéke függ; a budai kir. kamarai levéitárban.)

215

VIII. Bonifácz pápa Jakabot ferenczrendi szerzetest kinevezi jadrai érseknek. 1299.

Bonifacius Episcopss servus servorum Dei venerabili fratri Jacobo Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Pastoralis officii cura etc. Sane Jadrensi Ecclesia per obitum bone memorie Henrici Jadrensis Archiepiscopi, qui nuper apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, pastoris solatio destituta, Nos ad eiusdem Ecclesie quietum statum et prosperum paterne sollicitudinis studio intendentes, ordinationem et dispositionem ipsius Ecclesie hac vice provisioni Sedis Apostolice duximus reservandam; decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter aut ignoranter per quemcunque et quoscunque contingeret attemptari. Volentes igitur, prout ad nostrum spectat officium, obviare dispendiis, que possent ex prolixe vacationis instantia eidem Jadrensi Ecclesie imminere; considerantes etiam probitatis merita grandia et virtutum dotes multiplices, quibus dono Superni Numinis nosceris insignitus; et propterea spem gerentes indubiam, firmamque fiduciam obtinentes, quod per tue laudabilis circumspectionis industriam, cum celebris fame preconium, quod multorum relatio fidedigna confirmat, te referat in spiritualibus et temporalibus circumspectum prefata Jadrensis Ecclesia, Deo favente, proficiat in utrisque, deliberatione cum fratribus nostris super hoc habita diligenti, te Ordinis Minorum Professorem, dicte Jadrensi Ecclesie de fra-

trum ipsorum consilio et Apostolice pletudine potestatis preficimus in Archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committentes, tibique facientes per venerabilem fratrem nostrum M. Episcopum Portuensem munus consecrationis impendi; firma concepta fiducia quod dirigente Domino actus tuos eidem Jadrensi Ecclesie per tuam curiosam solertiam, tuumque ministerium studiosum honoris et prosperitatis multiplicis, Deo propitio, desiderata proueniant incrementa. Ideoque fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus; quatenus nostris et Apostolice Sedis beneplacitis sub prompte humilitatis officio te coaptans, et reverenter suscipiens impositum a Domino tibi onus, eiusdem Jadrensis Ecclesie curam sollicitam gerere studeas, eiusque vacare profectibus non omittas, gregem Dominicum tue in illa discretioni commissum, doctrina verbi et operis informando, ita quod ipsa Ecclesia per tue diligentie studium laudabilibus in spiritualibus et temporalibus ad Divini nominis gloriam consurgat augmentis. Datum Anagnie XVII. kalendas Julii Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. Capitulo Ecclesie Jadrensis, Clero et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, vasallis et uniuersis suffraganeis Ecclesie Jadrensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 116. l.)

216.

VIII. Bonifácz pápa az érseki palliumot küldi Jakab jadrai érseknek. 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Jacobo Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum, insigne videlicet pontificalis officii, a nobis cum ea, qua decuit, instantia postulasses; Nos

tuis supplicationibus annuentes, ipsum de corpore Beati Petri sumptum tibi per dilectos filios nostros Matheum Sancte Marie in Porticu, Neapoleonem Sancti Adriani, Petrum Sancte Marie Nove, et Richardum Sancti Eustachii Diaconos Cardinales duximus assignandum, prestito a te nostre et Ecclesie Romane nomine fidelitatis solite iuramento, ut illo intra Ecclesiam tuam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut signum igitur non discrepet a signato, sed quod geris exterius, intus serves in mente; fraternitatem tuam monemus attentius et hortamur, quatenus humilitatem et iustitiam, dante Domino, qui dat munera et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et Jadrensem Ecclesiam sponsam tuam cures sollicite, actore Domino, incrementis in spiritualibus et temporalibus ampliare. Datum Anagnie kalendis Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 116. l.)

217.

VIII. Bonifácz pápa felhatalmazza Jakab jadrai érseket, hogy több személyt az őket sajtó egyházbüntetés alol felmentheti 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Exposuit nobis tua fraternitas; quod nonnulli Prelati ecclesiasticeque persone, regulares et seculares, tue Civitatis et Diocesis in reparatione murorum Civitatis eiusdem, qui olim destructi fuerant, de proventibus et bonis ecclesiasticis sub adiutorii vel doni nomine officialibus et aliis laicis dicte Civitatis certas persolverunt pecunie quantitates, iidem-

que officiales et laici exegerunt et receperunt dictas quantitates pecunie ab eisdem; ac nichilominus Universitas Civitatis eiusdem culpabilis extitit in premissis, contra constitutionem nostram super hoc editam temere veniendo. Propter quod iidem Prelati, ecclesiastice persone, officiales et laici excommunicationis, dictaque Universitas interdicti sententias iuxta tenorem constitutionis huiusmodi incurrerunt, ac dicti Prelati et persone ecclesiastice non abstinendo postmodum a Divinis, notam irregularitatis contraxisse noscuntur. Quare nobis humiliter supplicasti, ut eorum providere saluti misericorditer curaremus. Nos itaque tuis supplicationibus inclinati, absolvendi huiusmodi excommunicatos ab eadem excommunicationis sentencia, et interdictum huiusmodi iuxta formam Ecclesie relaxandi, et dispensandi hac vice cum talibus, dummodo in in contemptum Clavium non immiscuerunt se Divinis, super irregularitate, quam exinde contraxerunt, plenam tibi auctotate presentium concedimus facultatem, iniunctis eis propter hoc, quod de Jure fuerit iniungendum. Datum Anagnie V. nonas Julii, Ponticatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia II köt. 117. l.)

218.

VIII. Bonifácz pápa Jakab jadrai érseknek engedélyt ad, hogy megyebeli papjaitól adakozásokat követelhesse az egyházát terhelő adósságok törlesztése végett. 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabli atri . . . Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Magne devotionis affectus, quam ad nos et Romanam Ecclesiam habere dinosceris, promeretur, ut ad ea, que consonent votis tuis, Apostolice benignitatis gratiam ex-

tendamus. Cum itaque, sicut asseris, Jadrensis Ecclesia gravibus prematur oneribus debitorum; Nos tuis supplicationibus inclinati, fraternitati tue compellendi auctoritate nostra per te, vel per alium seu alios, Prelatos et personas quaslibet ecclesiasticas, religiosas vel seculares, cuiuscunque ordinis vel conditionis existant, Cathedralis et aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium et Domorum exemptorum et non exemptorum Jadrensis Civitatis et Diocesis per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, ad exhibendum tibi moderatum subsidium pro huiusmodi oneribus relevandis. Non obstantibus quibuscunque privilegijs et indulgentiis Apostolicis, per que prelati et persona predicti possent in hac parte quomodolibet se tueri; de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda esset in nostris litteris mentio specialis, plenam auctoritate presentium concedimus potestatem. Datum Anagnie V. nonas Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Menumenta Slavorum Meridlonalium historiam illustrantia I. köt. 117. l.)

219.

VIII. Bonifácz pápa a nyúlsgigeti apáczazárda és Buda város közt, az ottani vámjövedelmek iránt fennforgó egyenetlenséyek tárgyábzn, Gergelyt esztergami erseket küldi ki birónak 1299.

Bonifscius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio G. Electo Strigoniensi salutem et Apostolicam benedictionem Significaxunt nobis ... Priorissa et Conuentus Monasterij Sancte Marie de Insula per Priorissam soliti gubernari, Ordinis Sancti Augustini, secundum instituta et sub cura Ordinis Fratrum Predicatorum uiuentes, Vesprimiensis Diocesis, nobis proposuerunt, quod Judex et duodecim Jurati, e Vniuersitas ville Budensis dicte.

Diocesis, ipsas, quominus uectigalia et tributa de rebus uenalibus, que de dicta villa ad quascunque nundinas deferuntur, prout ipsis ex concessione clare memorie Bele Regis Vngarie facta, eis de huiusmodi uectigalibus et tributis, tunc ad Regem eundem spectantibus, competit percipere, et exigere libere ualeant, contra iustitiam impedire presumunt. Quocirca discretioni tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus partibus conuocatis audias causam, et appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreueris per censuram ecclesiasticam firmiter obseruari; prouiso, ne in predictam vniuersitatem excommunicationis uel interdicti sententiam proferas, nisi super hoc a nobis mandatum receperis speciale. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio uel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante compellas ueritati testimonium perhibere. Datum Laterani V. idus Decembris, Pontificatus nostri anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pápa ólompecsétje, egyszerű kenderzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárában.)

220.

Roland nádor előtt a Buskfölde és Korityán közti határoknak szabályozása. 1299.

Constitucio metarum inter Bwksclok et Chorithian.

Primo incipit prope quandam vallem, que inter terras Nyaragh et Ormos predictam descendit versus meridiem, vbi ipsa vallis iungit vallem modicam Korithweld vocatam, ibi a parte orientali sunt mete tres, que separant inter terras Nyaragh, Ormus et Korithian predictas; inde egreditur versus meridiem per eandem vallem Thwissesveulg vocatam iungit arbores piry, et pertransseundo ipsas est meta terrea; inde eundo directe per fluuium Pothok vocatum, qui flunius in ipsa valle tempore aquoso currit, et cadit in

fluuium Zwcha vocatum, peruenit ad duas arbores piry, sub quarum vna est meta terrea; et pertransseundo ipsum fluuium eundo directe exilit aliud fluuium similiter Zwha vocatum; et eundo adhuc versus meridiem in terra arabili iungit duas arbores piry, sub quarum vna est meta, et alia est in meta; et adhuc eundo directe per binas et binas metas ascendit versus Kaza super berch, et peruenit ad tres metas, que separant inter Kaza et Corithian et Nyargh supradictas, et ibi terminantur.

(Roland nádor 1299-ki okmányából XIV. századi feljegyzés, a budai kir. kamarai levéltárban.)

221.

Roland nádor előtt Jákófalva helység határainak szabályozása. 1299.

Super Jakowfalwa.

Signa ipsius particule terre Nyarag, per que a sua terra propria separatur, videlicet quam terram Jakow Ruffus filius Sebastiani possidebat, mete sunt hee, sicut dixit: Primo incipit super cacumine montis prope quandam fossatham Radikpataka vocata a parte orientali, vbi est vna meta terrea; inde egreditur versus aquilonem, et in latere ipsius montis cadit in ipsam fossatam Radikpataka vocata; et descendendo in eandem cadit in fluuium Zwha vocatum, et ibi reflectitur versus occidentem in eodem fluuio; et eundo jungit terram Bwrk, et ibi tenet metas cum Burk. Datum in crastino octauarum Pentecosthen in villa Edelen anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

(Papiron XIV. századi feljegyzés a budai kir. kamarai levéltárban.)

222.

Endre egri püspöknek a Chenke helységre vonatkozó lelkészi jogositványt tárgyazó itélete. 1299.

Andreas miseracione Diuina Episcopus Agriensis vniuersis quibus expedit et presentes ostendentur, salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod licet super villa Chenke fuisset contencio, cui Ecclesie iure parochyali sit subiecta; tamen quia Briccius Archidiaconus de Zobolch, cuius inquisicioni factum huiusmodi commiseramus, dixit nobis, quod scita omnimoda ueritate, a quibus licuit et decuit, quorum noticiam rey euidencia latere non potuit, ipsa villa quod ad Ecclesiam Omnium Sanctorum de Zulkud a tempore cuius uix extat memoria, iure spirituali pertinuissent; nos ueraciter edocti dictam uillam Chenke iure spirituali restituimus Ecclesie Omninm Sanctorum de Zulkud, et auctoritate presencium reddidimus, cuius parochyalis fuerat ab antiquo, cum mater Ecclesia nonnisi ardua consideracione priuari debeat suo iure. Datum Agrie anno Domini M°CC° nonagesimo IX.

(Eredetie bőrhártyán, melyről sárga-vörös selyemzsinóron a pecsét töredéke függ, a nemz. muzeum kézirattárában.)

223.

Pál pécsi püspöknek bizonyságlevele, hogy Posegai Iván Gyletus mester ellen protestált, mivel ez őtet birtokából kiüzte. 1299.

Nos P. Diuina miseracione Episcopus Quinque-Ecclesiensis memorie commendamus, quod Iwan filius Imbur de Posega ad nostram accedendo presenciam per modum prote-

stacionis et dicendo protestatus est, quod Magister Gyletus filius Gyleti ipsum de possessionibus suis effugasset, et possessiones suas destruxisset, et citari faceret eundem in facie possessionum earundem; ad cuius citacionis seriem exequendam ob metum eiusdem Magistri Gyleti accedere formidaret, eo quod unum fratrem ipsius occidi et seruientem suum uulnerari fecerit in ipsius preiudicium et iacturam. Datum Quinque-Ecclesiis in octauis Epiphanie Domini anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

(Eredetie, bőrhártyán, melynek külsőleg oda nyomot zárpecsétе már elveszett, a nemz. muzeum kézirattárában.)

224.

A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Pál mester, Tamásnak fia, Dénes comes és Mortunus Endre bánnak fia ellenében Meze nevü földnek birtokáról és a csötörtökhelyi vásári jogról lemondott. 1299.

A B C

Capitulum Ecclesie Bachiensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod constituti coram nobis Magister Paulus filius Thome filij Petri ab una parte, Comes Dyonisius filius Luchardi, et Mortunus filius Endree Bani ex altera; idem Magister Paulus quandam terram Ecclesie Dyonisij et Mortunus predictorum in honore Sancti Regis Stephani ultra fluuium Boza fundate Meze nominatam, ab ista parte ipsius fluuij Boza existentem, ubi est portus super ipso fluuio Boza tendens uersus ecclesiam supradictam, ac quoddam forum Cheturtekhel uocatum; quam terram et forum prefati Magister Thomas aduc eo uiuente, et

Paulus filius eiusdem sub nomine sui iuris a sepedictis Dyonisio et Mortunus requirebant, idem Paulus sciens et cognoscens ipsam terram et forum ipsorum Dyonisij et Mortunus esse hereditarias, eisdem dimisit et reliquit iure perpetuo in filios filiorum possidendas. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem parcium presentes litteras nostras concessimus sigilli nostri priuilegialis (munimine) roboratas, et alphabeto intercisas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Dyonisio Preposito, Laurencio Lectore, Jacobo Cantore-Sebastiano Bachiensi, Nicolao Syrmiensi Archidiaconis, Michaele Custode, Johanne Zeguediensi Archidiacono Emrico Decano, ceterisque Deo famulantibus iugiter et deuote.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-fehér selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levélárban.)

225.

A budai káptalan átirja III. Endre királynak az Aba nemzetség birtokosztályát tárgyazó törvénykezési kiadványát. 1299.

Capitulum Ecclesie Budensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in uero saluatore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod discretus vir Magister Ladizlaus Prepositus Tytuliensis aule domini Regis Vice-Cancellarius, Demetrius et Alexander Magistri fratres eiusdem, filij Comitis Alexandri de genere Aba, pro se et pro Nicolao fratre eorundem ab una parte; Lukachius, Petrus et Demetrius Magistri, filij Comitis Petri de eodem genere, pro se, et pro Ladizlao, ac pro Stephano fratribus ipsorum ab altera, cum suffi-cientibus procuratorijs litteris domini Regis coram nobis personaliter constituti petiuerunt a nobis cum instancia, vt tenorem seu formam priuilegiorum domini Andree Illustris Regis

Hungarie super diuisione possessionum suarum confectum, in nostrum priuilegium, ad uberiorem et maiorem euidenciam seu cautelam transferri faceremus. Quorum quidem priuilegiorum tenor talis est:

Andreas D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1299-ki okmánya mint fentebb 213. sz. a.)

Nos igitur peticiones parcium considerantes esse iustas, legitimas et modestas, tenorem seu formam dictorum priuilegiorum domini Andree Regis de uerbo ad uerbum rescribi facientes, nostro sigillo fecimus communiri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, ad peticionem parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo nono, Magistro Johanne Cantore, Gregorio Custode, Karachyno Decano, Nicolao, Andrea et Johanne Presbiteris, Lukachio, Benedicto, Stephano et Posonio Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

226.

A budai káptalannak a Simon és Tamás mesterek, Mihály comes fiai, s Zoluch fiai és azoknak érdektársai közt történt birtokosztályt tárgyazó bizonyságlevele. 1299.

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus quibus presentes ostenduntur salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire (noticiam), quod Symon et Thomas Magistri filij Comitis Michaelis filij Folcus pro se et pro eodem patre eorum, et Petro absente fratre ipsorum cum procuratorijs litteris Capituli Va-

chyensis; item Nicolaus et Vechlow filij Nicolai filij Leustachij pro se, Thoma, Desew, Pethew et Benedicto filijs suis cum litteris eiusdem Capituli Vachyensis plenum continentibus mandatum; item Johannes filius Symonis filij Symonis Bani pro se et pro Stephano filio suo; item Nicolaus filius Zoluch pro se et Johanne fratre suo cum ratihabicione litterarum dicti Capituli Wachyensis ab vna parte; item Magister Farkasius filius Comitis Folkus frater eorundem patruelis, Johannes et Thomas filij eiusdem pro se, Michaele, Nicolao, Petro, Stephano, Leustachio et Blasio fratribus suis similiter cum litteris procuratorijs Capituli Vachyensis antedicti ab altera coram nobis constituti propria in persona, ijdem Symon et Thomas Magistri et filij Zoluch memorati in vniuersis causis eorum, quas super diuisione possessionum suarum hereditariarum Liberche, Procha, Grab et Zalathna vocatarum; item Nicolaus et Vechlow cum fratribus suis memoratis; et Johannes filius Symonis cum Stephano fratre suo, simulcum Magistro Symone et Thoma et filijs Solonch super facto aliarum possessionum Stephani Rymoch, Gych et Almas vocatarum contra ipsum Magistrum Farkasium fratrem eorum et filios eiusdem annotatos mouerant et mouere intendebant, ob uinculum fraternitatis et mutue dileccionis pro eo maxime, quod quia ijdem Symon et Thomas Magistri ac filij Zolouch antedicti in prenotatis possessionibus perpetuam diuisionem per Comitem Michaelem et Zolouch patres ipsorum ac Magistrum Farkasium factam fuisse et extitisse sciuerunt, et instrumentis exinde confectis fide uiderunt oculata; se dixerunt renunciasse et eciam renunciarunt coram nobis omnes causas seu lites, quas racione premissa contra Magistrum Farkasium et filios eiusdem supradictos suscitassent vel suscitare potuissent in futurum ob uinculum perpetue pacis obseruandum, sedatas esse voluerunt et omnino sopitas; quasdam possessiones de predictis possessionibus scilicet Scechen, Rimoch, Gych et Almas vocatas cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis ipsi Magistro Farkasio et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo quiete pariter et pacifice relinquendo et pariter resignando, retrahendo omnino manus suas et suorum successorum a dominio ipsarum possessionum dicto Magistro Farkasio et suis suc-

cessoribus relictarum. Et vt iurgia seu lites tollantur e medio, voluerunt et se mutuo partes obligarunt, vt si qui ex ipsis uel ipsarum heredibus super premissis possessionibus aliqualem litis materiam suscitarent, omnino pro conuicto haberentur ipso facto. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad peticionem parcium presentes litteras concessimus sigilli nostri robore communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Pauli Ecclesie nostre Lectoris anno ab Incarnacione Domini millesimo CC° nonagesimo nono. Presentibus Johanne Cantore, Gregorio Custode, Stephano Decano, ceterisque Canonicis in Ecclesia nostra Deo famulantibus.

(Szepesi Jakab országbirónak 1379-ki oktávás átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

227.

A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apáczák számára IV. László királynak Pomázra vonatkozó adományi okmányát. 1299.

(N)os Capitulum Ecclesie Budensis significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod frater Michael et frater Nicolaus Ordinis Fratrum Predicatorum de Insula Virginis Gloriose ad nostram presenciam accedentes, exhibuerunt nobis litteras patentes domini Ladizlai Regis Vngarie bone memorie, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua parte sui uiciatas, petentes a nobis cum instancia, ut tenorem earundem litterarum nostro priuilegio inseri faceremns ad cautelam; cum easdem propter discrimina uiarum secum ferre non anderent. Quarum tenor talis est:

(N)os Ladizlaus Dei gr. Rex Hung. stb. (következik IV. László királynak évszám nélkül kiadott okmánya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 194. l.)

Nos autem ad peticionem eorundem fratrum, tenorem

siue continenciam litterarum earundem nostris litteris inseri fecimus et nostro sigillo communiri. Datum in octauis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC°LXXXX° nono.

(Eredetie börhártyán, a budai k. kamarai levéltárban.)

228.

A budai káptalan átirja V. István királynak Jenöt és Zecheut tárgyazó 1299-ki adománylevelét a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1299.

(N)os Capitulum Ecclesie Budensis significamus vniuersis presencium per tenorem, quod frater Michael et frater Nicolaus Ordinis Fratrum Predicatorum de Insula Virginis Gloriose ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis litteras priuilegiales domini Stephani Regis Hungarie felicis recordacionis, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua parte sui uiciatas, petentes a nobis cum instancia ex parte sororum de eadem insula, ut tenorem earundem priuilegialium litterarum nostro priuilegio inseri faceremus ad cautelam; cum easdem propter discrimina viarum secum ferre non auderent. Quarum tenor talis est:

Stephanus Dei gr. Hung. stb. Rex stb. (következik V. István királynak Jenőt és Zecheu-t tárgyazó 1270-ki adománylevele, mint Fejérnél Cod. Dipl. V. köt. I. r. 61. l.)

Nos autem ad peticionem eorundem fratrum tenorem seu continenciam litterarum priuilegialium earundem nostris litteris inseri fecimus, et nostro sigillo communiri. Datum in octauis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC°XXXX. nono.

(Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

229.

A csanádi káptalannak a Haraszti nemzetségbeli Leustach és Lothard, Roland fia, közti Adrian helység felerészére vonatkozó peres egyességet tárgyazó bizonyságlevele. 1299.

Capitulum Ecclesie Chenadiensis vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod Leustachius filius Barnabe de genere Harazth ab una parte; Lothardus filius Rolandi ex altera coram nobis personaliter constituti dixerunt; quod licet causa questionis seu litis accio super facto dimidietatis cuiusdam terre Adrian vocate, quam dictus Lothardus a Ladizlao filio Mykow de predicta generacione Harazth, ignorante et non consenciente Leustachio antedicto, cui altera dimidietas iure hereditario cedere dinosscitur, empcionis titulo comparauerat, prout eciam in litteris Comitis Stephani Viceiudicis Curie domini Regis plenius vidimus contineri, fuisset inter ipsos susscitata, et in presencia predicti Comitis Stephani diucius ventilata; tamen per ordinacionem eiusdem Comitis St. ordine iuris obseruato ad hoc res deuenisset, sicut in litteris eiusdem expresse fuerat declaratum: quod quia idem Leustachius ipsi Ladizlao in linea consanguineitatis proximiori adiaceret, et dicta terra vendicioni exposita fuisset ipso nesciente; coram Comite St. filio Alexi homine domini Regis et homine nostro ad hoc specialiter destinato per Andream Banum et Magistrum Nicolaum, quos Leustachius adduceret, item Bernoldum filium Bele, Gothardum filium Jacobi, et Michaelem de Zeguedino, quos Lothardus adduceret memoratus, terra antedicta, circumspecta sua qualitate et quantitate, condigna extimacione extimaretur, et tanta sumpma pecunie Lothardo persoluta, pro quanta fuerit per eosdem extimata, Leustachio statueretur ac restitueretur possidenda consuetudine Regni approbata exigente. Nos igitur cum ad omnia predicta et singula predictorum exe-

quenda, vnum ex nobis misissemus, idem ad nos rediens retulit in hec uerba: quod extimatores predicti, considerata paruitate et sterilitate terre antedicte simul cum ecclesia processionali sita in eadem, et monasterio dirruto, ac alijs utilitatibus suis, diligenti deliberacione inter se abita pro nouem marcis extimassent, quod et partes, licet aliquamdiu inter se discrepassent, postmodum tamen concorditer consenserunt coram nobis. Vnde ipsis nouem marcis, partim in extimacione condigna, et partim in denarijs Luthardo, supradicto in nostri presencia plene et integre persolutis sepedicta terra memorato Leustachio et suis heredibus pacifice et quiete remansit possidenda, idcirco Lothardo hoc firmiter assumpmente, quod si qua instrumenta seu litteras super empcione dicte terre confecta haberet, cum ad lucem venirent, casse fierent et viribus cariture. Vt igitur ipsa terra predicto Comiti Leustachio et per eum suis heredibus in perpetuum perseueret, nec per quempiam processu temporum possit retractari, presentes eidem concessimus sigilli nostri munimine roboratas et alfabeto intercisas. Datum per manus Magistri B. Lectoris Ecclesie prenotate, anno Domini millesimo CC° nonagesimo nono; Gregorio Preposito Catedrali, Nicolao Preposito Sancti Saluatoris, Petro Cantore, Gregorio Custode, Symone Archidiacono de Krasso, Sebastiano et Matheo sacerdotibus, alijsque in Ecclesia Dei iugiter famulantibus omnium creatori.

(Eredetie börhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

230.

Az egri káptalannak emlékirata, hogy György mester fia, Felnempti, Középnempty es Alnempti helgségekben ozztozkodtak.
1299.

Datum pro memoria, quod cum nos iuxta continenciam litterarum domini Regis memorialium cum Magistro Georgio ciue Budensi ex una parte, et Comite Michaele, ac Magistro Stephano filio eiusdem ex altera, misissemus ex nobis virum discretum et honestum (Petrum) Archidiaconum de Kemey, coram quo predicte partes in tribus possessionibus eorum Felnempti, Kuzepnempti et Olnempti vocatis, iuxta fluuium Harnad in villa Aba Wyuar existentibus, in quindenis Beati Georgij martiris diuisionem facerent; ijdem Petrus Archidiaconus inde ad nos reuersus nobis taliter recitauit: quod predicte partes in eisdem quindenis ipso presente in premissis tribus possessionibus suis communi consensu et pari voluntate talem inter se fecissent diuisionem: Quod ipsam possessionem Felnempty in duas partes equales diuisissent; ex quibus vna pars existens a parte occidentali predictis Comiti Michaeli, et Magistro Stephano, ac suis heredibus perpetuo cessisset possidenda et habenda, reliqua alia parte sita a parte orientali eidem Magistro Georgio, prout fluuius scindit, et suis heredibus remanente similiter perpetuo possidenda. Item prefatam possessiooem Kezepnempty similiter in duas partes equales diuisissent, ex quibus vna pars sita a parte orientali eidem Magistro Georgio et suis heredibus vsque ad curiam Egidij filij Stephani, reliqua alia pars existens a parte occidentali dictis Comiti Michaeli et Magistro Stephano ac suis heredibus perpetuo possidende cessissent et habende. Item terciam et vltimam possessionem ipsorum Olnempty vocatam vsque ad terciam reuolucionem ipsarum quindenarum Beati Georgij martiris communiter habendam et possidendam propter nouum aduentum hospitum sibi dimi-

sissent. Patronatus vero Ecclesie Parochialis, scilicet Beati Jacobi Apostoli, eisdem communiter habendus remansisset et tenendus. Preterea vniuersas vtilitates premissarum possessionum omnium, tam in vineis, quam in siluis, aquis et pratis, nec non in alijs, tam sibi, quam omnibus ad eosdem pertinentibus, ab eisdem quindenis vsque ad terciam reuolucionem earundem communiter percipiendas dimisissent. Aduenieute uero ipsa tercia reuolucione anni quecunque ipsarum parcium predictam diuisionem reuocaret, volens certis metis tam predictas possessiones, quam vtilitates earundem ab inuicem separare: pars altera consentire, et metis distingere teneretur possessiones et vtilitates earum prenotatas. Ceterum se partes ad hoc obligassent, quod quecunque ipsarum (a dic)ta forma diuisionis resiliret, ante litis ingressum parti aduerse centum marcas, prout in litteris Regalibus se ad hoc obligarunt, soluere teneretur. Item se partes similiter presente Petro Archidiacono ad hoc obligassent, quod quecunque ipsarum racione predictarum possessionem per quempiam ab aliquo impeteretur; se vicissim contra quoslibet defendere et expedire tenerentur pariter in laboribus et expensis. Datum in vicesima secunda die Beati Georgij martiris anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono.

(Az egri káptalannak 1346-ki átiratából; mely Zsigmond királynak „Budo feria secunda proxima post festum Pasce Domini“ 1401. „Magnificus vir Magister Petrus filius Symonis de Peren Banus noster Machouiensis, et Comes Siculorum nostrorum“ kérésére kiadott parancsának folytán, az egri káptalan által 1401. „in quindenis Pasce“ ismét átiratott; a mélt. b. Perényi család levéltárában.)

231.

A győri káptalannak bizonyság-levele, hogy Szántói Karapa és testvérei Buguzló-i birtokrészüket eladták Morthuni Simon comes fiainak. 1299.

A B C

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod Karapa filio Comitis Sebredi de Zantho pro se et Sedelino ac Farkasio fratribus suis ab una parte, Symone et Michaele Comitibus filijs Comitis Symonis de Morthun ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Karapa suo et predictorum fratrum suorum nomine quandam possessionem suam Buguzlo uocatam in Comitatu Supruniensi existentem, quam uidelicet possessionem ex collacione seu munificencia quondam domini Bele illustris et felicis recordacionis Regis Hungarie ad prefatum patrem suum mediante priuilegio eiusdem domini Regis deuenisse referebat, quantum ipsos contingit, cum omnibus utilitatibus et terminis in priuilegio dicti domini Bele illustris et felicis recordacionis Regis Hungarie contentis, confessus est uendidisse se et fratres suos predictos dictis Symoni et Michaeli Comitibus, ac heredibus eorum pro quinquaginta marcis latorum denariorum; quas quidem marcas asseruit idem Karapa, se et predictos fratres suos plenarie recepisse ab eisdem. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras nostro sigillo roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Magistr s Carachyno Preposito, Mathya Lectore, Fabiano Cantore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie börhártyán, a vörös-zöld-kék selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

232.

A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy István comes alországbirónak Thalman helységre vonatkozó parancsát foganatosította. 1299.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia inclito Regi Hungarie Capitulum Quinqueecclesiense oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis Stephani Uice-iudicis Curie uestre, nomine ac uice Magistri Stephani de genere Durusma hominis uestri, cum Johanne filio Bernalch de eodem genere Durusma, seruiente et cognato suo, hominem nostrum Magistrum Nicolaum Canonicum Ecclesie Sancti Johannis Baptiste de Quinqueecclesijs transmisimus ad exequenda ea, sicut exprimetur. Idemque Johannes pristaldus cum eodem homine nostro ad nos rediens nobis dixit; quod ipse presente homine nostro in sabbato post festum Circumcisionis Domini accedens in uillam Rozbeyd filij Lamperthy Thalman uocatam in Comitatu de Wolkou situatam, ubi reperiendo Dyonisium filium Mortun Tholmany dictum, fratrem uidelicet patruelem predicti Rozbeyd; cui quidem Dyonisio et populis de eadem uilla, iobagionibus eiusdem Rozbeyd, commorantibus in una curia sub una porta, dixit uerbo uestro, ut in quintodecimo die, a predicto sabbato die computando, predictus Rozbeyd, secundum formam antedictarum litterarum Uiceiudicis Curie uestre nobis transmissarum, illas litteras, quibus mediantibus littere introductorie uidentur reuocari, exhibeat in persona, et non per procuratorem suum, contra Magistrum Johannem de Wosoud, quod tunc recognoscatur de reuocacione litterarum introductoriarum predictarum; quin ipsum Magistrum Johannem pro facto principali et preiudicijs, in quibus contra ipsum Johannem ydem Rozbeyd dignoscitur fore conuictus, in eandem possessionem Thalman uocatam intromittentes, finem debitum huic negocio facietis, sicut postulauerit ordo iuris. Datum tercio die post festum Epiphanie Domini anno eiusdem millesimo

CC° nonagesimo nono. Supradictas autem litteras Uiceiudicis Curie uestre nobis transmissas reddidemus (így) eidem Magistro Johanni, sicut in eisdem litteris suis Comes Stephanus Uiceiudex Curie uestre pecijt a nobis.

Kívül: Domino Regi pro Magistro Johanne de Wosod.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét kívül megvan; a mélt. gr. Zay család levéltárban.)

233.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Lőrincz Lipótnak fia és osztályrokonai Suur nevü örökbirtokukat eladták Endre comes és Chama, János fiainak. 1299.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis oraciones in Domino Jesu Christo. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Laurencio filio Lypoldi, Cumpurd filio Comitis Cumpurd, pro se et pro fratre suo Buch, et Magistro Nana filio Nana ab una parte; Andrea vero Comite et Chama filijs Johannis ab altera; ijdem Laurencius, Cumpurd et Nana confessi sunt viua uoce; quod ipsi quandam possessionem suam hereditariam Suur vocatam in Plazoukuz existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, videlicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, aquis et fructibus, presentibus commetaneis et vicinis vendidissent Andree et Chama supradictis in filios filio rum suorum perpetuo possidendam pro quindecim marcis finissimi argenti, quam pecuniam ijdem Laurencius, Cumpurd et Nana a prefatis Andrea et Chama confessi (sunt) se recepisse plenarie et habere; obligando se, quod quicunque processu temporum eosdem Andream et Chamam aut ipsorum posteritates racione predicte terre vellent impetere vel vexare,

predicti Laurencius, Cumpurd et Nana tenerentur expedire proprijs suis laboribus et expensis; facta autem ista empcio et vendicio ex bona volnntate, consensu et permissione proximorum, vicinorum et commetaneorum suorum. Quia vicini et commetanei sunt isti, sicut dixerunt; a parte inferiori Paulus et Dominicus filij Martini de Borsa cum fratribus et cognatis suis, videlicet Gyurk et Vduorus; et inde vadit ad partes meridionales ad terram Chozkfeulde vocatam, et ad Alka; a parte autem superiori Michael filius Hegun, cum cognatis suis Benedicto dicto Burus, et Johanne filio Ethe. In pratis autem et in siluis vicini et commetanei sunt Dominicus et Johannes filij Johannis fratris Bolch, pro se et pro patre suo permisissent emere pacifice et quiete. Adiecerunt insuper, quod predicti Andreas et Chama fecissent proclamari in Prouincia in foro publico cum homine Comitis Posoniensis sub testimonio hominis nostri tribus vicibus ad tres terminos: quod quicunque predictam possessionem vellent inpedire, vel aliquid conuenire haberent, cum eadem venirent ad judicium, et proponerent manifeste; et quod ipsis tribus vicibus nemo venisset, et nemo contradixisset, sed permisissent emere et comparare Comiti Andree et Chama supradictis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem vtriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri mu nimine roboratas. Anno Domini M°CC° nonagesimo nono, tercia feria proxima post octauam Beati Jacobi Apostoli.

(Bebek István comes országbirónak 1367. „in Visegrad 12° die octauarum festi Assumpcionis Beate Virginis" kelt átiratából, melyet „Thomas filius Pauli pro religiosis dominabus Sanctimonialibus de Veteri Buda" kivánatára „Andreas filius Almus pro Ladizlao filio Andree, Paulo filio Laurencij de Borsa, et Gallo filio Iwan de Sur cum procuratorijs litteris" felmutatott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

234.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Hunthpaznan nemzetségbeli Ders comes Tarna nevü birtokát eladta Rufain bánnak. 1299.

Nos Capitulum Ecclesie Waradyensis significamus om nibus memorie commendantes: quod Comite Ders filio Paznani de genere Hunthpaznan ab una parte, et Rufayno Bano ab altera coram nobis personaliter constitutis, idem Comes Ders quandam terram suam Tarna vocatam mediantibus litteris Conuentus Sancti St(ephani) de Promontorio War(adyensi) pro octoginta marcis eidem Rufayno Bano est confessus iam dudum vendidisse; quam quidem terram non suam hereditariam, sed per quondam dominam Buchou vocatam vxorem nobilis viri Turna videlicet de genere Miskoult Comiti Paznano auo dicti Ders recepto in filium adoptiuum collatam ex Regia licencia affirmauit, et generacionem suam dixit omnino in eadem nullum jus habere; expediturus eundem (domi)num Banum ab omni questione super ipsa emergente. Super quo nostrum eidem dabimus priuilegium cum nobis presentes fuerint reportate. Datum in octauis Purificacionis Beate Virginis anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

U gyan a nagyváradi káptalannak 1349. „secunda feria proxima post dominicam Letare" „vir nobilis Magister Paulus filius quondam Douse Palatini" kérésére függő pecsét alatt kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

235.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Keszi Dénes és Jakab az István alországbiró kiküldésében eljáró királyi és konventbeli embereken hatalmaskodást követtek el. 1299.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Vngarie Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis St. Vicejudicis Curie Vestre Serenitatis, cum Sebastiano filio Potouch de Machala homine uestro nostrum hominem fidedignum nomine Nicolaum clericum cori nostri pro testimonio curauimus destinare. Qui demum ad nos reuersi nobis retulerunt, quod cum ipsi in eundo per quandam villam Archiepiscopalem Bulchu vocatam transire uoluissent, ad citandos Lorandum, Dyonisium, Michaelem, et alios nobiles de Kezu, et cum prefatus Dyonisius nobilis de Kezv cum Jacobo fratre suo ipso die, tempore et hora in ipsa villa Bulchu fuisset; et eosdem homines uestrum et nostrum requisiuisset, quo ire intenderet; et ijdem homo vester et noster dixissent, se ire ad citandos eosdem; tunc ijdem Dyonisuis, et Jacobus frater eiusdem, cum seruientibus ipsorum, armatis manibus super eosdem irruissent, et enormiter percussissent eosdem, ac duos equos cum frenis et sellis, videlicet unum equum Magistri Zuard cum sella eiusdem ab homine nostro, et alium equum similiter cum sella et freno a seruiente Magistri Chaak, et gladium eiusdem seruientis, et cingulum cum bicello, ac alias res, eiciendo eosdem de ipsis equis in terram, recepissent ab eisdem; et nisi prefatus Sebastianus homo uester presidio fuge in ecclesiam ipsius ville euasisset, interfecissent eundem. Preterea postmodum sequenti die idem Sebastianus homo uester sub testimonio eiusdem hominis nostri, videlicet feria quinta proxima ante Ascensionem Domini citauit eosdem Lorandum, Dyonisium filium Symonis, Jacobum fratrem eiusdem,

Michaelem et Andream filios Mauricij Bani, ac Tump, Egidium, Demetrium, Vr, et Emricum filium Laurencij seruientes eorundem contra Magistros Nicolaum, Zoard et Chak nepotes Wech ad presenciam Uestre Maiestatis, sabbatum proximum videlicet vigilias Pentecostes eisdem pro termino assignando. Datum in uigilia Ascensionis Domini anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

Kivül: Domino Regi pro Magistro Nicolao, Zoard et Chaak nepotibus Wech contra Lorandum, Mychaelem ac Dyonisium, Jacobum et alios ad sabbatum proximum videlicet ad vigilias Pentecostes.

Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

236.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Heym Androniknak fiai és a Botyáni nemesek kölcsönös károsításaik tárgyában választott birák itéletének alá vetették magukat. 1299.

Nos Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio damus pro memoria, quod Comes Nicolaus, Dyonisius, Ladizlaus et Andreas, filij Andronici Heym, pro se et pro Sandur fratre suo, ac Dominico filio Rama ab vna parte; Comes Marcellus, Stefk, Leustachius et Petrus filij Chepani, ac Olbricht de Botyan ex altera, personaliter coram nobis constituti; super dampnis et iniurijs quibuslibet hinc inde illatis, et specialiter super facto terre seu possessionis (Botyan), commiserunt se arbitrio Comitis Dominici filij Pauli, Johannis filij Johannis, et Bond, quos Comes Nycolaus et fratres sui predicti adducent; item Comitis Trepk, Magistri Walentini, et Dyonisij de Wztupan, quos pars aduersa adducet. Qui omnes, aut quatuor ex ipsis, per partes adducti in quindenis Omnium Sanctorum accedent su-

per faciem terre seu possessionis Botyan uocate, ad videndum et audiendum ea, que pars utraque eis dicet seu ostendet, et postmodum quinto decimo die ab ipsis quindenis numerando, ijdem facient arbitrium coram nobis inter partes iuxta scitum ipsorum super hijs, que tunc ipsis, ut premittitur, per partem utramque dicentur seu ostendentur. Pars de arbitrio resiliens soluet quinquaginta marcas parti arbitrium recipienti ante litis ingressum. Ad quod partes se coram nobis obligarunt. Datum die dominico post festum Exaltacionis Sancte Crucis.

Kivül: Pro Comite Nycolao et fratribus suis contra omitem Marcellum et fratres suos.

Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elvesszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

237.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy János Illésnek fia fehéregyházi és tikusi részbirtokát eladja Pál és Adorján nevü rokonainak. 1299.

Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Johannes filius Elie de Feyrighaz ab una parte; Paulus filius Andree, et Adrianus filius Stephani de eadem, ex altera; coram nobis personaliter constituti, idem Johannes confessus est viua uoce, ut totam porcionem suam in terra seu in possessione in Feyrighaz et in Tykus existentem; a cognatis suis in diuisione ipsum contingentem, metis antiquis et terminis separatam, prout partes asseruerunt. cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, uendidisset Paulo et Adriano, predictis cognatis suis, pro vi-

ginti marcis plene receptis, sicut dixit, ab eisdem in denarijs, eis et eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatatem ad peticionem parcium presentes eisdem concessimus litteras, sigilli nostri munimine communitas. Datum in quindenis Sancti Georgij martiris, anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Viro religioso fratre Paulo Abbate Prelato nostro, Abraham Decano, Blasio Custode, Nycolao Cantore, Mychaele Celerario, ceterisque fratribus, ibidem existentibus.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 950. l.

238.

A zalavári konventnek bizonyságlevele az Ochuz comes és István mester, Hohold comes fia, közti birtokcsere tárgyában. 1299.

Nos frater Stephanus miseracione Diuina Abbas totusque Conuentus Zaladiensis notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Comes Ochuz a parte una, et Magister Stephanus filius Comitis Hoholdi ab altera personaliter constituti coram nobis, tale concambium in ipsorum possessionibus confessi sunt inter se fecisse: quod idem Comes Ochuz possessiones suas empticias in Oltarch exhistentes, scilicet duas villas Wolcuna, Byky, et Sculkfolua, Harankylysy, Kalachulguelg, villam Sancti Georgij, Iwanylysy, et duas villas Kuthfeu, ac porcionem suam de terra Horuath, que iacet in vicinitate terre Comitis Ine similiter Horuath nuncupata, licet idem Comes Ine prohibuerit Comitem Ochuz a donacione terre memorate; item terram Zamar et Molnari similiter empticias ad Scemene pertinentes, ac porcionem suam de eadem villa Scemene ipsum contingentem, in hijs metis et terminis, sicut

idem tenuit et possedit, dedisset pro concambio Magistro Stephano prenotato, iure perpetuo in filios filiorum possidendas. E conuerso autem idem Magister Stephanus possessiones suas Scentmartun, et terram Condatur in hijs metis et terminis sicut possedit; item terram Bagatha ac Scelescygeche vocatas, hereditarias et empticias similiter dedisset in concambium Comiti Ochuz antedicto iure perpetuo, et suorum heredum successoribus possidendas, in nouis metis a terra Gelse ipsam terram Scelescygeche separando. Incipit enim prima meta iuxta fluuium Kanysa in quadam Egerscyg, et uadit directe ad montem versus orientem per continuas nouas metas de parte meridionali vinearum de Gelse usque ad terminos terre Bogata prenotate; licet Thomas filius Comitis Tybe personaliter coram nobis comparendo, et tempore erectionis ipsarum metarum, Magistrum Stephanum per hominem suum prohibuerit a donacione eiusdem terre Scelescygeche; et Comitem Ochuz a recepcione coram nobis. Taliter autem ipse Magister Stephanus se obligauit: quod ab omnibus inpetitoribus predictarum possessionum, quas Comiti Ochuz contulit, et specialiter a Comite Tyba super facto terre Scelescygeche expedire Comitem Ochuz proprijs suis laboribus et expensis, in eisdemque tenere ac conseruare; si uero expedire non posset uel in eisdem conseruare, extunc omnes possessiones Comitis Ochuz supradictas, licet eo tempore uideantur esse meliores et utiliores, remittet et restituet cum earundem vtilitatibus, absque dampno et sine lite, Comiti Ochuz prenotato. Similiter et Comes Ochuz ab omnibus inpetitoribus suarum possessionum, quas Magistro Stephano dedit, expedire Magistrum Stephanum assumpsit proprijs suis laboribus et expensis, et in eisdem conseruare; redditurus omnes possessiones Magistri Stephani cum earundem vtilitatibus, similiter sine lite et absque dampno, si non ualeat uel non posset ipsum expedire. Si que parcium uero earundem partem aduersam super facto possessionum per se donatarum expedire non curaret uel non posset, et possessiones partis aduerse, sicut supra diximus, absque lite et sine dampno, non restituerit: soluet quinquaginta marcas parti alteri predictam composicionem obseruanti ante litis ingressum, prout se partes vltronea obligarunt voluntate. Voluerunt eciam partes, et

se firmiter obligarunt, quod nullo unquam processu temporum sepedictus Magister Stephanus et ipsius heredes, aut Comes Ochuz uel eiusdem successores, predictum concambium inter se factum possint aliqualiter reuocare. Pars autem predictum concambium irracionabiliter et uoluntarie reuocare uolens, pro manifestissimo vicio calumpnie habeatur pro conuicta; nisi coactus fuerit et compulsus ab inpetitoribus possessionum per partem alteram sibi donatarum. Nec hoc pretermittimus, quod predictus Magister Stephanus addidit, ymo persoluit triginta marcas Comiti Ochuz insuper suarum possessionum, quia possessiones Comitis Ochuz de possessionibus Magistri Stephani in concambium datarum maioris quantitatis vise fuerant, et utilitatis melioris. Igitur nos ad peticionem parcium predictarum, ne elapsu temporum premissum concambium possit in irritum reuocari, concessimus litteras nostro sigilli roboratas. Datum in quingenis Beati Georgij martiris anno Domini millesimo CC° nonagesimo nono.

Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

239.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Bikach nemzetségbeli Egyed comesnek fiai, és Byllei comesnek fiai egyenetlenségeiket barátságosan kiegyenlítették. 1299.

Nos frater St. miseracione Diuina Abbas Zaladiensis locique eiusdem Conuentus significamus tenore presencium vniuersis: quod nobiles juuenes Johannes (Joes), Nicolaus, Andreas, Egidius, Ladizlaus et Iuan filij Comitis Egidij de genere Bykath ab una parte, et Paulus ac Petrus filij Comitis de Bylle ab altera, coram nobis personaliter constituti, exhibuerunt nobis litteras Conuentus fratrum Cruciferorum Domus

Hospitalis de Noua Curia super diuersis dampnorum et iniuriarum articulis emanatas, inter se composjcionem amicabilem continentes; in quibus uidimus contineri, quod in octauis Epiphanie Domini mediantibus probis virys, presente testimonio nostro, super quibusdam possessionibus et terris suis debuit fieri inter eos diuisio in eorundem Cruciferorum litteris comprehensa. Nos siquidem, ut tenemur vigore iusticie requirente, misimus ex nobis vnum presbiterum humilem et acceptum ad exequenda premissa certo cercius inter partes; qui demum ad nos rediens, presentibus hijsdem partibus nobis retulit bona fide: quod ambe partes adductis secum pluribus nobilibus ipso presente in supradictis octauis accesserunt ad faciem possessionum diuisioni subiacencium, ut dicebat; vbi principaliter dicti filij Comitis Egydi pari et concordi voluntate quandam possessionem suam seu terram Gugmendzente vocatam, seu alio nomine Hurtelen dictam, in certis metis et terminis suis antiquis a terris Chakan et Kerektou segregatam, vsui trium aratrorum sufficientem, dederunt, contulerunt et assignauerunt memoratis Paulo et Petro filijs Comitis Dominici perhempniter pacifice possidendam. Consequenter eciam accesserunt ad faciem cuiusdam terre Kysfaludfeulde nuncupate, super qua diuisio fieri debuit, que eciam totaliter vendita fuerat Comiti Dominico patri ipsorum secundum continenciam priuilegij Capituli Wesprimiensis pro trigintaquinque marcis plenarie persolutis; et ibi iuxta seriem litterarum predictorum Cruciferorum memoratam terram ad tres partes equaliter diuiserunt, duabus partibus a parte meridionali filijs Comitis Egydi assignatis, tercia uero parte a parte septemtrionali terre Gugmendzente vocate vicinante ipsis filijs Comitis Dominici inreuocabiliter remanente, certis metis (antiquis) et recentibus distinguendo. Quarum quidem metarum cursus talis est; quod prime due mete incipiunt a parte occidentali a quodam riuo Zapola uocato in fine cuiusdam pontis sub quodam molendino existente, vbi sunt due mete terree; dehinc per terram arabilem dirigitur uersus orientem, et ibi in uertice monticuli sub arbore cherasea due mete terree sunt infixe; dehinc in vertice monticuli procedendo venitur ad duas arbores populeas, vbi similiter due mete sunt terree erecte; a binde autem quasi in descensu monticuli currit ad tres arbores

ylicum, et ibi eciam due mete sunt infosse; abinde peruenitur ad uerticem cuiusdam vallis, et ibidem in uertice sub arbore ylicis, ac eciam sub arbore sorbelli exgresti (? agresti) sunt due mete similiter ordinate; et sic per medium illius vallis descendendo venit ad quandam arborem kercus similiter duabus metis circumdato (igy); dehinc autem progreditur ad metam terree Och nominate, et sic pacifice terminatur. Preterea eciam obligatum est inter partes, quod si qua parcium super premissis articulis, et specialiter super assignacione et diuisione terrarum metarum, contra partem alteram litem attemptare presumpserit, uel per aliquos cognatos suos, seu generaciones suas litem incitari fecerit, uel questiones moueri permiserit: amissis omnibus bonis suis, utpote calumpniator notorius pena debita puniatur. In cuius rei (memoriam) firmitatemque perpetuam ad instanciam parcium vtriusque (igy) partibus et suorum heredibus heredumque suorum successoribus presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum in festo Purificacionis Beate Virginis anno Domini millesimo CC° nonagesimo nono.

(Ugyan a zalavári konventnek 1372. „feria secunda proxima ante festum Nativitatis Beate Gloriose Virginis" „Johannes filius Pauli filij Konyani de Mendzenhbille ac Ladizlaus filius eiusdem — — pro filijs condam Magistri Johannis filij Laurencij de Kanisa" előterjesztett kérésére készült át ratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

240.

Esztergam város hatóságának bizonyságlevele, hogy Kövér Tamás kereskedő elzálogitott házait a zálogösszeg fejében tulajdonul átengedte az esztergami káptalannak. 1299.

Comes Stephanus Judex, Comes Philipus, Gyletus, Pascha, Gerletus, Walterius, Frankyrius, Gyletus mercator, Geyan filius Mauricij, Petrus filius Gekmerij, Ladizlaus paruus, Nicolaus filius Rubini, et Dominicus filius Cheen Jurati,

ceterique Ciues de Strigonio, omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presens nostrum priuilegium inspecturis, salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod quia Thomas pinquis, mercator Venetensis, dilectus socius et amicus noster specialis, iuxta continenciam aliarum litterarum nostrarum, a honorabili Capitulo Strigoniensis Ecclesie quasdam domus suas et cameras infra nominandas; videlicet vnam iuxta uicum, de uico Latinorum ducentem ad Sanctum Nicolaum, et aliam cum domibus et curia iuxta alium uicum de eadem contrata Latinorum adiacentem ad uicum Sancti Martini ad partem septemtrionis, item quoddam pallacium suum iuxta locum fori in terra eiusdem Capituli ab eadem parte septemtrionis, cum curia et edificijs in eadem habitis, cuius quidem pallacij et curie longitudo facit triginta sex mensuras cubiti wlgariter *reyf* dicti, latitudo uero viginti tres; item quoddam pallacium suum iuxta paruum Danobium circa curiam domine Mariga, pro ducentis et quindecim marcis inpignoratas, seu inpignorata nostris litteris mediantibus, vt premisimus; reddimere non potuit, neque valuit pluribus terminis et inducijs, ad nostram supplicationem per idem Capitulum eidem assignatis; ideo dedit idem Thomas, cum Nykolao filio suo, et Gegmerio consobrino suo, absque omni impedimento, de permissione omnium vicinorum earundem domorum et curiarum, cum omnibus fructibus et utilitatibus earundem, secundum libertatem nostre Ciuitatis, iure perpetuo coram nobis pro dicta pecunie quantitate eidem Capitulo possidenda, tenenda et habenda; ipsum Thomam et suos posteros in vineis eorum pacifice reliquerunt permansuros. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem parcium presentes concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum anno ab Incarnacione Domini millessimo ducentesimo nonagesimo IX°., in festo Annunciacionis Beate Virginis Gloriose.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 949.)

241.

Sur comes Kobolt-i várnagy M. mester Sopron stb. főispánjának azt jelenti, hogy Tóhtelek nevü helységben határjárást tartott. 1290—1299.

Reuerendo domino suo et benefactori Magistro M. Comiti Supruniensi, Musuniensi et de Bana Comes Sur filius Petri suus in omnibus et per omnia fidus Castellanus de Kobolt eterne fidelitatis seruicium indefessum. Vestra nouerit nobilitas, quod ad edictum vestre dominacionis receptis uestris litteris personaliter accedendo, prout tenebamur, terram Thoutteluk uocatam cum insula et piscinis pariterque pertinencijs suis, in territorijs villarum Zaar et Wezeken adiacentem, conuocatis uicinis et commetaneis circumpositis, pariterque cum Prouincia, qui ibi adherant, coram euidentibus testibus rehambulando, Comiti Mauricio filio Mauricij de genere Oslu restatuimus iterato pacifice ad habendum, nec per prefatos uicinos et commetaneos ac hominer tocius Prouincie super restatucione ipsius terre fuimus contradicti: ipsam autem terram sub eisdem metis ueteris (igy) et antiquis, prout ab antiquo distincta et separata extiterat, temporibus patris eiusdem Comitis Mauricii ab uniuersis uicinis suis circumpositis duximus reliquendam pleno iure. Datum Suprunij in Parasceue Domini. Presentes uero propter absenciam sigilli nostri auttentici sub sigillo fratris nostri duximus transmittendas.

Kivül: Magistro M. Comiti Supruniensi, Musuniensi et de Bana domino suo.

(Eredetie börhártyán, melyről a hátul oldalvast oda nyomott pecsét már lemállott, a nemzeti muzeum kézirati gyüjteményében.)

242.

III. Endre király ujból kiadja saját 1293-ki Chermona helységet tárgyazó adományát Miklós, Stepk fia számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia pietas manum debeat porrigere vniuersis munificam; illos tamen, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, prosequi debet munificencia largiori, vt alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera facilius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Nicolaus filius Stepck fidelis noster ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis patentes litteras nostras super donacione terre Chrmona vocate in Lypto existentis confectas, petens a nobis cum instancia, vt easdem litteras ratas habere et acceptas, nostroque priuilegio de benignitate Regia confirmare dignaremur. Quarum quidem patencium litterarum nostrarum tenor talis est:

Nos Andreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1293-ki adománylevele, mint fentebb 73. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et meritorijs obsequijs ipsius Nicolai, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri, tam generalibus quam eciam particularibus, studuit exibere vt fideliter sic deuote, et maxime tunc dum contra dominum Albertum tunc Ducem Austrie et Styrie, capitalem inimicum Regni nostri, nunc vero Regem Romanorum Semper Augustum patrem nostrum predilectum, ad conterendam contumaciam et maliciam eiusdem exercitum monissemus generalem, et Regnum ipsius adissemus, predictus Nicolaus in expugnacione castrorum Teutonicorum contra partem aduersam viriliter dimicans tanquam leo fortis per lancee

fortunam mortis periculum vix euasit. Ceterum cum contra Lorandum Wajuodam et fratres suos, filios Thome, pro quibusdam suis excessibus manifestis exercitum mouissemus generalem, et castrum ipsorum Adorian vocatum expugnari fecissemus, in expugnacione ipius castri Nicolaus prefatus lethalia wlnera in suo pede per ictum balistaris sagitte nobis cernentibus supportauit. Ad hec cum contra filios Henrici Bani infideles nostros et Regni nostri exercitum duxissemus, et castrum Simegiense, quod contra nostram detinebant Maiestatem, fecissemus preliari, in expreliacione ipsius castri sepe dictus Nicolaus cum alijs fidelibus nostris, demonstrans sue fidelitatis virtutem, nobis videntibus et Baronibus nostris ac nobilibus Regni vniuersis, qui tunc presentes aderant, in suis membris per graues ictus lapideos lethalia wlnera tollerauit. Pro tot et tantis meritorijs seruicijs et obsequijs manifestis Nicolai supradicti, ac effusione sui sanguinis, licet ex Regali munificencia in amplioribus et maioribus donacionibus remunerandus extitisset; tamen in aliqualem recompensacionem seruiciorum suorum premissorum, predictam terram Chrmone nuncupatam cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs eiusdem universis, sub eidem metis et terminis ac limitacionibus antiquis, quibus per priores possessores limitata fuerat et possessa, Nicolao sepe dicto et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam pariter et tenendam; predictas patentes litteras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas de verbo ad verbum presentibus inseri facientes. In cuius rei memoriam dupplicis sigilli nostri munimine roboratas presentes concessimus litteras. Datum per manus discreti viri Stephani Archidiaconi Ecclesie Albensis Transsiluane aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° trecentesimo, Regni nostri anno decimo.

(Az Okolicsányi család levéltárából, közölte néhai Szontagh Daniel.)

243.

III. Endre átírja saját 1290-ki vámprivilegiumát az esztergami káptalan számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam, tam presencium, quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod discreti viri, Thomas videlicet Prepositus, totumque Capitulum Ecclesie Strigoniensis ad nostre Celsitudinis accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium ipsorum, super facto telonij, seu tributi Strigoniensis confectum, et quod propter presentem discordiam, in qua Regnum Hungarie per factum infidelium Baronum inuoluitur, in fluctuacionibusque eiusdem Regni diuersis turbacionibus Ecclesie percellentur, et propter hoc si non impossibile; tamen difficile sit huiusmodi instrumenta, seu priuilegia ad frequentes questiones, que aduersus Ecclesiam mouentur, tute et sine periculo exhiberi; pro eo ijdem Prepositus et Capitulum nobis humiliter suplicarunt, petentesque a nobis cum instancia, ut id, quod de benignitate Regia processit, et priuilegialibus litteris confirmatum extitit, de eadem nostra benignitate Regia, ad cautelam maiorem et Ecclesie statum tuciorem, illud idem priuilegium dignaremur duplicare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Andreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1290-i vámprivilegiuma, mint Fejérnél Cod. Dipl. VI. k. 1. r. 344. l.; ki azonban azt hibásan az 1295. évre teszi.)

Nos itaque ad instanciam et peticionem legitimam et condignam virorum discretorum nostrorum fidelium et predilectorum, Thome videlicet Prepositi et Capituli prefatorum, fauorabiliter inclinati; ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec abolitum, nec uiciatum, nec in aliqua sui parte diminutum, de uerbo ad uerbum rescribi faciendo

fecimus presentibus duplicari, nostrique sigilli duplicis munimine presens scriptum communiri. Datum per manus Magistri Stephani Archidiaconi Albensis Transiluanie, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CCC°, sexto ydus Septembris, Regni autem nostri anno vndecimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 952. l.)

244.

III. Endre király megerősíti István alországbirónak Rofoyn bán és László Jánosnak fia közt bizonyos károsítások tárgyában hozott ítéletét. 1300.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod Rofoyn Banus ad nostram accedens presenciam exibuit nobis litteras patentes Comitis St. Vice Judicis Curie nostre confectas super causa, quam habuit contra Ladizlaum filium Johannis filij Chabanka in figura Judicij examinata et decisa ordine judiciario iuxta Regni nostri consuetudinem approbatam. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis stb. (következik István alországbirónak 1300-ki ítéletlevele mint alább 252. sz. a.)

Nos igitur, cui ex officio suscepti regiminis iusticiam facere, et vnicuique ius suum reddere racio admonet, equitas suadet, et maxime precipit lex Diuina, predictas litteras Comitis St. Vice-Judicis Curie nostre non suspectas, non abolitas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, ad instanciam et peticionem eiusdem Rofoyn Bani iustam atque legitimam, auctoritate presencium duximus confirmandas. Hoc tamen expresso, quod si idem Ladizlaus contra quempiam conuictus extitisset in

aliquo causarum articulo antequam idem Rofoyn Banus eundem conuenisset coram nobis, huiusmodi actoribus de porcione possessionum eiusdem Ladizlai ipsi Rofoyn Bano adiudicata satisfieri debeat iuxta Regni nostri consuetudinem approbatam. Datum Bude in octauis Epiphanie Domini anno eiusdem M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett ; a budai királyi kamarai levéltárban.)

245.

III. Endre király megerősíti István comes alországbirónak Tulmán és Lanka helységeket tárgyazó itéletlevelét János mester Zolouchnak fia számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Magister Johannes filius Zolouch ad nostram accedens presencium exhibuit nobis priuilegium Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre in factis possessionum Tulman et Lanka uocatarum in Comitatu de Wolkow existencium, ex parte Rozboyd et Mark filiorum Lamperti deuolutarum ad ipsum ordine judiciario; petens humiliter cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

(N)os Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis stb. (következik István comes alországbirónak 1300-ki itéletlevele mint alább 254. sz. a.)

Nos itaque peticiones eiusdem Magistri Johannis filij Zolouch uidentes esse iustas et condignas, priuilegium eiusdem Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre per ipsum no-

bis exhibitum ratum habuimus atque firmum, tenorem ipsius de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo; attendentesque fidelitates prefati Johannis dupplicis sigilli nostri munimine de benignitate Regia duximus confirmandum. Datum per manus discreti viri Magistri Stephani Archidiaconi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo trecensimo, Regni autem nostri anno (decimo.)

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét zöld-vörös selyemzsinóron függ; a mélt. gr. Zay család levéltárában.)

246.

III. Endre király meghagyja a pécsváradi konventnek, hogy a János mester Zolouchnak fia és Rozboyd Lampertnek fia közti Tulman nevü birtokot tárgyazó perben eljárjon. 1300.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Abbati et Conuentui Waradiensi salutem et graciam. Dicit nobis Magister Johannes filius Zolouch, quod Capitulum Quinqueecclesiense racione combustionis ville Quinqueecclesiensis, et alijs dampnis et iniurijs sibi per Heyzew illatis, sigillum eorum in expediendis causis sequestrasset, et ob hoc statu et ordine litterarum memorialium Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre ad faciem terre Tulman, super qua se cum Rozboyd filio Lamperti in causa esse dicit, in die ad hoc assumpto accedere, et testimonium dicti Capituli propter racionem premissam adducere nequiuisset. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus cum Johanne filio Bernalch de genere Durusma, qui loco Magistri Stephany de Garaa pro homine nostro fuerat deputatus, testimonium vestrum transmittatis, ad omnia ea exequenda, que in litteris memorialibus eiusdem Comitis Stephani vidimus contineri. Et idem Johannes homo noster presente uestro testimonio dicat eidem Rozboyd uerbo nostro, ut et ipse accedere debeat ad faciem terre Tulman sapradicte; et post hoc facti seriem, et

quidquid in facto dicte terre iuxta continenciam litterarum memorialium predicti Comitis Stephani actum fuerit, nobis rescribatis. Datum Bude feria quinta proxima ante Dominiam Oculi Mei, anno Domini M°CCC°.

(A pécsváradi konventnek 1300. jelentéséből mint alább 270. sz. a.)

247.

III. Endre királynak bizonyos a Liptó-i várhoz tartozó földre vonatkozó adománya Pál comes, Demeter mester zólyomi főispán serviense számára. 1300.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit et presentes ostendentur vniuersis, quod quia Comes Paulus filius Madach seruiens Magistri Demetrij Comitis de Zolum dilecti et fidelis nostri fideles famulatus et obsequia graciosa in diuersis expedicionibus nostris et Regni nostri, et specialiter circa aquam Reyn simul cum eodem Magistro Demetrio cum effusione sui sanguinis cum omni feruore fidelitatis exhibuit et inpendere curauit, ut fideliter sic deuote, quandam terram nostram Regalem siluosam, que nunquam populosa hactenus fuisse dinoscitur, a terra nostra Sceunycha nominata excipiendo, quam quidem terram fluuius Zalatna nomine per medium distingit, ut dicitur, ad predium nostrum de Lypthow pertinentem, eidem Comiti Paulo et suis heredibus dedimus et contulimus perpetuo possidendam sine prejudicio juris alieni. Datum Bude in vigilia Pentecostes anno Domini M°CCC°

(Eredetie bőrhártyán, a pecsétnek, mely hátul volt oda nyomva, csak töredéke van már, a Benicskycsalád levéltárában.)

248.

Thomasina III. Endre király anyjának vizsgálati és idézési parancsa a poségai káptalanhoz a Demeter valkói főispán és Lampert comes fiai közt Tulman helységre vonatkozó egyenetlenségek tárgyában. 1300.

Domina Th. Dei gracia mater domini Andree Illustris Regis Vngarie, Ducissa tocius Sclauonie, et Gubernatrix Parcium Citradanubialium vsque Marittima, fidelibus Capitulo Beati Petri de Posogha salutem et graciam. Dicunt nobis Rozboyd et Petrus filij Comitis Lamperti, quod Magister Demetrius Comes de Wolkou quandam possessionem ipsorum Tulman, omnibus bonis suis dominica proxima post festum Omnium Sanctorum indebite destruendo spoliasset. Quapropter fidelitatem vestram mandantes requirimus, quatenus cum Laurencio homine nostro vestrum hominem mittatis fidedignum, qui de premissis sciat et inquirat veritatem; citando nichilominus ipsum Magistrum Demetrium contra predictos filios Lamperti ad nostram presenciam, et post hec, sicut super hijs uobis ueritas constiterit, et modum citacionis, ac nomina citatorum, et terminum assignatum nobis fideliter rescribatis. Datum in Posogha in octauis Omnium Sanctorum.

(István alországbirónak 1300-ki itéletlevelébül, mint alább 263. sz. a)

249.

Gradenigo Péter velenczei doge Trau várost felszóllitja, hogy 300 velenczei fontnyi adósságát fizesse. 1300.

Petrus Gradonico etc. nobilibus et sapientibus viris Potestati, Consilio et Communitati Tragurij, amicis dilectis salutem et dileccionis affectum. Recepimus vestras litteras, per quas inter cetera nos rogastis, quatenus placeret nobis per causas in ipsis litteris annotatas terminum vnius mensis et dimidij, quem vobis prefiximus ad soluendum libras trecentas paruorum, in quibus estis nobis pro Comite Georgio obligati, prorogare vsque ad Comitis Georgij reditum de partibus Apulie; et tunc intendebatis satisfacere. Ad quarum significata Prudencie vestre duximus tenore presencium respondendum: quod ipsam pecuniam, que a vobis et alijs Ciuitatibus Dalmacie debet exigi, non debet in nostrum Commune recipi, nec haberi; sed de ipsa debet satisfieri multis nostris fidelibus, damnificatis grauiter iam et diu per Almissanos; quibus damnificatis mora esset intollerabilis. Itaque ipsorum damnificaorum necessitas nos constringit taliter, quod non possumus amplius expectare. Vnde Prudenciam vestram rogamus attente, quatenus debeatis celeriter dictam summam dare nostro Comiti Jadre; ante videlicet quam procedatur ad pignorandum vestros, vbicumque poterunt in partibus nostri Dominij reperiri. Nam sicut scitis, pluries vos requisiuimus; et terminus prefixus vobis ad modo est transactus. Datum die XXVI. Marcij XIII. indiccione.

(Lucius, Memorie Storiche di Trau 140. l.)

250.

Omodé nádor beismeri, hogy Siklósi Péter mester néhai Klara sógornéjának hitbérét és jegyajándékait kifizette. 1300.

Nos Omodeus Palatinus, Comes Zaladiensis, de Korokou et Judex Cumanorum memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis: quod Magister Petrus filius Nycolay de Suklous de dote et rebus paraforna-libus domine Clare sororis nostre, filie videlicet Fynthe Palatini laudabilis memorie fratris nostri, quam Magister Jula frater eiusdem Magistri Petri matrimonialiter copulauerat; que vna cum marito suo viam vniuerse carnis est ingressa, nobis secundum Regni consuetudinem approbatam satisfecit; quem de dote et rebus parafornalibus, ac alijs questionibus, que racione eiusdem sororis nostre contra ipsum moueri possent, auctoritate presencium reddimus per omnia expeditum. Tenore presencium statuentes, quod nec nos, nec successores nostri, ipsum Magistrum Petrum racione dotis et rerum parafornalium predictarum possimus vel ualeamus aliqualiter infestare. Datum Bude in octauis Beati Jacobi Apostoli anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda uyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

251.

István mester országbiró leányának Anychnak, Beke mester hitvesének átenged javakat Szatmár, Bihar és Szabolch megyékben 1300.

Stephanus Magister filius Erney Bani Judex Curie domini Regis vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Vt donaciones Principum perpetua firmitate solidentur, litterarum solent testimonio communiri; inconcussum quippe permanet atque firmum, quod scripti patrocinio communitur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod nos filiam nostram karissimam Anych vocatam, consortem Magistri Beke filij Thome, paterna pietate inducti de bonis paternis participem facere cupientes, ex beneplacito et sincera voluntate dilectorum filiorum nostrorum, Stephani videlicet, Johannis et Jacobi, quasdam possessiones nostras hereditarias, videlicet Meerk in Comitatu de Zathmar, et Alba in Comitatu Byhoriensi existentes; item quandam possessionem nostram per Erney Banum patrem nostrum felicis recordacionis acquisitam Bezermenteluk vocatam in Comitatu de Zobolch existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem metis et terminis, quibus eedem per nos fuerunt possesse usque modo, dedimus, donauimus, tradidimus et contulimus memorate filie nostre, et per ipsam suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo iure et irreuocabiliter pacifice possidendas, habendas et tenendas. Eo tamen adiecto, quod si processu temporum memorata filia nostra uel ipsius heredes sine herede decederent, extunc predicte possessiones in vsum seu potenciam consanguineorum memorati Magistri Beke consortis sui nullo modo extendantur; sed ad manus seu proprietatem filiorum nostrorum uel suorum heredum iterato deuoluantur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostri sigilli munimine communitas. Datum anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóran függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

252.

István comes alországbirónak azon károsításokat tárgyazó itélet-levele, melyeket László Jánosnak fia Rofeyn bán ellenében elkövetett. 1300.

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Magister Dausa pro Rofeyn Bano fratre suo racione dampnorum, iniuriarum, et nocumentorum per Ladizlaum filium Johannis filij Chabanka illatorum in presencia domini Andree Illustris Regis Hungarie personaliter inuentum legitime reimpediri fecisset, et pro exibendis litteris contra ipsum Ladizlaum vsque ad amissionem persone et possessionum suarum omnium habitis et confectis tercium diem strenarum assumpsisset; et idem Ladizlaus ipso die in presencia Regia peremptorie comparere debuisset, prout in litteris domini Regis memorialibus per predictum Rophoyn Banum nobis exibitis contineri vidimus; et ipsam causam dominus Rex nobis commisisset decidendam; idem Rofoyn Banus personaliter comparendo omnes litteras suas, et specialiter patentes litteras nostras super condempnacione capitis dicti Ladizlai, et amissione possessionum suarum exibuit in nostri presencia, ut debebat; predictus vero Ladizlaus, prout assumpserat, personaliter non comparuit, sed Magister Paulus filius Petri cognatus suus, et quidam seruiens eiusdem astiterunt pro eodem, et pro ipso Ladizlao respondere, uel aliquam euidentem racionem pretendere nequiueruut, eo quod nullas litteras procuratorias habuerunt in hoc facto. Verum quia idem Ladizlaus racione nocumentorum, dampnorum, interfeccionum et uulneracionem iobagionum eiusdem Rofoyn Bani statu patencium aliarum litterarum nostrarum capitali sentencia puniendus, et suis possessionibus priuandus vniuersis est conuictus, prout in ipsis prioribus patentibus litteris nostris comperimus, et ad presens ad tercium diem stre(igy)narum per

ipsum Ladizlaum peremptorie assumpta, et eciam per dominum Regem misericorditur et ex superabundanti iusticia sibi assignatam (így) contumaciter venire neglexit, jura, leges et Regni consuetudines contempnendo: pro eo nemini in suo iure deesse volentes, maxime cum crescente contumacia crescere pena debeat; et ut quos timor Dei a malo non reuocat, eos saltim coibeat pena temporalis; vna cum Dominico Magistro Tauarnicorum domini Regis, Rolando quondam Palatino, Magistro Demetrio Comite Posoniensi et de Zolum, Magistro Thoma filio Andree Comite Nytriensi et Borsiensi, et alijs Baronibus ac Nobilibus Regni per dominum Regem in hac nobis in socios deputatis; ipsum Ladizlaum iuxta continenciam ipsarum priorum patencium litterarum nostrarum contra eundem Rofoyn Banum racione dampnorum, iniuriarum, nocumentorum, interfeccionibus et uulneracionibus hominum in eisdem prioribus patentibus litteris nostris expressorum, sentencialiter decreuimus fore conuictum, et in persona sua morte debita condempnandum, seu eciam puniendum sine strepitu judicij alicuius, et omnibus illis possessionibus, que ipsum Ladizlaum tangere dinoscuntur, denudandum et priuandum, et deductis factis principalibus de eisdem possessionibus, que facta principalia ipsi Rofoyn Bano debentur, residuitatem earundem possessionum in manus nostras tanquam Judicis deuoluendam. Datum Bude octauo die post tercium diem strenarum anno Domini M° trecentesimo.

(III. Endre királynak 1300-ki megerősítő okmányából mint fentebb 241 szám alatt.)

253.

István comes alországbirónak itéletlevele, melylyel az Aba nemzetségbeli Sándor Comesnek fiai és Chepán fiai közt Benna-Zurduka nevü földben történt osztályozást helyben hagyja. 1300.

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod St. filius Comitis Kriges pro Demetrio, Alexandro et Nicolao Magistris filijs Comitis Alexandri de genere Aba dominis suis, et Andreas filius Chepani pro se et Omodeo fratre suo, ac Comite Miko dicto Churka, ad nostram accedentes personaliter presenciam exhibuerunt nobis memoriales litteras Capituli Agriensis continentes hunc tenorem:

Datur pro memoria stb. (következik az egri káptalannak törvénykezési bizonysága, mint alább 261. sz. a.)

Nos igitur visis et perlectis litteris Capituli ipsam diuisionem terre Bennazurduka uocate auctoritate iudiciaria ratificantes et approbantes presentibus duximus confirmandam. Datum Bude septimo die quindenarum Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CCC°.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan még; a budai kir. kamarai levéltárban.)

254.

István comes alországbiró Tulmán és Lanka helységek birtokviszonyaira vonatkozó itéletlevele Mark Lampertnek fia es János mester Zodouchnak fia közt. 1300.

(N)os Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit, quod cum Mark filius Lamperti in vndecim judicijs contra Magistrum Johannem filium Zodouch iuxta formam litterarum nostrarum judicialium et aliorum Judicum conuictus fuisset, et racione ipsorum judiciorum et facta (igy) principali idem Magister Johannes primo et principaliter in possessionem eiusdem Mark Tulman uocatam legittime transmissus, ipsa prima introduccione presente testimonio Conuentus Waradiensis facta ad Regiam Presenciam seu nostram non venit, neque misit; sed Comes Rozboyd filius Lamperti, frater videlicet eiusdem Mark, eodem Magistro Johanne coram nobis personaliter comparente interueniens asseruit, quod introduccionem possessionis Tulman nomine porcionis eiusdem prohiberet, et in nostri presencia prohibuerat, eo quod idem Mark in ipsa possessione Tulman nullam haberet porcionem, sed esset sua, per modum diuisionis mediantibus litteris Capituli de Posoga ad ipsum deuoluta, assumpmendo personaliter litteras Capituli de Posoga super facto ipsius diuisionis inter eos processas exhibere. Qui in termino assumpto, et postmodum in alijs terminis, presentibus testimonijs Quinqueecclesiensis et Boznensis Capitulorum per Magistrum Stephanum de Gara hominem domini Regis uerbo Regio uocatus ad Regiam Presenciam, seu nostram, tanquam Vicejudicis Curie Regie ad exhibendum ipsas litteras non venit, nec misit; et ob hoc in exhibicione ipsarum litterarum conuictus extitit Comes Rozboyod supradictus. Et quia idem Mark facta prima introduccione ad Regiam Presenciam uenire neglexit, sicut premissum est, et dictus Comes Rozboyd in exhibicione ipsarum litterarum conuictus extitit; pro eo idem Magister in eandem

possessionem Tulman, et aliam possessionem eiusdem Mark Lanka uocatam, racione facti principalis et judiciorum predictorum, secundo et tercio fuerat introductus; sicut premissa omnia et singula premissorum in litteris judicialibus Capitulorum Quinqueecclesiensis et Boznensis, ac Conuentus Waradiensis vidimus plenius contineri. Exhibuit eciam idem Magister Johannes quasdam litteras nostras; in quibus comperimus, quod Thomas filius Cosme pro Comite Rozboyd domino suo exhibuisset citatorias litteras Capituli Sancti Petri de Posoga continentes hunc tenorem:

Excellenti domine sue Th. matri Andree D. gr. Illustris Regis Hungarie stb. (következik a pozségai káptalannak jelentése mint alább 263. sz. a.)

Et quia in predictis litteris citacio illicita et inlegittima continebatur; eo quod plures homines citari fecerat, quorum nomina litteris citacionis domine Ducisse non erant inserta, et terminus indebitus et contra Regni consuetudinem erat assignatus: eundem Comitem Rozboyd in facto dicte illicite citacionis et sex judiciorum, in quibus judicijs idem Comes Rozboyd contra Magistrum Johannem est conuictus, et ad plures terminos ad emendandum se in hoc facto legittime ad Regiam Presenciam fecimus euocari; qui semel et secundo uerbo Regio citatus, et per introducciones in porciones possessionum suarum Tulman et Lanka uocatarum compulsus, proclamacione eciam publice facta ad presenciam domini Regis seu nostram tanquam Vicejudicis Curie sue, et eciam super facto principali, dampno videlicet triginta marcarum ipsi Magistro Johanni in ablacione equorum et aliarum rerum suarum irrogato, venire contumaciter non curauit. Et cum super premisso facto juris ordine deciesionem (igy) facere voluissemns, predictus Comes Rozboyd veniens personaliter, voluit scire, ubi ipse citatus fuerit, et eciam proclamatus; dicens, quod eadem possessio Tulman a pluribus annis per factum Magistri Johannis esset desolata, et quod de citacione et proclamacione sibi non constaret; exhibens inter cetera idem Magister Johannes in instanti litteras Capituli Quinqueecclesiensis domino Regi transmissas, in quibus per nos fuit compertum; quod Johannes filius Bernalch de genere Durusma, qui uice Magistri Stephani de Garaa de eadem generacione

Dorusma cognati sui pro homine domini Regis fuerat deputatus, presente Magistro Nicolao Canonico Ecclesie Sancti Johannis de Luinqueecclesijs testimonio ipsius Capituli Quinqueecclesiensis sabbato post Circumcisionem Domini anno eiusdem M°CC° nonagesimo nono accedentes in uillam Royzboyd predicti Tulman antedictam, vbi reperiendo Dyonisium filium Mortun Tulmani dictum, patrvelem fratrem dicti Rozboyd, cui Dyonisio et populis de eadem uilla, iobagionibus eiusdem Rozboyd commorantibus in una curia sub vna porta dixisset uerbo Regio, ut in quindenis predicti sabbati diei idem Rozboyd ad premissa in persona propria et non per procuratorem suum, coram domino Rege compareret. Et quia idem Rozboyd eosdem homines, in qui ipsa curia in villa Tulman commorari dicebantur, non dicebat esse jobagiones suos; per nos partibus assumpmentibus decretum extiterat, ut in octauis Purificacionis Beate Virginis eedem partes accederent super faciem eiusdem possessionis Tulman; et idem Magister Johannes deberet illuc adducere predictum Johannem filium Bernalch tunc loco hominis domini Regis deputatum, et ipsum Magistrum Nicolaum per Capitulum Quinqueecclesiense in testimonium assignatum; et ipsi Johannes filius Bernalch, ac Magister Nicolaus, ostenderent predictam curiam sub una porta existentem, presentibus Dominico filio Wirizlow homine domini Regis, et testimonio Capituli Sancti Petri de Posoga, quos idem Rozboyd adducere assumpserat; et homo domini Regis per ipsum Comitem Rozboyd adductus presente testimonio Capituli de Posoga uideret et inspiceret, si predicta curia sit illa eadem, que in litteris ipsius Capituli Quinqueecclesiensis continetur, et populi in eadem commorantes sint Rozboyd sepedicti nec ne; et secundum quod de hys omnibus ueritas constat, predictus Magister Johannes negocium suum in litteris Capituli Quinqueecclesiensis, predictus vero Rozboyd in litteris Capituli de Posoga reportarent. Et in termino ad hoc per partes assumpto idem Comes Rozboyd non venit, nec misit; predictus vero Magister Johannes exhibuit nobis litteras Conuentus Waradiensis in hec verba

Excellentissimo domino suo Andree D. gr. Inclito Regi Vngarie stb. (következik a pécsváradi konventnek jelentése mint alább 270. sz. a.)

Verum quia predictus Mark pluries citatus, et per introducciones possessionis sue legittime factas et publice proclamatas; item quia predictus Comes Rozboyd super facto diuisionis possessionum suarum litteras Capituli de Posoga exhibere, et super indebita citacione emendare se in pluribus terminis assumptis et legittime assignatis contumaciter non curauit, et in predicta citacione illicita, indebita, inlegittima omnia contra consuetudinem Regni approbatam facta, non comparendo, nec mittendo, et in omnibus alijs articulis premissis modo prehabito penitus defecit: nos nemini in suo iure desse (igy) volentes, vna cum Thoma filio Andree Comite Nitriensi et Borsiensi, Magistro Nicolao Preposito Boznensi Comite Capelle et Secretario domini Andree Illustris Regis Vngarie domini nostri, Magistro Farcasio filio Folkus, Comite Erdew filio Sebreth, et alijs nobilibus Regni per dominum Regem ad expediendum ipsum negocium specialiter deputatis, uisis et perlectis omnibus litteris super eisdem causis processis et confectis: ipsum Mark in facto principali, videlicet in destruccione ville ipsius Magistri Johannis Karachna uocate in uigilia Beati Laurencij martiris quatuor annis iam elapsis irrogata, dampno sexaginta marcarum in ablacione equorum et aliorum animalium, super quibus idem Magister Johannes contra eundem Mark se dicebat habere accionem propter negligenciam et contumaciam suam; item predictum Comitem Rozboyd in non exhibicione litterarum super facto diuisionis possessionum suarum, et propter falsam citacionem, iniquam, indebitam, et contra consuetudinem approbatam Regni factam, et eciam facto principali eiusdem superius expresso, decreuimus fore conuictos. Et predictas possessiones Tulman et Lanka uocatas Comitis Rozboyd et Mark predictorum, cum earundem vtilitatibus et pertinencijs vniuersis pro centum et quinquaginta marcis sub testimonio Capituli Quinqueecclesiensis estimatas, in duabus partibus nobis tamquam judici, in tercia uero parte eidem Magistro Johanni parti aduerse reliquimus, statuimus et dimisimus perpetuo possidendas et habendas; et idem Magister Johannes porcionem nostram de ipsis possessionibus a nobis redemit nobis satisfaciendo de eisdem. Mete autem predictarum terrarum, sicut in litteris Capituli Quinqueecclesiensis contineri uidimus, hoc ordine distinguntur: Inci-

piendo scilicet in fluuio, et a fluuio Wolkow uocato ab antiquo portu eiusdem fluuij, per quem quidem fluuium Volkov uocatum in commetaneitate terrarum Dyonisij filij Mortun eciam Tulman uocatarum per cursum eiusdem fluuij descendit ad partem orientalem, exigitque (igy) ab eodem fluuio ad partem meridionalem ad duas metas terreas angulares, in quibus sunt arbores ilycum, ubi commetaneitas terrarum predicti Dionisij terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra Lugrech filij Logreth de genere Zenthemaguch; abhinc declinat ad partem meridionalem per arbores consignatas ferro; et transeundo unam viam magnam venitur ad quamdam magnam arborem ilycem crucibus consignatam, terrisue cumulatam; abinde per quamdam magnam viam antiquam deuenit ad partem orientalem, et uenitur ad biuium prope villam eiusdem Logrech (igy) Bechefolua vocatam; adhuc per eandem viam vadit ad tres metas terreas angulares, quarum una separat eidem Lograch (igy), secunda separat filijs Dominici de genere Zenthemaguch, tercia separat supradicte possessioni Lanka vocate, vbi commetaneitas terrarum predicti Logrech (igy) terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra filiorum predicti Dominici; itaque procedit ad eandem partem meridionalem ad vnam arborem piri wlgo Rozboyd kurthuele dictam existentem iuxta fluuium Wolkov supradictum, ubi commetaneitas terrarum filiorum Dominici terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra Demetrij de genere Zenthemaguch; deinde cadendo in aquam Wolkov per cursum eiusdem aque vaditur in magno spacio, et peruenitur ad illum locum, in quo quidem loco hyc fluuius Wlkou (igy) recipit in se alterum fluuium Lazar uocatum; siquidem vbi transito fluuio Wolkow (igy) sepedicto intrat in alterum fluuium iam dictum Lazar uocatum, et uadit contra cursum huius fluuij, et peruenitur ad tres metas angulares terreas, quarum vna separat Demetrio antedicto, secunda separat Cruciferis de Dapza, tercia separat terre Tulman sepedicte, vbi commetaneitas terrarum dicti Demetrij terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Cruciferorum predictorum; itaque per eandem aquam Lazar vocatam uadit usque dum peruenit ad alteram aquam Karagh dictam, vbi commetaneitas terrarum Cruciferorum predictorum de Dopza (igy)

terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Magistri Laurencij et fratrum suorum filiorum Magistri Philpus Korogh uocatis; abinde diuertit ad partem septemtrionalem, et eundo per prata fluuij predicti Korogh uocati, in magno spacio eundo in hoc prato contingit terris filiorum Ehnee, exeundoque ab eodem prato in commetaneitate eorundem filiorum Ehnee uadit ad angulum cuiusdam silue filiorum Ehnee ligueth vocate, vbi sunt tres arbores ilyce (igy) magne crucibus consignate ferro vice metarum; ubi uertit ad partem meridionalem, et per quandam magnam viam uenitur ad quandam aquam ex inundacione pluuialis aque se stagnantem wlgo Zelezpotok dictam; quam quidem aquam transit, et in commetaneitate terrarum supradicti Dionisij itur ad quandam magnam viam memoratam; intrans in villam Tulman uocatam, in qua est ecclesia in honore Sancti Michaelis Archangeli, que quidem ecclesia sequatur (igy) per medium, et per eandem viam vadit ad finem uille Tulman vocate, ubi est magna meta terrea; exhinc proceditur ad superius memoratum portum antiquum sepedicti fluuij Wolkow vocati, sicque terminatur. Datum Bude septimo die Beati Georgij martiris anno Domini M°CCC°.

(III. Endre királynak 1300-ki megerősítő okmányából, mint fentebb 245. szám alatt.)

255.

István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy Almagi Bacha comes, és Miklós comes Botyznak testvére, Bachka nevü köztük peres birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 1300

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis damus pro memoria, quod in causa, quam Comes Bacha filius Mark de Almag personaliter astans contra Comitem Nicolaum fratrem Botyz similiter personaliter comparentem, super facto

terre Bachka habebat coram nobis, per arbitrium proborum uirorum de nostra permissione in talem pacis formam se dixerunt deuenisse: quod idem Comes Bacha porcionem terre de ipsa terra Bachka, quam ipse Comes Nicolaus in eadem habuisse dinoscebatur, et eciam suam porcionem propriam terre de eadem, quam ex collacione Baan filij Garwasij soceri sui possidebat, reliquit eidem Comiti Nicolao perpetuo possidendas eo modo; quod pro porcione terre eiusdem Comitis Bacha predictus Comes Nicolaus vnam peciam panni de dorni pro tribus marcis et fertone in quindenis Pentecostes proxime uenturis dare eidem Comiti Bacha, et tres marcas in argento mercimoniali minus fertone in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste soluere tenebitur coram Capitulo Agriensi, tali pena interiecta; quod si quemlibet ipsorum terminorum pretermiserit in soluendo, extunc porcio terre eiusdem Comitis Bacha sibi ipsi remanebit perpetuo possidenda, nec prefatus Comes Nicolaus super ipsa porcione terre ipsum Comitem Bacham de cetero poterit molestare. Preterea in die prime solucionis dictus Comes Bacha priuilegium Vicepalatini Bude residentis et Capituli Agriensis, quibus mediantibus porcio terre ipsius Comitis Nicolai de Bachka ad ipsum deuoluta fuerat, et uniuersas litteras super ipsa causa processas, et in die vltime solucionis priuilegium Regis St., quo mediante idem Comes Bacha porcionem terre sue de eadem possidebat, debet reddere coram eodem Capitulo Agriensi Comiti Nicolao supradicto, et priuilegio eiusdem Capituli resignacionem porcionum ipsarum terrarum eidem Comiti Nicolao confirmare. Nos tanquam judicem in toto predictus Comes Nycolaus placare assumpsit. Nec hoc pretermittimus; quod si quas litteras idem Comes Bacha super hoc facto in fraudem reseruaret, casse sint penitus et inanes. Datum Bude feria tercia proxima ante festum Ascensionis Domini anno eiusdem M°CCC°.

Kivül: Pro Comite Nicolao fratre Batyz contra Comitem Bacham filium Mark.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

256.

István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy János, László mesternek fia, anyjával a köztök Olmera birtokra nézve támadt egyenetlenségek tekintetében barátságosan egyezkedett. 1300.

Nos Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis: quod cum Johannes filius Magistri Ladizlai filij Thekws, qui personaliter astitit, et domina mater eiusdem relicta ipsius Magistri Ladizlai, pro qua Andreas filius Kana cum procuratorijs litteris Conuentus de Jazow comparuit, Magistrum Stephanum de Bogath, qui similiter personaliter aderat, traxissent in causam, possessionem Olmera vocatam in Comitatu de Abawywar existentem, nomine juris ipsius domine pro dote et rebus parafarnalibus suis per Magistrum Ladizlaum eidem traditam et assignatam, in figura Judicij in nostri presencia repetentes ab eodem; quam cum litteris Capituli Agriensis ab ipso Magistro Stephano legitime reinpediuerat, et idem Magister Stephanus ipsam possessionem Olmera legitimis, validis et efficacibus instrumentibus (igy) mediantibus per ipsum Magistrum Ladizlaum filium Thekws sibi pro meritorijs seruicijs suis collatam asserit et donatam; et quamquam ipsa causa in presencia domini Andree Illustris Regis Hungarie domini nostri et nostra tamquam Vicejudicis Curie Regie diucius fuisset uentilata: tamen per arbitrium Baronum domini Regis et Nobilium in facto dicte possessionis Olmera ex nostra permissione, prout Judicis, in talem pacis et concordie formam se dixerunt deuenisse: quod vtraque pars omni liti, questioni et accioni hinc inde usque modo emergenti propter bonum pacis mutua renunciarunt uoluntate eo modo, quod idem Johannes personaliter nomine suo ac nomine domine matris sue predicte, et Andreas filius Kana cum ipsis procuratorijs litteris, ut prediximus, pro eadem do-

mina relicta Magistri Ladizlai comparentes, predictam possessionem Olmera iuxta continenciam priuilegiorum et instrumentorum diuersorum, quibus mediantibus eandem possessionem ipsi Magistro St. de Nogach pro suis seruicijs per eundem Magistrum Ladizlaum iam dudum collatam et donatam fuisse asserebant, sub eisdem metis et terminis, sub quibus eadem possessio per eundem Magistrum Ladizlaum patrem dicti Johannis habita fuisse dinoscitur et possessa, reliquerunt et dimiserunt pure et simpliciter sepedicto Magistro St., et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus jure perpetuo possidendam et habendam; ita vt nullum jus uel dominium idem Johannes pro se et domina matre in eadem sibi reseruauit. Instrumenta nichylominus, quibus mediantibus memorata possessio prefate domine pro dote sua et rebus parafarnalibus per ipsum Magistrum Ladizlaum maritum suum assignata et statuta fuisse dicebatur, in quantum ipsa instrumenta predictam possessionem tangunt, tanquam cassa, friuola et inanya haberi uoluerant; ita vt vbicunque ipsa instrumenta per ipsam dominam in facto dotis sue contra eundem Magistrum Stephanum super facto dicte possessionis Olmera exhiberentur, lucem non habeant, et suis per omnia careant viribus firmitatis; et insuper eedem partes omnes litteras, super processu presentis cause contra inuicem usque ad presens obtentas, pro sopitis et inanibus reliquerunt. Datum Bude septimo die quindenarum Beati Jacobi Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a barna-sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

257.

István comes alországbirónak itéletlevele Baztehi Endre comes özvegye és fiai, s Zoard mester Wech unokája közt. 1300.

Nos Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Nycolaus filius Comitis Andree de Bazteh in nouem judicijs; item Andreas, Johannes, et Beex filij eius Comitis Andree, et domina mater eorundem, pro se, excepto Nicolao supradicto, in alijs nouem judicijs iuxta formam litterarum memorialium Vicejudicum Curie Regie et nostrarum contra Magistrum Zoard nepotem Wech iuxta diuersitates accionum eiusdem ordine iudiciario conuicti fuissent, et racione ipsorum iudiciorum, et pro factis principalibus, videlicet dampnis, nocumentis et iniurijs per ipsum Nycolaum filium Comitis Andree ad valorem quadraginta marcarum, iobagionibus dicti Magistri Zoard et populis aliarum villarum defensioni seu proteccioni sue commissis in ablacione bouum et aliorum animalium, siue rerum eorundem usque ad presens per modum latrocinij irrogatis, et eciam racione quatuor bouum in uilla eiusdem Magistri Zoard Zenthalberth vocata per eundem Nicolaum pendente lite ablatorum, super quibus omnibus idem Magister Zoard contra eundem Nicolaum per se dicebat habere accionem, et racione hospitalitatis contra Johannem, Andream et Beex, ac dominam matrem eorundem asserens ipse Magister Zoard, quod ijdem Johannes, Andreas et Beex, ac domina mater ipsorum dicto Nycolao et suis complicibus in omnibus premissis fuissent hospitati, et quod idem Nycolaus de ipsis ueniendo, et iterato eundo ad eosdem, et cum eisdem distrahendo seu expendendo de facto ipsorum omnia premissa per modum prehabitum irrogasset, et licet idem Magister Zoard pro ipsis factis principalibus et judicijs semel et secundo in possessionem Saras vocatam in Comitatu Strigoniensi nomine possessionis eorundem Nicolay, Andree,

Johannis et Beex, ac domine matris eorundem fuisset legitime intromissus: tamen quia Karulus frater Rolandi quondam Episcopi Boznensis ipsum Magistrum Zoard personaliter in nostri presencia inuentum prohibuit, eandem esse suam asserendo, eundem Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Comitis Andree et domine matris ipsorum Boyna vocate in eodem Comitatu existentis rite transmisimus. Qui quidem Nicolaus, Andreas, Johannes et Beex, ac domina mater ipsorum, per citaciones continuas et introducciones in eandem possessionem Boyna semel, bis et tercio legitime factas, proclamacione eciam in foro Strigoniensi, de Komarum et de Thata ad maiorem et huberiorem huius negocij cautelam publice facta, iuri parere et eidem Magistro Zoard satisfacere in premissis non curarunt, ymo assumpto rebellionis spiritu, jura, leges et Regni consuetudines non attendentes ausu temerario presumpmere non cessarunt; prout hec omnia in multis et diuersis judicialibus litteris nostris et Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephany per ipsum Magistrum Zoard exhibitis vidimus plenius contineri, qui scilicet Nycolaus, Andreas, Johannes et Beex, ac domina mater ipsorum per huiusmodi multiplices compulsiones et admoniciones legitimas ad Regiam Presenciam seu nostram, prout Vicejudicis Curie sue venire, ut premissum est, contumaciter neglexerunt. Nos enim nemini in suo jure deesse volentes, maxime cum crescente contumacia crescere debeat et pena; et quos timor Dei a malo non reuocat, eos saltim cohibeat pena temporalis; predictos filios Comitis Andree, et dominam matrem eorum in omnibus premissis et singulis premissorum contra ipsum Magistrum Zoard sentencialiter decreuimus fore conuictos, et predictam possessionem Boyna vocatam pro viginti quinque marcis, item alteram possessionem eorum Wygoon nominatam pro triginta marcis minus duabus estimatas in Comitatu Strigoniensi existentes, cum vtilitatibus et pertinencijs earundem, sub metis et terminis antiquis reliquimus et statuimus auctoritate judiciaria eidem Magistro Zoard possidendas et habendas; commetanei eciam earundem per hominem domini Regis, presente testimonio dictorum Cruciferorum interrogati redimere noluissent, prout in litteris eorundem Cruciferorum domino Regi transmissis vidimus contineri. Igitur tam ipsis

filijs Comitis Andree et domine matri ipsorum, quam eciam commetaneis ipsarum possessionum super hoc facto duximus silencium perpetuum imponendum, saluis tamen nostris porcionibus in omnibus premissis remanentibus. Datum Bude septimo die quindenarum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

258.

István comes alországbiró meghagyja a keresztesek esztergami konventjének, hogy az ezen ügyben hozott itéletet foganatositsa 1300.

Viris religiosis amicis suis Reuerendis Magistro et Conuentui Cruciferorum Domus Hospitalis Ecclesie Sancti Regis de Strigonio Comes St. Vicejudex Curie domini Regis amiciciam paratam. Noueritis, in litteris vestris domino Regi transmissis nobis constitisse, quod Johannes de Pyzke homo domini Regis, presente vestro testimonio, Magistrum Zoard nepotem Wech pro facto principali et racione septem judiciorum, et aliorum septem judiciorum, eo quod idem Magister Zoard diuersas se dicebat contra Nicolaum, Andream, Johannem et Beex filios Andree de Bozteh, ac dominam matrem eorundem relictam ipsius Andree, habere acciones; et licet nomine possessionis eorundem in possessione Saras uocata in Comitatu Strigonyensi existentis legitime semel et secundo fuerit introductus: tamen quia Karulus frater Roulandi quondam Episcopi Boznensis de ipsa possessione Saras ipsum Magistrum Zoard personaliter in nostri presencia inuentum prohibuit, eandem suam esse asserendo: amiciciam uestram requirimus ex affectu, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo predictus

Johannes homo domini Regis ipsum Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Andree Bayna vocatam in eodem Comitatu Strigonyensi existentem pro facto principali et racione predictorum septem judiciorum, et aliorum septem judiciorum secundum diuersitatem accionum dicti Magistri Zoard, et insuper duorum judiciorum, in quibus ad quindenas Pentecostes legitime eisdem assignatas non comparendo remanserunt, sicut in litteris nostris judicialibus exinde confectis continetur, introducat, a die introduccionis usque quintumdecimum diem permansurum in eadem, si non fuerit contradictum, sine destruccione eiusdem; dicat eciam idem homo domini Regis eisdem filijs Andree et domine matri eorundem uerbo Regio, vt in termino ad hoc sibi assignato compareant personaliter coram domino Rege, super facto principali peremptorie responsuri, et ante responsionem eorum satisfaciant de judicijs supradictis; alioquin huic negocio finem debitum imponemus. Post hec facti seriem tocius domino Regi rescribatis. Datum Bude septimo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CCC°.

K i v ü l: Magistro et Conuentui Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio. Introductorie pro Magistro Zoard in possessionem filiorum Andree de Bozteh Bayna vocatam.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

259.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hernádnempty-i nemesek Hernádnemptyben fekvő bizonyos birtokrészt Lőrincz, Bertalan és Miklós, László fiainak eladtak. 1300.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore

presencium volumus peruenire, quod Ladizlao filio Andree filij Bedek, et Petro ac Stephano filijs Thome filij eiusdem Bedek de Harnadnempty ex vna parte, ab altera vero Laurencio et Bartholomeo filijs Ladizlai pro se, et pro Nicolao fratre ipsorum coram nobis personaliter constitutis, per ipsos Ladizlaum filium Andree et filios Thome propositum extitit, quod quandam particulam terre de dicta terra eorum Harnadnempty, scilicet de porcione eorum jure hereditario ipsos contingente, ad vnum aratrum sufficientem, quam prius iuxta formam litterarum nostrarum memorialium eisdem filijs Ladizlai pro septem marcis denariorum pignori exposuerant, cum vniuersis vtilitatibus suis, metis infrascriptis ab alijs partibus eiusdem porcionis ipsorum separatam, et specialiter cum quadam sessione iuxta magnum portum fluuij Harnad a parte orientali existentem, pro eadem summa pecunie vendidissent et tradidissent dictis filijs Ladizlai sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam. Insuper obligarunt se dictus Ladizlaus filius Andree et filij Thome supradicti et heredes ipsorum predictos fllios Ladizlai et heredes eorundem vniuersos ab omnibus racione eiusdem particule terre inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Mete autem eiusdem particule terre, prout partes coram nobis recitarunt, hoc ordine exprimerentur: quod prima meta incipit super quadam sessione sita a parte orientali iuxta fluuium Harnad; inde egreditur ad eandem plagam, et eundo iungitur quoddam pomerium, de quo transeundo per prata venit ad quoddam berch, de quo eundo iungit quandam arborem piri pro meta assignatam, et eundo de eadem venit ad metas finales, et predicte mete eandem particulam terre separarent a parte orientali; a parte autem meridionali que separant, essent hee: quod prima meta incipit super metam terminalem; inde egreditur ad occidentem, et eundo directe iungit fluuium Harnad predictum; et in quodam loco per meatum aque, qui fok dicitur, cadit in ipsum fluuium Harnad, et contra metam eandem eundo iungit iterato prefatam sessionem, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas, presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Magistro Johanne de Hę-

wes, Alberto de Borswa, Simone Noui C
et alijs multis; anno Domini M°CCC°. Re
stri Rege Hungarie, Gregorio Electo St
Archyepiscopo Colocensi; et domino no
Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi exi

A B

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét selyemszii
kamarai levéltárban.)

260.

*Az egri káptalannak a Beretey helységbe
gyazó bizonyságlevele. 13*

Omnibus Christi fidelibus tam pres
presens scriptum inspecturis Capitulum E
lutem in omnium saluatore. Ad vniuers
presencium volumus peruenire; quod
Georgij Comes de Nouo Castro, et Magi
eiusdem ex una parte, ab altera vero
filij Johannis pro se et pro Andronico fr
nobis personaliter constituti concorditer
quibusdam possessionibus suis inferius
sensu talem inter se fecissent diuisionem
Petrus et Magister Johannes quandam p
vocatam, que ad ipsos a domino Mychael
fratre ipsorum titulo pignoris extitit deu
vtilitatibus suis; quia dicti filij Johannis
eorum vitarunt, et sibi studuerunt compl
eorundem, non accepta aliqua pecunia
dicta possessione, dedissent et tradid
hannis et heredibus eorum heredumq
ribus perpetuo possidendam et habenda

Johannis porciones suas omnino, que cosdem de porcionibus eiusdem domini Prepositi racione proximitatis contingunt, tam in Castro quam in terris, similiter cum suis vtilitatibus omnibus reliquissent et coram nobis reliquerunt predictis filijs Comitis Georgij et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo jure et irreuocabiliter possidendas et habendas. Diuisiones autem omnium aliarum possessionum suarum in priuilegijs nostris prioribus insertarum ipso ordiue et statu, prout in ipsis priuilegijs nostris sunt diuise, dicte partes in filios filiorum suorum inuiolabiliter se coram nobis conseruandas obligarunt. Preterea dicti filij Johannis confessi sunt coram nobis, quod sicut predictus pater eorum nullam in Castro habuerit porcionem, ita et ipsi porcione Castri omnino carerent. Insuper adiecerunt eciam predicte partes, quod omnes alias causas suas, que hinc et inde tam super facto destruccionum, incendiorum, dampnorum, mortis, captiuacionis, quam aliarum quarumlibet iniuriarum mote fuerunt vsque modo inter ipsos, sibi inuicem per omnia remisissent et remiserunt coram nobis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas; presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Martino de Pacha, Petro de Kemey, Briccio de Zobolch, Johanne de Heues, Alberto de Borsua, Symone Noui Castri Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CCC°; regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Gregorio Electo Strigoniensi, Johanne Archiepiscopo Colocensi, et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét sárga-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

261.

Az egri káptalannak törvénykezési bizonysága, hogy Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai, és Chepánnak fiai közt Benna-Zurduka nevü földben osztozkodtak. 1300.

Datur pro memoria, quod cum nos iuxta continenciam litterarum Comitis St. Viceiudicis Curie domini Regis nobis transmissarum cum Demetrio, Alexandro et Nicolao Magistris filijs Comitis Alexandri ex una parte, et Comite Miko dicto Churka, Omodeo et Andrea filijs Chepani ex altera, duos viros ydoneos et fideles, uidelicet Egidium de Mera et Marcellum de Ida presbiteros pro testimonio vice nostra transmisissemus, quibus presentibus dicte partes, et eciam presentibus Magistro Michaele filio Morhardy et alijs nobilibus in eisdem litteris iudicis expressis feria tercia proxima ante festum Natiuitatis Beati Johannis Baptiste super facto terre Bennazurduka uocate accederent, et eandem per metas veteres reambulando, cum uniuersis utilitatibus suis ad tres partes diuiderent equales: ijdem homines nostri ad nos reuersi nobis taliter recitarunt, quod predicte partes ipsis presentibus, et eciam petentibus Magistro Detbor filio Detricy, et Demetrio de Zymer, homine predicti Magistri Michaelis, in ipsa feria tercia accessissent ad faciem terre supradicte, et eandem per veteres metas circulares reambulassent, et reambulando ipsam terram cum vniuersis utilitatibus suis in tres partes equales diuisissent; de quibus vnam partem predicti filij Comitis Alexandri, sitam iuxta terram eorundem Comitis Miko et filiorum Chepani, a reliquis duabus partibus metis inferius specificandis separatam, eidem Comiti Miko, et filijs Chepani, ac heredibus eorundem, resignassent et reliquissent perpetuo possidendam, prout eciam iuxta formam litterarum dicti Judicis eisdem resignarant terciam partem terre memorate; relique uero due partes eisdem filijs Alexandri Comitis et suis heredibus, similiter cum utilitatibus suis, pacifice possidende re-

mansissent. Mete autem, que separant ipsam terciam partem a predictis duabus partibus, sicut ijdem homines nostri recitarunt, sunt he: quod prima meta incipitur iuxta fiuium Harnad; abhinc per nemus exeundo venit ad magnam viam, et transit ipsam, et iuxta quoddam berch iungit tres metas; de quibus ad occidentem eundo per ternas et ternas metas iungit quinque metas capitales terre Radwan vocate; et ibi terminatur. Et predictus Alexander, et Comes Miko antedictus, coram nobis constituti eodem modo omnia premissa affirmarunt. Datum in festo Beate Margarethe virginis anno Domini M°CCC°.

(István comes alországbirónak 1300-ki itéletlevelébŏl, mint fentebb 253. sz. a.)

263.

A hantai káptalannak bizonyságlevele, hogy Miklós, Lörincz, Szomor, Mihály és Pál Jakabnak fiai, vagyonukban osztozkodtak. 1300.

Nos Capitulum Ecclesie Hantensis memorie commendantes significamus tenore presencium vniuersis, quod constitutis coram nobis personaliter magistro Nicolao, magistro Laurencio, magistro Zumur, magistro Michaele, et magistro Paulo filijs magistri Jacobi, confessi sunt; quod diuisio inter se tam in libertinis, tam in ancillis, tam eciam in possessionibus per arbitrium et ordinacioncm Comitis Keme filij Zothmoz, qui per peticionem ipsorum per magistrum Stephanum missus fuerat, magistri Michaelis filij magistri Michaelis fratris ipsorum Comitis Michaelis Sydou dicti, Andree et Martini filiorum Chepani de generacione sua, Comitis Petri filij Tiburcij de Nema, et Nicolai Cernobi de Buun — — diuisionis ipsorum talis concorditer et pacifice extitisset et fuisset; quod primo et principaliter magistro Zumur sorte mittendo cessissent sex curie in Rada a sessione patris ipsorum inci-

piendo cum terra desola — — — est inter magistrum Michaelem et filios Chepani, Andree et Martini usque ad meatum aque, que separat inter magistrum Laurencium antedictum; de seruis autem, libertinis et ancillis eidem magistro Zumur cessissent et — issent — — ancilla cum duobus filijs suis et duabus filiabus suis, Rusinch cum maiori filia sua, et unus libertinus, Paulus scilicet filius Ereu; de possessionibus autem ipsorum ipsi magistro Zumur cum tribus fratribus suis, Laurencio videlicet, Michaeli et Paulo cessissent Sunu, Arpa et Buun, et terram populorum Waraskate fratri Paulo; castrum vero ipsorum Chezmus vocatum cum terra ad ipsum castrum spectanti communiter possiderent, et — — — totamterram Rada cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis pro usu suo haberent, iobagio — — — prout dinoscuntur habere ab antiquo. Vtigitur huius diuisionis series robur perpetue firmitatis obtineat, nec per quempiam ipsorum inirritum ualeat uel possit retractari, ad instanciam et peticionem ipsorum ipsi magistro Zumur presentes patentes litteras nostras duximus confirmandas. Datum in octauis Sancti Jacobi Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo.

(Eredetie a Konde család levéltárában. Közli Knaus Nándor.)

263.

A pozségai káptalannak jelentése Thomasina III. Endre király anyjához a parancsára Demeter valkói főispán és Lampert comes fiai közti eljárásáról. 1300.

Excellenti domine sue Th. matri Andree Dei gracia Illustris Regis Vngarie, Ducisse tocius Sclauonie, et Gubernatrici Parcium Citradanubialium usque mare, Capitulum Beati Petri de Posagha oraciones in Domino. Litteras Uestre Magnificencie reuerenter recepimus in hec uerba:

Domina Th. D. gr. mater domini Andree Illustris Regis

Vngarie stb. (következik Thomasina a király anyjának parancsa, mint fentebb 248. sz. a.)

Nos itaque mandatis et preceptis UestreExcellencie satisfacere exdebito et ex uoto cupientes, ut tenemur, cum eodem Laurencio homine uestro vnum ex nobis virum ydoneum ad premissa diligenter exequendum transmisimus; qui quidem homo uester et noster demum ad nos redeuntes nobis retulerunt uiuauoce: quod sicut ipsi per clandestinam et publicam inquisicionem factam a viris nobilibus et comprouincialibus, et alijs communibus hominibus certo cercius scire potuerunt, predictus Comes Demetrius dominica die prenotata veniendo, possessionem iam dictorum filiorum Lamperti Tulman uocatam, bonis omnibus mobilibus et per se mouentibus indebite destruendo, spoliassent; viros et mulieres, virgines et viduas, in eadem possessione commorantes denudando, miserabiliter contra Deum et eius justiciam detrectando; fruges eorum equis spargendo, et residuas asportando; et capillos unius jobagionis sui demecendo. Quas quidem spoliaciones virginum et viduarum, ac capillorum iobagionis ipsorum dissipacionem idem homo uester et noster uidisse sunt confessi, et adhuc descensus ipsius Comitis Demetrij in eadem possessione reliquisse affirmarunt. Nichilominus feria quinta proxima ante festum Sancti Martini citasset oculo ad oculum in ipsa possessione Comitem Demetrium, Michaelem filium Dominici, Johannem Kopoz dictum, item Petrum, Nicolaum filium Bala, et alium filium Cheng; item ex seruientibus Magistri Laurencij Bencencium de Bencench, Jacobum Znoph dictum, Johannem nepotem Tarcha in Uestre Magnitudinis presenciam comparendi, terciam feriam proximam post festum Sancti Briccii confessoris pro termino assignando. Datum in festo Sancti Briccii confessoris.

(István comes alországbirónak 1300-ki itéletlevelébŏl mint fentebb 256. szám alatt.)

264.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy
nes mester a köztök két Pechen nevű helysé
rátságos egyezkedést foganatositot

Capitulum Ecclesie Waciensis omnib
presentem paginam inspecturis salutem i
nam. Ad vniuersorum tam presencium qu
ciam harum serye volumus peruenire : quo
Erdeu filius Semerdi ab vna parte, et Magi
Arnach ex altera, coram nobis personaliter
corditer viuenocis oraculo retulerunt: quo
super facto duarum villarum Pechen voca
dem villis anexis, contencio seu materia
et satis diu ventilata, partesque instrumen
diantibus ipsas villas tenuerunt, coram d
Hungarie Illustri contra exhibere debuiss
ris eiusdem domini Regis clarius vidimus
partes per arbitrium nobilis viri Magistri
corum ipsius domini Regis, nec non alic
dem, quorum nomina in litteris composic
mini Regis super facto villarum seu p
predictarum habitis inter partes continen
dassent, sicut in litteris eiusdem domini
cordie facte inter ipsos tenentibus vidimus
partes nobis exhibitis. Quarum litterarum
tenorem ad maiorem huius rei cautelam
fecimus sine augmentacione uel diminuci

Nos Andreas D. gr. Rex Hungarie s
Endre királynak 1297-ki okmánya mint

Igitur prenotatus Magister Dyonisiu
fatam pecunie quantitatem, videlicet duce
que marcas, totum in argento puro et fin

duarum villarum Ketpechen vocatarum in terminis suprascri ptis modo et ordine prehabito predicto Comiti Erdeu in quolibet termino solucionis coram nobis personaliter comparenti et recipienti plenarie persoluit et dedit coram nobis; et idem Comes Erdeu in termino vltime solucionis modo et ordine litterarum composicionalium domini Andree Regis predictarum, omnia priuilegia, videlicet domini Ladizlay quondam Regis Hungarie bone et clare memorie, nobilis viri Magistri Vgrini, Capituli Ecclesie Budensis, et nostrum priuilegium, quibus mediantibus dicte possessiones Kethpechen cum terris sibi annexis, racione mille marcarum eidem Comiti Erdeu et suis heredibus per dictum Magistrum Vgrinum date fuerunt et collate, sicut in eisdem priuilegijs plene vidimus contineri, coram nobis restituit in manus Magistri Dyonisij prenotati, et insuper omnia instrumenta seu litteras calescunque, tam Regias quam alias, et specialiter predictas litteras domini Andree Regis composicionales, idem Comes Erdeu coram nobis restituit ad cassandum, et sic predictas possessiones Ketpechen vocatas, cum terris arabilibus, siluis, pratis, ac alijs suis vtilitatibus, prout sibi date fuerunt, et secundum quod ipsum tangebant, et idem possedit, dictus Comes Erdeu dedit coram nobis astando, dimisit, tradidit et contulit predicto Magistro Dyonisio et suis heredibus heredumque suorum successoribus, jure hereditario, inreuocabiliter, perpetuo, pacifice possidendas, tenendas et habendas, nullo jure dominij idem Comes Erdeu sibi et suis posteris in eisdem villis seu possessionibus Ketpechen ac atinentis (igy) earundem reseruato. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Herrici Ecclesie nostre Lectoris, anno Domini M° trecentesimo. Magistro Dominico Preposito, Magistro Johanne Cantore, Cepano Custode, Oliuerio Waciensi, Nicolao Pestiensi, Nicolao Changradiensi, Agustino de Zigetfeu, Geblino de Zolnuk Archydiaconis, ceterisque pluribus Canonicis existentibus in Ecclesia Beate Virginis, Deo humiliter famulantibus et deuote.

(A váczi káptalannak 1331. „nobilis et honestus vir Magister Arnach filius Dyonisi filij condam Comitis Arnach" kérésére az uj pecsétje alatt kiadott átiratából; melyben ezeket olvassuk; „quod cum sigillum nostrum prius et antiquum per iniquam machinacionem ingenuosamque fabricacio-

nem prauorum hominum, inpya semper cogitacione de camara Ecclesie nostre fracto pixide (így), in quo seruabatur, cum alijs rebus strinalibus ciuium seu hospitum de ciuitate sub spe defensionis in dictam camaram Ecclesie nostre inportatis, fuisset sublatum ac subtractum, nosque vsu sigilli secundum Regni antiquam sanxcionem necquaquam carere poteramus, sicut moris est negvcitas (így) nobilium Regni seu regnicolarum. de consilio et consensu quorum interfuit et interesse debuit jure et de facto; aliud sigillum nouum in modum lune rotundum, effigiem Virginis Gloriose matrone Ecclesie nostre habens filium Jesum in vlnis suis sculptam fieri ordinauimus, pupplicareque fecimus per prouincias, vt omnes nobiles et alij qui priuilegya habent, ac alya instrumenta cum priori amisso sigillo nostro de quacunque re, cum presente sigillo nostre nouo innouarent, ac si ex euentu uel accidente de incendio ignis vel potencia aliquorum par instrumentorum aliqua amissione depery fecissent, secundum Regni consuetudinem de camara nostra inquiri facerent, ne ipsis fraus seu dolus posset euenire" stb.; a budai kir. kamarai levéltárban.)

265.

A keresztesek esztergami konventje átírja Lodomér esztergami érseknek négy az ottani káptalan jogositványait tárgyazó okmányát. 1300.

Nos Conuentus Cruciferorum domus Hospitalis Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod discreti viri, Magistri uidelicet Johannes Decanus Ecclesie Strigoniensis, et Andreas quondam Decanus eiusdem Ecclesie, vice et nomine discretorum virorum Magistri Thome Prepositi et Capituli ipsius Ecclesie Strigoniensis dominorum suorum, ad nostram accedentes presenciam, quatuor paria litterarum venerabilis patris domini Lodomerij Archiepiscopi eiusdem Ecclesie Strigoniensis bone memorie, sub uero et certo sigillo ipsius, quarum quidem due sunt et existunt sub pendenti sigillo, et due memoriales, nobis exhibuerunt sub hac forma:

(Következik Lodomér érseknek négy az esztergami káptalan jogositványait tárgyazó és már közölt okmánya.)

Pecierunt itaque ijdem Magistri Johannes Decanus et Andreas pro se et pro predictis discretis uiris Magistro Th. Preposito et Capitulo Strigoniensi, dominis suis, quod quia predicta quatuor paria litterarum propter discrimina uiarum et maliciam temporis inpacati secum portare formidarent, et tempore oportuno, seu ubique locorum exhibere, nostris litteris inseri et transcribi de uerbo ad uerbum faceremus, quod et fecimus mediante iusticia annuentes. Datum in festo Wyncenci martiris anno Domini M°CCC°.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 951. l.)

266.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Pál Muthmernek fia Urustun nevü birtokát Ochuz comesnek elzálagositotta. 1300.

Nos Stephanus miseracione Diuina Abbas Zaladiensis totusque Conuentus eiusdem loci damus pro memoria, quod constituti personaliter coram nobis ab una parte Comes Ochuz, ex altera uero Paulus filius Muthmer; idem Paulus possessionem suam Vrustun vocatam cum onnibus hutilitatibus suis sibi a fratre suo Comite Geroldo bone memorie relictam, asseruit se ipsi Comiti Ochuz usque ad reuolucionem decem annorum pro sex marcis pignori obligasse; quas sex marcas idem Paulus ab ipso Comite Ochuz dixit plenarie recepisse; ita tamen, quod quandocunque iam dictum Paulum cognati gloris sue pro dote et rerum parapharnalium in causam traerent, in quantitate quantarum rerum cum ipsis conuenire posset, Comes Ochuz cum suis rebus ipsum expedire tenebitur in soluendo. Hoc eciam adiecto, quod quandocunque temporis per reuolucionem ipsorum decem annorum supradictus

Paulus possessionem suam redimere posset, iam dictus Comes Ochuz ipsam possessionem restituere tenebitur sine aliqua causa interiecta. Dicimus eciam, quod ad maioris roboris firmitatem Paulus supradictus litteras Conuentus de Noua Curia dare se assumpsit. Datum in vigilia Beati Johannis Baptiste, anno Gracie millesimo tricentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

267.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz Wech unokái javainak pusztitása tárgyában. 1300.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie, frater Nicolaus Magister Domus Hospitalis et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino. Nouerit Vestra Regia Celsitudo, litteras Comitis Martini Viceiudicis Curie uestre nos recepisse sub hac forma:

Viris religiosis stb. Magistro et Cruciferis Monasterij Sancti Regis Stephani de Strigonio Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis stb. (következik Márton comes alországbirónak 1300. parancsa mint fentebb.)

Nos autem peticioni eiusdem Comitis Martini Viceiudicis Curie vestre satisfacere cupientes nostrum hominem fidedignum nomine Petrum clericum cori nostri ad sciendum et inquirendum de premissis duximus destinandum. Qui postmodum ad nos reuersus de omnibus et singulis premissorum facta diligenti et fideli inquisicione, se sciuisse hec annotata infra presentibus nobis oretenus est confessus: quod in festo Sancti Laurencij proxime nunc elapso ex adduccione eiusdem Michaelis, prout homo noster super hoc scire potuit veritatem,

predictus Magister Chak filius Petri Palatini cum sua familia, et cum familia Magistri Mathei fratris sui, et una cum ipso Michaele filio Mauricij et suis seruientibus, et cum seruientibus eiusdem Lorandi de Kezeu subito mane adueniens, cum multitudine armatorum villam eiusdem Magistri Nicolai Roduan nuncupatam destruxisset, et bonis omnibus spoliasset, quadringentos boues et vaccas mixtim, sedecim equos, mille capras et oues, et ducentos porcos recipiens in eadem, pariter cum omnibus bonis et rebus scrinialibus et domesticis hominum de eadem, preter wlnera duorum hominum et vnius mulieris, qui tunc extiterunt eciam wlnerati; prout tamen idem homo noster super hoc potuit edoceri. Item in eodem festo Sancti Laurencij idem Magister Chak filius Petri destruxit villam eorundem Chak et Zuard Kysseukorua nuncupatam, centum et viginti boues et vaccas mixtim, decem equos, quinquaginta oues et capras, et sexaginta porcos, et omnes res domesticas et scriniales populorum recipiens in eadem. Finaliter ex adduccione eiusdem Michaelis, in quibus tamen omnibus premissorum, si ydem Lorandus consilium habuerit, id noscitur; sed sui seruientes interfuerunt destruccioni et spolio prenotatis, quemadmodum est premissum. Idem uero Michael se fecisse et procurasse premissa fieri publice in illa patera se iactasset; sicut circa hoc homo noster potuit informari. Datum in uigilia Beati Bartholomei Apostoli.

Kivül: Domino Regi inquisitoria pro Magistris Nycolao et Zuard et Chak contra Lorandum et Michaelem filium Maurici Bani ac Chak filium Mathei.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

268.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz a Bayna helységben történt birói végrehajtás tárgyában. 1300.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Conuentus Cruciferorum (Ecclesie Sancti Regis Stephani) de Strigonio oraciones in Domino. Vestra nouerit Regia Celsitudo, nos recepisse litteras Comitis St. Viceiudicis Curie Serenitatis (Vestre) in hec uerba :

Viris religiosis stb. Magistro et Connentui Cruciferocum Domus Hosnitalis stb. de Strigouio Comes St. Vice Judex Curie stb. (következik István alországbirónah 1300-ki meghvgyasa, mint fentebb 259. sz. a.)

Nos vero peticioni eiusdem Comitis Stephani satisfacere uolentes, cum prefato Johanne homine uestro nostrum hominem fidedignum nomine Benedictum clericum Cori nostri ad premissa exequenda pro testimonio curauimus destinari; qui demum ad nos rediens nobis dixit: quod idem Johannes homo uester sub testimonio eiusdem hominis nostri ipsum Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Andree Bayna uocatam in eodem Comitatu Strigoniensi existentem pro facto principaly et racione predictorum septem iudiciorum, et aliorum septem iudiciorum secundum diuersitatem accionum dicti Magistri Zoard, et insuper duorum iudiciorum introduxisset, et a die introduccionis usque quintumdecimum diem permansurum in eadem, conuocatis commetaneis et vicinis, in ibidem ex eisdem nullo contradictore existente. Dixisset eciam idem homo uester uerbo uestro Regio eisdem filijs Andree et domine matri eorundem in uigilia Apostolorum Petri et Pauli, uidelicet feria tercia, ut ab ipsa feria tercia quintodecimo die (continuo) computando contra ipsum Magistrum Zoard compareant coram uobis, super facto principali peremptorie responsuri; et ante responsionem eorum satisfaciant de iudicijs supradictis. Datum die dominico post festum Apostolorum Petri et Pauli anno Domini M°CCC°.

Kivül: Domino Regi pro Magistro Zoard contra filios Andree de Bozteh et dominam matrem eorundem, a feria tercia, videlicet a vigilia Apostolorum Petri et Pauli, ad quintumdecimum diem super introduecione Boyna nocate.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

269.

A jászói konventnek bizonyságlevele, hogy Bárczai Illés comes Thusa nevü helységet beirta Enoch özvegyének és fiainak. 1300.

Nos Prepositus et Conuentus de Jazow damus pro memoria, quod personaliter coram nobis constituti Comes Elyas de Barcha ab una parte, ex altera uero nobilis domina relicta Enoch, filij eiusdem Enoch, cum filijs suis Paulo et Dominico; idem Elyas protulit viua uoce, quod hereditatem unam ad ipsum solum pertinentem, non ad aliquos cognatos ipsius, Thusa uocatam, reliquit iam dicte domine cum filijs suis antedictis, usque quo filij sui nutrirentur ad etatem sensibilem, libere ac quiete permanere cum omnibus utilitatibus ipsius possessionis. Eciam idem (igy) domina ipso die retulit coram nobis, quod de rebus mobilibus, et alijs, quantum de ipso Enoch marito suo ante dicto remansisset, ipsa integre habuisset duos boues et undecim oues, et de rebus iam dictis uel suus filius ipsum Elyam dixit inparticipem, ita quod nec ipsa domina, nec filij sui super ipsum Elyam aut filium summ iuniorem ualeant aliquando de ipsis rebus querelare. Datum sabbato proximo post octauas Pasce anno Domini M°CCC°.

Kivül: Pro Comite Elya.

(Eredetie börhártyán a pecsét elveszett, a Bárczay család levéltárában; a honnan az eredetit közölte Radvánszky Béla.)

270.

A pécsváradi konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Tulman birtokot tárgyazó törvényes lépéseket tenni nem volt képes. 1300.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Inclito Regi Vngarie Conuentus Ecclesie Monasterij Waradiensis oraciones in Domino. Serenitatis Vestre litteras reuerenter recepimus iu hec uerba:

Andreas D. gr. Rex Vngarie fidelibus suis Abbati et Conuentui Waradiensi stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 246. sz. a.)

Nos igitur satisfacere cupientes, ut tenemur, Celsitudinis Uestre mandatis et preceptis, cum predicto Johanne filio Bernalth de genere Duruzma homine vestro vnum ex nobis, fratrem Stephanum sacerdotem, quondam Abbatem Monasterij Sancti Jacobi de Selezya pro testimonio transmisimus ad premissa fideliter exequenda. Idemque Johannes homo uester cum predicto fratre nostro reuersus ad nos, retulit nobis; quod ipse Johannes homo uester coram eodem fratre nostro in feria secunda proxima post dominicam „Judica Me“ accedendo super faciem dicte terre Tulman uocate, ibique Petrum filium Mortun de Tulmany generacionem et seruientem dicti Rozboyd idem homo uester misisset ad Rozboyd prenotatum, nunciando per ipsum Petrum eidem Rozboyd uerbo uestro, ut et ipse Rozboyd accedere debeat super faciem terre Tulman antedicte; qui quidem Rozboyd illuc non uenisset, et neminem pro se illuc transmisisset, eisdem homine uestro et fratre nostro super facie dicte terre Tulman tota die expectantibus vsque sero. Dixit eciam nobis predictus frater noster, quod prefatus Johannes filius Bernalth homo uester ipsum fratrem nostrum adduxisset super quandam sessionem siue curiam sub vna porta in predicta terra Tulman existentem, ostendo (igy) scilicet eidem fratri nostro, ipsam curiam

esse eandem curiam sub vna porta, et jobagiones eosdem in eadem curia existentes ad ipsum Rozboyd pertinentes, sub qua curia, et apud quos jobagiones dicti Rozboyd tunc in eadem curia residentes sub nomine jobagionum ipsius Rozboyd idem Johannes filius Bernalth homo vester sub testimonio Capituli Ecclesie Quinqueecclesiensis ante citauisse dignoscitur ad Uestre Maiestatis Presenciam prefactum Rozboyd contra Magistrum Johannem filium Zolouch supradictum. Vnde hec Serenitati Vestre duximus rescribenda. Datum sabbato proximo ante dominicam Palmarum anno Domini M°CCC°.

(István mester alországairónak 1300-ki itélet leveléből mint fentebb 255. szám alatt.)

271.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Varaszlói Benedek és rokonai megengedték Athuz somogyi főispánnak, hogy Varaszlóban lévő birtokát bárkinek is eladhassa. 1300.

Nos Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio damus pro memoria, quod Banyl filius Benedicti, et Matheus filius Both, sicut see (igy) dixerunt, de uilla Warazlow, pro see et nobilibus de eadem coram nobis comparendo retulerunt: quod quia ipsi et alij nobiles de ipsa willa Warazlow terras seu possessiones Johannem filium Thome, Barnabam fratrem eius, Thomam filium Stephani, Alexandrum filium Buguch, Benedictum et Ladizlaum filios Sebastiani de eadem uilla Warazlow in ipsa possessione Warazlow contingentes, ut dixerunt, precio comparare, sicut de iure debebant, non potuissent: de bona uoluntate eorum permisissent, ut quibuscumque Athuz Comiti Symigiensi placeret, terras predictorum nobilium uendere liberam et securam haberet facultatem; quia ijdem no-

biles in communi congregacione super hijs, que contra eosdem proponebantur, see excusare non curassent, et sic posse[illegible]nes eorundem presentibus nobilibus et alijs in eadem congregacione Comiti Athuz predicto fuissent assignate. Datum in uigilia Beati Jacobi Apostoli.

K i v ü l: Super protestacione nobilium de Warazlow pro Comite Athuz.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

272.

Vocco krakói és sandomiri kapitány magyarországi István comest szolgálatai jutalmazásául bizonyos kedvezményekben részesíti. 1300.

In nomine Domini Amen. Beneficia que de manibus dantur Principum perpetuo duratura, decens et necessarium est, non solum testimonio hominum memorie commendari; uerum eciam scripture robore perhennari. Ideo tam presens etas nouerit quam futura, quod nos Vocco Capitaneus Cracouie et Sandomirie de speciali precepto Serenissimi Principis domini nostri Venceslai Dei gracia Regis Bohemie, Marchionis Morauie, Ducisque Craconie et Sandomirie, nobili viro Comiti Stephano Vngaro, consideratis eius seruicijs utilibus, fidelibus, et multo tempore inpensis et adhuc inpendendis Capitaneis Cracouiensibus, et nobis nomine domini nostri Regis, prout nobis euidenter constabat, dicto Comiti Stephano et suis heredibus damus, concedimus, ac titulo perpetue donacionis tradimus nauigium lapideum, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis, in Visla contra Goric iacentem; faciens ipsam donacionem, et incolas ipsos,

liberos et exemptam ab homni iurisdiccione, iudicio, seruicio-omnium Palatinorum, Castellanorum, Judicum, Subiudicum, et eorum vices gerencium, nec non ab exigencijs et solucionibus Polonici Juris, quocunque nomine censeantur. Ita ut incole titulo dicte donacionis non citentur, nec citati respondere teneantur in quacunque causa; nisi coram dicto domino Duce uel eius Capitaneo, si per eorum litteras ad iudicium fuerint specialiter euocati. Damus insuper eidem Comiti auctoritatem, dictum nauigium cum omnibus utilitatibus et pertinencijs vniuersis posse dare, donare, uendere, commutare, obligare perpetuo uel ad tempus, prout sibi et suis posteris uisum fuerit utile, expediens et consultum. Indulgentes eidem omnem solucionem et vtilitatem, que exinde possent inposterum Ducatui prouenire, et quas habuit et habere potuit in eadem. In cuius donacionis euidenciam pleniorem presentes sigilli nostri appensione consignamus. Actum Sandomirie presentibus his testibus: Comite Zegota Craconiensi, Octa Palatino Sandomiriensi, Prandota Comite Sandomiriensi, et pluribus alijs testibus ibidem existentibus. Anno Domini millesimo CCC° in festo Benedicti Abbatis.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hártyazsinegen függött pecsétje elveszett a mélt. báró Perényi család nagyszőllősi levéltárában.)

273.

III. Endre király parancsa, hogy az eng-i és a franca. villai kereskedők Buddn a nyúlszigeti apáczazárdának járó vámot pontosan fizessék. Év nélkül.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem: quod cum religiosis dominabus sanctimonialibus de Insula Beate Virginis Marie de Buda in facto tributi ipsa-

rum, quod in Castro Budensi consueuit exigi ab antiquo, nolimus per quempiam preiudicium generari, ymo ipsam Ecclesiam Beate Virginis, quam pio mentis veneramur affectu, velimus indempnem ac illesam in dicto tributo et in alijs suis iuribus conseruare; volumus, et districte precipiendo mandamus, quatenus non obstantibus aliquibus litteris in preiudicium ipsius tributi concessis, vniuersi mercatores et singuli, ac specialiter hospites de Eng et de Franca Villa, officialibus seu tributarijs predictarum dominarum de rebus suis mercimonialibus iustum et consuetum tributum dent et persoluant; maxime cum priuilegium dictarum dominarum super donacione ipsius tributi olim traditum auctoritate Sedis Apostolice, sicut dicitur, sit uallatum, et pro tanto nolimus sentenciam domini Pape incurrere in hac parte. Datum Bude quinto die post festum Consersionis Sancti Pauli Apostoli.

(Eredetie bőrhártyán, pecsétje elveszett a budai kir. kamarai levéltárban.)

274.

III. Endre király meghagyja a budavári és pesti polgároknak, s a pesti hajósoknak, hogy a nyúlszigeti apáczazárda jogainak eleget tegyenek. Ev nélkül.

A. Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Vniuersitati Ciuium de Castro Budensi, de Pesth, et Rectori nautarum, ac vniuersis nautis de ipsa villa Pestiensi salutem et graciam. Multiplices litteras nostras uobis duximus dirigendas et nuncios speciales, vt ab occupacione tributorum Ecclesie Beate Marie ac sororum de Insula Leporum tempore nundinarum vestrarum penitus cessaretis; cum non sit consonum equitati, ut ad pias causas tradita seu collata in aliquo minorentur, uel presumpcione dampnabili perturbentur; quod tamen vos nimis presumptuose mandatum Regium postponentes, eficere

non curastis; ymo eciam tributum, quod exigi consueuit in porta castri vestri, de carratis lignorum pro Wysegrad castro nostro Regali interdicere in uestris nundinis presumpsistis. Super quibus cum in uestri presencia Wernerio Comiti multa dicta fuissent ad faciem a Preposito Budensi et reliquis supradictis; nos eidem firmiter imposuimus sub districcione Regie iussionis, vt se et Vniuersitatem vestram a talibus cohiberent. Quare fidelitati vestre firmiter iniungimus per presentes, quatenus ab impedicione dictorum tributorum, et maxime in foro quod extra castrum tempore nundinarum uestrarum ordinastis celebrari, manus vestras, et omnium ad vos pertinencium reuocetis, permittentes exigi tributum ab officialibus sororum de Insula iuxta consuetudinem primitus obseruatam; nullam machinacionem palam uel occulte contra mandatum Regium ingerentes in preiudicium earundem, Ad quod exequendum Rodulphum iuuenem nostrum, conciuem uestrum, vna cum Magistro Elek aule nostre notario duximus destinandum. Sciatis, quod si ulterius uos mandati nostri senserimus transgressores, certa vindicte racio per huiusmodi facti insolenciam poterit formidari. Datum Strigonij feria quarta proxima ante festum Natiuitatis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán az oda nyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

275.

III. Endre király János mester baranyai főispánnak meghagyja, hogy Konrád mestert Kopach nevü birtokában Bokou János mester ellen védelmezze. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie dilecto et fideli suo Magistro Johanni filio Chaak Comiti de Barana salutem et graciam cum dileccione. Conqueritur nobis Magister Corardus

filius Stephani fidelis noster, quod Nicolaus dictus Bokon possessionem suam hereditariam Kopach vocatam in Comitatu de Barana iuxta Drauam existentem potentialiter detineret occupatam, in preiudicium eiusdem non modicum et grauamen. Vnde mandamus fidelitati tue precipiendo, quaternus dictam possessionem Kopach eidem Magistro Korardo reddi facias et restitui iusticia mediante, et ipsum uel officialem suum in eadem manuteneas et conserues auctoritate nostra mediante. Preterea ex parte Magistri Kemyn filij Larencij, secundum quod instrumentis dicti Corardi videris contineri, eidem satis faccionem impendere debeas omnimodam, aliud non facturus. Datum Bude feria quarta proxima ante Natiuitatem Virginis Gloriose.

Kivül: Magistro Johanni filio Chaak Comiti de Barana.

(Eredetie bőrhártyán, a kivülről oda nyomott pecsét elveszett; a b. Révay család levéltárában)

276.

III. Endre királynak parancsa szatmármegyei adószedőihez, hogy Péter, Abrahám mester fiának népeitől ne szedje az akkori adót. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Magistro Jacobo aule sue Notario et Magistro Nicolao filio Comitis Pauli, collectoribus vnius fertonis in Comitatu de Zathmar constitutis, salutem et graciam. Fidelitati vestre firmiter et districte precipiendo mandamus, quatenus super populos Petri filij Magistri Abraam, et super iobagiones Omodei de Tygud, et Johannis de Wra, seruientum eiusdem, presentem collectam vnius fertonis, quam racione lucri camere nostre exigi ordinauimus, exigere uullatenus presumatis; quia nos

eidem Petro racione suorum seruiciorum nobis fideliter inpensorum duximus relaxandum, et aliud facere non presumatis ullo modo. Datum Bude tercio die quindenarum Ph(ilippi) et Jacobi Apostolorum.

Kivül egykoru irás: Magistro Jacobo aule sue notario et Magistro Nicolao filio Pàuli collectoribus vnius fertonis in Comitatu de Zothmar constitutis.

(Eredetie börhártyán, melynek hátán az oda nyomott királyi pecsét le mállott, a nemzeti muzeum kézirattárában.)

277.

III. Endre királynak parancsa a győri káptalanhoz, hogy Osuli nemzetségbeli Mark mester és testvérei javaiban határjárás tartassék. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Jauriensi salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus vestrum detis testimonium, coram quo Obulganus nobilis de Bozeh homo noster reambulet possessiones seu terras Magistri Mark et fratrum suorum filiorum Comitis Georgij de genere Osul, Pechen, Thattheluk et Vamarol vocatas coram commetaneis et vicinis, metas nouas iuxta ueteres erigendo, si non fuerit contradictum, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis; et post hec diem citacionis, terminum assignatum, nomina contradictorum, et citatorum, et seriem tocius facti nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in crastino octauarum Sancti Mychaelis Archangeli.

Hátulról ugyanazon kézzel: Capitulo Jauriensi pro filijs Comitis Georgij.

(Eredetie börhártyán. a zárpecsét már lehullott; a nemz. muzeum kézirattárában.)

278.

III. Endre királynak parancsa a keresztesek budai felhévvizi konventjéhez, hogy Zaych nevü helység fekvéséről tegyen jelentést. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Priori et Conuentui Cruciferorum de Calidis Aquis salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis vnum ex uobis uirum ydoneum, coram quo Magister Nicolaus aule nostre Notarius presentibus commetaneis et vicinis sciat et inquirat, utrum in Comitatu Pestiensi in vicinitate terre Taxun sit terra Zaych vecata, et sit terra Pauli et Zob filiorum Rywgh hereditaria, nec ne; et sicut sciuerit, nobis fideliter rescribatis. Datum Bnde secundo die Philippi et Jacobi Apostolorum.

(A felhévvizi konventnek jelentéséből, mint alább 301. sz. a.)

279.

III. Endre király Ochuz comesnek, ki hüséget fogad a királynak, javait biztositja. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fideli suo Comiti Ochuz salutem et graciam. Pro eo, quia te a filijs Herrici retrahendo nobis omnem fidelitatem exhibere es paratus, omni dilecione et fauore Regio prosequi volumus et amplecti, et possessiones, quas a nobis tibi reddi petebas, de munificencia

Regia, presentibus Prelatis, Barronibus et Nobilibus Regni nostri reddemus et restituemus, iuxta tue fidelitatis voluntatem. Quare fidelitatem tuam mandantes requirimus, quatenus consuetam fidelitatem non desistas nobis opere adimplere; attrahendo tibi omnes cognatos tuos, et alios quos poteris, pro fidelitate, ut premisimus, nobis inpendenda. Et cognatos tuos, qui tibi adheserunt, similiter prosequi volumus omni dileccione Regio cum fauore. Datum Bude quarto die quindenarum Pentecostes.

K i v ü l: Fideli suo Comiti Ochuz.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

280.

III. Endre királynak parancsa a veröczemegyei főispánhoz, hogy Lusuna és Orihoch helységeket átadja Oguz comesnek. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie dilecto et fideli suo Cosme Comiti de Wereuche salutem et graciam. Fidelitati tue precipiendo mandamus, quatenus uillas Lusuna et Orihoch, in Comitatu de Wereuche existentes, Comiti Oguz dilecto et fideli nostro, sicut per priores litteras nostras tibi dederamus in mandatis, statuas et assignes in ea libertate eidem Comiti Oguz seruituros, sicut ad nos pertinere dinoscuntur. Aliud non facias ullo modo. Datum Bude feria quinta ante festum Barnabe Apostoli.

K i v ü l: Magistro Cosme Comiti de Wereuche.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

281.

III. Endre királynak parancsa a zalamegyei főispánhoz, hogy Fernukas nevü földet átadja Olivier comesnek és testvérének Herbordnak. Év nelkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie dilecto et fideli suo Magistro J. Comiti Zaladiensi salutem et graciam plenam. Cum terram Castri Zaladiensis Fernukas uocatam, que modica esse dicitur, et in qua tantum due mansiones esse dicuntur, Comiti Oliuerio, et Herbordo fratri eiusdem contulerimus; fidelitati tue mandamus precipientes, quatenus ipsam terram eisdem Oliuerio Comiti et Herbordo statui facias et assignari, et sine iuris preiudicio aliorum, si sit modicum, et conferri possit sine iuris preiudicio aliorum, uel si non fuerit contradictum. Datum Bude in dominica Letare.

K i v ü l: Magistro J. Comiti Zaladiensi pro Oliverio.

(Eredetie börhártyán, a zárpec:étnek töredéke még meg van; a budai kir. kamarai levéltárban.)

282.

III. Endre király idézési parancsa Boko Miklós ellen a czikadori conventhez. Év nélkül.

Audreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Abbat et Conuentui de Cykador salutem et graciam. Mandamus fideitati vestre precipiendo, quatenus Petrus (igy) de Hydaga homini nostro vestrum detis testimonium, coram quo idem

homo noster Nicolaum Boko dictum filium Laurencij ad nostram citet Presenciam ad terminum competentem, diem citacionis et terminum nobis rescribentes. Datum iuxta Ueterem Budam in festo Beati Egidij confessoris.

(A csikadori konvent jelentéséből, mint alább 302. sz. a.)

283.

Miklós nádor az Ajkai családbéliek közt a nemzetségi birtokukra nézve keletkezett perben a bizonyitási eljárást rendeli el. Év nélkül.

Nos N. Palatinus Comes Posoniensis et Judex Cumanorum damus pro memoria, quod Mog filius Doncus, et alter Mog filius Damsa, Andreas et Symun filij Symun de Ayka, coram nobis personaliter comparendo contra Petrum, Chelleum, Band, Andream, Johannem, Glyanus, Bolta, Paulum, Saulum, Brantam, Mathey, Preucul et Feldrech de eadem, pro se et cognatis suis ibidem astantes in figura Judicij egerunt in hunc modum: Quod ijdem Petrus, Chelleus et socij eorum iam dicti ipsos de porcione terre eorum ipsos contingenti eiecissent ad quandam minimam particulam terre, terram et porcionem terre sue inter ipsos ijdem Petrus et Chelleus et socij eorum diuidendo in ipsorum preiudicium et grauamen. Contra quos predicti Petrus, Chelleus et socij eorum responderunt, quod terra eorum ab olim unicuique equa diuisione mediante esset separata et distincta instrumentis Capituli Vesprimiensis et alijs mediantibus. Cum autem predictum Mog et socios suos requisiuissemus, si ipsi haberent super ipsa diuisione instrumentum seu privilegium; dixerunt se non habere. Ad hec cum eciam requisissemus Mog et socios suos predictos, quantum de terra Ayka repete-

rent nomine sui iuris; dixerunt, quod Ayka attauus generacionis partis utriusque habuisset tres filios; et unus sine herede decessisset; et de linea unius filij essent procreati Mog et societas eiusdem; de alterius autem linea procreati fuissent Petrus, Chelleus, et societas eorundem. Sic autem partibus respondentibus decreuimus, quod in octauis Sancti Nicolai confessoris instrumenta predicta exibeant corum nobis; quibus visis decernemus inter partes prout postulat ordo iuris. Nec hoc pretermittimus, quod eciam in eisdem octauis Sancti Nicotai satisfacient predicti Petrus, Chelleus, de iudicijs decem et octo hominum, in quibus iuxta continenciam Judicis Curie domini Regis nobis exibitarum, quas nos anulo sigillauimus, sunt conuicti. Datum in Moruchel in festo Beati Galli. Eodem in die super terra acquisiticia Mog supradicti decernemus.

K i v ü l: Pro Mog et alijs contra Petrum et alios.

(Er detie börhártyán, melynek hátára oldalvast a pecsét volt nyomva, de már lemállott. Közölte T h a l y K á l m á n.)

284.

Miklós nádornak törvénykezési elismervénye, hogy Ajkai Endre és érdektársai, s Ajkai Mogh és érdektársai Ajka nevü nemzetségi birtokukat tárgyazó perükben egyességre léptek. Év nélkül.

Nos N. Palatinus, Comes Posoniensis et Judex Cumanorum damus pro memoria, quod cum Petrus, Johannes frater eiusdem, Andreas filius Dominici, Band, Gelianus, Bolta, Paulus, Chelleus, Mathey, Saulus, Preucel et Bolta ac alij socij eorundem de Eyka in octauis Sancti Nicolay contra Mogh filium Donkus et alterum Mogh filium Domsa, An-

dream filium Symonis, et Symonem filium Symonis similiter de Eyka priuilegium Capituli Vesprimiensis et alia instrumenta super diuisione terre Eyka vocate antiquo inter ipsos emanata coram nobis statuere debuissent, tandem ipsis octauis aduenientibus ex nostra permissione per arbitrium proborum uirorum partes taliter concordarunt: Quod ijdem Petrus et socij sui supradicti eisdem Mogh et socijs ad addimentum porcionis eorum dare et assignare assumpserunt uiginti quinque iugera terrarum, decem de terra pingui et quindecim de terra campestri in octauis Purificacionis Beate Virginis; salua tamen porcione Comitis Chellei eidem remanente. Dederunt eciam quoddam molendinum, quod quondam Donkus tanquam suum possidebat; et licet priuilegium predicti Capituli et alia instrumenta superius nominata Petrus et socij sui predicti reddere ad cassandum debuissent; retulit nobis, quod ipsa instrumenta et priuilegium prescriptum continerent diuisiones aliarum generacionum suarum, postulantes a nobis, quod non cassaremus priuilegium et instrumenta predicta ne per id controuersia generaretur inter alias generaciones suas. Vnde nos peticioni ipsorum annuentes, noluimus infringere; sed decernimus, quod ubicunque et quandocunque coram quolibet judice priuilegium predictum et instrumenta exhiberentur contra Mogh, et alterum Mogh et socios suos prescriptos, cassa et inania, et penitus uiribus destituta habeantur, et insuper idem Petrus et socij sui prenotati racione exhibicionis priuilegij et instrumentorum prescriptorum contra Mogh et socios eiusdem pro conuictis habeantur absque strepitu judicij aliqualis. Datum in uilla Crako sexta feria proxima post octanas Sancti Nicolay.

Kivül: Contra Petrum et alios pro Mogh et alijs de Eyka.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét kivül oldalvást oda nyomva. Közölte Thaly Kálmán.)

285.

Miklós nádor meghagyja Baranyavárn
hogy bizonyos hatalmaskodási esetben

Nicolaus Palatinus Comes Symigie
norum viris nobilibus amicis suis Petro
de Budmer, Dominico filio Leonardi, et
dicti Comitibus, Judicibus Nobilium in
per dominum Regem deputatis amiciam
raldus de Ovar personaliter coram nob
quod Comes Chepanus et Myke, officia
(igy); Corraldus filius Michaelis de Kue
Chebe, et Heym filius Mortunus cum fr
eiusdem Comitis Kemini (igy), ac tota
Tachuelg et Kuesad uocate, in festo Sa
clara luce in ora prandi irruissent manu
dam uillam suam Gyula uocatam, et ips
sent, Johannem filium Thanch officialem
captiuassent, et captinatum adduxissent
dem Johannis wlneratam reliquissent, e
dampnum septuaginta marcarum intuliss
Nicolaus filius Nicolay Curialis Comes
eiusdem Kamini in nostram adduxit pre
ipsum Johannem in committendo latroci
bis tradidit sicut hominem nociuum et la
nem memoratum in fideiussione Comitis
duximus remittendum ita, quod in octau
villa Soos idem Comes Corraldus in ues
ciam contra predictum Nicolaum et illos
adiudicandum. Quare petimus a uobis, q
Corone debita secundum uestrum scitum i
partes; quia si idem Johannes iuxta uestr
stificatus, et predicti homines non compar
nem ipsius Kaminy et possessionis,ipsum f

tando; et huius facti seriem nobis rescribatis. Datum in villa Pered in festo Sancti Nicolay.

Kivül: Judicibus Nobilium de Barana.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

286.

Roland nádornak bizonyságlevele, hogy Konrád István comesnek fia azon adósságot kifizette, melylyel Péter Moys fiának tartozott. Év nélkül.

Nos R. Palatinus et Comes de Poson significamus memorie commendantes, quod Conradus filius Stephani Comitis totum debitum, in quo Petro filio Moys pro quibusdam causis fuerat obligatus, in nostri presencia eidem Petro persoluit ad plenum, et ab eodem pleniter est expeditus. Datum Posonij in quinta feria post festum Beati Andree Apostoli.

Kivül: Super facta solucione contra Petrum filium Moys.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül nyomott pecsétnek töredéke meg van, a m. b. Révay család levéltárában.)

287.

Miklós országbiró meghagyja a veszprémi káptalannak, hog Lörintei Gabirian fiait intse, miszerint Ajkai Ajkának Ka rachin nevü szökevény szolgáját kiadják. Év nélkül.

Viris discretis et honestis amicis suis Capitulo Wespri miensi N. Judex Curie domini Regis et Comes de Gecke incl nacionem cum honore. Cum Karachinus seruus Ayka fili St phani de Ayka ab eodem domino suo fugitiue recesserit, unum equum ipsius Ayka, ac completa arma militaria, cu alijs quibusdam rebus suis abduxerit, et nunc idem Karachi nus in domo filiorum Gabiriani de Leurente manere dicatu petimus vestre discrecionis amiciciam diligenter, quatenu detis hominem uestrum fidedignum pro testimonio, cora quo Emiricus de Deuecher, homo domini Regis, recipiat et i pediat dictam pecuniam apud eosdem filios Gabiriani per pr dictum Carachinum abductam, et statuat bonis fideiussoribu nichilominus predictos filios Gabiriani contra Aykam ad R giam citet Presenciam ad terminum competentem, et dictu Karachinum cum pecunia abducta committat dictis filijs Ga riani ad statuendum coram domino Rege in termino ipsis a signato; posthec diem citacionis, et terminum, ac nomina c tatorum, cantitatem pecunie cum sua serie domino Re rescribatis. Datum Bude in octauis Sancti Georgij.

Kivül: Capitulo Vesprimiensi.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; közölte Thaly Kálmán.)

288

Pál bán testvérét Miklóst fiának fogadja. Év nélkül.

Nos Paulus Banus significamus uniuersis presencium per tenorem: quod quia Nicolaus frater noster karissimus a primis puericie sue temporibus specialius et deuocius omnibus alijs fratribus nostris nobis in diuersis negocijs nostris et agendis fideliter seruiendo, iuxta libitum nostre uoluntatis preceptum nostrum cum omni reuerencia adinplere procurauit; eundem Nicolaum fratrem nostrum recepimus in filium adoptiuum, et omnes possessiones nostras emticias et aquisitas seu quocunque titulo habitas, et specialiter castrum nostrum Solumus uocatum, ex proprijs prouentibus possessionum nostrarum constructum, dedimus et reliquimus eidem Nycolao fratri nostro karissimo pleno iure. Volentes, quod nullus ex nostris fratribus, generibus seu nepotibus, nec non et cognatis, racione predictarum possessionum possit uel debeat molestare aut aliqualiter perturbare Nycolaum fratrem nostrum supradictum.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

289.

V. váczi püspöknek bizonysága, hogy Konrád Istvánnak fia és Dezseu comes bizonyos peres ügyben a határnapot egyetértőleg elhalasztották. Év nélkül.

Nos W. Diuina miseracione Episcopus Waciensis significamus omnibus, quibus expedierit: quod cum Chorrardus filius Stephani, et Comes Desiderius in octaua Cinerum coram domino Rege super quodam facto comparentes ex consensu communi ipsum terminum ad dominicam Palmarum prorogauerunt; tali pena interposita, quod si quis ipsorum fraude malignandi ante ipsum terminum compareret, in omnibus remaneret.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül odanyomott pecsét töredéke meg van; a m. b. Révay család levéltárában.)

290.

Az esztergami káptalannak jelentése, hogy Teryani Moysnak hátrahagyott özvegye Roland ellenében hatalmaskodást követett el. Év nélkül.

— — — et Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria, — — — — — Nicolaum — — — — — pro testimonio misissemus, qui iuxta — — — — — relicta (Moys) de Teryan restitueret ipsi (Rolando) — — — — Comitis Thome f(ratris sui), quem in domo ipsius def — — —

— — cit; idem homo noster ad nos rediens nobis retulit, quod predicta relicta Moys restituerat dicto Rolando coram ipso homine nostro centum et octo oues, et quatuor boues sed postmodum quorundum inducta consilio omnes easdem oues et boues ab ipso Rolando auferri fecisset; insuper eundem Rolandum captiuari faciendo; et postmodum uix ipsum remisisset. Datum quarto die post festum Omnium Sanctorum.

Kivül: Memoriales pro Rolando contra relictam Moys de Teryan.

(Eredetie bőrhártyán, a hártyazsinegen függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéitárban.)

291.

A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a kö·i káptalan és Fülöp Pálnak fia közti perben tanuvallatás történt. Év nélkül

Nos Capitulum Bachiense damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam litterarum memorialium D. Palatini Capitulum da Kw in quindenis Natiuitatis Beate Marie Virginis contra Philippum filium Pauli coram nobis testes producere debuisset, in ipso termino magister Petrus Cantor eiusdem loci, et Gregorius presbiter ipsius loci Canonicus nomine et uice ipsius Capituli coram nobis, presente dicto Philippo comparuerunt, et testes produxerunt, quorum nomina et dicta sunt hec; videlicet Comes Saulus officialis Capituli Albensis de Bychinio requisitus respondit, quod idem Philippus in decimo anno incipiens iobagionibus ipsius Capituli dampnum decem marcarum intulisset, et insuper Petrum villicum eiusdem ville crudeliter wlnerasset. Item Gekmyn de eadem villa idem dixit. Item magister Paulus pro se, et pro Adriano ac

Martino de eadem villa idem dixit. Item Paulus filius Bery idem dixit. Item Mathe pro Gregorio patre suo constitutus d Teky idem dixit. Item Petrus pro Mathia villico Waradien idem dixit. Item Jacobus de Horsan iobagio Episcopi Sy miensis idem dixit. Item Demsa villicus pro villa Monaster idem dixit. Item de villa nostra Bachiensi Gothardus ide dixit. Item Samson de eadem idem dixit. Item Andreas suto de eadem idem dixit. Item Gregorius frater Kod idem dixi Item Pethne de eadem idem dixit. Item Jacobus seruiens Ca toris de eadem idem dixit. Item Myke de eadem idem dixi Item Olub de eadem idem dixit. Item Gregorius gener Samsoni de eadem idem dixit. Item Ladizlaus Sypns idem dixit. Ite de Noua Villa castri Bachiensis Mylos idem dixit. Item M thias sartor idem dixit. Item Theodorus de eadem idem dixi Et licet partes iuxta continenciam earundem litterarum quin to decimo die probacionis iterato coram judice comparere de buissent, tamen ipse partes de communi consensu et uolunt te ipsum terminum coram nobis usque ad octauas Omniu Sanctorum nunc venturas prorogarunt, in quo coram ipso ju dice comparere tenebuntur. Datum Dominica proxima pos quindenas Natiuitatis Beate Marie Virginis.

Kivül egykoru kézzel. Memoriale pro Philipp filio Pauli contra Capitulum de Kw.

(Eredetie börhártyán, melyről az oldalvast oda nyomott pecsét lemállott a nemz. muzeum kézirattárában.)

292.

A budai káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Mik lós, Erős fiának birtokában Felhévvizen és Zyngatán határjá rás történt. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustr Regi Hungarie Capitulum Budensis Ecclesie oraciones in Do

mino debitas et deuotas. Recepimus litteras Vestre Serenitatis honore quo decuit continentes; ut nostrum mitteremus hominem pro testimonio, coram quo Dominicus tauernicus uester reambularet terras Nycolai filij Ereus de Calidis Aquis, quas haberet in Zyngata, et sessionem, domum cum edificijs, quas idem Nycolaus haberet in Calidis Aquis, ac vineas eiusdem, reambularet et statuceret Magistro Alexandro filio Chete, contradictoribus, si qui fierent, ad uestram presenciam euocatis. Nos igitur mandato Vestre Celsitudinis obedire cupientes, ut tenemur, cum dicto homine uestro Petrum clericum Chori nostri hominem nostrum misimus ad premissa exsequenda; qui postmodum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod predictus homo uester presente ipso nostro testimonio terras, domum cum edificijs, ac vineas Nycolai supradicti reambulasset, et dum prefato Magistro Alexandro statuere uoluisset, Comes Paulus officialis sororum de Insula Beate Virginis nomine earundem super terris ipsius Nycolai, quas habere dinoscitur in Zyngata, domibus et edificijs in Calidis Aquis existentibus, ac super una vinea contradictor extitisset. Propter quod idem homo uester in dominica proxima post octauas Epiphanie Domini prefatas sorores ad presenciam uestram euocauit, quindecimum diem eisdem pro termino assignando coram uobis comparendi. Datum in crastino citacionis antedicte.

Kivül: Domino Regi citacionis pro sororibus de Insula contra Magistrum Alexandrum ad quindecimum diem a dominica post octauas Epiphanie Domini computando.

(Eredetie bőrhártyán, az oldalvast oda nyomott zárpecsét meg van, a budai kir. kamarai levéltárban.)

293.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy az érdekelt felek Bosol birtok határjárására nézve egyezkedtek. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiense memorie comendamus, quod cum iuxta formam litterarum Judicis Curie domini Regis octauo die ante festum Purificacionis Beate Virginis terram Bosol uocatam, super qua inter Magistrum Corlardum et Abbatem Monasterij Sancti Jacobi de Zelyz ab una parte, et inter Paulum et Gurgh filios Iwahun de Wynzlov ab altera contenditur, secundum formam priuilegij reeolende recordacionis Bele Regis Vngarie coram homine nostro partes super facie eiusdem terre Bosol comparentes, propter habundanciamque niuium cursus metarum eiusdem terre continencium in prefato priuilegio minime reperientes perambulsre nequiissent, prout hoc noster cum hominibus ambarum parcium ad nos reuersus (homo) nobis dixit. Itaque Comes Dama filius Geur de genere Geur, et Comes Andreas filius Fabjani pro Magistro Corlardo et Abbate Monasterij prefati ab una parte, Gurgh predictus pro se et pro Paulo fratre suo ab altera in nostra presencia constituti reambulacionem predicte terre Bosol prorogarunt per hunc modum: quod in quindenis medij XLme cum homine nostro, et presentibus ibidem Bolosey de Pecherd, Abertho de Lody, Chelleo filijs Okur, quos Magister Corlardus et Abbas adduceret; item Petro filio Johannis de Wynzlov, Benche et Thoma filijs Stephani, quos Paulus et Gurgh adducerent, partes prefate perambulabunt ipsam terram Bosol secundum formam litterarum pedictarum Judicis Curie domini Regis, et secundum cursum metarum, quas metas idem priuilegium, aut tenor eiusdem priuilegij confectus sub nostro sigillo nominabit; et si aliqua forte contencio in reambulacione eiusdem terre exhoreretur et fieret inter partes, extunc prenominati arbitratores faciant concordiam arbitrantes inter

partes. Et si omnes arbitri interesse non possent, unus ab una parte, et alter ab alia, qui presentes fuerint, sufficiant ad arbitrium faciendum; et si qua parcium de arbitrio rosiliret, iudicium soluere teneatur. Datum in crastino Beati Blasij.

K i v ü l: Super reambulacione terre Bosol in quindenis medij XL-me contra Magistrum Corlardum pro Paulo et Gurgh.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

294.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Kemény mester Baranyamegye főispánjának kézbesitette a királyi okmányokat, melyekkel Konrád mester és emberei annak törvenyhatósága alól felmentettek. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie memorie commendamus, quod nos receptis litteris domini Regis ad mandatum eiusdem discretum uirum Magistrum Nicolaum de Nempthy concanonicum nostrum ad Magistrum Kemen Comitem de Barana et ad quatuor Judices Nobilium eiusdem Comitatus duximus transmittendum, ut ipse patentes litteras domini Andree Regis super eo, quod dominus Rex Magistrum Corrardum, et filium suum Comitem Jacobum, officiales, seruientes, et iobagiones eorundem ab iurisdiccione seu a iudicio Comitis de Barana exemerit excipiendo confectas; item aliud par litterarum recolende recordacionis domini Ladizlai Regis sub eodem tenore confectarum exiberet eisdem; idemque socius noster ad nos rediens nobis dixit, quod ipse in festo Sancti Galli confessoris predictas litteras dominorum illustrium Regum Hungarie exibuit predicto Magistro Kemen Comiti de Barana, quas quidem litteras ipse Magister Kemen respondit reuerenter; quod in hys et in omnibus mandatis

domini Regis parere et obedire esset paratus; sed sicut dicit officialis suus Vicecomes de Barana, quod coram ipso Magister Corrardus uel sui iudicialiter legittime remansissent; equidem iudicia Comes de Barana uel ipse, uel officialis suus, secundum consuetudinem Regni legitimam reciperet a quolibet iusticia mediante. Datum tercio die festiuitatis Sancti Galli confessoris.

Kivül: Pro Magistro Corrardo et filio suo Comite Jacobo.

(Eredetie börhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. b. Révay család levéltárában.)

295.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Balogh comes és érdektársai, s Konrád comes és fia Jakab, bizonyos peres ügyben a határnapot elhalasztották. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiense memorie commendamus, quod Comes Balugh et Purich villicus ab una parte, Petrus filius Gurgh officialis suus pro Magistro Corrardo et filio suo Jacobo ex altera, in nostra presencia constituti, terminum eorum, scilicet quindenam Sancti Martini, quo quidem in termino secundum seriem litterarum Nicolai Palatini coram ipso debebant comparere, de communi voluntate ad octauas Sancti Nicolai in eodem statu prorogarunt. Datum tercio die octauarum Sancti Martini.

Kivül: Prorogatorie pro Magistro Corrardo et filio suo Jacobo ad octauas Sancti Nicolai contra Comitem Balugh.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. b. Révay család levéltárában.)

296.

A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Konrád mester Kopács birtokában statuáltatott. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo Andree, Dei gracia Regi Hungarie, Capitulum Quinqueecclesiense oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis Thome Magistri Curie uestre cum Thoma filio Laurencij de Gueresthy homine uestro, nostrum hominem Cosmam prebendarium Ecclesie nostre transmisimus, ut coram eo homo uester pro facto principali,et pro octo iudicijs, in quibus Nicolaus filius Laurencij Palatini contra Magistrum Corrardum dignoscitur remansisse, eundem Magistrum introducat in possessionem Kopach uocatam, quam idem Magister Corrardus dicit esse suam, et per Nicolaum poteucialiter occupatam, a die introduccionis 'usque quintum decimum diem absque dampno eiusdem permansurum in eadem, si non fieret contradictum, contradictoribus in uestram presenciam auocatis, seriem facti uestre Regie Excellencie rescriberemus. Idemque Thomas homo uester cum eodem homine nostro ad nos rediens nobis retulit viua uoce; quod ipse presente homine nostro in festo Ascensionis Domini accedendo eundem Magistrum Corrardum introduxit in prefatam possessionem Kopach uocatam pro facto principali, et pro iudicijs supradictis, citando eundem Nicolaum filium Laurencij Palatini contra Magistrum Corrardum ad uestram presenciam, terminum videlicet quindene residencie presentis exercitus assignando. Sed quia eadem terra Kupach est vacua et habitatoribus destituta, ex eo homo uester in conicinis villis dixit, quod in predicto termino idem Nicolaus personaliter debeat comparere coram uobis super facto principali peremptorie responsurus, et ante responsionem suam contra eundem Magistrum Corrardum satisfaciat in iudicijs supradictis, alioquin huic negocio finem debitum imponetis. Et hec ad peticionem Comitis Thome Judicis Curie uestre Excellencie uestre duxi-

mus rescribendum. Datum secunda feria post festum Ascensionis Domini.

K i v ü l: Domino Regi ad quindenam residencie exercitus pro Magistro Corrardo contra Nicolaum filium Laurencij Palatini.

(Eredetie bőrhártyán, kivülről oda nyomott zárpecséttel, a m. b. Révay család levéltárában.)

297.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Gelei István comes Kaan helységben levő birtokát Imre mesternek eladta. Év nélkül.

A B C

Nos Magister N. Prepositus et Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Stephanus Comes filius Magistri Jacobi de Gele coram nobis constitutus, quandam particulam terre in Kaan existentem, quam dominus Nicolaus Palatinus a Juan filio Iuanka iusto empcionis titulo precio compararat, adiacentem inter riuum Churgo uocatum et inter terram eiusdem Juan, per certas metas separatam ac distinctam, que ipsi Stephano per eundem dominum Nicolaum Palatinum collata fuit, vigore litterarum suarum patencium, sicut nobis per easdem patuit euidenter, vendidit Magistro Emerico pro quatuor marcis, jure perpetuo pacifice et quiete possidendam heredum per heredes. Quod ut ratum sit, presens scriptum con(tulimus) nostro sigillo communitum; anno Domini millesimo CC° nonagesimo quinto. Magistro Nicolao Preposito, Cosma Custode, Simone Decano, Nicolao Presbitero Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről bőrzsinegen a pecsét függött, de már lemállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

298.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele az Ebed fiai és Keled közti pernek választott bírák általi elitéléséről. Év nélkül.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo (per) presentes litteras damus pro memoria, quod cum secundum tenorem litterarum incliti domini Regis in quindenis Sancti Martini Dees Comes de Herman et Andreas filius Endere et ceteri in hiisdem litteris ad arbitrium faciendum deputati inter filios Comitis Ebed ac inter filium Keled arbitrari debuissent coram nobis, adueniente termino partibus uolentibus arbitri prescripti talem composicionem fecerunt inter partes: quod dictus Keled soluat viginti quatuor marcas filijs Comitis Ebed in terminis subsequendis, ita uidelicet, quod duodecim marcas soluat in octauis Epiphaniarum Domini, partim in denarijs Viennensibus, partim in estimacione condigna singulis decem pensis pro singulis marcis persoluendis coram nobis,et si ipsum terminum crastinauerit in soluendo, duplo subiacebit; item similiter duodecim marcas soluat modo predicto in octauis Cinerum, amittendo peccuniam prius persolutam, si tunc negligens extiterit in soluendo, et insuper duplo subiacebit;et sic omnes rancores et questiones, que actenus inter partes emerserant, uolentibus partibus conquieuerunt et penitus sunt anullate. Nec hoc pretermittimus, quod in die medie XL-me dictus Keled construet domum super carcere Ferrei Castri, et loco carceris ipsi domui eodem die viginti quinque nobilibus includetur diem et noctem durans in eadem; posthec autem ab ipso die computando per se idem Keled viginti quinque dies durabit in ipsa domo; et si ante diem prefixum dictus Keled, nolens huic composicioni parere, extra domum inuentus fuerit et hoc nobis constabit, perdet omnes marcas prius persolutas, et filij Ebed suas causas a principio possunt inchoare, iudicem attunc et pristaldum in duabus partibus Keled, in tercia vero parte filij Comitis Ebed in festo Ascensionis Domini, quo coram

ipso iud.ce debent comparere, placare tenebuntur. Datum in octauis Sancti Martini.

Kivül egykoru kézzel. Contra filium Comitis Keled pro filijs Ebed:

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét már lehullott ; a nemz. muzeum kézirattárában.)

299.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Ják nemzetségbeli Miklós az atyja által elzálogositott birtokát visszaváltotta. Év nélkül.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis Archangeli de Castro Ferreo damus pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum Magistri Pauli Judicis Curie domini Regis, Nicolaus filius Kemyn de genere Jak in octauis medij XL-me possessionem suam per eundem Kemyn patrem suum obligatam ab Andrea et Jacobo filijs Renoldj ac Mychaele filio Jak coram nobis redimere debuisset, aduenientе ipso termino ad redempcionem eiusdem possessionis, videlicet tercie partis Nykt vocate Andree et Jacobo filijs Renoldi mediam marcam, Michaeli uero filio Jak vnum fertonem exsoluit et redemit coram nobis; et idem Andreas et Jacobus filij Renoldi, ac Michael filius Jaak ex parte ipsorum renunciarunt et restituerunt. Datum feria secunda proxima post Dominicam Judica anno Domini M° CC° — —

(Eredetie bőrhártyán, a nemz. muzeum kézirattárában.)

300.

Az almádi konventnek bizonyságlevele, hogy Örsi Mihály bizonyos perben Örsi Krizius és érdektársaival egyezkedett. Év nélkül.

Nos frater Conradus Abbas Monasterij de Almad et Conuentus eiusdem loci damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam litterarum venerabilis patris domini B. Episcopi Vesprimiensis in quindenis Beati Georgij martiris Michael filius Cibriani de Vrs contra Crisium, Dominicum, Laurencium, Nicolaum, Buzad, Fabianum, Georgium, Bagen et Johannem de eadem Vrs cum octoginta personis nobilium se adiuncto sacramentum prestare debuisset coram nobis, ipso termino adueniente partibus coram nobis constitutis taliter conuenerunt per sentenciam proborum uirorum et pro bono pacis : quod pro uniuersis dampnis eorum eisdem Crisio, Dominico, Laurencio, Nicolao, Buzad, Fabiano, Georgio, Bagen et Johanni sex marcas partim in denariis partim in condigna extimacione idem Michael filius Cibriani soluere teneretur, preter arma, in tribus terminis infrascriptis. Primam solucionem soluet in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste cum duplo, si non soluerit illo die; secundam solucionem faciet in festo Natiuitatis Beate Virginis eum iudicio, si terminum pretermiserit in soluendo; terciam in festo Beati Andree Apostoli. Permanendo super omnibus hiis, quod ab ipso ordine iudiciario Crisius, Dominicus et alii socii eorum suppradicti quesierunt, si terminum pretermiserit solucionis, in quolibet trium terminorum soluere debeat duas marcas, solucio totalis fieri debet coram nobis. Datum in die Aduentus Beati Michaelis Archangeli.

Kivül egykoru kéz: Pro Crisio, Dominico et aliis sociis eorum contra Michaelem filium Cibriani.

(Eredetie börhártyán, a nemz. muzeum kézirattárában.)

301.

A keresztesek buda-felhévvizi konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Zaych nevü föld iránt vizsgálatnak mi volt eredménye. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Vngarie frater G. Prior totusque Conuentus Cruciferorum de Calidis Aquis oracionum suffragia debitarum. Recepimus litteras Vestre Serenitatis honore quo decuit, hunc tenorem continentes:

Andreas D. gr. Rex Vugarie stb. Priori et Conuentui Cruciferorum de Calidis Aquis stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 280. sz. a.)

Nos igitur mandato Vestre Serenitatis obedire cupientes ut tenemur, cum dicto homine vestro Magistrum Laurencium clericum chori nostri hominem nostrum misimus ad premissa exsequenda; qui quidem homo vester postmodum ad nos reuersus, presente nostro testimonio, nobis dixit: quod in festo Ascensionis Domini iam elapso accessissent ad faciem dicte terre contenciose Zaych vocate, contigue inmediate terre Toxun, ut dixerunt, et Nicolaus filius Nicolay de Nywegh, vicinus et commetaneus terre contenciose antedicte, Comes Kulus, Paulus Barbatus, Herbordus, Comes Haragus de iuxta Magna Insula, Dyonisius de Byol; item Benedictus (et) Gregorius filij Rada, Comes Thomas Senex, Briccius de Rada; Dama (et) Johannes filij Bana; Andreas et Oltuda de Zodok, ducti per Job et Paulum predictos, dixissent, quod sepe dicta terra Zaych sit in vicinitate terre Toxun, et fuerit hereditaria terra Job et Pauli filiorum Rywg sepedictorum Preterea Paulus et Nicolaus Comites, officiales sororum de Insula Beate Virginis, adduxissent Buza villicum de Villa Sancti Dyonisi, qui tam pro se, quam pro domino suo Magistro Georgio cum decem conuillanis suis; item villicum de villa Zelevs cum tribus conuillanis

suis; item Johannem villicum de Villa Sancti Nicolay de Magna Insula cum septem hominibus; item Comitem Andream et Swze de Magna Insula; item Petrum et Alexandrum de Tawarnuk commetaneos dicte terre Zaych, quem quidem Alexandrum in dicta villa Toxun nunc dixerunt residere; item Laurencium, Moys ac Kemyn filios Chepani; Comitem Marcellum dictum Bur; item Chak Banum, Bethleem, Benceem, Mykocham de Cholka; qui singulariter et singillatim asseruissent concorditer; quod dicta terra Zaych, racione cuius contenditur inter partes, fuisset terra Zulgagewrij, et a triginta annis uel paulo plus fuisset et esset terra Beate Virginis de Insula, et nunquam fuisset terra hereditaria Job et Pauli prefatorum. Datum feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

302.

A czikadori konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy Boko Miklós a király elé idéztetett. Év nélkül.

Excellentissimo domino Andree Dei gracia Inclito Regi Vngarie Domino suo Abbas et Conuentus de Cykador inclinacionem et oraciones ad filium Virginis pro eodem. Litteras Serenitatis Vestre recepimus hanc formam continentes:

Andreas stb. Abbati et Conuentui de Cykador stb. (következik III. Endre királynak idézési parancsa, mint fentebb 284. sz. a.)

Nos igitur mandatis et preceptis Vestre Serenitatis obedire cupientes, ut debemus et tenemur, homini vestro nomine Petrus de Hydaga hominem nostrum dedimus pro testimonio, qui ad nos redeuntes dixerunt, ut Nicolaum predictum citassent contra Magistrum Corrardum de Owar ad octauas Epi-

phanie Domini nunc venturas ad Presenciam Vestre Maye statis.

Kivül: Andree Dei gracia Regi Vngarie Inclito, Do mino suo.

(Eredetie börhártyán zárt formában, a m. b. Révay család levéltárában

---

303.

Törvénykezési elismervény, hogy Óvári Konrád a pécsvárad konvent ellen a törvénynapról elmaradván, betegséggel elmara dását igazolta. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod Michael seruiens Comiti Corrardi de Owar nomine domini sui coram nobis personali ter constitutus protestatus est: quod predictus dominus suu graui infirmitate prepeditus in octauis festi Sancti Nicolai con fessoris coram Vice Judice domini nostri Regis contra Ste phanum Abbatem Waradiensem et Michaelem filium Nicola Sinistri nequiuisset comparere, et eundem non negligencia aut uoluntas propria, sed predicta debilitas impediuit. Datu Bude feria tercia ante festum Beati Thome Apostoli.

Kivül: Protestacio pro Comite Corrardo facta.

(Eredetie börhártyáu; a hátul odanyomott pecsétnek töredékén a király alakjának része látható; a m. b. Révay család levéltárában.)

304.

A czikadori konventnek bizonyságlevele a Konrád mester és a pécsváradi konvent közti választott bíróság eljárásának eredményéről. Év nélkül.

Nos St. Diuina miseracione Abbas de Chikador et Conuentus eiusdem loci memorie commendantes significamus, quod super causa, quam Magister Gorrardus (így) vnacum domino Abbate Varadiensi et Conuentu eiusdem habebat taliter concordauerint cum eodem: quod ipsam causam pari uoluntate commiserint arbitrio Comitis Nicolay filij Nicolay Sinistri, item Egidij filij Petri, et Magistri Gyl de communi assumptorum; qui quidem in octauis Pentecosten coram Conuentu nostro arbitrabuntur inter ipsos; et quicquid per eosdem arbitros Magistro Gorrardo ex parte domini Abbatis et Conuentus arbitrium fuerit, libenter acceptabit. Item coram nobis Bartholomeus pro domino Abbate et Conuentu Waradiensi, et Martun de Leles pro Magistro Gorrardo vnanimiter retulerunt viua voce, quod in negocio domini Regis pariter sunt occupati, et ad octauas Pentecosten non peterunt comparere; vnde causam prefatam cum voluntate parcium prorogarunt ad octauas Assumcionis Beate Virginis coram nobis comparendi. Die adueniente G. cum suis arbitratoribus, Egidio scilicet filio Petri, et Magistro Gyl, comparuit coram nobis, et legittime expectauit secundum iusticiam Regni approbatam; qui dominus Abbas Varadiensis cum suis non comparuit, nec hominem aliquem misit pro se responsurum.

Kivül: Pro Magistro Gorardo contra Abbatem et Conventum Varadiensem.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. báró Révay család levéltárában.

305.

A keresztesek székesfehérvári konventjének bizonyságlevele az Olup helységet tárgyazó perben, hogy Theek-i Lőrincz tizenöt esküttársával a neki megitélt esküt le nem tette. Év nélkül.

Nos Conuentus Domus Hospitalis de Alba damus pro memoria, quod cum secundam continenciam priorum litterarum nostrarum a data earum litterarum computando in quindena, uidelicet die quinto decimo post festum Beatorum Petri et Pauly Apostolorum Laurencius filius Laurencij de Theek cum quindecim nobilibus, qui in Petrum filium Kerne et Akus cognatum eiusdem de villa Olup iurare debuisset super eo, quod super domos ipsorum Petri et Akus non uenit, nec sex marcas eorundem recepit: ipso termino iuramenti aduenient non venit ad iurandum ut debebat; predicto Petro pro se et ipso Akus cognato suo die integro expectante. Datum in crastino quindenarum Beatorum Petri et Pauly Apostolorum.

Kivül: Pro Petro filio Keerne et Akus cognato suo contra Laurencium filium Laurencij.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsétnek töredékei még megvannak; a budai kir. kamarai levéltárban.)

306.

Miklós Sopron és Moson vármegyék főispánjának bizonyságlevele, hogy Heghe-i Kozma, s Miklós Chepannak fia és érdektársai Heghe-i Orbán megöletésére nézve egyezkedtek. Év nélkül.

Nos Nicolaus Comes Supruniensis et Musuniensis damus pro memoria, quod Cosmas de Heghe ab una parte pro

se, et Nicolaus filius Chepani pro se, Moysa, Demetrio fratre suo, et pro Magistro Petro de Themerd ab altera coram nobis personaliter constituti, super morte Vrbani de Heghe per arbitrium proborum uirorum taliter se dixerunt concordasse: ut idem Cosmas pro morte ipsius Vrbani eisdem Nicolao, Demetrio, Moysa et MagistroPetro assumpsisset se soluere uiginti quinque marcas in quatuor terminis infrascriptis, partim in estimacione condigna, partim vero in denarijs pro tempore Jaurini currentibus coram Capitulo Jauriensi. Primam solucionem scilicet quinque marcas in die Beate Margarete Virginis persoluet iudicium incursurus, si diem obmiserit in soluendo; secundam vero scilicet similiter quinque marcas in octauis Sancti Regis soluere teneatur penam dupli incursurus, si diem obmiserit in solucione; terciam autem solucionem scilicet similiter quinque marcas in die Sancti Martini persoluet iudicium incursurus si diem obmiserit in soluendo; a residuo autem predictarum viginti quinque marcarum idem Cosmas plenarie se expedire tenebitur in octauis Epiphanie Domini, penam tocius homicidij incursus si octauas ipsius Epiphanie Domini obmiserit in soluendo. Facta autem finali solucione dictus Cosmas de villa Heghe cum fundo curie sue debet se transferre ad alium locum, scilicet ad angulum eiusdem terre Heghe in carcere eciam per quinquaginta dies permansurus, incoando in die per Capitulum prenotatum assignato. Post hec autem Nicolaus, Moysa, Demetrius et Magister Petrus eidem Cosme litteras expeditorias Capituli antedicti super premisso facto dare tenebuntur; obligacione tali, quod si quis fratrum morte predicti Vrbani processu temporis materiam moueret questionis, ijdem Nicolaus, Moysa, Demetrius et Magister Petrus ipsum Cosmam propriis laboribus et expensis expedire tenebuntur. Datum in Bobut in uigilia Sancti Johannis Baptiste.

Kivülről ugyanazon kézzel: Super solucione uiginti quinque marcarum contra Cosmam de Heghe pro Nicolao et alijs.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott; a nemz. muzeum levéltárában)

307.

Buda város hatósága III. Endre királynál ajánlja István és Pál Mihály comes fiainak hűségét. Év nélkül.

Excellentissimo domino eorum Andree Dei gracia illustri Regi Ungarie, Judex et vniuersi hospites de Castro Budensi inclinacionem cum perpetua fidelitate. Cum Magister Stephanus et Paulus filij Comitis Mykael filij Vbul ab eorum temporibus puericie continue fidelitatis absequia impenderint pro fauore Regio diuersis casibus fortune se submittendo, et pro eo, quod infidelibus actibus noluerunt adherere, per inimicos eorundem diuersis malis operibus apud Vestram Excellentiam accusantur, vt eorum fidelitas valeat subplantari; quare Vestram Magnitudinem imploramus pro eysdem, quatenus verba inimicorum prefatorum filiorum Mykaelis exaudire non velitis, ymo eorum fidelitas exhibita transeat in exemplum aliorum, ut et alij studeant simili feruore Corone Regie famulari.

(Eredetie börhártyán, a pécsi püspöki könyvtár kézirati gyüjteményében.)

308.

A kiküldött birák István országbirához feljelentik azon ítéletet, melyet Márton Arkunának fia és Sándor Gergelynek fia közt hoztak. Év nélkül.

Nobili viro et honesto St. Comiti Vice-Judici Aule Regie Mika Comes filius Jak, Tristianus Comes, Nicolaus filius Chuca, et Andreas Comes filius Petri Comitis inclinacionem

cum debita reuerencia. Allate sunt nobis littere uestre, in quibus nobis commiseratis, ut inter Martinum filium Arcuna ab vna parte, (et) Sandur filium Gregorij ab altera sentenciam faceremns. Nos autem, ut debito modo tenemur, sentenciauimus inter ipsos, super molendino, de quo questio vertebatur coram nobis, taliter sumus arbitrati, quod ipsum molendinum extimauimus super duodecim marcis, et decreuimus, quod partem ipsius pecunie, videlicet sex marcas, dictus Martinus filius Arcuna ipsi Sandur soluat, quarum tres marcas partim in denarijs, partim in extimacione condigna soluet in octauis Epiphanie coram Capitulo Castri Ferrei, qui si non soluerit, soluet cum iudicio; item tres marcas soluet coram ipso Capitulo in octauis Pasce, qui si non soluerit, extunc idem Sandur introibit in totum molendinum ipsius Martini et possidebit. Judicem (autem et) pristaldum de communi placabunt. Litteras eciam presentes nobis misimus sub sigillo — — — de Bew.

Kivülről ugyanazon kéz: Pro Martino contra Sandur.

(Eredetie börhártyán, melyről a zárpecsét lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

309.

Buzad bán családjának tagjai és érdektársai Mihály mesternek átengedik Szemena helységet, s egyezkednek a köztük sokáig lefolyt per tárgyában. Év nélkül.

Buzadinus Magister filius Buzad Bani, Chac Comes, Eristuanus, Lanceret, Yven, et omnes alij fratres eorum tam maiores quam minores, omnibus, ad quos littere presentes peruenerint, salutem in eo, qui est salus omnium. Significamus omnibus presentes litteras inspecturis: quod Magister Michael presentibus nobis, sub testimonio Episcopi Wespri-

miensis, Comitis Hoholdi, et omnium cognacionum nostrarum, ab omni controuersia, inpeticione, solucione et restitucione seruorum et ancillarum, que super facto predij de Scemena inter ipsum Magistrum Michaelem vertebatur ex una parte, et Acus, Nicolaum et Dionisium ex altera, omnino est liberatus, et absolutus, et iam dictum predium Scemena superius nominatum Magistro Michaeli integraliter restitutum, sibi et suis heredibus in perpetuum possidendum, et hoc cum litteris testimonialibus Episcopi Wesprimiensis confirmatum. Et nos eciam, ne hoc processu temporis in irritum possit reuocari, ea que coram nobis proposita et facta sunt, fecimus mandari litteris, et sigilli nostri munimine roborari.

(Eredetie börhártyán, egy hártyaszinegen függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

310.

Ponet comesnek ugyanazon egyezkedésre vonatkozó helybenhagyó nyilatkozata. Év nélkül.

Ponet Comes frater Arnoldi Comitis de patre et de matre omnibus, ad quos littere presentes peruenerint, salutem in Domino salutari. Significamus omnibus presentes litterras inspecturis, quod Magister Michael presentibus nobis, sub testimonio Episcopi Vesprimiensis, Comitis Haholdi, Magistri Buzadi, et omnium cognacionum nostrarum, ab omni controuersia, inpeticione, solucione et restitucione seruorum et ancillarum, que super facto predij de Scemuna inter ipsum Michaelem uertebatur ex una parte, et Acus, Nicolaum et Dionisium ex altera, omnino est liberatus et absolutus, et iam dictum predium Scemuna superius nominato Magistro M. integraliter restitutum, sibi et suis heredibus in perpetuum possidendum; et hoc cum litteris testimonialibus Episcopi Vesprimiensis confirmatum. Et nos eciam, ne hoc processu temporis

in irritum possit reuocari, ea que coram nobis proposita et facta sunt, fecimus mandari litteris, et munimine nostri sigilli roborari.

(Eredetie bőrhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir kamarai levéltárban.)

311.

Tristán comes és több rokonai a Ják nemzetségből, a Rebche és Körös közt fekvő földüknek hetedrészét átengedik Ebed fiainak. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod Comes Tristanus, Thomas et Michael fratres eius, Myka filius Jak, Martinus filius Artuna, Sandur filius Gregorij, Daniel et Nikolaus filij Bartholomei, Joan filius Chuna, de genere Jak personaliter, et prefatus Tristanus pro Chepano filio Pousa comparendo asseruerunt uiua uoce, se permisisse bona uoluntate sua septimam partem terre site inter Rebchem et Keurus, quam quidem terram ij dem a Comite Martino filio Joan in lite obtinuerunt, Comiti Kemen, Renoldo et Jak filijs Ebed perpetuo possidendam, non obstante eo, quod dictis filijs Ebed nona pars ipsius terre cedebat, prout in litteris Capituli Castri Ferrei uidebatur contineri. Dicebant enim unanimiter ijdem nobiles, memoratum Ebed patrem Kemen, Renoldi et Jak predictorum in acquisicione ipsius terre magis laborasse et maiorem expensam expendisse; hoc adiecto, quod quicunque alij de eadem generacione, siue sint de linea dictorum filiorum Ebed, siue de linea Comitis Tristani et aliorum predictorum descendentes, quorum nomina in litteris Capituli Castri Ferrei non sunt, impeterent et aliquid de ipsa terra obtinerent, extunc de illis nouem partibus, sicut se obligarunt, tenebuntur expediri. A

parte itaque orientali dictam terram dixerunt terminari terre Tazar, ubi cum metis terreis ab ipsa terra Tazar recitarunt se separari. Ipsam autem septimam partem assignabunt eisdem filiis Ebed quarto die post octauas Sancti Regis ab una parte per arbitrium et sentenciam Dees, Andree filij Endere, Nicolai filij Stephani, et Hermani de Herman ex parte filiorum Ebed; item Johannis filij Laurencij, Petri filij Mixa, Thome filij Moch et Alexandri filij Obulgani pro parte Tristani et aliorum mediante testimonio Capituli Castri Ferrei, et Balas de Lad, qui pristaldus extitit huius cause. Addicimus eciam, quod ea pars, que de huiusmodi composicione inter se habita resilierit, parti composicionem tenenti ante litis ingressum sex marcas soluet, prout ad id se pars utraque obligauit. Dicimus tamen, quod de composicione facta super septima parte terre nominate neutra parcium poterit resilire. Dicimus eciam, quod si notato die post octauas Sancti Regis partes, propter aliqua negocia Regni, non possent procedere in premissis; extunc uicesimo secundo die Sancti Michaelis procedere poterunt in premissis. Post hec autem in quindenis Omnium Sanctorum partes coram nobis comparebunt ad recitanda premissa uel ad perempcionem cause. Datum in Lipche sexta feria post quindenas Sancti Johannis Baptiste.

Kivül ugyanazon kéz: Pro filijs Ebed contra Tristanum et alios super septima parte terre.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a hátulról oda nyomott pecsét lemállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

312.

Chepán mester végrendelete. Év nélkül.

Nos Magister Chepanus significamus vniuersis quibus expedit et presentes hostenduntur, salutem in omnium saluatore. Cum nos in articulo mortis essemus, et in lecto egritudinis iaceremus, coram vxore nostra et coram omnibus illis, qui tunc presentes erant, fecimus tale testamentum: quod Boxe filio Abraam pro suis iufinitis dileccionibus, et Chepano filio Pouse pro seruicijs suis, que nobis a tempore sue iuuentutis exhibuit, porcionem nostram quam in Semyan habemus, et uillam Gungustyu, ac uillam Wygid cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs vniuersis eisdem Boxe et Chepano in filios filiorum reliquimus possidendam. Datum in Ruhonch feria tercia proxima ante festum Fabiani et Sebastiani.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsét már eltünt, a nemz. muzeum kézirattárában.)

313.

Fülöp comes szepesi várnagy rendelete, hogy a kassai plébános rokonának a töle jogtalanul elvett bor visszaadattassék. Év nélkül.

Amicis suis Reuerendis Ladizlao filio Tome et Frakc Magistris, Magister Philippus Comes et Castellanus de Scepus sinceram amiciciam ac cordis afectum. Dicunt nobis Judex et Plebanus de Cassa, quod uos proximo eorum, qui super fun-

dum eorum in uia transire solebat, uinum ipsius recepistis. Vnde petimus amiciciam uestram, quod causa nostri et causa seruicij predictorum dictum uinum restituatis. Et quod uobis placuerit ex parte nostri omnino uobis faciemus.

Kivül: Amicis suis Ladizlao filio Tome et Frakc Magistro.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsét már lemállott: a nemz. muzeum kézirattárában.)

314.

Konrád mester fiát Jakab comest a birtokában lévő javak iránt értesiti. Év nélkül.

Nos Magister Corrardus filius Stephani uobis Comiti Jacobo filio nostro menti assignamus et notamus reuocare: quod Alexander dictus Kubech, frater carnalis Poth Palatini, a domino Andrea Rege istas duas terras Baan et Reugen uocatas suis fidelibus seruicijs acquisiuit et meruit; quas quidem terras sic fuit partitus; terram scilicet Baan Monasterio Beati Jacobi de Lyben assignando, terram uero Reugen sibi et suis heredibus reseruando. Item idem Alexander ab eodem domino Andrea Rege similiter acquirendo villam Olsasun inuenit, quam similiter Monasterio Beati Jacobi Apostoli de Lyben in toto, ut inuenit, condonauit. Quam quidem terram, cum nos a domino Rege Bela ad dominum Regem Stephanum iter habuissemus commorati, Valentinus et Bolosey filij Cogne (?) a domino Rege Bela impetrantes possederant, sed meliorata causa nostra ab eodem domino Rege, inspecto eciam priuilegio donatiuo ipsius terre, per Capitulum Jauriense per Comitem Corradum filium Albey Comitem Jauriensem ipsa terra Olsasun nobis fuit reddita et restituta litteris patentibus eiusdem domini Regis confirmando: litteras patentes cum priuilegio

eiusdem terre inuenietis inquirendo, si aliquis fuerit executor aut contradictor; quod fieri posse non speramus. Item istas alteras duas terras Zenthmartun et Zwerk uocatas; quarum vna scilicet Zenthmarton erat cuiusdum iobagionis Castri Musuniensis; nomine Isov; et terra Zwerk, que erat Castri Musuniensis; quarum terrarum quidem domini heredum carentes solacio decesserant, per donacionem domini Regis Bele Suze, et Herbordus socer eius, prout hereditariam possederunt, ijdemque propter suam inopiam et paupertatem ipsas terras vendicioni exponere uolentes, nos eosdem sumus allocuti, ipsosque ad presenciam domini Regis conduximus, ipsasque terras in presencia domini Regis et uoluntate nobis precio et pecunia uendiderunt; super quibus priuilegium domini Regis Bele cum patentibus litteris eiusdem habemus reseruatum. Item medietatem totalem terre Geztenche, que a Magistro Saulo suum post decessum ad manus domini Regis deuenerat, et per dominum Regem Belam Magistro Jacobo filio Mychaelis erat condonata, cuius quidem totalis terre medietas Pangracium et Martinum de Berch tangit et tangebat, nos ab eodem Magistro Jacobo simul cum quadam particula de terra Zenthywan, cuius quidem terre Zenthywan pars ecclesialis, et eciam terre Geztenche pars tenens ecclesiam, magno comparauimus labore et expensa; super quibus terris priuilegium habetur Capituli Jauriensis sic confectum, ut quandocunque mocio nos laboraret super terris memoratis, ipse Magister Jacobus aut sui heredes nos expedire tenentur proprio labore et expensis; et si ipsum priuilegium uobis minime ualere dignosceretur, habetis duo priuilegia reseruata, cum quibus villa Zenthywan cum ecclesiali parte, ac villa Zumbathel prope Guncel erat Chepano auo nostro, et cum altero priuilegio erat Poth Palatino condonata, partem uero alteram, qua ad Castrum cedebat Musuniensem (igy), precio comparatam possedimus ut hereditariam usque — — — t terram Rosunfeld, qua est superius Potunscy, inferius Segh; illa nostra est hereditaria, sed tempore Nicolay Palatini filij Barch fuit alienata a — — — — — sed pater noster auus uester ad nos ut hereditariam reuocauit. Item quedam terra que uocatur Secundus Teluqui prope Corrati, in qua erat Daniel officialis noster cum Petro fratre suo, et Theodorus filius Secundus,

qui erat seruiens noster, qui sine herede decesserunt; si aliquis de ipsorum radice ad uos uenerit, et uos petiuerit, super ipsa terra ipsum protegentes teneatis; si uendiderit precio, comparetis ab eodem uel ab eisdem, aut si nullus reperiens audiretur ex ipsis, ipsam terram Secundus Telequi ut desolatam potestis tenere. Item de facto terre, quam Petrus filius Raach uult exequi nomine Pothfolwa, sed primo Lod — — feldy uocabatur; de ea sic scire debetis, quod ipsam terram que Byssenorum erat, et sine herede decesserunt, Poth Palatinus a domino Rege Andrea postulans pro quibusdam seruicijs acquisiuit propter probitatem Raach, qui ad ipsum Poth Palatinum erat ydoneus, quandam particulam metis distingendo in ipsa terra donauerat perpetuo possidere, et residuum terre ipsius ipsi Poth Palatino per detencionem ipsius Raach perpetuauerat. Jam cum hijdem Bysseni sine herede decessi essent, et ipsa terra fuisset diu desolata, Petrus iam filius Raach ipsam terram Pothfolwa pro dote cuiusdam sororis sue perquireret, que quidem terra nec nostra est nec ipsius; vnde pari voto cum eodem Petro alloquentes facta diuisione cum eodem in tota illa potestis partiri cum eodem et perpetuo possidere. Sic uadit de terra Pothfolwa siue Chedusfeldy supradicta.

(Eredetie börhártyán pecsét nélkül, a m. b. Révay család levéltárában.)

315.

Törvénykezési bizonyság János comes Garabusnak fia részére Granch fiai és érdektársaik idéztetése tárgyában. Év nélkül.

Datum pro memoria: quod Comes Abraam filius Guge, quem cum Comite Johanne filio Garabus ad citandum miseramus, ad nos reuersus dixit viua voce, quod feria secunda proxima post octauas Beati Mychaelis Archangeli Comitem Jacobum et Johannem filios Granch in uilla ipsorum Isep

uocata; item Cepanum filium Garabus in uilla sua Decherk uocata; item Dyonisium, Buken, Ysac, Thomam et Petrum filios Elley in terra ipsorum Rednuk; item Budam seruientem ipsorum, ac Pous seruum eorundem, item uillam Kulkasa a speciali de eadem, Pous et Egidium filium eius, cui ville statuere commisisset; item Ladislaum filium Eccer, ad nostram presenciam ad quindenas Beati Mychaelis Archangeli contra eundem Comitem Johannem citauisset. Datum in feria secunda supradita.

Kivül: Citatorie pro Comite Johanne contra filios Granch et alios.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Vécsey család levéltárában.)

316.

Törvénykezési okmány, az Óvári Konrád mester és érdektársai s Miklós Gyulának fia közt Zechke birtok tárgyában történendő bíróválasztás iránt. Év nélkül.

Damus pro memoria: quod causam, quam Magister Coraldus filius Stephani de Owar, Petrus de Inslou, Dionisius filius Gregori, Soyl de Zecke, Laurencius Caluus, et Laurencius filius Beche, Gregorius et Stephanus filij Beche de Bothka contra Nicolaum filium Jula, et Aradiam officialem eiusdem, officialem Nicolay super facto cuiusdam terre Zechke uocate in quindenis Sancti Georgij in nostri presencia habebant, per peticionem parcium abrogauimus ad arbitrium Andree de Fyles et Alberti de Lod quos Magister Coraldus et socij sui adducent, item Martini de Alma et Chetley filij Mathey, quos pars aduersa adducet. Qui quidem in octauis Sancti Jacobi Apostoli super facie dicte terre Zechke presente homine Cruciferorum de Okur arbitrabuntur inter partes. Et quicquid ijdem arbitri arbitrabuntur inter partes, debent partes tolerare. Pars uero de arbitrio predictorum uirorum re-

siliens, iudicio Regali subiacebit. Dicimus eciam, quod dictus Comes Nicolaus Demetrium filium Sama, Eymiricum et Thomam expeditores dicte terre Zechke, litteras et instrumenta super ipsa terra confectas et confecta in eisdem octauis Sancti Jacobi coram ipsis arbitris debet statuere et exhibere. Rursus partes in octauis Sancti Regis Stephani debent coram nobis comparere ad pacem recitandam, uel ad litem prosequendam; seriem facti in litteris Cruciferorum de Okur reportando. Datum in Susuchtou feria quinta proxima ante festum Pentecostes.

Kivül: Pro Magistro Coraldo filio Stephani et socijs, contra Comitem Nicolaum filium Jula et Aradiam officialem suum ad octauas Sancti Regis.

(Eredetie börhártyán, a hátnl oda nydmott pecsétnek töredékén a király alakjának része látszik még; a m. b. Révay család levéltárában.)

317.

Törvénykezési okmány, mely szerint Óvári Konrád comes és Herbord mester peres ügyöket barátságosan elintézték. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod Comes Corrardus de Owar ab una parte, Magister Herbordus ab altera coram nobis personaliter constituti, super omnibus causis, videlicet debiti, quo idem Magister Herbordus ipsi Comiti Corrardo tenebatur, et super facto principali, ac super causis, quas idem Magister Herbordus et sui fratres mouerant contra Comitem Corrardum supradictum, in talem pacem se dixerunt, sopitis et anullatis omnibus causis utriusque parcium deuenisse: quod idem Comes Corrardus omne id, quo eidem dictus Magister Herbordus tenebatur, ad peticionem nobilium multorum propter bonum pacis in viginti marcis relaxauit, quas sibi soluere assumpsit coram Capitulo Quinqueecclesiensi in quindenis

Sancti Michaelis Archangeli partim in denarijs pro tempore currentibus, partim vero in estimacione competenti; incurrens penam duppli, si ipsum terminum obmitteret insolutum; et facta huiusmodi solucione idem Comes Corrardus omnes litteras tam iudiciales quam alias, habitas contra Magistrum Herbordum et suos fratres, et e conuerso idem Magister Herbordus et sui fratres similiter omnes litteras optentas contra Comitem Corrardum, coram eodem Capitulo dare teneretur ad cassandum; viribus cariture, si aliqua reseruaretur ex eisdem Datum Bude in crastino Assumpcionis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek még meglévő töredékén a király alakjának része látszik még; a m. b. Révay család levéltárában.)

318.

Törvénykezési okmány azon egyességről, melyet bizonyos peresügyben Óvári Konrád comes és Mihály Albert comesnek fia kötöttek. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod in causa, quam Comes Conradus de Owar feria tercia post quindenam Pentecostes contra Michaelem filium Alberti Comitis habebat coram nobis, per arbitrium proborum virorum se dixerunt taliter concordasse: quod idem Michael pro dampnis et iniurijs Comiti Conrado irrogatis in octauis Sancti Regis Stephani nunc venturis coram Abbate et Conuentu de Cikador reddet et restituet decem et septem boues, vnum equum, ducentos et quinquaginta cubulos de alba farina cum cubulo pabnorum, incursurus penam iudicij, si tunc cessauerit in soluendo. Item in quindenis Sancti Michaelis idem Michael reddet et restituet predicto Comiti Conrado in Conuentu superius annotato similiter decem et semptem boues, vndecim tunellas vini; que si non redderet ipso die, in crastino in duplo teneretur. Ceterum si Comes Conradus in octauis Omnium Sanctorum adductis nouem no-

bilibus in prenotato Conuentu iurare presumpserit super triginta bobus et tredecim equis contra Michaelem sepius nominatum; extunc idem Michael tenebitur reddere et restituere die ad hoc per ipsum Conuentum annotato. Posthec autem partes in octauis Sancti Nicolai ad responsionem iterato comparebunt coram nobis. Datum Bude feria sexta post festum Sanctorum Viti et Modesti.

Kivül: Memoriale pro Magistro Conrado contra Michaelem filium Alberti.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek még meglévő töredékén a király alakjának része látszik még, de a körülírás eltünt; a m. b. Révay család levéltárában.)

319.

Törvénykezési okmány Óvári Konrád mester és János Nánának fia közt. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod cum Magister Corlardus de Owar in Generali Congregacione domini Regis, quam in Pest cum Baronibus, Cumanis et alijs nobilibus Regni celebrauit, dixerit, per Johannem filium Nana unam uillam suam Naguch vocatam esse destructam, et quod idem Johannes de ipsa Congregacione se absentauit; una cum Baronibus et alijs nobilibus decreuimus, quod de possessione ipsius Johannis in octauis Beati Barnabe Apostoli in Congregacione, quam dominus Rex faciet aput Albam, Magistro Corlardo pro suis dampnis et iniurijs iusticiam faciemus, prout expostulat iuris ordo. Datum in Pest in festo Barnabe Apostoli.

Kivül: Pro Magistro Corlardo contra Johannem filium Nana.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

320.

Törvénykezési okmány, melylyel bizonyos Puchvására és Noztre helységekre vonatkozó, Benedek veszprémi püspök és Óvári Konrád mester közti pernek tárgyalása elnapoltatik. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum memorialium domini Regis in octauis Beati Michaelis Archangeli venerabilis pater B. Episcopus Wesprimiensis contra Magistrum Corrardum de Owar et Jacobum filium eiusdem Comitem Musuniensem, super facto possessionum Puchwasara et Noztre uocatarum litteras seu instrumenta, quibus mediantibus dictas possessiones dinoscitur possedisse, coram nobis exhibere debuisset; aduenientibus ipsis octauis Magister St. et Comes Johannes procuratores dicti Episcopi pro eodem comparendo contra Magistrum Corrardum et Jacobum Comitem, pro quibus Magister Dyonisius et Comes Adrianus procuratores eorundem comparuerunt, exbibuerunt quasdam litteras Capituli Jauriensis super premisso negocio confectas. Verum quia de permissione domini Regis de curia eiusdem in Budam fuimus peruecti ad expediendum vniuersas causas nobilium et ignobilium Regni sui, nec eramus in loco nostro ad iudicandum deputato, predictas litteras Capituli Jauriensis eisdem procuratoribus Episcopi Wesprimiensis capite sigilli nostri impressas reddidimus partibus assumpmentibus; decernentes, quod in octauis Beati Martini confessoris ambe partes compareant coram nobis proprijs in personis, et idem dominus Episcopus Wesprimiensis easdem litteras Capituli Jauriensis nobis exhibeat iterato; quibus exhibitis decernemus inter partes iusticia mediante. Datum in Zeech quinto die octauarum Sancti Michaelis.

Kivül: Pro domino Episcopo Wesprimiensi.

Pro Magistro Corrardo et Comite Jacobo ad octauas Sancti Martini.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

321.

Törvénykezési elnapolás az Ebed fiainak Keled elleni perben. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod causam quam Kemen, Renoldus et Chak filij Ebed personaliter astantes habebant coram nobis in octauis Epifanie Domini contra Keled filium Keled personaliter astantem, ad peticionem Magistri Laurencij Comitis Supruniensis partes statu priori ad octauas Pentecostes prorogarunt de nostra permissione; ita tamen, quod idem Laurencius Comes Supruniensis assumpsit, quod adiunctis sibi Abraam Comite Magno, Chepano filio Kazmerij, Gregorio filio Comitis Petri, Andrea fratre eiusdem Gregorij et Thoma filio Buzen, quos ipse idem ducere assumpsit, medio quorum tercio die post Pascha Domini in villa Nykch super omnibus causis, controuersijs et dampnis cognosscet et arbitrium faciet, in fide Deo debita, prout de omnibus factis sciuit aliquid uel scire poterit iusticia mediante, protunc factum possessionum cognosscet et super facto Keled similiter in facto possessionis; ita quidem quod pars, que de arbitrio ipsius Comitis Laurencij et sociorum suorum resilierit, sicut hoc partes sponte voluerunt, soluet triginta marcas ante litem parti arbitrium toleranti; et prout inter partes hoc fuerit factum, in predictis octauis Pentecostes debent nobis exhibere in litteris Comitis Laurencij et sociorum suorum predictorum. Datum in Fyzegtu quinto die quindenarum Epifanie Domini.

Kivülről ugyanazon kéz: Pro Renoldo et alijs contra Keled filium Keled.

(Eredetie börhártyán, melynek zárpecsétе már lehullott; a nemz. muzeum kézirattárában.)

322.

Törvénykezési határozat, mely által az Ebed fiai és Keled közti pernek elintézése ujból elhalasztatik. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod causam quam in octauis Beati Michaelis Archangeli Comes Kemen filius Ebed, et Keled filius Keled habebant coram nobis, pari uoluntate distulerunt ad quindenam Sancti Martini ad peremptoriam responsionem; ita, quod si medio tempore per arbitrium Comitis Dees de Herman, Andree filij Endree, Myke filij Jaac, Andree filii Petri pro parte Comitis Kemen, Comitis Franc, Pouse Comitis de Boron, Pouce de Pungarth et Johannis fili Laurencij, uel singulorum predictorum de qualibet parte poterunt concordare in Castro Ferreo in quindenis Omnium Sanctorum, bene quidem; alioquin in quindenis Sancti Martini coram nobis comparebunt peremptorie rasponsure. Pars resiliens de arbitrio predictorum parti toleranti soluet decem marcas et seriem facti in litteris Capituli de Castro Ferreo partes reportabunt.

Kivülről ugyanazon kéz: Ad quindenas Sancti Martini contra Keled filium Keled.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

323.

Törvénykezési határozat, hogy az Ebed fiai és Keled közti per választott birák által elitéltessék. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod causam que in octauis Sancti Mychaelis Archangeli inter Comitem Kemynum, Chak et Re-

noldum filios Ebed ab una parte, et inter Keled filium Keled ab altera coram domino Rege fieri debuit, preueniendo ipsum terminum, de uoluntate parcium, statu priore permanente, ad Dominicam proximam post octauas Natiuitatis Beate Virginis ad arbitrium duximus prorogandam; quo die Pousa uel Hermanus Comites de Herman, Nicolaus filius Stephani, Andreas filius Endre, Thomas filius Moch, et Roman filius Ban pro parte Kemynij, Chak et Renoldi predictorum; item Comes Frank, Pousa filius Pousa, Andreas filius Comitis Petri, Sebastianus de Bablunca et Marcellus de Pacha pro parte aduersa coram Capitulo Castri Ferrei arbitrabuntur inter partes; et si omnes arbitty interesse non possent, quatuor tantum ex eisdem per partes ducti sufficiunt ad arbitrium faciendum. Et si inter ipsos per arbitrinm predictorum uirorum fuerit ordinatum, bene quidem; alioquin in Ecclesia Sancti Mychaelis Archangeli coram domino Rege comparebunt partes peremptorie responsure et pars de arbitrio resiliens ante litis ingressum decem marcas soluere tenebitur parti arbitrium tolleranti. Seriem quidem sue composicionis partes in litteris dicti Capituli domino Regi reportabunt. Datum in Castro Ferreo in crastino Natiuitatis Beate Virginis.

Hátulról egykoru kézzel: Pro Kemyno et fratribus suis contra Keled super arbitrio.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

324.

Törvénykezési intézkedés Kelednek fiai ellen, kik lopással vádoltattak. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod cum nos ex mandato domini Regis vna cum Magistro Benedicto in Comitatu Castri Ferrei fures et malefactores iudicaremus, omnes nobiles, iobagiones

castri, hospites castrenses, vdworuici et populi domine Regine Farcasium (et) Keled filios Keled, et duos seruitores eorundem Elyam et Ylias fures dixerunt; et filij Wbed specialiter dixerunt, quod haberent litteras Magistri Benedicti super eo, quod coram ipso fuissent idem Farcasius, Keled et seruitores sui conuicti. Vnde nos coram omni populo sedentes in tribunali precepimus, quod si iustos se esse sciunt, compareant secunda feria post octauas Natiuitatis Domini coram nobis et Magistro Benedicto, se si possint purgaturi; alioquin decetero easdem (igy) faciemus proclamari. Datum in castro Ferreo in vigilia Thome Apostoli.

Hátul: Contra filios Keled et suos fures pro filijs Wbet.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán az oda nyomott pecsét maradványai még megvannak; a nemz. muzeum kézirattárában.)

325.

Törvénykezési határozat, mely által az Ebednek fiai és Ponich közti perben uj határnap kijelöltetik. Év nélkül.

Datur pro memoria. quod licet factum filiorum Ebed quod habent cum Ponich, ordinacioni et decisioni venerabilis patris P. Episcopi Vesprimiensis aule domine Regine Cancellarij, et Magistri Ch. Comitis Zaladiensis prius comisissemus; tamen quod ijdem Barones terminare non potuerunt, et dicti filij Ebed propter diuersas insidias, quas sibi per generacionem de Ponich positas esse dixerunt, ad presenciam dictorum Baronum redire super ipso facto non audebant, dicto Ponich, presente homine suo Nicolao de Ollar, quem ad presenciam nostram ad octauas Johannis Baptiste contra filios Ebed miserat, et ipsis filijs Ebed assignauimus pro termino peremptorio coram nobis comparendi octauas Natiuitatis Beate Virginis, ut tunc idem Ponich omnimode compareat contra filios Ebed, dilacione, occasione et excepcione quibuslibet relegatis.

Alioquin habebitur pro conuicto. Datum in Lipche in festo Sancte Margarete.

Kivülről egykoru irással: Pro filijs Ebed contra Ponich ad octauas Natiuitatis Beate Virginis.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a zárpecsét maradványai még megvannak a nemz. muzeum kézirattárában.)

326.

Törvénykezési határozat az Ebednek fiai és Ponich comes közti perben. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod cum secundum tenorem litterarum nostrarum — — — vicesimo secundo die residencie exercitus uidelicet in — — — comparere debuisset contra filios Ebed et Gregorium de O — — — die una cum Barronibus nostris diffinire debuissemus — — — cium de pena calumpnie ipsi Comiti Ponich inflig — — — die dictus Comes Ponich non comparuit nec pro se ali — — — continuis predictis filijs Ebed Gregorio et sociis suis — — — eundem in iudicio duximus condempnandum. Datum — — — octauis Pentecostes.

Kivülről ugyanazon kéz: Pro filijs Ebed contra Ponich.

(Eredetie bőrhártyán csonka, a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

327.

Az Ebed fiai és Ponith közti pernek törvénykezési elintézése. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod Kemen, Renoldus et Jak filij Ebed, Isep filius Isep, Kenez filius Vrbani, Gregorius filius Gregorij de Ond, tam pro se quam pro Martino cognato suo personaliter comparendo, in figura Judicij coram nobis exhibuerunt litteras sex iudicum olim ex parte nostra et domini Regis karissimi patris nostri felicis memorie deputatorum, ac eciam priuilegium eiusdem karissimi patris nostri; petentes ut iuxta premissorum continenciam instrumentorum ex parte Ponich Comitis ipsis iusticiam faceremus, tam super possessionibus in litteris et priuilegio eisdem expressis, quam eciam super morte eiusdem Gregorij de Ond, et Ond filij sui, ac Joance cognati filiorum eiusdem Ebed, quos ijdem per ipsum Ponich Comitem et Jacobum filium eius super domos suas manu armata et uiolenta ueniendo dicebant morte turpissima interfect,s. Contra quos predictus Comes Ponit personaliter tam pro se quam pro filio suo respondit, quod iuxta predictorum instrumentorum continenciam procedi non debet in negocio eo, quod eadem instrumenta per odium et rancorem ipso Ponit Comite absente et existente aput nos, super possessionibus et alijs factis in litteris non deductis ijdem filij Ebed et socij eorum prefati false et ueritate suppressa maliciose impetrassent; adiecit eciam idem Ponich Comes, quod memoratum Gregoruim et predictos alios duos homines ad ipsum pertinentes, in uia publica tanquam fures et latrones eos inuadere volentes occidissent, exigentibus culpis eorundem, in ipsius filij sui absencia antedicti. Nos uero auditis parcium proposicionibus una cum Baronibus nostris qu adherant, sentencialiter decreuimus, quod pars utraque debeant producere pugilem congressurum quem pro sua parte inuenire poterunt meliorem, qui in octauis Sancti Mychaelis in

armis et in equis secundum Regni consuendinem approbatam coram nobis debent congredi in duello, pugnaturi iuxta formam assercionis parcium predictarum. Preterea decreuimus, quod possessiones eedem, quarum nomina in pedictis litteris et priuilegio continentur, sub tutela et defensione Albensis Capituli indempniter conseruentur usque expedicionem duelli supradicti; nec interim partes se intromittere poterunt de eisdem. Datum Strigonij in crastino Pentecostes.

(Eredetie börhártyán, melynek határa a király pecséte van nyomva, a nemz. museum irattárában.)

328.

Törvénykezési határozat, mely által Louchi Mike, Kemin elleníben makacsságban elmaraszialtatik. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod Nicolaus filius Mark seruiens Kemini filij Kemini pro ipso domino suo a feria sexta ante dominicam Esto Mihi contra Mikem de Louch actorem, sicut dixit, stetit in termino septem diebus continuis coram nobis, qui non ueuit nec misit pro se aliquem responsalem. Vnde decreuimus ipsum in judicio romansisse, si se racionabiliter non poterit excusare. D..tum in Cheme octauo die termini predicti.

Hátulról: Pro Kemino contra Mikem de Louch iudiciales.

(Eredetie börhártyán, melynek hátára pecsét volt nyomva, a nemz. museum kézirattárában.)

329.

Törvénykezési intézkedés a Sytkei nemeseknek Renold comes és társai elleni hatalmaskodási perében. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod Comes Renoldus et Jak, Myke, Johannes pro se et generacionibus suis contra Comites Chepanum filium Laurencij, et Laurencium filium Alexandri de Sytke personsliter astantes egerunt in figura Judicij coram nobis, quod ijdem Chepanus et Laurencius in villa eorum Sytke vocata plaustrum eorum de curia Regia ad domum suam transmissum potencialiter spoliassent, res in equis, armis et alijs rebus in eodem auferendo ad ualorem viginti marcarum. E conuerso prefatus Chepanus et Laurencius respondentes premissa se fecisse denegarunt; adicientes, quod ipso facto expertes essent et immunes. Vnde parcium auditis proposicionibus decreuimus, quod ijdem Comes Renoldus et alij predicti assercionem suam preabitam testis (igy) quos producere poterunt, comprobabunt coram Capitulo Castri Ferrei; feria secunda proxima post quindenas Apostolorum Philipi et Jacobi rursum partes octauo die comparebnnt coram nobis iterato, et idem Comes Renoldus et socij sui nomina et asserciones suorum testium in litteris dicti Capituli exhibebunt. Datum in Sar sabbato proximo ante octauas Sancti Georgij martiris.

Hátulról ugyanazon kéz: Pro Renoldo et alijs contra Chepanum et alios.

(Eredetie bőrhártyáu, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

330.

Törvénykezési intézkedés Jáki Keménnek Ják comes fiai elleni hatalmaskodási perében. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod Kemenius filius Kemini de Jak contra Stephanum et Mike filios Comitis Jak exposuit in figura Judicii coram nobis comparendo; quod ijdem filij Comitis Jak precogitato consilio in via publica lite pendente inter ipsos Nicolaum seruitorem suum cum consilio et assensu Petri et Jak fratrum suorum uulnerassent, addiciens, ut si contingeret et ipsum Keminum eo termino et loco inuenissent, dictum vulnus pro sua persona fuisset preparatum. Ex aduerso autem ijdem filij Comitis Jak singula premissa se fecisse denegarunt. Nos itaque parcium proposicionibus auditis, iudicantes decernimus, quod memoratas Keminius dominica proxima post quindenas Sancti Francissci coram Capitulo Castri Ferrei accionem suam prehabitam testibus, quibus euidencius poterit, debebit comprobare. Primis autem in octauis produccionis testium coram nobis iterato comparebunt, nomina et asserciones testium suorum in litteris dicti Capituli nobis reportando. Datum in Saar feria sexta post ipsum festum.

Hátulról ugyanazon kéz: Pro Kemin contra filios Jak.
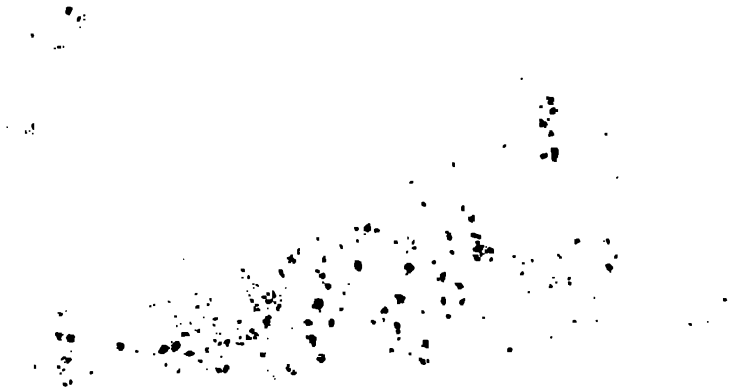
(Eredetie börhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)